

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA MESTA ŠAHY

PROGRAMOVACIE OBDOBIE 2022 - 2031

Formulár č. Ú 1 - Hlavička dokumentu PHRSR

Názov:	Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja mesta Šahy 2022 - 2031
Územné vymedzenie :	Nitriansky kraj, Okres Levice, mesto Šahy – ŠÚJ 502782
Územný plán mesta schválený:	áno
Dátum schválenia PHRSR:	
Dátum platnosti:	2021 - 2031
Verzia	2.0.
Publikovaný verejne:	

Zdroj: vlastné spracovanie

Šahy	
Erb	Vlajka
	
Základné údaje	
Kraj:	Nitriansky
Okres:	Šahy
Región:	Hont
Poloha:	48°03'55"S 18°57'05"E
Nadmorská výška:	136 m n. m.
Rozloha:	42,73 km ² (4 273 ha)
Počet obyvateľov:	7 160 (31. 12. 2021)
Hustota obyvateľstva:	167,56 obyv./km ²
Nacionále	
PSČ	936 01
ŠÚJ	502782
EČV	LV
Tel. predvoľba	+421-36
Oficiálne adresy	
Adresa:	Hlavné námestie Šahy, Hlavné námestie 1, 936 01 Šahy
Web:	www.sahy.sk
E-mail:	sahy@sahy.sk
Telefón:	(036) 741 10 71

OBSAH

1 ÚVOD	5
ANALYTICKÁ ČASŤ PROGRAMU HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA ŠAHY	13
2 ZÁKLADNÁ CHARAKTERISTIKA MESTA	14
2.1. HISTÓRIA MESTA	14
2.2. PRÍRODNÉ POMERY	16
2.3. TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA	23
2.4. DOPRAVA	27
2.5. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE	38
2.6. OBYVATELSTVO	54
2.7. VZDELANIE A ZAMESTNANOSŤ	65
2.8. BÝVANIE	67
2.9. PODNIKATELSKÉ SUBJEKTY A INŠTITÚCIE	69
2.10. ŠKOLSTVO A VZDELANIE	73
2.11. SOCIÁLNA SFÉRA	79
2.12. ZDRAVOTNÍCTVO	83
2.13. ŠPORT	85
2.14. KULTÚRA	87
2.15. UBYTOVACIE ZARIADENIA	91
2.16. STRAVOVACIE A REŠTURAČNÉ SLUŽBY	91
2.17. CESTOVNÝ RUCH	92
2.18. 2.18. REKAPITULÁCIA ROZPOČTU MESTA A FINANČNÉ ZDRAVIE MESTA ŠAHY	92
2.19. SAMOSPRÁVA	95
2.21. IDENTIFIKÁCIA HLAVNÝCH VONKAJŠÍCH FAKTOROV ROZVOJA ÚZEMIA A ANALÝZA VPLYVU VONKAJŠIEHO PROSTREDIA NA VÝVOJ SITUÁCIE V ÚZEMÍ	97
2.21. EX-POST HODNOTENIE PREDCHÁDZAJÚCEHO PHSR	98
3 SWOT ANALÝZY	99
3.1 HOSPODÁRSTVO A VEDECKO-TECHNICKÝ ROZVOJ	101
3.2 DOPRAVA A KOMUNIKÁCIE	104
3.3 TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA	106
3.4 ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO	107
3.5 ŽIVOTNÉ PROSTREDIE	109
3.6 SOCIÁLNA OBLASŤ A ZDRAVOTNÍCTVO	111
3.7 ŠKOLSTVO A ŠPORT	113
3.8 KULTÚRA	115
3.9 PROPAGÁCIA A CESTOVNÝ RUCH	116
3.10 ADMINISTRATÍVA A BEZPEČNOSŤ	118
3.11 INFORMATIZÁCIA MESTA	120
3.12 PROBLÉMOVÁ ANALÝZA – HLAVNÉ ODVETVOVÉ DISPARITY A VYMEDZENIE CIELOVÝCH SKUPÍN SO SÚSTREDENOU PODPOROU MESTA ŠAHY	122
STRATEGICKÁ ČASŤ PROGRAMU HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA ŠAHY	125
4 VÍZIA A POSLANIE MESTA ŠAHY	125
5 FORMULÁCIA A NÁVRH STRATÉGIE	131
PROGRAMOVÁ ČASŤ PROGRAMU HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA ŠAHY	141
5.1 PROGRAM 1. HOSPODÁRSTVO A VEDECKO-TECHNICKÝ ROZVOJ	142
5.2 PROGRAM 2. DOPRAVA A KOMUNIKÁCIE	143
5.3 PROGRAM 3. TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA	144
5.4 PROGRAM 4. ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO	145
5.5 PROGRAM 5. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE	146
5.6 PROGRAM 6. SOCIÁLNE SLUŽBY A ZDRAVOTNÍCTVO	147
5.7 PROGRAM 7. VZDELÁVANIE A ŠPORT	148
5.8 PROGRAM 8. KULTÚRA	150
5.9 PROGRAM 9. PROPAGÁCIA A CESTOVNÝ RUCH	151
5.10 PROGRAM 10. ADMINISTRATÍVA A BEZPEČNOSŤ	152
5.11 PROGRAM 11. INFORMATIZÁCIA MESTA	152
6 MERATELNÉ INDIKÁTORY	153
6.1 PROGRAM 1. HOSPODÁRSTVO A VEDECKO-TECHNICKÝ ROZVOJ	153
6.2 PROGRAM 2. DOPRAVA A KOMUNIKÁCIE	154
6.3 PROGRAM 3. TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA	156
6.4 PROGRAM 4. ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO	156
6.5 PROGRAM 5. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE	157
6.6 PROGRAM 6. SOCIÁLNE SLUŽBY A ZDRAVOTNÍCTVO	158
6.7 PROGRAM 7. VZDELÁVANIE A ŠPORT	159
6.8 PROGRAM 8. KULTÚRA	161
6.9 PROGRAM 9. PROPAGÁCIA A CESTOVNÝ RUCH	162
6.10 PROGRAM 10. ADMINISTRATÍVA A BEZPEČNOSŤ	162
REALIZAČNÁ ČASŤ PROGRAMU HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA ŠAHY	165
7 INŠTITUCIONÁLNE A ORGANIZAČNÉ ZABEZPEČENIE REALIZÁCIE PHRSR MESTA ŠAHY	166
7.1 SYSTÉM MONITOROVANIA A HODNOTENIA PLNENIA PHRSR	167
7.2 KOMUNIKAČNÝ PLÁN	169
8 AKČNÝ PLÁN	170
8.1 PROGRAM 1. HOSPODÁRSTVO A VEDECKO-TECHNICKÝ ROZVOJ	170
8.2 PROGRAM 2. DOPRAVA A KOMUNIKÁCIE	172

8.3 PROGRAM 3. TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA	174
8.4 PROGRAM 4. ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO	176
8.5 PROGRAM 5. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE	178
8.6 PROGRAM 6. SOCIÁLNE SLUŽBY A ZDRAVOTNÍCTVO	181
8.7 PROGRAM 7. VZDELÁVANIE A ŠPORT	183
8.8 PROGRAM 8. KULTÚRA	186
8.9 PROGRAM 9. PROPAGÁCIA A CESTOVNÝ RUCH	188
8.10 PROGRAM 10. ADMINISTRATÍVA A BEZPEČNOSŤ	189
8.11 PROGRAM 11. INFORMATIZÁCIA MESTA	190
FINANČNÁ ČASŤ PROGRAMU HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA ŠAHY	192
9 FINANČNÝ PLÁN PROGRAMU	193
9.1 PROGRAM 1. HOSPODÁRSTVO A VEDECKO-TECHNICKÝ ROZVOJ	197
9.2 PROGRAM 2. DOPRAVA A KOMUNIKÁCIE	198
9.3 PROGRAM 3. TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA	199
9.4 PROGRAM 4. ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO	201
9.5 PROGRAM 5. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE	202
9.6 PROGRAM 6. SOCIÁLNE SLUŽBY A ZDRAVOTNÍCTVO	203
9.7 PROGRAM 7. VZDELÁVANIE A ŠPORT	204
9.8 PROGRAM 8. KULTÚRA	206
9.9 PROGRAM 9. PROPAGÁCIA A CESTOVNÝ RUCH	207
9.10 PROGRAM 10. ADMINISTRATÍVA A BEZPEČNOSŤ	208
9.11 PROGRAM 11. INFORMATIZÁCIA MESTA	209
10 ZÁVER	212
11 POUŽITÁ LITERATÚRA	213

ÚVOD

Dokument „Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Šahy 2022 - 2031 (PHRSR) je strednodobý strategický dokument, ktorý na základe analýzy hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta stanovuje jeho strategické ciele a priority rozvoja v zmysle klasifikácie COFOG a prenesených a originálnych kompetencií samospráv. Je prostriedkom na napĺňanie vízie ďalšieho smerovania rozvoja mesta Šahy. PHRSR sa uskutočňuje podpora rozvoja na úrovni kompaktného regiónu, s dôrazom na sociálnu, hospodársku a environmentálnu sféru. Je to program cielených opatrení, navrhnutý pre oživenie sociálneho, ekonomického a kultúrneho rozvoja mesta **Šahy**, ktorý na základe výsledkov ročného hodnotenia bude priebežne aktualizovaný a doplňovaný.

Formulár č. Ú 2 - Zámer spracovania PHRSR

Zámer spracovania PHRSR	
Názov dokumentu	- PHRSR Šahy na obdobie 2022-2031
Forma spracovania	- členmi pracovných skupín - členmi komisií - poslancami MZ - s pomocou externých odborníkov (spolupráca).
Riadenie procesu spracovania	- pracovné skupiny boli zložené z vedenia samosprávy, zamestnancov MÚ poslancov MÚ a komisií, podnikateľských subjektov v rámci regiónu,
Obdobie spracovania	- PHRSR Šahy bol spracovaný v priebehu roka 2022 - harmonogram spracovania je uvedený v nasledujúcej tabuľke.
Financovanie spracovania	- náklady na vlastné spracovanie boli financované z rozpočtu obce KZ 41.

Zdroj: Weisová, Bernátová: Strategické plánovanie samosprávy, Municipalia 2012

Formulár č. Ú 3 - Harmonogram spracovania - PHRSR

Harmonogram spracovania PHRSR												
	2021					2022						
Termín	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII
Úvod												
Analytická časť												
Strategická časť												
Programová časť												
Realizačná časť												
Finančná časť												
Záver												

Zdroj: Weisová, Bernátová: Strategické plánovanie samosprávy, Municipalia 2012

Stratégia PHRSR bola spracovaná na základe zákona Národnej rady SR č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja (v znení č. 309/2014 Z. z., 378/2016 Z. z., 58/2018 Z. z., 313/2018 Z. z., 221/2019 Z. z., 134/2020 Z. z., 258/2021 Z. z.), ktorá definuje Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja ako strednodobý programový dokument, obsahujúci analýzu hospodárskeho a sociálneho rozvoja regiónu alebo obce, hlavné smery jej vývoja, ustanovenie cieľov, prvoradých potrieb a úloh vo všetkých oblastiach života. Súčasťou programu je aj návrh jeho administratívneho a finančného zabezpečenia. Zákon stanovuje aj úlohy, týkajúce sa vypracovávania, schvaľovania, zabezpečenia plnenia a pravidelného vyhodnocovania predmetného programového dokumentu PHRSR. Pri spracovaní programu boli **integrovaným spôsobom** rešpektované zásady regionálnej politiky vlády Slovenskej republiky a princípy regionálnej politiky Európskej únie zakotvené najmä v nariadení Rady (ES) č. 1266/1999 (nariadenie o štrukturálnych fondoch).

Formulár č. Ú 7 - Použitie participatívne metódy

Metóda	Informovanie verejnosti	Získavanie názorov verejnosti	Zohľadnenie názorov verejnosti
Tlačené materiály			
Verejné informačné tabule	áno		
Informačné formuláre, tabuľky údajov,	áno		
Internetové stránky	áno		

Využitie existujúcich médií			
Zverejňovanie informácií v miestnej tlači	áno	áno	
Stretnutia			
Stretnutia s kľúčovými ľuďmi/skupinami	áno	áno	áno
Návšteva v dotknutom území	áno	áno	áno
Verejné vypočutie	áno	áno	áno
Využitie miestnych ľudí na získavanie názorov	nie	nie	nie
Rozhovory a prieskumy			
Dotazník pre záujmové skupiny	áno	áno	
Dotazník pre širokú verejnosť	nie	Nie	
Poradné skupiny			
Miestne poradné skupiny	áno	Áno	áno
Riešenie problémov			
Rokovanie bez prítomnosti moderátora/facilitátora	áno	áno	áno

Zdroj: vlastné spracovanie

Stratégia PHRSR je **integrovanou** súčasťou sústavy základných dokumentov podpory regionálneho rozvoja v Slovenskej republike. Táto sústava je členená na strategické a programové dokumenty vypracovávané na úrovni štátu, sektorov, samosprávnych krajov, regiónov a obcí a programové dokumenty Európskej únie (pre využitie zdrojov predvstupových a štrukturálnych fondov).

Východiskové podklady

Podpora regionálneho rozvoja sa uskutočňuje v súlade s programovaním na základe:

Miestnej úrovne

- Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja mesta
- Územný plán mesta,
- Komunitné plány sociálnych služieb,
- Programy odpadového hospodárstva,
- **Viacročný rozpočet**
- **Odvetvové koncepcie (energetická, športu, školstva, kultúry, ...),**
- **Relevantné koncepčné materiály samospráva VZN,**

Národnej úrovne prostredníctvom dokumentov

- **Partnerská dohoda Slovenskej republiky na roky 2021 – 2027** (ďalej aj „PD SR“) je základný strategický dokument s celoštátnym dosahom, ktorý vypracuje Slovenská republika (ďalej len „SR“) za účasti partnerov a ktorým sa stanoví stratégia, priority a opatrenia pre účinné a efektívne využívanie prostriedkov z fondov politiky súdržnosti Európskej únie (ďalej len „EÚ“) na programové obdobie 2021 – 2027. PD SR uzatvorí Slovenská republika s Európskou komisiou (ďalej aj „EK“).
- **Plán obnovy** - je spoločnou reakciou krajín EÚ na silný pokles ekonomiky v dôsledku pandémie COVID - 19. Jeho hlavným cieľom je podporiť reformy a investície, ktoré Slovensku umožnia začať opäť dobíhať životnú úroveň priemeru EÚ.
- **Operačný program Slovensko**
- **Integrovaný národný energetický a klimatický plán na roky 2021 - 2030** spracovaný podľa nariadenia EP a Rady (EÚ) č. 2018/1999 o riadení energetickej únie a opatrení v oblasti klímy
- **Národný program reforiem** Slovenskej republiky (2018, 2019, 2020)
- Programové vyhlásenie vlády Slovenskej republiky na obdobie rokov 2020 – 2024
- **Národná stratégia regionálneho a územného rozvoja** Slovenskej republiky do roku 2030 (2017)
- Koncepcia územného rozvoja Slovenska 2001 – v znení KURS 2011 – zmeny a doplnky č. 1 KURS 2001
- **Národný infraštruktúrny plán Slovenskej republiky** na roky 2018 – 2030, (2017) 11
- Zelenšie Slovensko – Stratégia environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030 (Envirostratégia 2030)
- **Strategický plán rozvoja dopravy SR do roku 2030** (2016)
- Akčný plán rozvoja elektromobility v Slovenskej republike (2019)
- **Národná stratégia cyklistickej dopravy a cykloturistiky** v Slovenskej republike (2015)

- **Stratégia rozvoja cestovného ruchu** do roku 2020 (2013)
- **Aktualizovaná národná stratégia ochrany biodiverzity** do roku 2020 (2014)
- Stratégia adaptácie Slovenskej republiky na zmenu klímy – aktualizácia (2018)
- Národná stratégia trvalo udržateľného rozvoja (2001)
- **Koncepcia ochrany prírody a krajiny do roku 2030** (2019)
- **Koncepcia implementácie Agendy 2030** v medzinárodnom prostredí (2017)
- Aktualizácia Národného programu podpory zdravia v Slovenskej republike (2014)
- Koncepcia Štátnej politiky zdravia Slovenskej republiky (2008)
- Akčný plán pre životné prostredie a zdravie obyvateľov Slovenskej republiky V. (2019)
- Strategický rámec v oblasti starostlivosti o zdravie pre roky 2014 až 2030 (2013)
- Dokumenty/stratégie/plány SR vzťahujúce sa k plneniu jednotlivých kritérií základných podmienok

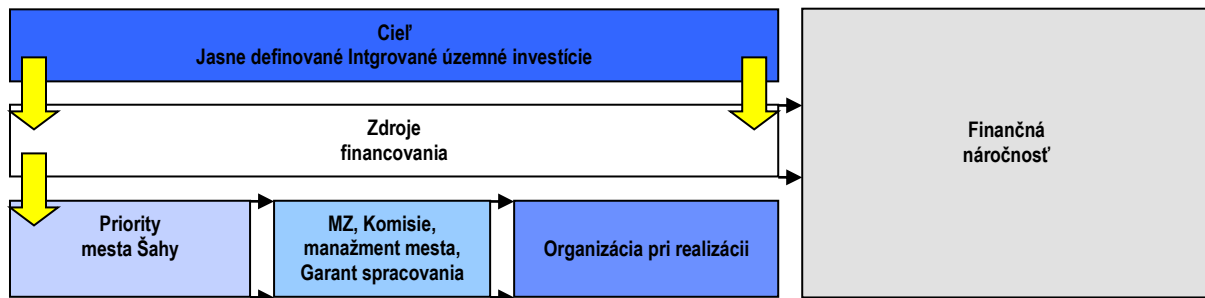
Nadnárodnej úrovne

- K programovým dokumentom Európskej únie pre využitie štrukturálnych fondov patria:
- Zmluva o fungovaní Európskej únie
- Rámcový dohovor OSN o zmene klímy (1994)
- Kjótsky protokol k Rámcovému dohovoru OSN o zmene klímy (1997)
- **Agenda 2030** pre udržateľný rozvoj
- **Ciele politiky EÚ v programovom období 2021 – 2027**
- Rámcový dohovor o ochrane a trvalo udržateľnom rozvoji Karpát (2003)
- **Stratégia EÚ pre Dunajský región**
- Revízia Akčného plánu Stratégie EÚ pre dunajský región (júl 2019)
- **BIELA KNIHA: Plán jednotného európskeho dopravného priestoru** – vytvorenie konkurencieschopného dopravného systému účinne využívajúceho zdroj, COM(2011) 144 v konečnom znení
- **Európska zelená dohoda** (European Green Deal) publikovaná v decembri 2019, ktorá stanovuje plán opatrení s cieľom prechodu na plne klimaticky neutrálne hospodárstvo EÚ
- **Európa 2020 Stratégia pre inteligentný a udržateľný rast podporujúci začlenenie,**
- COM(2010) 2020 v konečnom znení
- Európska stratégia pre nízkoemisnú mobilitu (COM(2016) 501 z 20. 7. 2016)
- **Plán prechodu na konkurencieschopné nízkouhlíkové hospodárstvo do roku 2050,**
- COM(2011) 112 v konečnom znení
- **Energetický plán do roku 2050** COM(2011) 885 v konečnom znení
- Nástroj na prepájanie Európy v oblasti dekarbonizácie hospodárstva a podpory využívania čistej energie
- **Horizont Európa (2021 – 2027)**
- LIFE (oblasť ochrany biodiverzity, prechodu na obehové hospodárstvo, adaptácie na zmenu klímy a podpory obnoviteľných zdrojov energie)
- Erasmus (oblasť rozvoja vzdelávania a odbornej prípravy zameraného na inteligentnú špecializáciu, priemyselnú transformáciu a podnikanie)
- Program pre sociálnu zmenu a inovácie v oblasti zamestnanosti a sociálneho začleňovania
- Európsky pilier sociálnych práv (2017)

Jednotlivé strategické dokumenty sú vypracovávané vo vzájomnej nadväznosti a postupnosti.

Implementácia

Implementácia Stratégie PHRSR je zložitý a náročný proces. Za jeho realizáciu so zabezpečením všetkých väzieb na strategické a programové dokumenty SR a EÚ budú zodpovední predstavitelia mesta Šahy (manažment, MZ, komisie). Návrh spôsobu implementácie bude treba dopĺňať v súlade s organizačnou štruktúrou stanovených orgánov, jeho kompetenciami v nadväznosti na vývoj v oblasti legislatívy, predovšetkým v oblasti nakladania s finančnými prostriedkami. Pri posudzovaní jednotlivých projektov bola použitá procesná analýza, ktorej hlavným cieľom bolo analyzovať proces premeny vstupov pomocou použitia súboru finančných, ľudských a technologických zdrojov.

Finančné zabezpečenie

V zmysle zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja (v znení č. 309/2014 Z. z., 378/2016 Z. z., 58/2018 Z. z., 313/2018 Z. z., 221/2019 Z. z., 134/2020 Z. z., 258/2021 Z. z.), sa financovanie regionálneho rozvoja realizuje na troch úrovniach: Na mikroregionálnej úrovni je možné rozvojové aktivity financovať jedine združovaním zdrojov nižšej úrovne, čiže obcí.

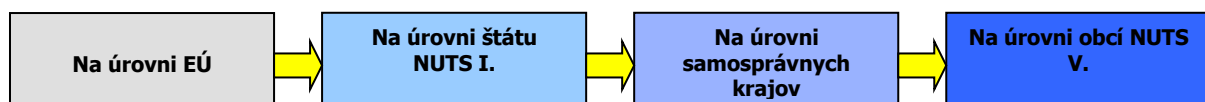
V súčasnej situácii je možné rozvojové aktivity financovať buď z rozpočtu mesta v prípade individuálnych projektov alebo združením financií viacerých obcí v prípade spoločných projektov. V prípade financovania projektov majúci význam v kontexte priorít celého kraja zohráva významnú úlohu Nitriansky samosprávny kraj a financovanie inštitúcií v jeho zriaďovateľskej kompetencii.

Hlavným zdrojom financovania projektov PHRSR, ktoré možno definovať na úrovni jednotlivých prioritných aktivít sú predovšetkým štrukturálne fondy EÚ. Ich využitie v rámci jednotlivých aktivít je možné stanoviť len indikatívne s určením približnej výšky požadovanej podpory s cieľom prispieť ku koordinácii realizácie rozvojových aktivít.

- Pri zostavovaní finančného plánu a zaisťovaní finančnej podpory sa mesto Šahy zameralo na tie opatrenia, ktoré sú nedostatočne podporované zo štátneho rozpočtu, alebo nie sú podporované vôbec. Základný princíp výberu projektov bol postavený na integrovanom prístupe.
- Pri zabezpečovaní základných potrieb občanov, neziskových a ziskových organizácií postupuje mesto Šahy podľa zákona číslo 369/1990 Z.z. O obecnom zriadení a v zmysle zákona č. 138/1991 Zb. O majetku obcí v znení neskorších predpisov.
- Na plnenie svojich ostatných úloh majú mestá a obce okrem finančných prostriedkov poukázaných od štátu v rámci delimitácie k dispozícii nasledovné financie: príjmy z miestnych daní a poplatkov, zdroje Štrukturálnych fondov Európskej únie v rámci programovacieho obdobia 2021 - 2027.

Zdroje a dokumenty

V súlade so snahou Slovenskej republiky o znižovanie rozdielov na úrovni rozvoja jednotlivých regiónov boli východiskom pri príprave Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja Šahy nasledovné strategické dokumenty:

Podporné materiály

Pri vypracovaní PHRSR boli použité aj prognostické údaje. Hlavnou úlohou prognostických údajov je podporiť vypracovanie tohto programu a zabezpečiť tým zvýšenie efektívnosti procesov strategického plánovania a kvality tohto dokumentu. Toto zabezpečenie je dané prepojením Systému strednodobého výhľadu hospodárskeho a sociálneho vývoja a vecnej roviny strategického plánovania.

Mesto Šahy má nasledovné možnosti čerpania mimorozpočtových zdrojov na dosahovanie svojich cieľov a priorít v zmysle stanovených tematických cieľov Agendy 2030 pre udržateľný rozvoj a cieľov politiky EÚ v programovom období 2021 – 2027:

Partnerská dohoda (ďalej len „PD“) - Partnerská dohoda Slovenskej republiky na roky 2021 – 2027 (ďalej aj „PD SR“) je základný strategický dokument s celoštátnym dosahom, ktorý vypracuje Slovenská republika (ďalej len „SR“) za účasti partnerov a ktorým sa stanoví stratégia, priority a opatrenia pre účinné a efektívne využívanie prostriedkov z fondov politiky súdržnosti Európskej únie (ďalej len „EÚ“) na programové obdobie 2021 – 2027. PD SR uzatvorí Slovenská republika s Európskou komisiou (ďalej aj „EK“).

Európska komisia zverejnila v máji 2018 návrh viacročného finančného rámca EÚ na roky 2021 – 2027 a návrh legislatívneho balíka pre politiku súdržnosti EÚ na programové obdobie 2021 – 2027.

Politika súdržnosti EÚ má aj naďalej podporovať svoje dva hlavné ciele, ktorými sú:

Investovanie do rastu a zamestnanosti

Európska územná spolupráca

Pre programové obdobie 2021 – 2027 sa stanovilo päť osobitných cieľov politiky súdržnosti EÚ:

1. Inteligentnejšia Európa

2. Ekologickejšia, nízkouhlíková Európa

3. Prepojenejšia Európa

4. Sociálnejšia Európa

5. Európa bližšie k občanom.

Jednotlivé členské štáty majú podľa návrhu všeobecného nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa stanovujú spoločné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde plus, Kohéznom fonde a Európskom námornom a rybárskom fonde a rozpočtové pravidlá pre uvedené fondy, ako aj pre Fond pre azyl a migráciu, Fond pre vnútornú bezpečnosť a Nástroj pre riadenie hraníc a víza (ďalej len „návrh všeobecného nariadenia EÚ“) povinnosť predložiť svoje partnerské dohody v súlade s princípom partnerstva.

Na úrovni SR sa uskutočnil proces identifikácie investičných priorít SR na roky 2021 – 2027 v rámci piatich cieľov politiky súdržnosti, ktoré sú súčasťou návrhu PD SR. Tento proces pozostával z niekoľkých etáp, do ktorých bolo zapojené široké spektrum odborníkov z radov ústredných orgánov štátnej správy, územnej samosprávy, akademickej obce, profesijných a záujmových združení, mimovládnych neziskových organizácií a pod. Aby sa zabezpečila čo najširšia reprezentatívnosť odborných pohľadov z celého Slovenska, bol v apríli 2019 uskutočnený online dotazníkový prieskum.

Výstupy dotazníkového prieskumu boli následne konzultované s príslušnými rezortmi – ministerstvami zodpovednými za tematické oblasti podpory v rámci jednotlivých cieľov politiky súdržnosti na programové obdobie 2021 – 2027. Súčasťou tohto procesu boli aj predbežné úvahy o tvorbe tzv. strategických projektov (projekty strategického významu). Pre príslušné ciele boli v spolupráci so sociálno-ekonomickými partnermi vypracované tzv. návrhové listy, v ktorých sa zadefinovali podrobnejšie návrhy opatrení aj s odôvodnením, prečo je potrebná ich realizácia, ďalej cieľová skupina, ktorej sa budú dotýkať, ale aj súlad s prílohou D Správy o Slovensku 2019 – pozičným dokumentom EK.

Ďalším krokom bol analytický hierarchický proces, cieľom ktorého bolo prostredníctvom nezávislých hodnotiteľov (odborníci z analytických útvarov), prideliť identifikovaným prioritám v rámci jednotlivých cieľov váhy, tzn. zoradiť ich na základe troch hlavných kritérií – závažnosti, naliehavosti a realizovateľnosti. Výsledky tohto procesu boli predstavené v materiáli „Východiskový návrh priorít SR pre politiku súdržnosti 2021 – 2027“, ktorý schválila Rada vlády SR pre politiku súdržnosti 2021 – 2027 dňa 3. októbra 2019. Na základe tohto procesu bola zahájená aj príprava návrhu PD SR, ako hlavného strategického dokumentu SR pre využívanie fondov politiky súdržnosti EÚ po roku 2020.

Ciele PD SR

Cieľ politiky	Oblasť podpory
1. Inteligentnejšia Európa	Podpora opatrení na rozšírenie výskumných a inovačných kapacít a využívania pokročilých technológií Podpora budovania ľudských zdrojov vo výskume a vývoji Podpora budovania a modernizácie centrálnej infraštruktúry pre výskum a vývoj Podpora účasti slovenských subjektov v Európskom výskumnom a inovačnom priestore Využívanie výhod digitalizácie pre občanov, podniky a vlády Podpora rozvoja digitálneho a údajového hospodárstva a digitálna transformácia širšej ekonomiky, výskum a vývoj a aplikovanie moderných technológií s cieľom zvyšovať inovatívnu výkonnosť Slovenska a eliminovanie negatívneho dopadu digitalizácie na spoločnosť Modernizácia poskytovania verejných služieb Podpora budovania inteligentných regiónov a miest Podpora digitálnej pripojiteľnosti Posilnenie rastu a konkurencieschopnosti najmä malých a stredných podnikov, vrátane produktívnych investícií Podpora malého a stredného podnikania Internacionalizácia malého a stredného podnikania Podpora sieťovania podnikateľských subjektov Rozvoj zručnosti pre inteligentnú špecializáciu, priemyselnú transformáciu a podnikanie – ľudské zdroje pre inovatívne Slovensko a EU Podpora kvality terciárneho vzdelávania orientovaného na pracovný trh Digitálne a podnikateľské zručnosti
2. Ekologickejšia nízkouhlíková Európa	Podpora opatrení na zlepšovanie energetickej efektívnosti a zníženia emisií skleníkových plynov Podpora využívania energie z obnoviteľných zdrojov Rozvoj inteligentných energetických systémov, sietí a uskladnenia mimo TEN-e Podpora adaptácie na zmenu klímy, prevencie rizík a odolnosti voči katastrofám Zlepšenie kvality vôd a stavu v zásobovaní vodou a čistení odpadových vôd Prechod na obehové hospodárstvo s dôrazom na odpadové hospodárstvo Zlepšenie ochrany prírody, krajiny, biodiverzity a ekosystémových služieb, Zabezpečenie prieskumu, sanácie a monitorovania environmentálnych záťaží Zlepšenie kvality ovzdušia Podpora udržateľnej multimodálnej mestskej mobility Prioritné oblasti podpory z ENRAF: podpora udržateľného rybárstva a ochrany vodných biologických zdrojov, podpora udržateľných akvakultúrnych činností, ako aj spracovania produktov rybolovu a akvakultúry a uvádzania týchto produktov na trh
3. Prepojenejšia Európa	Cestná doprava Dobudovanie diaľničných spojení TEN-T Výstavba rýchlostných ciest Modernizácia a výstavba ciest I. triedy vrátane modernizácie mostov Zlepšenie regionálnej dopravnej obslužnosti Železničná doprava Modernizácia železničnej infraštruktúry zaradenej do siete TEN-T a železničných uzlov Podpora regionálnej železničnej dopravy Vodná doprava Modernizácia infraštruktúry vodnej dopravy zaradenej do TEN-T Pomoc prevádzkovateľom plavidiel vnútrozemskej plavby pri zavádzaní technológií ekologizácie plavidiel
4. Sociálnejšia Európa	Adaptabilný a prístupný trh práce Kvalitné inkluzívne vzdelanie Záruka pre mladých Aktívne začlenenie a dostupné služby Potravinová a materiálna deprivácia Sociálne inovácie a experimenty
5. Európa bližšie k občanom	Budovanie administratívnych a analyticko-strategických kapacít miestnych a regionálnych orgánov Prevenia negatívnych spoločenských javov a vytváranie bezpečného fyzického prostredia obcí, miest a regiónov Regionálna a miestna infraštruktúra pre pohybové aktivity a voľný čas Zlepšovanie manažmentu, služieb a infraštruktúry podporujúcich kultúrne dedičstvo, komunitný rozvoj a udržateľný cestovný ruch Umožniť regiónom a ľuďom riešiť sociálne, zamestnanecké, hospodárske a environmentálne vplyvy prechodu k cieľu Únie v oblasti klímy a klimaticky neutrálneho hospodárstva do roku 2050 na základe Parížskej dohody

Zdroj: Oznámenie o strategickom dokumente, Partnerská dohoda 2021 - 2027, s.7 - 8, 2020.

Uplatnenie integrovaného prístupu

rozmer - 1

Rôzne aspekty života obce – environmentálny, hospodársky, sociálny a kultúrny – sú vzájomne prepojené a úspech v rozvoji mesta Šahy možno dosiahnuť len prostredníctvom integrovaného prístupu. Opatrenia týkajúce sa fyzickej obnovy sa v PHRSR skombinovali s opatreniami na podporu vzdelávania, kultúry, telesnej kultúry, hospodárskeho rozvoja, sociálneho začleňovania a ochrany životného prostredia. Predpokladom toho je rozvoj silných partnerstiev medzi miestnymi obyvateľmi, občianskou spoločnosťou, miestnym hospodárstvom a rôznymi úrovňami správy. Takýto prístup je osobitne dôležitý vzhľadom na vážnosť problémov, pred ktorými momentálne mesto Šahy stojí. Tieto problémy siahajú od konkrétnych demografických zmien, cez dôsledky hospodárskej stagnácie v súvislosti s tvorbou pracovných miest a sociálnym pokrokom, až po dôsledky zmeny klímy a situácie okolo COVID - 19. Reakcia na tieto problémy bude mimoriadne dôležitá na dosiahnutie inteligentnej, udržateľnej a inkluzívnej spoločnosti, ktorá je cieľom politiky súdržnosti EÚ na programové obdobie 2021 - 2027. Politika súdržnosti EÚ má aj naďalej podporovať svoje dva hlavné ciele, ktorými sú: Investovanie do rastu a zamestnanosti a Európska územná spolupráca. Pre programové obdobie 2021 – 2027 sa stanovilo päť osobitných cieľov politiky súdržnosti EÚ: 1. Inteligentnejšia Európa, 2. Ekologickejšia, nízkouhlíková Európa, 3. Prepojenejšia Európa, 4. Sociálnejšia Európa a 5. Európa bližšie k občanom.

rozmer – 2

PHRSR Šahy integruje všetky dokumenty na miestnej úrovni, integruje opatrenia a priority IÚS Nitrianskeho samosprávneho kraja, IUS/UMR. ako aj ciele a priority národných strategických dokumentov a dokumentov EÚ. PHRSR Šahy 2022 - 2031 nadväzuje na predchádzajúce strategické dokumenty mesta, územný plán, komunitný plán sociálnych služieb, sektorové koncepcné materiály a viacročný rozpočet. PHRSR integruje strategické dokumenty EÚ spoločne s dokumentmi z národnej úrovne.

rozmer – 3

Integrovaný prístup bol uplatnený pri procese spracovania strategického dokumentu, kde boli zohľadnené predstavy, potreby a požiadavky jednotlivých zainteresovaných skupín, ako sú miestna samospráva mesta Šahy, obyvatelia, rozpočtové a príspevkové organizácie v pôsobnosti mesta, záujmové skupiny obyvateľov, mimovládne organizácie, podnikateľské subjekty. V prípravnej fáze spracovania PHRSR sa integrovaný prístup využil prostredníctvom prieskumu, v rámci schvaľovacej fázy PHRSR bol návrh dokumentu zaslaný zainteresovaným skupinám na záverečnú úpravu, doplnenie a odsúhlasenie.

Definovanie hlavných aktérov rozvoja v zmysle integrovaného prístupu

Mesto Šahy, podnikateľský sektor,

Definovanie dotknutej verejnosti

Vzhľadom na geografický rozmer predkladaného dokumentu sa pod dotknutou verejnosťou chápu všetci obyvatelia samosprávy Šahy, právnické a fyzické osoby pôsobiace na území mesta, ako aj dotknuté orgány štátnej správy a samosprávy.

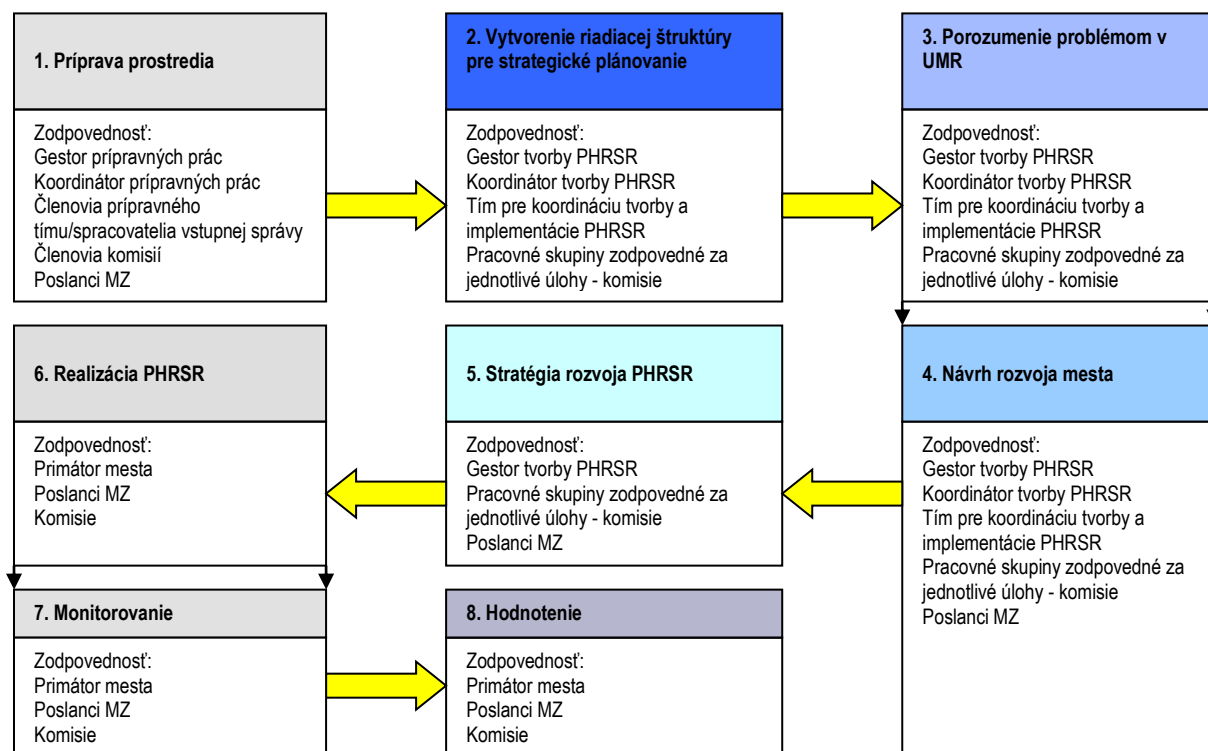
rozmer – 4

Integrovaný prístup bol uplatnený v prípade finančného zabezpečenia jednotlivých priorít a cieľov. Financovanie sa realizuje z viacerých zdrojov – verejných a súkromných. Verejné zdroje uplatňujú **integrovaný prístup** z hľadiska horizontálneho ako aj vertikálneho. Z horizontálneho hľadiska predstavuje kombinovanie viacerých možných zdrojov EÚ (Fondov a Operačných programov). Z vertikálneho hľadiska sú integrované zdroje EÚ, úrovne SR, VÚC a nakoniec na najnižšej úrovni miestnej samosprávy.

PHRSR sa skladá z hlavného dokumentu a príloh, ktoré sú jeho neoddeliteľnou súčasťou.

Fázy strategického plánovania a definovanie zodpovednosti

1	Vyvolanie dopytu v meste Šahy. Sformovanie prvotnej pracovnej skupiny. Určenie, koho je treba do prípravy PHRSR zapojiť. Spôsob formovania ďalších štruktúr. Príprava informačnej stratégie.
2	Zapojenie všetkých účastníkov procesu. Vytvorenie organizačnej a riadiacej štruktúry pre spracovanie PHRSR. Stanovenie pravidiel rokovania riadiacej štruktúry.
3	Predstavenie cieľov, záujmov a potrieb všetkých účastníkov. Vytvorenie a zverejnenie mechanizmov pre aktívnu spoluúčasť verejnosti. Uskutočnenie analýzy potrieb a zhodnotenie existujúcich zdrojov. Zhodnotenie silných a slabých stránok mesta Šahy.
4	Vymenovanie príležitostí a rizík a naznačenie trendov pre rozvoj mesta Šahy v jednotlivých oblastiach. hlavné hodnoty, ktoré tvoria jej základ a ktoré určujú pri spracovaní PHRSR smer, ktorým sa budú jednotlivé oblasti uberať, cieľ, ktorý má byť dosiahnutý a priority rozvoja v zmysle integrovaných prístupov, prekážky, ktoré bude nutné prekonať pri rozvoji, regionálne aj nadregionálne zdroje, ktoré je možné využiť na rozvoj.
5	Plán postupných krokov a úloh na dosiahnutie stanovených cieľov a priorít. Systém sledovania realizácie PHRSR. Spracovanie konečnej verzie PHRSR. Predloženie textu PHRSR na pripomienkovanie verejnosti. Schválenie PHRSR - MZ mesta Šahy.
6	Uskutočňovanie plánu. Ročné vyhodnocovanie plánu. Informovanie verejnosti o uskutočňovaní PHRSR. Priebežné vyhľadávanie a zapájanie partnerov.
7	Nástroje umožňujúce uskutočniť zmeny v pôvodnom PHRSR. pravidelné sledovanie realizácie cieľov Programu a projektov s využitím systému merateľných ukazovateľov
8	systematicky skúma prínos z realizácie PHRSR a jeho súlad s cieľmi stanovenými v PHRSR analyzuje účinnosť realizačných procesov a vhodnosť nastavenia jednotlivých opatrení a skupiny aktivít

Zdroj: Woleková, Mezianová, 2004, s.14 – 17.

**Analytická časť Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Šahy
2022 - 2031**

2 ZÁKLADNÁ CHARAKTERISTIKA MESTA

Z hľadiska administratívneho členenia je mesto súčasťou okresu Levice súčasťou Vyššieho územného celku Nitra.

Základná charakteristika mesta Šahy (k 31.12.2021)

Kód mesta	502782
IČO:	00307513
Názov okresu	Levice
Názov kraja	Nitriansky
Štatút obce	Mesto
PSČ	936 01
Telefónne smerové číslo	+421 - 36
Prvá písomná zmienka o obci - meste - rok	1237
Nadmorská výška obce - mesta v m	136
Celková výmera územia mesta [km ²]	42,73
Hustota obyvateľstva na km ²	167,56
Zdroj: ŠÚ SR	

V údolí, ktoré zo severu lemuje Krupinská vrchovina, z juhu pohorie Börzsöny, na oboch stranách rieky Ipel' leží mesto. Na tomto mieste je údolie najužšie: vzdialenosť medzi dvoma pohoriami je necelých 3 kilometre. V strede tohoto údolia tečie Ipel'. Na brehoch rastúci bohatý porast a blízkosť lesov poskytli ideálne podmienky na usadenie pravekého človeka. Archeologické výskumy dosvedčujú, že už v mladšej dobe kamennej (mladopaleolitickej) tu žil človek /1/, a to od potoka Krupinica po Parassu - dnešný priestor colnice slovensko-maďarských hraníc. Podnebie je tu suché a teplé, vyznačuje sa pomerne krátkymi zimami a dlhými, nadpriemerne teplými letami. Počet letných dní (t_{max} na 25°C) je nad 70, priemerná ročná teplota je 9,5°C. Priemerné zrážky za vegetačné obdobie vykazujú deficit, čo znamená, že výpar je väčší ako celkový objem zrážok. Výkyvy zrážok zapríčiňuje kolísavosť prietokovej vody Ipľa. V letných mesiacoch, keď je vlaha najviac potrebná, dosahuje sotva 20m³/sec, kým v marci až 58m³/sec (25.6.2022, <https://www.sahy.sk/historia.phtml?id3=19780>).

Šahy sú sídelným útvarom mestského typu, výrazne obytného (sídelného) charakteru, s menej výraznou priemyselnou a poľnohospodárskou výrobou, ktorá v poslednom desaťročí značne stagnuje. Súčasťou mesta ako územne odlúčené mestské časti sú od roku 1980, resp. 1986 pôvodne samostatné obce Preseľany nad Ipľom a Tešmák, ktoré si naďalej zachovávajú svoj pôvodný vidiecky charakter. Mesto leží na juhovýchodnom okraji Levického okresu a Nitrianskeho kraja, na dôležitej medzisťahátskej ceste európskeho významu E77 (Krakow - Budapešť), zabezpečujúcej diaľkové tranzitné vzťahy medzi Baltom a Balkánom. Prechádza ním lokálna železničná trať čí. 153 Zvolen - Šahy - Čata, ktorá bola do roku 1945 súčasťou železničnej trate (Budapešť) - Vác - Zvolen, resp. Čata - Šahy - Ipolytarnóc - Lučenec (ÚPN, 2001).

2.1 HISTÓRIA MESTA

Chotár mesta bol osídlený od paleolitu, našlo sa tu sídlisko s aurignackou industriou. Ďalšie nálezy z doby bronzovej, laténskej až slovanskej (do 9. stor.). Prvá pís. zmienka pochádza z r. 1237, keď kráľ Belo IV. daroval mlyn a časť majetkov ostrihomskej kapitule. V r. 1238 Martin z rodu Hunt - Poznay založil v Šahách kláštor premonštrátov. V r. 1244 Belo IV. vydal v Šahách listinu potvrdzujúcu výsady kláštora. Od 1275 sa vyvíjali ako zemepánske mestečko. V rokoch 1435 a 1439 sa tu spomína mlyn, v r. 1439 sú spomenuté aj 3 viničné vrchy. V rokoch 1519 - 1535 stál na čele kláštora prepoš Fegyverneki Ferencz, vzdelanec významný v celouhorskom meradle.

Koncom septembra 1526, po bitke pri Moháči sa Turci prvý raz priblížili k Šahám. V r. 1593 boli Šahy oslobodené cisárskou armádou, bolo obnovené prepošstvo. V r. 1688 Leopold I. daroval prepošstvo i s jeho majetkami jezuitom. V r. 1736 bol gotický rím. kat. kostol v Šahách (zničený počas tureckých vojen) barokovo obnovený. V r.

1750 bol na námestí vybudovaný poštový dom, významná poštová stanica v smeroch z Pešti na Hlohovec a na Banskú Štiavnicu. V súvislosti s tým na lpi v r. 1769 postavili nový kamenný most. Už v r. 1806 sa hontianska šľachta rozhodla preniesť sídlo stolice do Šiah. V r. 1834 bol založený spolok Hontianske Kasíno, r. 1838 tu vznikla jedna z prvých regionálnych vlastivedných spoločností v Uhorsku, Hontianska spoločnosť starožitností. V mestečku po r. 1848 vznikla aj významná židovská komunita, ktorá sa rozvojom obchodu a podnikania zaslúžila o posilnenie mestského charakteru Šiah. V centre mesta boli do 1. svetovej vojny vybudované viaceré reprezentatívne budovy (sporiteľňa, meštianska škola, mestský dom, hotel a i.). V dňoch 20. - 27. 9. 1869 sa v Šahách uskutočnilo zasadnutie Maďarskej historickej spoločnosti. V r. 1879 v Šahách vznikla tlačiareň Ignáca Neumanna, neskôr tu boli až tri tlačiarne. V r. 1882 tu bol založený Hospodársky spolok Hontianskej župy. Dňa 23. 9. 1886 prišiel do Šiah prvý vlak z Čaty, ďalšie železničné spojenia boli vybudované v r. 1891 (Balassagyarmat) a 1899 (Krupina). V r. 1891 župa prevzala do svojej správy mestský špitál na Homoku v Šahách, z ktorého vybudovala novú nemocnicu s právom verejnosti. V r. 1896 MUDr. E. Kovács-Sebestyén inicioval výstavbu novej budovy nemocnice z verejných zbierok. V r. 1898 sa v Šahách konala veľká milénárna výstava, v tom istom roku tu založili Spoločnosť Múzea Hontianskej - župy. Významnou verejnou budovou dokončenou v r. 1900 bol aj ev. a. v. kostol, postavený v historizujúcom slohu. V r. 1902 vznikol prvý športový klub v meste - Futbalový klub v Šahách (Ipolsági Futbal Club, IFC). Krátko pred 1. svet. vojnou, v r. 1913 v Šahách bolo zriadené gymnázium, jeho prvým riaditeľom (do r. 1919) bol Endre Barczán. Od r. 1922 Gymnázium v Šahách bolo pretvorené na osemtriedne štátne gymnázium s maďarským vyučovacím jazykom. K 1. 1. 1923 v dôsledku československej územno-administratívnej reformy Šahy prestali byť župným sídlom. Zaniklo aj Hontianske múzeum, ktorého zbierky boli odvezené do Banskej Štiavnice.

Dňa 11. 10. 1938 boli Šahy pripojené k Maďarsku ako prvé slovenské mesto, ešte pred podpísaním Viedenskej arbitráže. Koniec 2. svetovej vojny vyvrcholil najprv sústredením takmer 800 židovských obyvateľov Šiah a ich deportáciou do koncentračného tábora Osvienčim. V dňoch 13. -14. decembra 1944 Sovietska armáda oslobodila Šahy. Mesto bolo mimoriadne chudobné na pracovné príležitosti. Boli tu iba dva väčšie závody: Lamyho mlyn so 42 robotníkmi a Vermešova výrobná cementových rúr s 31 robotníkmi. V r. 1949 vznikol závod ČSAD. Po vrátení českoslov. štátneho občianstva obyvateľom maďarskej národnosti v Šahách založili mestskú organizáciu Kultúrneho zväzu maďarských pracujúcich v Československu, CSEMADOK. V r. 1950 zo "znárodných" živností (pohostinstvá, hotely, dopravné firmy) vznikol Hostiteľský a dopravný kombinát v Šahách. Dňa 20. 8. 1952 si 76 malých a stredných roľníkov v Šahách po intenzívnej "agitácii" zo strany úradov a aktivistov KSČ založilo JRD. V r. 1953 začala sa výroba betónových prefabrikátov v závode v Šahách. Zároveň sa začala výroba v novej šahanskej mliekárni a vznikol aj OSP. V meste vznikli po 2. svet. vojne Jedenáštočná stredná škola v r. 1954 aj s maďarským vyučovacím jazykom a Poľnohosp. technická škola v r. 1956. V r. 1958 bola zriadená Učňovská škola a Hudobná škola (teraz ZUŠ). V r. 1960 vznikol strojársky závod Strojstav. V r. 1965 bola založená tradícia Hontianskych slávností. V starej budove gymnázia zriadili Osobitné odborné učilište v Šahách.

V r. 1980 k mestu pripojili Preseľany nad Ipľom a v r. 1986 Tešmak. Demokratické zmeny po r. 1989 sa i v Šahách spočiatku prejavili viac v rovine demokratizácie verejného života, vzniku mestskej samosprávy, v liberalizácii súkromného podnikania a súkromných iniciatív, ako na úseku rozvoja výroby a výstavby mesta. V meste sa rozvíja hospodársky život a vedenie mesta spolu so zainteresovanou verejnosťou presadzuje koncepcie nového rozvoja Šiah (25.6.2022, https://www.slovensko.sk/sk/ lokalita/_2b7209f2-dfa2-4652-98fa-fc7194d8eb03).

Vymedzenie územia

Mesto leží na juhovýchodnom okraji Levického okresu a Nitrianskeho kraja, na dôležitej medzištátnej ceste európskeho významu E77 (Krakow - Budapest), zabezpečujúcej diaľkové tranzitné vzťahy medzi Baltom a Balkánom. Prechádza ním lokálna železničná trať čis. 153 Zvolen - Šahy - Čata, ktorá bola do roku 1945 súčasťou železničnej trate (Budapešť) - Vác - Zvolen, resp. Čata - Šahy - Ipolytarnóc - Lučenec. Celé katastrálne územie mesta má výmeru 4.274 ha. Južná časť katastra v celom rozsahu hraničí s Maďarskou republikou. Katastrom preteká rieka Ipľ so širokou úrodnou nivou, zo severovýchodnej strany doňho zasahujú zalesnené výbežky Krupinskej pahorkatiny.

Mesto Šahy, vrátane miestnych častí Preseľany a Tešmak, hraničí s katastrami obcí Vyškovce nad Ipľom, Hrkovce, Veľké Turovce, Horné Turovce, Plášťovce, Ipľské Úľany, Veľká Ves nad Ipľom a Ipľské Predmostie.

Celá južná časť katastrov Šiah tvorí štátnu hranicu SR s MR. Územie v MR patrí do Novohradskej župy (Nógrád), s administratívno-správnym sídlom v meste Salgótarján, resp. do župy Pest (so sídlom v Budapešti). Bezprostredne susediacimi obcami na Maďarskej strane sú Bernecebaráti a Hont (ÚPN, 2001).

2.2 PRÍRODNÉ POMERY

Geomorfológia

Katastrálne územie mesta Šahy a pričlenených miestnych častí Preselany n./Ipľom a Tešmák leží v údolí Ipľa, na rozhraní Krupinskej planiny a Podunajskej pahorkatiny (in: Mazúr, Lukniš: Geomorfologické členenie Slovenska). Zo západnej strany územie tanguje a do južnej časti katastra Tešmáku zasahuje Juhoslovenská kotlina, prechádzajúca od Tornale k Šahám. Z južnej strany katastra, už na území Maďarskej republiky, sa nachádzajú Boržošské vrchy (Börzsöny), ku ktorým mierne stúpa kataster Preselian. Priestor od Tešmáku na západ vytvára otvorenú Ipeľskú kotlinu, prechádzajúcu postupne do Podunajskej nížiny. Najnižšie miesto v katastri Preselian je vo výške 118 m.n.m., najvyššie v Tešmáckom katastri vo výške 323 m.n.m. Stred Šiah je vo výške 130 m.n.m. Priestor katastrov najvýraznejšie modeluje tok Ipľa a jeho pravostranných prítokov - Olvárskeho potoka a Krupinice, z ľavej strany menej výrazne potok Kamenec. Samotné mesto Šahy je rozložené na pozvoľna stúpajúcej vyvýšenine a terénnej terase nad Ipľom. Povrch chotára tvoria mladšie treťohorné morské uloženiny a andezitické tufity s mocnými vrstvami aluviálnych hĺn na kryštalickej, príp. druhohornom podloží, ktoré vychodí na povrch v doline Olváru a v údolí Krupinice pri Horných Turovcich. Južná a juhozápadná časť katastra Tešmáku leží na zaplavovanej nive Ipľa s pieskovými priesypmi, podobne i severná časť katastra Preselian. Južné časti Preselianskeho a čiastočne i Šahanského katastra (časť Homok) sú na vyšších riečnych, sprašou pokrytých terasách. Základové podložie stavieb je zväčša sprašové, zčasti ho tvoria terasové piesky, prípadne priepustné štrky a piesčité hliny, ležiace na zlepencovom podklade. Zvýšený vplyv spodných vôd je v oblasti údolných nív Ipľa, Olváru a Krupinice, resp. i potoka Kamenec (ÚPN Šahy, 2001).

Geologické pomery

Geologicky údolie rieky vzniklo v neogéne, keď sa zatiaľ súvislé pohoria Börzsöny a Krupinské následkom silného pohybu hornín rozdelili a poklesom údolia sem preniklo more. Neskôr opadávaním mora došlo aj k poklesu celej Podunajskej nížiny, čo malo vplyv na vznik veľkej erózie v Poiplí, čím vznikali riečne terasy. Tie sú dobre viditeľné na kopci Kalvária a na zlepencových terasách za cintorínom. V miocéne prebiehala v našej oblasti vulkanická činnosť, ktorej epicentrum bolo asi v Krupinskej vrchovine. Vulkanického pôvodu sú aj naše vinice "Nagyszőlők", kde sa rodí kvalitné víno. V blízkosti mesta sa tok rieky značne spomaľuje a pre plytkosť brehov ročne viackrát vystupuje z koryta. Tu sa usadzujú pevné časti zemskej kôry odplavené erozívnou činnosťou z horného toku. Hrúbka takto vzniknutého sedimentu dosahuje aj 4-7m. Na nich vznikali rôzne druhy sedimentačných pôd (25.6.2022, <https://www.sahy.sk/historia.phtml?id3=19780>).

V zmysle regionálneho geologického členenia Západných Karpát a severných výbežkov Panónskej panvy (D. Vass a kol., 1988) do povodia Ipľa na území a v okolí mesta Šahy zasahujú, resp. ho priamo tvoria: – horniny veporského pásma s menšími jednotkami kráľovoohľská zóna a kohútska zóna, - vnútrohorské panvy a kotliny s jednotkami nižšieho rádu - juhoslovenská panva (Ipeľská kotlina) a podunajská panva zastúpená nižšou jednotkou - trnavsko-dubnická panva) železovská priehlbina, turovsko-levická hrást'), – neovulkanity s menšími jednotkami – stredoslovenské neovulkanity (vulkanity Krupinskej planiny, štiavnický stratovulkán) a neovulkanity Burdy. Predmezozoické komplexy – komplexy predmezozoických hornín sa v povodí Ipľa nachádzajú buď vcelku, obnažené v neoidných štruktúrnych eleváciách, alebo sa vynárajú spod terciéru juhoslovenskej panvy, resp. spod stredoslovenských neovulkanitov (22.6.2022, <http://www.vuvh.sk/download/RSV/PMCP2/lpel/lpelVP.pdf>).

Mezozoikum – mezozoické sedimenty veporského pásma v sledovanom povodí sú zastúpené v jeho južnej časti federátskou skupinou v tzv. tuhárskom vývoji. Skupina je tvorená metamorfovanými kremennými pieskovecami, piesčitými bridlicami a lokálne prekremenými kavernóznymi dolomitmi – rauwackami (spodný trias), resp. kryštalicými a bridličnatými vápencami a masívnymi dolomitmi (stredný až vrchný trias).

Terciér – terciérne horniny zaberajú významovo najväčšiu časť povodia Ipľa. Sú veľmi pestré čo do litofaciálneho zloženia i stratigrafického rozpätia a sú zastúpené vulkanickým i sedimentárnym vývojom.

V **Ipeľskej kotline** sú najstaršie terciérne horniny kišcelského veku (blžské vrstvy, čižske súvrstvie, selianske vrstvy). Tvoria nesúvislú výplň Ipeľskej kotliny, ktorá diskordantne leží na kryštálických bridliciach a obale veporika. Ide o morse sedimenty, prevažne íly a slie. Na báze sú vyvinuté piesky a pieskovce. Podobne egenské sedimenty (panické vrstvy, lučenské súvrstvie a opatovské vrstvy) sú na báze piesčité, v strednej časti tvorené ílmi a prachmi, vo vrchnej časti sú piesčité.

Južná a centrálna časť **Ipeľskej pahorkatiny** (v časti Podunajskej panvy) je budovaná súvrstviami bádenu (morské pelitico - piesčité súvrstvie s prevahou ílovito - aleuritckej zložky), prechodným bádenu-sarmatským typom (tufitické piesky a pieskovce v suchozemsko-sladkovodnom vývoji) a jeho nadložným sarmatom (piesky, tufitické piesky a bazálne drobné štrky a zlepenice so šošovkami aleuritov, tufitických a slienitých ílov).

Krupinská planina je budovaná prevažne vulkanoklastickými horninami bádenského veku. Do severného priestoru Krupinskej planiny zasahujú produkty stratovulkánu Javoria a do juhozápadného priestoru produkty štiavnického stratovulkánu (22.6.2022, <http://www.vuvh.sk/download/RSV/PMCP2/Ipel/IpelVP.pdf>).

Kvartér – v povodí Ipľa tvorí kvartér pokryvný útvar. Zastúpený je viacerými genetickými typmi. V **Ipeľskej kotline**, Lučenskej kotline a príľahlej časti Podunajskej pahorkatiny sú vyvinuté najmä fluvialné sedimenty terás a nív a proluvialné sedimenty terasových kužeľov. Eolické, eolicko - deluvialné sedimenty (spraše, sprašové hliny) a piesky tvoria pokryv terás. V kvartéry vznikli dve najvyššie terasy Ipľa (biber, donau), vrchná vysoká terasa (günz), stredná vysoká terasa (mindel), spodná vysoká terasa (mindel), vrchná stredná terasa (ris) a spodná stredná terasa (ris) (22.6.2022, <http://www.vuvh.sk/download/RSV/PMCP2/Ipel/IpelVP.pdf>).

Nerastné suroviny

Každá ťažba nerastných surovín zasahuje do životného prostredia. Vplyv na životné prostredie nemá len samotná ťažobná činnosť, ale aj následný rekultivačný a revitalizačný proces. **Priamo v katastrálnom území mesta Šahy** sa nenachádzajú chránené ložiskové územia a dobývacie priestory. Celý okres je chudobný na nerastné suroviny.

Pôdne pomery

V katastroch Šiah sú najviac zastúpené fluvizeme glejové - ílovité až ílovito-hlinité stredne až extrémne ťažké, pričom extrémne ťažké pôdy sú hlavne v inundácii Ipľa medzi Homokom a Šahami. Fluvizeme typické, hlboké, ľahké až stredne ťažké zasahujú len okrajovo do územia nad Tešmákom a nad Preseľanmi. Na zónu fluvizemí naväzuje z juhu pás regozemí arenických na pieskoch, ktorý sa ťahá od colnice smerom cez Homok k ohybu Ipľa okolo areálu PD. Mierne až stredné svahy pahorkatinného reliéfu smerom na JZ od Homoku a na sever od nivy Ipľa zaberajú hlboké, bezskeletnaté stredne ťažké hnedozeme a hnedozeme ilimerizované na sprašiach. Na extrémne svahy popri ceste na Tešmák sú viazané kambizeme, stredne ťažké až ťažké. Na západnom okraji Šiah sú na zlomovej línii zlepenčovej terasy a nad ňou lokálne rozšírené nevyvinuté pôdy typu litozemí a rankrov. Pôdu v zastavanom území mesta zastupujú antropogénne pôdy typu kultizem a antrozem so špecifickým chemicko-fyzikálnym a zrnitostným zložením a zmeneným kolobehom vody a živín väčšinou v smere nepriepustnosti pre povrchovú vlahu a narušeným kapilárnym zdvihom vlahy podzemných a podpovrchových vôd (18.7.2022, https://www.sahy.sk/download_file_f.php?id=32297).

Podľa percentuálneho obsahu jednotlivých zrnitostných frakcií sa pôdy triedia na tzv. pôdne druhy. Pre tento účel je zostavených viacero národných i medzinárodných klasifikácií. Pre vyjadrenie zrnitosti pôd sa u nás najviac používa Nováková klasifikácia. Táto triedi pôdy na 7 druhov podľa obsahu hrubého ílu (frakcie pod 0,01 mm). Pozitívom takejto klasifikácie je dobrá zrozumiteľnosť pre užívateľov v praxi. Dovoľuje pomerne presne klasifikovať pôdne druhy už v teréne. Kategorizácia pôdných druhov podľa obsahu častíc <0,01 mm a zastúpenie pôdných druhov na poľnohospodárskych pôdach Slovenska je nasledovná:

Kategorizácia pôdných druhov

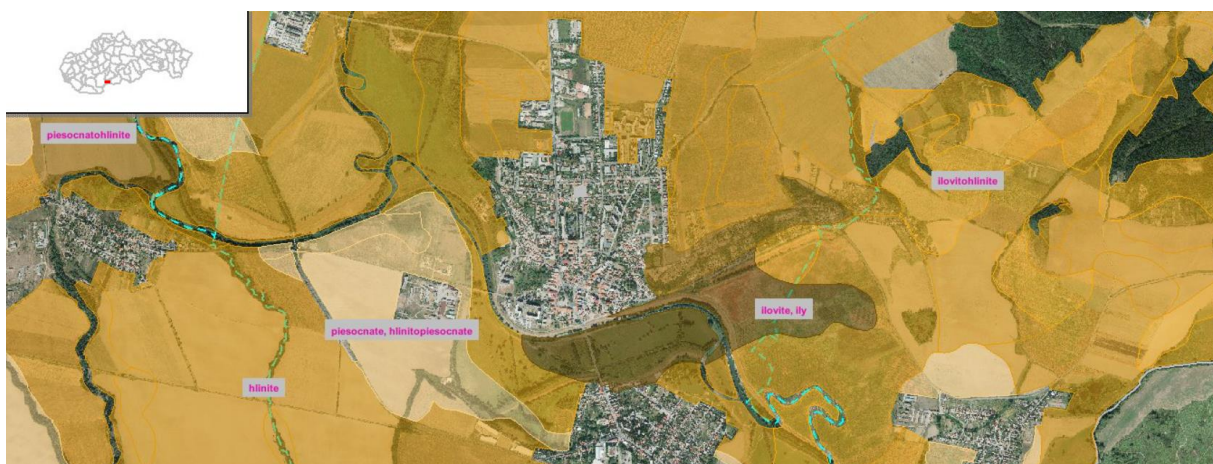
Kategória zrnitosti	Obsah častíc < 0,01 mm	Zastúpenie v %
pôdy ľahké	- piesočnaté (0 - 10%) - hlinitopiesočnaté (10 - 20%)	6,4
pôdy stredne ťažké	- piesočnatohlinité (20 - 30%) - hlinité (30 - 45%)	73,2
pôdy ťažké	- ilovitohlinité (45 - 60%) - ilovité (60 - 75%)	17,1
pôdy veľmi ťažké	- ily (> 75%)	3,3

Zdroj: http://www.podnemapy.sk/portal/reg_pod_infoservis/pd/pd.aspx

Zastúpenie pôdných druhov v okresoch v %

	Kategória erózneho ohrozenia					
	ľahké piesočnaté, hlinitopiesočnaté	stredne ťažké piesočnatohlinité	hlinité	ťažké ilovitohlinité	veľmi ťažké ilovité, ily	
Levice	1,34	70,97	1,58	24,61	1,51	
Nitriansky kraj	5,30	68,29	3,14	16,90	6,38	

Zdroj: http://www.podnemapy.sk/portal/reg_pod_infoservis/pd/pd.aspx

Obrázok: Zastúpenie pôdných druhov v meste Šahy

Zdroj: 17.7.2022, http://www.podnemapy.sk/regional_gis/viewer.htm

Pôdne typy

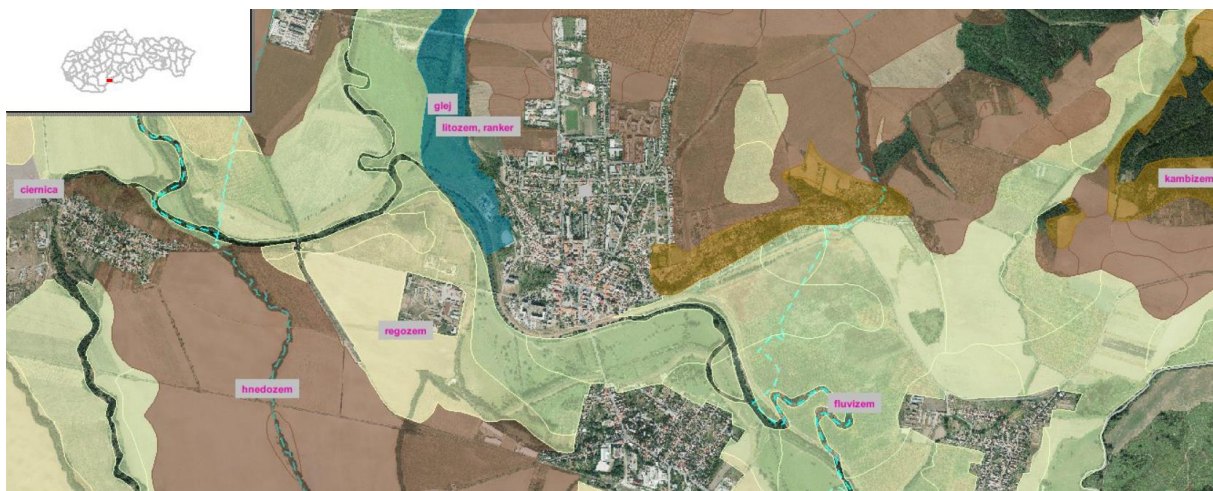
Pôdny typ je základnou identifikačnou jednotkou morfo-genetickej i agronomickej kategorizácie pôd. Zahŕňa v sebe skupinu pôd charakterizovanú rovnakou stratigrafiou pôdneho profilu, t.j. určitou kombináciou diagnostických horizontov, ako výsledok kvalitatívne špecifického typu pôdotvorného procesu, ktorý sa vyvíjal a vyvíja v rovnakých hydrotermických podmienkach pod približne rovnakou vegetáciou. Pôdne typy sú definované súborom diagnostických horizontov a ich najdôležitejších vlastností získaných dlhodobým vývojom v prírodných podmienkach i kultiváciou. Nižšími kategóriami klasifikačného systému pôd sú subtyp, varieta, forma. Na Slovensku je nasledujúca štruktúra pôdných typov poľnohospodárskych pôd: (http://www.podnemapy.sk/portal/reg_pod_infoservis/pd/pd.aspx, 20.4.2021):

Kategorizácia pôdných typov

Pôdny typ	Zastúpenie v %
FM - fluvizem	14,4
ČA - čiernica	7,2
ČM - černoziem	10,8
RM - regozem	5,5
HM - hnedozem	11,4
LM - livizem	2,7
KM - kambizem	33,4
PZ - podzol	0,1
PG - pseudoglej	7,5
RA - rendzina	3,3

OM - organozem	0,2
SK - slánisko, SC - slanec	0,1
LI - litozem, RN - ranker	0,3
GL - slej	1,7
KT - kultizem	0,1
INÉ - litozeme, rankre, rendziny resp. kambiz. a ich komplexy na zrázoch	1,3

Zdroj: http://www.podnemapy.sk/portal/reg_pod_infoservis/pt/pt.aspx

Obrázok: Kategorizácia pôdných typov v meste Šahy

Zdroj: <http://www.podnemapy.sk>

Zastúpenie pôdných typov v okresoch a krajoch SR (% z poľnohospodárskej pôdy)																	
Okres	FM	ČA	ČM	RM	HM	LM	KM	PZ	PG	RA	OM	SK, SC	LI, RN	GL	KT	zrážy	
Levice	17,43	4,55	22,23	8,78	33,43	2,46	7,27	-	3,00	0,55	-	-	0,08	0,14	0,01	0,09	
NR kraj	11,48	16,68	31,78	11,12	22,26	0,99	3,56	-	0,89	0,39	0,18	0,16	0,02	0,30	0,13	0,04	

Zdroj: http://www.podnemapy.sk/portal/reg_pod_infoservis/pt/pt.aspx

Na území sa vyskytujú prevažne stredoeurópske hneдозeme, regozeme vyskytujúce sa v dolných, južných polohách a pásom podzolovaných pôd rôzneho stupňa podzolizácie vo vyšších horských oblastiach. Ostatné pôdne typy sú len nepatrne zastúpené, výmúcné nivné pôdy, ktoré zaberajú väčšie plochy. Zastúpené sú nasledovné typy:

Stredoeurópske hneдозeme sú dominujúcim typom povodia Iľpa a tvoria súvislé plochy po celej južnej časti povodia, kde vyplňujú nielen rovinaté a mierne zvlnené polohy, ale zasahujú aj do úbočia v podhorí.

Rendziny sa vyskytujú najviac v južných častiach mesta Šahy blízko štátnych hraníc s Maďarskou republikou.

Nivné pôdy (fluvizeme) sa vyskytujú na aluviálnych náplavách v okolí Iľpa a jeho prítokov. Zaberajú údolné polohy a často sú zaplavované jarnými povodňami (pokiaľ nie sú chránené ochrannými hrádzami), keďže ležia na inundačnom území Iľpa (20.6.2022, <http://www.vuvh.sk/download/RSV/PMCP2/lpel/lpelVP.pdf>).

Regozeme - vznikajú zo sypkých sedimentov (piesky) v rovinatých častiach reliéfu. Ich substrát je minerálne chudobný a pedogenéza krátka, čo zabraňuje výraznejšiemu vývoju profilu. Regozeme sa vyznačujú ľahkou zrnitosťou, a to aj pri ťažších substrátoch v prípade narušovania vodnou eróziou. Regozeme majú kyslé pH, sú extrémne vodopriepustné a vysychavé. Pôvodnou vegetáciou sú chudobné borovicové lesy. Hlavným pôdotvorným procesom je slabá humifikácia (15.7.2022, <https://cs.wikipedia.org/wiki/Regosol>).

Stratigrafia pôdného profilu: A (Ap) – C

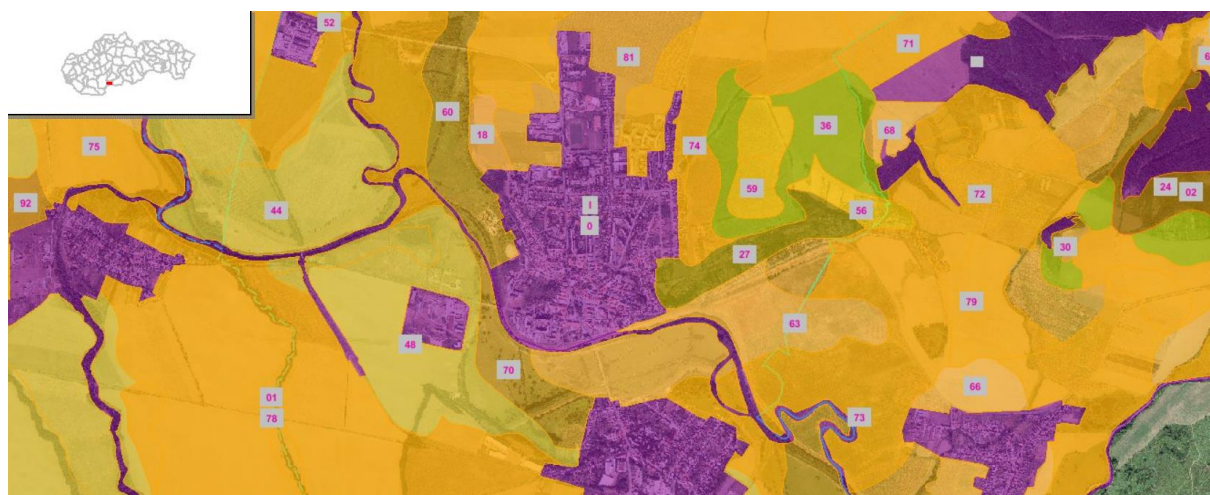
Zastúpenie kategórií bodových hodnôt pôd

Pre účely praktickej realizácie poznatkov o produkčnej schopnosti pôd bolo potrebné vykonať integrované hodnotenia vzťahov medzi vlastnosťami pôdno-ekologických jednotiek (BPEJ), faktormi prostredia a dostupnými údajmi o úrodách plodín a tak vytvoriť relevantnú sústavu hodnotenia produkčného potenciálu poľnohospodárskych pôd, ktorá je vyjadrená v 100-bodovej stupnici, (od 100 do 1 BH BPEJ), resp. v príslušných

kategóriách. Vyššie bodové hodnoty vyjadrujú vyšší produkčný potenciál pôdy a nižšie naopak nižší produkčný potenciál pôdy (http://www.podnemapy.sk/portal/reg_pod_infoservis/bh/bh.aspx, 20.4.2021).

Zastúpenie kategórií bodových hodnôt pôd (% z poľnohospodárskej pôdy)											
Okres	Zastúpenie kategórií bodových hodnôt (%)										Bodová hodnota (body)
	0-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	
Levice	0,01	0,17	1,97	5,65	2,88	15,86	18,61	21,92	29,76	3,17	69,80
Nitriansky kraj	0,02	0,56	1,01	2,62	1,82	13,64	12,65	22,01	32,17	13,97	75,54

Zdroj: http://www.podnemapy.sk/portal/reg_pod_infoservis/pd/pd.aspx

Obrázok: Zastúpenie bodových hodnôt v meste Šahy
Zdroj: <http://www.podnemapy.sk>

Využitie pôdy v meste Šahy

Nasledujúca tabuľka prezentuje vývoj štruktúry pôdneho fondu v meste Šahy od roku 2011.

Výmera územia v ha.											
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Celk. výmera úz. mesta	4 272,7	4 272,7	4 272,7	4 272,7	4 272,6	4 272,6	4 272,6	4 272,6	4 272,6	4 272,6	4 272,6
Poľnohosp. pôda - spolu	2 793,6	2 793,5	2 793,2	2 793,0	2 711,1	2 710,5	2 707,4	2 707,1	2 706,7	2 713,8	2 713,6
- orná pôda	2 148,7	2 148,8	2 148,6	2 148,4	2 135,6	2 135,6	2 132,6	2 132,6	2 132,5	2 132,2	2 132,2
- vinica	50,0	50,0	50,0	49,9	37,1	37,1	37,1	37,1	37,1	37,1	37,1
- záhrada	77,7	77,6	77,5	77,5	75,7	75,2	75,0	74,8	74,5	74,4	74,3
- ovocný sad	2,9	2,9	2,9	2,9	2,9	2,9	2,9	2,9	2,9	2,9	2,9
- trvalý trávny porast	514,3	514,2	514,2	514,2	459,8	459,7	459,7	459,7	459,7	467,1	467,1
Nepoľnoh. pôda - spolu	1 479,1	1 479,2	1 479,4	1 479,7	1 561,5	1 562,1	1 565,2	1 565,4	1 565,9	1 558,8	1 558,9
- lesný pozemok	853,0	853,0	853,0	853,0	914,6	913,6	913,6	913,6	913,6	913,6	913,6
- vodná plocha	93,9	93,9	93,9	93,9	95,0	95,0	95,0	95,0	95,0	95,0	95,0
- zast. plocha a nádv.	335,6	336,0	336,3	336,5	319,0	319,7	320,1	320,3	323,7	324,6	324,6
- ostatná plocha	196,5	196,2	196,2	196,2	232,8	233,7	236,5	236,5	233,5	225,6	225,6

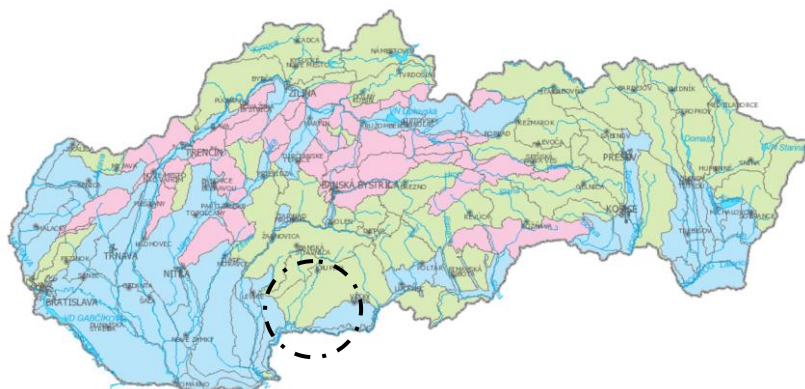
Zdroj: 20.7.2022, DataCube ŠÚ, 2022

K pozitívnej zmene došlo hlavne v prípade ostatných plôch (225,6 ha). K najväčším negatívnym zmenám došlo v sledovanom období v prípade trvalých trávnatých porastov a viníc. Do roku 2021 klesla výmera na 467,1 ha a 37,1 ha. Rozsah nepoľnohospodárskej pôdy narastá. Zastavané plochy a nádvoria klesli na 324,6 ha. Rozsah ornej pôdy sa znížil o 16,48 ha.

Hydrologické pomery

V zmysle Hydrogeologickej rajonizácie Slovenska patria katastre Šiah, Preselian a Tešmáku do nasledovných rajónov: Rajón Q 091 kvartér Ipľa zaberá údolnú nivu rieky Ipľ, príp. z časti nivy jeho prítokov. Mocnosť kvartérnych uloženín dosahuje 4 - 7 m, ojedinile nad 10 m. Zvodnený horizont je tvorený štrkopieskami pokrytými 1,5 - 4 m mocným pokryvom hlinito-ílovitých povodňových nánosov. Zásoby podzemných vôd terás sú tvorené a dopĺňané atmosferickými zrážkami alebo prestupom podzemných vôd neogénnych kolektorov. V aluviálnej nive Ipľa a prítokov sú navyše zásoby podzemných vôd ovplyvňované zmenami hladiny v povrchovom toku. Vo väčšine roka dochádza v aluviálnej nive k drenovaniu podzemných vôd. Avšak v čase vysokých stavov, výplvom výdatných dažďov, resp. v čase topenia snehu, často dochádza k záplavám a zároveň aj k dotácii podzemných vôd. Rajón NQ 095 neogén Ipľskej kotliny zaberá prevažnú časť Ipľskej kotliny. Hranicu na severe, západe a východe tvoria vulkanoklastiká Krupinskej planiny a Pôtorskej pahorkatiny. Na juhu rajón hraničí s kvartérnymi náplavami rieky Ipľ. Územie Ipľskej kotliny je vo všeobecnosti považované za hydrogeologicky málo priaznivé. Je to zapríčinené jednak zložením a pozíciou kolektorov podzemných vôd a jednak pozíciou kotliny ako celku v regionálnom obehú podzemných vôd. Smer prúdenia podzemných vôd je prevažne severojužný. Značná časť podzemných vôd je drénovaná povrchovými tokmi. Výdatnosť vrtov sa pohybuje v rozmedzí 0 - 5 l/s. Rajón V 094 neovulkanity Krupinskej planiny, Ostrôžok a Pôtorskej pahorkatiny je budovaný vulkanoklastickými horninami rôzneho granulometrického zloženia (tufy, tufity, aglomeráty a iné). Obeh podzemných vôd prebieha prevažne v pórovom prostredí, v ktorom sa vytvárajú súvislé horizonty podzemných vôd. Zvodnenie je veľmi premenlivé (ÚPN Šahy, 2001).

Územie Šiah spadá do hlavného Hydrogeologického regiónu - neovulkanity Krupinskej planiny, Ostrôžok a Pôtorskej pahorkatiny, typ priepustnosti - puklinová. Južná a západná časť spadá do Hydrogeologického regiónu - kvartér Ipľa, typ priepustnosti - medzizrnová

Obrázok: Hydrologický región mesta Šahy

Zdroj: 20.6.2022, <http://apl.geology.sk/atlaskrajiny/>

Povrchové vody

Na hydrológiu riešeného územia vplýva rieka Ipľ so svojimi prítokmi Krupinica a Olvár, ďalej podzemná voda a zrážky. Ipľ má svojim rozdelením vodnosti vyslovene nížinný charakter, keďže v prvom polroku odtečie 72 % z jeho celoročných prietokov. Najväčším zdrojom veľkých vôd sú horné dažde so súčasným topením snehu na južných svahoch Slovenského Rudohoria a Štiavnického pohoria. Zvýšená jarná vodnosť je sústredená do troch mesiacov (február - apríl), v ktorých v dlhodobom priemere odtečie až 49 % ročného objemu odtoku. Najvodnejším mesiacom z dlhodobého hľadiska je marec. Vo výskyte povodňových situácií prevláda teda tiež jarné obdobie (február - apríl) s najčastejším výskytom kulminačných prietokov v marci. Nízky odtok začína v júli a trvá do októbra, minimum dosahuje v septembri. Za málovodné mesiace júl - október odtečie iba 12 % dlhodobého ročného objemu odtoku.

Ipľ

Pramení vo Veporských vrchoch (presnejšie v Sihlianskej planine) neďaleko obce Látky, spočiatku tečie na juh, pri Veľkej nad Ipľom dosahuje slovensko-maďarské hranice, za Kováčovcami sa točí na západ, preteká popri Balážskych Ďarmotách a **Šahách**, pri Kubáňove sa zase točí na juh a pri Chľabe ústi do Dunaja. Celková dĺžka rieky je 232,5 km, z toho 140 km tvorí hranicu s Maďarskom. Celkový spád je 596 m. Prietok vody je nestály, priemerný prietok v ústí je 21 m³/s. Plocha povodia je 5 151 km².

Rieka Ipeľ	
Štáty	Slovensko, Maďarsko
Vznik	prameň
- poloha	pri obci Látka
Ústie	Dunaj
- poloha	pri Chľabe
- výška	102 m
- súradnice	47°49'06"S 18°50'54"E
Dĺžka	232,5 km
Povodie	5 151 km ² (515 100 ha)
Prietok	
- priemerný	21 m ³ /s
- maximálny	70 m ³ /s
- minimálny	3 m ³ /s
Dĺžka toku na Slovensku	232,5 km
Povodie na Slovensku	3 649 km ² (364 900 ha)
Úmorie	Čierne more

Zdroj: 17.7.2022, <https://sk.wikipedia.org/wiki/Ipe%C4%BE>

Z iniciatívy ochranárov prírody oboch krajín bola vytvorená Ipeľská únia (17.7.2022, <https://sk.wikipedia.org/wiki/Ipe%C4%BE>).

Krupinica

Krupinica je významný pravostranný prítok Ipľa, má dĺžku 65,4 km, priemerný prietok 2,2 m³/s (pri obci Plášťovce) a plochu povodia 551 km². Je tokom III. rádu a priemerná lesnatosť povodia je 30%. Pramení v pohorí Javorie na západnom úpätí vrchu Veľký Lysec (886,4 m n. m.), pri osade Podlysec na katastrálnom území Zaježová (v súčasnosti časť obce Pliešovce), v nadmorskej výške cca 735 m n. m.. Najprv tečie juhozápadným smerom cez osady Dolinky a Zaježová, zľava priberá Rimánsky jarok a po 4 km vstupuje do Pliešovskej kotliny. Tu vytvára oblúk, z ľavej strany priberá Klinkovicu, tečie územím medzi obcami Pliešovce a Bzovská Lehôtka ďalej na západ. Prudko sa stáča na juh, sprava priberá Babinský potok, prerezuje výbežok Štiavnických vrchov, pričom vytvára kaňonovitú dolinu, priberá zľava Mäsiarsky potok a ďalej tečie v Krupinskej planine. Tu najprv priberá Vajsov z pravej strany, preteká Krupinou a južne od mesta priberá najprv sprava Bebravu a následne zľava Briač. Pri osade Devičiansky mlyn začína meandrovať, zľava priberá Jalšovík (201,8 m n. m.), postupne sa stáča na juhozápad a ďalej meandruje. Posledný veľký meander vytvorila rieka pri obci Medovarce. Dolina sa postupne rozširuje, Krupinica preteká obcou Rykynčice, z ľavej strany priberá Vlčinský potok a neskôr najväčší prítok Litavu pri Plášťovciach. Napokon vstupuje do Ipeľskej pahorkatiny, preteká okrajom obcí Horné Turovce a Veľké Turovce (128,9 m n. m.) a západne od mesta Šahy ústi v nadmorskej výške 121,5 m n. m. do Ipľa (15.7.2022, <https://sk.wikipedia.org/wiki/Krupinica>).

Rieka Krupinica	
Štát	Slovensko
Okresy	Zvolen, Levice, Krupina
Prítoky	
- ľavostranné	Litava
- pravostranné	Vajsov, Bebrava
Zdrojnica	pod Veľkým Lyscom v Javorí
- výška	735 m
Ústie	Ipeľ
- poloha	západne od mesta Šahy
Dĺžka	65,4 km
Povodie	551 km ² (55 100 ha)
Prietok	
- priemerný	2,2 m ³ /s

Zdroj: 15.7.2022, <https://sk.wikipedia.org/wiki/Krupinica>

Olvár

Olvár je potok v Honte, na území okresov Veľký Krtíš a Levice. Je to pravostranný prítok Ipľa a má dĺžku 18,5 km. Prameň: v Krupinskej planine, v podcelku Dačolomská planina, na území obce Hrušov na západných stráňach Kostolného vrchu (454,6 m n. m.) v nadmorskej výške okolo 405 m n. m.. Smer toku: po sútoku s Klenianskym potokom prevažne na juhozápad, odtiaľ k sútoku s Berinčekom na juh, potom

opäť na juhozápad. Geomorfologické celky: 1.Krupinská planina, podcelok Dačolomská planina, 2.Podunajská pahorkatina, podcelok Ipeľská pahorkatina, časť Ipeľská niva. Prítoky: sprava občasný tok z oblasti Hrabového vršku, zľava Kleniansky potok (237,5 m n. m.), Berinček. Ústie: do Ipeľ na území mesta Šahy (pri časti Tešmák) v nadmorskej výške okolo 123 m n. m.. Obce: kopanice obce Hrušov, Tešmák (15.7.2022, <https://sk.wikipedia.org/wiki/Olv%C3%A1r>).

Podzemné vody

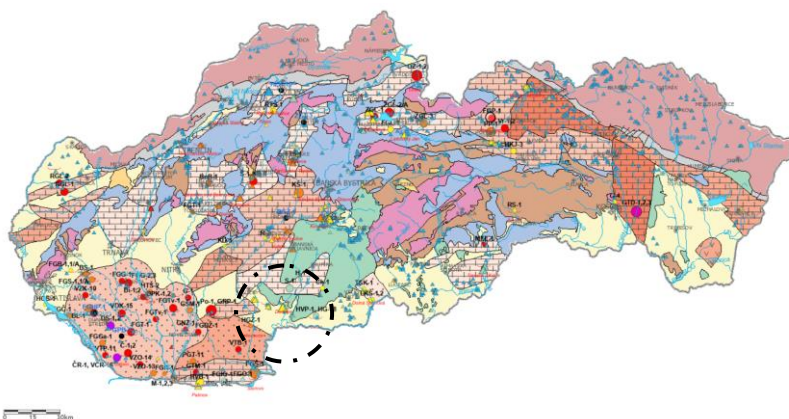
Na tvorbu, pohyb a odvodňovanie podzemných vôd má vplyv litologické zloženie, priepustnosť hornín a ich štruktúrna pozícia. Predmezozoické komplexy v hodnotenom území vykazujú veľmi malé až malé zvodnenie a charakterizuje ich malá puklinová priepustnosť. Sú odvodňované početnými puklinovými a suťovo – puklinovými prameňmi s malou výdatnosťou. Táto sa pohybuje väčšinou v rozmedzí 0,01-0,1 l.s-1. Podzemné vody mezozoika sú viazané na kremence spodného triasu a vápence a dolomity stredného triasu v tuhárskom vývoji. Kremence majú dobrú puklinovú priepustnosť, avšak malé zvodnenie. Piesčité bridlice v ich nadloží pôsobia ako izolátor. Túto štruktúru odvodňujú puklinové pramene s výdatnosťou 0,1 a ojedinele 0,2-0,3 l.s-1. Vzhľadom na pestrosť litologického zloženia sú hydrogeologické pomery terciérnych sedimentov zložité. Časté faciálne zmeny spôsobujú premenlivosť hydrogeologických pomerov v horizontálnom i vertikálnom smere, čomu v nemalej miere dopomáha aj rozsegmentovanie terciérnej výplne na jednotlivé kryhy.

Cirkulácia podzemných vôd v Ipeľskej kotline je ovplyvnená striedaním priepustných a nepriepustných hornín. Priepustnosť zvodnených sedimentov je pórová, prípadne puklinovo – pórová. Vzhľadom na tektonickú mobilitu územia môže dôjsť k prepojeniu jednotlivých horizontov. Prevažná časť podzemných vôd má tlakový charakter. Na povrch sa pretláčajú po zlomoch a zvyčajne skryte prestupujú do povrchových tokov, alebo fluviálnych sedimentov. Vzhľadom na pomerne malú členitosť reliéfu Ipeľskej kotliny prakticky chýbajú hlboko zarezané údolia a z tohto dôvodu je početnosť prirodzených pramenných výverov obmedzená. V oblasti Ipeľskej pahorkatiny má významný vplyv na pohyb podzemných vôd v čase a priestore rozsegmentovanie terciérnych sedimentov na dielčie kryhy. Tieto sú vymedzené severozápadne – juhovýchodnými zlomami a rozmiestnenie ich kolektorov je dané rozdielnou úrovňou denudácie. V oblastiach Krupinskej planiny sa obeh podzemných vôd uskutočňuje v pásme zvýšenej puklinovitosti a v oblasti tektonicky porušených zón (22.6.2022, <http://www.vuvh.sk/download/RSV/PMCP2/lpel/lpelVP.pdf>).

Kvartérne sedimenty predstavujú významný horizont, v ktorom sú akumulované podzemné vody. Najviac sú zvodnené fluviálne sedimenty. Dôležitú úlohu z hydroekologického hľadiska má zvetralinový plášť, svahové sedimenty a náplavové kužele. Vyznačujú sa malou pórovou priepustnosťou. Majú dôležitú úlohu pri akumulácii zrážkových vôd, ovplyvňujú intenzitu ich infiltrácie do hlbších horizontov. Na styku s nepriepustnými podložnými horninami je v nich vytvorený súvislý horizont podzemných vôd. Pramene z nich sú zriedkavé. Ich výdatnosť je však nepatrná (do 0,1 l.s-1). Častejšie z nich vystupujú plošné zamokrenia v terénnych depresiách. Fluviálne sedimenty uložené v údolných nivách a starších terasových stupňoch sú tvorené štrkovými a piesčitými sedimentmi, ktoré sú prekryté náplavovými hlinami. Uplatňuje sa v nich pórová priepustnosť. Podzemné vody v poriečnej nive sú v priamej hydrodynamickej spojitosti s povrchovými vodami (22.6.2022, <http://www.vuvh.sk/download/RSV/PMCP2/lpel/lpelVP.pdf>).

Geotermálne vody

Nasledujúci obrázok prezentuje geotermálny potenciál územia v okolí mesta Šahy. Geotermálny potenciál v blízkom okolí mesta nebol identifikovaný. V západnej časti územia sa predpokladá nasledujúci potenciál - Geologická stavba - o14, **tepelný výkon geotermálnych vôd [MWt] - 250 – 1000**, hlavné kolektory geotermálnych vôd - neogénne piesky, ieskovce a zlepence, perspektívne oblasti alebo štruktúry geot. vôd - dubnícka depresia (20.6.2022, <http://apl.geology.sk/atlaskrajiny/>).

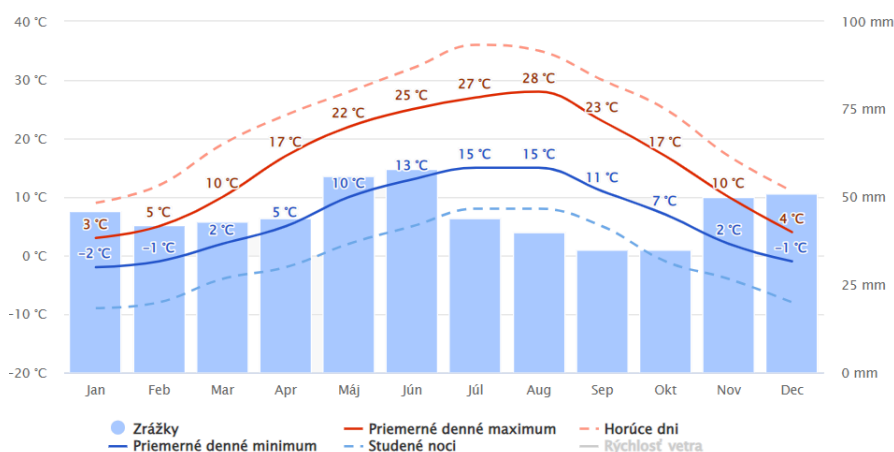

Obrázok: Zdroje geotermálnych a minerálnych vôd v meste Šahy.

Zdroj: <http://apl.geology.sk/atlaskrajiny/>

Klimatické pomery

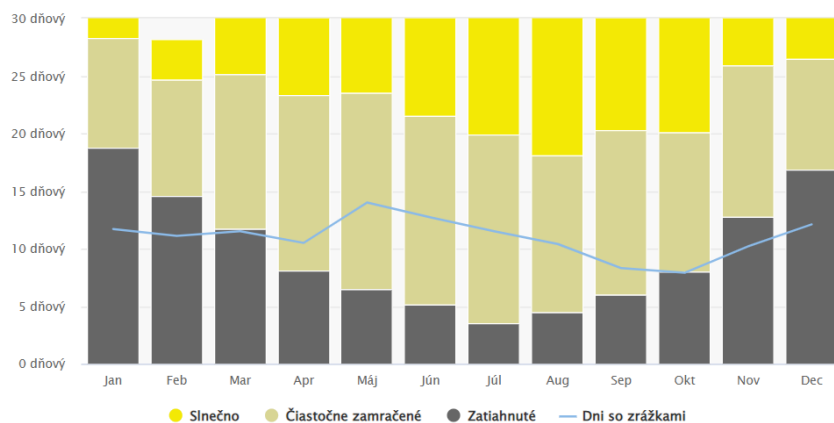
Klimaticky patria Šahy do teplej a suchej oblasti, s dobrým prevetrávaním údolných polôh. Severná časť Ipeľskej kotliny a výbežky Krupinskej pahorkatiny patria do teplej, mierne suchej oblasti. Základná klimatologická charakteristika, spracovaná podľa údajov Slovenského hydrometeorologického ústavu, je nasledovná:

Obrázok: Priemerné teploty a úhm zrážok v meste Šahy

Zdroj: 5.7.2022, <https://my.meteoblue.com/visimage/>

Priemerná ročná teplota vo vegetačnom období (v mesiacoch apríl - október) je 15,2 °C. Podľa teplotných charakteristík zima v Šahách (priemer denných teplôt pod 0°C) trvá od 15. decembra do 18. februára, t.j. 66 dní, zima v širšom zmysle (priemer denných teplôt pod 5 °C) od 15. novembra do 17. marca, t.j. 123 dní, jar (denný priemer teplôt medzi 5 - 15 °C) od 18. marca do 14. mája, t.j. 58 dní, leto (priemerná letná teplota nad 15 °C) od 15. mája do 15. septembra, t.j. 124 dní a jeseň (denný priemer teplôt medzi 15 - 5 °C) od 16. septembra do 4. novembra, t.j. 60 dní. Premrzanie pôdy býva len za chladnejších a tuhých zím. V miernych zimách pôda do hĺbky nepremrzá vôbec. Za mimoriadne tuhých a dlhotrvajúcich zím premrzá pôda do hĺbky asi 50 cm (ÚPN Šahy, 2001).

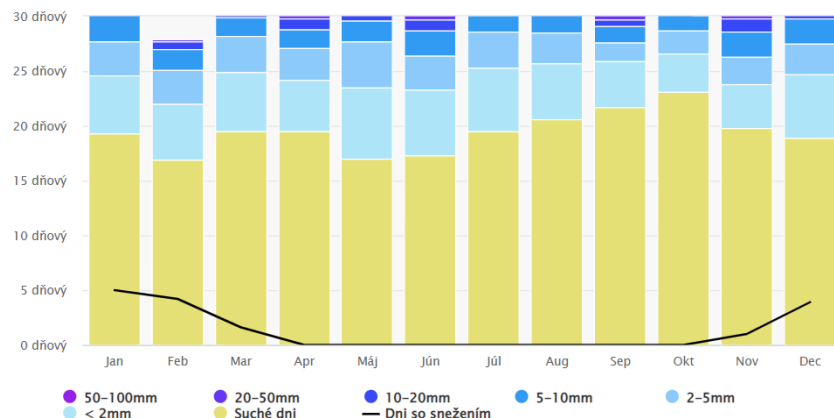

Obrázok: Slnčné a oblačné dni a dni so zrážkami v meste Šahy

Zdroj: 5.7.2022, <https://my.meteoblue.com/visimage/>

Zrážky s ročným úhrnom 584 mm sú podnormálne. V priemere nie sú primerane rozložené na všetky mesiace v roku. Najviac zrážok spadne vo vegetačnom období, množstvo priemeru 371 mm však pre fyziologickú potrebu rastlín nie je dostačujúce. Treba tu mať na zreteli, že zrážky sú veľmi premenlivé, že sa strieda suché obdobie s vlhkým a vyskytujú sa i dlhšie periódy sucha (obdobia viac ako 15 dní bez zrážok), ale i obdobia, v ktorých podnormálny úhrn zrážok trvá niekoľko mesiacov. Tieto zrážkové deficity sú zase za vlhkých období vyrovnané, a tak sa v priemere javí oblasť ako zrážkovo postačujúca.

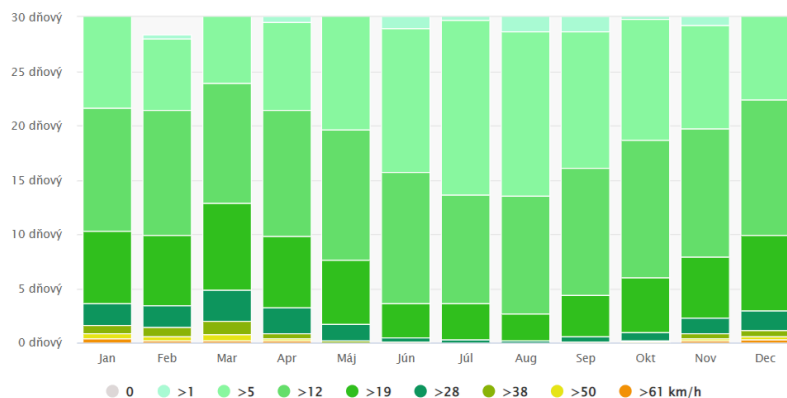
Podľa sledovaného 10-ročného priemeru sú snehové pomery v Šahách nasledovné: priemerný dátum prvého sneženia 28. november, priemerný dátum posledného sneženia 14. marec, priemerný dátum začiatku obdobia snehového krytu 2. december, priemerný dátum konca obdobia snehového krytu 27. marec, počet dní so snehovou pokrývkou 47, počet dní so snežením, ale bez snehovej pokrývky 41, priemerná výška snehovej pokrývky/úhrn 5,9 cm (február), maximálna výška snehovej pokrývky/priemer 14,4 cm (február) (ÚPN Šahy, 2001).

Obrázok: Úhrny zrážok v meste Šahy

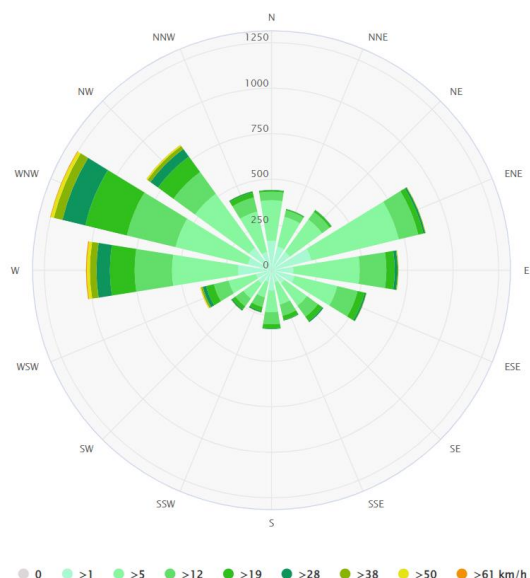
Zdroj: 5.7.2022, <https://my.meteoblue.com/visimage/>

V Ipeľskom údolí, vzhľadom k jeho dobrej orografickej chránenosti, sa dosť často vyskytujú bezvetria, v ročnom priemere cca 15 %. V dennom chode sa bezvetrie vyskytuje najčastejšie ráno a večer, behom roku maximum výskytov bezvetria pripadá na zimu, minimum na jar. Vplyvom orografie je zmenšovaná aj sila vetra, s výnimkou vetrov, vanúcich v smere údolia. Najviac sa vyskytuje prúdenie vzduchu severných a severozápadných smerov, kým druhé maximum výskytov pripadá na východné vetry. Výskyt silných vetrov nebýva častý. Najviac silných vetrov vane od severu a severozápadu, podstatne menej ich vane od juhu a juhovýchodu. V ročnom priemere výskyt silných vetrov tvorí cca 2 - 3 % zo všetkých vetrov (ÚPN Šahy, 2001).

Obrázok: Rýchlosť vetra v meste Šahy
 Zdroj: 5.5.2022, <https://my.meteoblue.com/visimage/>

Najviac sa silné vetry vyskytujú v zime a v jeseni, primerne okolo 14. hodiny. Priemerne najsilnejšie vetry sú opäť vetry severných a severozápadných smerov, potom vetry východných smerov. Priemerná maximálna rýchlosť vetra sa odhaduje na 40 - 50 km.hod.⁻¹, jednotlivé nárazové vetry môžu dosiahnuť rýchlosť až 140 km.hod.⁻¹ (ÚPN Šahy, 2001).

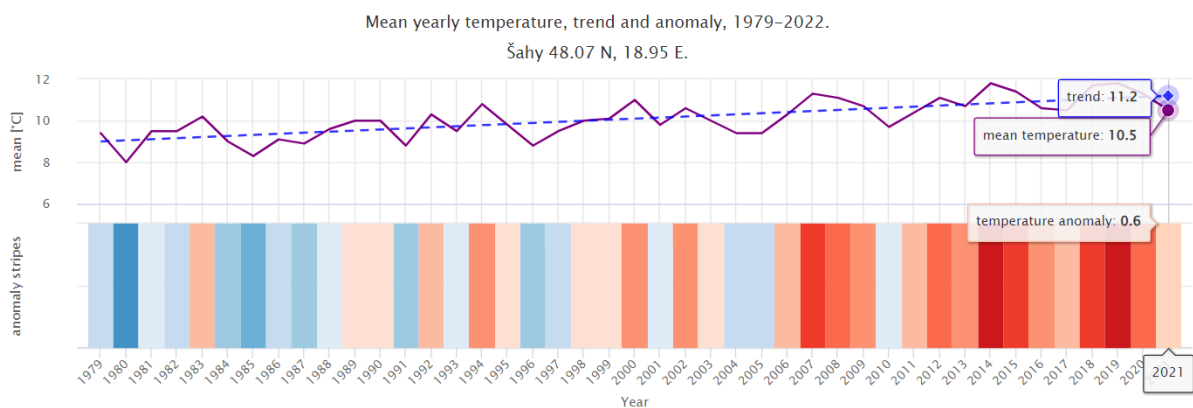

Obrázok: Veterná ružica v meste Šahy
 Zdroj: 5.7.2022, <https://my.meteoblue.com/visimage/>

Veterná ružica pre Šahy zobrazuje počet hodín v roku, kedy vietor fúka z určitého smeru. Pre mesto: vietor fúka zo západu (Z) až severozápadu (SZ).

Zmena klímy v meste Šahy

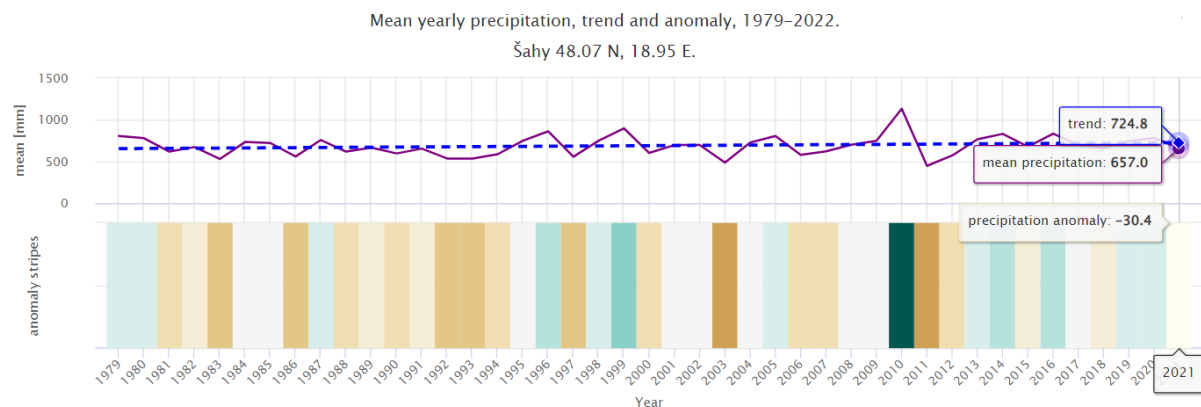
Horný graf zobrazuje odhad priemernej ročnej teploty pre väčšiu oblasť Šahy. Prerušovaná modrá čiara predstavuje lineárny trend klimatických zmien. Ak trendová čiara smeruje zľava doprava nahor, trend teploty je pozitívny a v Šahy sa otepľuje v dôsledku zmeny klímy. Ak je vodorovná, nie je vidieť žiadny jasný trend, a ak klesá, podmienky v Šahy sa časom výrazne otepľujú.

Obrázok: Zmeny teploty od roku 1979 - 2022 v okolí mesta Šahy

Zdroj: 5.7.2022, <https://my.meteoblue.com/visimage/>

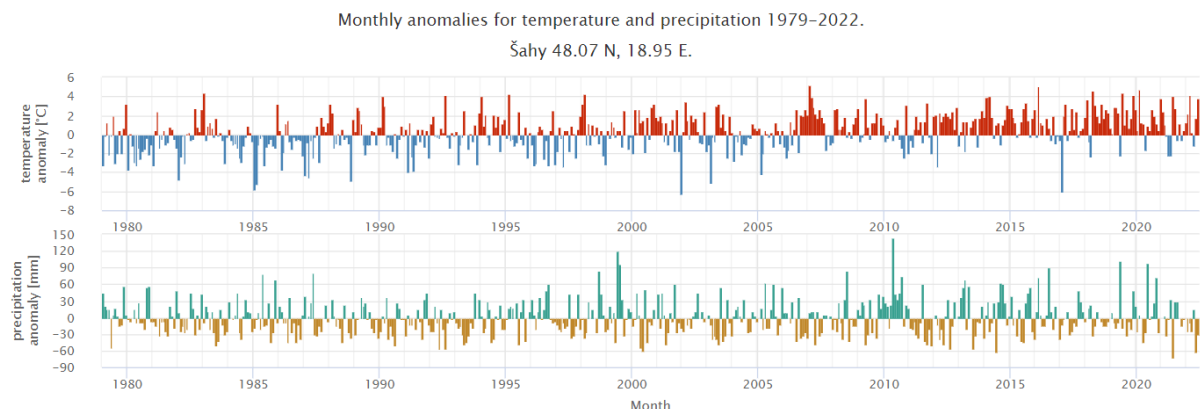
V dolnej časti grafu sú znázornené tzv. otepľovacie pruhy. Každý farebný pruh predstavuje priemernú teplotu v danom roku - modrá farba znamená chladnejšie a červená teplejšie roky. Priemerná teplota v regióne dosiahla v roku 2021 hodnotu 10,5 °C, v roku 1979 to bolo 9 °C.

Obrázok: Zmeny zrážkových pomerov od roku 1979 - 2022 v okolí mesta Šahy

Zdroj: 5.7.2022, <https://my.meteoblue.com/visimage/>

Horný graf zobrazuje odhad priemerného celkového úhrnu zrážok pre väčšiu oblasť Šiah. Prerušovaná modrá čiara predstavuje lineárny trend klimatických zmien. Trendová čiara smeruje zľava doprava nahor, trend zrážok je pozitívny a v Šahy je v dôsledku zmeny klímy stále vlhkejšie. V dolnej časti grafu sú znázornené tzv. zrážkové pruhy. Každý farebný pruh predstavuje celkový úhrn zrážok v danom roku - zelený pre vlhšie a hnedý pre suchšie roky (5.7.2022, https://www.meteoblue.com/sk/climate-change/Šahy_slovensk%a1-republika_723846).

Obrázok: Mesačné anomálie teploty a zrážok - Zmena klímy Šahy

Zdroj: 5.7.2022, <https://my.meteoblue.com/visimage/>

Horný graf zobrazuje teplotnú anomáliu pre každý mesiac od roku 1979 až po súčasnosť. Anomália hovorí o tom, o koľko bolo teplejšie alebo chladnejšie ako 30-ročný klimatický priemer v rokoch 1980 - 2010. Červené mesiace boli teplejšie a modré mesiace boli chladnejšie ako normál. Na väčšine prípadov nastal v priebehu rokov nárast teplejších mesiacov, čo odráža globálne otepľovanie spojené so zmenou klímy.

Dolný graf zobrazuje anomálie zrážok za každý mesiac od roku 1979 až po súčasnosť. Anomália hovorí o tom, či v danom mesiaci spadlo viac alebo menej zrážok ako v 30-ročnom klimatickom priemere rokov 1980 - 2010. Zelené mesiace boli teda vlhšie a hnedé mesiace boli suchšie ako normál (5.7.2022, <https://my.meteoblue.com/visimage/>).

Rastlinstvo a živočíšstvo

Rastlinstvo

Z hľadiska fyto geografického členenia (Kolény, Barka, 2002, In Atlas krajiny Slovenskej republiky) patrí celé územie do eurosibírskej podoblasti fyto geografickej ríše Holarctis, tvorenej jedinou, holarktickou oblasťou. Na území sa stretávajú dve provincie eurosibírskej podoblasti, z ktorých dominuje provincia stredoeurópska. Podľa fyto geografického členenia (Futák, 1966, 1980) patrí celé územie Šiah do oblasti panónskej flóry (Pannonicum). Západnú časť tejto oblasti radíme k obvodu eupanónskej xerothermnej flóry (Eupanonicum) s okresom Podunajská nížina, východnú časť k obvodu pramatranskej xerothermnej flóry (Matricum) s okresom Ipľsko-rimavská brázda. Juhozápadný výbežok Štiavnických vrchov na severe okresu radíme do oblasti západokarpatskej flóry (Carpaticum occidentale) obvodu predkarpatskej flóry (Praecarpaticum) s okresom Slovenské stredohorie.

Z hľadiska fyto geograficko-vegetačného členenia (Plesník, 2002) je územie okresu Levice zaradené do dubovej zóny. Územie Podunajskej pahorkatiny radíme k nižinnej podzóne, pahorkatinovej oblasti. Štiavnické vrchy na severe okresu a južné výbežky Krupinskej planiny radíme k horskej podzóne, sopečnej oblasti.

Aktuálny stav reálnej vegetácie je výsledkom prírodného potenciálu krajiny a jej dlhodobého ovplyvňovania človekom. Prehľad reálnej vegetácie je v nasledujúcom texte členený podľa jednotlivých jednotiek prirodzenej vegetácie a ich súčasného stavu. Charakteristika reálnej vegetácie bola spracovaná na základe terénneho prieskumu vo vegetačnej sezóne 2018, geobotanickej mapy ČSSR, databázy NLC Zvolen (poskytnutá spracovateľom), výsledkov rôznych mapovaní a prieskumov, syntézou voľne dostupných zdrojov informácií, literárnych podkladov (Stanová, Valachovič, 2002; Hegedušová, Vantarová, 2014; Valachovič 2001; a i.) a konzultáciou s pracovníkmi ŠOP SR. Významné zachovalé biotopy predstavujú predovšetkým lesné komplexy Štiavnických vrchov v severnej časti okresu, **Krupinskej planiny** vo východnej časti územia a **Ipľskej pahorkatiny** v centrálnej časti okresu. V západnej časti okresu, - Podunajskej pahorkatine sa nachádzajú len 3 významné lesné komplexy. Väčšina územia okresu je intenzívne poľnohospodársky využívaná a zvyšky prirodzenej a poloprirodzenej vegetácie sa nachádzajú v alúviach Hrona a **Ipľa** a ich prítokov. Sú to nelesné mokradňové spoločenstvá, alebo brehové porasty lužných lesov a krovitých vrb. Z nelesných spoločenstiev sú významné krovinné a travinno-bylinné zoskupenia a formácie severovýchodne od Levíc, v Ipľskej pahorkatine a vo východnej časti okresu medzi **Šahami** a Plášťovcami. V okolí Tešmaku je veľmi hodnotný rozsiahli mokradňový ekosystém zaplavovaných a vlhkých lúk, vodných plôch, vysokobylinných močiarov a lužných lesov. Ostatné typy rastlinných spoločenstiev ako napríklad NDV, sídelná vegetácia, sekundárne sutinové a skalné biotopy majú nižší stupeň prirodzenosti, nakoľko sú do značnej miery ovplyvňované činnosťou človeka. Osobitý význam majú pomerne veľké plochy starých a človekom opustených sádov, viníc a záhrad. Týmto lokalitám by

mala byť v budúcnosti venovaná zvýšená pozornosť, pretože v posledných rokoch sú málo intenzifikované a môžu sa v nich objavovať ekologicky významné, vzácne alebo ohrozené druhy rastlín a živočíchov (RÚSES okr. Levice, 2019).

Vegetácia sídel

Spoločenstvá jednoročných rastlín na zošľapovaných stanovištiach Ide o jednoduché, väčšinou jednovrstvové spoločenstvá s prevahou jednoročných rastlín na zošľapovaných stanovištiach popri cestách, na chodníkoch, na vidieckych dvoroch, na menej udržiavaných ihriskách. V druhovom zložení sa uplatňujú najmä stresotolerantné druhy, ktoré sú schopné znášať opakovanú disturbanciu a zhoršené fyzikálne a chemické vlastnosti uľahnutých pôd. Sú schopné regenerovať z menej poškodených častí, alebo majú krátky životný cyklus s vysokou produkciou semien. Medzi bežné druhy týchto stanovišť patria rumanček diskovitý (*Matricaria discoidea*), stavikrv vtáči (*Polygonum aviculare*), lipnica ročná (*Poa annua*), skorocel väčší (*Plantago major*), púpava (*Taraxacum sect. Ruderalia*), ďatelina plazivá (*Trifolium repens*), atď. Z hľadiska výskytu vzácných a ohrozených druhov je táto vegetácia bez významu.

Vegetácia mestských trávnikov a parkov

Spoločenstvá, ktoré sú druhovým zložením podobné s vegetáciou kosných lúk alebo mezofilných pasienkov v dôsledku pravidelnej starostlivosti o mestskú zeleň kosením. Bežné sú širokolisté travy ako ovsík obyčajný (*Arrhenatherum elatius*), reznačka laločnatá (*Dactylis glomerata*), kostrava lúčna (*Festuca pratensis*), lipnica lúčna (*Poa pratensis*) a byliny ako škarda dvojročná (*Crepis biennis*), ďatelina lúčna (*Trifolium pratense*), púpava (*Taraxacum sect. Ruderalia*), či púpavec srstnatý (*Leontodon hispidus*). Na plochách s vyššou disturbanciou sa často uplatňuje dominantný mätonoh trváci (*Lolium perenne*) (RÚSES okr. Levice, 2019).

Živočíšstvo

Zoogeografické členenie: terestrický biocyklus

Z hľadiska zoogeografického členenia terestrického biocyklu patrí územie Slovenska do oblasti palearktiskej, podoblasti Eurosibirskej, provincie stepi, listnatých lesov a stredoeurópskych pohorí. Celé územie Šiah sa radí k provincii stepi, panónskeho úseku (Jedlička, Kalivodová, 2002, In Atlas krajiny Slovenskej republiky).

Zoogeografické členenie: limnický biocyklus

Limnický biocyklus Slovenska patrí do euromeditéranskej zoogeografickej podoblasti. Riešené územie spadá do severopontického úseku pontokaspickej provincie podunajského okresu, stredoslovenskej časti (Hensel, Krno, 2002, In Atlas krajiny Slovenskej republiky).

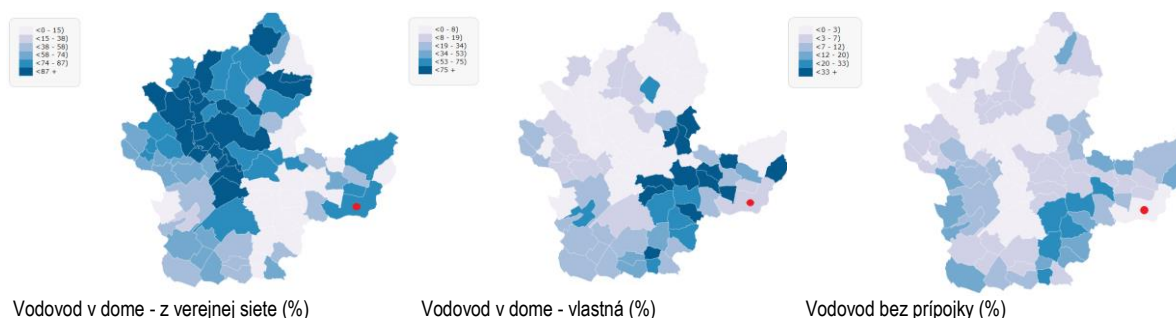
V prostredí vôd a mokradí žije hmyzožravá duloonica menšia (*Neomys anomalus*), duloonica väčšia (*Neomys fodient*), piskor obyčajný (*Sorex araneus*), piskor malý (*Sorex minutus*), v hustej vegetácii brehových porastov myška drobná (*Micromys minutus*), hraboš močiarny (*Microtus agrestis*), hryzec vodný (*Arvicola amphibius*), ondatra pižmová (*Ondatra zibethicus*), ohrozená vydra riečna (*Lutra lutra*) a v poslednej dobe aj bobor vodný (*Castor fiber*). V okolí vôd často lovia netopiere – veľký (*Nyctalus lasiopterus*), netopier obyčajný (*Myotis myotis*), večernica malá (*Pipistrellus pipistrellus*), večernica saviho (*Pipistrellus savi Bonaparte*), raniak hrdzavý (*Nyctalus noctula*), večernica pozdná (*Eptesicus serotinus*), netopier veľkouchý (*Myotis bechsteinii*) a netopier vodný (*Myotis daubentonii*). Na poliach, lúkach a pasienkoch je dominantný hraboš poľný (*Microtus arvalis*), menej početná ryšavka obyčajná (*Apodemus sylvaticus*), ryšavka myšovitá (*Apodemus uralensis*), bielozubka bielobruchá (*Crocidura leucodon*), bielozubka zahradná (*Crocidura suaveolens*) a škrečok poľný (*Cricetus cricetus*). Ich predátormi sú lasica myšozravá (*Mustela nivalis*), hranostaj čiernochvostý (*Mustela erminea*), kuna lesná (*Martes martes*), kuna skalná (*Martes foina*), ale aj líška hrdzavá (*Vulpes vulpes*). Mačka lesná (*Felis silvestris*), jazvec lesný (*Meles meles*) a v poslednom čase aj sporadicky sa vyskytujúci psík medvedíkovitý (*Nyctereutes procyonoides*) sa okrem hmyzu a lesných plodov živia aj lesnými hlodavcami ako hrdziakom hôrnym (*Myodes glareolus*), ržavkou žltohrdlou (*Apodemus flavicollis*) a hrabošom podzemným (*Microtus subterraneus*). Poľnohospodársku krajinu radi využívajú aj početné stáda diviaka lesného (*Sus scrofa*), srnca lesného (*Capreolus capreolus*), občasne jeleňa lesného (*Cervus elaphus*). Nachádzame tu aj zajaca poľného (*Lepus*

europaeus) a vo vyšších polohách králika divého (*Oryctolagus cuniculus*). V oblastiach s lesostepnou vegetáciou žije tchor tmavý (*Putorius putorius*), v dubinách sa úspešne aklimatizoval daniel škvrnitý (*Dama dama*) a muflón hôrny (*Ovis musimon*) v zime rád vyhľadáva južné, výslnné svahy. V stromovej etáži prežíva veverica stromová (*Sciurus vulgaris*), početný plch lieskový (*Muscardinus avellanarius*), v bučinách a chatách plch sivý (*Glis glis*) a vo vyšších polohách je vzácny plch lesný (*Dryomys nitedula*). V západnom výbežku Štiavnických vrchov a v poslednom čase aj v nižších polohách sa objavuje medveď hnedý (*Ursus arctos*), v málo navštevovaných častiach lesov s výskytom skál rys ostrovid (*Lynx lynx*) (RÚSES okr. Levice, 2019).

2.3. TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA

Zásobovanie pitnou vodou

V Šahách a okolí sú obyvatelia zásobovaní vodou z podzemných vodných zdrojov. Mesto Šahy je zásobované vodou z verejných vodovodov s pokrytím domácností 83,44 %.

Obrázok: Podiel obyvateľov zásobovaných z verejných vodovodov
Zdroj: 5.6.2022, http://www.sodbtn.sk/obce/vysledky_mapy_2021.php

Mesto Šahy je pitnou vodou zásobované zo skupinového vodovodu (SKV) Šahy. Skupinový vodovod zásobuje pitnou vodou mesto Šahy a obce Plášťovce a Veľké Turovce. V roku 1990 bol vybudovaný nový vodný zdroj pitnej vody Plášťovce - Rykynčice HGK-2 s odporúčanou výdatnosťou 42,0 l.s-1, čo umožnilo odstaviť nevyhovujúce staršie zdroje pitnej vody v Turovciach. Akumuláciu pitnej vody na SKV zabezpečujú dva vodojemy s celkovým objemom 2300 m³. Na vodovode sú vybudované štyri čerpacie stanice s celkovou kapacitou 81,0 l.s-1, v súčasnosti sa prevádzkuje len čerpacia stanica pri vodnom zdroji HGK-2. Na verejnú vodovodnú sieť je napojené celé mesto Šahy (cca 7.100 obyv.), vrátane prevažnej väčšiny mestskej časti Homok. Prívodným vodovodným potrubím od Veľkých Turovíc je zásobovaný vodojem o kapacite 2 x 750 m³, umiestnený na kóte 180,5 m.n.m. Druhé tlakové pásmo 206,0 m.n.m. bolo vytvorené pre zásobovanie viacpodlažnej sídliskovej zástavby, výtlak vody sa zabezpečuje zosilňovacou stanicou Šahy - Sever, ktorá je situovaná pri vodojeme. Staršie uličné rozvody sú z liatinových, resp. oceľových rúr, novšie z PVC rúr hrdlových. Straty v potrubí SKV Šahy dosahujú hodnotu 20,6 %. Uličné rozvody sú kombináciou vetvovej a okružnej sústavy. Obec Tešmak má vybudovaný vlastný obecný vodovod so zachyteným prameňom a vodojemom 2 x 150 m³, umiestneným na kóte 186,00 m.n.m. severne od obce, v jej katastrálnom území. Rozvod vody je z rúr PVC. Obec Preseľany nemá verejný vodovod. Obyvateľstvo je pitnou vodou zásobované zo studní. Pripravuje sa však napojenie obce na SKV Šahy prívodným potrubím pozdĺž cesty III/5108. Areály Poľnohospodárskych družstiev (Šahy, Preselany) a ŠM (Šahy - Handáš) majú vlastné vodné zdroje s akumuláciou vo vežových vodojemoch. Výhľadovo sa koncepcne uvažuje s prevodom pitnej vody z vodných zdrojov Žitného ostrova (v trase Nové Zámky - Želiezovce - Šahy -

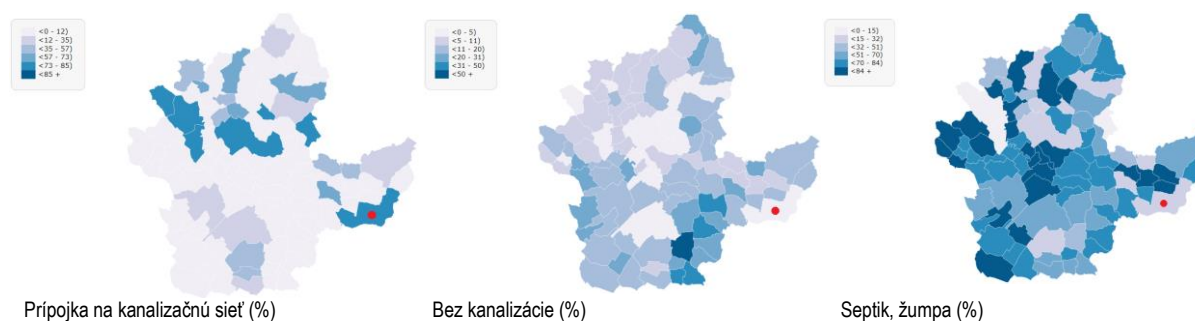
Velký Krtíš). Pre tento prevod je v návrhu územného plánu v rámci katastrov Šiah rezervovaný koridor, vrátane alternatívnej trasy (16.7.2022, https://www.sahy.sk/download_file_f.php?id=32297).

Ochranné pásma

- ochranné pásmo vodovodov a kanalizácií v zmysle §19 zákona č. 442/2002 Z. z. v znení neskorších predpisov: do priemeru DN 500 **1,5 m** na obidve strany od pôdorysného okraja potrubia, priemeru DN500 a viac **2,5 m** na obidve strany od pôdorysného okraja potrubia (navrhované potrubia)

Odvádzanie a zneškodňovanie odpadových vôd

Východiskovým prvkom rozvoja verejných kanalizácií je uplatňovanie zásad trvalo udržateľného rozvoja, rešpektujúcich starostlivosť o životné prostredie a zabezpečenie všetkých zákonných nárokov na využívanie vôd (vodných zdrojov). Zabezpečenie zodpovedajúceho odvádzania a čistenia odpadových vôd je stanovené požiadavkami smernice Rady 91/271/EHS a záväzkami, ktoré sa Slovenská republika zaviazala plniť v rámci predstupových rokovaní s EÚ, a ktoré sú jednoznačne definované i v zákone č. 364/2004 Z. z. o vodách a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (vodný zákon) v platnom znení. Základným materiálom pre návrh odkanalizovania je aktualizácia Národného programu Slovenskej republiky pre vykonávanie smernice Rady 91/271/EHS o čistení komunálnych odpadových vôd v znení smernice Komisie 98/15/ES a nariadenia Európskeho parlamentu a Rady 1882/2003/ES je aktualizovaný Plán rozvoja verejných kanalizácií Slovenskej republiky s využitím podkladov a materiálov získaných z vodárenských spoločností, údajov o schválených alebo pripravovaných projektoch. V rámci efektívneho odvádzania a čistenia odpadových vôd je uplatňovaný systém kanalizačných aglomerácií, ktorý vychádza z ustanovení slovenskej a európskej právnej úpravy. Pojem aglomerácia vyjadruje územie, v ktorom je osídlenie alebo hospodárska činnosť natoľko rozvinutá, že je opodstatnené odvádzať z neho komunálne odpadové vody stokovou sieťou (podľa smernice 91/271/EHS) do čistiareň odpadových vôd, alebo na miesto ich spracovania a vypúšťania. Mesto Šahy patrí spomedzi ostatných samospráv v okrese Levice k najviac odkanalizovaným s percentom napojenosti od 73 do 85 % (78,44 %).

Obrázok: Podiel obyvateľov napojených na verejnú kanalizačnú sieť v okrese Levice
Zdroj: 5.6.2022, http://www.sodbtn.sk/obce/vysledky_mapy_2021.php

Odpadové vody sú odvádzané jednotným kanalizačným komplexom mesta Šahy, ktorý spravuje Západoslovenská vodárenská spoločnosť, a.s.. Odkanalizovanie mesta bolo v roku 2021 na úrovni 78,44 %. Žumpu má 15,47 % domácností.

Šahy majú vybudovanú mestskú kanalizáciu. Kanalizačná sieť je jednotná a bola budovaná postupne. Pôvodne bola bez čistenia vyústená do Ipľa pod mostom k mestskej časti Homok. V súčasnosti má mesto prevádzkovanú biologickú čistiareň odpadových vôd s kapacitou 3700m³ .d⁻¹. Prevádzkovateľ uvažuje s jej intenzifikáciou najmä z dôvodu zabezpečenia súladu s nariadením vlády SR č. 242/93 o množstve povoleného vypúšťaného znečistenia. Na rekonštrukciu ČOV je rozpracovaný technický návrh stavby (Čovdesign, s.r.o. Bratislava). Dĺžka verejnej kanalizačnej siete v meste je cca 5,6 km. Na kanalizáciu je napojených cca 5872 obyvateľov mesta (časť Homok nie je odkanalizovaná) a 5 väčších priemyselných prevádzok. ČOV čistí ročne 826 tis. m³ odpadových vôd, z toho splaškové vody predstavujú 339 tis.m³ .r⁻¹, priemyslové odpadové vody 429 tis.m³ .r⁻¹ a zrážkové vody 58 tis.m³ .r⁻¹ (údaje sú z r. 1996). Vypúšťané množstvo odpadových vôd (bez vôd zrážkových) je 768 tis.m³ .r⁻¹. Recipientom odpadových vôd je rieka Ipeľ na úseku pod mestom. Na kanalizačnej sieti sú vybudované štyri odľahčenia s odľahčovacími komorami; odľahčované vody sa vypúšťajú do Ipľa. Plánuje sa napojenie mestskej časti Homok na mestskú kanalizáciu, s prečerpávaním odpadových vôd cez Ipeľ do mestskej

siete a ČOV. Obce Preseľany a Tešmak nemajú obecné kanalizácie vybudované. Splašky sú odvádzané individuálne do žump, resp. septikov (16.7.2022, https://www.sahy.sk/download_file_f.php?id=32297).

Elektrická rozvodná sieť

Hlavným uzlom elektrizačnej sústavy v okrese Levice je 400 kV rozvodňa Levice. Územným plánom riešeným územím prechádza medzistátne VVN vedenie 400 kV z Maďarskej republiky do rozvodne v Leviciach. Je vedené v trase východne od Tešmaku a severne od zastavaného územia mesta Šahy, s technickým ochranným pásmom 25 metrov od krajného vodiča obojstranne. Nad severným okrajom katastrálneho územia Šiah (nad Veľkými Turovcami) prechádza 110 kV vedenie od VVN/VN rozvodne Tupá do rozvodne vo Veľkom Krtíši. Šahy sú elektrickou energiou zásobované 22 kV vzdušným vedením čí. 122 z TR 110/22 kV Tupá, vedeným v zásade paralelne s cestou čí. 1/66 po severnom okraji mesta. Vzdušný 22 kV elektrorozvod je okolo mesta zokruhováný, s výbežkami, odbočujúcimi k jednotlivým mestským transformovniam. Osobitne je z priestoru Šiah vyvedené 22 kV vedenie, určené pre zásobovanie poľnohospodárskych areálov Handáš a Lipovec. Paralelne s vedením čí. 122 vedie 22 kV vzdušné VN vedenie čí. 503 z TR 110/22 kV Tupá, ktoré od Šiah pokračuje k Tešmaku a do okresu Veľký Krtíš. Elektrickou energiou je z neho zásobovaný Tešmak a poľnohospodársky areál Volnerova pustatina. Týmto vedením je možné previesť i náhradné napojenie Šiah spätnou dodávkou z rozvodne Veľký Krtíš. Preseľany sú zásobované z 22 kV vzdušného vedenia č. 122 - 267, vedúceho k Vyškovciam a Demandiciam, ktoré je napájané z TR 110/22 kV Tupá. Vzdušné vedenia zokruhovanej primárnej 22 kV VN siete sú v meste doplnené vnútornými diagonálnymi podzemnými 22 kV kábelovými rozvodmi. Mesto a jeho okolie je zásobované z celkom 50-tich transformačných staníc pre napätie 22/0,4 kV s celkovou kapacitou 14.428 kVA. Z nich je pre Tešmak a okolie určených päť a pre Preseľany tri transformovne. Prehľad transformovní je uvedený v tabuľke na nasledujúcej strane. Sekundárna sieť NN má prevažne vzdušné vedenia na betónových stĺpoch. Na sídliskách je sieť kábelizovaná. Verejné osvetlenie je výbojkovými svietidlami, umiestnenými prevažne na stĺpoch elektrického vedenia, na sídliskách a v strede mesta na osobitných stožiaroch. Ovládanie zapínania a vypínania osvetlenia je automatické, riadené časovým spínačom (15.7.2022, https://www.sahy.sk/download_file_f.php?id=32297).

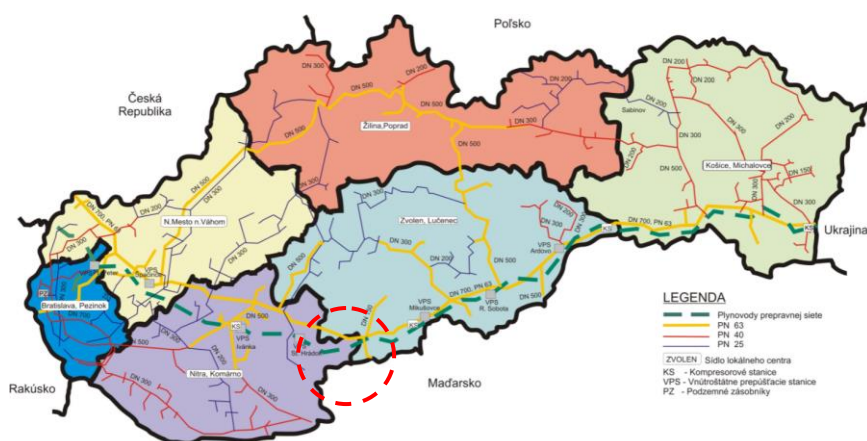
Ochranné pásma

- ochranné pásmo vonkajšieho nadzemného elektrického vedenia v zmysle zákona č. 656/2004 Z. z., § 36 vymedzené zvislými rovinami po oboch stranách vedenia vo vodorovnej vzdialenosti meranej kolmo na vedenie od krajného vodiča pri napätí:
 - od 1 kV do 35 kV vrátane: 1. pre vodiče bez izolácie 10 m, v súvislých lesných priesekoch 7 m,
 - pre vodiče so základnou izoláciou 4 m, v súvislých lesných priesekoch 2 m, 3. pre zavesené kábelové vedenie 1 m
 - od 35 kV do 110 kV vrátane 15 m
 - od 220 kV do 400 kV vrátane 25 m
- v ochrannom pásme vonkajšieho nadzemného elektrického vedenia a pod elektrickým vedením je zakázané:
 - zriaďovať stavby, konštrukcie a skládky
 - vysádzať a pestovať trvalé porasty s výškou presahujúcou 3 m
 - vysádzať a pestovať trvalé porasty s výškou presahujúcou 3 m vo vzdialenosti 2 m od krajného vodiča vzdušného vedenia s jednoduchou izoláciou
 - uskladňovať ľahko horľavé alebo výbušné látky
 - vykonávať činnosti ohrozujúce bezpečnosť osôb a majetku
 - vykonávať činnosti ohrozujúce elektrické vedenie a bezpečnosť a spoľahlivosť prevádzky sústavy
 - vysádzať a pestovať trvalé porasty s výškou presahujúcou 3 m vo vzdialenosti presahujúcej 5 m od krajného vodiča vzdušného vedenia možno len vtedy, ak je zabezpečené, že tieto porasty pri páde nemôžu poškodiť vodiče vzdušného vedenia
- vlastník pozemku je povinný umožniť prevádzkovateľovi vonkajšieho nadzemného elektrického vedenia prístup a prístup k vedeniu a na tento účel umožniť prevádzkovateľovi udržiavať voľný pruh pozemkov (bezlesie) v šírke 4 m po oboch stranách vonkajšieho nadzemného elektrického vedenia (táto vzdialenosť sa vymedzuje od dotyku kolmice spustenej z vonkajšej strany nadzemného elektrického vedenia na vodorovnú rovinu ukotvenia podporného bodu)
- ochranné pásmo zaveseného kábelového vedenia v zmysle zákona č. 656/2004 Z. z., § 36 vymedzené zvislými rovinami po oboch stranách vedenia vo vodorovnej vzdialenosti meranej kolmo na vedenie od krajného vodiča pri napätí od 35 kV do 110 kV vrátane je 2 m
- ochranné pásmo vonkajšieho podzemného elektrického vedenia v zmysle zákona č. 656/2004 Z. z., § 36 vymedzené zvislými rovinami po oboch stranách krajných káblov vedenia vo vodorovnej vzdialenosti meranej kolmo na toto vedenie od krajného kábla:
 - 1 m pri napätí do 110 kV vrátane vedenia riadiacej regulačnej a zabezpečovacej techniky
 - 3 m pri napätí nad 110 kV
- v ochrannom pásme vonkajšieho podzemného elektrického vedenia a nad týmto vedením je zakázané:
 - zriaďovať stavby, konštrukcie, skládky, vysádzať trvalé porasty a používať osobitne ťažné mechanizmy
 - vykonávať bez predchádzajúceho súhlasu prevádzkovateľa elektrického vedenia zemné práce a iné činnosti, ktoré by mohli ohroziť elektrické vedenie, spoľahlivosť a bezpečnosť prevádzky, prípadne sťažiť prístup k elektrickému vedeniu
- ochranné pásmo elektrickej stanice vonkajšieho vyhotovenia v zmysle zákona č. 656/2004 Z. z., § 36:
 - s napätím 110 kV a viac je vymedzené zvislými rovinami, ktoré sú vedené vo vodorovnej vzdialenosti 30 m kolmo na oplotenie alebo na hranicu objektu elektrickej stanice
 - s napätím do 110 kV je vymedzené zvislými rovinami, ktoré sú vedené vo vodorovnej vzdialenosti 10 m kolmo na oplotenie alebo na hranicu objektu elektrickej stanice

- s vnútorným vyhotovením je vymedzené oplotením alebo obostavanou hranicou objektu elektrickej stanice, pričom musí byť zabezpečený prístup do elektrickej stanice na výmenu technologických zariadení
- v ochrannom pásme elektrickej stanice je zakázané vykonávať činnosti, pri ktorých je ohrozená bezpečnosť osôb, majetku a spoľahlivosť a bezpečnosť prevádzky elektrickej stanice (ÚPD M., 2008).

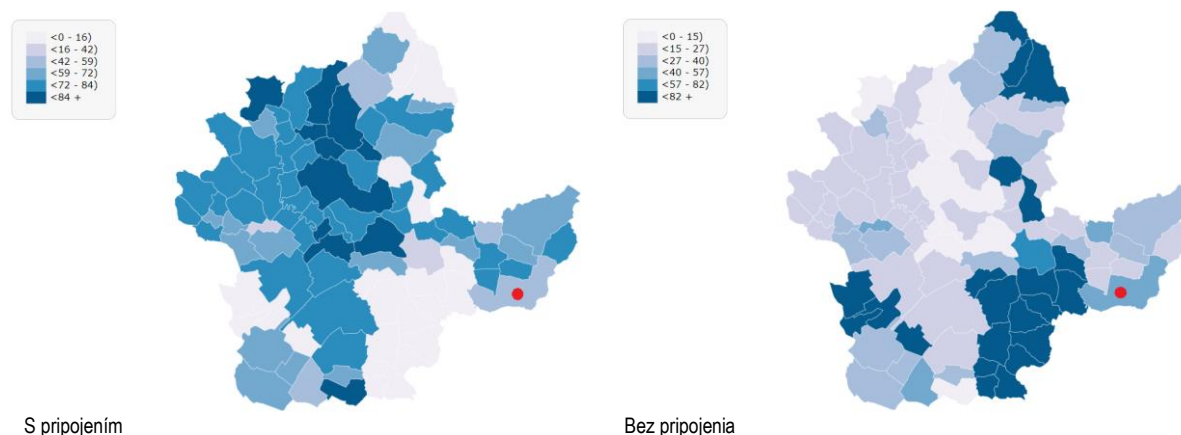
Zásobovanie plynom

Mesto Šahy je zásobované zemným plynom naftovým zo siete diaľkových plynovodov cez VVTL plynovod DN 150 PN 63. VVTL prívod plynu je od katastra obce Hrkovce k závodu Kovomont na západnom okraji mesta, ktorý má zriadenú vlastnú regulačnú stanicu RS 1 (3000/2/2-464). Z priestoru závodu Kovomont je VVTL plynovod predĺžený na severozápadný okraj mesta, kde je pri cintoríne zaústený do regulačnej stanice RS2 o výkone 3000 m³ /hod.-1. VVTL plynovod medzi RS1 a RS2 je DN 150, PN 63. Miestna plynovodná sieť v Šahách je strednotlaková, s tlakovou hladinou do 300 kPa. Rozvody v meste boli spočiatku budované z oceľových izolovaných rúr, neskôr z rúr polyetylénových (LPE). Menovité svetlosti jednotlivých úsekov plynovodnej siete sú navrhnuté tak, aby na odber plynu bolo postupne možné napojiť všetkých potenciálnych odberateľov. Zvolená tlaková hladina to umožňuje pri súčasnom použití minimálnych svetlostí v jednotlivých úsekoch. Zároveň má miestna sieť dostatočné kapacitné rezervy pre pokrytie ďalších, v čase jej projektovania (pred r. 1990) nepredvídateľných odberov plynu. (Vypočítaná bola max. potreba plynu 2886 m³ /hod. za predpokladu plynifikácie domácností na sídliskách, výpočet hydraulických pomerov na plynovodoch bol prevedený pre odberné množstvo 3.142 m³ /hod. Uvažovaná rezerva pri projektovaní bola 27 %, resp. 9 %.). Pri výstupnom pretlaku plynu z regulačnej stanice RS2 295 kPa je minimálny pretlak v sieti pri maxime uvažovaných hodinových odberov plynu 257 kPa (uzlový bod čís. 66 pri kempingu v Homoku). Odberatelia plynu z miestnej siete sú napojení na STL rozvody cez STL prípojky a STL/NTL regulátory tlaku plynu (15.7.2022, https://www.sahy.sk/download_file_f.php?id=32297).

Obrázok: Hlavné distribučné vetvy plynovodov v Šahách

Zdroj: 4.11.2021, <https://www.spp-distribucia.sk/o-spolocnosti/co-robime/mapa-distribucnej-siete/>

S pripojením

Bez pripojenia

Obrázok: Podiel obyvateľov napojených na rozvodnú sieť plynu v okrese Levice

Zdroj: 5.6.2022, http://www.sodbtn.sk/obce/vysledky_mapy_2021.php

Hoci sa pôvodne neuvažovalo s plynofikáciou pričlenených obcí Preseľany n. Ipľom a Tešmak, v súčasnosti je ich plynofikácia projekčne pripravená a pripravuje sa i realizačne. Projektová dokumentácia plynofikácie obcí bola vypracovaná v súlade s aktualizovaným generelom plynofikácie (aktualizoval ho SPP-OZ Nitra, oddelenie projekcie v roku 1997), s uplatnením zmeny prevádzkového tlaku plynu v STL rozvodoch zemného plynu v meste Šahy z pôvodnej hladiny do 300 kPa na tlak do 400 kPa. STL plynovodná prípojka do Preselian bude vedená od ulice J. Kráľa v Šahách potrubím LPE DN 80 v trase pozdĺž štátnej cesty III/5108. Plynovodná prípojka do Tešmaku je navrhovaná od Školskej ulice pozdĺž cesty II/527 potrubím LPE DN 80. Miestne rozvody v obciach budú polyetylénové (15.7.2022, https://www.sahy.sk/download_file_f.php?id=32297).

Ochranné pásma

- ochranné pásmo plynovodu v zmysle zákona č. 656/2004 Z. z., § 56 vymedzené vodorovnou vzdialenosťou od osi priameho plynovodu alebo od pôdorysu technologickej časti plynárenského zariadenia merané kolmo na os plynovodu alebo na hranu pôdorysu technologickej časti plynárenského zariadenia:
 - 4 m pre plynovod s menovitou svetlosťou do 200 mm
 - 8 m pre plynovod s menovitou svetlosťou od 201 mm do 500 mm
 - 1 m pre plynovod, ktorým sa rozvádza plyn na zastavanom území mesta s prevádzkovaným tlakom nižším ako 0,4 MPa
 - 8 m pre technologické objekty
- bezpečnostné pásmo plynovodu v zmysle zákona č. 656/2004 Z. z., § 57 vymedzené vodorovnou vzdialenosťou od osi priameho plynovodu alebo od pôdorysu technologickej časti plynárenského zariadenia merané kolmo na os plynovodu alebo na hranu pôdorysu technologickej časti plynárenského zariadenia:
 - 10 m pri plynovodoch s tlakom nižším ako 0,4 MPa prevádzkovaných na voľnom priestranstve a na nezastavanom území
 - 20 m pri plynovodoch s tlakom od 0,4 MPa do 4 MPa a s menovitou svetlosťou do 350 mm
 - 50 m pri regulačných staniách, filtračných staniách, armatúrnych uzloch určí v súlade s technickými požiadavkami prevádzkovateľ distribučnej siete pri plynovodoch
- s tlakom nižším ako 0,4 MPa, ak sa ním rozvádza plyn v súvislej zástavbe (ÚPD M.,2008).

Zásobovanie teplom

V súvislosti s plynofikáciou sa postupne mení štruktúra zásobovania obyvateľstva mesta Šahy teplom. Najmä kotolne v rodinných domoch, vybavených ústredným vykurovaním, prechádzajú na spaľovanie zemného plynu. Sídlišká hromadnej bytovej výstavby majú vybudované kotolne na spaľovanie hnedého uhlia. Pretože takéto kotolne sú značným zdrojom prašnosti a škodlivých emisií CO, uvažuje sa s ich postupnou plynofikáciou. Doposiaľ bola plynofikovaná kotolňa K1 na sídlisku Stred, pripravuje sa však i plynofikácia kotolní K2 (sídliisko Sever) a K3 (Tabáň). Pre vykurovanie rodinných domov a vybavenosti v pričlenených obciach Preseľany a Tešmak sa dosiaľ využívajú pevné palivá, alt. na varenie a prípravu teplej vody úžitkovej i propan - butan. S plynofikáciou obcí bude spojený i prechod na využívanie zemného plynu na vykurovanie a prípravu TUV (15.7.2022, https://www.sahy.sk/download_file_f.php?id=32297).

Verejné osvetlenie

Rozvody verejného osvetlenia sú realizované dvojako, a to v súbehu so sekundárnym rozvodom nízkonapäťového kábelového vedenia alebo spolu s vonkajšími sekundárnymi rozvodmi. Verejné osvetlenie v častiach, ktoré boli zrekonštruované, predstavuje jednotne koncipovanú svetelnú sústavu s jednotným druhom stožiarov a svetidiel. Celková sústava verejného osvetlenia v meste je však v súčasnosti ešte nejednotná a rôznorodá. Je predpoklad, že postupnou realizáciou obnovy jednotlivých mestských častí sa celková koncepcia verejného osvetlenia zosúladí a bude predstavovať ucelený a rovnorodý celok.

Telekomunikácie

Telekomunikačné služby v Nitrianskom samosprávnom kraji poskytuje niekoľko telekomunikačných operátorov, čo umožňuje možnosť výberu a nižších cien pre zákazníkov. Operátori na pevnej telekomunikačnej sieti: Slovak Telekom, a. s., Orange, a. s., Slovanet, a. s., SWAN, a. s., UPC, s. r. o. Operátori na mobilnej telekomunikačnej sieti: Slovak Telekom, a. s., Orange, a. s., O2 Slovakia, s. r. o., SWAN, a. s. Slovak Telekom je najväčší slovenský multimediálny operátor. Svoje produkty a služby ponúka pod značkou Telekom jednotlivcom, domácnostiam i firemným zákazníkom prostredníctvom pevnej i mobilnej telekomunikačnej siete.

Súčasná sieť mobilných operátorov Orange, a. s., Slovak Telekom, a. s., Telefónica O2, a. s., a SWAN, a. s. poskytuje v mobilnej sieti GSM prenos hlasu a dát v rozsahu 2G (900 + 1 800 MHz), 3G (2 100 MHz) aj 4G (800

MHz, 1 800 MHz a 2 600 MHz). Jestvujúci operátori v rámci zaistenia vysokej rýchlosti prenosu dát pripájajú jednotlivé základňové stanice pomocou optických káblov na vybudovanú podzemnú transportnú optickú sieť. dôvodu rozširovania a skvalitnenia služieb je potrebné rešpektovať zahustenie základňových vysielacích staníc a budovanie nových v navrhovaných rozvojových lokalitách. Z hľadiska výhľadu služieb v rozsahu hlasových a dátových sú prístupňované aj služby mobilnej siete štvrtej generácie – UMTS s vysokorychlostnou dátovou sieťou pre pozemný aj satelitný prístup. Nasadenie novej multimódovej technológie umožní vyššiu flexibilitu riadenia siete a plynulú migráciu z GSM na nové technológie.

Ochranné pásma

1. ochranné pásma telekomunikačných vedení, zariadení a objektov verejnej telekomunikačnej siete v zmysle Zákona o elektronických komunikáciách č. 610/2003 Z. z. v znení neskorších predpisov (ÚPD M.,2008).

Ochrana pred povodňami a správa povodí

Mesto Šahy je kotlinovo pahorkatinové mesto, ktoré má vybudované ochranné technické zariadenie pre odvádzanie dažďových povrchových vôd a to otvorené rigoly pozdĺž miestnych komunikácií a štátnych ciest. Dažďové vody stekajúce z vyššie položených terénov širšieho okolia mesta, i v samotnom meste sú zachytávané systémom týchto odvodňovacích priekop a odvádzané do rieky Ipľ. Popis opatrení je uvedený v texte nižšie.

Ochranné pásma

- obojstranné ochranné pásmo pobrežných pozemkov v zmysle ustanovení §49 zákona č. 364/2004 o vodách: **10 m** od vzdušnej päty, respektíve brehovej čiary miestnych tokov z dôvodov vykonávania činnosti správcu toku. Do tohto územia nie je možné umiestňovať technickú infraštruktúru, žiadame pevné stavby ani súvislú vzrastlú zeleň. Toto územie nie je možné poľnohospodársky obhospodarovať. Musí byť zachovaný prístup mechanizácie správcu vodného toku a povodia k pobrežným pozemkom z dôvodu údržby a kontroly. Všetky prípadné križovania inžinierskych sietí s vodným tokom musia byť riešené podľa STN 73 6822 – Križovanie a súbehy vedení s vodnými tokmi a akékoľvek stavebné aktivity v ochrannom pásme tokov musia byť prerokované so správcou toku a povodia.

Pri návrhu investícií je potrebné rešpektovať ustanovenia § 49 zákona č. 364/2004 Z. z. vodách a vyhlášky č. 211/2005 Z. z.. Všetky prípadné križovania inžinierskych sietí s vodnými tokmi musia byť riešené podľa STN 73 6822 „Križovania a súbehy vedení s vodnými tokmi“. (ÚPD M.,2008).

Civilná ochrana obyvateľstva

V meste v súčasnosti nie sú vybudované väčšie špeciálne zariadenia v súvislosti s civilnou ochranou. Ukrytie obyvateľov je riešené formou jednoduchých úkrytov budovaných svojpomocne. Väčšia časť objektov v meste je podpivničená, pivničné priestory slúžia pre ukrytie obyvateľstva. V rámci navrhovaných rozvojových plôch určených pre obytnú výstavbu sa ukrytie obyvateľstva bude riešiť v pivničných priestoroch obytných objektov, príp. zariadení občianskej vybavenosti.

Požiarna ochrana

Dobrovoľný hasičský zbor (DHZ) mesta Šahy plní na území mesta úlohy súvisiace so zdolávaním požiarov a vykonávaním záchranných prác pri živelných pohromách a iných mimoriadnych udalostiach ako aj úlohy v oblasti požiarnej prevencie

Mesto má vybudovanú verejnú vodovodnú sieť. Na hlavné potrubia sú napojené uličné rozvody. Priestorová štruktúra a dimenzie komunikácií zabezpečujú dobrú dostupnosť pre zásahové vozidlá požiarnej ochrany. Zásobovanie nových rozvojových plôch požiarou vodou sa navrhuje riešiť z miestnej verejnej vodovodnej siete. Príjazd pre požiarne vozidlá, v rozvojových zámeroch bude zabezpečený po spevnených komunikáciách šírky minimálne 3,5 m (čím sa dosiahne požadovaná minimálna šírka 3 m v zmysle § 82 vyhl. MV SR c. 94/2004 Z.z.).

Sídlo požiarnej stanice jednotky ZPO pre mesto a okolie je situované priamo meste Šahy. V prípade väčšieho požiaru je najbližšia zásahová jednotka s dojazdom do 15 minút.

2.4. DOPRAVA

Modernizáciou a rozvojom dopravnej infraštruktúry v meste a jeho okolí dochádza k vytváraniu vhodných podmienok na kvalitný život jej obyvateľov. Rovnako vzrastajú možnosti na príliv investícií, ktoré si nevyhnutne vyžadujú kvalitnú cestnú sieť. Z hľadiska environmentálneho dochádza prvoradne k negatívnym účinkom (napr. záber pôdy), druhotne však, po jej uvedení do prevádzky, prispieva k znižovaniu negatívnych vplyvov dopravy na životné prostredie. Kvalitnejšie technické parametre ciest prispievajú k plynulosti dopravy, tie isté úseky sú prekonávané za kratší čas, čím sa skracuje jazdná doba.

Cestný a železničný dopravný systém sprostredkúva dopravné vzťahy, ktoré svojou úrovňou a dopravným významom presahujú sídelnú úroveň. Priemet týchto dopravných vzťahov do územia možno hodnotiť z pohľadu väzieb širšieho územia k sídlu.

Zázemie mesta obsluhujú predovšetkým štátne cesty I. a II. triedy - cesta I/66 a I/77 v smere na Zvolen a Levice, resp. Nové Zámky. Cesta I/75 do Veľkého Krtíša je regionálne menej významnou, významnejšou je cesta II/527, ktorá v Ipeľskom údolí prepája výraznejšie zoskupenia sídiel, čiastočne spádajúcich k Šahám. Výhľadovo plánovaná trasa južnoslovenskej rýchlostnej komunikácie, ktorá má prechádzať záujmovým územím mesta od Demandíc po Vinicu, výraznejšie zmení najmä nadradené dopravné vzťahy, dopravné vzťahy v záujmovom území Šahy však nebude veľmi ovplyvňovať. Železničná doprava nie je v súčasnosti v rámci záujmového územia mesta nijako významnou.

Jedinú prirodzenú komunikačnú kostru územia v súčasnosti predstavuje štátna cesta I/66 (E 77) v trase Zvolen - Šahy - Vacov - Budapešť. Skutočne prirodzenou - geomorfologickou chrbticou Šahanského priestoru je však tok Ipeľa a jeho údolná niva. Urbánna štruktúra Šahanského regiónu je však deformovaná štátnou hranicou, ktorej sa postupne prispôboba štruktúra osídlenia i komunikačné trasy a väzby v cestnej i železničnej doprave (ÚPN Šahy, 2001).

Cesty I. triedy, regionálne komunikácie II a III triedy

Mesto Šahy leží na štátnej ceste I/66 Šahy - Zvolen - Banská Bystrica, ktorá je súčasťou cestnej siete SR. Cesta je zaradená do medzinárodnej európskej cestnej siete ako trasa čí. E-77 Balt 80 - Balkán (Gdaňsk - Warszawa - Krakow) - Dolný Kubín - Banská Bystrica - Šahy - (Budapest - Beograd), zároveň je zaradená do siete TINA. Podľa Konceptie urbanistického rozvoja Slovenska (KURS) II a ÚPN VÚC krajov Nitra a Banská Bystrica je táto trasa uvažovaná ako stredný severojužný dopravný koridor SR (cesta R 17) a v súvislosti s posilnením jej dopravného významu sa uvažuje s jej homogenizáciou v kategórii R 11,5/80 (100), s výhľadovým rozšírením na R 22,5/80 (100). V meste Šahy, mestská časť Homok, je na tejto ceste medzištátny cestný hraničný priechod I. kategórie medzi Slovenskou a Maďarskou republikou. V regionálnych súvislostiach sú Šahy napojené štátnou cestou I/75 a II/564 na okresné mesto Levice (z križovatky pri Hrkovciach) a štátnou cestou III/0661 a I/75 na Veľký Krtíš a Lučenec, resp. štátnou cestou II/527 na Slovenské Ďarmoty a Veľký Krtíš. V ÚPN-VÚC sú cesty II. triedy navrhované na výhľadové šírkové usporiadanie v kategórii C 9,5/80, cesty III. triedy v šírkovom usporiadaní podľa kategórie C 7,5/60. Dopravné prepojenia v záujmovom území mesta obstarávajú štátne cesty I/66, II/527, III/0661 (Šahy - Plášťovce) a III/5108 (Šahy - Preseľany - Sazdice). Lokálne významnou je cestná spojka Vyškovce n. Ipeľom - Dolné Semerovce, ktorá však nie je zaradená do kategórie štátnych ciest (25.7.2022, https://www.sahy.sk/download_file_f.php?id=32297).

Dopravný systém mesta

Základnú kostru vnútornej komunikačnej siete mesta v súčasnosti tvoria prieťahy štátnych ciest I/66, II/527, III/5108 a III/0661 mestom a mestské komunikácie funkčnej triedy C1 v ulici Janka Kráľa, v Štúrovej ulici, ulici E.B.Lukáča a Thuróczyho ulici. Ostatné mestské komunikácie sú kategorizované ako komunikácie funkčnej triedy C2 a C3 - prístupové a obslužné. Komunikačná štruktúra je v zásade roštová. Územným plánom sa navrhuje doplniť základnú komunikačnú sieť o jej zokruhovanie v severnej časti mesta, a o prepojenie severným okrajom mestského športového areálu, čím sa vytvorí možnosti vyhovujúceho dopravného sprístupnenia v severnej časti mesta. Z lokálnych obslužných a prístupových komunikácií sa navrhuje nová prístupová komunikácia k cintorínu

a prepojenie z ulice Janka Kráľa k navrhovaným športovým a rekreačným plochám pri ČOV a k mestskému lesoparku. Dôležitým bude zabezpečiť i rozšírenie a úpravu obslužnej komunikácie v Podzámockej ulici, pretože vyústenie ulice E.B.Lukáča do Školskej ulice je priestorovo stiesnené, málo prehľadné a tým i s obmedzenou dopravnou kapacitou. Návrhom územného plánu mesta sa z mestských komunikácií do funkčnej triedy B2 (mestské zberné komunikácie) zaraďuje trasa štátnej cesty II/527 v uliciach SNP a Školskej, ďalej ulica Janka Kráľa a Hontianska cesta. Do funkčnej triedy C1 je zaradená navrhovaná okružná trasa ulicou E.B.Lukáča a Thuróczyho ulicou, s pokračovaním po štátnu cestu III/0661 na Veľké Turovce. Do funkčnej triedy C2 sa navrhujú cesty v uliciach Fegyvernekého, Hviezdoslavovej, Štúrovej, Mládežníckej, Mlynskej (časť) a Tabáňskej v Šahách, Nemocničnej a Madáchovej na Homoku. Do triedy C2 je zaradená tiež novonavrhovaná prístupová cesta k cintorínu a nadradené cesty v priemyselnej zóne pri Kovomonte. Ostatné miestne komunikácie sú zaradené do funkčnej triedy C3. Jednoduchá roštová dopravná sústava sa navrhuje i na území výhľadového západného rozvoja mesta. Križovatka za mostom na terajšej ceste do Preselian s preložkou cesty I/66 sa výhľadovo navrhuje ako okružná. Komunikačnou osou obce Preseľany je štátna cesta III/5108, ktorá prechádza (bez väčších dopravných závad) celou obcou. Dopĺňa ju jednoduchá sústava miestnych komunikácií funkčnej triedy C3. Tešmák je vo dvoch miestach pripojený na štátnu cestu II/527. V obci je jednoduchá sústava obslužných a prístupových komunikácií, ktorú navrhujeme doplniť na výhľadovú roštovú, vo funkčných triedach C2 - C3 (25.7.2022, https://www.sahy.sk/download_file_f.php?id=32297).

Hromadná doprava

Prímestská hromadná doprava osôb v Šahách a v ich najbližšom zázemí sa realizuje najmä prostredníctvom pravidelných autobusových liniek SAD. Podiel železničnej dopravy na celkovej preprave osôb je zanedbateľný. V Šahách sa prevádzkuje aj MHD. Autobusová stanica je t.č. umiestnená na Hlavnom námestí, v historickom prostredí však pôsobí funkčne a esteticky rušivo, preto sa územným plánom navrhuje jej premiestnenie k železničnej stanici, do uceleného dopravného terminálu. V centre mesta zostanú iba autobusové zastávky. Ďalšie autobusové zastávky sú umiestnené na ul. SNP, na Školskej ulici, na Hontianskej ceste a na Berneckej ceste. Areál autobusovej dopravy SAD je na severnej strane intravilánu mesta a má územným plánom dané i možnosti svojho ďalšieho rozvoja. Do obcí Preseľany a Tešmák zachádzajú autobusy mestskej hromadnej dopravy a zastavujú v nich i prechádzajúce linkové autobusy prímestskej dopravy. Územným plánom sa navrhuje rozšírenie trás autobusovej MHD a jej rozdelenie do dvoch liniek takto:

- železničná (a autobusová) stanica - nemocnica - po Berneckej ceste k areálu PD Hont do Preselian - späť do Šiah, na ul. J. Kráľa - cez Hlavné námestie na ul. SNP/gymnázium - ul. SNP/SOUP
- cesta na Turovce - novou ulicou na ul. Thuróczyho - cez Hlavné námestie k nemocnici a na železničnú (a autobusovú) stanicu
- železničná (a autobusová) stanica - nemocnica - po Hontianskej ceste na Hlavné námestie - cez ul. E.B.Lukáča na ul. Thuróczyho - novou ulicou k ceste na Turovce - ul. SNP/SOUP - ul. SNP/gymnázium - cez Hlavné námestie na Školskú ulicu - do Tešmáku a späť cez Školskú ul. a Hlavné námestie na železničnú (autobusovú) stanicu.

V čase vyššieho dopravného zaťaženia by linky MHD zachádzali až k priemyselnej zóne (Kovomont), pri nižšom zaťažení by sa prevádzkovala len jedna linka, ktorá by však zachádzala do Preselian i do Tešmáku (25.7.2022, https://www.sahy.sk/download_file_f.php?id=32297).

Železničná doprava

Na železničnú sieť je mesto pripojené prostredníctvom jednokolažnej železničnej trate čí. 153 Zvolen - Šahy - Čata, ktorá je súčasťou základnej železničnej siete SR. Pôvodne (na prelome storočí) boli Šahy významnou regionálnou železničnou križovatkou, od r. 1920 má železnica a železničná doprava len lokálny význam. Železničná stanica Šahy je stanicou koncovou (pre úseky tratí Čata - Šahy a Zvolen - Šahy), koľajový úsek trate za štátnou hranicou Parassapuszta - Drégelypalánk bol po roku 1950 postupne demontovaný. Na železničnej trati čí. 153 premávajú osobné a nákladné vlaky. Rýchliková premávka nie je zavedená (25.7.2022, https://www.sahy.sk/download_file_f.php?id=32297).

Doprava pešia a cyklistická

Popri prevažnej väčšine mestských komunikácií sú vybudované chodníky pre peších, na ul. SNP až v nadštandardnej úprave s fyzickým oddelením chodníkov od vozovky pásmi verejnej zelene. Výnimkou je iba zástavba časti ulíc Mlynská, Ružová, Petófyho, resp. Kalvárenská a Smreková, kde pre stiesnené priestorové pomery nie sú chodníky pre peších vybudované. Sú to však prevažne koncové ulice, s malou dopravnou intenzitou. Z Hlavného Námestia nie je možné vylúčiť ani priebežnú, ani obslužnú dopravu, dopravné trasy však možno optimalizovať tak, aby prevažná časť jeho priestoru zostala vyhradená pre peších a pre zeleň. Komornú pešiu zónu sa navrhuje vytvoriť v priestoroch námestia Bélu Bartóka a na Rotaridesovej ulici, spolu s krátkou spojkou od námestia za hotelom Blankyt. Pešie priestory sa uvažujú tiež na navrhovanom Trhovom námestí (za župným domom), ktoré by malo byť s Hlavným námestím spojené pešími priechodmi. Pasážový peší priechod sa odporúča zriadiť tiež medzi námestím a rím.kat.kostolom. Podrobnosti týchto úprav rieši regulačný plán CMZ. Intenzívna pešia komunikácia ako promenádna trasa sa predpokladá od kostola k mostu do Homoku a po Ipeľskej hrádzi až do priestorov mestského lesoparku. Atraktívny by mal byť tiež peší priechod lesoparkom od severného vstupu do cintorína okolo svahu terasy k starému mlynu pod ňou, s výhľadovým pokračovaním peším mostom do časti navrhovanej západnej expanzie mesta. Sústavu extenzívnych peších rekreačných trás navrhujeme realizovať v prihomockej časti Ipeľskej inundácie. Osobitným problémom sú chodníky popri Hontianskej ceste na Homoku, ktoré sú t.č. negatívne ovplyvnené intenzívnou automobilovou dopravou. Tento problém bude možné vyriešiť až presunutím hraničného priechodu za železničnú stanicu. Rekreačná cyklistická trasa sa navrhuje pozdĺž Ipeľky od jeho sútoku s potokom Kamenec až na Homok a od Viničnej strany do Oľvárskeho údolia. Pozdĺž cesty od Preselian a cesty od Tešmáku je potrebné zriadiť samostatné pruhy alebo rozšírené krajnice pre cyklistov. Od priemyselnej zóny popri terajšej trase cesty I/66 až k ulici SNP, (areálu SOUP) sa navrhuje samostatná súbežná cyklistická komunikácia funkčnej triedy D1. Diaľkové cykloturistické trasy (vedúce Poiplím i cestou čí. I/66 budú vedené v trasách štátnych ciest, s výnimkou rýchlostnej cesty I/66. Reálnou je i medzištátna cykloturistická trasa Poiplím, ktorá by za hraničným priechodom na Homoku pokračovala po okraji Iplianskej inundácie do Drégelypalánku a Ipolyvécse v MR (25.7.2022, https://www.sahy.sk/download_file_f.php?id=32297).

Parkovanie

Jediné v súčasnosti vyhovujúce a dostačujúce verejné parkoviská sú na Hlavnom námestí a pri športovom areáli. Územným plánom sa navrhuje v meste vybudovať sústava záchytných a odstavných verejných parkovísk pri všetkých väčších cieľových miestach stáleho alebo občasného parkovania - na voľnej ploche nábrežia pri moste do Homoku, za prístavbou k Župnému domu, pri novonavrhovanom vstupe do cintorína, pri športovo-rekreačnom areáli na Mlynskej ulici, pri vstupe do priemyselnej zóny, na železničnej a autobusovej stanici a sezónne parkovisko pre lesnú rekreačnú zónu v Oľvárskej doline. Dielčie odstavné parkoviská v centrálnej mestskej zóne sú umiestnené v náväznosti na jednotlivé aktivity vybavenosti. Jestvujúce verejné parkovisko na Hlavnom námestí sa navrhuje na zrušenie, ponechávajú sa iba menšie odstavné stánie osobných áut na západnej strane námestia, ktoré budú účelovo viazané najmä na objekty verejnej správy. Účelové parkoviská sú vybudované pri hraničnom priechode, pri športovom areáli na ul. SNP a pri areáli zdravia na Homoku. Štandardnými parkovacími miestami sú vybavené všetky obytné súbory (sídlská), s koncentrovanými parkovacími plochami pri jednotlivých zariadeniach občianskeho vybavenia. Garážovanie motorových vozidiel obyvateľov mesta, bývajúcich v rodinných domoch je a i výhľadovo bude riešené na pozemkoch týchto rodinných domov. Obytné súbory majú vybudované plochy koncentrovaných garáží buď priamo na jednotlivých sídliskách (Stred, Sever, Tabáň), alebo v iných voľných častiach mesta (pri cintoríne, pri vodojeme, na Podzámočkej ulici). S výnimkou Podzámočkej ulice sa všetky územne sústredené garáže navrhujú na zachovanie, aj keď ich vzhľad a umiestnenie nie sú vždy náležité (napr. Tabáň I.). Pre novú hromadnú výstavbu bytov na severe mesta je vyhradená plocha koncentrovaných garáží, všeobecne by sa však nové garáže mali budovať ako vstavané do obytných domov, alebo ako podzemné či hromadné. Podobne sú v obytných súboroch riešené i odstavné plochy pre osobné autá a v normovom rozsahu sa s nimi uvažuje aj pre novú bytovú výstavbu (25.7.2022, https://www.sahy.sk/download_file_f.php?id=32297).

2.5. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

Priemysel, energetika, doprava (E77) mali a majú okrem hospodárskeho významu značne negatívny vplyv na krajinnoprirodné prostredie na území mesta Šahy a jeho blízke okolie. Oblasť charakterizuje značná pestrosť prírodných hodnôt, ale aj rôznorodé spôsoby jeho hospodárskeho využitia. Prítomnosť NATURA 2000 a potreba

zvýšenej ochrany územia ovplyvňuje zákonite aj spoločensko-hospodársku činnosť v meste, ktorá sa prejavuje hlavne v možnosti zakladania len ekologicky nezávadných prevádzok a obmedzených možnostiach hospodárskeho využívania okolitých lesných porastov, vodných tokov a okolitej pôdy. Zákon NR SR č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny (v znení č. r1/c48/2003 Z. z., 525/2003 Z. z., 205/2004 Z. z., 364/2004 Z. z., 587/2004 Z. z., 15/2005 Z. z., 479/2005 Z. z., 24/2006 Z. z., 359/2007 Z. z., 454/2007 Z. z., 515/2008 Z. z., 117/2010 Z. z., 145/2010 Z. z., 408/2011 Z. z., 180/2013 Z. z., 207/2013 Z. z., 311/2013 Z. z., 506/2013 Z. z., 35/2014 Z. z., 198/2014 Z. z., 314/2014 Z. z., 324/2014 Z. z., 91/2016 Z. z., 125/2016 Z. z., 240/2017 Z. z., 177/2018 Z. z., 284/2018 Z. z., 310/2018 Z. z., 150/2019 Z. z., 221/2019 Z. z., 356/2019 Z. z., 356/2019 Z. z., 74/2020 Z. z.) legislatívnou formou zabezpečuje zachovanie rozmanitosti podmienok a foriem života na Zemi, vytvorenie podmienok na trvalé udržanie, obnovovanie a racionálne využívanie prírodných zdrojov, záchranu prírodného dedičstva, charakteristického vzhľadu krajiny a udržanie ekologickej stability. Vymedzuje územnú a druhovú ochranu a ochranu drevín.

Ochrana prírody a krajiny

Do katastrálneho územia mesta zasahuje lokalita NATURA 2000

Jedným z najdôležitejších objektov ochrany sú územia zahrnuté pod sústavu NATURA 2000. Okrem toho, že definujú predmet ochrany životného prostredia zároveň **STANOVUJÚ AJ LIMITY ROZVOJA PREDMETNÉHO ÚZEMIA**. Zákon 543/2020 z.z. o ochrane prírody a krajiny v neni neskošších predpisov, definuje **dve** úrovne územnej ochrany prírody, ktoré sa **vzájomne prekrývajú**.

1. Národná sieť chránených území so svojou historickou súvislosťou.
2. NATURA 2000, ktorá vyplynula z nášho vstupu do Európskej únie.

Cieľ vytvorenia sústavy:

- zachovanie prírodného dedičstva, ktoré je významné pre celú EÚ
- zabezpečenie ochrany najvzácnejších a najviac ohrozených druhov voľne rastúcich rastlín, voľne žijúcich živočíchov a prírodných biotopov
- zabezpečenie zachovania biologickej diverzity (rozmanitosti)
- zabezpečenie priaznivého stavu populácií vybraných druhov živočíchov a rastlín a priaznivý stav biotopov (čo nevylučuje hospodárske aktivity v územiach, pokiaľ tento priaznivý stav nenarušujú)

Základom pre vytvorenie sústavy sú **dve právne normy EÚ**, ktoré predstavujú doposiaľ najkomplexnejšiu právnu normu na ochranu prírody vo svete.

1. smernica Rady Európskych spoločenstiev č. 79/409/EHS o ochrane voľne žijúcich vtákov (známa tiež ako **smernica o vtákoch** – Birds Directive)
2. smernica Rady Európskych spoločenstiev č. 92/43/EHS o ochrane biotopov, voľne žijúcich živočíchov a voľne rastúcich rastlín (známa tiež ako **smernica o biotopoch** – Habitats Directive).

Zoznamy vybraných druhov voľne rastúcich rastlín, voľne žijúcich živočíchov a prírodných biotopov, ktoré sú významné pre Európsku úniu, tvoria prílohy uvedených smerníc. Na základe týchto smerníc, tvoria sústavu NATURA 2000 **dva typy území, z ktorých na území mesta Šahy sa nachádza:**

Územia európskeho významu (ÚEV) – osobitné územia ochrany (Special Areas of Conservation, SAC) – vyhlasované na základe smernice o biotopoch (v národnej legislatíve je po vyhlásení územie zaradené v príslušnej národnej kategórii chránených území).

Výber území NATURA 2000 je vykonávaný na základe vedeckých podkladov (komplexných údajov o rozšírení a stave populácií jednotlivých rastlinných a živočíšnych druhov, údajov o rozlohe a zachovalosti biotopov). Výsledná sústava potom zahŕňa najhodnotnejšie územia bez ohľadu na vlastnícke vzťahy či súčasné hospodárske využívanie. **Na území mesta Šahy** je alokované jedno územie európskeho významu zaradeného do NATURA 2000.

Názov	Poiplie
Kód územia	SKCHVU021
Kraj	Banskobystrický
Správca územia	CHKO Štiavnické vrchy
Platnosť k	1.4.2012
Katastrálne územia	Lučenec, Nitra nad Ipľom, Holiša, Mikušovce, Panické Dravce, Trebežovce, Veľká nad Ipľom, Fižakovské Kováče, Rapovce, Mužka, Kalonda, Trenč, Muža, Bušince, Čeláre, Záhorce, Kiarov, Dolinka, Kováčovce, Veľká Ves nad Ipľom, Ipežské Predmostie, Chrástince, Vrbovka, Malá Čalomija, Kosihy nad Ipľom, Veľká Čalomija, Balog nad Ipľom Slovenské Ďarmoty, Koláre, Tešmák, Šahy (18.7.2022, https://www.sopsr.sk/natura/index1.php?p=4&sec=21&kod=SKCHVU021)

Biotopy (vymedzenie a opis biotopov)

Vo2 Prírodné eutrofné a mezotrofné stojaté vody s vegetáciou plávajúcich a/alebo ponorených cievnatých rastlín typu Magnopotamion alebo Hydrocharition (biotop európskeho významu 3150)

Porasty ponorených a na hladine plávajúcich vodných rastlín, ktoré sa buď voľne vznášajú vo vode, alebo sú zakotvené v subhydričných pôdach. Štruktúrne sú porasty veľmi rôznorodé: jedno-až trojvrstvé. Môžu pozostávať len z jednej ponorenej vrstvy rastlín, ktoré sú pripevnené ku dnu alebo sa voľne vznášajú vo vode. Natantná vrstva je buď z druhov voľne plávajúcich na hladine s redukovaným koreňovým systémom, kde sú zastúpené najmenšie semenné rastliny a papraďorasty, ako aj druhy väčšieho vzrastu, alebo ju tvoria listy rastlín, ktoré sú zakorenené v dne. Osídľujú eutrofné a mezotrofné prírodné a poloprírodné stojaté vody, periodicky prietochné, prípadne pomaly tečúce vody, ako sú mŕtve riečne ramená, aluviálne mokrade, ale aj antropogénne nádrže a kanály v nížinnom a pahorkatinovom stupni.

Výskyt biotopu – Tešmák veľké jazierko, v toku Ipľa v katastri Šiah, Vyškoviec nad Ipľom, Veľké Šárovce GL28, Vozokany nad Hronom GL79, Jur nad Hronom, vo vrchnej časti VN Plášťovce.

Výskyt chránených a ohrozených druhov - rebriček jemnolistý (*Achillea crithmifolia*), bleduľa letná (*Leucocorydalis aestivum*), bublinatka nebadaná (*Utricularia australis*), rezavka aloovitá (*Stratiotes aloides*), okrása okolkatá (*Butomus mbelatus*) Ohrozenosť a stav – na niektorých lokalitách vplyvom chovu rýb dochádza k zmenám kvality vody, zakaleniu a zabahnieniu, chýbajúce obhospodarovanie - odstraňovanie expandujúcich pobrežných porastov, zarastanie lokalít, nedostatok vody. Niektoré lokality, boli hodnotené ako nevyhovujúce, kvôli chýbajúcemu obhospodarovaniu v pokročilom štádiu zarastania, prípadne tu bol dlhodobý nedostatok vody. Vegetácia trstín a vysokých ostríc sa pri poklese vodnej hladiny dokáže veľmi rýchle rozrásť, čím vytlačí konkurenčne slabé porasty vodných makrofytov a urýchli zazemnenie stanovišťa. Veľkým problémom je tiež eutrofizácia v podobe splachov a prírodného rozkladu biomasy. Kvôli uvedeným vplyvom sa stav biotopov bude v budúcnosti zhoršovať, čo poukazuje na nepriaznivé hodnotenie vyhládok biotopu. Manažment by mal spočívať v zabezpečení vhodného vodného režimu, extenzívnom rybníčnom hospodárení a odstraňovaní expandujúcich pobrežných porastov (15.6.2022, http://www.drzenice.sk/download_file_f.php?id=1331855).

Vo4 Nížinné až horské vodné toky s vegetáciou zväzu Ranunculion fluitantis a Callitriche-Batrachion (biotop európskeho významu 3260)

Druhov chudobné spoločenstvá vodných makrofytov, ktoré osídľujú korytá tečúcich vôd, prípadne periodicky prietochné toky. Porasty sú jedno až dvojvrstvé, tvorené predovšetkým ponorenými a čiastočne na hladine vzplývavými druhmi, zakorenenými v subhydričných pôdach. Veľká ekologická plasticita druhov sa môže prejavovať v zmene štruktúry porastov počas roka, pričom najmä intenzita prúdenia ovplyvňuje horizontálne rozloženie porastov. Mnohé druhy sú morfológicky premenlivé v závislosti od výšky vodného stĺpca a prúdenia vody. Korytá dolných tokov zarastajú veľmi rôznorodo v závislosti od lokálnych ekologických podmienok a manažmentu. Makrofytná vegetácia často úplne chýba.

Výskyt biotopu – v toku Sikenice, Perca, Keťskom potoku, Búr, Štiavnica

Výskyt chránených a ohrozených druhov – chránené a ohrozené druhy v tomto biotope neboli zaznamenané Ohrozenosť a stav – eutrofizácia vody, znečisťovanie a stavebné úpravy koryta toku. V dolných tokoch riek voda tečie pomalšie, je teplejšia a obsahuje menej kyslíka, substrát dna býva jemnozrnný. Ochrana preto spočíva vo výstavbe čistiarní odpadových vôd a v citlivej až žiadnej regulácii vodných tokov. Vyhládka biotopu sú priaznivé, z vyššie uvedených dôvodov sú mierne horšie pre dolné časti tokov riek.

Vo7 Makrofytná vegetácia plytkých stojatých vôd (Ranunculion aquatilis) (biotop národného významu)

Porasty ponorených a na hladine plávajúcich vodných rastlín, ktoré niekedy sprevádzajú nad hladinu vynorené rastliny. Štruktúra porastov je počas roka premenlivá. Väčšina druhov je adaptovaná na dočasné vyschnutie stanovišťa a vytvára aj terestrické rastové formy. V takýchto podmienkach do porastov prenikajú niektoré jednoročné druhy. Osídľujú močiare a mokrade v inundačných územiach, okraje rybníkov, materiálových jám, priekopy ktoré majú väčšinu roka plytkú vodu, ich dno sa môže krátkodobo obnažiť, ale v čase záplav je hĺbka vody väčšia. Sú to mezo- až eutrofné biotopy.

Výskyt biotopu – kataster Tešmák GL76, mŕtve ramená a vodné nádrže

Výskyt chránených a ohrozených druhov – okrasa okolkatá (*Butomus umbellatus*)

Ohrozenosť a stav – eutrofizácia vodných nádrží, spachom z okolitých poľnohospodárskych pozemkov, zazemňovanie, dlhodobý nedostatok vody

Vo9 Ruderalizované porasty v zamokrených depresiách na poliach a na obnažených dnách rybníkov

Do jednotky patria najmä spoločenstvá antropogénnych stanovišť. Najmä menej využívané okraje obrábaných polí a pasienky, ktoré sú pravidelne na kratší čas zaplavované. Niektoré aj viac krát do roka, počas jarných a jesenných záplav. Rozvoľnené až uzavreté porasty na poliach a úhoroch kde sa nedostatočne vyvíjajú zasadené plodiny. Pôdy sú vždy ilovito-hlinité, až ilovité, ťažké a nepriepustné. Floristické zloženie týchto biotopov sa často mení. Ako dominanty sa často vyskytujú odolné poľné buriny. Vysoké zastúpenie majú ruderalne a nitrofilné druhy, ako aj druhy zošľapovaných stanovišť.

Výskyt biotopu – na mnohých miestach okresu, najmä v okolí Ipľa a Hrona

Výskyt chránených a ohrozených druhov – chránené a ohrozené druhy neboli zaznamenané

Ohrozenosť a stav – biotop nie je ohrozený

Br5 Rieky s bahňitými až piesočnatými brehmi s vegetáciou zväzov *Chenopodium rubri* p.p. a *Bidentium* p.p. (biotop európskeho významu 3270)

Biotop tvoria spoločenstvá jednoročných rastlín na stanovištiach so zvýšeným obsahom živín. Optimum vývoja majú v neskorom lete. Vyvíjajú sa na obnažených bahňitých a piesočnatých brehoch tečúcich vôd, najmä v zátokach prirodzene meandrujúcich riek, potokov a ostrovov, kde pôsobí spätný tlak, alebo na miestach vzdialenejších od riečiska, kde nie je silný prúd vody. V závislosti od dĺžky obnaženia brehov sa nemusia vyvíjať každý rok. Stratégia rastlín v tomto biotope predpokladá schopnosť rýchlo vyklíčiť, akonáhle poklesne hladina vody. Pokiaľ sa podarí rastlinám vytvoriť semená, je pripravená ich dostatočná zásoba v pôde aj na viac rokov dopredu. Naplavené sedimenty sú pravidelne obohatované živinami a majú rôznu hrúbku (15 a viac cm) a veľkosť. Porasty kopírujú veľkosť sedimentov, väčšinou sú však líniové a maloplošné (15.6.2022, http://www.drzenice.sk/download_file_f.php?id=1331855).

Biotop možno očakávať v dolných a stredných tokoch väčších riek.

Výskyt biotopu – v toku Hrona, Sikenice, **Krupinice** a Litavy ale aj na obnažených dnách niektorých VN

Výskyt chránených a ohrozených druhov – krtičník tŕňomilný (*Scrophularia umbrosa*), lindernia púzdiernatá (*Lindernia procumbens*)

Ohrozenosť a stav – znečisťovanie vody a ďalšia regulácia toku Hrona, manipulácia s výškou vodnej hladiny, vysoké, dlho trvajúce a opakujúce sa záplavy, sporadicky sa objavujúce invázne druhy – *Aster lanceolatus*,

Helianthus tuberosus, *Stenactis annua*. Na udržanie dobrého stavu biotopu je potrebná vhodná dynamika rieky, závislá od hydrologických a klimatických podmienok. Súčasný stav je priaznivý.

Br7 Bylinné lemové spoločenstvá nížinných riek (biotop európskeho významu 6430)

Vysokobylinné spoločenstvá na brehoch väčších vodných tokov. Fyziognomicky sú veľmi nejednotné, obvykle viacvrstvové s optimom výskytu na brehoch väčších riek v nížinách a pahorkatinách. Typické je zastúpenie väčšieho počtu lian a lianel. Porasty sa vyvíjajú na opakovane záplavami narušovaných, ale živinami dobre zásobených brehových stanovištiach. Sú schopné pomerny rýchlo obsadiť obnažené brehy. Narušovanie stanovišť, líniový charakter porastov a vysoký vplyv ľudských sídel a komunikácií, ktoré sú lokalizované na brehoch vodných tokov, spôsobujú čiastočné alebo úplné nahradenie týchto spoločenstiev monodominantnými porastmi poriečnych neofytov.

Výskyt biotopu – v brehových porastoch Ipľa, **Krupinice**, Hrona a Sikenice

Výskyt chránených a ohrozených druhov – chránené a ohrozené druhy neboli zaznamenané

Ohrozenosť a stav – invázne a biologické sukcesné procesy, dlhodobá absencia hospodárenia, stavebná činnosť – úprava tokov, prenikanie inváznych a ruderalných druhov. Od manažmentu sú závislé predovšetkým vysokobylinné spoločenstvá na vlhkých lúkach. Tieto sa vyznačujú nepravidelným obhospodarovaním alebo jeho absenciou s následným hromadením biomasy na povrchu pôdy. Dlhoročná absencia hospodárenia znamená postupnú sukcesiu smerom ku krovinám a lesným porastom. Bylinné lemové spoločenstvá nížinných riek patria k ojedinelým biotopom a lokality sú atakované inváznymi druhmi. Výhliadky biotopu sú nevyhovujúce a jeho súčasný stav považujeme za nevyhovujúci až zlý.

Kr3 Sukcesné štádiá s borievkou obyčajnou

Mezofilné borievkové porasty na silikátoch – hustejšie porasty vytvára borievka aj na presychavých typoch pasienkov. Šíri sa aj na extenzívne chudobné pasienky s acidofilnými spoločenstvami, ale šíri sa aj do nízkych psicových porastov. V podraze prevládajú podľa stanovišťa druhy mezofilných pasienkov alebo kričkových porastov. Ich zastúpenie sa mení podľa stupňa degradácie alebo pokročilosti sukcesie (15.6.2022, http://www.drzenice.sk/download_file_f.php?id=1331855).

Výskyt biotopu – biotop sme zaznamenali v okolí **Tešmaku** a Ipľských Uľan GL75

Výskyt chránených a ohrozených druhov – chránené a ohrozené druhy neboli zaznamenané

Ohrozenosť a stav – degradácia stanovišť, plošné odstraňovanie krov, nevhodné mulčovanie, sukcesné procesy

Tr2 Subpanónske travinno-bylinné porasty (prioritný biotop európskeho významu 6240*)

Biotop tvoria travinno-bylinné porasty, v ktorých prevládajú trsovité druhy zväčša úzkolistých tráv. V priestoroch medzi trsmi sa nachádzajú byliny s prízemnou ružicou listov, nízke plazivé kričky, druhy tvoriace cibule a jednoročné druhy. Porasty osídľujú plytké, humusovo-karbonátové pôdy na miernych vápencových a dolomitových svahoch alebo plytké pôdy na kryštaliniku a na mladotretohorných vyvrelinách na strmých skalnatých svahoch a skalných výstupoch. Na ich okraji sa tvoria komplexy s lemovými spoločenstvami.

Biotop sa v minulosti často využíval ako extenzívne pasienky. Výskytom sa viaže na pahorkatinový a nižší horský stupeň v Malých Karpatoch, Bielych Karpatoch, Považskom Inovci, Strážovskej hornatine, Slovenskom krase a v celom páse mladotretohorných pohorí.

Výskyt biotopu – v okrese veľmi cenný a hodnotný biotop ktorý je s najväčším výskytom v okolí Plášťoviec.

Menšie plochy sú pri Hronských Kľačanoch a v GL63-52-53-54-57-75-93 a v katastroch Rybníka, Horše, **Šiah** a **Tešmaku**.

Výskyt chránených a ohrozených druhov – hlaváčik letný (*Adonis aestivalis*), cesnak žltý (*Allium flavum*), zvonček repkovitý (*Campanula macrostachya*), zvonček repkový (*Campanula rapunculus*), bodliak kopcový (*Carduus collinus*), dvojradovec neskorý (*Cleistogenes serotina*), bielist obyčajný (*Filago vulgaris*), oman hodvábný (*Inula oculus-christi*), kosatec nízky (*Iris pumila*), šalát trváci (*Lactuca perennis*), zárazovec purpurový (*Phelipanche purpurea*), iskemík ilýrsky (*Ranunculus illyricus*), hlaváč sivastý (*Scabiosa canescens*), kavyl chlpatý (*Stipa dasycarpa*), kavyl tenkolistý (*Stipa tirsia*), bezobalka Kitaibelova (*Trinia kitaibelii*), suchokvietok smradľavý (*Xeroloma cylindracea*), hlaváčik letný (*Adonis vernalis*), hadinec červený (*Echium russicum*)

Ohrozenosť a stav – sukcesia, upustenie od kosby, zánik extenzívnej pastvy, hromadenie biomasy – zánik vstavačovitých rastlín a svetlo a teplomilných druhov. Celkový stav biotopu je pomerne priaznivý. Dôvodom zhoršovania môže byť sukcesia v dôsledku chýbajúceho vhodného manažmentu. Na udržanie dobrého stavu biotopu treba predovšetkým zabezpečiť pravidelné obhospodarovanie – kosenie alebo pastvu. Na lokalitách v nepriaznivom alebo zlom stave je nevyhnutná obnova pravidelného obhospodarovania, zastavenie sekundárnej sukcesie (napr. výrub náletových drevín) a eliminácia inváznych druhov. V minulosti sa biotop využíval na extenzívnu pastvu oviec a kôz, kde bola sukcesia blokovaná jednak pastvou, ale aj extrémnosťou stanovišť na strmých skalnatých svahoch a skalných výstupoch s plytkými pôdami. Biosozologicky i esteticky veľmi cenný biotop s výskytom mnohých vzácných a ohrozených druhov.

Lk7 Psiarkové aluviálne lúky (biotop národného významu)

Dvoj- až trojkosné striedavo vlhké lúky v krátkodobu zaplavovaných alúviách menších riek a potokov a v podmáčaných terénnych depresiách nižín až podhorského stupňa. Porasty sú bujné, druhovo pomerne chudobné, charakteristické spoločným výskytom vlhkomilných a suchomilných druhov. Citlivo reagujú na zmeny vodného režimu pôdy, čo sa prejavuje v ich veľkej premenlivosti jedného stanovišťa počas roka.

Vďaka prirodzenému hnojeniu záplavovými vodami prevládajú v porastoch vysoké trávy. Typická je zvýšená hladina podzemnej vody najmä v jarých mesiacoch, v letnom období pôdy na povrchu presychajú.

Výskyt biotopu – najrozsiahlšie plochy v okolí toku Ipľa a Hrona. Kataster Kubáňova, Vyškovce nad Ipľom, Preseľany nad Ipľom, **Šahy**, **Tešmak**, Plášťovce tok Litavy, kataster Domadice, Pukanec – Breziny – Duricov majer, Bohunice okolie Sikenice, okolie VN Kozárovce, okolie VN Veľké Kozmálovce a bodovo na mnohých miestach v komplexe biotopu Lk1

Výskyt chránených a ohrozených druhov – plamienok celistvolistý (*Clematis integrifolia*), cesnak hranatý (*Allium angulosum*)

Ohrozenosť a stav – najviac ohrozujúcimi faktormi sú regulácie vodných tokov, intenzifikácia hospodárenia na aluviálnych lúkach, znečisťovanie povrchových vôd, premena lúk na ornú pôdu, obmedzenie alebo absencia kosenia, šírenie inváznych druhov. Stav biotopu je pomerne priaznivý, záleží na dĺžke trvania jarých záplav a kosení dvakrát ročne (15.6.2022, http://www.drzenice.sk/download_file_f.php?id=1331855).

Lk10 Vegetácia vysokých ostríc (biotop národného významu)

Zväčša druhovo chudobné, jednovrstvové alebo viacvrstvové porasty s dominanciou vysokých ostríc a bylín. Biotopy vyžadujú zaplavenie, časť vývojového cyklu prežívajú po poklese vody pod povrch pôdy. V druhovej skladbe spoločenstva prevládajú močiarné druhy. Vzhľadom na odlišné floristické a ekologické vlastnosti ako aj priebeh sukcesie sa dajú vymedziť dve samostatné podjednotky na úrovni podzväzov.

Výskyt biotopu – v komplexe biotopov v okolí toku Ipľa – **Tešmak**, **Šahy**, ale aj okolie Perca pri Kukučínove, v okolí VN Malý Kiar, a bodovo aj v okolí mnohých VN v okrese v komplexe biotopov Lk11

Výskyt chránených a ohrozených druhov – ostrica Buekova (*Carex buekii*), ostrica metlinatá (*Carex paniculata*), mlieč močiarny (*Sonchus palustris*) Ohrozenosť a stav – ohrozenosť spočíva v zamedzení a následnom vysušení lokalít, biotop je v dobrom stave

Ls1.3 Jaseňovo-jelšové podhorské lužné lesy (prioritný biotop európskeho významu 91E0*)

Tento typ biotopu je v užších údolných nivách potokov a menších riek ovplyvňovaných povrchovými záplavami alebo podmáčaných prúdiacou podzemnou vodou. Menej typickým stanovištom sú svahové prameniská alebo terénne zníženia, kde podzemná voda stagnuje blízko pod povrchom pôdy. Pôdy sú hlinité stredne ťažké, niekedy oglejené, humózne s dostatkom živín. Porasty sú spravidla viacposchodové, krovinové poschodie je druhovo bohaté, v bylinnej synúzii sa uplatňujú hygrofilné a nitrofilné druhy.

Výskyt biotopu – Vytvára pravé brehové porasty Sikenice – Horšianska dolina, ale aj v okolí Bátoviec a Bohunic. Tiež časť brehových porastov Hrona ale najmä Litavy, **Krupinice**, potoka Olvár, **Štiavnice** v oblasti Hokoviec a Horných Semeroviec. Vo vyšších nadmorských výškach takmer každého vodného toku až po Uhliská cca. 600 m n. m.

Výskyt chránených a ohrozených druhov – chránené a ohrozené druhy neboli zaznamenané

Ohrozenosť a stav – najväčšie ohrozenie predstavuje výrub a odstraňovanie brehových porastov správcami vodného toku a následné využitie drevnej hmoty (štiepky) v biopáľovniach. väčšina porastov tohto typu biotopu bola v minulosti obhospodarovaná, čo viedlo k zjednodušeniu štruktúry porastov a absencii hrubých stromov a hrubého mŕtveho dreva. Veľmi často boli tieto porasty pomerne intenzívne aj prepášané, a preto aj úmyselne preriedované. Premieňali sa na plantáže mäkkých drevín s veľmi intenzívnym využívaním a pestovaním nepôvodných druhov drevín. Drevinová skladba je síce väčšinou pomerne zachovalá, ale výskyt inváznych druhov je veľmi silný. Podobne je to aj v skladbe podrastu, ktorý tvoria zjari pôvodné druhy, ale v lete často prevládajú invázne druhy. Stav biotopu je málo priaznivý.

Ls 3.5.2 Sucho a kyslomilné dubové lesy – časť B (prioritný biotop európskeho významu 91I0*)

Edaficky podmienené xerofilné acidofilné dubiny na minerálne chudobných silikátových horninách, plytkých rankroch vyskytujúce sa na extrémnych reliéfových tvaroch s južnou expozíciou. Vo floristicky chudobných, rozvoľnených, nízkych porastoch dubov, s rôzne veľkou prímесou borovice a veľmi vzácné buka sa uplatňujú drobné kričky. Bohato je tiež vyvinuté poschodie lišajníkov a machov. Výskyt biotopu – len jedna malá plocha na hranici katastrov **Tešmáku** a Ipeľských Úľan.

Výskyt chránených a ohrozených druhov – v okrajovom plášti lesného biotopu vstavač purpurový (*Orchis purpurea*)

Ohrozenosť a stav – Zlý vplyv manažmentu lesa, zmena drevinového zloženia, budovanie lesných ciest a chov poľovnej zveri. Štruktúra takýchto porastov je často pozmenená, s výrazným nedostatkom hrubých stromov a hrubého mŕtveho dreva. Drevinová skladba je pomerne zachovalá, ale vyskytujú sa aj invázne druhy (agát biely), ktorých zámerné pestovanie významne ovplyvňuje ďalšiu existenciu tohto biotopu. Biotop je v nepriaznivom stave (15.6.2022, http://www.drzenice.sk/download_file_f.php?id=1331855).

Starostlivosť o územie

Územným plánovaním sa sústavne a komplexne rieši priestorové usporiadanie a funkčné využívanie územia, určujú sa zásady, navrhuje sa vecná a časová koordinácia činností ovplyvňujúcich životné prostredie, ekologickú stabilitu, kultúrne – historické hodnoty územia, územný rozvoj a tvorbu krajiny v súlade s princípmi trvalo udržateľného rozvoja. Územné plánovanie je v súčasnosti upravené zákonom č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku v znení neskorších predpisov. Územno - plánovacia dokumentácia je základným nástrojom územného rozvoja a starostlivosti o životné prostredie v meste. Základným nástrojom územného plánovania je územný plán mesta. Územný plán mesta je výsledok formálneho plánovania a je územnoplánovacím dokumentom v zmysle zákona č.50/1976 Zb. (zákon o územnom plánovaní a stavebnom poriadku v znení neskorších predpisov) a v zmysle vyhlášky č.84/1976 Zb. (o územnoplánovacích podkladoch a územnoplánovacej dokumentácii) v znení neskorších predpisov. Základným pre mesto je územný plán sídelného útvaru (ÚPN SÚ), ktorého záväzná časť sa po schválení mestským zastupiteľstvom stáva všeobecne záväzným nariadením mesta. Obstarávateľom ÚPN mesta (alebo zóny) je mestská samospráva. Mesto má spracovaný územný plán z roku 2001 so zmenami a doplnkami z roku 2019.

Ochrana ovzdušia

Na ochranu ovzdušia v UMR pred potenciálnymi a reálnymi zdrojmi znečistenia slúži zákon č. 478/2002 Z. z. o ochrane ovzdušia v znení neskorších predpisov ((v znení č. 245/2003 Z. z., 525/2003 Z. z., 541/2004 Z. z., 572/2004 Z. z., 572/2004 Z. z., 572/2004 Z. z., 587/2004 Z. z., 725/2004 Z. z., 230/2005 Z. z., 479/2005 Z. z., 532/2005 Z. z., 571/2005 Z. z., 203/2007 Z. z., 529/2007 Z. z., 515/2008 Z. z., 286/2009 Z. z., 137/2010 Z. z.). Upravuje práva a povinnosti právnických a fyzických osôb pri ochrane ovzdušia pred vnášaním znečisťujúcich látok ľudskou činnosťou a spôsobom obmedzenia následkov znečisťovania. V zákone sú definované

znečisťujúce látky, zdroje znečisťovania, povinnosti právnických a fyzických osôb, ako aj prevádzkovateľov zdrojov znečistenia ovzdušia, poplatky a pokuty za znečisťovanie ovzdušia. Definované sú veľké zdroje znečistenia ovzdušia ako technologické celky so súhrnným tepelným výkonom 50 MW alebo vyšším.

Dominantným zdrojom znečisťovania ovzdušia v meste Šahy je vykurovanie domácností. Najmä v menších obciach územia, kde je najvyšší podiel kúrenia palivovým drevom v porovnaní s ostatnými oblasťami v okolí mesta. Ďalším zdrojom emisií je cestná doprava. Hustou premávkou je postihnutá oblasť hlavne v centre mesta Šahy. Priamo intravilánom prechádza zaťažená cesta I/66, ktorá je spojnica SR a PL s Balkánom. Priemyselné zdroje znečisťovania ovzdušia v meste sú z hľadiska príspevku k lokálnemu znečisteniu ovzdušia základnými znečisťujúcimi látkami menej významné. V závislosti od meteorologických podmienok sa tu môže prejavíť vplyv lokálneho priemyslu.

Nasledujúca tabuľka prezentuje emisie základných znečisťujúcich látok v tonách na 1 km v dotknutých okrese Levice.

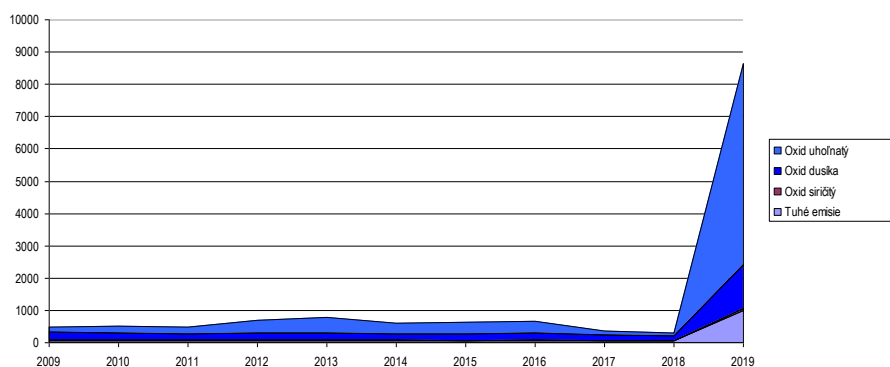
Produkcia v t na km ² podľa územie, chemická zlúčenina a rok		2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Tuhé emisie	LV	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,6
Oxid siričitý		0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Oxid dusíka		0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,9
Oxid uhoľnatý		0,1	0,1	0,1	0,2	0,3	0,2	0,2	0,2	0,1	0,1	4,0

Zdroj: DataCube ŠÚ, 2022

Nasledujúca tabuľka prezentuje vývoj emisií základných znečisťujúcich látok na území od roku 2009 do roku 2019.

Produkcia v t podľa územie, chemická zlúčenina a rok		2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Okres Levice												
Tuhé emisie		67,6	64	66,3	60,7	67,7	61,3	54,4	62,6	47,8	47,1	999,4
Oxid siričitý		22,5	29,8	24,2	22,6	28,1	16,6	13,8	13,6	13	14,8	65,6
Oxid dusíka		229	196,7	193,8	230	214,2	198,7	215,4	215,5	168,4	151,1	1341,6
Oxid uhoľnatý		162,3	229	196,7	370,4	484,8	331,7	345,5	370,5	130,1	102,5	6247,8

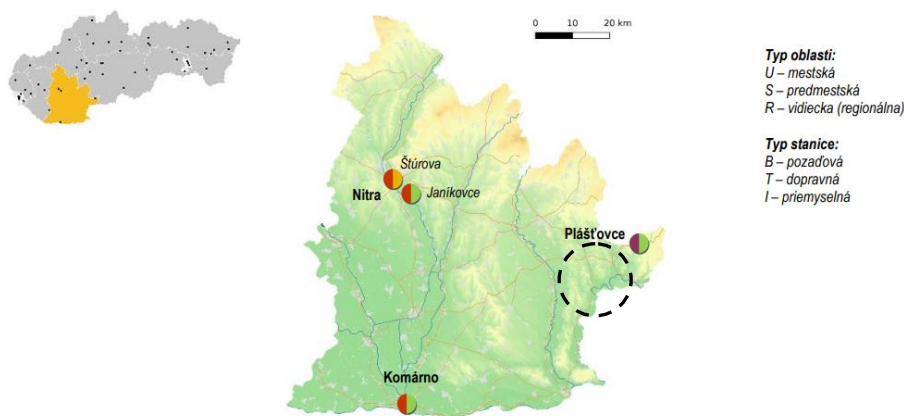
Zdroj: DataCube ŠÚ, 2022

Obrázok: Vývoj základných znečisťujúcich látok v okrese Levice od 2009 do roku 2019

Zdroj: DataCubes, 2022

Kvalitu ovzdušia pre mesto Šahy sleduje monitorovacia stanica Plášťovce. Plášťovce sú stredne veľkou obcou so zástavbou prevažne rodinných domov. Obec leží na východnej časti Nitrianskeho kraja v okrese Levice. Prúdenie vzduchu je ovplyvnené zvlneným tvarom terénu, ktorý sa smerom na juh zvažuje a otvára, čo ovplyvňuje šírenie a rozptyl znečisťujúcich látok v ovzduší. Stanica monitoruje požadované hodnoty znečistenia v oblasti predmestského typu.

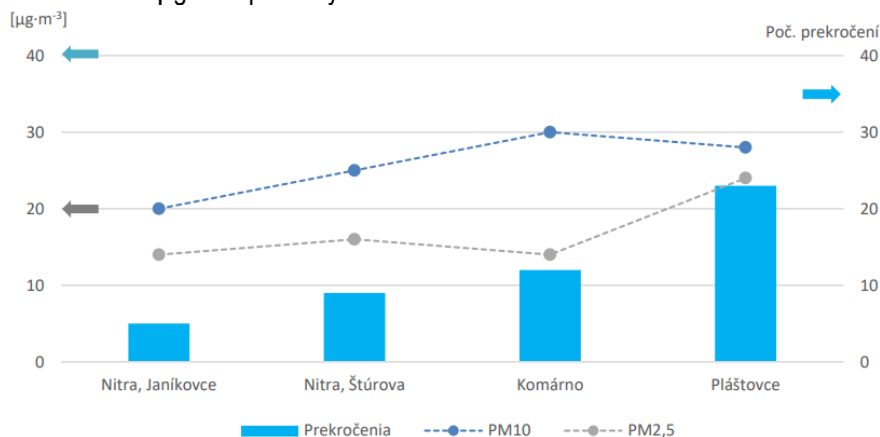
Obrázok: Monitorovacie stanice NR kraj

Zdroj: 15.7.2022, https://www.shmu.sk/File/oko/rocnky/2021_Priloha_NR.pdf

Automatické prístroje kontinuálneho monitoringu poskytujú priemerné hodinové koncentrácie PM₁₀, PM_{2,5}, oxidov dusíka, oxidu siričitého, ozónu, oxidu uhoľnatého, benzénu a ortuti. Skúšobné laboratórium SHMÚ v rámci manuálneho monitoringu analyzuje ťažké kovy a polycyklické aromatické uhľovodíky, výsledkom sú priemerné 24-hodinové hodnoty.

Tuhé častice

Obrázok zobrazuje priemerné ročné koncentrácie PM₁₀, PM_{2,5} a počet dní s priemernou dennou koncentráciou PM₁₀ nad 50 $\mu\text{g}\cdot\text{m}^{-3}$ podľa výsledkov meraní na monitorovacích staniciach v zóne Nitriansky kraj v roku 2021.

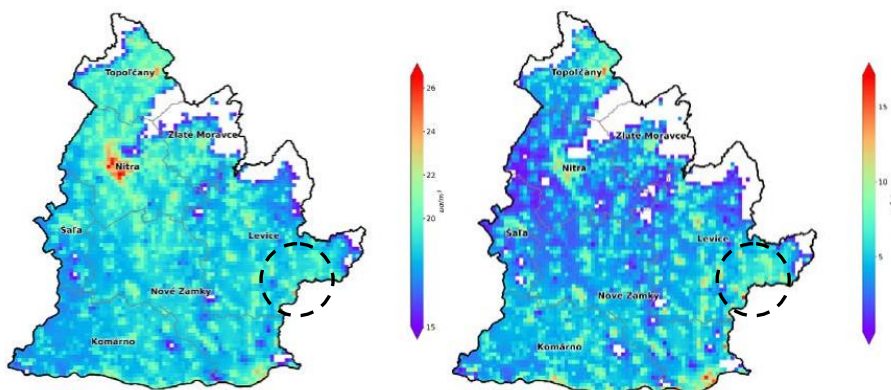

Obrázok: Priemerné ročné koncentrácie PM₁₀, PM_{2,5} a počet prekročení dennej limitnej hodnoty PM₁₀

Zdroj: 15.7.2022, https://www.shmu.sk/File/oko/rocnky/2021_Priloha_NR.pdf

Tuhé častice PM₁₀

Počet prekročení – zachytáva denné priemerné koncentrácie vyššie ako 50 $\mu\text{g}\cdot\text{m}^{-3}$; stanica NMSKO **Plášťovce** začala merať PM₁₀ 18. 6. 2021 a stanica Komárno 29. 5. 2021, preto počet prekročení a priemerná ročná hodnota pre tieto dve stanice neodrážajú znečistenie ovzdušia za celý rok. Šípky znázorňujú limitné hodnoty, šedá PM_{2,5} (priemerná ročná koncentrácia < 20 $\mu\text{g}\cdot\text{m}^{-3}$); modrá vľavo PM₁₀ (priemerná ročná koncentrácia < 40 $\mu\text{g}\cdot\text{m}^{-3}$); modrá vpravo počet prekročení (priemerná denná koncentrácia PM₁₀ 50 $\mu\text{g}\cdot\text{m}^{-3}$ sa nesmie prekročiť viac než 35-krát za kalendárny rok).

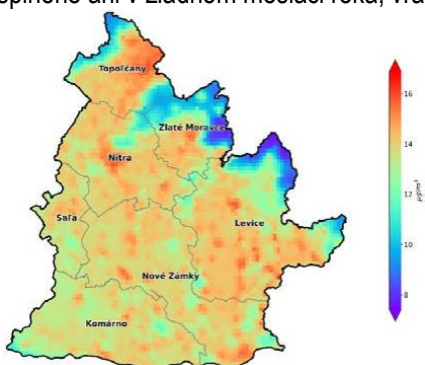
Obrázok: Priemerná ročná koncentrácia PM10 (vľavo) a počet prekročení limitnej dennej hodnoty PM10 (vpravo) v roku 2021. Zobrazené sú len hodnoty nad $15 \mu\text{g}\cdot\text{m}^{-3}$ a nenulový počet prekročení.

Zdroj: 15.7.2022, https://www.shmu.sk/File/oko/rocenky/2021_Priloha_NR.pdf

Nové stanice (mestská pozad'ová stanica v Komárne a predmestská pozad'ová v **Plášťovciach**) majú vo všeobecnosti vyššie hodnoty PM10 než obe stanice v Nitre. Vplyv vykurovania domácností tuhým palivom, ktorý sa prejaví v náraste koncentrácií v chladnej časti roka, bol najvýraznejší na novej **stanici Plášťovce**. Rovnako charakteristický malý rozdiel medzi hodnotou PM10 a PM2.5, aký vidíme v prípade **Plášťoviec**, je typický pre spaľovacie procesy (napr. vykurovanie domácností). Zaujímavý je veľmi podobný priebeh priemerných mesačných koncentrácií PM2.5 na ostatných staniciach.

Tuhé častice PM2,5

Zvýšené koncentrácie jemných častíc PM2,5 v ovzduší sú rizikové najmä pre ich nepriaznivý vplyv na ľudské zdravie. Priemerná ročná koncentrácia PM2,5 stanica v Plášťovciach ešte v roku 2021 nemala celoročné meranie. Vysoké koncentrácie týchto častíc sme zaznamenali v chladných mesiacoch roka na novej stanici **Plášťovce**. Dôvodom je pravdepodobne vykurovanie domácností tuhým palivom. Na všetkých staniciach bola priemerná ročná koncentrácia vyššia ako odporúčania WHO (do $5 \mu\text{g}\cdot\text{m}^{-3}$), pričom toto odporúčanie nebolo splnené ani v žiadnom mesiaci roka, vrátane letných, v ktorých bývajú koncentrácie PM2,5 najnižšie.

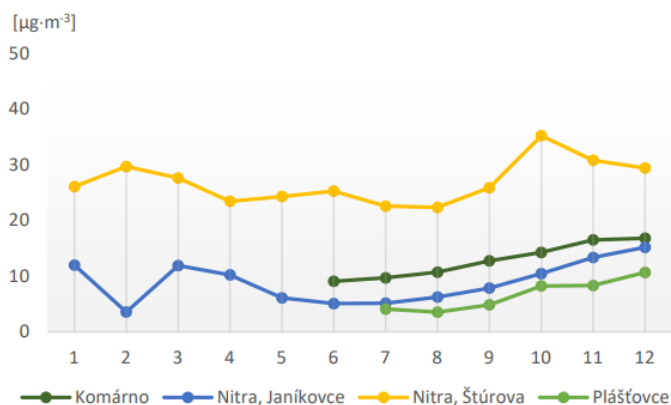

Obrázok: Priemerné ročné koncentrácie PM2,5.

Zdroj: 15.7.2022, https://www.shmu.sk/File/oko/rocenky/2021_Priloha_NR.pdf

Oxid dusičitý

Hlavným zdrojom emisií NO₂ je cestná doprava. Koncentrácie NO₂ v zóne si celý rok udržiavajú relatívne konštantnú úroveň bez sezónnych výkyvov. Celkovo sú na relatívne nízkej úrovni. Koncentrácia nameraná na stanici Nitra, Janíkovce spĺňa odporúčania WHO ($10 \mu\text{g}\cdot\text{m}^{-3}$), ktoré sú všeobecne výrazne prísnejšie než limity EÚ. Na stanici Nitra, Štúrova je situácia opačná, na nových monitorovacích staniciach v Komárne a **Plášťovciach** v roku 2021 nebolo na posúdenie dostatok meraní.

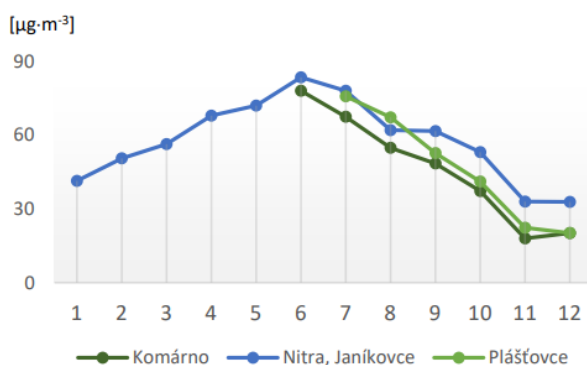

Obrázok: Priemerné mesačné koncentrácie NO

Zdroj: 15.7.2022, https://www.shmu.sk/File/oko/rocniky/2021_Priloza_NR.pdf

Ozón

Monitoring ozónu prebieha v tejto zóne na troch monitorovacích staniciach Komárno, Plášťovce a Nitra, Janíkovce. Najvyššie koncentrácie prízemného ozónu sa vyskytujú spravidla v teplých mesiacoch s vysokou intenzitou slnečného svitu. Koncentrácie stúpajú s východom slnka, vrchol dosahujú okolo poludnia a vo večerných hodinách postupne klesajú na minimum, ktoré sa vyskytuje nadržanom. Veľké rozdiely v koncentráciách prízemného ozónu zaznamenávame tiež v teplom a chladnom období.

Obrázok: Priemerné mesačné koncentrácie O3.

Zdroj: 15.7.2022, https://www.shmu.sk/File/oko/rocniky/2021_Priloza_NR.pdf

Hlukové pomery z dopravy

V zmysle Nariadenia vlády SR č. 40/2002 Z. z. o ochrane zdravia pred hlukom a vibráciami najvyššie prípustné hodnoty hluku z dopravy vo vonkajších priestoroch v obytnom území ciest I. a II. triedy, zberných mestských komunikácií a hlavných železničných ťahov sú povolené pre deň LA eq,p = 60 dB a v noci LA eq,p = 50 dB.

Na organizmus mesta, na jeho životné prostredie a na pohodu obytného prostredia v ňom negatívne najviac pôsobí priesťah cesty I/66 ťažiskovými priestormi mesta - Hlavným námestím a ulicou SNP, vrátane väčšej časti medzinárodnej tranzitnej kamiónovej dopravy. V roku 1966 boli v Šahách vykonané merania hladiny dopravného hluku. Merania boli vykonané vo vzdialenosti 7,5 m od osi vozovky, resp. 1,2 m od fasád objektov a realizovali sa na súčasnej trase štátnej cesty I/66 v priesahu mestom (ul. SNP a Hontianska cesta) a na štátnej ceste II/527 (v Školskej ulici). Na všetkých týchto miestach sa namerané údaje blížili k hodnotám 70,0 dB, alebo ich presiahli. Najväčšia hlučnosť bola nameraná na úseku Hontianskej cesty medzi mostom cez Ipel' a križovatkou pri nemocnici - dosiahla hodnotu LAeq 77,7 dB. Podobne bola zvýšená hlučnosť (nad 60 dB) nameraná i na miestnych komunikáciách - na ulici Ľudovíta Štúra, Thuróczyho ulici a na ulici Janka Kráľa. Pre zníženie hlučnosti a zvýšenie dopravnej pohody sa (synchronne s ÚPN - VÚC Nitrianskeho kraja) navrhuje preložka cesty I/66 za západný okraj mesta, výhľadovo i premiestnenie cestného hraničného priechodu za železničnú trať. Preložkou cesty I/66 sa vplyv hlučnosti z dopravy síce zmierni, vzhľadom k rastu intenzity vnútromestskej dopravy sa však

účinky nadmernej hlučnosti v ťažiskových priestoroch mesta neodstránia. V obytných zónach mesta sa pre zmiernenie dopravnej intenzity (najmä na Štúrovej a Thuróczyho ulici), a tým i hlučnosti z dopravy ako systémové riešenie navrhuje zriadenie dopravného okruhu medzi Thuróczyho ulicou a cestou III/0661 (na Plášťovce) a nové komunikačné prepojenie medzi ul. SNP a okruhom popri športovom areáli. (26.6.2022, https://www.sahy.sk/download_file_f.php?id=32297).

Odpadové hospodárstvo

Základným právnym predpisom pri predchádzaní vzniku odpadov a pri nakladaní s odpadmi je zákon NR SR č. 79/2015 Z. z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorý nadobudol účinnosť 1. januára 2016 a vyhláška 371/2015 z 13. novembra 2015, ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona o odpadoch. Jedným zo základných nástrojov stratégie hospodárenia s odpadmi je vypracovanie „Programov odpadového hospodárstva“. Program odpadového hospodárstva Slovenskej republiky vypracováva Ministerstvo životného prostredia a následne samosprávny kraj, obec a pôvodca odpadu. Obsah Programu odpadového hospodárstva mesta na roky 2016 - 2020 je zostavený podľa požiadaviek § 2 až § 5 vyhlášky MŽP SR č. 310/2013 Z.z., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona o odpadoch a zároveň zohľadňuje POH SR a POH Nitrianskeho kraja. Ciele a opatrenia POH SR a POH Nitrianskeho kraja 2016 - 2020, ktoré sa budú realizovať mestom, právnickými a fyzickými osobami sú preto rozpracované v záväznej časti POH mesta Šahy na roky 2016 – 2020. Odpadové hospodárstvo zahŕňa všetky činnosti zamerané na predchádzanie a obmedzovanie vzniku odpadov, znižovanie ich nebezpečnosti pre životné prostredie, ako aj na nakladanie s odpadmi v súlade s platnými zákonmi. Nakladanie s odpadmi je definované ako zber odpadov, preprava odpadov, zhodnocovanie odpadov a zneškodňovanie odpadov vrátane starostlivosti o miesto zneškodňovania.

Odpadové hospodárstvo zahŕňa všetky činnosti zamerané na predchádzanie a obmedzovanie vzniku odpadov, znižovanie ich nebezpečnosti pre životné prostredie, ako aj na nakladanie s odpadmi v súlade s platnými zákonmi. Nakladanie s odpadmi je definované ako zber odpadov, preprava odpadov, zhodnocovanie odpadov a zneškodňovanie odpadov vrátane starostlivosti o miesto zneškodňovania. Štatistické relatívne ukazovatele v oblasti nakladania s komunálnym odpadom prezentuje nasledujúca tabuľka.

Relatívne ukazovatele z oblasti nakladania s komunálnym odpadom v regióne											
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Mn. komun. odpadu (kg/obyv.)	368,84	380,85	373,26	366,11	398,05	406,99	426,85	463,21	505,75	519,87	538,04
Mn. zhodn. kom. odp. (kg/obyv.)	33,77	48,89	48,58	55,14	56,33	75,51	99,14	150,4	200,07	218,61	242,15
Mn. znešk. kom. odp. (kg/obyv.)	332,49	330,91	324,59	308,4	334,93	330,43	327,58	312,56	305,54	301,14	290,76
% zhodnoc. kom. odpadu	9,16	12,84	13,02	15,06	14,15	18,55	23,23	32,47	39,56	42,05	45,01
% zhodn. kom. odp. kompost. (%)	-	11,13	12,97	10,63	8,51	13,92	23,18	32,47	39,54	42,05	44,94
% miera skládkovania	-	86,28	86,96	82,79	83,91	81,18	76,73	67,48	60,41	57,93	54,03

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2022

Produkcia odpadov v okrese Levice v 2020			
	p.č.	Okres Levice	t/obyvateľa PP
Spolu	1	56 522,40	0,5157718
Papier a lepenka	2	1 397,42	0,0127516
Sklo	3	1 184,12	0,0108052
Viacvrstvové kombinované mate...	4	35,18	0,0003210
Obaly z kovu	5	30,52	0,0002785
Biologicky rozložiteľný kuchynský ...	6	30,77	0,0002808
Rozpúšťadlá	7	0,05	0,0000005
Pesticídy	8	0,08	0,0000007
Žiarivky a iný odpad obsahujúci ortuť	9	1,02	0,0000093
Vyradené zariadenia obsahujúce ...	10	80,33	0,0007330
Jedlé oleje a tuky	11	3,93	0,0000359
Oleje a tuky iné ako uvedené v 20 01 25	12	0,66	0,0000060
Farby, tlačiarenské farby, lepidlá a...	13	4,85	0,0000443
Batérie a akumulátory uvedené v 16 06...	14	75,46	0,0006886
Batérie a akumulátory iné ako uvedené ...	15	0,34	0,0000031
Vyradené elektrické a elektronické zariad...	16	54,57	0,0004980

Vyradené elektrické a elektronické zariadenia...	17	181,82	0,0016591
Drevo iné ako uvedené v 20 01 37	18	153,33	0,0013991
Plasty	19	1 282,83	0,0117059
Kovy	20	13 254,57	0,1209491
Biologicky rozložiteľný odpad	21	5 111,52	0,0466431
Iné biologicky nerozložiteľné odpady	22	124,7	0,0011379
Zmesový komunálny odpad	23	27 046,31	0,2467999
Odpad z čistenia ulíc	24	565,29	0,0051583
Objemný odpad	25	4 349,48	0,0396894
Drobný stavebný odpad (1)	26	1 553,25	0,0141735

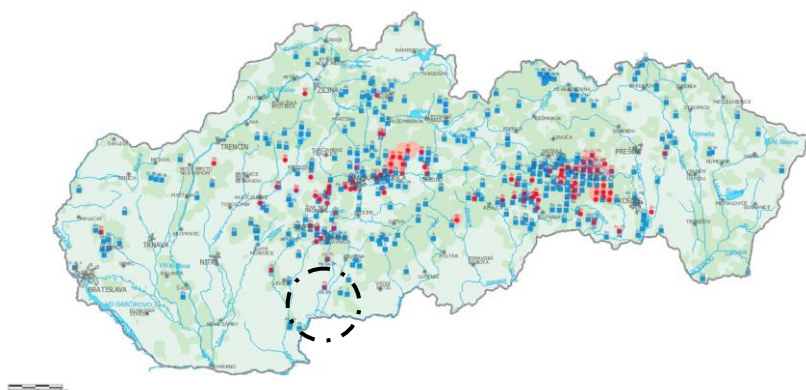
Zdroj: prepočítané podľa ŠÚ SR, DataCubes, 2022

Pôda

Hodnotené územie v okolí mesta Šahy tvoria prevažne plochy lesov, lúk a polôch s poľnohospodárskou činnosťou, ako aj so zastavanou plochou a tak sa predpokladá, že pôvodné horninové prostredie môže byť miestami znečistené priesakmi z poľnohospodárskej výroby a intenzívnou dopravou (E77, I/66). Medzi hlavné negatívne faktory, ktoré ovplyvňujú pôdnu produkciu a jej environmentálne funkcie patria najmä zhutňovanie a acidifikácia pôd, neuvážené rekultivácie pôd, neúmerne meliorácie, nadmerná chemizácia, stále sa zvyšujúca erózia, zosuvy, divoké skládky a emisno – imisná kontaminácia pôd. Legislatívna ochrana pôd na území je zabezpečená Zákom o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy a o zmene zákona č. 245/2003 Z. z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov (v znení č. 359/2007 Z. z., 219/2008 Z. z., 540/2008 Z. z., 396/2009 Z. z., 39/2013 Z. z. (nepriamo), 57/2013 Z. z., 34/2014 Z. z., 254/2015 Z. z., 177/2018 Z. z., 296/2021 Z. z.). Tento zákon ustanovuje ochranu vlastností a funkcií poľnohospodárskej pôdy a zabezpečenie jej trvalo udržateľného obhospodarovania a poľnohospodárskeho využívania, ochranu environmentálnych funkcií poľnohospodárskej pôdy, ktoré sú: produkcia biomasy, filtrácia, neutralizácia a premena látok v prírode, udržiavanie ekologického a genetického potenciálu živých organizmov v prírode, ochranu výmery poľnohospodárskej pôdy pred neoprávnenými zábermi na nepoľnohospodárske použitie, postup pri zmene druhu pozemku a postup pri odňatí poľnohospodárskej pôdy na nepoľnohospodársky účel a sankcie za porušenie povinností ustanovených týmto zákonom.

Kontaminácia pôd

Región v okolí mesta Šahy **nepatrí** spomedzi ostatných regiónov SR ku kontaminovaným regiónom. Nasledujúci obrázok prezentuje región v porovnaní s ostatnými regiónmi Slovenska.

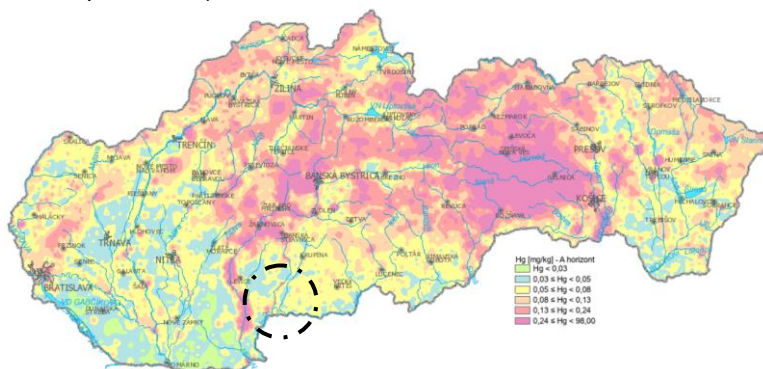

Obrázok: Kontaminácia pôd v regióne Hont.

Zdroj: <http://apl.geology.sk/atlaskrajiny/>

Svetová zdravotnícka organizácia identifikovala 10 chemických látok, ktoré vyvolávajú zásadné obavy z hľadiska verejného zdravia, a štyri z nich sú ťažké kovy: kadmium, ortuť, olovo a arzén. Ortuť sa v životnom prostredí vyskytuje prirodzene, vo všeobecnosti však býva bezpečne uchovaná v mineráloch a nepredstavuje žiadne významné riziko. Problém vzniká vplyvom ľudských činností, ktorých výsledkom je veľké množstvo ortuti uvoľnenej do životného prostredia a táto ortuť môže potom voľne cirkulovať tisícky rokov. Obavy vyvoláva hlavne ortuť vo vode a sedimentoch, pretože sa vyskytuje vo vysoko toxicknej forme a môže sa ľahko dostať do zvierat, a

takto prejsť do ľudského potravinového reťazca. (15.10.2021, <https://www.eea.europa.eu/sk/articles/ortut-trvala-hrozba-pre-zivotne>).

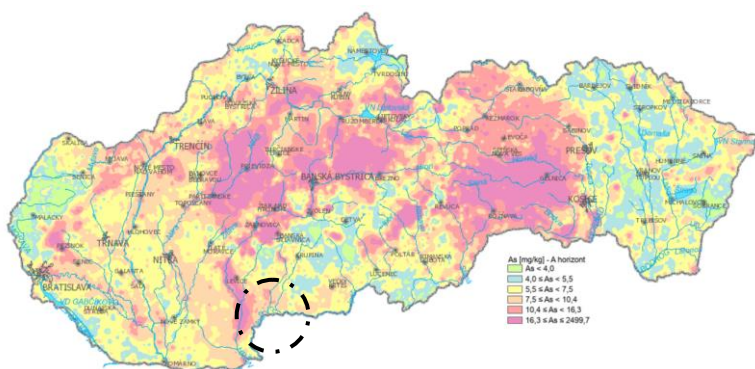

Obrázok: Výskyt Ortuti v pôde - A horizont v Regióne Hont

Zdroj: <http://apl.geology.sk/atlaspydy/>

Zhľadiska zaťaženia A horizontu je región stredne až silne zaťažený. Okolie mesta **Šahy** patrí medzi stredne zaťažené oblasti s obsahom 0,05 až 0,13 mg / kg pôdy.

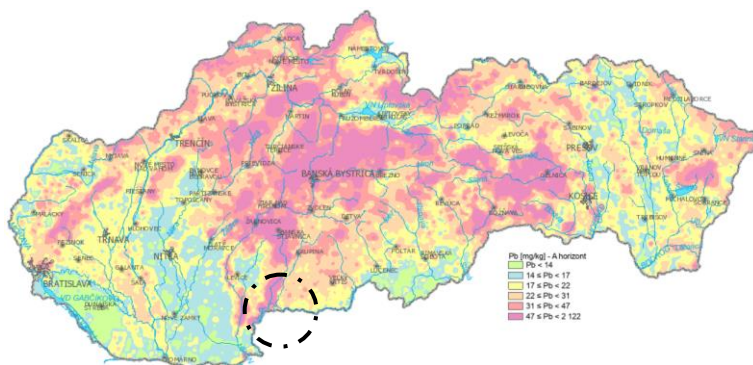
Nasledujúci obrázok prezentuje prítomnosť Arzénu v pôde - A - horizont v Regióne Hont. Väčšina územia spadá do oblasti s obsahom Arzénu do stredne zaťažených pôd od 5,5 do 7,5 mg / kg. Západná časť územia spadá do viac zaťažených oblastí s obsahom od 7,5 do 10,4 a 10,4 až 16,3 mg / kg.

Obrázok: Výskyt Arzénu v pôde - A horizont v Regióne Hont

Zdroj: <http://apl.geology.sk/atlaspydy/>

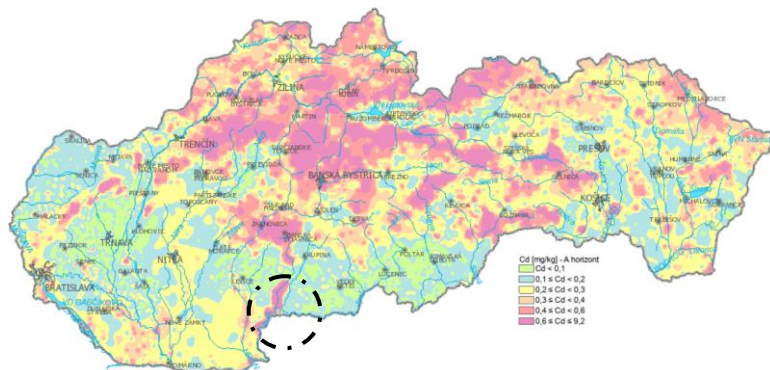
Ďalším dôležitým prvkom, ktorý môže mať negatívny vplyv na zdravie obyvateľstva je ortuť a olovo. Hlavne západné oblasti spadajú do skupiny s vyšším až vysokým obsahom olova a do 31 do do 47 až nad 47 mg / kg pôdy.

Obrázok: Výskyt Olova v pôde - A horizont v Regióne Hont

Zdroj: <http://apl.geology.sk/atlaspydy/>

Podľa monitoringu pôd na území SR možno zhodnotiť, že z hľadiska priestorovej diferenciácie obsahu Pb na území SR a v Šahách zreteľne vidieť **prírodné endogénne geochemické anomálie**, ktoré sa vyskytujú na mnohých miestach. Naproti tomu v severnej a severozápadnej časti SR, kde sa geochemické anomálie nevyskytujú môžeme konštatovať výraznú imisnú záťaž zo susedných krajín (LINKEŠ, et al., 1997). Značne zaťaženou oblasťou je **územie mesta Šahy** a jeho okolia smerom na západ.

Obrázok: Výskyt Kadmia v pôde - A horizont v Regióne Hont
Zdroj: <http://apl.geology.sk/atlasody/>

V prípade Kadmia sú viac zaťažené oblasti alokované západne od mesta Šahy. **Údolné oblasti nivy rieky Štiavnica** vykazuje vysoké hodnoty obsahu Kadmia od 0,6 do 9,2 mg / kg. Vskyt Kadmia priamo v meste Šahy je na nízkej úrovni 0,1 až 0,2 mg / kg.

Erózia pôdy

Erózia pôdy je rozrušovanie (lat. erode = hrýzť) povrchu pevnín vodou, ľadom a vetrom. V závislosti od podmienok sa prejavuje jednotlivo alebo v určitej kombinácii. Znamená odnos pôdnej hmoty (denudácia), jej premiestňovanie do iných polôh (transport) a ukladanie (akumulácia) vo forme nánosov alebo prekryvu (Bedrna, 2002).

Všetky formy urýchlenej vodnej erózie sa vyvíjajú v svahovitých oblastiach počas silných a najmä prívalových dažďov na pôdach málo krytých prírodným a kultúrnym rastlínstvom. Veternou eróziou sú ohrozené najmä pozemky na rovinách a pahorkatinách s ľahkými až stredne ťažkými piesočnatými až hliníťmi pôdami na sprašiach a sprašových hlinách. Na území sú vodnou ale aj veternou eróziou reálne postihnuté pôdy v lokalite Studený vrch (návrh R-ÚSES okresu Levice). Jedná sa najmä o hnedozeme na výrazných svahoch, kde sú vytvorené príliš veľké pozemky, najmä z hľadiska dĺžky svahu. Vodná erózia sa negatívne prejavuje nielen odnosom vrchného humusového horizontu pôdy, ale aj možnosťou tvorby nánosov bahna v nižšie položených okrajových častiach sídla. Veterná erózia spôsobuje počas suchých veterných období na nezakrytých oráčinách defláciu a sekundárnu prašnosť v prostredí mesta a jeho miestnych častí (17.7.2022, https://www.sahy.sk/download_file_f.php?id=32297).

Zastúpenie kategórií ohrozenosti vodnou eróziou v okrese Levice (% z poľnohospodárskej pôdy)

Okres	Kategória erózneho ohrozenia			
	žiadna až slabá erózia	stredná erózia	silná erózia	extrémna erózia
Levice	57,27	24,04	12,93	5,76
Nitriansky kraj	70,30	19,93	7,31	2,45

Zdroj: http://www.podnemapy.sk/portal/reg_pod_infoservis/vod/vod.aspx

Nasledujúce obrázky prezentujú vodnú eróziu v meste Šahy. Ako prezentuje nasledujúci obrázok, priame **okolie mesta Šahy** predstavuje územie takmer bez vodnej erózie (modr farba). Lokality ohrozené extrémnou eróziou sa nachádzajú vo východnej časti mesta (červené pole).

Obrázok: Vodná erózia v meste Šahy

Zdroj: 15.7.2022, http://www.podnemapy.sk/regional_gis/viewer.htm

Správa povodí

Právna starostlivosť o vodu je vymedzená v zákone 364/2004 o vodách s účinnosťou od 09.04.2020 na základe 74/2020 z.z. a doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov v znení zákona 146/2021 Z. z.. Tento zákon vytvára podmienky na všestrannú ochranu povrchových vôd a podzemných vôd vrátane vodných ekosystémov a od vôd priamo závislých krajinných ekosystémov, na zlepšenie stavu povrchových vôd a na ich účelné a hospodárne využívanie.

Znečistenie povrchových a podzemných vôd

SK2002300P Medzizrnové podzemné vody Podunajskej panvy a Ipeľskej kotliny (23)

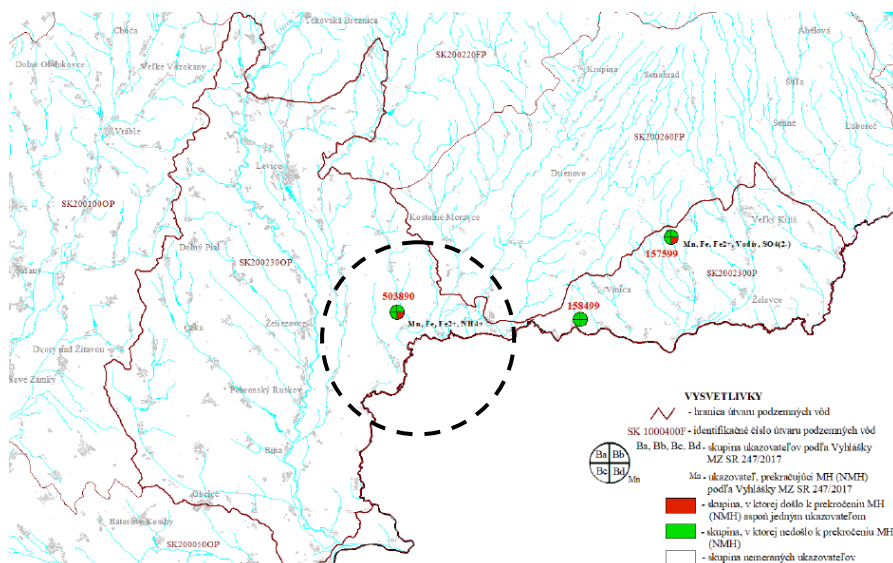
Hydrogeochemické zhodnotenie oblasti

V útvere podzemnej vody SK2002300P sú ako kolektorské horniny zastúpené najmä brakicko-sladkovodné piesky a íly s polohami tuftitov, pyroklastiká andezitov stratigrafického zaradenia neogén. V hydrogeologických kolektoroch útvaru prevažuje medzizrnová priepustnosť. Priemerný rozsah hrúbky zvodnencov je 10 m - 30 m. Generálny smer prúdenia podzemných vôd je z vyšších častí panvy k nižším, resp. k drenážnym prvkom viazaným na priebeh tektonických línii. V roku 2019 bola pozorovacia sieť tohto útvaru reprezentovaná 2 prameňmi a 1 vrtom zabudovaným v hĺbke 114 m. V prameňoch tohto útvaru dominujú v kationovej časti Ca^{2+} a v aniónovej HCO_3^- . Vo vrte základnej siete dominujú ióny Na^+ a HCO_3^- . Podľa Palmer-Gazdovej klasifikácie sú medzizrnové podzemné vody Podunajskej panvy a Ipeľskej kotliny zaradené medzi základný výrazný Ca- HCO_3 typ, ktorý sa mení v objekte 503890 Kubáňovo na základný nevýrazný Na- HCO_3 typ. Podľa mineralizácie radíme tieto podzemné vody medzi vody so zvýšenou až vysokou mineralizáciou nameranou v rozsahu od 760,87 mg.l-1 (158499 Veľká Ves nad Ipľom, pr. Čurgo) do 1356,40 mg.l-1 (157599 Čebovce).

Zhodnotenie podzemných vôd podľa Vyhlášky MZ SR č. 247/2017 Z.z.

Kvalita podzemných vôd v útvere medzizrnových podzemných vôd Podunajskej panvy a Ipeľskej kotliny sa sleduje v troch objektoch monitorovania. V objekte 157599 Čebovce sa vyskytlo prekročenie limitnej hodnoty pri ukazovateľoch vodivosť (152,00 mS.m-1) a SO_4^{2-} (309,00 mg.l-1). Vo vrte 503890 Kubáňovo boli zaznamenané prekročenie limitnej hodnoty NH_4^+ (1,44 mg.l-1). Ukazovatele Mn a celkové Fe boli prekročené v oboch spomínaných objektoch, Mn s max. 0,42 mg.l-1 a celkové Fe s max. 0,90 mg.l-1 v objekte 157599 Čebovce. V objekte 158499 Veľká Ves nad Ipľom, pr. Čurgo nedošlo v roku 2019 k prekročeniu žiadneho ukazovateľa. V skupine stopových prvkov nedošlo k prekročeniu limitných hodnôt v žiadnom objekte. Počty prekročených ukazovateľov sú znázornené v grafe č. 39. Prehľad hodnôt prekročení limitných a prahových hodnôt v tomto

útvare je uvedený v tabuľke 39.1. Prehľad ukazovateľov prekračujúcich prahové a limitné hodnoty v jednotlivých objektoch je uvedený v tabuľke 39.2. Kvalita podzemných vôd v útvare SK200230OP je znázornená na mape.

Obrázok: Kvalita podzemných vôd v útvare SK200230OP Medzizrnové podzemné vody Podunajskej panvy a lpeľskej kotliny (23)

Zdroj: 18.9.2021, https://www.shmu.sk/File/Hydrologia/Publikacna_cinnost/Publikacie_kvality_PzV/KvPzV_2019_kvalita_rocenka_SR.pdf.

Hydrologické zhodnotenie hlavných vodných tokov v Regióne Hont

Najdôležitejším vodným tokom v riešenom území je rieka lpeľ. Preteká celým južným okrajom katastrov obcí Tešmak, Šahy a Preseľany. Na časti územia pred a okolo Tešmaku tvorí jeho tok štátnu hranicu s Maďarskou republikou. Na riešené územie vstupuje v profile nad Tešmakom. Plocha povodia po sídlo Šahy je 3571,13 km² a dlhodobý priemerný ročný prietok činí $Q_a = 13,93 \text{ m}^3 \cdot \text{s}^{-1}$. V profile medzi Tešmakom a Vyškovcami n. lpeľom priberá pravostranné prítoky Olvárskeho potoka, Krupinicu (so Seleckým potokom) a Štiavnicu a ľavostranný prítok Kamenec, pod Vyškovcami potok Búr. Plocha povodia v profile lpeľský Sokolec činí 4838,37 km² a dlhodobý priemerný ročný prietok $Q_a = 21,11 \text{ m}^3 \cdot \text{s}^{-1}$. Krupinica má $Q_a = 3 - 4 \text{ m}^3 \cdot \text{s}^{-1}$, Štiavnica $Q_a = 2,5 - 3 \text{ m}^3 \cdot \text{s}^{-1}$. Vodný tok má rovinatý charakter s častými meandrami a zmenami smeru toku. Jeho prítoky sú nerovnomerne rozložené. Zvýšená vodnosť je sústredená do troch mesiacov (február - apríl), v ktorých v dlhodobom priemere odtečie až 49 % z ročného objemu odtoku. Najvodnatejším mesiacom z dlhodobého hľadiska je marec. Malá vodnosť je sústredená do letno-jesenných mesiacov, s minimom v septembri. Za obdobie sledovania sa vo vodomernej stanici lpeľský Sokolec najvýznamnejšie kulminačné prítoky vyskytli: 24. 10. 1974 - $Q = 624 \text{ m}^3 \cdot \text{s}^{-1}$, 14.3.1963 - $Q = 534 \text{ m}^3 \cdot \text{s}^{-1}$ a 8.12.1976 - $Q = 506 \text{ m}^3 \cdot \text{s}^{-1}$.

lpeľ je jedným z najrozkošnejších tokov na Slovensku, s pasívnou vodohospodárskou bilanciou v priebehu roku. Tok Olvár do lpeľa vteká pod obcou Tešmak. Má plochu povodia 49.754 km² a odvádza vodu z juhozápadnej časti Krupinskej vrchoviny. Krupinica má povodie o rozlohe 55.097 km² a do lpeľa vteká pod Šahami. Z Boržošských vrchov do lpeľa ústi menší Nemecký potok. Potok Kamenec má povodie v Maďarskej republike, kde odvodňuje severozápadnú časť Boržošských vrchov. Do lpeľa ústi nad obcou Preseľany. Tok Štiavnice sa riešeného územia prakticky iba dotýka v severozápadnom cípe katastra Preselianskeho, kde ústi do lpeľa nad obcou Vyškovce (18.9.2021, https://www.shmu.sk/File/Hydrologia/Publikacna_cinnost/Publikacie_kvality_PzV/KvPzV_2019_kvalita_rocenka_SR.pdf).

Ochrana proti povodniam

Príčinou vzniku povodní v meste sú extrémne intenzívne dažde alebo náhle roztápanie snehu kombinované s výrazne zníženou schopnosťou, niekedy až neschopnosťou územia zadržať dažďovú vodu (z dôvodu poškodenia krajiny – napr. rozorané medze, zlikvidované remízky, či odvodnená poľnohospodárska pôda). Rozsiahle zaasfaltované alebo betónové plochy v meste prispievajú k rýchlemu odtoku dažďových vôd a k vysušovaniu pôdy pod týmito zastavanými plochami, vrátane znížovania zásob podzemných vôd. Tieto faktory spôsobujú zmeny odtokových pomerov a zvyšujú riziko lokálnych povodní. Vysušená pôda bez protierozných opatrení (okolité polia o rozlohe desiatok hektárov bez akejkoľvek vegetácie, či protierozných opatrení) sa správa ako nepriepustný film. Medzi základné technické, biotechnické a hospodárske preventívne opatrenia ktoré by malo mesto a majitelia pozemkov vykonať patria nasledovné: **technické**: vsakovacie pásy po vrstevniciach (pozdĺžne plytké rigoly), budovanie depresii a vsakovacích jám na zadržiavanie a vsakovanie dažďovej vody v intravilánoch miest a obcí, vodoholdingy, drobné prehrádzky resp. stupne na vodných tokoch, bystrinách, v roklinách či

stržiach, výstavba a údržba suchých nádrží - poldrov, objekty na líniových ochranných hrádzach na vypúšťanie vôd do záplavového územia, budovanie malých prietokových vodných nádrží a rybníkov a pod. **biotechnické:** vytváranie prirodzených prekážok povrchového odtoku – medze, trávnaté pásy, pásy stromov a krov, pôdne stupne, mokrade, optimálne zloženie a kvalita lesov, zatrávňovanie a zalesňovanie nevyužívaných plôch, zachovanie a využívanie meandrov vodných tokov a slepých ramien, budovanie vetrolamov, využitie svahových depresii ako vsakovacích a zádržných plôch a pod. **hospodárske opatrenia:** aplikácia vhodných postupov obrábania pôdy (napr. orba po vrstevnici), vytváranie malých prietokových a vodných nádrží na zachytávanie stekajúcich dažďových vôd zo spevnených plôch ako zásobníkov požiarnej vody, vodných plôch určených na rekreáciu alebo výpar, zabezpečenie dopĺňania odoberatej vody z územia späť do územia odberu, obmedzovanie spevňovania plôch v zastavanom území, budovanie ochranných hrádzí čo najďalej od osi vodného toku a pod. (http://www.zmos.sk/strategia-zmos-v-oblasti-protipovodnovej-prevencie-a-ochrany-uzemia-miest-a-obci-pred-povodnami-ph.html?id3=32161&module_action__72644__id_art=14043, 10.9.2013).

Najdôležitejším vodným tokom v riešenom území je rieka Ipľ. Preteká celým južným okrajom katastrov obcí Tešmak, Šahy a Preseľany. Na časti územia pred a okolo Tešmaku tvorí jeho tok štátnu hranicu s Maďarskou republikou. Na riešené územie vstupuje v profile nad Tešmakom. Plocha povodia po sídlo Šahy je 3571,13 km³ a dlhodobý priemerný ročný prietok činí $Q_a = 13,93 \text{ m}^3 \cdot \text{s}^{-1}$. V profile medzi Tešmakom a Vyškovcami n. Ipľom priberá pravostranné prítoky Olvársky potok, Krupinicu (so Seleckým potokom) a Štiavnicu a ľavostranný prítok Kamenec, pod Vyškovcami potok Búr. Plocha povodia v profile Ipľský Sokolec činí 4838,37 km² a dlhodobý priemerný ročný prietok $Q_a = 21,11 \text{ m}^3 \cdot \text{s}^{-1}$. Krupinica má $Q_a = 3 - 4 \text{ m}^3 \cdot \text{s}^{-1}$, Štiavnica $Q_a = 2,5 - 3 \text{ m}^3 \cdot \text{s}^{-1}$. Vodný tok má rovinatý charakter s častými meandrami a zmenami smeru toku. Jeho prítoky sú nerovnomerne rozložené. Zvýšená vodnosť je sústredená do troch mesiacov (február - apríl), v ktorých v dlhodobom priemere odtečie až 49 % z ročného objemu odtoku. Najvodnatejším mesiacom z dlhodobého hľadiska je marec. Malá vodnosť je sústredená do letno-jesenných mesiacov, s minimom v septembri. Za obdobie sledovania sa vo vodomernej stanici Ipľský Sokolec najvýznamnejšie kulminačné prítoky vyskytli: 24. 10. 1974 - $Q = 624 \text{ m}^3 \cdot \text{s}^{-1}$, 14.3.1963 - $Q = 534 \text{ m}^3 \cdot \text{s}^{-1}$ a 8.12.1976 - $Q = 506 \text{ m}^3 \cdot \text{s}^{-1}$. Ipľ je jedným z najrozkolísanejších tokov na Slovensku, s pasívnou vodohospodárskou bilanciou v priebehu roku. Tok Olvár do Ipľa vteká pod obcou Tešmak. Má plochu povodia 49.754 km² a odvádza vodu z juhozápadnej časti Krupinskej vrchoviny. Krupinica má povodie o rozlohe 55.097 km² a do Ipľa vteká pod Šahami. Z Boržošských vrchov do Ipľa ústi menší Nemecký potok. Potok Kamenec má povodie v Maďarskej republike, kde odvodňuje severozápadnú časť Boržošských vrchov. Do Ipľa ústi nad obcou Preseľany. Tok Štiavnice sa riešeného územia prakticky iba dotýka v severozápadnom cípe katastra Preselian, kde ústi do Ipľa nad obcou Vyškovce. Na katastrálnom území Šiah a Preselian je tok Ipľa upravený, s vybudovanými ochrannými hrádzami. Podobne je upravený tok Krupinice a dolné časti Olvárskeho potoka a potoka Kamenec pred ústím do Ipľa. Hrádzové priepusty sú vybudované pri moste cez Ipľ v Šahách (pre Silberské lúky), 500 m pod mostom (pre mesto) a na ohrádzovanú Krupinicu nad štátnou cestou Zvolen - Šahy. Úsek Ipľa v priebehu katastrom Tešmaku (prevažne ako pohraničný tok) nie je upravovaný, a pôvodné koryto výrazne meandruje medzi zaplavovanými lúkami v pomerne rozsiahlom (najmä na maďarskej strane) inundačnom území. Úprava toku a jeho ohrádzovanie sa nepredpokladá, tok by mal zostať v súčasnom prirodzenom stave. Nad Šahami je na Ipľi vybudovaná hať s čerpacou stanicou. Vnútorne vody sa odvádzajú odvodňovacou sústavou OS Šahy. V katastri Tešmaku je pri Olvárskom potoku zriadená malá vodná nádrž s vodohospodárskou funkciou (zavlažovanie). Podľa ÚŠ VÚC okresu Levice sa na Olvári navrhuje vybudovanie nádrže so stálym objemom 15.000 m³ a zásobným objemom 75.000 m³ vody a v Preseľanoch na Kamenci nádrž so stálym objemom 6.000 m³ a zásobným objemom 30.000 m³ vody. Nádrže sú prevzaté z koncepcie býv. ŠMS (25.6.2022, https://www.sahy.sk/download_file_f.php?id=32297).

Environmentálne záťaž

V katastrálnom území mesta Šahy sú evidované nasledovné environmentálne záťaž : Pravdepodobná environmentálna záťaž Identifikátor EZ: SK/EZ/LV/444, Názov EZ: LV (018)/Šahy – areál Kovomontu, Pravdepodobná environmentálna záťaž Identifikátor EZ: SK/EZ/LV/445 Názov EZ: LV (019)/Šahy – areál SAD, Pravdepodobná environmentálna záťaž Identifikátor EZ: SK/EZ/LV/446. Názov EZ: LV (020)/Šahy – skládka TKO – Preseľany nad Ipľom. Pravdepodobná environmentálna záťaž Identifikátor EZ: SK/EZ/LV/447 Názov EZ: LV (021)/Šahy – Tešmak – nelegálna skládka KO. Sanovaná/rekultivovaná lokalita Identifikátor EZ: SK/EZ/LV/1318 Názov EZ: LV (008)/Šahy – ČS PHM Slovnaft (27.6.2022, https://www.sahy.sk/download_file_f.php?id=1562121).

2.6. OBYVATEĽSTVO

V meste žije 57,27 % obyvateľov s maďarskou národnosťou. Celkovo viac ako 70 % obyvateľov sa hlási k rímskokatolíckemu vierovyznaniu. Nasledujúca tabuľka prezentuje vekovú štruktúru obyvateľov mesta podľa pohlavia v roku 2021. Najviac obyvateľov je vo vekovej skupine od 45 do 49 rokov.

Stav trvale bývajúceho obyvateľstva k 31.12. (Osoba)

	2021		Spolu	Rozdiel	Muži / ženy
	Muži	Ženy			
Spolu	3398	3762	7160	-364	
4 roky alebo menej	135	140	275	-5	
Od 5 do 9 rokov	146	148	294	-2	
Od 10 do 14 rokov	168	172	340	-4	
Od 15 do 19 rokov	177	172	349	5	
Od 20 do 24 rokov	176	182	358	-6	
Od 25 do 29 rokov	205	186	391	19	
Od 30 do 34 rokov	217	189	406	28	
Od 35 do 39 rokov	289	251	540	38	
Od 40 do 44 rokov	315	313	628	2	
Od 45 do 49 rokov	350	342	692	8	
Od 50 do 54 rokov	244	229	473	15	
Od 55 do 59 rokov	209	247	456	-38	
Od 60 do 64 rokov	232	287	519	-55	
Od 65 do 69 rokov	240	336	576	-96	
Od 70 do 74 rokov	165	232	397	-67	
Od 75 do 79 rokov	62	156	218	-94	
Od 80 do 84 rokov	40	122	162	-82	
Od 85 do 89 rokov	19	38	57	-19	
Od 90 do 94 rokov	9	16	25	-7	
Od 95 do 99 rokov	0	4	4	-4	

Zdroj: ŠÚSR, 2022, DataCubes

Nasledujúca časť prezentuje štruktúru obyvateľstva podľa jednotlivých charakteristík, ako vek, vierovyznanie, vzdelanosť, pohlavie, atď.. Nasledujúca tabuľka prezentuje počet obyvateľov bývajúcich v meste Šahy k roku sčítania obyvateľov.

Bývajúcce obyvateľstvo v meste Šahy					
	spolu	ženy	0-14	66+	15-65
Obyvateľstvo	7160	3762	909	1439	4812

Podľa sčítania ľudu, domov a bytov v roku 2021 v meste Šahy žilo spolu 7100 trvalo bývajúcich obyvateľov. Najväčšiu skupinu tvorili obyvateľia vo vekovej skupine od 15 do 65 - produktívny vek. Najmenšiu skupinu tvorili obyvatelia v predproduktívnom veku. Nasledujúca tabuľka prezentuje vývoj štruktúry obyvateľstva mesta Šahy podľa vierovyznania v roku 2021. Mesto je podľa kritéria vierovyznania homogénne. Dominantná časť obyvateľov sa hlásila k rímskokatolíckemu vierovyznaniu (70,61 %). K evanjelickému vierovyznaniu sa hlási 2,81 % obyvateľov. Celkovo 25,73 % obyvateľov je bez vyznania.

Bývajúcce obyvateľstvo podľa náboženského vyznania			
Ukazovateľ	SODB 2021	%	
Rímskokatolícka cirkev	5131	70,61	
Evanjelická cirkev augsburského vyznania	204	2,81	
Gréckokatolícka cirkev	34	0,47	
Reformovaná kresťanská cirkev	102	1,4	
Pravoslávna cirkev	2	0,03	
Náboženská spoločnosť Jehovovi svedkovia	18	0,25	
iné	103	1,42	
bez vyznania	1110	15,27	
nezistené	563	7,75	
Spolu	7267		

Zdroj: www.statistics.sk

Pri 7,75 % obyvateľov nebolo zistené vierovyznanie. V malom zastúpení sú obyvatelia gréckokatolíckeho (0,47 %).

Z hľadiska národnostnej štruktúry sa prevažná časť obyvateľov hlási k maďarskej národnosti - 57,27 % a slovenskej národnosti – 36,29 %. V malej miere je zastúpená oficiálne rómska národnosť (0,37 %) a česká národnosť (0,22 %). Nemecká národnosť bola zastúpená v počte 0,01 %.

Bývajúcce obyvateľstvo podľa národnosti v %			
Ukazovateľ	SODB 2021		%
Slovenská	2637		36,29
Maďarská	4162		57,27
Rómská	27		0,37
Rusínská	0		0
Ukrajinská	2		0,03
Česká	16		0,22
Nemecká	1		0,01
Moravská	0		0
Poľská	6		0,08
Ruská	0		0
Ostatné	24		0,33
Nezistené	392		5,39
Spolu	7267		

Zdroj: www.statistics.sk

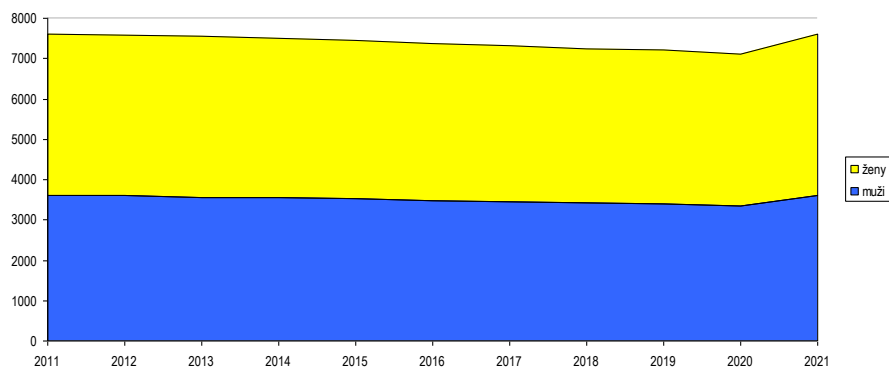
Demografia

Úroveň sociálneho rozvoja charakterizuje viacero ukazovateľov, medzi ktoré patrí aj demografická situácia a zloženie obyvateľstva. Pre demografický vývoj je vo všeobecnosti charakteristický znižujúci sa prirodzený prírastok obyvateľstva a starnutie populácie. V prípade mesta Šahy bol zaznamenaný pokles počtu obyvateľov.

Stav obyvateľstva ku koncu obdobia (k 31.12.)											
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Šahy 01.01.	7636	7607	7591	7544	7516	7463	7368	7321	7238	7219	7267
Šahy 30.06.	7622	7599	7568	7530	7490	7416	7345	7280	7229	7171	7214
Šahy 31.12.	7607	7591	7544	7516	7463	7368	7321	7238	7219	7123	7160
muži	3602	3595	3561	3559	3540	3483	3450	3412	3388	3340	3602
ženy	4005	3996	3983	3957	3923	3885	3871	3826	3831	3783	4005
Index	-	0,998	0,994	0,996	0,993	0,987	0,994	0,989	0,997	0,987	1,005
Priemer Ix											0,994

Zdroj: 15.5.2022, DataCube ŠÚ, 2022

Vývoj počtu žien a mužov do roku 2021

Zdroj: ŠÚ SR

Za sledované 11 ročné obdobie v priemere počet obyvateľov klesol o 5,87 %. Priemerný index dosiahol hodnotu 0,994, čo predstavuje priemerný ročný pokles o 0,53 %. V priebehu sledovaného obdobia bol vývoj počtu obyvateľov nerovnomerný. V roku 2016 bol zaznamenaný pokles o 95 obyvateľov, v nasledujúcom roku to bolo - 47 obyvateľov. Výraznejší pokles bol zaznamenaný v roku 2020 - 96 osôb.

Prirodzený prírastok obyvateľstva

Nasledujúca tabuľka prezentuje prirodzený prírastok/úbytok obyvateľstva v SR (hrubá miera) obyvateľov, ako aj prirodzený prírastok v meste Šahy.

Prirodzený prírastok											
Šahy	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Slovenská republika	1,65	0,57	0,51	0,68	0,33	0,96	0,75	0,61	0,7	-0,45	-3,1
Okres Levice	-2,58	-3,43	-3,95	-2,54	-3,63	-2,56	-2,85	-2,82	-2,52	-3,77	-7,4
prirodzený prírastok	-11	-10	-27	-21	-38	-23	-35	-42	-18	-40	-77
hrubá miera pr. prír.	-1,44	-1,32	-3,57	-2,79	-5,07	-3,1	-4,77	-5,77	-2,49	-5,58	-10,67

Zdroj: 15.5.2022, DataCube ŠÚ, 2022

Vývoj ukazovateľa prirodzeného prírastku obyvateľstva v SR v sledovanom období vykazuje pozitívny trend od roku 2011 do roku 2020. Počet živonarodených prekračuje v meste počet zomrelých obyvateľov v každom roku sledovaného obdobia. Najvyšší prirodzený úbytok bol zaznamenaný v roku 2020 a 2021.

Nasledujúca tabuľka prezentuje počet živonarodených a vývoj počtu narodených za mesto Šahy. V medzročnom porovnaní možno sledovať ustálený trend, aj napriek zlej ekonomickej situácii začínajúcich rodín a s tým súvisiacim problematickým zabezpečením základných životných potrieb – bývanie. Rastový trend v SR bol evidovaný do roku 2011, kedy na 1000 obyvateľov pripadalo 11,27 živonarodených. Do roku 2021 klesol tento počet na 10,39. V súčasnosti je v meste vyrovnaný trend, aj keď vývoj počtu narodených v meste ovplyvnila ekonomická kríza (pandemická situácia vôbec). Pokles pôrodnosti sa postupne znižoval do roku 2018. V roku 2021 hodnota dosiahla 7,9.

Počet živonarodených											
Šahy	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Slovenská republika	11,27	10,27	10,13	10,16	10,25	10,6	10,66	10,58	10,46	10,38	10,39
Okres Levice	9,49	8,62	7,83	9,08	8,56	8,85	9,07	8,85	8,71	8,48	8,91
narodení	67	71	46	64	53	57	54	49	70	51	57
živonarodení	67	71	45	64	53	57	54	49	70	51	57
hrubá miera živorod.	8,79	9,34	5,95	8,5	7,08	7,69	7,35	6,73	9,68	7,11	7,9

Zdroj: 15.5.2022, DataCube ŠÚ, 2022

Štatistika počtu potratov v SR vykazuje porovnateľné tendencie, ako v prípade mestskej štatistiky. Z hľadiska trendu počet potratov v meste mierne klesá, hodnota sa nachádza zväčša nad celoslovenskými hodnotami.

Počet potratov											
Šahy	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Slovenská republika	3,13	3,03	3,02	2,88	2,88	2,81	2,67	2,56	2,52	2,33	2,15
Okres Levice	6,13	6,92	5,69	5,41	5,12	4,53	4,25	4,71	5,09	4,52	4,19
potratovosť	33	21	40	31	37	37	53	44	54	40	18
hrubá miera potratovosti	4,33	2,76	5,29	4,12	4,94	4,99	7,22	6,04	7,47	5,58	2,5
index potratovosti	49,25	29,58	86,96	48,44	69,81	64,91	98,15	89,8	77,14	78,43	31,58
ukončené tehotenstvá	100	92	86	95	90	94	107	93	124	91	75
hrubá miera uk. tehot.	13,12	12,11	11,36	12,62	12,02	12,68	14,57	12,78	17,15	12,69	10,4

Zdroj: 15.5.2022, DataCube ŠÚ, 2022

Počet zomretých obyvateľov SR (hrubá miera) vykazuje stabilný trend s miernym trendom poklesu. Počet kolíše okolo 10,175. Najvyšší počet bol zaznamenaný v roku 2021. V prípade mesta Šahy postupne počet zomretých narastá. Kým v roku 2011 bolo evidovaných 78 zomretých, do roku 2021 vzrástol ich počet na 134 (spôsobené pandemickou situáciou a zhoršenou dostupnosťou zdravotnej starostlivosti). Najvyšší počet zomretých bol evidovaný v roku 2021, 2020 a 2018.

Počet zomretých											
Šahy	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Slovenská republika	9,61	9,7	9,62	9,48	9,92	9,64	9,91	9,97	9,76	10,82	13,5
Okres Levice	12,08	12,05	11,77	11,63	12,19	11,4	11,92	11,67	11,23	12,25	16,3
zomretí	78	81	72	85	91	80	89	91	88	91	134
hrubá miera úmrtnosti	10,23	10,66	9,51	11,29	12,15	10,79	12,12	12,5	12,17	12,69	18,58

Zdroj: 15.5.2022, DataCube ŠÚ, 2022

Migrácia obyvateľstva

Migrácia obyvateľstva t.j. rozdiel medzi prisťahovanými a vysťahovanými obyvateľmi vykazuje negatívny vývoj. Rozhodujúci podiel na migrácii obyvateľstva v meste pripadá na občanov v produktívnom veku. V sledovanom období vykazoval migračný prírastok negatívny trend v každom roku. Najvyššia negatívna bilancia bola zaznamenaná v roku 2016, 2020 a 2021.

Saldo sťahovania											
Šahy	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Slovenská republika	0,55	0,63	0,44	0,32	0,58	0,72	0,68	0,73	0,67	0,8	0,43
Okres Levice	-1,69	-1,23	-1,65	-0,99	-2	-2,36	-2,14	-2,89	-2,91	-0,61	-0,61
migračné saldo	-18	-6	-20	-7	-15	-72	-12	-41	-1	-56	-30
hr. miera migr. salda	-2,36	-0,79	-2,64	-0,93	-2	-9,71	-1,63	-5,63	-0,14	-7,81	-4,16

Zdroj: 15.5.2022, DataCube ŠÚ, 2022

Nasledujúca tabuľka prezentuje absolútne hodnoty migrujúcich za mesto Šahy. Najvyšší počet obyvateľov migruje mimo územia (mesto Bratislava). Malá časť obyvateľov sa vysťahovala mimo hraníc SR.

Migrácia obyvateľstva											
Šahy	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
prisťahovaní	90	72	71	99	91	77	90	83	88	75	75
vysťahovaní	108	78	91	106	106	149	102	124	89	131	105

Zdroj: 15.5.2022, DataCube ŠÚ, 2022

V sledovanom období postupne počet vysťahovaných narastal hlavne do roku 2016. Stúpajúca tendencia bola zaznamenaná aj do roku 2020, následne do roku 2021 klesol ich počet na 105. Najväčší počet prisťahovaných bol evidovaný v roku 2014, kedy sa do mesta prisťahovalo celkovo 99 obyvateľov.

Celkový prírastok

Nasledujúca tabuľka prezentuje vývoj celkového prírastku obyvateľov v SR (hrubá miera), ktorý je súčtom prirodzeného a migračného prírastku a absolútne hodnoty za mesto. Celkový prírastok vykázal v SR takmer vždy kladnú hodnotu (s výnimkou roku 2021).

Celkový prírastok (- úbytok)											
Šahy	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Slovenská republika	2,2	1,2	0,94	1	0,9	1,67	1,43	1,34	1,37	0,35	-2,68
Okres Levice	-4,27	-4,66	-5,59	-3,54	-5,63	-4,92	-4,99	-5,71	-5,43	-4,38	-8,01
celkový prírastok	-29	-16	-47	-28	-53	-95	-47	-83	-19	-96	-107
hrubá miera celk. pr.	-3,81	-2,11	-6,21	-3,72	-7,08	-12,81	-6,4	-11,4	-2,63	-13,39	-14,83

Zdroj: 15.5.2022, DataCube ŠÚ, 2022

Celkový prírastok v meste vykazuje nerovnomerný trend. K najvyššiemu úbytku došlo v roku 2021, kedy pokles počtu obyvateľov dosiahol hodnotu 170. Naopak k najmenšiemu úbytku došlo v roku 2012, kedy celkový počet obyvateľov klesol o 16 obyvateľov.

Počet sobášov a rozvodov

Nasledujúce tabuľky prezentujú vývoj počtu sobášov a rozvodov v SR (hrubá miera) a sobášnosť a rozvodovosť v meste Šahy. Rovnako, ako v prípade predchádzajúcich štatistík, je aj v tomto prípade problematické identifikovanie trendu. Hrubá miera v SR roku 2011 dosiahla hodnotu 4,75. Do roku 2021 mierne stúpila na 4,84.

Počet sobášov											
Šahy	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Slovenská republika	4,75	4,81	4,71	4,93	5,31	5,51	5,76	5,72	5,44	4,35	4,84
Okres Levice	3,75	4,13	3,89	4,12	4,42	4,73	5,23	4,98	4,8	3,89	4,64
sobášnosť	33	39	26	30	35	46	44	34	42	33	30
hrubá miera sobášnosti	4,33	5,13	3,44	3,98	4,67	6,2	5,99	4,67	5,81	4,6	4,16

Zdroj: 15.5.2022, DataCube ŠÚ, 2022

V porovnaní s regionálnou štatistikou je sobášnosť v meste vyššia, ako v prípade okresu a SR. Najväčší počet sobášov bol v meste evidovaný v roku 2016 a 2017. V prípade rozvodovosti boli hodnoty nad, aj pod úrovňou SR. Najväčší počet rozvodov bol v meste evidovaný v roku 2011 a 2013.

Počet rozvodov											
Šahy	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Slovenská republika	2,06	2,02	2,02	1,94	1,8	1,71	1,77	1,76	1,74	1,52	1,49
Okres Levice	1,86	1,86	2,22	2	2,24	2,25	1,93	1,62	1,89	1,8	1,56
rozvodovosť	23	18	23	13	20	8	20	11	19	10	14
hrubá miera roz.	3,02	2,37	3,04	1,73	2,67	1,08	2,72	1,51	2,63	1,39	1,94
index rozvodovosti	69,7	46,15	88,46	43,33	57,14	17,39	45,45	32,35	45,24	30,3	46,67

Zdroj: 15.5.2022, DataCube ŠÚ, 2022

Nasledujúca tabuľka prezentuje štruktúru obyvateľov podľa rodinného stavu. Celkovo 42,49 % obyvateľov bolo v meste slobodných a 35,82 % ženatých/vydatých. V meste žilo 11,75 % rozvedených obyvateľov.

Štruktúra obyvateľov mesta podľa rodinného stavu v roku 2021			
dosiahnuté vzdelanie	počet		%
slobodný / slobodná	3088		42,49
ženatý / vydatá	2603		35,82
rozvedený / rozvedená	854		11,75
vdovec / vdova	659		9,7
nezistené	63		0,87
Spolu	7267		

Zdroj: statistics.sk, 10.5.20202

Hustota obyvateľov

Nasledujúca tabuľka prezentuje hustotu obyvateľov na km². Hustota obyvateľstva v meste je vysoko nad úrovňou Slovenska. Z dlhodobého hľadiska dochádza v meste k poklesu hustoty obyvateľstva. V roku 2011 dosiahla hustota hodnotu 178,38 a do roku 2021 klesla na hodnotu 168,83.

Hustota obyvateľov na km2 k 31.12. podľa územie a rok											
Šahy	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Slovenská republika	110,09	110,28	110,4	110,51	110,61	110,75	110,93	111,08	111,23	111,33	110,98
Okres Levice	74,35	74,02	73,64	73,31	72,98	72,59	72,23	71,85	71,45	71,1	70,94
Šahy	178,38	177,85	177,11	176,24	175,29	173,56	171,9	170,38	169,18	167,84	168,83

Zdroj: 15.5.2022, DataCube ŠÚ, 2022

Veková štruktúra obyvateľstva mesta

Nasledujúca tabuľka predstavuje vývoj počtu obyvateľov podľa 5 ročných vekových skupín.

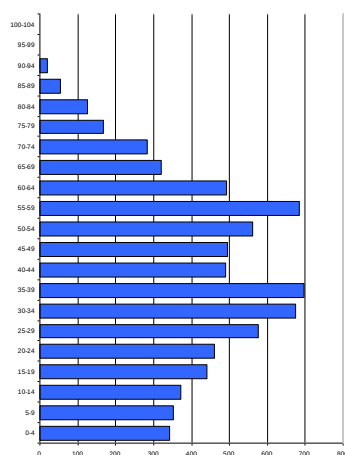
Počet obyvateľov ku koncu obdobia (31.12.)											
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Spolu	7607	7591	7544	7516	7463	7368	7321	7238	7219	7123	7160

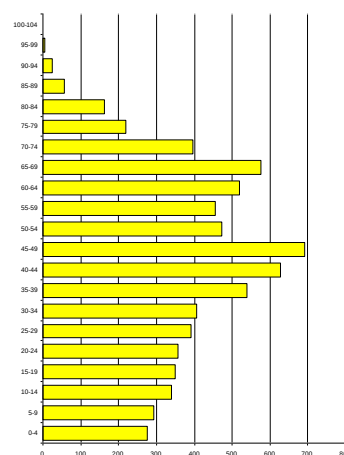
0-4	342	341	307	300	302	289	276	284	296	282	275
5-9	351	356	363	368	335	327	345	316	306	308	294
10-14	372	358	341	337	347	343	343	347	366	338	340
15-19	440	429	428	406	383	369	344	333	325	332	349
20-24	460	440	442	437	442	429	423	407	381	352	358
25-29	576	564	513	483	451	438	415	419	418	413	391
30-34	675	651	636	605	593	572	563	509	478	426	406
35-39	696	694	695	705	669	630	605	579	564	556	540
40-44	491	538	581	626	678	691	681	682	665	636	628
45-49	494	487	490	483	476	483	531	571	612	661	692
50-54	561	550	494	482	491	470	467	469	468	460	473
55-59	684	622	611	588	536	541	522	462	449	456	456
60-64	493	555	621	637	647	620	570	566	537	508	519
65-69	319	332	343	358	406	447	497	556	581	576	576
70-74	284	289	279	291	277	268	286	289	305	353	397
75-79	167	186	190	208	231	247	242	228	234	225	218
80-84	125	120	125	124	111	125	133	131	147	159	162
85-89	54	55	59	53	63	58	58	65	64	56	57
90-94	20	21	24	23	23	16	15	21	17	22	25
95-99	3	3	2	2	1	4	4	3	5	3	4
100-104	0	0	0	0	1	1	1	1	1	1	0

Zdroj: 15.5.2022, DataCube ŠÚ, 2022

Vekové zloženie obyvateľstva v roku 2011 a 2021

2011

2021

K najvyššiemu nárastu došlo vo vekových skupinách od 65 do 74 rokov. Sledovanie jednotlivých vekových skupín je dôležité z hľadiska formovania ponuky služieb a formovania infraštruktúry v meste Šahy.

Prognózy

Deti predškolského veku

Predpokladaný počet obyvateľov vo vekovej skupine 0-4

2022 2023 2024 2025 2026 2027 2028 2029 2030 2031 2032

0-4	263	257	251	245	239	233	227	221	215	209	203
0-4 priem. Index				0,974	% nárast 0 - 4						-27,423
Abs. nárast											-72
% z celkového počtu obyvateľov - 2022											3,761
% z celkového počtu obyvateľov - 2032											3,017

V prípade, že sa doterajší trend zachová, v najbližších 11 rokoch by mal klesnúť počet detí do 4 roka až o 27,423 % a vo V priemere by mal klesnúť podiel na celkovom počte obyvateľov. Kým v roku 2022 by mal podiel na celkovom počte činiť 3,761 %, do roku 2032 by mal tento podiel klesnúť na 3,017 %. V absolútnom vyjadrení dôjde k poklesu počtu detí o cca. 72. Pokles by mal byť relatívne významný a teda pravdepodobne bude vytvárať tlak na znižovanie kapacít zariadení poskytujúcich verejné služby pre túto vekovú skupinu.

Veková skupina 5 – 14

Predpokladaný počet obyvateľov vo vekovej skupine 5-14											
	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
5-9	293	286	280	273	266	259	253	246	239	232	226
10-14	340	339	338	336	335	333	332	331	329	328	327
5-9 – pr. Index				0,973	% nárast 5 - 9						-27,620
10-14 pr. Index				0,996	% nárast 10 - 14						-4,777
Abs. nárast											-97
% z celkového počtu obyvateľov - 2022											9,045
% z celkového počtu obyvateľov - 2032											8,463

V skupine obyvateľov od 5 do 14 rokov sa predpokladá pokles. V absolútnom vyjadrení by mal počet detí v tomto veku klesnúť o 97. V skupine od 5 do 9 rokov by mal počet detí klesnúť o 27,620 %. V skupine od 10 do 14 rokov by mal počet detí klesnúť o 4,777 %. Deti v tomto veku sú spotrebiteľmi služieb predškolského vzdelávania, základného vzdelávania, mimoškolskej záujmovej činnosti a do určitej miery aj zdravotníckych služieb. Celkový podiel na štruktúre by mal klesnúť na 8,463 %. Mesto v súčasnosti zabezpečuje služby predškolského vzdelávania vo viacerých zariadeniach a je aj zriaďovateľom základných škôl.

Veková skupina 15 – 19

Predpokladaný počet obyvateľov vo vekovej skupine 15-19											
	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
15-19	303	291	279	267	255	242	230	218	206	194	182
15-19 – pr. Index				0,947	% nárast 15-19						-48,096
Abs. nárast											-146
% z celkového počtu obyvateľov - 2022											4,331
% z celkového počtu obyvateľov - 2032											2,485

Veková skupina je spotrebiteľom služieb vzdelávania – stredoškolský stupeň, ako aj záujmovej činnosti. V prípade, že sa doterajší trend vývoja zachová, predpokladá sa pokles počtu obyvateľov. Podiel na celkovom počte obyvateľov by mal ale do roku 2032 klesnúť na 2,485 %. V absolútnom vyjadrení by mal počet obyvateľov klesnúť o 146.

Veková skupina 20 – 29

Predpokladaný počet obyvateľov vo vekovej skupine 20-29											
	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
20-24	354	344	334	324	313	303	293	283	272	262	252
25-29	354	336	318	300	282	264	246	228	210	192	174
20-24 - pr. Index				0,965	% nárast – 20-24						-34,615
25-29 - pr. Index				0,925	% nárast 25 – 29						-60,952
Abs. nárast											- 339

% z celkového počtu obyvateľov - 2022	10,116
% z celkového počtu obyvateľov - 2032	5,839

V rizikovej skupine od 20 do 29 sa predpokladá celkový pokles o 339 obyvateľov. Celkovo 34,615 % pokles sa predpokladá v skupine od 20 do 24. V skupine od 25 do 29 rokov sa predpokladá % pokles o 60,952 %. Táto skupina je spotrebiteľom bežných verejných služieb, zároveň sa vyznačuje najintenzívnejšou migračnou aktivitou.

Veková skupina 30 – 44

Predpokladaný počet obyvateľov vo vekovej skupine 30-44											
	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
30-34	395	390	387	384	380	376	372	369	365	361	357
35-39	519	500	482	463	445	426	408	389	371	352	333
40-44	706	719	732	745	758	771	785	798	811	824	837
30-34 - pr. Index				0,990	% nárast – 30-34						-11,472
35-39 - pr. Index				0,954	% nárast – 35-39						-42,905
40-44 - pr. Index				1,017	% nárast – 40-44						22,320
Abs. nárast											-110
% z celkového počtu obyvateľov - 2022											23,140
% z celkového počtu obyvateľov - 2032											23,832

Vekové skupiny od 30 do 44 rokov predpokladajú heterogénny vývoj. V skupine od 30 – 34 sa predpokladá pokles o 11,472 %. Nárast sa predpokladá v skupine od 40 – 44 rokov. Tieto skupiny obyvateľov sú spotrebiteľmi bežných komunálnych služieb. Nižšie vekové skupiny tiež preferujú možnosti aktívneho trávenia voľného času. V absolútnom vyjadrení by mal počet obyvateľov v tejto vekovej skupine klesnúť o 110. Kým v roku 2022 sa predpokladá celkový podiel na 23,140 %, do roku 2032 by tento podiel mal klesnúť na 23,832 %.

Veková skupina 45 – 59

Predpokladaný počet obyvateľov vo vekovej skupine 45-59											
	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
45-49	668	689	710	730	751	772	793	813	834	855	876
50-54	439	430	422	414	405	397	388	380	371	363	355
55-59	399	376	353	330	306	283	260	237	214	190	167
45-49 – pr. Index				1,027	% nárast - 45-49						37,274
50-54 - pr. Index				0,978	% nárast - 50-54						-23,064
55-59 - pr. Index				0,906	% nárast - 55-59						-69,814
Abs. nárast											-131
% z celkového počtu obyvateľov - 2022											21,517
% z celkového počtu obyvateľov - 2032											21,714

Vo vekových skupinách od 45 do 59 rokov sa predpokladá pokles v skupine. V skupine od 55 – 59 sa predpokladá pokles o 69,814 %. K poklesu by malo dôjsť aj v prípade skupiny od 50 do 54 rokov. V absolútnom vyjadrení by mal klesnúť počet obyvateľov o 131. Celkový podiel na počte obyvateľov by mal činiť 21,714 %. Tieto skupiny obyvateľov sú spotrebiteľmi bežných komunálnych služieb, ako aj zdravotníckych služieb, kultúry a športu.

Veková skupina 60 –

Predpokladaný počet obyvateľov vo vekovej skupine 60 +											
	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
60-64	541	537	532	527	522	517	513	508	503	498	493
65-69	582	587	593	598	604	609	615	620	626	631	637
70-74	351	359	367	376	384	392	400	408	417	425	433
75-79	248	254	259	265	270	275	281	286	292	297	302

80-84	157	161	165	169	173	177	181	185	189	193	197
85-89	61	62	62	63	63	64	64	65	65	66	66
90-94	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20
95-99	4	4	4	5	5	5	5	5	6	6	6
100-104	1	1	1	1	1	1	2	2	2	2	2
60+ – pr. Index	1,009 % nárast – 60+										11,607
Abs. nárast											228
% z celkového počtu obyvateľov - 2021											28,090
% z celkového počtu obyvateľov - 2031											34,650

Celkový nárast v seniorskej kategórii sa predpokladá až vo výške 11,607 %. Celkový podiel obyvateľstva po 60 roku by mal stúpnuť na 34,650 %. V absolútnom vyjadrení by malo ísť o 228 obyvateľov. Pre túto skupinu obyvateľov by malo mesto zabezpečiť dostatočnú ponuku sociálnych služieb, ponuku zdravotníckych služieb a bezpečnosť.

Ďalšie demografické charakteristiky

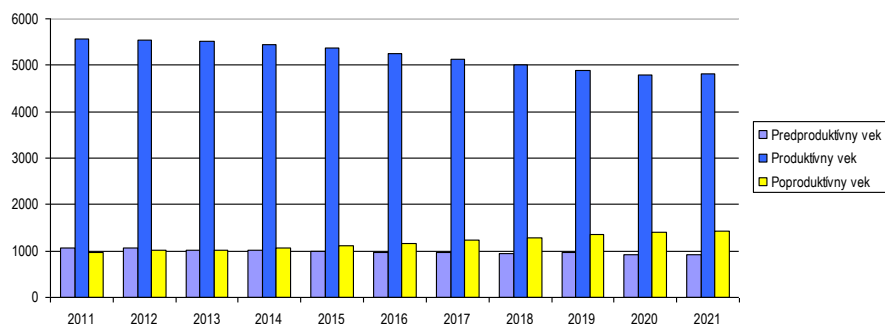
Najväčší podiel pripadá na obyvateľov v produktívnom veku, najmenší podiel na obyvateľov v predproduktívnom veku. V skupine v poproduktívnom veku bol zaznamenaný nárast. Za 11 ročné obdobie vzrástol počet obyvateľov o cca. 48,04 %. V skupine v predproduktívnom veku bol zaznamenaný pokles (14,64 %). Počet obyvateľov v produktívnom veku zaznamenal pokles o 13,60 %.

Obyvateľstvo podľa štruktúry základných vekových skupín

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Predproduktívny vek	1065	1055	1011	1005	984	959	964	947	968	928	909
Produktívny vek	5570	5530	5511	5452	5366	5243	5121	4997	4897	4800	4812
Poproduktívny vek	972	1006	1022	1059	1113	1166	1236	1294	1354	1395	1439

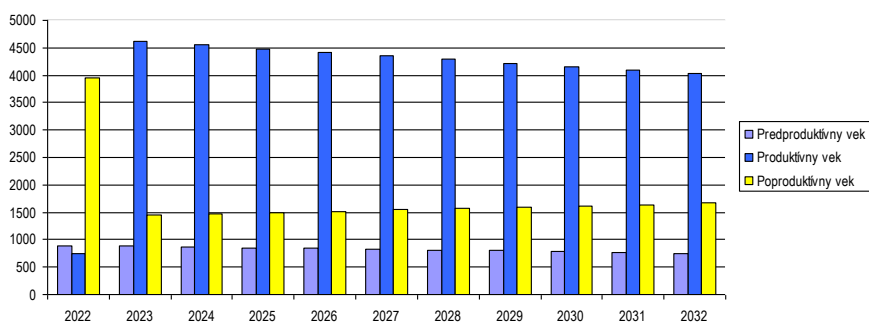
Zdroj: 15.5.2022, DataCube ŠÚ, 2022

Vývoj vekovej štruktúry obyvateľstva v sledovanom období

Ako prezentuje graf, za uvedených 11 rokov došlo k nárastu vo vekovej skupine poproduktívneho veku.

Predpokladaný vývoj počtu obyvateľstva do roku 2032

Do roku 2032 sa predpokladá nárast a pokles obyvateľov v rovnakých vekových skupinách.

Predpokladaný vývoj počtu obyvateľstva do roku 2032											
	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
Predproduktívny vek	897	883	868	854	840	826	812	798	784	770	755
Produktívny vek	4680	4613	4548	4484	4418	4353	4287	4222	4157	4092	4027
Poproduktívny vek	1425	1449	1473	1497	1520	1544	1568	1592	1616	1640	1664

Za ekonomicky aktívne obyvateľstvo sa považujú osoby, ktoré sú v pracovnom, členskom, služobnom alebo obdobnom pomere k nejakej organizácii, družstvu, súkromnej osobe alebo inému právnomu subjektu, zamestnávateľia, pomáhajúci, nezamestnaní, osoby samostatne činné, a to bez ohľadu na dĺžku pracovného úväzku. Za ekonomicky aktívnych sa považujú aj osoby na vojenskom cvičení, vo väzbe a vo výkone trestu odňatia slobody – pokiaľ trval ich pracovný pomer, ženy na materskej – rodičovskej dovolenke, ak trval ich pracovný pomer a nezamestnaní. Celkový rozsah ekonomickej aktivity obyvateľstva ovplyvňuje predovšetkým veková štruktúra obyvateľstva – predovšetkým zastúpenie obyvateľstva v produktívnom veku, ako aj zamestnanosť žien.

Najviac ekonomicky činného obyvateľstva pripadá na vekovú skupinu od 40 do 44 rokov a skupinu od 45 do 49 rokov. Naopak najmenšiu skupinu ekonomicky aktívneho obyvateľstva tvoria obyvatelia od 15 do 19 rokov. Pokles v medziročnom porovnaní 2011 až 2021 bol zaznamenaný v skupine od 15 - 39 a 50 - 59 rokov. K najväčšiemu nárastu došlo v prípade skupiny od 45 do 49 rokov.

Ekonomicky aktívne obyvateľstvo podľa štruktúry veku a pohlavia k 2011 a 2021				
Vek	2011	2021	rozdiel 2021 -2011	
15-19	440	349	-91	
20-24	460	358	-102	
25-29	576	391	-185	
30-34	675	406	-269	
35-39	696	540	-156	
40-44	491	628	137	
45-49	494	692	198	
50-54	561	473	-88	
55-59	684	456	-228	
60-64	493	519	26	

Zdroj: DataCube ŠÚ, 2022, 2022

Z ekonomického hľadiska je daná štruktúra vyhovujúca, nakoľko sa pomerne veľká časť ekonomicky činných obyvateľov pohybuje vo vekovej skupine od 20 do 34 rokov.

Národnostná štruktúra obyvateľstva

Z hľadiska národnostnej štruktúry sa prevažná časť obyvateľov hlási k maďarskej národnosti (57,27 %) a slovenskej národnosti – 36,29 %. V malej miere je zastúpená oficiálne rómska národnosť (0,37 %) a česká národnosť (0,22 %). Nemecká národnosť bola zastúpená v počte 0,01 %.

Bývajúce obyvateľstvo podľa národnosti v %			
Ukazovateľ	SODB 2021	%	
Slovenská	2637	36,29	
Maďarská	4162	57,27	
Rómská	27	0,37	
Rusínská	0	0	
Ukrajinská	2	0,03	
Česká	16	0,22	
Nemecká	1	0,01	
Moravská	0	0	
Poľská	6	0,08	
Ruská	0	0	

Ostatné	24	0,33
Nezistené	392	5,39
Spolu	7267	

Zdroj: www.statistics.sk

2.7. VZDELANIE A ZAMESTNANOSŤ

V meste Šahy majú najvyšší podiel vo vzdelanostnej štruktúre obyvateľstva občania s úplným stredným vzdelaním s maturitou (24,65 %) a s vysokoškolským vzdelaním (12,95 %). Veľká časť obyvateľov bez školského vzdelania pripadá na obyvateľov v nižších vekových ročníkoch bez ukončenia základného vzdelávania a na rómske obyvateľstvo. Obyvatelia s učňovským vzdelaním bez maturity tvorili skupinu 22,84 %. Základné vzdelanie bolo zastúpené 18,56 %.

Podrobná vzdelanostná štruktúra obyvateľov mesta v roku 2021			
dosiahnuté vzdelanie	počet	%	
bez vzdelania (osoby 0-14 rokov)	626	8,61	
základné	1349	18,56	
stredné odborné učňovské (bez maturity)	1660	22,84	
úplné stredné (s maturitou)	1791	24,65	
vyššie odborné vzdelanie	451	6,21	
vysokoškolské	941	12,95	
bez školského vzdelania (15+ rokov)	25	0,34	
nezistené	424	5,83	
Spolu	7267		

Zdroj: statistics.sk, 10.9.2020

Z hľadiska uplatnenia sa obyvateľstva na trhu práce má uvedená vzdelanostná štruktúra vyhovujúci pomer. Z hľadiska ďalšieho vývoja je potrebné v meste ďalej zvyšovať počet obyvateľov so stredným odborným a úplným stredným vzdelaním.

Vývoj nezamestnanosti

Vývoj nezamestnanosti vo všeobecnosti zaznamenával až do roku 2018 klesajúci trend. V roku 2021 bolo evidovaných v meste Šahy 249 nezamestnaných, z toho 129 žien. Z dlhodobého hľadiska dochádza k poklesu nezamestnaných.

Miera evidovanej nezamestnanosti podľa územie, pohlavie a rok v %											
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Nezamestnan	661	709	572	562	431	344	204	133	154	261	249
Z toho ženy	332	354	273	269	225	172	107	77	75	141	129
Miera nezamestnanosti	11,87	12,82	10,38	10,31	8,03	6,56	3,98	2,66	3,14	5,44	5,17

DataCube ŠÚ, 2022

Relatívny počet evidovaných nezamestnaných obyvateľov v regióne prezentuje nasledujúca tabuľka.

Miera evidovanej nezamestnanosti podľa územie, pohlavie a rok v %											
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Slovenská republika	13,59	14,44	13,5	12,29	10,63	8,76	5,94	5,04	4,92	7,57	6,76
Nitriansky kraj	13,27	14,08	12,52	11,21	9,71	6,96	4,05	3,12	2,93	5,5	4,8
Okres Levice	16	15,7	13,8	12,91	10,73	8,63	5,44	4,11	3,82	6,82	5,86
Muži	13,88	13,82	11,64	10,74	8,96	6,95	4,34	2,96	2,93	5,45	4,6
Ženy	18,59	17,97	16,53	15,59	12,84	10,67	6,76	5,46	4,88	8,49	7,44

Zdroj: ÚPSVAR, 2011-2021

Vyššia miera evidovanej nezamestnanosti bola takmer počas celého obdobia v prípade ženskej populácie. V roku 2011 dosiahla úroveň 18,59 %. Najvyššia úroveň v prípade mužskej populácie sa dosiahla v roku 2011 (13,88 %). Najväčší počet nezamestnaných obyvateľov pripadal na skupinu vo veku od 35-49 a skupinu od 50 rokov.

V tejto skupine podiel mierne narastá. K zníženiu podielu dochádza v prípade skupiny od 15 do 24 rokov, kedy do roku 2021 klesol podiel na 12,0 %.

Počet uchádzačov o zamestnanie podľa veku v %											
Okr. Levice	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
15-24	15,2	18,0	15,7	15,6	12,8	11,6	11,5	10,8	12,2	13,1	12,0
25-34	23,5	22,7	22,1	21,8	20,5	19,9	19,2	20,0	20,3	20,7	18,5
35-49	35,1	34,9	35,1	35,5	37,3	36,0	34,6	34,7	33,9	33,6	36,3
50 a viac	26,3	24,5	27,2	27,2	29,4	32,5	34,7	34,5	33,6	32,7	33,2

Zdroj: 15.5.2022, DataCube ŠÚ, 2022

Významným ukazovateľom na trhu práce je doba evidencie nezamestnaných obyvateľov. Negatívom je zvyšovanie počtu obyvateľov práve dlhodobo nezamestnaných nad 24 mesiacov, ktorí strácajú pracovné návyky. Z hľadiska dosiahnutého vzdelania tvorili najväčšiu skupinu obyvatelia bez vzdelania a so základným vzdelaním. Nasledujúca tabuľka prezentuje vývoj počtu znevýhodnených na trhu práce v okrese Levice.

Znevýhodnení na trhu práce											
Okr. Levice	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
P.uch. o zam. so ZP	103	135	62	82	87	124	183	217	203	182	225
P.uch. o zam. abs.	170	221	111	126	173	254	336	517	558	771	701
P.uch. o zam. - mladi.	25	26	24	25	24	30	43	55	56	71	69
P.dlh. ev. uch. o zam.	1 346	1 057	678	1 049	1 709	3 067	3 995	4 736	4 858	5 425	5 374

Zdroj: 15.5.2022, DataCube ŠÚ, 2022

Verejné služby zamestnanosti

Na zabezpečovanie práva občanov na zamestnanie je zriadený ÚPSVaR ako verejnoprávna inštitúcia, ktorý v rozsahu svojej pôsobnosti, ako jeden z viacerých subjektov v súčinnosti s reprezentatívnymi organizáciami zamestnancov a zamestnávateľov vykonáva politiku zamestnanosti. ÚPSVaR je hlavnou inštitúciou realizujúcou politiku trhu práce, čo je systém podpory a pomoci občanom pri ich začleňovaní na pracovné miesta na trhu práce formou sprostredkovania zamestnania, poskytovania poradenstva, prispôbovaním profesijnej štruktúry nezamestnaných a zamestnancov pomocou rekvalifikácií, podporovanie vytvárania nových pracovných miest zamestnávateľmi pomocou poskytovania príspevkov v rámci aktívnej politiky trhu práce a poskytovaním podpory v nezamestnanosti. Pri poskytovaní verejných služieb zamestnanosti mesto spolupracuje s ÚPSVaR v okresnom meste Levice. Mesto spolupracuje rovnako aj pri realizácii aktívnej politiky trhu práce (APTP), v rámci ktorej sa pomocou nástrojov APTP predovšetkým podporuje vytváranie nových pracovných miest zamestnávateľmi, ako aj mestom samotným. Mesto v oblasti aktívnej politiky zamestnanosti dočasne zamestnáva nezamestnaných občanov v rámci aktivačných prác. V prevažnej miere výkon týchto pracovných činností zahŕňa údržbu verejných priestranstiev.

Štruktúra zamestnanosti

Reštrukturalizácia ekonomiky od konca osemdesiatych rokov mala významný dopad aj na zamestnanosť obyvateľstva v okrese. Hlavný pracovný trh pre okres sa nachádza priamo v meste Šahy, Levice, Nitra, prípadne v Maďarskej republike.

Zmeny, ktoré sa udiali v predošlom období sa dotkli predovšetkým väčšiny priemyselných odvetví. Po prvotnom poklese pokračovalo mierne zvyšovanie aktivity v oblasti priemyselnej výroby. Nasledujúca tabuľka prezentuje štruktúru pracujúcich podľa jednotlivých odvetví národného hospodárstva podľa klasifikácie NACE. Najväčšie zastúpenie majú v meste a regióne priemyselné odvetvia (34,33 %), obchod (8,41 %), zdravotníctvo a sociálne služby (8,77 %). Najvýraznejší pokles nastal v prípade zdravotníctva a sociálnych služieb. Štatisticky významný pokles nastal aj v prípade verejnej správy.

Štruktúra zamestnaných podľa NACE - SK											
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Poľnohospodárstvo, lesní....	4,25	4,24	3,32	3,27	3,20	2,97	2,95	2,80	2,63	2,89	2,03
Priemysel spolu	33,02	33,39	31,72	33,08	32,82	34,44	36,41	33,17	36,35	34,05	34,33

Priemyselná výroba	24,17	24,23	23,27	24,93	25,57	26,35	28,63	26,32	27,08	26,13	26,66
Dodávka elektriny, plynu, ...	6,94	6,48	6,15	5,84	5,08	6,24	6,04	5,36	7,53	5,81	5,90
Dodávka vody; čistenie a ...	1,81	2,60	2,23	2,23	2,11	1,78	1,71	1,66	1,58	1,98	1,93
Stavebníctvo	5,24	5,29	6,60	5,99	5,59	5,01	2,85	2,27	2,78	3,10	3,08
Veľkoobchod a maloobc...	9,41	10,33	11,18	10,71	10,32	10,38	8,88	7,77	8,11	6,89	8,41
Doprava a skladovanie	7,39	6,33	7,25	7,52	7,51	7,59	6,90	8,06	6,55	6,96	7,75
Ubytovacie a stravovac....	0,28	0,25	0,26	0,31	0,41	0,59	0,50	0,61	2,81	1,00	0,20
Informácie a komunikácia	0,63	0,55	0,69	0,57	0,71	1,09	0,85	0,37	0,21	0,29	0,55
Finančné a poisťovacie	0,57	0,55	0,51	0,46	0,46	0,51	0,46	0,32	0,37	0,40	0,33
Činnosti v oblasti nehu...	0,63	0,96	0,92	1,11	1,17	1,26	3,03	1,82	1,16	1,08	1,78
Odborné, vedecké a te...	2,72	3,68	5,44	5,28	4,80	3,65	2,75	3,14	2,34	3,05	3,32
Administratívne a podp...	2,13	2,97	3,20	3,80	4,57	3,50	5,61	5,76	2,88	4,23	4,88
Verejná správa a obran...	10,12	9,01	8,86	8,10	8,79	8,39	8,09	9,37	8,97	10,19	8,96
Vzdelávanie	5,23	5,63	5,82	6,34	6,13	6,25	6,34	5,88	4,54	5,49	5,66
Zdravotníctvo a sociáln...	5,85	4,99	4,90	4,40	4,88	5,01	5,16	9,95	9,10	10,61	8,77
Umenie, zábava a rekr...	0,46	0,61	0,56	0,55	0,85	0,56	0,56	0,69	0,76	1,31	0,87
Ostatné činnosti	3,30	2,15	0,39	0,45	0,60	0,78	0,90	1,01	1,35	0,64	1,25

Zdroj: DataCube ŠÚ, 2022

2.8. BÝVANIE

Nasledujúca tabuľka prezentuje štruktúru bytového fondu podľa obdobia výstavby. Najviac bytov bolo vybudovaných v období 1961 - 1980 a 1946 až 1960. Najmenej bytov bolo vybudovaných v rokoch 2011 až 2015.

Domový fond podľa obdobia výstavby		
obdobie výstavby	počet	podiel (%)
do roku 1919	117	8,1
1919 - 1945	337	23,7
1946 - 1960	299	20,47
1961 - 1980	416	28,47
1981 - 2000	173	11,84
2001 - 2010	55	3,76
2011 - 2015	21	1,44
2016 a neskôr	22	1,51
nezistené	21	1,44
Domy spolu	1461	

Zdroj: Štatistický úrad SR, SOBD 2021

Najväčší podiel domového fondu tvorili rodinné domy - 1192 (81,59 %) a bytové domy - 191 (13,70 %) v roku 2021. Ostatné budovy na bývanie boli zastúpené v počte 25. Celkový počet domov bol v tomto roku 1461.

Domový fond podľa typu budovy		
typ budovy	počet	podiel (%)
rodinný dom	1192	81,59
bytový dom	191	13,7
polyfunkčná budova	5	0,34
ostatné budovy na bývanie	32	2,19
neskolaudovaný rodinný dom	0	0
núdzový objekt neurčený na bývanie	5	0,34
inštitucionálne alebo kolektívne zariadenia	6	0,41
ostatné	25	1,71
nezistený	5	0,34
Domy spolu	1461	

Zdroj: Štatistický úrad SR, SOBD 2021

Z hľadiska počtu obytných miestností boli v meste Šahy najviac zastúpené byty s počtom obytných miestností 3 a následne s 2 obytnými miestnosťami. Okolo 10 - 13 % tvorili byty s 1 a 4 obytnými miestnosťami. Byty s 6 a viac miestnosťami boli zastúpené 4,33 %.

Štruktúra bytového fondu		
počet miestností	počet	podiel (%)
1 obytná miestnosť	335	10,37
2 obytné miestnosti	1033	0,00
3 obytné miestnosti	1070	33,11
4 obytné miestnosti	441	13,64
5 obytných miestností	188	5,82
6 a viac obytných miestností	140	4,33
Nezistené	25	0,77
Byty spolu	3232	

Zdroj: Štatistický úrad SR, SOBD 2021

Vybavenosť bytov a iné charakteristiky

Nasledujúca tabuľka prezentuje vybavenosť bytov a domácností. Z hľadiska zásobovania pitnou vodou bolo 1219 bytov zásobovaných z verejnej vodovodnej siete. Vlastný zdroj pitnej vody malo 165 domov. Z verejnej siete mimo byt bolo zásobovaných 16 domov. Bez pripojenia na vodovod bolo 29 bytov.

Domový fond - vodovod		
typ vodovodu	počet	podiel (%)
v dome - z verejnej siete	1219	83,44
v dome - vlastná	165	11,29
mimo domu - z verejnej siete	16	1,10
mimo domu - vlastná	4	0,00
bez pripojky	29	1,98
nezistený	28	1,92
Domy spolu	1461	

Zdroj: Štatistický úrad SR, SOBD 2021

Mesto Šahy bolo v roku 2021 zásobované zmluvným plynom na 56,26 %. V budúcnosti sa nepredpokladá výrazný posun v tejto oblasti.

Domový fond - plyn		
plynifikácia	počet	podiel (%)
áno	822	56,26
nie	618	42,30
nezistené	21	1,44
Domy spolu	1461	

Zdroj: Štatistický úrad SR, SOBD 2021

Z hľadiska napojenia na kanalizačnú sieť bolo 78,44 % domov napojených na verejnú kanalizačnú sieť. Len 3,97 % domov bolo bez vhodného riešenia odvádzania odpadových vôd. Vybudovaný septik, prípadne žumpu malo 226 domov.

Domový fond - kanalizácia		
typ kanalizácie	počet	podiel (%)
septik, žumpa	226	15,47
pripojka na kanalizačnú sieť	1146	78,44
domáca čistička odpadových vôd	10	0,68
bez kanalizácie	58	3,97
nezistený	21	1,44
Domy spolu	1461	

Zdroj: Štatistický úrad SR, SOBD 2021

Základným zámerom mesta v oblasti bývania je zabezpečiť rozvoj bývania vo všetkých jeho zložkách. Stratégiu rozvoja bývania je potrebné založiť na usmerňovaní a zosúladiení verejných a súkromných aktivít, finančných, územných a ľudských zdrojov. Vychádzať je nutné pri tom zo schváleného Programu rozvoja bývania, Ministerstvom výstavby a regionálneho rozvoja SR vydaných Smerníc na poskytovanie dotácií na obstaranie nájomných bytov, na odstraňovanie systémových porúch bytových domov, zo schváleného zákona NR SR č. 607/2003 o Štátnom fonde rozvoja bývania, v znení neskorších úprav a k nemu schválených predpisov. Súčasťou obytných štruktúr je aj občianska vybavenosť, väčšinou jestvujúca. V návrhu sa predpokladá budovanie nových zariadení občianskej vybavenosti. V súvislosti s návrhom novej zástavby sa nepredpokladajú žiadne veľkoplánové asanácie. Strategickým cieľom bytovej výstavby by malo byť - dosiahnuť bežný európsky štandard. Bývanie pre mladé rodiny, obyvateľov žijúcich pod hranicou sociálneho minima a prestárlych občanov by malo byť porovnateľné so sociálnou výstavbou v krajinách EÚ.

2.9. PODNIKATEĽSKÉ SUBJEKTY A INŠTITÚCIE

V meste sa odporúča rozvíjať výroba a služby hlavne v týchto smeroch:

- rozvoj malých a stredných podnikov
- rozvoj cestovného ruchu a turizmu
- rozvoj terciárnej sféry (služby, obchod)

Nasledujúca tabuľka prezentuje štruktúru podnikateľských osôb – fyzické osoby podľa právnej formy. Najväčší počet je zastúpený živnostenskými podnikaniami. Do roku 2021 klesol ich počet na 349 osôb.

Fyzické osoby - podnikatelia											
Šahy	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Fyzické osoby – podnik.	499	475	467	441	381	395	400	366	392	376	385
Živnostníci	453	429	419	391	351	364	372	336	357	342	349

Zdroj: DataCube ŠÚ, 2022

Celkovo je v meste činných 240 činných prevádzok. Väčšie prevádzky zamestnávajú aj viac ako 400 občanov z územia mesta aj regiónu (Hörnlein Slovakia s.r.o.). Prispievajú tak k zvýšeniu ekonomicky aktívneho obyvateľstva a celkovému rozvoju mesta a to najmä svojim zameraním v priemysle, v službách, prevádzky administratívneho charakteru (pošta, banky, úrady), zdravotnícke zariadenia, školy.

Právnické osoby v meste											
Šahy	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Právnické osoby spolu	248	267	302	330	235	253	249	249	252	247	244
Právnické osoby ziskové	186	201	235	251	222	236	219	209	211	209	199
Práv. osoby neziskové	62	66	67	79	13	17	30	40	41	38	45

Zdroj: DataCube ŠÚ, 2022

V obidvoch skupinách došlo v sledovanom období k rozdielnemu vývoju subjektov. K nárastu došlo hlavne v prípade ziskových právnických osôb. Uvedené súvisí so samotným rozvojom mesta a skvalitňovaním pokrytia občianskej vybavenosti. K výraznejšiemu poklesu došlo v prípade právnických neziskových osôb.

Rozdelenie subjektov podľa hlavnej ekonomickej činnosti

Nasledujúca tabuľka prezentuje vývoj štruktúry živnostníkov podľa zamerania ekonomickej činnosti. Najviac subjektov je činných v oblasti priemyslu a obchodu (výrazný pokles). Pomerne vysoké % je orientovaných odborné a vedecké činnosti (14,3 %). V priebehu sledovaného obdobia narastá počet živnostníkov zameraných na administratívne a podporné služby.

Živnostníci podľa vybraných ekonomických činností SK NACE v %											
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Poľnohospodárstvo, lesn...	2,40	2,53	2,66	2,63	2,79	2,72	2,58	2,69	2,69	2,56	2,60
Priemysel spolu	25,81	26,78	27,82	30,38	32,36	33,04	32,29	32,57	32,31	32,00	31,44
Ťažba a dobývanie	0,03	0,01	0,00	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01

Priemyselná výroba	25,67	26,65	27,72	30,25	32,27	32,92	32,17	32,47	32,22	31,84	31,26
Dodávka elektriny, plynu,...	0,01	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,01	0,01	0,01	0,01
Dodávka vody; čistenie a ...	0,10	0,11	0,10	0,11	0,07	0,11	0,10	0,08	0,06	0,13	0,15
Stavebníctvo	19,19	18,17	17,66	17,41	17,41	17,78	18,15	19,08	19,65	18,86	18,91
Veľkoobchod a maloobcho...	28,85	28,47	27,99	26,38	22,96	21,11	19,29	17,18	16,19	15,08	14,52
Doprava a skladovanie	2,54	2,70	2,39	1,90	1,93	2,03	1,96	2,09	2,02	1,95	2,36
Ubytovacie a stravovacie ...	3,33	3,28	3,08	3,19	3,10	3,04	2,76	2,63	2,57	2,47	2,42
Informácie a komunikácia	1,56	1,72	1,87	1,70	1,71	1,73	1,82	2,02	1,93	2,03	1,96
Finančné a poisťovacie čin...	0,75	0,77	0,77	0,67	0,68	0,76	0,81	0,64	0,59	0,46	0,53
Činnosti v oblasti nehnute...	0,55	0,48	0,52	0,47	0,46	0,45	0,43	0,48	0,46	0,44	0,40
Odborné, vedecké a techn...	7,72	7,66	7,83	7,74	8,50	8,96	10,15	10,51	10,99	13,55	14,30
Administratívne a podpor...	1,64	1,86	2,01	2,03	2,48	2,61	3,99	4,45	4,79	4,66	4,64
Vzdelávanie	0,87	0,88	0,82	0,83	0,92	0,91	0,94	0,94	0,89	0,93	0,96
Zdravotníctvo a sociálna ...	0,19	0,22	0,20	0,21	0,22	0,22	0,18	0,11	0,15	0,15	0,15
Umenie, zábava a rekr...	0,57	0,62	0,61	0,56	0,58	0,55	0,55	0,53	0,66	0,65	0,56
Ostatné činnosti	4,04	3,86	3,75	3,89	3,92	4,11	4,10	4,09	4,12	4,22	4,25

Zdroj: DataCube ŠÚ, 2022

Z pohľadu právnických osôb je najviac subjektov v okrese činných v obchode (výrazný pokles od roku 2011), odborných a vedeckých činnostiach a priemysle. Postupne klesá podiel podnikov v poľnohospodárstve. K výraznému nárastu došlo aj v oblasti priemyslu (nárast na 16,00 %).

Podniky podľa ekonomických činností podľa SK NACE Rev.2											
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Poľnohospodárstvo, ...	8,97	8,61	7,93	7,94	6,62	6,56	6,72	6,84	6,72	7,04	6,98
Priemysel spolu	14,00	13,72	13,28	12,97	13,39	13,56	15,40	15,79	17,17	17,04	16,84
Ťažba a dobývanie	0,05	0,10	0,09	0,08	0,08	0,07	0,07	0,07	0,07	0,10	0,09
Priemyselná výroba	13,08	12,69	12,16	11,89	12,42	12,65	14,57	14,90	16,36	16,24	16,00
Dodávka elektriny, plyn...	0,38	0,49	0,56	0,52	0,47	0,40	0,36	0,35	0,34	0,32	0,31
Dodávka vody; čistenie ...	0,49	0,44	0,47	0,48	0,43	0,43	0,40	0,46	0,40	0,39	0,44
Stavebníctvo	8,00	8,26	8,41	7,82	7,94	7,54	7,74	7,96	8,13	8,91	9,11
Veľkoobchod a maloobc...	29,03	28,48	28,16	27,40	23,98	25,66	21,95	20,75	19,76	17,69	16,53
Doprava a skladovanie	4,97	5,02	6,51	7,49	7,05	6,67	6,65	6,31	6,15	6,23	6,00
Ubytovacie a stravovací...	2,76	2,80	3,02	3,22	3,50	3,52	3,58	3,70	3,70	3,58	3,83
Informácie a komunikácia	3,08	3,20	3,15	3,18	3,66	3,48	3,83	3,74	3,60	3,68	3,96
Finančné a poisťovacie ...	0,27	0,30	0,30	0,24	0,08	0,14	0,07	0,07	0,13	0,16	0,19
Činnosti v oblasti nehn...	4,16	4,28	4,05	4,03	4,09	3,84	4,09	4,30	4,10	4,42	4,53
Odborné, vedecké a tech...	11,35	11,66	11,51	11,80	12,57	12,14	12,58	13,07	12,74	12,75	13,20
Administratívne a podpo...	5,08	4,92	5,39	5,64	8,21	8,45	8,53	8,60	9,14	9,81	10,18
Verejná správa a obrana...	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Vzdelávanie	0,70	0,84	0,95	1,09	1,05	1,01	1,30	1,34	1,31	1,45	1,54
Zdravotníctvo a sociáln...	5,78	6,05	5,56	5,52	5,84	5,55	5,53	5,50	5,24	5,00	4,84
Umenie, zábava a rekreácia	0,92	0,89	0,78	0,73	0,82	0,76	0,87	0,92	0,97	0,94	0,91
Ostatné činnosti	0,92	0,98	0,99	0,93	1,21	1,12	1,16	1,13	1,14	1,29	1,35

Zdroj: DataCube ŠÚ, 2022

Podnikateľské subjekty podľa počtu zamestnancov

Najviac podnikateľských subjektov podľa veľkostnej skupiny je od 0 - 49 zamestnancov. Od roku 2011 stúpol počet týchto subjektov na 1845. Stredne veľkých subjektov bolo v okrese Levice evidovaných 35. Až 11 podnikov bolo vo veľkostnej skupine nad 250. Priamo v meste Šahy sa nachádza jeden podnik z tejto skupiny.

Podniky podľa počtu zamestnancov v %

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
nezistené	122	178	266	373	1 017	1 236	1 083	1 089	1 138	1 249	1 291
0 - 49	1668	1803	1998	2053	1 495	1 469	1 627	1 697	1 786	1 805	1 845
50 - 249	52	45	48	48	47	44	48	40	40	32	35
250 a viac	8	7	7	8	10	10	8	12	12	12	11

Zdroj: DataCube ŠÚ, 2022

Poľnohospodárska výroba

Z hľadiska poľnohospodárskeho pôdneho fondu a poľnohospodárskej výroby patrí riešené územie do administratívnej jednotky Šahy, ktorá je začlenená do okresu Šahy, kraj Nitriansky. Celková výmera poľnohospodárskej pôdy je 2713,6 ha, z čoho orná pôda zaberá len 2132,2 ha. Druhé najväčšie zastúpenie majú trvalé trávnaté porasty – 467,1 ha. Celkový podiel poľnohospodárskej pôdy na celkovej výmere mierne klesá.

Výmera poľnohospodárskej pôdy v meste Šahy											
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
% z celkovej výmery	65,4	65,4	65,4	65,4	63,5	63,4	63,4	63,4	63,4	63,5	63,5
Poľn. pôda - spolu	2 793,6	2 793,5	2 793,2	2 793,0	2 711,1	2 710,5	2 707,4	2 707,1	2 706,7	2 713,8	2 713,6
- orná pôda	2 148,7	2 148,8	2 148,6	2 148,4	2 135,6	2 135,6	2 132,6	2 132,6	2 132,5	2 132,2	2 132,2
- vinica	50,0	50,0	50,0	49,9	37,1	37,1	37,1	37,1	37,1	37,1	37,1
- záhrada	77,7	77,6	77,5	77,5	75,7	75,2	75,0	74,8	74,5	74,4	74,3
- ovocný sad	2,9	2,9	2,9	2,9	2,9	2,9	2,9	2,9	2,9	2,9	2,9
- trvalý trávny porast	514,3	514,2	514,2	514,2	459,8	459,7	459,7	459,7	459,7	467,1	467,1

Zdroj: DataCube ŠÚ, 2022

Rastlinná výroba

Rastlinná výroba je zameraná na produkciu obilnín, zrnín a zemiakov. Produkcia zemiakov v priebehu časového obdobia ostáva prakticky nezmenená. V roku 2021 činila produkcia 20,3 ton.

Hektárová úroda											
Okres Levice	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Zrniny spolu	4,97	3,70	4,70	6,50	5,20	6,88	5,10	5,95	5,83	6,42	6,47
Obilniny	5,03	3,74	4,73	6,55	5,25	6,97	5,15	6,02	5,87	6,49	6,55
Olejníny	2,41	2,16	2,75	3,23	2,39	3,23	3,13	3,23	2,92	2,79	3,15
Zemiaky	26,10	15,56	18,13	14,16	14,82	19,07	18,59	14,66	14,43	20,62	13,28
Cukrová repa	64,67	42,50	42,36	59,73	49,88	59,43	61,20	57,67	55,18	59,00	59,91
Viacročné krmoviny	4,26	5,02	5,21	5,99	4,11	4,80	4,70	4,35	4,32	3,34	4,10

Zdroj: DataCube ŠÚ, 2022

V sledovanom období došlo k nárastu produkcie obilnín a olejní. Do roku 2021 vzrástla produkcia na 6,55 a 3,15 ton na hektár. K výraznému poklesu došlo v prípade zemiakov.

Živočišná výroba

Nasledujúca tabuľka prezentuje intenzitu chovu hospodárskych zvierat v okrese Levice. Z hľadiska živočíšnej výroby sa okres zameriava hlavne na chov ošipných.

Intenzita chovu hospodárskych zvierat											
Okres Levice	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
A	8,8	8,4	8,2	8,2	7,6	7,7	7,7	7,6	7,2	7,6	8,1
B	3,5	3,3	3,2	3,3	2,9	3	2,9	3	3	2,9	3,1
C	3,9	4,1	4	4,1	3,6	3	3,2	3,8	3,6	3,9	3,8
D	17,7	32,3	35,6	35	39,1	34,2	34,1	36,9	37,8	36,5	34,2
E	656,7	557,8	444,8	799,9	758,3	428,3	604,7	554,1	543,9	-	-
F	382,6	331	398,8	383,3	392,9	381,7	379,5	352,3	332,1	-	-

Hovädzí dobytok (na 100 ha poľnohospodárskej pôdy)

Kravy (na 100 ha poľnohospodárskej pôdy)

Ovce (na 100 ha poľnohospodárskej pôdy)

Ošipané (na 100 ha ornej pôdy)

Hydina (na 100 ha ornej pôdy)

Sliepky (na 100 ha ornej pôdy)

Zdroj: DataCube ŠÚ, 2022

Od roku 2011 došlo v regióne k nárastu počtu kusov ošípaných (34,2/ha). Chov oviec ostáva nezmenený. Nasledujúca tabuľka prezentuje vývoj stavu hospodárskych zvierat v okrese Levice.

Vývoj stavu hospodárskych zvierat											
Okres Levice	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Hovädzí dobytok spolu	8 190	8 335	8 108	8 202	7 612	7 766	7 684	7 567	7 302	7 652	7 984
Kravy	3 227	3 254	3 175	3 303	2 921	3 057	2 942	2 988	3 022	2 918	3 055
Ošípané spolu	31 983	29 980	33 009	32 667	36 689	32 109	31 981	34 481	35 692	34 684	32 351
Prasnice	355	457	419	397	444	356	561	723	700	609	595
Ovce spolu	3 837	4 010	4 005	4 059	3 579	3 022	3 188	3 752	3 661	3 920	3 744
Bahnice	2 575	2 715	2 642	2 839	2 455	2 131	2 376	2 746	2 753	2 776	2 643
Hydina spolu*	588 152	516 948	412 764	747 320	712 210	402 387	567 308	518 198	513 064	430 131	489 297
Sliepky*	404 536	306 799	370 083	358 166	368 978	358 604	356 036	329 477	313 211	250 844	140 369

Zdroj: DataCube ŠÚ, 2022

Počet kusov hovädzieho dobytku ostáva relatívne stabilný. V roku 2021 bolo v okrese 7984 kusov hovädzieho dobytku. Výrazný pokles nastal v prípade kráv. Stav oviec sa do roku 2021 znížil na 3744 kusov. V roku 2021 boli výrazne redukované stavy hydiny.

Vzhľadom na polohu mesta (nachádza sa v teplom, mierne suchom klimatickom pásme) v minulosti prevládala v regióne poľnohospodárska výroba, ktorá má dlhodobú tradíciu. Vďaka svojej polohe, klimatickým a geografickým podmienkam sú Šahy ideálnym prostredím pre poľnohospodársku činnosť. Nezastavané územie je zväčša odlesnené, premenené na ornú pôdu. Funkciu bývalého Jednotného roľníckeho družstva prebralo Poľnohospodárske družstvo akcionárov Ipľ - Balog nad Ipľom, ktoré obhospodaruje poľnohospodársku pôdu a jeho práca má nízky dopad na kvalitu životného prostredia, kvalitu pôd a podzemných vôd. Družstvo pestuje hlavne pšenicu, kukuricu, slnečnicu a repku olejnatú (PHSR Šahy, 2014).

Poľnohospodárska výroba je sústredená v Poľnohospodárskych družstvách v Tešmáku, v Preseľanoch a v Šahách. PD „Hont“ Šahy obhospodaroval 2549,35 ha pôdy a okrem Šahanského má strediská i v Preseľanoch a vo Vyškovciach n. Ipľom. Severnú časť katastra obhospodarovali ŠM Šahy (1217,32 ha), s hospodárstvami v Turovcích a na Handáši. Katastrálne územie predstavuje nížinný typ poľnohospodárskej krajiny, s výrazným zastúpením orných pôd a trvalých trávnych porastov, ktorými sú najmä produkčné trávne porasty s hospodárskym využitím. V poľnohospodárskej výrobe má dominantné postavenie rastlinná výroba, s rešpektovaním oblastných špecifik hlavne pokiaľ ide o trvalé kultúry. V poslednom období však klesá produkcia rastlinnej výroby a znižujú sa i stavy hospodárskych zvierat v poľnohospodárskych družstvách. Nízka ekonomická stabilita spôsobuje následne problémy s udržiavaním technického stavu nedostatočne využívaných poľnohospodárskych výrobných areálov a efektívnym využitím rozsiahlych orných pôd. Poľnohospodárska výroba si zriadila svoje rozsiahle areály v Šahách i pričlenených obciach. Areál PD Šahy je umiestnený za Ipľom na západnej strane mesta, s rozlohou cca 11,0 ha. Pretože pri plnom stave živočíšnej výroby pred rokom 1990 zasahovalo hygienické pásmo jeho ochrany až do sídliska Tabáň, uvažovalo sa s jej premiestnením do lokality majera Handáš, ktorý vtedy patril ŠM Šahy. Naproti PD Šahy bola vybudovaná sušička. Západne od Preseľan je rozsiahly výrobný areál Poľnohospodárskeho družstva, s rozlohou cca 11,3 ha. Areál PD Tešmák, umiestnený pri ceste II/527 do Veľkého Krtíša, má územnú rozlohu cca 7,0 ha. V katastri Tešmáku je severne od obce umiestnený výrobný areál „Volnerova pustatina“ s rozlohou 1,5 ha a za Okrúhlym vrchom menší areál ŠM „Lipovec“ (25.6.2022, https://www.sahy.sk/download_file_f.php?id=32297).

Lesné hospodárstvo

Ako prezentuje nasledujúca tabuľka, lesné pozemky predstavujú v meste cca. 58,6 % plochy nepoľnohospodárskych pozemkov a 21,4 % celkovej plochy katastra. Výmera ostáva relatívne stabilná.

Výmera územia v ha.											
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Celk. výmera úz. mesta	4 272,70	4 272,70	4 272,70	4 272,70	4 272,60	4 272,60	4 272,60	4 272,60	4 272,60	4 272,60	4 272,60
Nepoľnoh. pôda - spolu	1 479,1	1 479,2	1 479,4	1 479,7	1 561,5	1 562,1	1 565,2	1 565,4	1 565,9	1 558,8	1 558,9

- lesný pozemok	853,0	853,0	853,0	853,0	914,6	913,6	913,6	913,6	913,6	913,6	913,6
% z celkovej výmery	20,0	20,0	20,0	20,0	21,4	21,4	21,4	21,4	21,4	21,4	21,4
% z nepoľnoh. pôdy	57,7	57,7	57,7	57,6	58,6	58,5	58,4	58,4	58,3	58,6	58,6

Zdroj: DataCube ŠÚ, 2022

Lesný pôdny fond zaberá takmer 19 % z celkového rozsahu riešených katastrov a je sústredený najmä do severnej časti katastra Tešmaku. Rozprestiera sa tu po oboch stranách údolia Olvárskeho potoka, najmä na severozápadne orientovaných svahoch Krupinskej pahorkatiny. Dominantnou drevinou je dub, okrem neho sa vyskytujú i hrabové dúbavy a ako prechodný typ lesa dubové lužné jaseniny. Pre údolnú nivu lpl'a sú typické najmä lužné lesy a brehové porasty s miestne lesným charakterom. Lesný pôdny fond obhospodarujú Lesy š.p. Bratislava prostredníctvom Odštepneho lesného závodu (OLZ) Levice, ktoré zabezpečujú aj lesnícku prvovýrobu. V rámci OLZ Levice pôsobí na území Šahanského katastra Lesná správa Šahy, ktorej územná pôsobnosť sa vzťahuje na Lesný hospodársky celok Šahy. Lesná správa Šahy zabezpečuje pestobnú, ťažbovú, obnovnú a ostatnú činnosť na základe 10-ročného Lesného hospodárskeho plánu (LHP). Lesy sú klasifikované ako ochranné, a praktikuje sa v nich podrastový spôsob hospodárenia. Produkcia drevnej hmoty sa bezprostredne nedotýka riešeného územia sídelného útvaru Šahy a obce Tešmak. Vývozné cesty z lesov sú orientované mimo zastavaných území. Expedičný sklad dreva je v Slatine (26.6.2022, https://www.sahy.sk/download_file_f.php?id=32297).

Priemyselná výroba, stavebníctvo a skladové hospodárstvo

Historicky mali Šahy skôr poľnohospodársky a poľnohospodársko-remeselný, než výrobnopriemyselný charakter. Výraznejší vzrast potravinárskej, priemyselnej a textilnej výroby v meste sa prejavil prakticky až po roku 1950. Aj preto má historická časť mesta prevažne obytný charakter, s len minimálnym zastúpením výrobných zariadení na jeho urbanistickej štruktúre. Staršie výrobné zariadenia v meste boli umiestňované najmä v časti Homok, čo ovplyvňovala jednak dostupnosť územia, jednak železničná trať, ktorá tu bola vybudovaná na konci 19. storočia. Výrobné zariadenia sa preto vtedy prednostne umiestňovali na plochy medzi štátnou cestou Šahy - Drégelypalánk a železničnou traťou, a tieto plochy zostali územím výrobných aktivít až do dnešnej doby. Po roku 1960 sa rozhodujúce výrobné podniky umiestňovali do severnej časti mesta, za vtedajšie hranice obytnej zástavby pri ulici SNP. Takto boli po jednej strane vybudované areály potravinárskeho priemyslu pre Milex a pre pekárňu, na druhej strane pre závod Pleťa, Okresný stavebný podnik Levice a pre Pozemné stavby, autoservis a areál ČSAD. Neskôr sa západne od mesta, pri ceste na Hrkovce, vybudoval rozsiahly závod Strojstavu Bratislava, ktorý mal byť základom nového väčšieho priemyselno-výrobného územného zoskupenia. Na Homoku, na plochách oproti železničnej stanici bola zriadená výrobná stavebných prefabrikátov (Prefa - ZIPP) (25.6.2022, https://www.sahy.sk/download_file_f.php?id=32297).

Z priemyslu tu bol zastúpený hlavne textilný a strojársky. Najväčším prínosom pre mesto v oblasti zamestnania sú fabriky so zahraničným zázemím, ktoré poskytujú pracovné príležitosti pre niekoľko stoviek obyvateľov mesta. V súčasnosti v oblasti priemyslu percentuálne prevažuje zahraničný kapitál nad domácim. Momentálne v meste pôsobí viacero zahraničných firiem predovšetkým zo strojárského, nábytkárskeho a textilného priemyslu. Najväčšími zamestnávateľmi v meste sú v oblasti priemyslu súkromné firmy Fragicslov s.r.o., Hörnlein s.r.o., Westmetal s.r.o., Itimex s.r.o., Fibra s.r.o., Zamperlla s.r.o., Duvenbeck s.r.o. a v oblasti poskytovania služieb (zdravotnícka starostlivosť) je to firma Hospitale s.r.o. Šancu na zamestnanie majú obyvatelia aj prostredníctvom malých podnikateľov, pričom prevláda oblasť služieb, predovšetkým reštauračné služby. V súčasnosti je, v meste Šahy, evidentný útlm v oblasti hospodárstva. Problémom celého regiónu je nedostatok veľkých a stredných firiem a málo pracovných príležitostí, čo je jeden z hlavných dôvodov celkového úbytku obyvateľstva v meste. Obyvatelia mesta a regiónu dochádzajú za prácou do väčších miest. Najbližšie mestá s väčšou kapacitou pracovných príležitostí sú Nitra (85 km), Ostrihom, Dorog (40 km), Levice – Géňa (jestvujúci priemyselný park, 40 km), Vrábľa (60 km), Rétság (20 km), Vác (40 km). (PHSR Šahy, 2014).

2.10. ŠKOLSTVO A VZDELANIE

Na základe zákona č. 416/2001 Z. z. o prechode niektorých pôsobností z orgánov štátnej správy na mesta a na vyššie územné celky s účinnosťou od 1. 7. 2002 prešli materské školy, základné školy a základné umelecké školy do zriaďovateľskej pôsobnosti obcí a miest. V súčasnosti sa spoločenské a sociálne zmeny odzrkadlili aj v

potrebách kapacít, ako aj racionalizačných opatreniach vzhľadom k ekonomike prevádzkovania týchto zariadení. Boli zredukované počty zariadení i v centre regiónu a záujmovom území. Na území mesta sa nachádzajú všetky stupne škôl.

Materské školy

Materské školy sú školami rodinného typu, sú zamerané na rozvíjanie spolupráce s rodinou a smerujú k všestrannému rozvoju osobnosti dieťaťa. Deti sú vychovávané prostredníctvom zdravého životného štýlu k zodpovednejším vzťahom k ochrane zdravia. MŠ úzko spolupracujú s rodičmi detí. V meste Šahy sú alokované nasledujúce materské školy: Materská škola - Hviezdoslavova 30, Materská škola - Óvoda, Nám. M.R.Štefánika 14, Materská škola s vyučovacím jazykom maďarským- Óvoda, Hviezdoslavova 32, Materská škola, Hontianska cesta 45.

Výchovno-vzdelávací proces je v materských školách realizovaný na základe školských vzdelávacích programov, vypracovaných v súlade so štátnym vzdelávacím programom ISCED – 0 a na základe podmienok konkrétnej materskej školy. Ciele a obsah predškolskej edukácie sú napĺňané na základe zámerného, nezámerného učenia sa a riadeného učenia detí. Na rozvoj kognitívnych, sociálno-emocionálnych a perceptorno-motorických kompetencií detí sa využívajú spontánne príležitosti, hry, zážitkové učenie, ale aj riadené, plánované a pedagógom regulované učebné situácie. Sociálno-emocionálna stránka osobnosti je formovaná v úzkej spolupráci s rodinou pod vplyvom širšieho spoločenského prostredia, stimulovaná rôznymi aktivitami a zámernými podnetmi. Psychomotorický rozvoj je denne podporovaný aktívnym pohybom, pohybom v prírodnom prostredí počas rôznych sezónnych činností (lyžovanie, sánkovanie, plávanie, otužovanie). Veľká pozornosť sa venuje rozvíjaniu grafomotorických zručností, vizuomotorických zručností ako predpokladu na budúce písanie. Intelektuálny rozvoj sa zmeriava na zmyslové vnímanie dieťaťa, pamäťové predstavy, reč a myslenie.

Materské školy v meste Šahy											
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Počet	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
Deti	196	200	197	204	190	190	200	173	197	203	197
Triedy	11	11	11	11	10	10	10	10	10	10	10
Učiteľia	21	21	21	21	20	20	20	20	20	19	20
Cirkevné deti	16	28	27	28	28	28	28	28	28	28	28

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2021

V meste Šahy je v materských školách zamestnaných 20 učiteľov. Ich počet v priemere ostáva stabilný od roku 2011. Materské školy mesta sú rozdelené do 10 tried v ktorých vyučuje 20 učiteľiek. V roku 2021 bolo evidovaných v materských školách 197 detí (štátne) a 28 detí v cirkevnej materskej škole.

Vývoj cieľových skupín

Deti predškolského veku

Predpokladaný počet obyvateľov vo vekovej skupine 0-4											
	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
0-4	263	257	251	245	239	233	227	221	215	209	203
0-4 priem. Index				0,974	% nárast 0 – 4						-27,423
Abs. nárast											-72
% z celkového počtu obyvateľov - 2022											3,761
% z celkového počtu obyvateľov - 2032											3,017

V prípade, že sa doterajší trend zachová, v najbližších 11 rokoch by mal klesnúť počet detí do 4 roka až o 27,423 % a vo V priemere by mal klesnúť podiel na celkovom počte obyvateľov. Kým v roku 2022 by mal podiel na celkovom počte činiť 3,761 %, do roku 2032 by mal tento podiel klesnúť na 3,017 %. V absolútnom vyjadrení

dôjde k poklesu počtu detí o cca. 72. Pokles by mal byť relatívne významný a teda pravdepodobne bude vytvárať tlak na znižovanie kapacít zariadení poskytujúcich verejné služby pre túto vekovú skupinu.

Základné školy

V samotnom meste **Šahy** sú v súčasnosti 4 plnoorganizované základné školy. Z nich 3 sú v riadovateľskej pôsobnosti mesta a jedna je cirkevná základná škola. V zriaďovateľskej pôsobnosti mesta sú ZŠ Janka Kráľa, ZŠ Lajosa, Pongrácza s VJM, ZŠ Šahy, mimo zriaďovateľskej pôsobnosti samosprávy je evidovaná Cirkevná ZŠ Ferenc Fegyvernekiho s VJM. Úroveň vyučovania v miestnych školách je na dostatočnej úrovni. Keďže školstvo má svojich predstaviteľov aj v radoch mestského zastupiteľstva, v súčinnosti so samosprávou sa dokážu ďalej rozvíjať a iniciovať nové typy aktivít. V meste Šahy pôsobí aj mestská školská rada, ktorá je poradným orgánom samosprávy mesta vo veciach školstva. Budovy dvoch základných škôl (ZŠ J. Kráľa a ZŠ L. Pongrácza s VJM) boli zrekonštruované z Európskych štrukturálnych fondov cez Regionálny operačný program. (PHSR, 2014).

V roku 2021 bolo v mestských plnoorganizovaných školách 39 tried v ktorých sa vzdelávalo 762 žiakov. V školách bolo zamestnaných 64 učiteľov.

Základné školy											
Mesto Šahy	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Počet 1 - 9	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
Žiaci 1 - 9	777	809	793	794	812	786	770	796	782	769	762
Triedy 1 - 9	43	43	43	42	43	40	39	40	39	39	39
Učitelia 1 - 9	66	70	63	61	67	66	62	64	64	65	64
Cirkevné žiaci	187	199	217	219	211	211	222	218	210	203	206

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2021

ZŠ Janka Kráľa

Základná škola disponuje kmeňovými učebňami, počítačovou učebňou a odbornými učebňami, wifi pripojením, veľkou a malou telocvičňou, plážovým ihriskom, multifunkčným ihriskom, posilňovňou, knižnicou, jedálňou, školským bufetom, ambulanciou zubného lekára, átriom, botanickou záhradou s posedením, rozľahlým areálom s preliezačkami a ohniskom s posedením. Realizuje: organizovanie školy v prírode, lyžiarskeho výcviku, plaveckého výcviku, výučbu anglického jazyka od 1. ročníka, zavedenie druhého cudzieho jazyka od 7. ročníka (nemecký), výučbu rozšírenej matematiky od 1. roč. a informatiky od 2. roč., výučbou rozšírenej biológie, zavedenie cvičenia z matematiky od 5.roč, zavedenie predmetu mediálna výchova a svet práce od 6.roč. a rozšírenie dejepisu a matematiky od 6.roč., zapájanie žiakov do vedomostných, speváckych, recitačných a športových súťaží Všetkovedko, Klokanko, Pytagoriáda, Biologická, Matematická, Fyzikálna, Biblická, Dejepisná a Geografická olympiáda, Olympiáda zo slovenského jazyka, Olympiáda v nemeckom a anglickom jazyku, English star, Hviezdoslavov Kubín, Šaliarsky Matko, Slávik Slovenska, Coca cola cup a pod., organizovanie celoslovenskej súťaže Kráľove Šahy, organizovanie turnaja vo vybíjanej žiakov 3. a 4. ročníkov, organizovanie besied a prednášok, organizovanie letného tábora, organizovanie výletov a exkurzií, otvorené hodiny, návštevy divadelných predstavení, rozvíjanie záujmov žiakov v bohatej krúžkovej činnosti, pestrú činnosť žiakov v ŠKD: športové turnaje a súťaže, tematicky zamerané tvorivé dielne, besedy, exkurzie, akcie pre rodiny, vystúpenia pre rodičov, pre seniorov a pod. pomoc školského psychológa (15.7.2022, <https://zsjshahy.edupage.org/about/>).

Základná škola Lajosa Pongrácza

Škola má 12 bežných tried. Päť tried na 1.stupni a sedem tried na 2.stupni. Triedy sú vybavené audiovizuálnymi pomôckami. Má 5 odborných učební, z toho – 1 učebňu chémie a fyziky, 2 IKT učebne, 1 jazykovú učebňu a 1 polytechnickú učebňu. Triedy a chodby sú priestrané a svetlé. Každoročne dopĺňa vybavenie tried, kabinetov učebnými pomôckami podľa možností. Spolu so ZŠ Janka Kráľa používa malú a veľkú telocvičňu, multifunkčné ihrisko s umelým trávnikom, školský pozemok a zatravnovaný areál s asfaltovými plochami. Pre zdravý telesný vývin žiakov je nevyhnutná rekonštrukcia dráhy pre skok do diaľky a chod guľou, ktoré sú v zlom technickom stave (25.6.2022, <https://cloud7q.edupage.org/cloud?z%3Abh%2F76KdS0CUGfzuVRJeX0thJno8MfCtb5ti7bUieKbAld2LD7Kt7MEiSaWsl3JoF>).

Vývoj cieľových skupín

Veková skupina 5 – 14

Predpokladaný počet obyvateľov vo vekovej skupine 5-14											
	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
5-9	293	286	280	273	266	259	253	246	239	232	226

10-14	340	339	338	336	335	333	332	331	329	328	327
5-9 – pr. Index				0,973	% nárast 5 - 9						-27,620
10-14 pr. Index				0,996	% nárast 10 - 14						-4,777
Abs. nárast											-97
% z celkového počtu obyvateľov - 2022											9,045
% z celkového počtu obyvateľov - 2032											8,463

V skupine obyvateľov od 5 do 14 rokov sa predpokladá pokles. V absolútnom vyjadrení by mal počet detí v tomto veku klesnúť o 97. V skupine od 5 do 9 rokov by mal počet detí klesnúť o 27,620 %. V skupine od 10 do 14 rokov by mal počet detí klesnúť o 4,777 %. Deti v tomto veku sú spotrebiteľmi služieb predškolského vzdelávania, základného vzdelávania, mimoškolskej záujmovej činnosti a do určitej miery aj zdravotníckych služieb. Celkový podiel na štruktúre by mal klesnúť na 8,463 %. Mesto v súčasnosti zabezpečuje služby predškolského vzdelávania vo viacerých zariadeniach a je aj zriaďovateľom základných škôl.

Školské jedálne

V okrese Levice zabezpečuje hromadné stravovanie pre deti školského (základné a stredné školy) veku 37 školských jedální. Celková kapacita zariadení je 4191 stolíčiek. V roku 2020 bolo evidovaných 10897 stravníkov.

Školské jedálne ZŠ a SŠ											
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Počet	6	7	6	6	5	5	4	5	5	6	7
Kapacita	585	625	625	675	514	590	552	514	564	600	636
Stravníci	1 212	1 185	1 233	1 071	1 104	1 128	990	1 150	1 172	1 155	1 071

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2021

Najviac školských jedální sa nachádza v meste Šahy - 22. Kapacita zariadení bola v roku 2020 až 2692. Počet stravníkov mierne klesá.

Špeciálne školy

V meste Šahy sú v súčasnosti v sieti špeciálnych škôl zaradené 2 zariadenia.

V meste Šahy sa nachádza aj Špeciálna základná škola s materskou školou internátnou – Speciális Bentlakásos Óvoda és Alapiskola, ktorú navštevujú žiaci so zdravotným znevýhodnením vo variante A (žiaci s ľahkým mentálnym postihnutím), B (žiaci so stredným stupňom mentálneho postihnutia, C (žiaci s ťažkým alebo hlbokým mentálnym postihnutím, alebo s viacnásobným postihnutím (žiaci s mentálnym postihnutím v kombinácii s telesným). V súčasnosti školu navštevuje 78 žiakov. Cieľom a poslaním školy je postupná humanizácia a modernizácia vzdelávacieho procesu a príprava žiakov na spoločenskú a pracovnú integráciu. Škola zabezpečuje pre žiakov aj pestrú škálu voľno-časových aktivít ako sú napríklad Biblia očami detí, dramatický, gastronomický, informatický a športový krúžok (PHSR, 2014).

Špeciálne školy											
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Počet	3	3	3	3	3	3	3	1	2	2	2
Deti predškolského veku	10	10	10	10	10	10	5	0	0	0	0
Žiaci školského veku	172	165	148	143	141	137	144	130	146	155	162
Učitelia	23	19	19	18	19	19	20	21	14	26	18

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2021

ŠZŠ pre deti s mentálnym aj telesným postihnutím

Žiakom školy sa stáva dieťa, ktoré po požadovaných lekárskech, psychologických a špeciálno-pedagogických vyšetreniach má stanovenú diagnózu mentálna retardácia (od ľahkého po ťažký stupeň) a pridružený telesný postih (DMO rôzneho druhu, hemiparézy, diparézy a kvadruparézy). Po ukončení školskej dochádzky môžu žiaci podľa individuálneho záujmu pokračovať vo vzdelávaní v OU. Pre každého

Žiaka je s var.B a C je vypracovaný individuálny vzdelávací program, ktorý zohľadňuje jeho schopnosti a možnosti vzdelávania vzhľadom ku jeho diagnóze. Individuálny vzdelávací program má každý žiak vypracovaný zo slovenského jazyka (čítanie, písanie), matematiky, vecného učenia (vlastivedy a dorozumievacích zručností). Na výchovných predmetoch (pracovná výchova, hudobná výchova, výtvarná výchova, rečová výchova) sa spracovanie témy prispôsobuje individuálnym schopnostiam a zručnostiam žiakov. Žiaci pracujú s učebnicami a pracovnými listami pre špeciálne školy, pri vzdelávaní využívajú počítačové programy, pri nácviku písania používajú šablóny, držiaky na ceruzky, špeciálnu klávesnicu. Vyučovanie je organizačne členené. Pracovné tempo a krátke prestávky rešpektujú individuálne schopnosti a výdrž jednotlivých žiakov. Hodnotenie žiakov je vo väčšine prípadov slovné, doplnené motivačným razítkom. Žiaci majú možnosť navštevovať aj náboženskú výchovu. Žiaci sa zapájajú do rôznych výtvarných súťaží v rámci celého Slovenska, kde ich snaženie bolo viackrát odmenené. Plánujeme navštevovať divadelné predstavenia, sami si občas divadielko zahráme a vystúpime aj pred obecnosťou. Každý školský rok je sprevádzaný tradičnými akciami: Mikuláš, vianočná besiedka, karneval, veľkonočné vajíčko, Deň detí a iné. (15.7.2022, <https://szsismsisahy.edupage.org/about/?subpage=2>).

ŠZŠ a ŠMŠ pre deti s autizmom

Cieľom edukácie detí s autizmom je ovplyvňovanie poškodených oblastí a rozvíjanie už vyvinutých schopností u dieťaťa s autistickým spektrom. Výuka detí s autizmom v ŠZŠ nadväzuje na špeciálnu predškolskú výuku v ŠMŠ. Tak sa dieťaťu s autizmom zabezpečí komplexný a priaznivý rozvoj jeho osobnosti od malička, vtedy keď je najtvárnejšie a keď sa u neho vytvárajú základné kvality života. Výchovno-vzdelávací proces v ŠZŠ a ŠMŠ pre deti s autizmom zabezpečujú učiteľky so špeciálno-pedagogickou kvalifikáciou. Pracujú podľa uvedených zásad a snažia sa každému z detí pomôcť nadobúdať potrebné zručnosti pre každodenný život. Učebné osnovy vyplývajú zo špecifik tohto postihnutia a jedinečnosti každého dieťaťa. Obsah vzdelávania je zameraný na: vývin reči a komunikácie, sociálnu interakciu, kognitívnu úroveň, špecifiká zmyslového vnímania, správanie a problémy správania, záujmy a využívanie voľného času, sebaobsluhu a pracovné zručnosti, samostatnosť, hygienické a stravovacie návyky, potreby dieťaťa (17.6.2022, <https://szsismsisahy.edupage.org/about/?subpage=5>).

Zájumové vzdelávanie

Voľno-časové aktivity žiakov zabezpečujú zväčša miestne školy v rámci svojich možností. Z finančných dôvodov v meste už niekoľko rokov nefunguje Centrum voľného času, ktoré dávalo priestor pre stretávanie mládeže. Centrum bolo z finančných dôvodov zrušené a budova predaná na súkromné účely (PHSR, 2014).

Základné umelecké školy											
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Počet	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Žiaci	272	301	324	326	343	350	306	324	334	327	311
Učitelia	17	25	18	20	19	17	18	16	18	18	17

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2021

Základná umelecká škola

Základná umelecká škola s tromi odbormi – hudobným (HO), výtvarným (VO) a tanečným (TO) prešla zložitým vývojom od podoby hudobných škôl, cez ľudové školy umenia začiatkom šesťdesiatych rokov, až do dnešnej štruktúry. Základná umelecká škola v Šahách bola založená v októbri 1958. Už svojím názvom hovorí, že poskytuje umelecké vzdelanie, ktoré realizuje v dvoch paralelných rovinách. - vyhladáva, stará sa a rozvíja talenty, poskytuje im prípravu na ďalšie profesné a umelecké vzdelávanie na stredných školách, konzervatóriách a vysokých školách s umeleckým alebo pedagogickým zameraním. Poskytuje umelecké vzdelanie širokej populácii školopovinných detí a mládeže, ktoré prejavujú záujem, alebo ich rodičia majú záujem o umelecké vzdelanie svojich detí. ZUŠ umožňuje a zabezpečuje vzdelávanie, aby získané základné vedomosti využívali tvorivo a pohotovo v praktickom živote. ZUŠ na rozdiel od ZŠ svojou špecifickou obsahovou náplňou – koncerty, výstavy, scénické projekty – motivuje rodiča k oveľa intenzívnejšej spolupráci, pretože práve charakter školy ho núti stať sa spoluúčastníkom vo výchove a vzdelávaní. Škola má tri odbory, odbor hudobný, výtvarný a tanečný odbor (15.7.2022, <http://www.zussahy.wbl.sk/>).

Gymnázia

V súčasnosti sieť stredných škôl v meste tvoria 2 všeobecno - vzdelávacie školy štátne a jedna cirkevná. Všetky tri gymnázia sú alokované v meste Šahy.

Nasledujúca tabuľka prezentuje vývoj počtu žiakov, tried a učiteľov v meste Šahy. Počet žiakov aj učiteľov v gymnáziách klesá. V školskom roku 2021 nastal výrazný pokles. Celkový počet študentov v gymnáziách v roku 2021 činil 134 v štátnych a 63 v cirkevnom gymnáziu.

Gymnázia											
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Počet	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2

Žiaci	274	237	187	163	151	139	158	157	142	147	134
Triedy	12	10	8	8	7	7	8	9	9	9	9
Učítelia	30	26	23	19	21	18	21	20	22	21	22
Cirkevné žiaci	96	75	58	55	75	69	73	70	65	61	63

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2021

Gymnázium,

Stredné odborné školy

Bohatá história odborného vzdelávania je prezentovaná aj počtom stredných odborných škôl a ich zameraním. V roku 2021 v týchto školách študovalo 3487 žiakov. Negatívom je neustále klesajúci počet žiakov do roku 2019.

Stredné odborné školy											
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Počet	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Žiaci	271	263	278	266	243	223	188	179	188	157	154
Žiaci denné štúdium	271	263	278	266	243	223	188	179	188	157	150
Triedy	14	15	14	13	11	10	9	8	8	8	8
Učítelia	22	22	22	17	18	17	16	15	15	15	18

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2021

Stredná odborná škola techniky a služieb

Stredná odborná škola má vyše 60 ročnú tradíciu v oblasti výchovy a vzdelávania žiakov. Teoretické vyučovanie okrem klasických učební je zabezpečené aj v troch učebniach informatiky, v tabletovej strojárskych učebni a multimedialnej jazykovej učebni a odborný výcvik v dobre vybavených strojárskych dielňach, v cvičnej kuchyni a v kaderníckom salóne. Žiakom umožňujeme získať vodičské oprávnenie skupín B a T vo vlastnej autoškole a zväračský preukaz vo vlastnej zväračskej škole. Žiaci sa pravidelne zúčastňujú rôznych kultúrnych, športových i odborných aktivít, reprezentujú školu na slovenských i medzinárodných súťažiach: Mladý tvorca, Mladý zvärač, Interbeauty a ďalšie. O ich úspechoch pravidelne informujeme v regionálnych médiách. Vyučovanie cudzích jazykov, systém duálneho vzdelávania, možnosti získania osvedčení, certifikátov: Škola ponúka v rámci vyučovania a záujmového vzdelávania vyučovanie anglického a nemeckého jazyka.

Medzinárodné aktivity školy: SOŠ techniky a služieb Šahy má dlhoročnú dobrú spoluprácu a organizuje vzájomné medzinárodné športové stretnutia so strednými školami v Szécsényi (Maďarsko) a Bystřice nad Pernštejnem (ČR). Projekty: Škola sa úspešne zapája do rôznych projektov. V rámci aktivít Erasmus+ naši žiaci viackrát absolvovali odbornú prax v Nemecku, Anglicku a v Portugalsku a plánujeme ďalšie stáže do Španielska, Talianska a Českej republiky. Krúžková činnosť: Záujmové krúžky ponúkame podľa záujmu žiakov, kde žiaci realizujú svoje nadanie a zručnosti. Krúžky sú zamerané hlavne na športové aktivity, informačnú technológiu, gastronómiu a odborné zručnosti. Športové a iné aktivity školy: Škola má dobré podmienky na športové aktivity, má vlastnú telocvičňu, minihriisko s umelým trávnikom a fitness klub. Každoročne v júni usporiadame medzinárodné športové stretnutie stredoškôľakov, ktorého sa zúčastnia žiaci družobných škôl z ČR a z Maďarska a zo šahanských stredných a základných škôl. Škola má vlastnú jedáleň, kde ponúka možnosť stravovania pre žiakov a pre zamestnancov.

Učebné odbory: 3-ročné

Nadstavbové štúdium: 2-ročné

2464 H strojní mechanik – VJS, VJM

6445 H kuchár – VJS, VJM

6456 H kaderník - VJS

6403 L podnikanie v remeslách a službách – VJS, VJM (18.6.2022, <https://sossahy.edupage.org/about/>)

Trendy

Transformácia základného školstva si vyžaduje zmenu filozofie vzdelávania z direktívneho na tvorivo-humánne, musí sa zamerať na osobnosť žiaka a na celkový rozvoj jeho osobnosti. Preto je tak dôležitá kurikulárna transformácia, to znamená konštruktívna zmena v učebných plánoch a osnovách. Treba sa zamerať sa na to, čo je pre žiaka dôležité, netrvať na encyklopedických vedomostiach a memorizácii, ale sústrediť sa na to, aby žiak pracoval tvorivo, aby si vedel hľadať a dokázal nájsť informácie, ktoré potrebuje a nezaťažoval sa tým, čo nie je dôležité a čo si môže kedykoľvek nájsť na Internete, alebo v knižnici. Diverzifikácia ciest, spôsobov a metód vzdelávania. Je nevyhnutná diverzifikácia ciest, spôsobov a metód vzdelávania. Rodičia musia mať možnosť vybrať si školu, ktorá vyhovuje ich deťom či už je to škola štátna, súkromná, alebo alternatívna, to znamená, že tu musí existovať prostredie slobodnej voľby a právo na výber vzdelávacej cesty, musí existovať konkurenčné prostredie, ktoré bude hnacou silou pokroku.

Prognóza cieľovej skupiny

Veková skupina 15 – 19

Predpokladaný počet obyvateľov vo vekovej skupine 15-19											
	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
15-19	303	291	279	267	255	242	230	218	206	194	182
15-19 – pr. Index				0,947	% nárast 15-19						-48,096
Abs. nárast											-146
% z celkového počtu obyvateľov - 2022											4,331
% z celkového počtu obyvateľov - 2032											2,485

Veková skupina je spotrebiteľom služieb vzdelávania – stredoškolský stupeň, ako aj záujmovej činnosti. V prípade, že sa doterajší trend vývoja zachová, predpokladá sa pokles počtu obyvateľov. Podiel na celkovom počte obyvateľov by mal ale do roku 2032 klesnúť na 2,485 %. V absolútnom vyjadrení by mal počet obyvateľov klesnúť o 146.

2.11. SOCIÁLNA SFÉRA

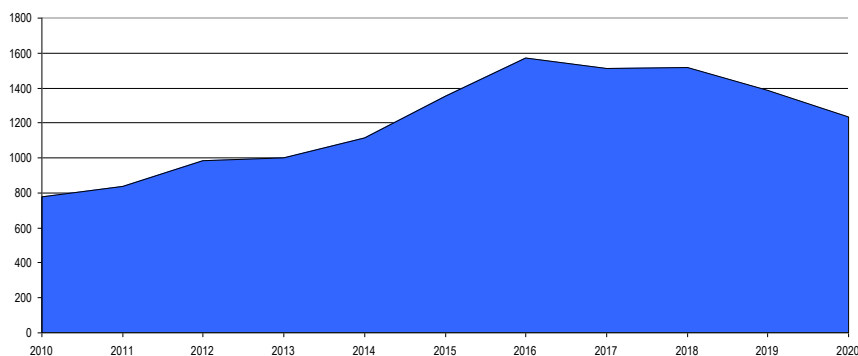
Na území mesta Šahy pôsobia dvaja verejní poskytovatelia sociálnych služieb, ktorí poskytujú sociálne služby v zmysle zákona č. 448/2008 o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov.

Mesto spolupracuje aj s viacerými štátnymi a neštátnymi subjektmi, ktoré taktiež podporujú a pomáhajú sociálne odkázaným občanom mesta. Medzi spomínané subjekty patrí vyšší územný celok, občianske združenia, cirkev, Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny, poskytovatelia zdravotnej starostlivosti, Červený kríž a v neposlednom rade školské zariadenia. Úzka spolupráca je aj medzi mestom Šahy a Základnou organizáciou Slovenského zväzu telesne postihnutých a Zväzu postihnutých s civilizačnými chorobami, ako aj Základnou organizáciou Únie nevidiacich a slabozrakých. V meste niekoľko rokov pôsobí Občianske združenie Charitas Saag, ktoré na základe povolenia NSK vykonáva terénnu sociálnu prácu. Od 2011 do 2014 vykonávalo základné sociálne poradenstvo terénnou formou. Od 1.7.2013 bol zriadený Denný stacionár ambulantnou formou s kapacitou 12 miest v centre na Ružovej ulici. Združenie pod záštitou Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny prevádzkovala do roku 2014 aj chránenú dielňu, ktorá ako jediná na Slovensku bola orientovaná na ambulantné poskytovanie služieb sociálnoprávneho poradenstva. Dobré skúsenosti má združenie aj s prevádzkovaním tvorivých dielní pre marginalizované skupiny občanov. Členovia združenia ako dobrovoľníci celoročne realizujú zber a výdaj šatstva, výdaj trvanlivých potravín a hygienických potrieb. Táto organizácia úspešne realizuje aj niekoľko projektov pre postihnuté deti. V roku 2013 v priestoroch na Školskej ulici č. 607/7 v Šahách začala svoju činnosť v oblasti sociálnych služieb aj Nezisková organizácia Dignitas so sídlom Plášťovciach č. 299. Poskytuje všeobecne prospešné služby – sociálnu pomoc a humanitárnu starostlivosť. Na základe povolenia NSK od 15.3.2013 prevádzkuje Domov sociálnych služieb s kapacitou 11 miest a od 27.8.2013 Zariadenie pre seniorov s kapacitou 8 miest. Dignitas, n.o. postupne rozšírila svoju činnosť o denný stacionár ambulantnou formou s kapacitou 6 miest a špecializované zariadenie pobytovou formou. V budúcnosti nezisková organizácia plánuje rozšíriť kapacitu a poskytovanie rôznych komunitných služieb pre mesto a pre šahanský región v rámci nového centra sociálno-zdravotníckych služieb v nových priestoroch (PHSR, 2014)..

V okrese Levice sa nachádza 18 zariadení kapacitou 713 miest. Počet miest od roku 2018 klesá.

Zariadenia sociálnych služieb											
Okr. Levice	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Počet zariadení	16	20	29	31	35	41	46	41	38	33	31
Počet miest k 31.12.	776	836	986	998	1 117	1 356	1 574	1 513	1 518	1 385	1 233
P.m. v zariaden. pre sen.	277	220	228	275	290	391	478	481	537	490	470
P.m. v DSS pre post. dosp.	399	441	478	576	746	751	884	912	788	701	684
P.m. v detských domovoch	15	15	15	15	15	15	15	15	14	15	15

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2021

Obrázok: Vývoj počtu kapacít zariadení sociálnych služieb v okrese Levice

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2021

Mesto Šahy v rámci sociálnej starostlivosti: poskytuje opatrovateľskú službu ako terénnu službu, poskytuje pomoc občanom mesta, ktorí sa dostali v dôsledku mimoriadnych životných situácií do hmotnej núdze a to formou nocľahárne, je zriaďovateľom denného centra ambulantnou formou, pracovne, prípadne zariadenia starostlivosti o deti do troch rokov veku dieťaťa. Ďalej vykonáva osobitného príjemcu dávok a prídavkov na deti, zanedbávajúcich povinnú školskú dochádzku. Obce v rámci Okres Levice väčšinou poskytujú podľa potreby opatrovateľskú službu. Intitucionalizované zariadenia sociálnych služieb sú sústredené hlavne v meste Šahy. Sú ich tu celkovo 3, ktoré poskytujú pobytové aj terénne služby.

Poskytovateľ, sídlo, IČO	Druh a forma sociálnej služby	Miesto poskytovania
Dignitas n.o. Plášťovce 299, 93582 Plášťovce 45739226	zariadenie pre seniorov pobytová - ročná	Hontianska cesta 1296/101, 93601 Šahy
Cieľová skupina		
FO s ťažkým zdravotným postihnutím alebo nepriaznivým zdravotným stavom FO v dôchodkovom veku		
Bližšie informácie k cieľovej skupine a sociálnej službe fyzická osoba v zmysle § 35 zákona č. 448/2008 zákona o sociálnych službách		
Kapacita	5	
Poskytovaná od	11.01.2018	
Dignitas n.o. Plášťovce 299, 93582 Plášťovce 45739226	zariadenie pre seniorov pobytová - ročná	Hontianska cesta 689/38, 93601 Šahy
Cieľová skupina		
FO s ťažkým zdravotným postihnutím alebo nepriaznivým zdravotným stavom FO v dôchodkovom veku		
Bližšie informácie k cieľovej skupine a sociálnej službe fyzická osoba v zmysle § 35 zákona č. 448/2008 zákona o sociálnych službách		
Kapacita	6	
Poskytovaná od	26.08.2016	
Dignitas n.o. Plášťovce 299, 93582 Plášťovce 45739226	špecializované zariadenie pobytová - ročná	Hontianska cesta 1296/101, 93601 Šahy
Cieľová skupina		
FO s nepriaznivým zdravotným stavom - duševné poruchy a poruchy správania FO s nepriaznivým zdravotným stavom - chronické ochorenie FO s nepriaznivým zdravotným stavom - mentálne postihnutie FO s nepriaznivým zdravotným stavom - telesné postihnutie FO s nepriaznivým zdravotným stavom - zmyslové postihnutie		
Bližšie informácie k cieľovej skupine a sociálnej službe fyzická osoba v zmysle § 39 zákona č. 448/2008 zákona o sociálnych službách		
Kapacita	12	
Poskytovaná od	11.01.2018	
EvAnd, n.o.	Hviezdoslavova 890/16, 93601 Šahy 45746125	zariadenie pre seniorov pobytová - ročná
		Školská 607/7, 93601 Šahy
Cieľová skupina		
FO s ťažkým zdravotným postihnutím alebo nepriaznivým zdravotným stavom		

FO v dôchodkovom veku

Blížšie informácie k cieľovej skupine a sociálnej službe fyzická osoba v zmysle § 35 zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov.

Kapacita 22
Poskytovaná od 02.08.2018

Mesto Šahy Hlavné nám. 1, 936 01 Šahy* 00307513 opatrovateľská služba terénna Šahy

Cieľová skupina
FO s ťažkým zdravotným postihnutím alebo nepriaznivým zdravotným stavom

Blížšie informácie k cieľovej skupine a sociálnej službe fyzická osoba v zmysle § 41 zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov.

Kapacita -
Poskytovaná od 18.02.2010 (18.7.2022, <https://sos.mpsvr.gov.sk/pm/poskytovatel-sos/1240777>)

V rámci mesta Šahy je potreba sociálnych služieb saturované veľmi dobre. Aj keď vždy budú existovať disproporcie medzi subjektívnym dopytom po týchto službách a reálnymi možnosťami, pokrytie týchto služieb v rámci územia je vyhovujúce.

Sociálne služby poskytované seniorom prostredníctvom **mesta Šahy**:

Opatrovateľská služba

Mesto poskytuje terénnu sociálnu službu formou opatrovateľskej služby. Opatrovatelia zabezpečujú pomoc pri úkonoch sebaobsluhy, starostlivosti o domácnosť a pri realizovaní viacerých aktivít s účelom zotrvať čo najdlhšie v ich prirodzenom domácom prostredí. V správe mesta je jedna bytová jednotka – tzv. Dom opatrovateľskej služby, v ktorej sociálne služby zabezpečuje 1 opatrovateľka na plný úväzok. Mesto zabezpečuje celkom jedenástim klientom opatrovateľskú službu prostredníctvom siedmich opatrovateľov. Cenu za službu určuje mesto vo všeobecne záväznom nariadení. Žiadosť o zabezpečenie opatrovateľskej služby nájdete na Mestskom úrade v Šahách.

Denné centrum seniorov

Denné centrum seniorov je prevádzkované mestom na ulici Janka Kráľa v bývalej budove základnej školy. V dennom centre seniorov je poskytované sociálne poradenstvo a zabezpečuje sa záujmová činnosť. V súčasnosti má Denné centrum seniorov približne 160 členov. Každým rokom sa obnovuje členstvo a taktiež sa zapisujú noví členovia za symbolický poplatok 4€ na rok. Predsedkyňou denného centra seniorov je Mária Čerbová, ktorá počas roka niekoľkokrát organizuje rôzne kultúrne podujatia a taktiež výlety na Slovensku a v zahraničí.

Zabezpečenie stravovania dôchodcom a donáška stravy

V rámci svojich kompetencií mesto zabezpečuje donášku stravy pre dôchodcov prostredníctvom dodávateľa stravy. Dodávateľ stravy sa zabezpečil poskytnúť jedno teplé hlavné jedlo, vrátane polievky. Dodávateľ umožňuje stravovaným dôchodcom výber z troch druhov hlavných jedál, podľa jedálneho lístku vyhotoveného na obdobie jedného týždňa vopred. Mesto na stravu prispieva maximálnou sumou 1,20€ a minimálnou 0,70€, pričom určenie výšky príspevku závisí od výšky starobného/invalidného dôchodku. V roku 2020 mestský úrad evidoval 13 žiadostí o príspevok na stravovanie (KPSS, 2022).

DIGNITAS, n.o.

V roku 2013 v priestoroch na Školskej ulici č. 607/7 v Šahách začala svoju činnosť v oblasti sociálnych služieb nezisková organizácia Dignitas so sídlom v Plášťovciach č. 299, ktorá poskytuje sociálne služby v zmysle zákona č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách celoročnou pobytovou a ambulantnou formou. Poskytuje pružnú, rýchlu a odbornú pomoc. V roku 2018 sa nezisková organizácia presťahovala do areálu nemocnice a to do budovy bývalého detského oddelenia. Svoju činnosť, zariadenie pre seniorov, rozšírili aj o poskytovanie služieb prostredníctvom špecializovaného zariadenia taktiež celoročnou pobytovou formou. Toho času pôsobia okrem v priestoroch areálu nemocnice aj na adrese Hontianska cesta 38. Kapacita zariadenia na obidvoch adresách je celkom 23 miest. Projektovým zámerom Dignitasu, n.o. je Centrum sociálno-zdravotníckych služieb, ktorá by vo svojej činnosti obsahovala rehabilitáciu, logopédiu, psychologické služby a ďalšie odborné služby. Taktiež do budúcnosti majú v pláne poskytovať inovatívne služby komunitnej starostlivosti a zamerať sa aj na sociálne služby poskytované deťom, prostredníctvom rôznych programov, odborných metód a techník práce. Cieľom je zlepšiť a čiastočne riešiť životnú situáciu v rodine dieťaťa. Poskytovaním sociálnych služieb pre deti sa vytvára aj priestor na aktívnu odbornú činnosť odborných zamestnancov, ako sú napr. sociálny pracovník, psychológ, špeciálny pedagóg a iné. Dignitas, n.o. kladie veľký dôraz aj na celoživotné vzdelávanie svojich zamestnancov, ktorých je v súčasnosti 17.

EvAnd, n.o. – Zariadenie pre seniorov CÉDER

Nezisková organizácia EvAnd poskytuje sociálne služby v zmysle zákona č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách celoročnou pobytovou formou. Organizácia vznikla v roku 2016, kedy otvorila denný stacionár v obci Veľké Turovce. Sociálne služby ambulantnou formou vykonávala do roku 2018, kedy sa nezisková organizácia presťahovala do mesta Šahy, do historickej cirkevnej budovy na adrese Školská ulica č. 670/7. Nezisková organizácia začala poskytovať celoročnú pobytovú formu sociálnej služby prostredníctvom zariadenia pre seniorov. Sociálne služby sa poskytujú fyzickej osobe, ktorá dovŕšila dôchodkový vek a je odkázaná na pomoc inej osoby. Kapacita zariadenia je 22 miest. Celkový počet zamestnancov je 13. Zariadenie pre seniorov Céder spĺňa všetky predpoklady na to, aby sa stala domovom pre seniorov, ktorí potrebujú celodennú starostlivosť a chcú dôstojne a plnohodnotne žiť svoj život. Zariadenie poskytuje starostlivosť a ubytovanie sebaostojným klientom, ktorí nechcú žiť osamote, ale zabezpečuje služby aj ľuďom, ktorí pre svoj pokročilý vek či

nepriaznivý zdravotný stav vyžadujú sústavnú opateru. V zariadení podporujú aktivity pre naplnenie rozvoja svojpomoci a vzájomnej pomoci (KPSS, 2022).

OZ HUMAN INTERNATIONAL

Občianske združenie HUMAN INTERNACIONAL so sídlom v Ipeľských Úľanoch 68/68, bolo založené v roku 2006. Sklad OZ Human International na ulici SNP 52 v Šahách je k dispozícii prednostne pre inštitúcie a organizácie, ktoré požiadajú o materiálnu alebo finančnú pomoc (nemocnice, školy, sociálne zariadenia, krízové centrá atď.). Taktiež sprostredkuje humanitárne zásielky zo zahraničia sociálne odkázaným rodinám, bezdomovcom a mnohým iným, ktorí pomoc potrebujú, avšak v tomto prípade je sklad otvorený len vtedy, keď je dovezený tovar pre nich vhodný. Na vyloženej cenníku je uvedená symbolická cena, v ktorej je započítané sprostredkovanie a dovoz tovaru. Príjem za tovar podľa stanov združenia je finančný dar, ktorý je použitý na humanitárne účely.

OZ CHARITAS SAAG

V meste niekoľko rokov pôsobí Občianske združenie Charitas Saag, ktoré od roku 2011 do 2014 vykonávalo základné sociálne poradenstvo terénou formou. Od 1.7.2013 do 31.12.2018 bol zriadený Denný stacionár ambulantnou formou s kapacitou 12 miest. Združenie pod záštitou Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny prevádzkovalo do roku 2014 aj chránenú dielňu, ktorá ako jediná na Slovensku bola orientovaná na ambulantné poskytovanie služieb sociálnoprávneho poradenstva. Výbornú skúsenosť má združenie aj s prevádzkovaním tvorivých dielní pre marginalizované skupiny občanov. Občianske združenie od roku 2019 zriaďuje Voľnočasové centrum pre zdravotne znevýhodnené osoby pod názvom Modrý Lúč. Mesto Šahy pri mnohých projektoch podporilo občianske združenie finančnými dotáciami z rozpočtu mesta. Voľnočasové centrum Modrý Lúč plánuje sériu aktivít venovaných práci s hlinou pod vedením keramičky Adrieny Kutakovej. Naplánovanými aktivitami chcú zabezpečiť zdravotne znevýhodneným osobám nielen to, aby tvorili, ale sa aj integrovali „vo svete zdravotnej populácie“. OZ CHARITAS SAAG realizuje celý rok zbierku šatstva, výdaj trvanlivých potravín a hygienických potrieb. Občianske združenie spolupracuje s OZ Human International, ktorý je spoľahlivý partner a zabezpečuje trvanlivé potraviny, šatstvo, obuv, hračky, školské potreby, a iné. (KPSS, 2022).

Trendy

Sociálne služby pomáhajú v kritických situáciách jednotlivcom, rodinám alebo určitým skupinám občanov zvládnuť starostlivosť o seba alebo o domácnosť a podporujú tak pozitívnu spoločenskú atmosféru v komunite. Význam sociálnych služieb nie je dôležitý len vzhľadom na množstvo ľudí, ktoré ich potrebujú, ale hlavne preto, že bez ich pôsobenia by časť občanov nemala možnosť podieľať sa na spoločenskom živote, nebolo by možné uplatnenie ich ľudských a občianskych práv a dochádzalo by k ich sociálnemu vylúčeniu. Programové vyhlásenie vlády (ďalej len PVV) na roky 2010-2014 z augusta 2010 s hlavným odkazom Občianska zodpovednosť a spolupráca. V sociálnej oblasti sa vláda sústreďuje na podporu životnej úrovne obyvateľstva, a to aj v komplikovanej situácii prebiehajúcej hospodárskej krízy. Vláda SR nebude kopírovať sociálno-ekonomický model žiadnej inej krajiny, ale bude hľadať inšpiráciu v tých krajinách, ktoré dokázali v konkrétnych oblastiach rýchle a dlhodobé udržateľné úspechy. Vláda SR považuje za kľúčové vytvárať podmienky na zvyšovanie kvality života ľudí. Systém sociálnych služieb na Slovensku neprešiel po roku 1990 radikálnou zmenou. Politika všetkých doterajších vlád sa orientovala predovšetkým na udržanie prevádzky existujúcich pobytových zariadení bez toho, aby od nich požadovala vyššiu kvalitu poskytovaných služieb, efektívnejšie hospodárenie s verejnými zdrojmi, či väčšiu samostatnosť. Vyhlásený program humanizácie služieb v praxi znamenal len znižovanie kapacity zariadení, čo ešte viac zvýšilo napätie medzi ponukou a dopytom. Mnohé zariadenia nedosahujú základné priestorové normy ani po znížení kapacity. Jediným transformačným prvkom v systéme sociálnych služieb je zrušenie monopolu štátu na ich poskytovanie. Súkromní poskytovatelia sociálnych služieb v oveľa väčšej miere ako verejní študujú skúsenosti a nové trendy v krajinách Európskej únie. Súkromní poskytovatelia služieb však v súčasnosti ešte nezabezpečujú taký podiel služieb, aby výrazne ovplyvňovali a menili charakter celého systému. Vyššia dynamika rastu súkromných služieb sa nedosahuje aj kvôli vysokej organizačnej roztrieštenosti súkromných poskytovateľov. Budovanie sietí služieb jedným zriaďovateľom postupuje pomaly. Sociálne služby pre seniorov sú v každej krajine dôležitou časťou systému sociálnej ochrany a ročne sa vynakladá na systém značná časť finančných prostriedkov. Sociálne služby by bolo možné poskytovať v domácom prostredí formou opatrovateľskej služby, resp. v zariadeniach pre seniorov. V niektorých krajinách sú služby decentralizované, v niektorých sú pod kuratelou štátu. Všetky krajiny prešli transformáciou v tejto oblasti (11.6.2012, http://www.mesa10.sk/index.php?action=module&id=modcontent&content_id=261). Medzi hlavné trendy v poskytovaní patria:

- deinštitucionalizácia sociálnych služieb,
- postupné znižovanie kapacity zariadení sociálnych služieb,
- prevádzkovanie zariadení s nízkou kapacitou (zariadenia rodinného typu, zariadenia s kapacitou nižšou než 40 miest),
- transformácia veľkokapacitných zariadení na zariadenia s nižšou kapacitou,
- podpora terénnych a ambulantných sociálnych služieb a sociálnych služieb v zariadeniach s týždenným pobytom.
- individualizácia poskytovania sociálnych služieb na základe osobných potrieb prijímateľov,
- vymedzenie práv prijímateľa a povinností prevádzkovateľa
- legitimizácia kvality sociálnych služieb a formulovaní podmienok, ktoré majú kvalitné služby spĺňať (i keď nie sú známe podmienky hodnotenia kvality sociálnych služieb)
- rozšírenie spektra poskytovaných sociálnych služieb
- koncepčný prístup k plánovaniu a stratégii rozvoja sociálnych služieb, komunitnom rozvoji komunitného plánu a rozvoji terénnych sociálnych služieb ako nástroja poskytovania sociálnych služieb v meste (14.6.2012, <http://www.shr.sk/pages/casopishumanita/archiv/humanitaplus/P200905.pdf>).

Podpora zotrvania klienta v prirodzenom prostredí rozvojom terénnych sociálnych služieb

Dôvodom stanovenia tejto priority je skutočnosť, že terénne sociálne služby sú podľa dostupných štatistických údajov nedostatočne rozvinuté a na celom území Slovenska ide o sociálne služby, ktoré sú nedostatkové alebo úplne chýbajú. Rozvoj tejto formy sociálnej služby je v súlade s požiadavkami a princípmi uplatňovanými v ES v rámci modernizácie sociálnych služieb. V rámci tejto priority je nevyhnutné sa osobitne zamerať na terénnu sociálnu službu pre osoby odkázané na pomoc inej osoby, ktorej poskytovanie podľa dostupných údajov klesá aj napriek zvyšujúcemu sa dopytu po tejto sociálnej službe. Aj napriek tomu, že občan, ktorý o túto sociálnu službu požiadava a splní hmotnoprávne podmienky poskytovania opatrovateľskej služby, jeho nárok často nie je uspokojený. Nemenej dôležité je zamerať sa na rozvoj tých terénnych programov a sociálnych služieb, ktorých cieľom je sociálna inklúzia znevýhodnených osôb z dôvodu nezabezpečenia základných životných potrieb.

Rozvoj ambulantných sociálnych služieb a pobytových sociálnych služieb v zariadení s týždenným pobytom

Zámerom stanovenia tejto priority je postupná deinštitucionalizácia sociálnych služieb, s prihliadnutím na potreby a schopnosti klienta, s cieľom poskytovať mu sociálne služby v jeho rodinnom alebo komunitnom prostredí. Poskytovanie ambulantných sociálnych služieb a sociálnych služieb v zariadení s týždenným pobytom umožňuje rozvíjať rodinné a spoločenské vzťahy klienta a primerane jeho individuálnych schopností a možností aj jeho zaradenie sa do spoločenského a pracovného života.

Zvýšenie kvality a humanizácia poskytovaných sociálnych služieb prostredníctvom rekonštrukcie, rozširovania, modernizácie a budovania zariadení sociálnych služieb

Požiadavka humanizácie a modernizácie sociálnych služieb SR reaguje na trendy uplatňované EÚ v tejto oblasti, ktorých cieľom je zabezpečiť pre klientov kvalitné sociálne služby. V praxi to znamená zabezpečenie prístupnosti k sociálnym službám, a to aj z hľadiska prostredia, v ktorom sa sociálne služby poskytujú. Táto povinnosť vyplýva poskytovateľom sociálnych služieb aj priamo zo zákona o sociálnych službách a má umožniť prijímateľom sociálnych služieb prístup k fyzickému prostrediu, priestorom a budovám, v ktorých sa poskytujú sociálne služby a zabezpečiť minimálne požiadavky a štandardy bývania. Ide najmä o odstránenie architektonických bariér v priestoroch a budovách, v ktorých sa poskytujú sociálne služby a to v interiéroch, rovnako aj v exteriéroch a zabezpečenie ich materiálno technickej vybavenosti, najneskôr do 31. 12. 2013.

Vzdelávanie zamestnancov v oblasti sociálnych služieb

Jedným z cieľov novej právnej úpravy poskytovania sociálnych služieb je zabezpečiť ich profesionálny výkon a teda aj zvýšiť kvalitu poskytovaných sociálnych služieb. Jedným zo základných predpokladov dosiahnutia tohto cieľa je vzdelávanie zamestnancov sociálnych služieb v rámci potreby splnenia kvalifikačných predpokladov pre výkon sociálnej služby a zároveň ich ďalšie vzdelávanie a prehlbovanie kvalifikácie.

Vývoj cieľových skupín

Veková skupina 60 –

Predpokladaný počet obyvateľov vo vekovej skupine 60 +											
	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
60-64	541	537	532	527	522	517	513	508	503	498	493
65-69	582	587	593	598	604	609	615	620	626	631	637
70-74	351	359	367	376	384	392	400	408	417	425	433
75-79	248	254	259	265	270	275	281	286	292	297	302
80-84	157	161	165	169	173	177	181	185	189	193	197
85-89	61	62	62	63	63	64	64	65	65	66	66
90-94	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20
95-99	4	4	4	5	5	5	5	5	6	6	6
100-104	1	1	1	1	1	1	2	2	2	2	2
60+ – pr. Index				1,009	% nárast – 60+						11,607
Abs. nárast											228
% z celkového počtu obyvateľov - 2021											28,090
% z celkového počtu obyvateľov - 2031											34,650

Celkový nárast v seniorskej kategórii sa predpokladá až vo výške 11,607 %. Celkový podiel obyvateľstva po 60 roku by mal stúpnúť na 34,650 %. V absolútnom vyjadrení by malo ísť o 228 obyvateľov. Pre túto skupinu obyvateľov by malo mesto zabezpečiť dostatočnú ponuku sociálnych služieb, ponuku zdravotníckych služieb a bezpečnosť.

2.12. ZDRAVOTNÍCTVO

Zdravotná starostlivosť v meste Šahy je pomerne vyhovujúco riešená.

Potreba poskytovania zdravotníckej starostlivosti pre ťažko, alebo dlhodobo chorých sa navrhuje realizovať v rámci zariadení sídiel záujmového územia. Vo sfére základnej zdravotníckej starostlivosti sa hľadajú nové prístupy optimálnejšieho zabezpečenia služieb ošetrojúceho lekára a zdravotníckych zariadení, uvažuje sa i o možnosti zriadenia súkromných ordinácií, resp. rodinných lekárov. Vytvorenie kvalitnejšej zdravotníckej starostlivosti je podmienené zvýšením úrovne a kapacity zdravotníckych zariadení, všetkých druhov zdravotníckych služieb, kvality a úrovne zdravotníckej techniky a personálneho obsadenia obslužných činností. Počet špecializovaných ambulancií bol v roku 2020 cca. 28, v tomto roku boli k dispozícii 3 lekárne, 3 praktické ambulancie pre dospelých a 2 pre deti a dorast. Počet týchto ambulancií výrazne klesá.

Poskytovanie zdravotníckej starostlivosti											
Šahy	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
A	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
B	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
C	2	2	2	2	2	2	2	2	3	3	3
D	1	0	0	0	0	0	1	1	1	1	0

E	5	4	3	4	4	4	3	2	3	3	3
F	3	3	3	4	3	3	2	2	2	2	2
G	4	3	3	3	3	3	3	4	4	4	4
H	5	6	6	5	4	5	5	5	5	5	4
I	28	30	31	33	32	32	28	27	23	26	28
J	0	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2022

A	Nemocnice všeobecné a špecializované
B	Transfúziologické a hematologické oddelenia
C	Lekárne a výdajne liekov
D	Výdajne zdravotníckych pomôcok spolu
E	Samostatné ambulancie praktického lekára pre dospelých
F	Samostatné ambulancie praktického lekára pre deti
G	Samostatné ambulancie praktického lekára stomatóloga
H	Samostatné ambulancie praktického lekára gynekológa
I	Samostatné ambulancie lekára špecialistu
J	Rýchla zdravotnícka pomoc

Zdravotnícke zariadenia sú buď vo vlastníctve mesta Šahy (bývalá nemocnica), prenajaté alebo aj vo vlastníctve súkromných osôb. Služby bývalej Polikliniky boli zrušené, licencie prešli do pôsobnosti súkromných lekárov. Zdravotnícke zariadenia majú regionálny charakter – slúžia nielen pre takmer 8 000 obyvateľov mesta, ale aj pre obyvateľov obcí v regióne. Aj v tomto spočíva význam mesta ako regionálneho sídla – poskytuje širšiu škálu služieb pre takmer 20 000 obyvateľov prirodzeného regiónu. V meste pôsobí nemocnica, ktorá však z ekonomických dôvodov bola nútená v posledných rokoch redukovať počet lôžok aj oddelení. V roku 2011 bolo zrušené detské oddelenie a chirurgia bola zredukovaná na jednoduchovú. V súčasnosti nemocničnú starostlivosť zabezpečuje spoločnosť HOSPITALE s.r.o. (PHSR, 2014).

Prognóza cieľovej skupiny

Predpokladá sa vyšší dopyt po zdravotníckych službách, nakoľko spotrebiteľmi zdravotníckych služieb sú hlavne deti nižších vekových skupín a prestárlí obyvatelia.

Deti predškolského veku

Predpokladaný počet obyvateľov vo vekovej skupine 0-4											
	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
0-4	263	257	251	245	239	233	227	221	215	209	203
0-4 priem. Index				0,974	% nárast 0 – 4						-27,423
Abs. nárast											-72
% z celkového počtu obyvateľov - 2022											3,761
% z celkového počtu obyvateľov - 2032											3,017

V prípade, že sa doterajší trend zachová, v najbližších 11 rokoch by mal klesnúť počet detí do 4 roka až o 27,423 % a vo V priemere by mal klesnúť podiel na celkovom počte obyvateľov. Kým v roku 2022 by mal podiel na celkovom počte činiť 3,761 %, do roku 2032 by mal tento podiel klesnúť na 3,017 %. V absolútnom vyjadrení dôjde k poklesu počtu detí o cca. 72. Pokles by mal byť relatívne významný a teda pravdepodobne bude vytvárať tlak na znižovanie kapacít zariadení poskytujúcich verejné služby pre túto vekovú skupinu.

Veková skupina 60 –

Predpokladaný počet obyvateľov vo vekovej skupine 60 +											
	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
60-64	541	537	532	527	522	517	513	508	503	498	493
65-69	582	587	593	598	604	609	615	620	626	631	637

70-74	351	359	367	376	384	392	400	408	417	425	433
75-79	248	254	259	265	270	275	281	286	292	297	302
80-84	157	161	165	169	173	177	181	185	189	193	197
85-89	61	62	62	63	63	64	64	65	65	66	66
90-94	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20
95-99	4	4	4	5	5	5	5	5	6	6	6
100-104	1	1	1	1	1	1	2	2	2	2	2
60+ – pr. Index				1,009	% nárast – 60+						11,607
Abs. nárast											228
% z celkového počtu obyvateľov - 2021											28,090
% z celkového počtu obyvateľov - 2031											34,650

Celkový nárast v seniorskej kategórii sa predpokladá až vo výške 11,607 %. Celkový podiel obyvateľstva po 60 roku by mal stúpnúť na 34,650 %. V absolútnom vyjadrení by malo ísť o 228 obyvateľov. Pre túto skupinu obyvateľov by malo mesto zabezpečiť dostatočnú ponuku sociálnych služieb, ponuku zdravotníckych služieb a bezpečnosť.

2.13. ŠPORT

Na realizáciu vlastných športových podujatí v interiéri má mesto k dispozícii len dve vlastné telocvične, obe sú však súčasťou miestnych základných škôl. V roku 2012 bolo mesto z technických príčin nútené uzavrieť mestskú telocvičňu T18, ktorá bola denne využívaná miestnymi športovými klubmi a skupinkami obyvateľov, a taktiež sa tu konali všetky veľké športové podujatia. V telocvični mali svoje tréningy karatisti, volejbalisti, futbalisti, prebiehali tu hodiny aerobiku, v zime využívali telocvičňu aj tenisti a stále miesto tu mali aj priaznivci stolného tenisu. V telocvični bola zriadená posilňovňa a klubovňa využívali aj šachisti. Tento problém čaká na riešenie – ideálne by bolo postaviť novú športovú halu, ktorá momentálne veľmi chýba. Telocvične si športovci prenajímajú za poplatok, k dispozícii sú aj telocvične stredných škôl. V školských telocvičniach prebiehajú každý týždeň hodiny zumb, kickboxu, aerobiku, v súkromných priestoroch si možno objednať aj hodiny cvičenia Pilates.

Športové aktivity v exteriéri prebiehajú na niekoľkých miestach v meste: Futbalový štadión FK Slovan Šahy s atletickou dráhou a s antukou, kde sa nachádza aj tréningové ihrisko a multifunkčné ihrisko; Tenisový areál TJ SAAG Šahy súčasťou ktorého sú 4 tenisové kurty s antukou; Multifunkčné ihrisko pri ZŠ J. Kráľa; Minifutbalové ihrisko pri SOŠ Šahy; Detské ihriská na sídliskách; Po ukončení doby prevádzky, mládež aj dospelí využívajú betónovú plochu pri obchodnom dome Lidl na korčuľovanie na kolieskových korčuľoch (PHSR, 2014).

Občas je využívaná aj plocha Hlavného námestia – napríklad na streetball, program podujatí Námestie v pohybe, Posolstvo Londýn 2012, na kolesách proti rakovine a pod.

Letné športy

Vynikajúce možnosti pre letné športy poskytoval Areál zdravia súčasťou ktorého boli dve ihriská na plážový volejbal. Areál bol využívaný aj na vodné športy, tenis, futbal, nohejbal, veľký šach, basketbal a iné rekreačné športy. Kedysi sa využívala aj vodná plocha Areálu zdravia na rekreačný hokej a korčuľovanie v zimných mesiacoch. Areál mesto predalo súkromnej firme, ktorá prisľúbila, že vybuduje akvapark. V prípade, že túto myšlienku nezrealizuje, majetok vráti mestu. Za posledné roky areál nebol využívaný, preto je v dezolátnom stave. Občania mesta dúfajú, že akvapark sa podarí vybudovať a bude prínosom pre mesto aj región. Za plávaním a oddychom pri vode občania dochádzajú do blízkych rekreačných stredísk ako napr. Hokovce, Dudince, Santovka, Margita - Ilona, ale aj do Maďarska. V letných mesiacoch však často vidieť mládež, ale aj strednú generáciu pri rieke Ipľ. Výborné možnosti poskytuje okolitá príroda na prechádzky a turistiku a to priamo v okolí mesta, ale aj v Maďarsku (pohorie Börzsony). Oblúbeným športom je cyklistika, avšak na slovenskej strane chýbajú cyklotrasy. Vynikajúce možnosti nájdú obyvatelia mesta v Maďarsku, hneď za hranicou, avšak ideálne by bolo vybudovať cyklotrasy aj na slovenskej strane a prepojiť ich. Potenciál pre oddychové miesta s lavičkami, chodníkom na prechádzky a cestou pre korčuľárov majú hrázde Ipľa, ktoré lemujú rieku priamo cez mesto (PHSR, 2014).

Zimné športy

V posledných rokoch sa rozmohol v meste nový zimný šport – hokej. Venuje sa mu niekoľko dospelých, ktorí vedú deti a mládež. Na tréningy musia chodiť deti na najbližší zimný štadión do Levíc, ktoré sú vzdialené od Šiah 37 km. Najbližšie možnosti na lyžovanie sú pri Štiavici, na Donovaloch, Králikoch, ale za týmto športom cestujú obyvatelia aj omnoho ďalej. V meste chýba aj plavecký bazén, ktorý by bol využívaný celoročne. Mesto Šahy a Oddelenie školstva, mládeže a športu pri MsÚ sa snaží zastrešiť rôzne športové aktivity

realizované na území nášho mesta. Mesto zabezpečuje ozvučenie podujatí, ceny pre víťazov a pitný režim. Veľmi aktívne spolupracuje mesto s Olympijským klubom Alojza Szokolého v Šahách, so základnými a strednými školami v Šahách a ich okolí (PHSR, 2014).

Štatistiky

Najpopulárnejším športom dospelých Európanov je cyklistika, ktorú uprednostňujú Maďari, Slováci, Chorváti, Estónci, Lotyš a Litovčania. Ďalšou obľúbenou športovou disciplínou je beh (Slovensko – 45 %). Najobľúbenejším tímovým športom je futbal. Na Slovensku patrí medzi najrozšírenejšie športy rýchla chôdza – 47 % a bicyklovanie 22 %. Spomedzi športov detí najviac obľubujú futbal – 16 – 25 %), po ňom nasledujú basketbal, tanec a plávanie – 16 – 19 %). Ak športujú s deťmi aj rodičia, európske deti zvyčajne trávia voľný čas cyklistikou (47 % – Slovensko) a hraním hier, ako je naháňačka a schovávačka, ale aj tímovými hrami, napríklad futbalom alebo volejbalom (Slovensko – 47 %) a plávaním (Slovensko – 34 %) (12.6.2012, <http://tlacovespravy.wordpress.com/2012/06/01/prieskum-sport-v-zivote-mladych-europanov>). Nasledujúca tabuľka prezentuje vekovú štruktúru pravidelne športujúcich podľa pohlavia. Podporu športu je potrebné cielene smerovať podľa vývoja jednotlivých vekových skupín obyvateľov.

Veková štruktúra pravidelne športujúcich				
	ženy		muži	priemer
15-24	52		45	49
25-39	36		43	40
40-54	39		39	39
55-69	38		36	37
70+	18		48	33

Zdroj: 10.6.2012, http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/ebs/ebs_334_fact_sk_en.pdf

Ako prezentuje predchádzajúca tabuľka, najsilenejšie skupiny pravidelne športujúcich sú od 15 do 24 a 25 do 39 rokov. Špeciálnu skupinu tvoria muži nad 70 rokov, ktorým je potrebné venovať patričnú pozornosť.

Prognóza cieľovej skupiny

V budúcnosti je potrebné sa zamerať hlavne na potreby vekovej skupiny 30 – 40 rokov, ktorá tvorí pomerne početnú skupinu obyvateľov, avšak s nie veľmi dobrou prognózou.

Veková skupina 15 – 19

Predpokladaný počet obyvateľov vo vekovej skupine 15-19											
	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
15-19	303	291	279	267	255	242	230	218	206	194	182
15-19 – pr. Index				0,947	% nárast 15-19						-48,096
Abs. nárast											-146
% z celkového počtu obyvateľov - 2022											4,331
% z celkového počtu obyvateľov - 2032											2,485

Veková skupina je spotrebiteľom služieb vzdelávania – stredoškolský stupeň, ako aj záujmovej činnosti. V prípade, že sa doterajší trend vývoja zachová, predpokladá sa pokles počtu obyvateľov. Podiel na celkovom počte obyvateľov by mal ale do roku 2032 klesnúť na 2,485 %. V absolútnom vyjadrení by mal počet obyvateľov klesnúť o 146.

Veková skupina 20 – 29

Predpokladaný počet obyvateľov vo vekovej skupine 20-29											
	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
20-24	354	344	334	324	313	303	293	283	272	262	252
25-29	354	336	318	300	282	264	246	228	210	192	174
20-24 - pr. Index				0,965	% nárast – 20-24						-34,615
25-29 - pr. Index				0,925	% nárast 25 – 29						-60,952
Abs. nárast											- 339
% z celkového počtu obyvateľov - 2022											10,116
% z celkového počtu obyvateľov - 2032											5,839

V rizikovej skupine od 20 do 29 sa predpokladá celkový pokles o 339 obyvateľov. Celkovo 34,615 % pokles sa predpokladá v skupine od 20 do 24. V skupine od 25 do 29 rokov sa predpokladá % pokles o 60,952 %. Táto skupina je spotrebiteľom bežných verejných služieb, zároveň sa vyznačuje najintenzívnejšou migračnou aktivitou.

Veková skupina 30 – 44

Predpokladaný počet obyvateľov vo vekovej skupine 30-44											
	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
30-34	395	390	387	384	380	376	372	369	365	361	357
35-39	519	500	482	463	445	426	408	389	371	352	333
40-44	706	719	732	745	758	771	785	798	811	824	837
30-34 - pr. Index				0,990	% nárast – 30-34						-11,472
35-39 - pr. Index				0,954	% nárast – 35-39						-42,905
40-44 - pr. Index				1,017	% nárast – 40-44						22,320
Abs. nárast											-110
% z celkového počtu obyvateľov - 2022											23,140
% z celkového počtu obyvateľov - 2032											23,832

Vekové skupiny od 30 do 44 rokov predpokladajú heterogénny vývoj. V skupine od 30 – 34 sa predpokladá pokles o 11,472 %. Nárast sa predpokladá v skupine od 40 – 44 rokov. Tieto skupiny obyvateľov sú spotrebiteľmi bežných komunálnych služieb. Nižšie vekové skupiny tiež preferujú možnosti aktívneho trávenia voľného času. V absolútnom vyjadrení by mal počet obyvateľov v tejto vekovej skupine klesnúť o 110. Kým v roku 2022 sa predpokladá celkový podiel na 23,140 %, do roku 2032 by tento podiel mal klesnúť na 23,832 %.

2.14. KULTÚRA

Mesto Šahy prostredníctvom oddelenia kultúry pracuje so širokým spektrom kultúrnych aktivít. Už štyri desaťročia zorganizuje festival Dni kultúry v Honte, ktoré už dávno presiahlo hranice regiónu. Toto kultúrno-spoločenské podujatie sa realizuje každoročne v mesiaci september a jeho účastníkmi sú aj hostia z Maďarska, ako aj zahraniční umelci a turisti. Podporuje miestne občianske združenia pri tvorbe kultúrnych festivalov Stretnutia v Poiplí, Deň Ipeľ a Vianočné ohrievadlo. Pravidelne organizuje rómsky festival Romane Hangi. Podieľa sa na organizovaní medzinárodnej súťaže detskej výtvarnej tvorby PUERI FABRI SAAG. Výtvarné umenie propaguje a podporuje prostredníctvom výstav v Galérii Ľudovíta Simonyiho, v Menora Saag Centrum Artis, v Galérii Ipeľ, ako aj v partnerských mestách. Vydáva regionálny mesačník Hontianske Listy a Honti Lapok. Organizuje každoročne niekoľko divadelných podujatí, ako aj koncertov vážnej a populárnej hudby, kde vystupujú poprední slovenskí, aj zahraniční interpreti. Mesto Šahy prevádzkuje Hontianske múzeum a Galériu Ľudovíta Simonyiho v Šahách. Ako mestská inštitúcia sa zameriava na výskum, propagáciu a záchranu historických, etnografických a archeologických pamiatok mesta Šahy, ako aj Stredného Poiplia. Organizuje krátkodobé výtvarné výstavy s dôrazom na miestne talenty. Na ním organizovaných výstavách môžeme vidieť práce tvorivých umelcov v oblasti keramiky, maľby ako aj nádherné drevorezbárske práce domácich a zahraničných umelcov. Múzeum uskutočnil archeologický výskum kláštora premonštrátov v Šahách, polikultúrnej lokality Šahy - Na vršku a terénne prieskumy. Pracovníci múzea sú autormi množstva publikácií o regionálnej histórii, spolupracovali pri vzniku publikácií miestnych autorov. Publikujú popularizačné články z histórie mesta v regionálnych mesačníkoch Hontianske listy a Honti Lapok. Spracovali hrobové miesta významných predstaviteľov mesta a dosiahli vzatie týchto hrobov pod lokálnu ochranu všeobecne záväzným nariadením mesta Šahy, uskutočnilo sa značenie týchto hrobov. Mnohé podujatia sú realizované s finančnou podporou Fondu na podporu umenia, Fondu na podporu kultúry národnostných menšín, Nitrianskeho samosprávneho kraja a iných, nakoľko mesto nedisponuje dostatkom vlastných finančných zdrojov, z ktorých by mohlo tieto podujatia realizovať. Prioritami mesta v oblasti kultúry je vytvorenie priestorových podmienok k realizácii kultúrnych podujatí. V priestoroch radnice sa nachádza divadelná sála s kapacitou 200 diváckych miest. Tu je potrebná rekonštrukcia vedenia elektrickej energie a komplexné vybavenie javiskovou technikou – osvetľovacou a ozvučovacou technikou. Niektoré spoločenské podujatia sa konajú v priestoroch bývalej synagógy, ktorú si mesto príležitostne prenajíma od Občianskeho združenia Pečať mesta Šahy. Chýba kultúrny dom – moderný, zrekonštruovaný priestor, v ktorom by sa mohli realizovať kultúrno – spoločenské podujatia realizované mestom, ale aj ďalšími spoločenskými organizáciami pôsobiace v meste.

Je potrebné obnoviť vnútorné priestory múzea, keďže podlahové parkety sú zničené a steny znehodnotené v dôsledku zatekania strechy z minulosti. Je potrebné dobudovať altánok na nádvorí, aby tam mohla byť presunutá zbierka historických poľnohospodárskych mechanizmov z depozitu. Uvoľní sa tým priestor pre racionálnejšie

využitie a prehľadnejšie uloženie exponátov. Je nutné vybudovať toalety pre návštevníkov, keďže jednu existujúcu toaletu využíva okrem personálu občas aj návštevníci.

Spoločenské organizácie a kluby

Veľkou výhodou mesta je existencia širokého spektra rôznych občianskych združení, spolkov a organizácií, ktoré sa aktívne zapájajú do diania v meste - organizujú športové a voľnočasové aktivity, rozvíjajú tradície a spoluprácu medzi národnosťami. Práve tieto sú skutočnými nositeľmi tradícií v kultúrno-spoločenskom dianí v meste. V oblasti kultúry sa angažujú:

- Základná organizácia Csemadok- u pôsobiaca v Šahách a časti Tešmák;
- Denné centrum seniorov;
- Nadácia Pečať mesta Šahy – Ipolyságvárospecsétje - SigillumOppidiSaag - organizuje kultúrne podujatia a podporuje rozvoj umenia intelektuálneho charakteru v meste;
- Združenie Lajosa Pongrácza, podporuje kultúru, školstvo a duchovný život obyvateľov Šiah, rozvíja slovensko – maďarské vzťahy, vzájomnú toleranciu;
- Klub žien pri mestskej knižnici;
- Hontiansky Kruh Corvina, rozvoj národnostnej identity, tradícií, kultúry, vzdelávania;
- Kruh priateľov Hontianskeho múzea a Galérie Ľudovíta Simonyho;
- OZ Srdcom za Šahy.

V ďalších oblastiach spoločenského diania v meste sa aktívne prejavujú:

- Olympijský klub Alojza Szokolyiho Šahy, športový klub podporujúci výchovu a rozvoj olympijských ideálov u mládeže a myšlienky fair play;
- Zväz skautov maďarskej národnosti, Skautský oddiel sv. Imricha;
- Občianske združenie Charitas Saag, pracuje s marginalizovanými skupinami obyvateľstva (sociálne slabší, zdravotne postihnutí...);
- Regionálna rozvojová agentúra Ipeľ - Hron, ktorá usmerňuje a riadi sociálny a ekonomický rozvoj celého regiónu
- Ipeľská únia, združenie na území Poipia ktoré sa zasadzuje vo veciach životného prostredia a kultúry
- Poľovnícka spoločnosť Lipovec
- Poľovnícke združenie Ipeľ, Šahy
- Miestna organizácia Slovenského rybárskeho zväzu
- Slovenský zväz včelárov
- Základná organizácia Slovenského Červeného kríža v Šahách
- Zväz záhradkárov, obrába skoro 16 ha pozemkov bývalého JRD Šahy
- Základná organizácia Únie nevidiacich a slabozrakých Slovenska v Šahách
- Dobrovoľný požiarny zbor v Šahách
- Základná organizácia Slovenského zväzu chovateľov v Šahách

V meste sa nachádza aj dostatok hudobných, speváckych, tanečných telies, ako aj detské divadelné súbory pracujúce popri miestnych školách. Väčšinou pracujú popri miestnych školách, ale zúčastňujú sa rôznych súťaží a podujatí organizovaných mestom. Žiaľ mesto nemá vhodné priestory, kde by mohlo umelecko – tvorivú činnosť týchto súborov zastrešiť (PHSR, 2014). Najvýznamnejšie sú: DFS Sendergő, DFS Agátik, Musica Aurea spevácky zbor, Magnificat spevácky zbor, Amicorum spevácky zbor.

V meste sa nachádza mestská knižnica. Budova mestskej knižnice zateká, miestami sa objavujú plesne a nie je vhodná na uskladnenie kníh, ktoré sa postupne znehodnocujú. Budovu je potrebné celkovo zatepliť, vymeniť okná a izolovať strechu, prípadne spraviť nadstavbu sedlovej strechy (PHSR, 2014).

Knižnice verejné											
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Spolu	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Knižné jednotky	42 428	42 019	42 323	38 466	38 822	39 872	41 097	42 184	43 851	45 046	45 674

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2021

V roku 2021 celkový počet publikácií 46 976. Rok 2022 ešte nie je uzavretý. Mestská knižnica v Šahách je situovaná v centre širokého regiónu 19 obcí, v ktorom ako jediná zabezpečuje svoje služby prostredníctvom

odborných zamestnancov. Počtom návštevníkov a výpožičiek, patrí v rámci štatistického zisťovania medzi najaktívnejšie v okrese. Knižnica, popri svojej hlavnej činnosti, je organizátorom obvodných podujatí celoslovenských aktivít akými sú napr. Hviezdoslavov Kubín, Tompa Mihály, Šaliensky Matko - súťaže umeleckého prednesu. Pravidelne predstavujú regionálnych tvorcov národopisných publikácií, autorov krásnej literatúry na podujatiach ako besedy, či autorské čítanie. Najväčší dôraz kladie na podujatia pre predškolskú a školskú mládež zapojením sa do medzinárodného čitateľského maratónu, Medzinárodného Dňa detských kníh a Dňa slovenských ľudových rozprávok. Organizuje predškolákov k prvej návšteve knižnice. Zapája sa do spoluorganizovania Celoslovenskej súťaže Kráľove Šahy. Pravidelne ponúka prednášky, besedy, kvízy, autorské čítania. V počte výpožičiek a kolektívnych podujatí je na prvom mieste malých knižníc okresu.

Pamiatky

Rímskokatolícky kostol Nanebovzatia Panny Márie, jednolodňová pôvodne románska stavba s polygonálne ukončeným presbytériom a dvoma vežami tvoriacimi súčasť jej hmoty z obdobia okolo roku 1238. Kostol bol súčasťou komplexu premonštrátskeho kláštora. Stavba bola poškodená počas tureckých nájazdov a bola výrazne barokovo prestavaná v období okolo roku 1738. Počas výskumu v roku 2008 boli objavené románske murivá aj v severnej časti lode, čo potvrdzuje, že z pôvodnej stavby sa dochovalo viac než bol pôvodný predpoklad. Najhodnotnejším prvkom kostola je románsko-gotický ústupkový portál zdobený rastlinnými, figurálnymi a zvieracími motívami. Portál predstavuje na území Slovenska jedinele dochované dielo vysokej kvality. Z pôvodného kláštora sa dochovalo jedno krídlo okolo rajského dvora, ktoré slúžilo v neskoršom období ako sýpka. Ide o dvojpodlažnú trojtraktovú gotickú stavbu na pôdoryse obdĺžnika zo 14. až 15. storočia (20.6.2022, <https://sk.wikipedia.org/wiki/%C5%A0ahy>).

Bývalý župný dom, dvojpodlažná neskoroklasicistická dvojtraktová stavba z rokov 1827-1841.[10] Stavbe dominuje stredný päťosový rizalit členený pilastrami. Atika v podobe balustrády je bohato dekorovaná sochami, na stredovej osi je umiestnený erb Hontianskej stolice. Okná majú dekoratívne polkruhové suprafenestry s ornamentálnymi vlysmi. V pivnici tohto domu bol v roku 1848 väznený Janko Kráľ, napísal tu báseň Šahy[11] V objekte v súčasnosti sídli mestský úrad.

Mariánsky stĺp so sochou Immaculaty, klasicistické sochárske dielo z roku 1858.[12] Nachádza sa v parku na Hlavnom námestí.

Synagóga status quo ante, sieňový priestor s liatinovou galériou z roku 1852.[13] Fasáda synagógy je trojosová s troma vstupmi. V atike sú umiestnené dosky Desatora. Po obnove v nej sídli galéria súčasného umenia.

Ortodoxná synagóga, maursko-secesná halová stavba z roku 1929. V interiéri sa nachádza liatinová galéria. Trojosová fasáda je historizujúca, zakončená doskami Desatora.[14] V druhej polovici 20. storočia bola necitlivo prestavaná.

Židovské cintoríny, ortodoxný a status quo ante

Hontianska kalvária, súbor secesných zastavení z roku 1907. Stojí na mieste staršej kalvárie postavenej Jezuitmi v 18. storočí. Kaplnka Sedembolestnej Panny Márie z roku 1770 (20.6.2022, <https://sk.wikipedia.org/wiki/%C5%A0ahy>).

Múzeá

Hontianske múzeum, Šahy

Inštitúcia bola založená v Šahách v roku 1902 ako župné múzeum. Jej vznik iniciovala Hontiansko-župná múzejná spoločnosť na čele s Elemérom Pongráczom. Múzeum zaniklo v dôsledku zmien administratívneho členenia krajiny v roku 1924. Posledným kurátorom bol prvý uhorský olympionik Alajos Szokolai. Znovuzaloženie inštitúcie ako mestského múzea sa udialo v roku 1992. Od roku 1995 funguje v dvoch budovách- na adrese J. Rotaridesa 13 (Hontianske múzeum) a na adrese Hlavné námestie 1 (Galéria Ľudovíta Simonyiho, predtým Hontianska galéria).

Expozície

História hontianskeho regiónu

Expozícia predstavuje návštevníkom múzea históriu Hontu (s dôrazom na stredný Hont, kde patria aj samotné Šahy) od stredoveku po 20. storočie. Politické dejiny približujú hlavne portréty významných politických a kultúrnych dejateľov, ako aj kópie a originály dokumentov. V rámci kultúrnej histórie môžu návštevníci spoznať aj spisovateľov, vedcov a politikov stredného Hontu prostredníctvom ich vystavených publikácií. Zaujímavými exponátmi sú chladné i ručné palné zbrane z konca 19.- začiatku 20. storočia, darované Hontianskemu múzeu ešte pri príležitosti jeho vzniku v roku 1902.

Národopis Hontianskeho regiónu (s dôrazom na stredný a dolný Hont)

Obyvateľstvo stredného a južného Hontu sa živilo v minulosti hlavne z poľnohospodárstva. Tomuto životnému štýlu zodpovedá aj charakter expozície, ktorá predstavuje návštevníkom prevažne zariadenie a úžitkové predmety, typické pre sedliacke domácnosti koncom 19. a v prvej polovici 20. storočia. Zaujímavé sú aj kroje tu žijúceho slovenského a maďarského etnika z toho istého obdobia. Návštevníkom predstavujeme aj typické náradia z remeselníckych dielní, a to napríklad náradia kováčske, obuvnícke, tesárske, kamenárske, klobučnícke, stolárske a kožušnícke. Zaujímavú súčasť výstavy tvoria historické náhrobné pomníky z 19. a zo začiatku 20. storočia.

Archeologické pamiatky Hontu (s dôrazom na stredné Poiplie)

Vinárske tradície

Pamätník Holokaustu

V priebehu 19. storočia sa usadila v Šahách početná židovská komunita, ktorá mala značný podiel na hospodárskom rozvoji niekdajšieho župného centra. Táto komunita zanikla počas druhej svetovej vojny. Jej postavila pamiatku šahanská výtvarníčka Adriena Kutaková na základe objednávky pozostalých. Pomník pozostáva z umelecky stvárnenej spomienky na šahanské geto a z menoslovu šahanských židov, ktorí zahynuli tragicky počas holokaustu. Text na pomníku, nachádzajúcom sa na nádvorí múzea je uvedený v slovenčine, maďarčine, angličtine a v hebrejčine.

Náhrobné pomníky 18.- 19. Storočia (22.6.2022, <https://www.muzeum.sk/hontianske-muzeum-sahy.html>).

Štatistiky

Celkové využívanie klasických kultúrnych statkov monitoring meria frekvenciami návštev a nákupov počas roka. Z hľadiska využívania kultúrnych hodnôt sú na prvých dvoch miestach literatúra a film. Knihu si raz za mesiac kúpilo vo všetkých sledovaných rokoch 7,8 % obyvateľov, raz za pol roka temer 30 % obyvateľov a raz za rok viac ako 40 % obyvateľov. Návštevnosť filmových predstavení býva vyrovnaná; mierne vzrastá. Výsledky monitorovania poukazujú aj na dlhodobu vyrovnaný záujem o divadelné predstavenia. Počet pravidelných návštevníkov, ktorí navštevujú divadlo raz za mesiac, ale aj počet tých, ktorí navštívili divadlo raz za pol roka, je dlhodobu stabilný. Systematicky rastie návštevnosť koncertov vážnej a populárnej hudby. Existuje aj málopočetná skupina pravidelných návštevníkov (3 - 4 % respondentov), ktorí navštevujú koncerty každý mesiac. Pritom sa dlhodobu zvyšuje počet tých, ktorí navštívili koncert raz za pol roka alebo jedenkrát za rok. Je to zrejme vyvolané rastúcim záujmom o koncerty populárnej a alternatívnej hudby. Segment prezentovania zbierok a ochrany kultúrneho dedičstva v monitoringoch reprezentujú výtvarné a iné umenia, ľudové a tradičné umenie a múzejníctvo. V tomto segmente u nás prevažujú príležitostné a sezónne formy spotreby, ktoré možno v monitoringu posudzovať len množstvom návštev za rok. Návšteva folklórnych podujatí a múzeí je okrem toho pre väčšinu našich občanov charakteristickou dovolenkovou kultúrnou aktivitou, ktorá priamo súvisí s dynamikou cestovného ruchu (12.6.2012, <http://www.nocka.sk/uploads/fd/c5/fdc56b5295544adb7e3625632921405f/4-monitoring-vysledkov-kp-2005-2008-no6-7-2009.pdf>).

Trendy

Komplex opatrení na podporu súkromnej voľby domácností by mal v budúcnosti:

stimulovať lepšie „previazanie“ súkromných výdavkov domácností s verejnými zdrojmi podpory kultúry. Určitá časť tejto podpory kultúrnych zariadení ponúkajúca svoje aktivity pre verejnosť musí byť variabilná, závislá od toho, či vyvolala odozvu, ktorá sa prejavuje vo veľkosti návštevnosti ap. Akými metódami to prepočítať je iná otázka: či u divadiel napr. podľa počtu obsadenosti ponúkaných miest, počtu repríz ap. Pokračovať by sa malo sofistikovanejšie s experimentom „kultúrnych poukazov“ zefektívniť systém dlhodobiejšieho viazania subjektu stimulovaného trhového dopytu (cieľových skupín súčasných i budúcich „spotrebiteľov“ kultúry so stimulovanou trhovou ponukou kultúrnych inštitúcií rozšíriť systém permanentiek rozšíriť systém kultúrnych poukazov aj pre zamestnancov súkromných a verejných inštitúcií (a dotáciami ich kryť zo sociálneho fondu a u firiem aj z iných zdrojov) uplatňovať bonusové body na cenu vstupenky, za ktoré návštevník po určitom počte dostane bezplatnú (alebo výrazne zľavnenú) vstupenku last minute zľavy na očakávanú nevyužitú ponuku zaviesť výrazne diferencované ceny na dopoludňajšie a popoludňajšie predstavenia (s prioritou pre dôchodcov a deti aj so sprievodom) zlepšiť využívanie stykov s podnikovým svetom ekonomiky pri podpore ich firemnej identity aj návštevou kultúrnych zariadení podporiť „umelecké školenie“ detí mimo školy ako budúcich aktívnych subjektov trhového dopytu zavedením odpočítateľnej položky z daňového základu domácností za tieto výdavky radikálne zlepšiť celý systém marketingu verejných kultúrnych inštitúcií (vo väzbe na odporúčanie č. 1 a č. 3) radikálne zlepšiť strategický manažment kultúrnych inštitúcií (v prepojení na prognózovanie ich vývoja, na manažment rizika podmienok ich ekonomického vývoja atď.) významne zlepšiť systém školskej a mimoškolskej výchovy mládeže ku kultúre (12.6.2012, <http://www.nocka.sk/uploads/fd/c5/fdc56b5295544adb7e3625632921405f/4-monitoring-vysledkov-kp-2005-2008-no6-7-2009.pdf>).

Prognóza cieľovej skupiny

Veková skupina 20 – 29

Predpokladaný počet obyvateľov vo vekovej skupine 20-29											
	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
20-24	354	344	334	324	313	303	293	283	272	262	252
25-29	354	336	318	300	282	264	246	228	210	192	174
20-24 - pr. Index				0,965	% nárast – 20-24						-34,615
25-29 - pr. Index				0,925	% nárast 25 – 29						-60,952
Abs. nárast											- 339
% z celkového počtu obyvateľov - 2022											10,116
% z celkového počtu obyvateľov - 2032											5,839

V rizikovej skupine od 20 do 29 sa predpokladá celkový pokles o 339 obyvateľov. Celkovo 34,615 % pokles sa predpokladá v skupine od 20 do 24. V skupine od 25 do 29 rokov sa predpokladá % pokles o 60,952 %. Táto skupina je spotrebiteľom bežných verejných služieb, zároveň sa vyznačuje najintenzívnejšou migračnou aktivitou.

Veková skupina 30 – 44

Predpokladaný počet obyvateľov vo vekovej skupine 30-44											
	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
30-34	395	390	387	384	380	376	372	369	365	361	357
35-39	519	500	482	463	445	426	408	389	371	352	333
40-44	706	719	732	745	758	771	785	798	811	824	837
30-34 - pr. Index				0,990	% nárast – 30-34						-11,472
35-39 - pr. Index				0,954	% nárast – 35-39						-42,905
40-44 - pr. Index				1,017	% nárast – 40-44						22,320
Abs. nárast											-110
% z celkového počtu obyvateľov - 2022											23,140
% z celkového počtu obyvateľov - 2032											23,832

Vekové skupiny od 30 do 44 rokov predpokladajú heterogénny vývoj. V skupine od 30 – 34 sa predpokladá pokles o 11,472 %. Nárast sa predpokladá v skupine od 40 – 44 rokov. Tieto skupiny obyvateľov sú spotrebiteľmi bežných komunálnych služieb. Nižšie vekové skupiny tiež preferujú možnosti aktívneho trávenia voľného času. V absolútnom vyjadrení by mal počet obyvateľov v tejto vekovej skupine klesnúť o 110. Kým v roku 2022 sa predpokladá celkový podiel na 23,140 %, do roku 2032 by tento podiel mal klesnúť na 23,832 %.

2.15. UBYTOVACIE ZARIADENIA

Kvalitné ubytovanie poskytujú dva hotely a jedno kempingové zariadenie. V prípade, že by sa v meste rozvinul cestovný ruch, bolo by nutné rozšíriť ubytovacie kapacity. V súčasnosti v meste nie sú ubytovacie možnosti v súkromných rodinných domoch.

APARTMÁNY

GAPA Šahy, spol. s r.o., Hontianska cesta 7, 936 01 Šahy
Hotel & Restaurant - VILLA ROMAINE, Hlavné nám. 13, 936 01 Šahy

HOTELY

Hotel & Restaurant - VILLA ROMAINE, Hlavné nám. 13, 936 01 Šahy

PENZIÓNY

GAPA Šahy, spol. s r.o., Hontianska cesta 7, 936 01 Šahy (15.6.2022, <https://www.sahy.sk/pre-turistov.phtml?id5=3399>).

2.16. STRAVOVACIE A REŠTAURAČNÉ SLUŽBY

V meste je dostatok reštauračných zariadení, ktoré poskytujú každodenné stravovanie, ale aj možnosť usporiadania rodinných osláv, svadieb, stužkových a iných osláv. Je tu pizzeria, dve cukrárne na námestí, biliard, diskotéka pre mládež ako aj bar, kde sa najčastejšie stretáva miestna mládež (PHSR, 2014).

DONÁŠKOVÉ SLUŽBY

BIETA - RESTAURANT & ESPRESSO, Kalvárenská 3, 93601 Šahy

REŠTAURÁCIE

BIETA - RESTAURANT & ESPRESSO, Kalvárenská 3, 93601 Šahy

Cross restaurant - denné menu, Bernecká 2, 93601 Šahy
GAPA Šahy, spol. s r.o., Hontianska cesta 7, 936 01 Šahy
Hotel & Restaurant - VILLA ROMAINE, Hlavné nám. 13, 936 01 Šahy

KAVIARNE

BIETA - RESTAURANT & ESPRESSO, Kalvárenska 3, 93601 Šahy
Hotel & Restaurant - VILLA ROMAINE, Hlavné nám. 13, 936 01 Šahy

ZÁVODNÉ STRAVOVANIE

BIETA - RESTAURANT & ESPRESSO, Kalvárenska 3, 93601 Šahy
Cross restaurant - denné menu, Bernecká 2, 93601 Šahy
Hotel & Restaurant - VILLA ROMAINE, Hlavné nám. 13, 936 01 Šahy

2.17. CESTOVNÝ RUCH

Priamo v meste Šahy, v časti Homok, sa nachádza areál, ktorý by bol vhodný na rekreáciu pre turistov, resp. ako oddychové miesto pre domácich obyvateľov. Mesto má bohatú históriu a dostatok historických budov, ktoré by mohli slúžiť ako objekty záujmu pre turistov. Žiaľ všetky by si vyžadovali rekonštrukciu, aby sa zvýšila ich atraktivita. Pomohla by aj cieľená propagácia. V katastri mesta je dostatok lesov, kde by bolo možné vybudovať viac turistických, náučných chodníkov. Otázkou je aj budovanie cyklotrás, ktoré by bolo možné napojiť na sieť cyklotrás v Maďarsku (PHSR, 2014).

Medzi najnavštevovanejšie pamiatky mesta určite patrí Hontianske múzeum a galéria Ľudovíta Simonyiho, ktoré boli založené v roku 1992. Budova múzea prijíma návštevníkov od roku 1995, je otrebné ju zrekonštruovať. Zaujímavými pamiatkami mesta sú synagóga, kalvária, radnica - bývalé sídlo Hontianskej župy, či socha Nepoškvrnenej bohorodičky, patrónky mesta.

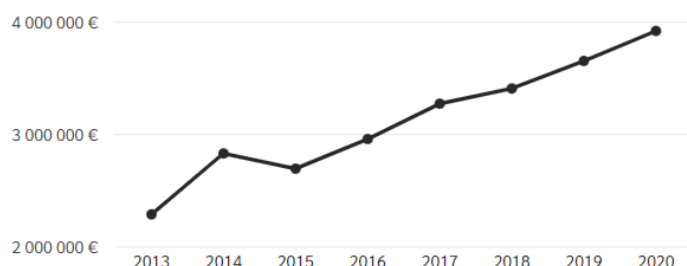
V blízkosti mesta sa nachádzajú kúpele Dudince, ktoré sa špecializujú na choroby pohybového ústrojenstva a nervové choroby. Úspešná je aj liečba srdcových a cievnych chorôb, vysokého krvného tlaku, niektorých kožných a ženských chorôb a chorôb dýchacích ciest. Veľmi atraktívne sú tiež Dudinské travertínové kopy, ktoré sú chránenou prírodnou rezerváciou (15.6.2022, <https://slovakia.travel/sahy>).

2.18. REKAPITULÁCIA ROZPOČTU MESTA A FINANČNÉ ZDRAVIE MESTA ŠAHY

Spolu za rok 2020

Ekonomická klasifikácia

Spolu	9 754 361 €		
názov	suma	podiel z celku / podiel v rámci skupiny	priemer miest
Daňové príjmy	3 921 364 €	40 %	48 %
Dane z príjmov a kapitálového majetku	2 983 827 €	76 %	75 %
Dane z majetku	621 613 €	16 %	16 %
Dane za tovary a služby	314 208 €	8 %	9 %
Sankcie uložené v daňovom ...	1 716 €	0 %	0 %

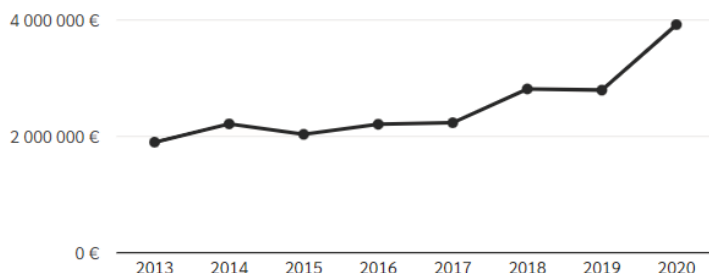

Obrázok: Vývoj daňových príjmov v meste Šahy
Zdroj: 20.5.2022, <http://www.hospodarenieobci.sk/>

Granty a transfery	3 919 196 €	40 %	32 %
---------------------------	--------------------	-------------	-------------

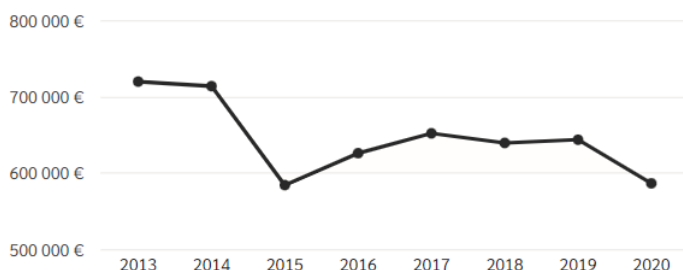

Tuzemské bežné granty a transfery	3 919 196 €	100 %	98 %
Tuzemské kapitálové granty a transfery	0 €	0 %	1 %

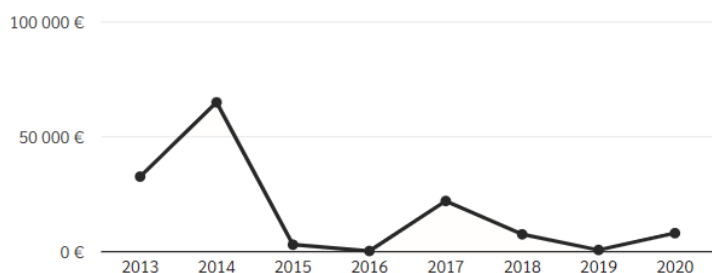
Obrázok: Vývoj grantov a transferov v meste Šahy
Zdroj: 20.5.2022, <http://www.hospodarenieobci.sk/>

Nedaňové príjmy	587 050 €	6 %	9 %
Administratívne poplatky a iné pop...	211 653 €	36 %	50 %
Príjmy z podnikania a z vlastn...	199 469 €	34 %	29 %
Iné nedaňové príjmy	167 532 €	29 %	12 %

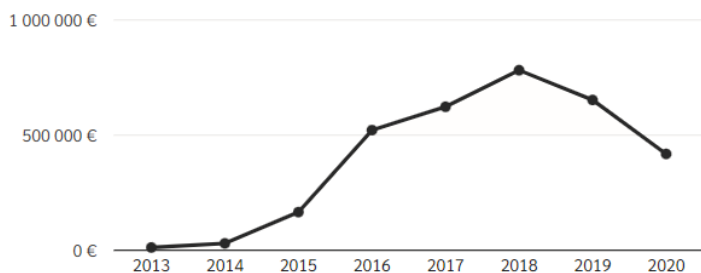
Obrázok: Vývoj nedaňových príjmov v meste Šahy
Zdroj: 20.5.2022, <http://www.hospodarenieobci.sk/>

Kapitálové príjmy	8 060 €	1 %	8 %
Úroky z tuzemských úverov, pôžičiek, ...	336 €	0 %	0 %

Obrázok: Vývoj kapitálových príjmov v meste Šahy
Zdroj: 20.5.2022, <http://www.hospodarenieobci.sk/>

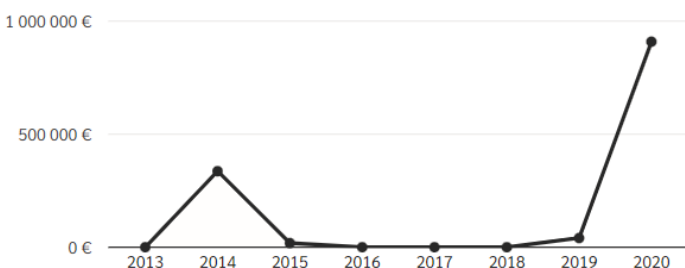
Príjmy z transakcií s finančným....	418 057 €	4 %	6 %
Z ostatných finančných operácií	418 057 €	100 %	100 %

Obrázok: Vývoj príjmov z transakcií v meste Šahy

Zdroj: 20.5.2022, <http://www.hospodarenieobci.sk/>

Prijaté úvery, pôžičky a návra...	908 694 €	9 %	5 %
Tuzemské úvery, pôžičky a návratné f....	908 694 €	100 %	93 %

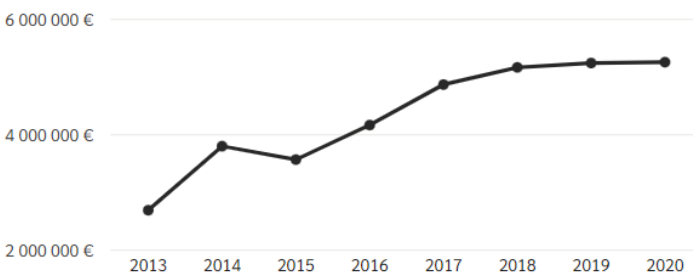

Obrázok: Vývoj prijatých úverov a pôžičiek v meste Šahy

Zdroj: 20.5.2022, <http://www.hospodarenieobci.sk/>

Zdroje

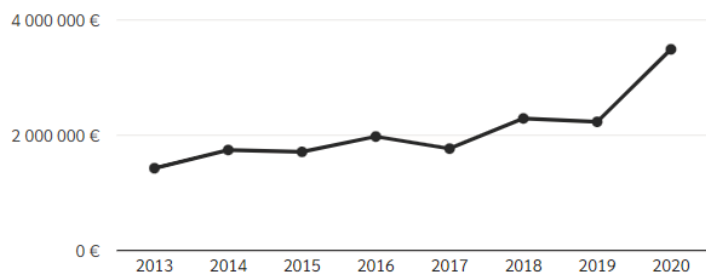
Vlastné zdroje	5 257 436 €	54 %	62 %
Vlastné príjmy obcí a VÚC,	5 182 183 €	99 %	92 %
Iné zdroje vyššie neuvedené	48 278 €	1 %	6 %
Dotácie poskytnuté zo štátneho fondu	17 806 €	0 %	1 %
Zdroje z predaja majetku	8 060 €	0 %	1 %
Zdroje zo zisku	1 109 €	0 %	0 %

Obrázok: Vývoj vlastných zdrojov v meste Šahy

Zdroj: 20.5.2022, <http://www.hospodarenieobci.sk/>

Zo štátneho rozpočtu	3 489 649 €	36 %	31 %
Zo štátneho rozpočtu	2 979 024 €	85 %	91 %
Zdroje z predchádzajúcich rokov	510 625 €	15 %	9 %

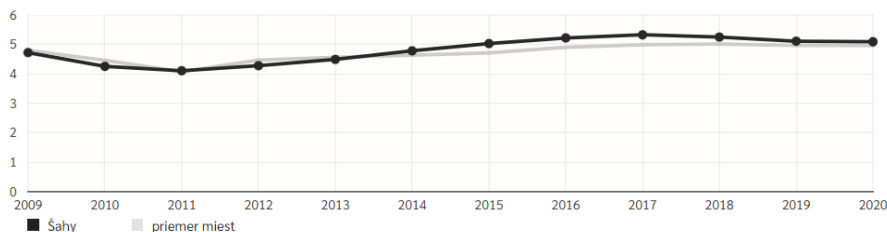

Obrázok: Vývoj príjmov zo štátneho rozpočtu v meste Šahy
Zdroj: 20.5.2022, <http://www.hospodarenieobci.sk/>

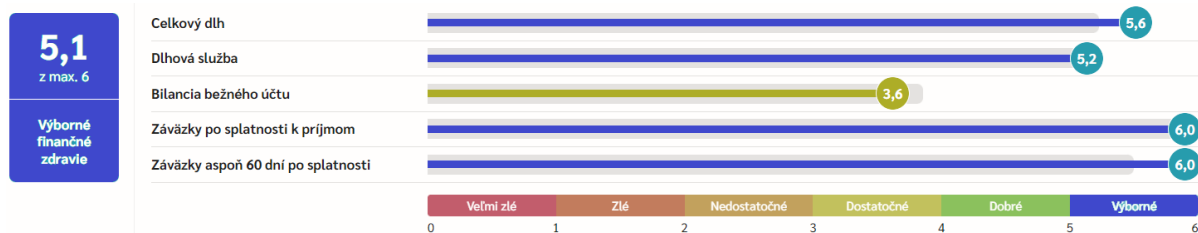
Bankové úvery	744 038 €	8 %	3 %
Bankové úvery bez štátnej záruky	744 038 €	100 %	94 %
Iné zdroje a vybrané finančné ..	263 238 €	3 %	4 %
Iné zdroje	171 707 €	65 %	40 %
Vybrané finančné prostriedky a	91 531 €	35 %	60 %

Finančné zdravie mesta Šahy

Celkové skóre finančného zdravia mesta Šahy sa počíta ako vážený priemer zo skóre, ktoré dosiahla každá z jeho piatich zložiek - Celkový dlh, Dlhová služba, Bilancia bežného účtu, Závazky po lehote splatnosti a Závazky aspoň 60 dní po splatnosti. Tieto zložky majú váhu postupne 30 %, 10 %, 30 %, 15 % a 15 %. Mesto Šahy dosiahlo skóre **5,1**.

Obrázok Vývoj finančného zdravia mesta Šahy
Zdroj: 22.5.2022, <http://www.hospodarenieobci.sk/>

Obrázok Aktuálny stav finančného zdravia mesta Šahy
Zdroj: 22.5.2022, <http://www.hospodarenieobci.sk/>

2.19. SAMOSPRÁVA

Vzťah samospráva – občan si vyžaduje vypracovať projekt klientskeho prístupu riešiaci ako, vzťah zamestnancov úradu, tak aj poslancov ku občanom a návštevníkom mesta.

Manažment a správa mesta

Súčasná zariadenia verejnej správy a administratívy reprezentuje mestský úrad. Mestský úrad je výkonným orgánom mestského zastupiteľstva a primátora mesta Šahy. Mestský úrad zabezpečuje organizačné a administratívne veci mestského zastupiteľstva a primátora mesta ako aj orgánov zriadených mestským zastupiteľstvom. Mestské zastupiteľstvo v Šahách je zložené z 14 poslancov. Predstaviteľom a najvyšším výkonným orgánom mesta Šahy je primátor. Je štatutárnym orgánom mesta v majetkovoprávných i v pracovnoprávných vzťahoch. Pod právomoc primátora spadá činnosť zástupcu primátora a mestského úradu.

Mesto je samostatný územný samosprávny a správny celok Slovenskej republiky; združuje osoby, ktoré majú na jeho území trvalý pobyt. Mesto je právnickou osobou, ktorá za podmienok ustanovených zákonom samostatne hospodári s vlastným majetkom a s vlastnými príjmami. Základnou úlohou mesta pri výkone samosprávy je starostlivosť o všestranný rozvoj jeho územia a o potreby jeho obyvateľov. Mestu pri výkone samosprávy možno ukladať povinnosti a obmedzenia len zákonom a na základe medzinárodnej zmluvy. Mesto má právo združovať sa s inými mestami alebo obcami v záujme dosiahnutia spoločného prospechu. Mesto samostatne rozhoduje a uskutočňuje všetky úkony súvisiace so správou mesta a jeho majetku, všetky záležitosti, ktoré ako jeho samosprávu pôsobnosť upravuje osobitný zákon, ak takéto úkony podľa zákona nevykonáva štát alebo iná právnická osoba alebo fyzická osoba. Orgánmi mesta sú:

Mestské zastupiteľstvo
primátor mesta
hlavný kontrolór

Mestské zastupiteľstvo je zastupiteľský zbor mesta zložený z poslancov zvolených v priamych voľbách obyvateľmi mesta. Volebné pravidlá upravuje osobitný predpis. Funkčné obdobie mestského zastupiteľstva sa končí zložením sľubu poslancov novozvoleného mestského zastupiteľstva na štyri roky. Primátor je predstaviteľom mesta a jeho najvyšším výkonným orgánom. Funkcia primátora je verejnou funkciou. Funkčné obdobie primátora sa skončí zložením sľubu novozvoleného primátora. Spôsob voľby primátora upravuje osobitný zákon. Mestský úrad zabezpečuje organizačné a administratívne veci mestského zastupiteľstva a primátora, ako aj orgánov zriadených mestským zastupiteľstvom.

Matričný úrad
Matričný úrad prijíma ústne a písomné žiadosti občanov svojho obvodu, ale spracúva, zapisuje a vydáva doklady o všetkých matričných udalostiach, ktoré sa udejú v tomto obvode bez ohľadu na trvalý pobyt osoby, ktorej sa daná matričná udalosť týka.

Stavebný úrad
Oddelenie zabezpečuje plnenie úlohy na úseku rozvoja mesta, územného plánovania, stavebníctva a životného prostredia.

Nasledujúca tabuľka prezentuje príslušnosť obyvateľov k jednotlivým úradom špecializovanej štátnej správy.

Príslušnosť k obyvateľom k úradom ŠSS	
Sídlo matričného úradu	Šahy
Sídlo pracoviska daňového úradu	Šahy
Sídlo pracoviska Obvodného oddelenia policajného zboru	Šahy
Sídlo Okresného súdu	Šahy
Sídlo Okresného riaditeľstva Hasičského a záchranného zboru	Šahy
Sídlo pracoviska okresného úradu	Šahy
Sídlo Územnej vojenskej správy	Nitra
Sídlo územného Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny	Šahy
Sídlo Okresného úradu životného prostredia	Šahy
ŠÚ SR	

V meste sa nachádza Okresné riaditeľstvo PZ v Šahách. Obvodné oddelenie PZ, Šahy patriace pod Okresné riaditeľstvo PZ v Leviciach má vo svojej kompetencii ochranu verejného poriadku, boj proti trestnej činnosti, odhaľovanie a objasňovanie priestupkov a trestných činov. V pôsobnosti sú nasledovné samosprávy: Šahy, Bielovce, Demandice, Dolné Semerovce, Hokoce, Horné Semerovce, Horné Turovce, Hrkovce, Ipeľské Úľany, Ipeľský Sokolec, Kubáňovo, Lontov, Pastovce, Plášťovce, Sazdice, Slatina, Tupá, Veľké Turovce, Vyškovce nad Ipľom.

V meste Šahy je zriadená mestská polícia. V zmysle zákona SNR č. 564/1991 Zb. o obecnej polícii v znení neskorších predpisov plní Mestská polícia mesta Šahy tieto úlohy:

- zabezpečuje verejný poriadok v obci, spolupôsobí pri ochrane jej obyvateľov a iných osôb v obci pred ohrozením ich života a zdravia,
- spolupôsobí s príslušnými útvarmi Policajného zboru pri ochrane majetku obce, majetku občanov, ako aj iného majetku v obci pred poškodením, zničením, stratou alebo pred zneužitím i s využitím ústrední zabezpečujúcich signalizáciu a iných zabezpečovacích systémov (pulty centrálnej ochrany),
- dbá o ochranu životného prostredia v obci,
- dbá o dodržiavanie poriadku, čistoty a hygieny v uliciach, iných verejných priestranstvách a verejne prístupných miestach,
- vykonáva všeobecne záväzné nariadenia obce, uznesenia obecného zastupiteľstva a rozhodnutia starostu,
- obhajuje priestupky, ak tak ustanovuje osobitný predpis, prejednáva v blokovanom konaní priestupky ustanovené osobitným predpisom⁴) a priestupky proti bezpečnosti a plynulosti cestnej premávky spáchané porušením príkazu, zákazu alebo obmedzenia vjazdu, jazdy, odbočenia, otáčania, cúvania, zastavenia alebo státia vyplývajúceho zo všeobecnej úpravy cestnej premávky alebo z dopravnej značky alebo dopravného zariadenia,
- oznamuje príslušným orgánom porušenie právnych predpisov, ktoré zistí pri plnení svojich úloh a ktorých riešenie nepatrí do pôsobnosti obce,
- oznamuje obci porušenie zákazu požitia alkoholických nápojov a iných návykových látok osobou maloletou do 15 rokov alebo mladistvou do 18 rokov,
- plní úlohy na úseku prevencie v rozsahu pôsobnosti ustanovenej týmto zákonom,
- doručuje písomnosti, ak tak určí súd.
- Mesto môže vymedziť mestskej polícii aj ďalšie úlohy, ak to ustanovujú osobitné zákony.

Mestská polícia je oprávnená využívať zvukové, obrazové alebo iné záznamy spracúvané v súlade s osobitným predpisom na plnenie jej úloh a na zaznamenávanie priebehu jej činnosti alebo zákroku.

Rozdelenie mesta do rájónov podľa ulíc a príľahlých mestských častí s príslušným policajtom na ktorého sa môžete s dôverou obracať:

SPLOČNÉ RAJÓNY :

- 0 Rajón: ulice - Hlavné námestie, J. Kráľa, Tabanská, B.Bartóka, Rotaridesa
- 7 Rajón: mestská časť Preseľany
- 8 Rajón: mestská časť Tešmák

JEDNOTLIVÉ RAJÓNY :

- 1 Rajón : Szabó Karol / ulice / : Mlynská, Ružová, A. Sládkoviča, J.Jesenského, Petőfiho, 1. Mája, Cintorínska, Obrancov mieru
- 2 Rajón : Mgr.Máté Štefan / ulice / : Kapitulská, Školská, F.Rákocziho E.B. Lukáča, Podzámocká,Vinárska, Smreka, Kalvárenská, Parková, Tešmacká cesta
- 3 Rajón : Capák Roman / ulice / SNP, Kpt.Nálepku, F.Fegyvermekiho, Vajanského, M.M.Hodžu, L. Štúra, Severná
- 4 Rajón : spoločný kontrolný výkon / ulice / J. Thuróczyho, Pivničná, Thúryho, B. Němcovej, Szokolyiho, Agátová, A. Kmeťa, Hangyás
- 5 Rajón : Urblik Peter / ulice / Gyűrkyho, Széchenyiho, Szondyho, K.Mikszátha, Hviezdoslavova, M.R. Štefánika, Zs. Móricza, Mládežnícka
- 6 Rajón : Záhorsky Árpád / ulice / Hont.cesta, Bitúnková, Bernecká, Lesná, I.Madácha, Nemocničná, Kuzmányho, A.Sipossa, L.Pongrácza, Záhradnícka, Železničná (15.6.2022, <https://www.sahy.sk/zakladne-info.phtml?id3=19787>).

2.21. IDENTIFIKÁCIA HLAVNÝCH VONKAJŠÍCH FAKTOROV ROZVOJA ÚZEMIA A ANALÝZA VPLYVU VONKAJŠIEHO PROSTREDIA NA VÝVOJ SITUÁCIE V ÚZEMÍ

Mesto Šahy sú súčasťou Vyššieho územného celku Nitra. Táto časť identifikuje hlavné faktory vonkajšieho prostredia, ktoré priamo alebo nepriamo ovplyvňujú vývoj mesta. Nitriansky kraj je prevažne vidiecky, pomaly rastúci región SR, s primeranou atraktivitou a pozíciou, priemerným stupňom pripravenosti na inovácie, priemerne konkurencieschopný mimo centra rozvojových aktivít EÚ a s možnosťou cezhraničnej spolupráce s Maďarskou republikou. Po Košickom a Prešovskom kraji je najľudnatejším krajom SR. NK je prevažne vidieckym regiónom SR (46,8 % mestského obyvateľstva), kde sa výrazne prejavuje starnutie populácie a pokles detskej zložky obyvateľstva. NK vykazoval rast ekonomicky aktívneho obyvateľstva. NK sa vyznačuje priemernou zamestnanosťou (miera zamestnanosti 64,1 %). V prípade NK bude nevyhnutné vyvárať pracovné príležitosti najmä pre ekonomicky aktívne obyvateľstvo, ktoré dochádza za prácou do iných regiónov (približne 27 000 ekonomicky aktívneho obyvateľstva). Najviac zamestnaných v kraji je v priemysle (okolo 36 %) a vysoký podiel na zamestnanosti predstavujú verejné služby (23 %) a celkovo služby (56 %). NK patrí k najproduktívnejším poľnohospodárskym regiónom SR s celkovou výmerou poľnohospodárskej pôdy 468 669 ha, čo je najviac v SR a podiel poľnohospodárskej pôdy v SR (19,3 %). Priaznivo možno hodnotiť vývoj sektorovej štruktúry v regióne, ktorý prešiel pomerne rýchlo sektorovou reštrukturalizáciou a posilnil pozíciu najvýznamnejších sektorov

(strojársky a chemický priemysel), nasledovaný vybranými segmentmi spotrebného priemyslu a elektrotechnickým priemyslom. V kraji existujú 4 priemyselné parky. Nitriansky kraj nepatrí medzi najnavštevovanejšie kraje SR, disponuje nízkou ubytovacou kapacitou a dosiahol jednu z najnižších návštevností (6,3 %) v rámci SR. Celkom možno očakávať, že NK si ťažko udrží pozíciu pomerne hospodársky a sociálne stabilného regiónu a bude sa pomaly približovať k úrovni priemeru EÚ 27. V priemyselnej výrobe bude viac dominovať energetika. Vďaka novým zahraničným investíciám by sa mohol zvýšiť podiel strojárkeho, elektrotechnického a automobilového priemyslu, prostredníctvom inovácií aj chemického priemyslu, ohrozená je pozícia lodiarkeho priemyslu. Inovačný potenciál regiónu by sa mal v budúcnosti zamerať na inovácie v elektrotechnickom priemysle a energetike, zvyšovanie spotreby energie z obnoviteľných zdrojov, technológií znižujúcich nepriaznivý dopad na životné prostredie a predovšetkým v oblasti poľnohospodárstva a pod. Oblasť Nitry síce má rovnaké štrukturálne problémy v oblasti výskumu, vývoja a inovácií ako zvyšok Slovenska - nedostatočné prístrojové vybavenie a nedostatočná technická infraštruktúra výskumu a vývoja, ale v kraji je sústredená významná a jedinečná vedeckovýskumná základňa pre oblasť poľnohospodárstva. NK je pomerne dobre dopravne prepojený s ostatnými časťami SR aj napriek absencii diaľnic s dopravným uzlom mesta Nitra. Zastúpené sú všetky druhy dopravy okrem leteckej (miestne letisko Nitra - Janíkovce). Špecifické postavenie má aj vodná doprava a jej význam rastie (Dunaj a prístav celoštátneho významu v Komárne).

Charakteristika špecifických stránok regiónu

V porovnaní s regiónmi vyspelých krajín EÚ a regiónmi SR možno konštatovať, že NK využíva iba čiastočne svoj rozvojový potenciál. Najvýraznejšie rezervy sa nachádzajú v nedostatočnej úrovni využívania inovačného potenciálu najmä v poľnohospodárstve a chemickom priemysle. Dôsledkom toho je jeho slabé prenikanie do priemyslu, ale najmä poľnohospodárstva a následne služieb v odvetviach sústredených v regióne. V porovnaní so svetovými trendmi zvyšovania kvality verejných služieb cestou informatizácie a s vývojom v okolitých krajinách je úroveň informatizácie NK nízka. NK sa v posledných rokoch aj napriek svojmu potenciálu začal prepadať vo svojej výkonnosti v porovnaní s ostatnými regiónmi SR. Za najväčší rozvojový potenciál NK možno považovať:

- existujúcu sieť vedeckých a výskumných inštitúcií a potenciál vysokokvalifikovanej pracovnej sily vhodnej pre rozvoj výskumu a vývoja,
- nadregionálne väzby na rýchlorastúce regióny,
- lodnú cestu po Dunaji s prístavmi v Komárne a Štúrove medzinárodného významu.

Konkurenčná výhoda

Konkurenčná výhoda NK je tvorená vysokým inovačným potenciálom a vysokokvalifikovanou pracovnou silou v oblasti poľnohospodárstva a chemického priemyslu a predpokladmi pre rozvoj biotechnológií, nový typ sociálnych služieb a zdravotnej starostlivosti.

Strategické ciele:

1. veda, výskum, inovácie zamerané na oblasť poľnohospodárstva a chemického priemyslu,
2. komplexný rozvoj vidieka a pôdohospodárstvo,
3. územná a medziregionálna spolupráca,
4. udržateľný rozvoj krajiny.

Očakávané dopady:

- zvýšenie inovačnej kapacity a potenciálu najmä v oblasti poľnohospodárstva, chemického priemyslu a alternatívnych zdrojov energie,
- komplexný rozvoj vidieka, udržateľný rozvoj krajiny ako súčasti kvality života v regióne,
- posilnenie vnútroregionálnych, ale aj nadregionálnych a medzinárodných väzieb v strategických rozvojových oblastiach,
- zlepšenie demografickej situácie v regióne,
- zvýšenie orientácie regionálnej ekonomiky na nové typy služieb v sociálnej a zdravotníckej oblasti (NSRR, 2011, s.70-75).

2.21. EX-POST HODNOTENIE PREDCHÁDZAJÚCEHO PHSR

Uvedená časť prezentuje plnenie cieľov predchádzajúceho PHSR podľa kapitálových investícií.

Názov	Plnenie
2014	

2015	
2016	
2017	
2018	
2019	
2020	
2021	

Zdroj: MsÚ, 2022

3 SWOT ANALÝZY

Nasledujúca SWOT analýzy sa zameriavajú na silné, slabé stránky, príležitosti a riziká prioritných rozvojových oblastí. Na ich základe budú formulované hlavné rozvojové ciele.

Analýza SWOT

Sledovať a vyhodnocovať vývojové trendy v regióne v neustále sa meniacom vonkajšom prostredí, identifikovať trend sociálno-ekonomického rozvoja, alebo smer vývoja ako príležitosť alebo hrozbu, je v súčasnosti pre mesto Šahy nevyhnutnosť. To, čo sa na prvý pohľad zdá ako príležitosť, ňou vo vzťahu k zdrojom mesta, kultúre, ľudským zdrojom, životnému prostrediu a hospodárstvu, uplatňovanej stratégii vôbec nemusí byť.

Nástrojom pre celkovú analýzu vonkajších a vnútorných činiteľov je SWOT analýza. Predstavuje kombináciu dvoch analýz, S - W a O - T. Účelom SWOT analýzy je posúdenie vnútorných predpokladov podniku k uskutočneniu určitého rozvojového zámeru a podrobenie rozboru i vonkajších príležitostí a obmedzení určené potrebami obyvateľov a subjektov v rámci mesta. Na jej základe môže mesto prikrčiť k formulácii špecifických cieľov.

Schéma SWOT analýzy:

	S - silné stránky	W - slabé stránky
	1. 2. ... 10.	1. 2. ... 10.
O - príležitosti	1. 2. Stratégia SO ... 10.	1. 2. Stratégia WO ... 10.
T - hrozby	1. 2. Stratégia ST ... 10.	1. 2. Stratégia WT ... 10.

SO – využiť silné stránky na získanie konkurenčnej výhody

WO – prekonať slabiny využitím príležitostí

SW – využiť silné stránky na čelenie hrozbám

WT – minimalizovať náklady a čeliť hrozbám

Analýza príležitostí a rizík - O-T

O – T analýza umožňuje rozlíšiť atraktívne príležitosti v meste, ktorá skrýva potenciál územia a ktoré môžu mestu priniesť výhody pri dosahovaní vyváženého rastu. Súčasne tiež nabáda k zamysleniu nad problémami, s ktorými bude mesto riešiť v rámci Integrovannej stratégie. Znamená to teda, že mesto musí sledovať významné sily makroprostredia (demografické, ekonomické, technologické, politické, legislatívne, sociálne a kultúrne) a tiež tých účastníkov mikroprostredia, ktorí ovplyvňujú jej schopnosť dosiahnuť v regióne prospech (neziskové organizácie, orgány miestnych samospráv, podnikateľské subjekty, miestni aktéri a verejnosť). Príležitosti sú posudzované z hľadiska ich atraktívnosti a pravdepodobnosti úspechu. Pravdepodobnosť, že mesto dosiahne úspech pri ekonomickom raste, nezávisí len od jej konkurenčnej sily, oproti konkurenčným regiónom, ale aj od toho či je táto sila v porovnaní s konkurenciou väčšia. V rámci analýzy SWOT sa mesto koncentruje na identifikáciu potenciálnych príležitostí – existencia stabilného hospodárskeho prostredia, kvalitné životné prostredie, prírodný potenciál, historicko-kultúrne hodnoty, rozvinutá sieť inštitúcií verejných služieb, objekty cestovného ruchu.. Kvadrant 1 pozostáva z príležitosti ponúkajúcich najvyšší úžitok pre mesto, preto by sa mal manažment mesta sústrediť na tieto aktivity. Naopak, príležitosti v kvadrante 4 sú buď príliš malé, alebo ich mesto nebude vedieť dostatočne využiť. Príležitosti v kvadrante 2 a 3 sú zaujímavé len v prípade, že existuje možnosť zvýšenia ich atraktívnosti alebo pravdepodobnosti úspechu.

		Matica príležitostí				Matica rizík	
		Pravdepodobnosť úspechu				Pravdepodobnosť nastatia	
		vysoká	nízka			vysoká	nízka
Atraktívnosť	vysoká	1	2	Vážnosť	vysoká	1	2
	nízka	3	4		nízka	3	4

Riziká sú klasifikované z hľadiska ich vážnosti a pravdepodobnosti výskytu. Pri analýze okolia z hľadiska možných hrozieb je potrebné zamerať sa na potenciálne hrozby. Riziká z 1. kvadrantu môžu mesto vážne zraniť, preto treba pripraviť plán strategických aktivít, keďže pravdepodobnosť ohrozenia je vysoká. Riziká v 2. a 3. kvadrante treba podrobiť dôkladnému skúmaniu v prípade, ak sa stávajú kritickými, netreba však zostavenie plánu eventuálnych alternatív. Riziká v 4. kvadrante sú malé a väčšinou ich možno ignorovať. Spojením hlavných príležitostí a rizík, ktoré ovplyvňujú rozvoj mesta, sa stratégovia snažia zistiť mieru celkovej atraktívnosti trhu. Existujú štyri možnosti:

- *Ideálny rozvoj*, ktorý sa vyznačuje mnohými príležitosťami, ale iba niekoľkými (ak vôbec nejakými) rizikami.
- *Špekulatívny rozvoj*, vyznačujúce sa vysokými príležitosťami i vysokými rizikami.
- *Zrelý rozvoj*, vyznačuje sa nízkymi príležitosťami i nízkymi rizikami.
- *Problémový rozvoj*, má nízke príležitosti, ale vysoké riziká.

Externé prostredie vytvára nielen príležitosti, ale prezentuje aj sériu rizík. Riziko je výzva, poukazuje na nevýhodný trend vývoja vo vonkajšom prostredí, ktorý v prípade pasívnej reakcie zo strany podniku ohrozí jeho trhovú pozíciu.

Analýza silných a slabých stránok – S-W analýza

Hodnotenie vplyvu vonkajších činiteľov, vykonávané so zámerom stanoviť ciele mesta, musí byť doplnené rozborom vnútorných činiteľov. Viaceré regióny dnes aj poznajú príležitosti, ktoré im potenciál ponúka, avšak chýba im schopnosť ich využiť. Na základe analýzy silných a slabých stránok vie mesto stanoviť, čo je z hľadiska súčasnej a očakávanej situácie rozumné konať. Za dôležité znaky konkurenčnej sily mesta sa považuje – kvalitné ľudské zdroje, rozvinuté podnikateľské prostredie, dobrý prírodný potenciál, výhodná poloha a dopravná dostupnosť, a iné.. Za dôležité znaky konkurenčnej slabosti sa považuje – strácanie pozície voči konkurenčným regiónom, nedostatok finančných zdrojov na rozvoj, klesajúca demografická krivka, vysoká nezamestnanosť, zlý technický stav základnej infraštruktúry atď. Pri hodnotení silných a slabých stránok je potrebné každý faktor odstupňovať podľa dôležitosti (rozhodujúca silná stránka, marginálna silná stránka, neutrálny faktor, rozhodujúca slabá stránka, marginálna slabá stránka) a podľa intenzity jeho vplyvu - výkonu (vysoký, stredný, nízky). Výsledok spojenia stupňa výkonu a dôležitosti predstavuje štyri možné alternatívy:

		Matica výkonu a dôležitosti	
		Výkon	
Dôležitosť	vysoká nízka	vysoký	nízky
		1 Sústrediť snahu	2 Udržať snahu
		3 Nízka priorita	4 Možné nadmerné investovanie

Kvadrant 1 pozostáva z oblastí, ktoré sú dôležité, ale v ktorých mesto momentálne vykazuje slabý výkon, preto sa musí sústrediť na posilnenie týchto oblastí. **Kvadrant 2** pozostáva z oblastí, v ktorých je síce mesto úspešné, ale do budúcnosti si musí túto úspešnosť udržať. **Kvadrant 3** tvoria oblasti, ktoré nie sú dôležité, zdokonalenia v tomto kvadrante majú nízku prioritu. V **kvadrante 4** nie sú dôležité oblasti, pričom rozvoj a snaha sú zbytočne silné. Na základe tejto analýzy je zrejmé, že silné stránky sa nemusia vždy pretransformovať do konkurenčnej výhody mesta. Dôvodov, prečo je to tak, je niekoľko, pričom najčastejšími obyvateľmi vnímaná nízka dôležitosť poskytovaných služieb a bodov rozvoja. Identifikácia silných miest mesta je možná len na základe porovnania s ich hlavnými konkurentmi v regióne. Ani sústredenie sa na prekonanie všetkých slabých stránok nemusí priniesť očakávaný efekt, pretože náklady potrebné na ich transformovanie do silnej stránky sa nemusia vrátiť. Pozornosť treba venovať príležitostiam, v ktorých má mesto najviac silných stránok, alebo oblastiam, v ktorých sa vzhľadom na veľkú príležitosť a potenciálnu návratnosť investícií ukazuje efektívne vytvorenie nových silných stránok. Príklady z praxe uvádzajú, že i málo rozvinutý región má popri slabých miestach aj silné miesta, ktoré pokiaľ dokáže správne identifikovať a využiť, vytvárajú predpoklady pre trvalý a vyrovnaný sociálno-ekonomický rozvoj. Nasledujúce grafy prezentujú pohľad obyvateľov a poslancov na silné a slabé stránky mesta Šahy a kvalitu života v meste.

3.1 HOSPODÁRSTVO A VEDECKO-TECHNICKÝ ROZVOJ

S	silné stránky	váhy	kumul.	W	slabé stránky	váhy	kumul.
aS1	narastajúci počet podnikateľských subjektov - právnických osôb - od 2011 na 199 rok 2021)	1,5	1,5	aW1	klesajúci, resp. nestabilný počet podnikateľov - fyzických osôb	1,5	1,5
aS2	existencia 1 podniku nad 250 zamestnancov	1,5	3,0	bW2	nízky podiel podnikateľských subjektov v oblasti stravovania a ubytovania a ich klesajúci počet v prípade fyzických osôb,	1,5	3,0
aS3	vysoký podiel podnikov v službách - obchod, odborné, vedecké a technické činnosti a stavebníctve	1,5	4,5	aW3	Výrazný klesajúci počet podnikateľských subjektov vo veľkoobchode a maloobchode	1,5	4,5
aS4	narastajúci počet podnikov v oblasti priemyselnej výroby (od 2011 - nárast na 31,44 %)	1,5	6,0	bW4	vysoká závislosť zamestnanosti na niektorých zamestnávateľoch	1,5	6,0
aS5	narastajúci počet podnikateľských subjektov v oblasti poľnohospodárstva a lesníctva (od 2021 - nárast na 2,6 % subjektov)	1,5	7,5	bW5	Postupný pokles evidovaných pracovníkov v oblasti stavebníctva,	1,5	7,5
bS6	prechádzajúce hlavné dopravné ťahy prepájajúce PL a SR s Balkánom - E77 / I66, železničné spojenie,	1,5	9,0	cW6	Nedostatočná ponuka doplnkových služieb cestovného ruchu	1,5	9,0
bS7	dobré repojenie na dôležité regionálne centrá Maďarskej republiky,	1	10,0	bW7	nízky podiel pobytovej turistiky v meste Šahy,	1,5	10,5

cS8	Vybudovaná železničná a cestná sieť nakrajské mesto Nitra,	1,5	11,5	bW8	problémom je úprava verejných komunikačných priestorov, nevyužívané, opustené objekty, areály a zariadenia,	1	11,5
cS9	Relatívne dobre rozvinutá poľnohospodárska a potravinárska produkcia,	1,5	13,0				
cS10	Tradicia a predpoklady na ďalší rozvoj lesného hospodárstva,	1,5	14,5				
aS11	Rozvinutý strojársky, textilný a potravinársky priemysel,	1,5	16,0				
aS12	Narastajúca poľnohospodárska produkcia obilnín,	1	17,0				
dS13	Stabilná živočíšna produkcia hovädzieho dobytky,	1	18,0				
eS14	pamiatková rezervácia a historické stavby,	1,5	19,5				
fS15	potenciál pre rozvoj rôznych druhov cestovného ruchu (rekreačný a športový, kultúrno-poznávací, vidiecky turizmus a agroturistika, kongresový)	1,5	21,0				
	Spolu		21,0		Spolu		11,5
O	príležitosti	váhy	kumul.	T	ohrozenia	váhy	kumul.
O1	orientovanie sa na výrobu bez negatívnych účinkov na životné prostredie, využívanie jestvujúcich areálov formou intenzifikácie ich územia a efektívnym využitím jestvujúceho objektového fondu,	1,5	1,5	T1	zvýšená regionálna a celosvetová konkurencia v oblasti profilových pre Šahy	0,5	0,5
O2	preferovanie a profilovanie hospodárskej základne pre rozvoj malého a stredného podnikania s orientáciou na rozvoj tradičných foriem výroby,	1,5	3	T2	tlak na intenzívny hospodársky rozvoj a zhodnocovanie investičného potenciálu (nezastavané lokality, prírodné prostredie)	1	1,5
O3	skvalitnenie prostredia výrobných, skladových a prevádzkových areálov (prípadné nové prevádzky)	1	4	T3	pomalá výstavba, modernizácia a rekonštrukcia technickej infraštruktúry - hlavne dopravnej s prepojením na dôležité destinačné body	1,5	3
O4	vytváranie podmienok pre rozvoj hospodárskych aktivít mesta Šahy, pre tvorbu nových pracovných príležitostí a rozvoj zamestnanosti na území mesta, predovšetkým pre miestne pracovné sily,	1,5	5,5	T4	administratívne opatrenia obmedzujúce plnohodnotný rozvoj cestovného ruchu	1,5	4,5
O5	vytváranie podmienok pre rozvoj takých odvetví výroby - priemyslu, ktoré naviažu na dominujúce odvetvia v meste Šahy,	1	6,5	T5	veľká administratívna náročnosť pre získanie a následné čerpanie financií zo štátnych dotácií a z fondov EU	1,5	6
O6	zvýšená podpora a ochrana podnikania v oblasti cestovného ruchu	1,5	8	T6	nedostatok investičného kapitálu z dôvodu ochrany prírodných a kultúromohistorických hodnôt, ako aj zložitých geomorfologických daností	1	7
O7	Možnosti získavania mimorozpočtových zdrojov z fondov EÚ, iných zahraničných zdrojov a dotácií štátneho rozpočtu	1,5	9,5	T7	nepredvídateľné celospoločenské prírodné, zdravotné, ekonomické a sociálne poruchy (pandemická situácia a súvisiace obmedzujúce opatrenia)	1,5	8,5
O8	zvyšujúca sa zamestnanosť v regióne Šahy,	1,5	11	T8	zníženie záujmu spoločnosti o historické bohatstvo, tradície a kultúru	1	9,5
O9	výrazne znižujúci sa počet nezamestnaných hlavne vo vekových skupinách 15 - 49 rokov	1,5	12,5	T9	existencia NATURA 2000- ochranné pásma (územia) pamiatkovej rezervácie, zákon o posudzovaní vplyvov na ŽP	1	10,5
O10	potenciál pre rozvoj rôznych druhov cestovného ruchu (rekreačný a športový, kultúrno-poznávací, vidiecky turizmus a agroturistika, kongresový)	1,5	14				
	Spolu		14		Spolu		10,5

Schéma SWOT analýzy:

	S silné stránky		W slabé stránky	
O príležitosti	Stratégia SO	SO 21	11 0,5	Stratégia WO 14
T hrozby	Stratégia ST	ST 7	10,5	Stratégia WT

V oblasti hospodárstva a cestovného ruchu sú prevyšujúce silné stránky nad slabými. Odporúča sa využiť stratégia SO – kde musí mesto Šahy využiť silné stránky a využitím príležitostí, hlavne možnosťou využitia čerpania nenávratných finančných prostriedkov národných ako aj nadnárodných. Hospodársku základňu je potrebné budovať vzhľadom na dlhoročnú tradíciu ale ja s ohľadom na charakter regiónu - poľnohospodárska produkcia, kultúrno - historický kontext, priemyselná výroba, blízka alokácia pri Maďarskej republike. Z hľadiska sektorov je možné rozvíjať hlavne ekologicky nezávadné výrobné prevádzky v rámci primárneho a sekundárneho sektora, ktoré nebudú narušovať jedinečný kolorit mesta **Šahy** a okolitých obcí, ako aj prevádzky služieb v rámci terciárneho sektora s rozumnými väzbami na zatiaľ nerozvinutý cestovný ruch.

Analýza faktorov: v rámci jednotlivých silných a slabých stránok je ich možné zoskupiť do príbuzných skupín. Určujúcim znakom týchto skupín je spoločný faktor, ktorý determinuje hlavnú podstatu silnej alebo slabej stránky.

silné stránky:

- a - diverzifikácia podnikovej štruktúry, podniková základňa,
- b - ukazovatele a potenciály cestovného ruchu,
- c - dopravná dostupnosť a väzby na príľahlé regióny
- d - službotvorný sektor
- e - poľnohospodárska produkcia
- f - lesníctvo
- g - priemyselná výroba

slabé stránky

- a - diverzifikácia podnikovej štruktúry, podniková základňa,
- b - riziká diverzifikácie a ohrozenia miestneho hospodárstva,
- c - nedostatky a nesystémovosť budovania integrovaných prístupov
- d - problémy ponuky cestovného ruchu
- e - dopravná dostupnosť a väzby na príľahlé regióny

Nasledujúce tabuľky prezentujú výsledné hodnotenie prioritných silných a slabých stránok podľa spoločných faktorov. Z hľadiska dôležitosti sú následne smerodajné pri formulovaní priorit v tejto oblasti.

Pri hodnotení porovnávame dôležitosť jednotlivých znakov navzájom pomocou troch stupňov.

- 1 = znak je dôležitejší ako porovnávaný
- 0 = znak je menej dôležitý ako porovnávaný
- 0,5 = váha znakov je rovnaká

Váha vybraných faktorov rozvoja									
	aS	bS	cS	dS	eS	f7	g11	Suma	Váhy
aS	-	0,5	0	0,5	1	1	0,5	3,5	2
bS	0,5	-	0	0,5	1	1	0,5	3,5	2
cS	1	1	-	1	1	1	1	6	1
dS	0,5	0,5	0	-	0,5	0,5	1	2,5	3
eS	0	0	0	0,5	-	0,5	1	2	4
fS	0	0	0	0,5	0,5	-	1	2	4
gS	0,5	0,5	0	0	0	0	-	1	5

Váha vybraných disparít									
	aW	bW	cW	dW	eW	fW	gW	Suma	Váhy
aW	-	0,5	1	0,5	0			2	2
bW	0,5	-	0,5	0,5	0			1,5	3
cW	0	0,5	-	1	0			1,5	3
dW	0,5	0,5	0	-	0,5			1,5	3
eW	1	1	1	0,5	-			3,5	1
fW						-			
gW							-		

Pre nový rozvoj priemyselnej výroby v Šahách sa navrhuje ucelená priemyselná zóna na severozápadnej strane mesta, pri ceste I/66. Jej základom je dnešný areál Kovomontu, ktorý je možné reštrukturalizovať. Priemyselnú zónu (v podobe priemyselného parku) by mala vytvárať územne združená sústava kooperujúcich priemyselných, skladových a distribučných zariadení so spoločnou technickou infraštruktúrou. Areál priemyselnej zóny je zavlečkovateľný zo železničnej trate Zvolen - Šahy, najvýhodnejšie zo železničnej stanice Tupá. Železničnú vlečku v priemyselnej zóne možno okrem bežnej nakládky a vykládky surovín, polotovarov a výrobkov využiť aj ako prekladisko kombinovanej dopravy. Priemyselný park sa navrhuje kreovať i na severnom okraji mesta dostavbou a reštrukturalizáciou (konverziou) existujúcich výrobných plôch nad novonavrhovaným prístupom k cintorínu na ulici SNP. Menšie plochy pre lokalizáciu zariadení priemyselnej výroby a skladov sa ako územná rezerva s navrhujú na severnom okraji mesta a na Homoku, v časti Morotva - tu však až po výhľadovom priemiestnení cestného hraničného priechodu. Podobne sú menšie plochy pre aktivity priemyselnej výroby (nezávadného charakteru) navrhované ako súčasť komplexného rozvoja mesta v lokalite jeho zamýšľaného západného rozvoja (25.6.2022, https://www.sahy.sk/download_file_f.php?id=32297).

3. 2. DOPRAVA A KOMUNIKÁCIE

S	silné stránky	váhy	kumul.	W	slabé stránky	váhy	kumul.
aS1	Prechádzajúce multimodálne korydory E77 / I66	1,5	1,5	aW1	Potrebná rekonštrukcia cesty I/66	1,5	1,5
aS2	Vybudovaná sieť železnice	1,5	3,0	aW2	Potrebná prestavba cesty I/66 a výstavba obchvatu mesta	1,5	3,0
aS3	Prechádzajúce transeurópske magistrály - TEM 5 (E77)	1,5	4,5	aW3	Nevyhovujúci stav miestnych komunikácií	1,5	4,5
aS4	Dobré napojenie regiónu na železničnú sieť	1,5	6,0	aW4	Potrebná rekonštrukcia a dostavba chodníkov na mnohých uliciach	1,5	6,0
aS5	Vybudovaná železničná stanica,	1,5	7,5	aW5	Nedostatočné prepojenie centra mesta a mestských častí cyklochodníkmi	1,5	7,5
aS6	Vybudovaná sieť miestnych komunikácií	1,5	9,0	bW6	Nedostatočné prepojenie mesta Šahy na okolité samosprávy	1,5	9,0
aS7	Vybudované chodníky na väčšine ulíc (ich postupná rekonštrukcia)	1,5	10,5	bW7	Potrebná dostavba parkovacích miest	1,5	10,5
				bW8	Potrebná modernizácia železničnej stanice,	1,5	12,0
	Spolu		10,5		Spolu		12,0
O	príležitosti	váhy	kumul.	T	ohrozenia	váhy	kumul.
O1	dostavba chodníkov pre peších v centre mesta Šahy ako aj jednotlivých mestských častiach,	1,5	1,5	T1	malá miera podpory miest a obcí zo strany štátu,	1,5	1,5
O2	dostavba parkovacích plôch v meste (parkovacie domy),	1,5	3	T2	zhoršujúci sa stav mestských stavieb a komunikácií,	1,5	3
O3	výstavba obchvatu mesta,	1,5	4,5	T3	nevýhodné podmienky čerpania prostriedkov z EÚ fondov,	1,5	4,5
O4	upraviť kategorizáciu siete MK,	1,5	6,0	T4	nevýhodné podmienky čerpania úverových zdrojov z komerčných bánk,	1,5	6,0
O5	odstrániť bodové a líniové zábrany v trasách MK dobudovaním výbočísk a obrátisk na zaslepených uliciach,	1,5	7,5	T5	zvyšujúce sa náklady na údržbu a opravy cestnej infraštruktúry,	1,5	7,5
O6	na uliciach s jednopruhovými vozovkami a bez možnosti rozšírenia zmeniť organizáciu dopravy zjednosmerním,	1,5	9,0	T6	oneskorená výstavba a modernizácia cestnej siete,	1,5	9,0
O7	dobudovať bezprašné kryty súčasných vozoviek a vozoviek v havarijnom stave,	1,5	10,5	T7	zhoršenie dopravnej obsluhy,	1,5	10,5
O8	dobudovať bezbariérové priechody a prístupy na celom území mesta Šahy,	1,5	12,0	T8	spomalenie hospodárskeho rastu,	1,5	12,0
O9	hľadať územné možnosti pre vybudovanie priestraného centra pre peších,	1,5	13,5	T9	trvalý presun cestujúcich z verejnej osobnej dopravy na individuálnu dopravu,	1,5	13,5
O10	možnosť získania finančných prostriedkov z fondov EÚ,	1,5	15,0				
	Spolu		15,0		Spolu		13,5

Schéma SWOT analýzy:

	S silné stránky	W slabé stránky
O príležitosti	Stratégia SO SO 10,5	12,0 Stratégia WO 15,0

V oblasti dopravy výrazne prevládajú slabé stránky nad silnými. Odporúča sa využiť stratégia WT - kde musí mesto prekonať slabiny využitím príležitostí, hlavne možnosťou využitia čerpania nenávratných finančných prostriedkov národných, ako aj nadnárodných.

Šahy leží pri hlavnej komunikácii spájajúcej sever Slovenska – ceste E 77, vedenej v trasecesty I/66 s Maďarskom, Balkánom a Poľskou republikou. Šahy sú taktiež dôležitým železničným uzlom.

V budúcnosti bude potrebné riešiť rekonštrukciu hlavných dopravných ťahov ciest I až III triedy. Medzi hlavné problémy mesta Šahy patrí vysoká intenzita dopravy prechádzajúca centrom mesta a potreba vybudovania obchvatu mesta. V súčasnosti bráni plynulosti cestnej premávky aj nedostatočné šírkové usporiadanie. Z hľadiska bezpečnosti je potrebná dostavba chodníkov pre peších a rekonštrukcia súčasných. Zvýšenie bezpečnosti a využívaniu alternatívnych foriem dopravy napomôže súbežné budovanie cyklochodníkov prepájajúcich jednotlivé časti mesta s centrom ako aj inými dôležitými lokality. Problémom mesta je aj nedostatočné riešenie statickej dopravy v centrálnej zóne ako aj na miestnych sídliskách.

Analýza faktorov: v rámci jednotlivých silných a slabých stránok je ich možné zoskupiť do príbuzných skupín. Určujúcim znakom týchto skupín je spoločný faktor, ktorý determinuje hlavnú podstatu silnej alebo slabej stránky.

silné stránky:

- a - nadradená dopravná infraštruktúra
- b - hromadná doprava,
- c - statická doprava
- d - miestne komunikácie
- e - chodníky pre peších

slabé stránky

- a - nadradená dopravná infraštruktúra
- b - miestne komunikácie,
- c - chodníky pre peších
- d - cyklistická doprava
- e - statická doprava

Nasledujúce tabuľky prezentujú výsledné hodnotenie prioritných silných a slabých stránok podľa spoločných faktorov. Z hľadiska dôležitosti sú následne smerodajné pri formulovaní priorit v tejto oblasti.

Pri hodnotení porovnávame dôležitosť jednotlivých znakov navzájom pomocou troch stupňov.

- 1 = znak je dôležitejší ako porovnávaný
- 0 = znak je menej dôležitý ako porovnávaný
- 0,5 = váha znakov je rovnaká

Váha vybraných faktorov rozvoja									
	aS	bS	cS	dS	eS	f7	g11	Suma	Váhy
aS	-	1	1	1	1			4	1
bS	0	-	0,5	0	0,5			1	4
cS	0	0,5	-	0	0,5			1	4
dS	0	1	1	-	0,5			2,5	2
eS	0	0,5	0,5	0,5	-			1,5	3
fS						-			
gS							-		

Váha vybraných disparít

	aW	bW	cW	dW	eW	fW	gW	Suma	Váhy
aW	-	1	1	1	1			4	1
bW	0	-	1	0,5	1			2,5	2
cW	0	0	-	0,5	0,5			1	4
dW	0	0,5	0,5	-	0,5			1,5	3
eW	0	0	0,5	0,5	-			1	4
fW						-			
gW							-		

3.3 TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA

S	silné stránky	váhy	kumul.	W	slabé stránky	váhy	kumul.
aS1	existencia plôch pre rozširovanie IBV	1,5	1,5	aW1	Nevyhovujúci stav verejného osvetlenia	1,5	1,5
aS2	dostatok plôch pre HBV,	1,5	3	aW2	Neosvetlené prechody pre chodcov	1,5	3
bS3	vybudovaná rozvodná elektrická sieť,	1,5	4,5	bW3	Potrebná rekonštrukcia vodovodnej siete	1,5	4,5
bS4	rozvodná sieť plynu,	1,5	6,0	cW4	Potrebná rekonštrukcia elektrickej rozvodnej siete	1,5	6
bS5	vybudovaná sieť trafostaníc,	1,5	7,5	cW5	Potrebné preložky VVN, VN,	1,5	7,5
bS6	vybudovaná sieť osvetlenia,	1,5	9,0				
cS7	vybudované cintoríny v meste Šahy,	1,5	10,5				
dS8	vybudovaný vodovodný systém s akumuláciou,	1,5	12,0				
	Spolu		12,0		Spolu		7,5
O	príležitosti	váhy	kumul.	T	ohrozenia	váhy	kumul.
O1	rekonštrukcia verejného osvetlenia (LED) a jeho rozšírenie na neosvetlené časti mesta,	1,5	1,5	T1	malá miera podpory miest a obcí zo strany štátu,	1,5	1,5
O2	kompletná rekonštrukcia elektrickej rozvodnej siete – uloženie do zeme,	1,5	3	T2	zhoršujúci sa stav mestských stavieb a komunikácií,	1,5	3
O3	zavedenie elektrických, vodovodných a kanalizačných prípojk do nových častí IBV,	1,5	4,5	T3	nevýhodné podmienky čerpania prostriedkov z EÚ fondov,	1,5	4,5
O4	možnosť získania finančných prostriedkov z fondov EÚ,	1,5	6,0	T4	nevýhodné podmienky čerpania úverových zdrojov z komerčných bánk,	1,5	6,0
O5	využitie významnej geografickej polohy územia z hľadiska prechádzajúcich dopravných koridorov,	1,5	7,5	T5			
O6	rozvoj ďalších telekomunikačných služieb v konkurenčnom prostredí,	1,5	9,0	T6			
	Spolu		9,0		Spolu		6,0

Schéma SWOT analýzy:

	S silné stránky	W slabé stránky
O príležitosti	Stratégia SO SO 12,0 3,0	7,5 1,5 Stratégia WO 9,0
T hrozby	Stratégia ST	6,0 Stratégia WT

V oblasti technickej infraštruktúry výrazne prevládajú slabé stránky nad silnými. Odporúča sa využiť stratégia SO – kde musí mesto prekonať slabiny využitím príležitostí, hlavne možnosťou využitia čerpania nenávratných finančných prostriedkov národných ako aj nadnárodných.

Analýza faktorov: v rámci jednotlivých silných a slabých stránok je ich možné zoskupiť do príbuzných skupín. Určujúcim znakom týchto skupín je spoločný faktor, ktorý determinuje hlavnú podstatu silnej alebo slabej stránky.

silné stránky:

- a - základná infraštruktúra IBV, HBV
- b - elektrická, plynová rozvodná sieť, verejné osvetlenie
- c - pochovávanie
- d - zásobovanie pitnou vodou

slabé stránky

- a - verejné osvetlenie
- b - zásobovanie pitnou vodou,
- c - elektrická rozvodná sieť

Nasledujúce tabuľky prezentujú výsledné hodnotenie prioritných silných a slabých stránok podľa spoločných faktorov. Z hľadiska dôležitosti sú následne smerodajné pri formulovaní priorit v tejto oblasti.

Pri hodnotení porovnávame dôležitosť jednotlivých znakov navzájom pomocou troch stupňov.

- 1 = znak je dôležitejší ako porovnávaný
- 0 = znak je menej dôležitý ako porovnávaný
- 0,5 = váha znakov je rovnaká

Váha vybraných faktorov rozvoja									
	aS	bS	cS	dS	eS	f7	g11	Suma	Váhy
aS	-	0	0	0				0	2
bS	1	-	0,5	0,5				2	1
cS	1	0,5	-	0,5				2	1
dS	1	0,5	0,5	-				2	1
eS					-				
fS						-			
gS							-		

Váha vybraných disparít									
	aW	bW	cW	dW	eW	fW	gW	Suma	Váhy
aW	-	0	0					0	3
bW	1	-	1					2	1
cW	1	0	-					1	2
dW				-					
eW					-				
fW						-			
gW							-		

3.4 ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO

S	silné stránky	váhy	kumul.	W	slabé stránky	váhy	kumul.
aS1	kvalitná legislatíva pre nakladanie s KO a DSO,	1,5	1,5	aW1	úplne nedobudovaná kanalizačná sieť	1,5	1,5
aS2	spracovaný POH mesta Šahy na roky 2016-2020,	1,5	3	aW2	Potrebná rekonštrukcia kanalizačnej	1,5	3
bS3	zabezpečený odvoz TKO,	1,5	4,5	bW3	nedostatočný potenciál využívania možnosti separovať odpad,	1,5	4,5
cS4	zavedený separovaný zber v meste,	1,5	6,0	cW4	nedostatok odpadkových košov centrálnej zóny mesta,	1,5	6
bS5	fungujúci systém odvozu a likvidácie komunálneho odpadu,	1,5	7,5	dW5	Existencia čiernych skládok	1,5	7,5
dS6	splašková kanalizačná sieť s ČOV,	1,5	9,0	eW6	Nedostatočná kapacita a pokrytie dažďovou kanalizáciou	1,5	9,0
cS7	vybudovaný zberný dvor pre separovaný zber	1,5	10,5				
cS8	Vybudoaný priestor pre využitie BRKO	1,5	12,0				
	Spolu		12,0		Spolu		9,0

O	príležitosti	váhy	kumul.	T	ohrozenia	váhy	kumul.
O1	zabezpečiť efektívny separovaný zber v celom meste,	1,5	1,5	T1	zhoršenie zdravotného stavu obyvateľstva,	1,5	1,5
O2	možnosti materiálového, resp. energetického využitia odpadov pri rešpektovaní duálnych vlastností odpadov,	1,5	3	T2	znečistenie ovzdušia malými zdrojmi znečistenia v meste - pálenie plastového odpadu,	1,5	3
O3	dôsledné plnenie kvalitatívnych stanovených cieľov v oblasti odpadového hospodárstva,	1,5	4,5	T3	dopady na zdravotný stav obyvateľov,	1,5	4,5
O4	odstránenie zdrojov znečistenia povrchových a podzemných vôd,	1,5	6,0	T4	nárast množstva vyvázaných odpadov,	1,5	6,0
O5	zvýšiť právne vedomie obyvateľstva vo sfére životného prostredia,	1,5	7,5	T5	nízka disciplína pri nakladaní s odpadmi,	1,5	7,5
O6	rozvoj ekologického lesohospodárstva, poľnohospodárstva a ekologizácia priemyselnej výroby,	1,5	9,0	T6	neriešenie problému existencie „čiernych“ skládok,	1,5	9,0
O7	možnosti získania finančných prostriedkov z fondov EÚ,	1,5	10,5				
	Spolu		15,0		Spolu		9,0

Schéma SWOT analýzy:

	S silné stránky	W slabé stránky
O príležitosti	Stratégia SO 12,0	9,0 Stratégia WO WO - WT 3,0 15,0
T hrozby	Stratégia ST 9,0	Stratégia WT

V oblasti dopravy výrazne prevládajú slabé stránky nad silnými. Odporúča sa využiť stratégia WO - WT - kde musí mesto prekonať slabiny využitím príležitostí, hlavne možnosťou využitia čerpania nenávratných finančných prostriedkov národných, ako aj nadnárodných.

Analýza faktorov: v rámci jednotlivých silných a slabých stránok je ich možné zoskupiť do príbuzných skupín. Určujúcim znakom týchto skupín je spoločný faktor, ktorý determinuje hlavnú podstatu silnej alebo slabej stránky.

silné stránky:

- a - regulácia nakladania s odpadom
- b - odvoz a uloženie odpadu
- c - separácia odpadu
- d - odvádzanie odpadových vôd

slabé stránky

- a - odvádzanie odpadových vôd
- b - separácia odpadu
- c - likvidácia a uloženie odpadu
- d - verejné priestranstvá
- e - čierne skládky

V prípade životného prostredia prevládajú slabé stránky nad silnými. Je to dôsledok nedobudovaného systému na likvidáciu a čistenie odpadových vôd. Odporúča sa využitie stratégie WT a WO – čeliť hrozbám využitím silných stránok a príležitostí.

Pri hodnotení porovnávame dôležitosť jednotlivých znakov navzájom pomocou troch stupňov.

- 1 = znak je dôležitejší ako porovnávaný
- 0 = znak je menej dôležitý ako porovnávaný
- 0,5 = váha znakov je rovnaká

Váha vybraných faktorov rozvoja									
	aS	bS	cS	dS	eS	f7	g11	Suma	Váhy

aS	-	0	1	0				1	2
bS	1	-	0,5	0,5				2	1
cS	0	0,5	-	0,5				1	1
dS	1	0,5	0,5	-				2	2
eS					-				
fS						-			
gS							-		

Váha vybraných disparít									
	aW	bW	cW	dW	eW	fW	gW	Suma	Váhy
aW	-	0,5	0,5	1	1			3	1
bW	0,5	-	0,5	1	1			3	1
cW	0,5	0,5	-	1	1			3	1
dW	0	0	0	-	0,5			0,5	2
eW	0	0	0	0,5	-			0,5	2
fW						-			
gW							-		

3.5 ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

S	silné stránky	váhy	kumul.	W	slabé stránky	váhy	kumul.
aS1	Niekoľko vzácnych biotopov a chránených území európskeho významu NATURA 2000	1,5	1,5	aW1	Narastajúci objem produkovaných objemov oxidu uhľového	1,5	1,5
bS2	množstvo vodných tokov a vodných plôch	1,5	3	aW2	Enormne narastajúce hodnoty oxidu siričitého - 1,5 t.	1,5	3
cS3	výrazné zníženie emisií základných znečisťujúcich látok,	1,5	4,5	aW3	Nadmerné zaťaženie regiónu dopravou - prechádzajúca hlavná dopravná tepna E77	1,5	4,5
aS4	Vysoký podiel obyvateľov zásobovaných pitnou vodou - viac ako 90 %,	1,5	6,0	bW4	Existencia lokalít (satelitov miestnych samospráv) s koncentráciou spoločensky neprispôsobivých obyvateľov	1,5	6,0
aS5	Vysoký stupeň odkanalizovania okresu Šahy - viac ako 80 %	1,5	7,5	cW5	Nedostatočné odkanalizovanie rizikových lokalít	1,5	7,5
aS6	Vysoký stupeň plynofikácie regiónu	1,5	9,0	dW6	Nízke environmentálne vedomie niektorých skupín obyvateľov	1,5	9,0
				cW7	zlý technický stav verejných vodovodov v meste a okolitých obciach	1,5	10,5
	Spolu		9,0		Spolu		10,5
O	príležitosti	váhy	kumul.	T	ohrozenia	váhy	kumul.
O1	dôsledné plnenie kvalitatívnych stanovených cieľov v oblasti odpadového hospodárstva,	1,5	1,5	T1	zníženie biodiverzity,	1,5	1,5
O2	odstránenie zdrojov znečistenia povrchových tokov a podzemných vôd,	1,5	3	T2	nárast množstva vyvázaných odpadov, pretrvávajúce vykurovanie hlavne tuhými palivami,	1	2,5
O3	zvýšiť právne vedomie obyvateľstva vo sfére životného prostredia,	1,5	4,5	T3	nárast množstva vyvázaných odpadov,	1,5	4
O4	možnosti získania finančných prostriedkov z fondov EU,	1,5	6	T4	nízka disciplína pri nakladaní s odpadmi,	1,5	5,5
O5	odstránenie zdrojov znečistenia povrchových a podzemných vôd ohrozujúcich zdroje pitnej vody,	1,5	7,5	T5	neriešenie problému existencie „čiernych“ skládok,	1,5	7
O6	obnoviteľné zdroje energie – geotermálna energia, energia biomasy,	1,5	9	T6	zhoršujúci sa stav životného prostredia v dôsledku nadmernej hospodárskej činnosti v ostatných častiach kraja,	1	8
				T7	ohrozená kvalita pitných a povrchových vôd,	1,5	9,5
				T8	zhoršenie zdravotného stavu obyvateľstva,	1,5	11
				T9	tlak na životné prostredie a pôvodnú krajinu, urbanizácia krajiny,	1,5	12,5
				T10	radikalizácia zmien v životnom prostredí na miestnej a globálnej úrovni (povodne, veterné smršte, otepľovanie, klimatické zmeny,	1,5	14
	Spolu		9,0		Spolu		14,0

Schéma SWOT analýzy:

	S silné stránky	W slabé stránky
O príležitosti	Stratégia SO 9	10,5 5 Stratégia WO 9
T hrozby	Stratégia ST ST-WT 3,5 14	Stratégia WT

V oblasti environmentálnej sú vyvážené silné stránky so slabými. Odporúča sa využiť stratégia ST - WT – kde musí mesto Šahy využiť silné stránky a využitím príležitostí, hlavne možnosťou využitia čerpania nenávratných finančných prostriedkov národných ako aj nadnárodných na riešenie hlavných environmentálnych záťaží spojených s priemyselnou činnosťou, problémov spojených s nedostavanou kanalizačnou sieťou a nadmernou dopravou. Problémom ostáva naďalej nedoriešený systém separovania TKO ako aj využívanie BRKO. Vzhľadom na prítomnosť lokalít NATURA 2000 a vzácnych biotopov je potrebné riešiť aj znečistenie tunajších vodných tokov a riešenie rovnováhy medzi ochranou životného prostredia a rekreáciou. Dôležitou otázkou bude aj ochrana vodných zdrojov a rekonštrukcia vodovodnej infraštruktúry v meste a okolitých sídlach.

Analýza faktorov: v rámci jednotlivých silných a slabých stránok je ich možné zoskupiť do príbuzných skupín. Určujúcim znakom týchto skupín je spoločný faktor, ktorý determinuje hlavnú podstatu silnej alebo slabej stránky.

silné stránky:

- a - chránené územia
- b - vodné zdroje a vodné toky
- c - ochrana a stav ovzdušia
- d - nakladanie s odpadovými vodami

slabé stránky

- a - ochrana a stav ovzdušia
- b - cestovný ruch a jeho environmentálne dopady
- c - životné prostredie a rizikové skupiny obyvateľstva
- d - pitné vody a nakladanie s odpadovými vodami
- e - hospodársky rozvoj a ochrana životného prostredia
- f - odpadové hospodárstvo

Nasledujúce tabuľky prezentujú výsledné hodnotenie prioritných silných a slabých stránok podľa spoločných faktorov. Z hľadiska dôležitosti sú následne smerodajné pri formulovaní priorit v tejto oblasti.

Pri hodnotení porovnávame dôležitosť jednotlivých znakov navzájom pomocou troch stupňov.

- 1 = znak je dôležitejší ako porovnávaný
- 0 = znak je menej dôležitý ako porovnávaný
- 0,5 = váha znakov je rovnaká

Váha vybraných faktorov rozvoja									
	aS	bS	cS	dS	S	S	S	Suma	Váhy
aS	-	0,5	0,5	0,5				1,5	1
bS	0,5	-	0,5	0,5				1,5	1
cS	0,5	0,5	-	0,5				1,5	1
dS	0,5	0,5	0,5	-				1,5	1
S					-				
S						-			
S							-		

Váha vybraných disparít									
	aW	bW	cW	dW	eW	fW	W	Suma	Váhy
aW	-	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5		2,5	2
bW	0,5	-	0,5	0,5	0	0,5		2	3
cW	1	0,5	-	1	0,5	1		4	1
dW	0,5	0,5	0	-	0,5	0,5		2	3
eW	1	1	0,5	0,5	-	1		4	1
fW	0,5	0,5	0	0,5	0	-		1,5	4
W							-		

Hlavnou prioritou v oblasti Environmentálnej v regióne Šahy je ochrana prírody v rámci Natury 2000, ochrana vodných zdrojov, zdrojov pitnej vody, zásobovanie obyvateľov nezávadnou pitnou vodou, ako aj nadväzujúca infraštruktúra s priamym dopadom na vodné toky a zdroje - komplexne vybudovaná kanalizačná sieť, resp. environmentálne vhodné odkanalizovanie rozptýlených oblastí individuálnym spôsobom. Významnou environmentálnou úlohou je riešenie znečistenia v súvislosti s nadmernou dopravou poľnohospodárskou činnosťou. Prioritnou musí byť aj ochrana chránených lokalít NATURA 2000 a ostatných významných prírodných lokalít a zavádzanie moderných technológií v oblasti výroby, energetiky, integrovaných systémov dopravy atď...

3.6 SOCIÁLNA OBLASŤ A ZDRAVOTNÍCTVO

S	silné stránky	váhy	kumul.	W	slabé stránky	váhy	kumul.
aS1	existencia zdravotníckeho zariadenia - nemocnice	1,5	1,5	aW1	Nízky počet praktických lekárov pre dospelých	1,5	1,5
bS2	Relatívne stabilný počet ambulancií praktického lekára pre dospelých	1,5	3	bW2	Nízky počet praktických lekárov pre deti a dorast	1,5	3
bS3	Stabilný počet gynekologických ambulancií	1,5	4,5	bW3	vysoký podiel rómskej populácie neschopnej integrácie,	1,5	4,5
bS4	Stabilný počet špecializovaných ambulancií	1,5	6,0	cW4	absencia priestorov pre klubovú činnosť,	1,5	6,0
aS5	2 RZP	1,5	7,5	dW5	Nedostatok pobytových zariadení	1,5	7,5
aS6	1 hematologické a transfúzne oddelenia	1,5	9,0	eW6	Nedostatočná ponuka sociálneho nájomného bývania	1,5	9,0
cS7	3 prevádzky lekární	1,5	10,5				
dS8	5 zariadení sociálnych služieb poskytujúcich ambulantnú starostlivosť	1,5	12,0				
eS9	1 poskytovateľ terénnych sociálnych služieb	1,5	13,5				
fS10	4 subjekty poskytujúce sociálne služby pobytovou formou	1,5	15,0				
	Spolu		15,0		Spolu		9,0
O	príležitosti	váhy	kumul.	T	ohrozenia	váhy	kumul.
O1	možnosť použitia 2% daní daňových subjektov na prioritné potreby zdravotníctva,	1,5	1,5	T1	rast počtu obyvateľov v seniorskej kategórii,	1,5	1,5
O2	zakladanie mimovládnych neziskových organizácií poskytujúcich všeobecne prospešné služby,	1,5	3	T2	zhoršujúca sa sociálna situácia niektorých skupín obyvateľstva,	1,5	3
O3	rozšírenie aktívnych opatrení na trhu práce na podporu vzdelávania a prípravy pre trh práce a na podporu zamestnávania v atypických formách pracovných vzťahov, najmä pre rodičov počas materskej dovolenky a rodičovskej dovolenky,	1,5	4,5	T3	zhoršovanie zdravotného stavu stredného veku,	1,5	4,5
O4	podpora rozvoja sociálnych služieb, a iných opatrení, Projektov a programov na podporu sociálneho začleňovania ohrozených skupín podľa ich špecifických potrieb,	1,5	6,0	T4	rast počtu srdcovo-cievnych chorôb,	1,5	6,0
O5	dôrazné uplatňovanie princípu subsidiarity,	1,5	7,5	T5	rast nádorových ochorení tráviaceho traktu,	1,5	7,5
O6	možnosť získania finančných prostriedkov z fondov EU,	1,5	9,0	T6	vysoký výskyt alergických ochorení,	1,5	9,0
				T7	pokles výdavkov na preventívnu zdravotnú starostlivosť,	1,5	10,5
				T8	pretrvávajúce stereotypy v mobilnom správaní sa pracovnej sily,	1,5	12,0
				T9	nízky záujem zamestnávateľov o prijímanie uchádzačov o zamestnanie na podporované pracovné miesta,	1,5	13,5
					nedostatočný záujem zamestnávateľov o udržateľnosť vytvorených pracovných miest,	1,5	15,0

Spolu	9,0	Spolu	15,0
-------	-----	-------	------

Schéma SWOT analýzy:

	S silné stránky	W slabé stránky
O príležitosti	Stratégia SO SO 15,0 5,0	9,0 Stratégia WO 9,0
T hrozby	Stratégia ST 6,0 15,0	Stratégia WT

V tomto prípade prevládajú silné stránky nad slabými stránkami. Odporúča sa využiť stratégiu ST – kde sa mesto môže zamerať len na minimalizovanie nákladov súvisiacich s poskytovaním sociálnych služieb a čeliť hrozbám, ktoré sú s týmito službami spojené. Odporúča sa mestu zabezpečovať nevyhnutné sociálne služby pre obyvateľov a ostatné služby ponechať poskytovateľom v meste Šahy.

Analýza faktorov: v rámci jednotlivých silných a slabých stránok je ich možné zoskupiť do príbuzných skupín. Určujúcim znakom týchto skupín je spoločný faktor, ktorý determinuje hlavnú podstatu silnej alebo slabej stránky.

silné stránky:

- a - nadradená zdravotnícka starostlivosť
- b - ambulantná zdravotnícka starostlivosť
- c - výdajne liekov
- d - ambulantná sociálna starostlivosť
- e - terénne sociálne služby
- f - sociálne služby pobytová forma

slabé stránky

- a - nadradená zdravotnícka starostlivosť
- b - ambulantná zdravotnícka starostlivosť
- c - MRK
- d - záujmová činnosť seniorov
- e - pobytové zariadenia sociálnych služieb
- f - sociálne nájomné bývanie

Nasledujúce tabuľky prezentujú výsledné hodnotenie prioritných silných a slabých stránok podľa spoločných faktorov. Z hľadiska dôležitosti sú následne smerodajné pri formulovaní priorit v tejto oblasti.

Pri hodnotení porovnávame dôležitosť jednotlivých znakov navzájom pomocou troch stupňov.

- 1 = znak je dôležitejší ako porovnávaný
- 0 = znak je menej dôležitý ako porovnávaný
- 0,5 = váha znakov je rovnaká

Váha vybraných faktorov rozvoja									
	aS	bS	cS	dS	eS	f7	g11	Suma	Váhy
aS	-	1	1	1	1	1		4	1
bS	0	-	1	1	1	1		4	1
cS	0	0	-	0,5	0,5	0,5		1,5	3
dS	0	0	0,5	-	0,5	0		1	4
eS	0	0	0,5	0,5	-	0		1	4
fS	0	0	0,5	1	1	-		2,5	2
gS							-		

Váha vybraných disparít

	aW	bW	cW	dW	eW	fW	gW	Suma	Váhy
aW	-	1	1	1	1	1		5	1
bW	0	-	1	1	1	1		4	2
cW	0	0	-	0	0	0		0	5
dW	0	0	1	-	0	0		1	4
eW	0	0	1	1	-	0,5		2,5	3
fW	0	0	1	1	0,5	-		2,5	3
gW							-		

3.7 ŠKOLSTVO A ŠPORT

S	silné stránky	váhy	kumul.	W	slabé stránky	váhy	kumul.
aS1	Narastajúci počet detí v materských školách v meste Šahy	1,5	1,5	aW1	Klesajúca prognóza počtu detí v predškolskom veku	1,5	1,5
bS2	Narastajúci počet žiakov v základných školách mesta Šahy (do roku 2018),	1,5	3	bW2	Výrazný pokles študentov na stredných odborných školách	1,5	3
bS3	Existencia gymnázií	1,5	4,5	bW3	Prognóza poklesu detí vo vekovej skupine stredoškolskej	1,5	4,5
cS4	Existencia špeciálnej školy na deti s autizmom	1,5	6,0	aW4	Potrebná dostavba školskej športovej infraštruktúry	1,5	6,0
cS5	Stabilný počet stredných odborných škôl	1,5	7,5	aW5	Absencia CVČ	1,5	7,5
cS6	Stredné odborné školstvo napojené na tradičné priemyselné odvetvia	1,5	9,0	cW6	Potrebná modernizácia vybavenia školskej infraštruktúry	1,5	9,0
dS7	Vyudovaný športový areál FK Slovan	1,5	10,5	dW7	Potrebná modernizácia zariadení školského stravovania	1,5	10,5
dS8	Základná umelecká škola	1,5	12,0	dW8	Absencia otvoreného verejného kúpaliska	1,5	12,0
eS9	Tenisový areál TJ SAAG	1,5	13,0	eW9	Nedostatočné pokrytie detskou športovou infraštruktúrou	1,5	13,5
f10	Vybudované multifunkčné ihriská	1,5	14,5				
f11	Potenciál pre cykloturistiku	1,5	16,0				
	Spolu		16,0		Spolu		13,5
O	príležitosti	váhy	kumul.	T	ohrozenia	váhy	kumul.
O1	maximálne podporovať školy vo vybavení IKT a jeho využívaní vo vzdelávacom procese,	1,5	1,5	T1	vplyv nežiadúcich javov na deti a mládež (závislosti, konzumné kultúry...),	1,5	1,5
O2	zabezpečenie špeciálnych pedagógov pre deti s poruchami správania,	1,5	3	T2	nedostatok finančných prostriedkov na údržbu existujúcich športových objektov,	1,5	3
O3	modernizácia infraštruktúry vzdelávania v meste,	1,5	4,5	T3	nedostatočné materiálne zabezpečenie a podpora talentovanej mládeže v jednotlivých druhoch športov,	1,5	4,5
O4	dobudovanie a vybavenie športových, športovo-rekreačných a oddychových plôch v meste Šahy,	1,5	6,0	T4	nárast sociálnej ohrozenosti mládeže,	1,5	6,0
O5	skvalitnenie existujúcich areálov a doplnenie nových areálov pre potreby obyvateľov mesta, najmä so zameraním na deti a mládež,	1,5	7,5	T5	nedostatok finančných prostriedkov na výstavbu nových športovo-rekreačných objektov,	1,5	7,5
O6	vytváranie územných a priestorových podmienok pre realizáciu rozličných športových, rekreačných a oddychových aktivít,	1,5	9,0	T6	nevýhovujúca štruktúra kvalifikácie pracovnej sily,	1,5	9,0
O7	zefektívnenie spolupráce s krajským mestom na regionálnej úrovni,	1,5	10,5	T7	nízka účasť rezortov, samosprávy a sociálnych partnerov na tvorbe obsahu vzdelávania,	1,5	10,5
O8	možnosť získania finančných prostriedkov z fondov EU,	1,5	12,0	T8	vplyv nežiadúcich javov na deti a mládež (závislosti, konzumné kultúry...),	1,5	12,0
	Spolu		12,0		Spolu		12,0

Schéma SWOT analýzy:

	S silné stránky	W slabé stránky
O príležitosti	Stratégia SO SO 16,0 4,0	13,5 1,5 Stratégia WO 12,0
T hrozby	Stratégia ST	Stratégia WT 12,0

V oblasti vzdelávania prevládajú silné stránky nad slabými. Odporúča sa využitie stratégie SO – čeliť hrozbám využitím príležitostí a minimalizovať náklady súvisiace so slabými stránkami. V oblasti športu podporovať rekonštrukciu starej a výstavbu športovej infraštruktúry v meste. Je potrebné podporovať organizovanú športovú činnosť.

Mesto by sa malo zamerať na zvýšenie kvality a dostupnosti predškolského vzdelávania. V oblasti základného školstva je potrebné postupne obnovovať budovy škôl za účelom znižovania energetickej náročnosti. V oblasti záujmového vzdelávania je potrebné zvyšovanie kapacít a dostupnosti služieb.

Analýza faktorov: v rámci jednotlivých silných a slabých stránok je ich možné zoskupiť do príbuzných skupín. Určujúcim znakom týchto skupín je spoločný faktor, ktorý determinuje hlavnú podstatu silnej alebo slabej stránky.

silné stránky:

- a - predškolská výchova
- b - povinná školská dochádzka,
- c - stredoškolské vzdelávanie
- d - záujmové vzdelávanie
- e - vybavenosť škôl
- f - šport

slabé stránky

- a - predškolská výchova
- b - stredoškolské vzdelávanie
- c - školské športová infraštruktúra
- d - záujmové vzdelávanie
- e - školské stravovanie
- f - šport

Nasledujúce tabuľky prezentujú výsledné hodnotenie prioritných silných a slabých stránok podľa spoločných faktorov. Z hľadiska dôležitosti sú následne smerodajné pri formulovaní priorit v tejto oblasti.

Pri hodnotení porovnávame dôležitosť jednotlivých znakov navzájom pomocou troch stupňov.

- 1 = znak je dôležitejší ako porovnávaný
- 0 = znak je menej dôležitý ako porovnávaný
- 0,5 = váha znakov je rovnaká

Váha vybraných faktorov rozvoja									
	aS	bS	cS	dS	eS	f7	g11	Suma	Váhy
aS	-	0,5	0,5	1	1	1		4	1
bS	0,5	-	0,5	1	1	1		4	1
cS	0,5	0,5	-	1	1	1		4	1
dS	0	0	0	-	0	0,5		0,5	3
eS	0	0	0	1	-	1		2	2
fS	0	0	0	0,5	0	-		0,5	3
gS							-		

Váha vybraných disparít									
	aW	bW	cW	dW	eW	fW	gW	Suma	Váhy
aW	-	0,5	1	1	1	1		4,5	1
bW	0,5	-	1	1	1	1		4,5	1
cW	0	0	-	0,5	0,5	0,5		1,5	2
dW	0	0	0,5	-	0,5	0,5		1,5	2
eW	0	0	0,5	0,5	-	0,5		1,5	2
fW	0	0	0,5	0,5	0,5	-		1,5	2
gW							-		

3.8 KULTÚRA

S	silné stránky	váhy	kumul.	W	slabé stránky	váhy	kumul.
aS1	Vybudovaná základná kultúrna infraštruktúra,	1,5	1,5	aW1	Absencia vyhovujúceho kultúrneho stánku	1,5	1,5
bS2	Vybudované múzeum,	1,5	3	bW2	nevýhovujúci stav kultúrnych pamätihodností,	1,5	3
cS3	Organizované pravidelné podujatia	1,5	4,5	cW3	Potrebná rekonštrukcia, prípadne výstavba nového amfiteátra	1,5	4,5
dS4	Činné umelecké súbory	1,5	6,0	dW4	nefunkčnosť mestského kina	1,5	6
eS5	Historické pamiatky v meste Šahy,	1,5	7,5	eW5	malá podpora žiakov ZUŠ,	1,5	7,5
				eW6	z dôvodu zlej finančnej situácie mesta nedostatočná podpora umeleckých telies,	1,5	9
				eW7	absencia vhodných priestorov pre uskutočňovanie vonkajších kultúrnych podujatí,	1,5	10,5
	Spolu		7,5		Spolu		10,5
O	príležitosti	váhy	kumul.	T	ohrozenia	váhy	kumul.
O1	výstavba multifunkčnej kultúrnej sály,	1,5	1,5	T1	zmeny vo vnímaní tradičných hodnôt (pokles záujmu o niektoré hodnoty a tradície)	1,5	1,5
O2	vydanie multimediálnych propagačných materiálov o meste, kultúrnom dedičstve a tradíciách,	1,5	3	T2	zanedbaný a chátrajúci pamiatkový fond,	1,5	3
O3	výstavba kultúrneho strediska.	1,5	4,5	T3	slabá podpora kultúry zo strany štátu a VÚC,	1,5	4,5
O4	Vytvorenie modelného mestského kina a obstaranie techniky.	1,5	6,0	T4	posun priorit mládeže ku konzumnej kultúre,	1,5	6,0
O5	výstavba vonkajšieho amfiteátra.	1,5	7,5	T5	nedostatok finančných prostriedkov na šírenie miestnej kultúry za hranice katastrálneho územia mesta,	1,5	7,5
O6	modernizácia mestskej knižnice.	1,5	9,0	T6	zmeny vo vnímaní tradičných hodnôt (pokles záujmu o niektoré hodnoty a tradície z celospoločenského hľadiska)	1,5	9,0
O7	možnosť získania finančných prostriedkov z fondov EÚ,	1,5	10,5				
	Spolu		10,5		Spolu		9,0

Schéma SWOT analýzy:

	S silné stránky	W slabé stránky
O príležitosti	Stratégia SO SO 7,5	10,5 1,5 Stratégia WO 3,0 10,5
T hrozby	Stratégia ST 9,0	Stratégia WT

V oblasti kultúry je situácia vyrovnaná. Odporúča sa využitie stratégie WO – prekonať slabiny využitím príležitostí a minimalizovať náklady súvisiace so slabými stránkami. V oblasti kultúry podporovať výstavbu kultúrnej infraštruktúry a organizovanú kultúrnu činnosť.

Analýza faktorov: v rámci jednotlivých silných a slabých stránok je ich možné zoskupiť do príbuzných skupín. Určujúcim znakom týchto skupín je spoločný faktor, ktorý determinuje hlavnú podstatu silnej alebo slabej stránky.

silné stránky:

- a - základná kultúrna infraštruktúra
- b - múzeá a galérie
- c - kultúrne podujatia
- d - kultúrne súbory
- e - kultúrne pamiatky

slabé stránky

- a - divadelná infraštruktúra
- b - pamätihodnosti

c - základná kultúrna infraštruktúra
d - kultúrna mimoškolská činnosť
e - kultúrne súbory

Nasledujúce tabuľky prezentujú výsledné hodnotenie prioritných silných a slabých stránok podľa spoločných faktorov. Z hľadiska dôležitosti sú následne smerodajné pri formulovaní priorit v tejto oblasti.

Pri hodnotení porovnávame dôležitosť jednotlivých znakov navzájom pomocou troch stupňov.

1 = znak je dôležitejší ako porovnávaný
0 = znak je menej dôležitý ako porovnávaný
0,5 = váha znakov je rovnaká

Váha vybraných faktorov rozvoja									
	aS	bS	cS	dS	eS	f7	g11	Suma	Váhy
aS	-	0,5	0,5	1				2	1
bS	0,5	-	0,5	1				2	1
cS	0,5	0,5	-	0,5				1,5	2
dS	0	0	0,5	-				0,5	3
eS					-				
fS						-			
gS							-		

Váha vybraných disparít									
	aW	bW	cW	dW	eW	fW	gW	Suma	Váhy
aW	-	0,5	0,5	1	1			3	1
bW	0,5	-	0,5	1	1			3	1
cW	0,5	0,5	-	0,5	0,5			2	2
dW	0	0	0,5	-	0,5			1	3
eW	0	0	0,5	0,5	-			1	3
fW						-			
gW							-		

3.9 PROPAGÁCIA A CESTOVNÝ RUCH

S	silné stránky	váhy	kumul.	W	slabé stránky	váhy	kumul.
aS1	potenciál prírodný aj historický pre rozvoj cestovného ruchu a rekreácie,	1,5	1,5	aW1	Opatrenia ÚVZ zabraňujúce aktuálnemu rozvoju cestovného ruchu na území, obmedzenie zahraničnej klientely	1,5	1,5
aS2	pamiatková rezervácia,	1,5	3	bW2	Nedostatočná ponuka doplnkových služieb cestovného ruchu	1,5	3
bS3	potenciál pre rozvoj rôznych druhov cestovného ruchu (rekreačný a športový, kultúrno-poznávací, vidiecky turizmus a agroturistika, kongresový)	1,5	4,5	cW3	nízky podiel pobytovej turistiky v meste Šahy,	1,5	4,5
cS4	Existencia ubytovacích zariadení	1,5	6,0	cW4	vysoká závislosť zamestnanosti na niektorých zamestnávateľoch	1,5	6
dS5	Existencia stravovacích zariadení	1,5	7,5	dW5	problémom je úprava verejných komunikačných priestorov, nevyužívané, opustené objekty, areály a zariadenia,	1,5	7,5
aS6	množstvo kultúrno-spoločenských podujatí mesta Šahy,	1,5	9,0	dW6	Nevyhovujúca kváita hlavných doravných tepien II triedy	1,5	9
eS7	Dopravná dostupnosť - E77, železničná doprava,	1,5	10,5	dW7	Potrebné riešenie problému parkovania	1,5	10,5
				aW8	Niekedy nesystémová a životné prostredie ohrozujúca výstavba	1,5	11,5
	Spolu		10,5		Spolu		11,5
O	príležitosti	váhy	kumul.	T	ohrozenia	váhy	kumul.
O1	dobré možnosti (existencia poľných ciest) pre budovanie cyklistických a rekreačných trás,	1,5	1,5	T1	pokračujúci postupný úpadok rekreačných lokalít	1,5	1,5
O2	dobrá poloha mesta Šahy v rámci regionálnych štruktúr,	1,5	3	T2	zmeny vo vnímaní tradičných hodnôt (pokles záujmu o niektoré hodnoty a tradície)	1,5	3
O3	dobrá poloha mesta Šahy vo väzbe na prírodné turistické, rekreačné lokality	1,5	4,5	T3	zanedbaný a chátrajúci pamiatkový fond,	1,5	4,5
O4	zavádzanie nových produktov cestovného ruchu v súvislosti s agroturistikou,	1,5	6,0				

O5	iniciatíva spoločenských, kultúrnych, športových,... organizácií,	1,5	7,5				
O6	dobré možnosti (existencia poľných ciest) pre budovanie cyklistických a rekreačných trás,	1,5	9,0				
O7	dobrá poloha mesta Šahy v rámci regionálnych štruktúr,	1,5	10,5				
	Spolu		10,5		Spolu		4,5

Schéma SWOT analýzy:

	S silné stránky	W slabé stránky
O príležitosti	Stratégia SO 10,5	11,5 7,0 Stratégia WO 10,5
T hrozby	Stratégia ST 4,5	Stratégia WT

V oblasti dopravy výrazne prevládajú slabé stránky nad silnými. Odporúča sa využiť stratégia SO - WO - kde musí mesto prekonať slabiny využitím príležitostí, hlavne možnosťou využitia čerpania nenávratných finančných prostriedkov národných, ako aj nadnárodných.

Analýza faktorov: v rámci jednotlivých silných a slabých stránok je ich možné zoskupiť do príbuzných skupín. Určujúcim znakom týchto skupín je spoločný faktor, ktorý determinuje hlavnú podstatu silnej alebo slabej stránky.

silné stránky:

- a - kultúrno historický potenciál
- b - rekreačný a športový potenciál,
- c - inštitucionálna podpora
- d - prírodné bohatstvo
- e - športová infraštruktúra
- f - dostupnosť

slabé stránky

- a - ochrana prírody a CR
- b - ponuka doplnkových služieb
- c - riziká CR
- d - doprava a dostupnosť

Nasledujúce tabuľky prezentujú výsledné hodnotenie prioritných silných a slabých stránok podľa spoločných faktorov. Z hľadiska dôležitosti sú následne smerodajné pri formulovaní priorit v tejto oblasti.

Pri hodnotení porovnávame dôležitosť jednotlivých znakov navzájom pomocou troch stupňov.

- 1 = znak je dôležitejší ako porovnávaný
- 0 = znak je menej dôležitý ako porovnávaný
- 0,5 = váha znakov je rovnaká

Váha vybraných faktorov rozvoja									
	aS	bS	cS	dS	eS	f7	g11	Suma	Váhy
aS	-	1	1	0	0	0		2	4
bS	0	-	1	0,5	0,5	0,5		2,5	3
cS	0	0	-	0	0	0		0	5
dS	1	0,5	1	-	1	1		4,5	4
eS	1	0,5	1	0	-	1		3,5	2
fS	1	0,5	1	0	0	-		2,5	3
gS							-		

Váha vybraných disparít									
	aW	bW	cW	dW	eW	fW	gW	Suma	Váhy
aW	-	1	1	1				3	1
bW	0	-	1	1				2	2
cW	0	0	-	0,5				0,5	3
dW	0	0	0,5	-				0,5	3
eW					-				
fW						-			
gW							-		

Vzhľadom k nedostatku a druhovej obmedzenosti prírodného zázemia, vhodného a kapacitne dostačujúceho pre každodennú rekreáciu a zotavenie obyvateľov sídla, navrhuje sa v koncepcii územného plánu výhľadové relatívne nadštandardné vybavenie mesta urbanizovanými formami rekreácie, zotavenia a športových zariadení. Pre tento účel sa predovšetkým využívajú všetky dostupné prirodzené predpoklady mesta - tok rieky Ipľ s jeho pobrežnými časťami, najmä v inundačnom území, sústavy jestvujúcej lužnej zelene a zvyškov pôvodných meandrov Ipľa, výrazný terénny zlom na západnej strane mesta s navrhovaným mestským lesoparkom, lesné prostredie údolia Olvárskeho potoka, ale aj ponuka umelo vytváraných športových, rekreačno-športových a rekreačných aktivít v urbanizovanom prostredí mesta. Širšia forma ponuky aktivít pre rekreačné využívanie voľného času je potrebná i preto, že prevažná väčšina obyvateľov mesta býva a i výhľadovo bude bývať v štandardných formáchestskej hromadnej bytovej výstavby, s minimalizovaným rekreačným zázemím v blízkosti bydliska. V neposlednom rade sa takouto široko diverzifikovanou škálou vytvára i ponuka rekreačných a športovo-rekreačných možností pre aktívny cestovný ruch. Takto sa pre letné rekreačno-športové extenzívne, ale lokálne i intenzívne využívanie prednostne navrhujú disponibilné priestory pri Ipľi, najmä na jeho južnej, západnej a juhozápadnej strane. jestvujúci areál zdravia by postupne mali rozšíriť rekreačno-športové aktivity pod zlepenčovou terasou (pri ČOV), najmä pre individuálne športy, alebo extenzívne využívanie celého priestoru pre rekreačný pohyb, cykloturistiku a pod. V prirodzenom uzávere lesoparkového priestoru pri sútoku Ipľa s potokom Kamenec pod Preseľanmi sa navrhuje priestor a vybavenie pre vodné športy (lodenica, člnkovanie). Výhľadovo sa tento priestorový celok navrhuje rozšíriť (v lokalite Veľký pasienok) o jazdecké aktivity (agroturistika) v inundačnom území Ipľa, vrátane parkúrového cvičiska, prípadne hypodrómu. Pre extenzívne rekreačné využitie sa navrhuje lokalita v údolí Olvárskeho potoka, ktorá je koncipovaná ako lesná rekreačná zóna. Vybavenosť je redukovaná na záchytné parkovisko a jednoduchý sezónny bufet v priestore piknikovej lúky. Možno ju však využiť i pre nenáročné zimné športy (lyžovanie, sánkovanie). Pre výkonnostný šport a pre komerčné športové aktivity obyvateľstva sa prednostne navrhuje terajší mestský športový areál, ktorý by bolo vhodné doplniť o mestskú športovú halu. Menšie ihriská, tenisové kurty, alternatívne kúpalisko a krytá plaváreň sa navrhuje vybudovať v areáli pod zlepenčovou terasou. Výstavba ihrísk a ostatných rekreačno-športových zariadení pre deti a mládež by mala byť prednostne realizovaná v obytných súbороch, či už jestvujúcich, alebo navrhovaných. Súčasťou každodenných rekreačno-športových aktivít by mali byť športoviská základných a stredných škôl. V mestských častiach Preseľany a Tešmák sa navrhujú športoviská v podobe obecných športových areálov, vybavených najmä futbalovými ihriskami. V Preseľanoch sa navrhuje výstavba nového športového areálu ako náhrada za lokalizačne i kapacitne nevyhovujúce súčasné futbalové ihrisko (15.6.2022, https://www.sahy.sk/download_file_f.php?id=32297).

3.10 ADMINISTRATÍVA A BEZPEČNOSŤ

S	silné stránky	váhy	kumul.	W	slabé stránky	váhy	kumul.
aS1	existencia verejného rozhlasu,	1,5	1,5	aW1	negatívny stav nehnuteľného majetku mesta,	1,5	1,5
bS2	dostatok priestorov pre administratívu,	1,5	3	bW2	formálna činnosť hliadok a ich minimálny vplyv pri dodržiavaní verejného poriadku,	1,5	3
bS3	budova mestského úradu v dostupná v centre mesta,	1,5	4,5	cW3	nedostatočný kamerový systém v meste,	1,5	4,5
cS4	existencia obvodného oddelenia PZ,	1,5	6,0	dW4	nedostatočná protidrogová prevencia,	1,5	6
cS5	Zriadená mestská polícia	1,5	7,5	eW5	nedostatočná komunikácia, resp. existencia komunikačných bariér medzi rôznymi skupinami aktérov (samospráva, občianske združenia, občania, podnikatelia atď.),	1,5	7,5
				fW6	nedostatok finančných prostriedkov na údržbu technickej infraštruktúry,	1,5	9,0
	Spolu		7,5		Spolu		9,0

O	príležitosti	váhy	kumul.	T	ohrozenia	váhy	kumul.
O1	možnosť získania finančných prostriedkov z fondov EÚ,	1,5	1,5	T1	malá miera podpory miest a obcí zo strany štátu,	1,5	1,5
O2	zrušenie princípu miestnej kompetencie pri vydávaní dokumentov a poskytovaní služieb verejnou správou,	1,5	3	T2	nevýhodné podmienky čerpania prostriedkov z EÚ fondov,	1,5	3
O3	e-government je príležitosťou prelomovú modernizáciu interných administratívno-správnych procedúr, zlepšenie imidžu VS, ako aj zvýšenie podielu a záujmu verejnosti na správe vecí verejných,	1,5	4,5	T3	nevýhodné podmienky čerpania úverových zdrojov z komerčných bánk,	1,5	4,5
O4	vytváranie kvalitného a dostupného verejného digitálneho obsahu stimulujúceho dopyt po e-službách a širokopásmovom pripojení,	1,5	6,0	T4	nedostatočná kvalita právneho rámca výkonu činností verejnej správy,	1,5	6,0
				T5	zvyšovanie komunikačnej a administratívnej náročnosti výkonu činností verejnej správy vo vzťahu k externému, ako aj internému prostrediu,	1,5	7,5
	Spolu		6,0		Spolu		7,5

Schéma SWOT analýzy:

	S silné stránky	W slabé stránky
O príležitosti	Stratégia SO 9,0 1,5 7,5 1,5	Stratégia WO 6,0
T hrozby	Stratégia ST 7,5	Stratégia WT

V oblasti technickej infraštruktúry výrazne prevládajú slabé stránky nad silnými. Odporúča sa využiť stratégia SO – kde musí mesto prekonať slabiny využitím príležitostí, hlavne možnosťou využitia čerpania nenávratných finančných prostriedkov národných ako aj nadnárodných.

Analýza faktorov: v rámci jednotlivých silných a slabých stránok je ich možné zoskupiť do príbuzných skupín. Určujúcim znakom týchto skupín je spoločný faktor, ktorý determinuje hlavnú podstatu silnej alebo slabej stránky.

silné stránky:

- a - mestský informačný systém
- b - administratíva
- c - bezpečnosť

slabé stránky

- a - majetok mesta
- b - bezpečnosť
- c - monitoring mesta
- d - preventívne patrenia
- e - komunikácia
- f - ekonomické faktory

Nasledujúce tabuľky prezentujú výsledné hodnotenie prioritných silných a slabých stránok podľa spoločných faktorov. Z hľadiska dôležitosti sú následne smerodajné pri formulovaní priorit v tejto oblasti.

Pri hodnotení porovnávame dôležitosť jednotlivých znakov navzájom pomocou troch stupňov.

- 1 = znak je dôležitejší ako porovnávaný
- 0 = znak je menej dôležitý ako porovnávaný
- 0,5 = váha znakov je rovnaká

Váha vybraných faktorov rozvoja									
	aS	bS	cS	dS	eS	f7	g11	Suma	Váhy

aS	-	0	0				0	3
bS	1	-	1				2	1
cS	1	0	-				1	2
dS				-				
eS					-			
fS						-		
gS							-	

Váha vybraných disparít									
	aW	bW	cW	dW	eW	fW	gW	Suma	Váhy
aW	-	0,5	1	0,5	0,5	0		2,5	3
bW	0,5	-	0,5	0,5	0,5	0,5		2,5	3
cW	0	0,5	-	0,5	0,5	0		1,5	5
dW	0,5	0,5	0,5	-	0,5	0		2	4
eW	0,5	0,5	0,5	0,5	-	1		3	2
fW	1	0,5	1	1	0	-		3,5	1
gW							-		

3.11 INFORMATIZÁCIA MESTA

S	silné stránky	váhy	kumul.	W	slabé stránky	váhy	kumul.
aS1	dobrá vybavenosť a výkonnosť technologickej IK infraštruktúry na mestskom úrade,	1,5	1,5	aW1	nedostatok regionálneho digitálneho obsahu a nízke konkurenčné prostredie z dôvodu vysokej ceny za PC , nízkej výkonnosti e-služieb,	1,5	1,5
bS2	relatívne vysoká penetrácia širokopásmového pripojenia,	1,5	3	bW2	nedostatočná úroveň optimalizácie procesov a štandardizácie dokumentov vo verejnej správe,	1,5	3
bS3	Čiastočne vybudovaná optická sieť	1,5	4,5	cW3	nizky podiel e-služieb verejnej správy s vyššou pridanou hodnotou a nízka efektívnosť ostatných služieb verejnej správy,	1,5	4,5
cS4	Poskytované elektronické sužby mestom	1,5	6,0	cW4	nedostupný kvalitný digitálny obsah,	1,5	6
cS5	www stránka mesta	1,5	7,5	cW5	pomaly zavádzané základné služby eGovernmentu a nízka efektívnosť ostatných elektronizovaných verejných služieb, ktoré väčšinou iba kopírujú papierové služby,	1,5	7,5
	Spolu		7,5		Spolu		7,5
O	príležitosti	váhy	kumul.	T	ohrozenia	váhy	kumul.
O1	možnosť získania finančných prostriedkov z fondov EÚ,	1,5	1,5	T1	nevýhodné podmienky čerpania prostriedkov z EÚ fondov,	1,5	1,5
O2	zvýšenie počítačovej gramotnosti,	1,5	3	T2	nevýhodné podmienky čerpania úverových zdrojov z komerčných bánk,	1,5	3
O3	zníženie cien využívania Internetu,	1,5	4,5	T3	digital divide, zvyšovanie disparít medzi územiami alebo sociálnymi skupinami vo využívaní IKT,	1,5	4,5
O4	rozvoj ďalších telekomunikačných služieb v konkurenčnom prostredí,	1,5	6,0	T4	nízka digitálna gramotnosť a zručnosť používateľov IKT a nedostatočný dopyt po elektronických službách,	1,5	6,0
O5	vytváranie a sprístupňovanie verejného digitálneho obsahu,	1,5	7,5	T5	rozvoj digitálnej kriminality, narušanie súkromia, výchovy a ochrany osobných údajov	1,5	7,5
O6	zrušenie princípu miestnej kompetencie pri vydávaní dokumentov a poskytovaní služieb verejnou správou,	1,5	9,0	T6			
O7	e-government je príležitosťou prelomovú modernizáciu interných administratívno-správnych procedúr, zlepšenie imidžu VS, ako aj zvýšenie podielu a záujmu verejnosti na správe vecí verejných,	1,5	10,5	T7			
O8	vytváranie kvalitného a dostupného verejného digitálneho obsahu stimulujúceho dopyt po e-službách a širokopásmovom pripojení,	1,5	12,0	T8			
O9	rastúca penetrácia širokopásmového pripojenia,	1,5	13,5	T9			
	Spolu		13,5		Spolu		7,5

Schéma SWOT analýzy:

	S silné stránky		W slabé stránky	
O príležitosti	Stratégia SO	SO	7,5	Stratégia WO
	7,5	0	6	13,5
T hrozby				

	Stratégia ST	Stratégia WT
		7,5

V oblasti technickej infraštruktúry výrazne prevládajú slabé stránky nad silnými. Odporúča sa využiť stratégia WO a WT – kde musí mesto prekonať slabiny využitím príležitostí, hlavne možnosťou využitia čerpania nenávratných finančných prostriedkov národných ako aj nadnárodných.

Analýza faktorov: v rámci jednotlivých silných a slabých stránok je ich možné zoskupiť do príbuzných skupín. Určujúcim znakom týchto skupín je spoločný faktor, ktorý determinuje hlavnú podstatu silnej alebo slabej stránky.

silné stránky:

- a - inštitucionálne predpoklady
- b - technické predpoklady
- c - elektronické služby

slabé stránky

- a - obsah
- b - procesy,
- c - služby

Nasledujúce tabuľky prezentujú výsledné hodnotenie prioritných silných a slabých stránok podľa spoločných faktorov. Z hľadiska dôležitosti sú následne smerodajné pri formulovaní priorit v tejto oblasti.

Pri hodnotení porovnávame dôležitosť jednotlivých znakov navzájom pomocou troch stupňov.

- 1 = znak je dôležitejší ako porovnávaný
- 0 = znak je menej dôležitý ako porovnávaný
- 0,5 = váha znakov je rovnaká

Váha vybraných faktorov rozvoja									
	aS	bS	cS	dS	eS	f7	g11	Suma	Váhy
aS	-	0	1					1	2
bS	1	-	1					2	1
cS	0	0	-					0	3
dS				-					
eS					-				
fS						-			
gS							-		

Váha vybraných disparít									
	aW	bW	cW	dW	eW	fW	gW	Suma	Váhy
aW	-	0,5	0,5					1	1
bW	0,5	-	0,5					1	1
cW	0,5	0,5	-					1	1
dW				-					
eW					-				
fW						-			
gW							-		

Koordinácia a syntéza výsledkov SWOT

Zostavenie analýzy SWOT je zložitý proces, ktorý si vyžaduje systematický prístup pri identifikácii a analýze bezprostredných (často i skrytých) vonkajších a vnútorných faktorov. Výstižnosť väčšiny faktorov je zložitá vyjadriť prostredníctvom jednoduchých formulácií. Pri zaradovaní jednotlivých faktorov do základných zložiek SWOT analýzy je potrebné zodpovedne posudzovať ich lokálne a mikroregionálne podmienenú situáciu a relatívny podiel na regionálnom rozvoji. V tomto zmysle ide hlavne o nerovnováhu medzi mestom Šahy a ostatnými obcami v okolí.

Naopak medzi slabé stránky mesta Šahy patrí nepriaznivý demografický vývoj obyvateľstva, nedobudovaný vzdelávací systém zahŕňajúci možnosti vzdelávania v rámci celoživotného vzdelávania, vzhľadom na alokáciu mesta, nesúlad vzdelanostnej štruktúry s potrebami trhu práce. V oblasti podnikateľského sektora ide hlavne o dobudovania službotvorného sektora. V oblasti technickej infraštruktúry ide o potrebu dobudovania inžinierskych sietí v oblasti odpadového hospodárstva, dostavbu a rekonštrukciu cestnej siete, ktorá sa nachádza na niektorých miestach v havarijnom stave.

Ohrozenia mesta Šahy vyplývajú z okolitého prostredia, tendencií a skutočností, ktoré nemôže manažment mesta ovplyvniť.

3.12 PROBLÉMOVÁ ANALÝZA – HLAVNÉ ODVETVOVÉ DISPARITY A VYMEDZENIE CIEĽOVÝCH SKUPÍN SO SÚSTREDENOU PODPOROU MESTA ŠAHY.

Identifikácia odvetvových disparít a nadväzujúce vymedzenie cieľových skupín je v súlade so zadáním z vypracovanej analýzy SWOT ako aj analýzy zdrojov mesta Šahy. Dôležitým východiskovým rámcom pre vymedzenie cieľových skupín so sústredenou podporou mesta Šahy a stanovenie relevantných opatrení, ktoré by mali riešiť existujúce nerovnosti a rozdiely, sú vybrané strategické a koncepčné dokumenty spracované na národnej (Partnerská dohoda), regionálnej (PHSR NRSK) úrovni, ako aj vo vzťahu k štátnym legislatívnym normám zaväzujúcim mesto Šahy poskytovať svojim obyvateľom balík verejných služieb.

Na odvetvové (odborové a sektorové) disparity treba pozerať ako na nerovnosti, neoddôvodnené rozdiely, či nezhody medzi potenciálom a jeho súčasným využitím. Ich identifikácia vychádza z porovnania zistených silných a slabých stránok, ktoré sú uvedené vo SWOT analýze. Pôsobenie silných stránok mesta Šahy je oslabované negatívnymi vplyvmi jej slabých stránok. Silné stránky sú potenciálom, ktorý je možné využiť pre budúci rozvoj, je ale nutné zlepšiť alebo odstrániť príslušné slabé stránky tak, aby mohli byť silné naplno využité. Nasledujúci prehľad je usporiadaný práve týmto spôsobom, kedy proti silným stránkam mesta sú vždy postavené relevantné slabé stránky, ktoré majú v danom problémovom okruhu opačný vplyv. Vybrané sú práve tie, ktoré z hľadiska budúceho vývoja možno považovať za najzávažnejšie a kde je viacmenej možné predpokladať aspoň čiastočné riešenie. Mesto Šahy je súčasťou vyššieho územného celku Nitra. Národná stratégia regionálneho rozvoja definovala pre tento kraj nasledovné disparity, ktoré by mali byť zohľadnené v PHRSR mesta Šahy:

Hlavné disparity NRSK

v pôdohospodárstve

- pokles pestovateľských plôch a počtu chovaných hospodárskych zvierat (hydina, ošípané a hovädzí dobytok) a dovoz lacnejších dotovaných potravín z pôvodných krajín EÚ;
- nedostatočná spolupráca a koordinácia v poľnohospodárstve;

v priemysle

- chýbajúce akreditácie a certifikácie s medzinárodnou platnosťou majú za následok obmedzenia v medzinárodnom obchode;
- inovačné a technologické zaostávanie, spôsobuje zvyšujúcu energetickú a surovinovú náročnosť výroby;
- nízka ekonomická výkonnosť a konkurencieschopnosť MSP;

v službách

- výrazné disparity vo vzťahu mesta a okolia spôsobené nerovnomerným rozmiestnením služieb a vzdelávacích inštitúcií;
- zníženie konkurencieschopnosti malého a stredného podnikania v dôsledku veľkej expanzie nadnárodných spoločností, ale aj často pre absentujúcu kvalitu poskytovaných služieb;
- nedostatočná kvalita verejných služieb občanom a podnikateľskej sfére;
- nedostatočná podpora vedomostnej ekonomiky;

v technickej infraštruktúre

- nedostatočné kapacity a telekomunikačná infraštruktúra;
- nedostatočná kvalita ciest II. a III. triedy má často za následok dopravné nehody;
- značné ekologické zafaženie poľnohospodárskej krajiny;

v sociálno-spoločenskej infraštruktúre

- nevyhovujúca demografická štruktúra, vysoký podiel obyvateľstva v poproduktívnom veku;
- značný odliv pracovných síl do zahraničia z titulu blízkosti hraníc, pričom za vysokokvalifikované pracovné sily nie sú náhrady;
- nedostatočné investície do nájomného bývania, regenerácie bytového fondu a pomalá obnova kultúrohistorických pamiatok, čo je spôsobené nedostatkom vlastných finančných zdrojov pre spolufinancovanie rozvojových a investičných projektov;
- slabá spolupráca subjektov vo vnútri regiónu;
- nevyhovujúca miera nezamestnanosti s nevyrovnanou ponukou pracovných miest, najmä vo vidieckych okresoch;
- najvyšší podiel obyvateľstva len s ukončeným základným vzdelaním v SR.

Hlavné faktory rozvoja NK:

v pôdohospodárstve

- dobrý produkčný pôdohospodársky potenciál v oblastiach zeleninárstva, ovocinárstva a vinohradníctva dáva možnosti rozvoja byvania na základe vidieckeho osídlenia, má najlepšie podmienky pre poľnohospodársku produkciu;
- vysoký poľnohospodársky potenciál umožňuje pestovanie prakticky všetkých druhov ekologických potravín a živočíšnej výroby, ťažiskové odvetvie;
- rozvoj biotechnológií;

v priemysle

- rozvinutá priemyselná výroba a rôznorodosť hospodárskej základne, ale s odlišným postavením jednotlivých odvetví (rozhodujúce postavenie má strojársky, chemický a potravinársky priemysel), s dlhodobým pôsobením dáva možnosť transferu technológií do perspektívnych odvetví najmä elektrotechnickom priemysle;
- možnosť posilňovania exportu, budovanie nadregionálnych väzieb;

v službách

- geopolitický polohový potenciál umožňuje priame kontakty s vyspelými regiónmi s možnosťou zintenzívnenia zahraničných investícií a medzinárodnej spolupráce;
- využitie geotermálnych prameňov za splnenia príslušných zákonných podmienok (zákon č. 538/2005 Z. z.) pre ďalší rozvoj tradičného kúpeľníctva s prepojením na ekologický vidiecky turizmus;

v technickej infraštruktúre

- polohový potenciál kraja, logistické väzby;
- potenciál využitia vodných zdrojov;
- zlepšenie energetickej bilancie regiónu využívaním jadrovej energetiky komplexu Mochovce, hydroenergetického potenciálu, geotermálnych prameňov, biomasy a bioplynu;

v sociálno-spoločenskej infraštruktúre

- vysoký podiel vysokoškolsky vzdelaného obyvateľstva vytvára predpoklady pre možnosti využívania nových technológií a obnoviteľných zdrojov energií v súlade s ekologickými princípmi na základe využitia ľudského a ekonomického potenciálu;
- dostupnosť vzdelávacích, sociálnych a zdravotných zariadení;
- silný potenciál cezhraničnej spolupráce, možnosť vytvárania cezhraničných sídelných aglomerácií.

Vo vyššie uvedenom kontexte je potrebné sledovať i potenciálne rozvojové príležitosti a hrozby, indukované hierarchicky vyššími faktormi sociálno - ekonomického rozvoja. Na základe uskutočnených analýz je možné za najväčšie hrozby pokladať hlavne:

1. Znižovanie konkurencieschopnosti mesta v dôsledku trvalej stagnácie v rozvoji spolupráce podnikateľskej sféry s orgánmi miestnej samosprávy – Public Private Partnership.
2. Rozhodnutie kľúčového investora o zmene alokácie investície.
3. Nedostatok externých finančných prostriedkov potrebných na zabezpečenie kvalitných verejných služieb.
4. Podcenenie významu kvalitatívneho rozvoja ľudských zdrojov ako pre ekonomický, tak aj pre sociálny rozvoj mesta Šahy.
5. Podcenenie významu informačných technológií ako základného prvku ekonomického rozvoja a rozvoja ľudských zdrojov v meste.

Jedným z nutných predpokladov úspešnej implementácie Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja je návaznosť na existujúcu sústavu strategických a rozvojových dokumentov. Tento fakt sa premietol z časti aj do výberu opatrení a cieľových skupín, na ktoré sa má zamerať podpora z verejných zdrojov, hlavne z dôvodu efektívneho vynakladania finančných prostriedkov, odstránenia duplicit, možných protichodných účinkov opatrení atď.. Z tohto dôvodu je prirodzeným rámcom Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Nitrianskeho samosprávneho kraja, ako aj Partnerskej dohody, ale aj platná legislatíva v oblasti zabezpečovania verejných služieb. Komparáciou výsledkov vyššie uvedenej selekcie odvetvových disparít a PHRSR NRSK je možné zistiť, že niektoré opatrenia v rámci tohto dokumentu pokrývajú kritické oblasti zistené v problémovej analýze. Preto je nutné v súlade s vyššie uvedenými skutočnosťami zamerať sa na odstránenie týchto disparít v relevantných cieľových oblastiach a relevantných skupín.

1. Hospodárstvo a vedecko-technický rozvoj	
Cieľová skupina	
podnikateľské subjekty v priemysle, obchode a výrobných službách	
mesto	
investori	
2. Technická infraštruktúra	
Cieľová skupina	
mesto,	
obyvatelia mesta,	
podnikateľské subjekty,	
mimovládne subjekty,	
3. Životné prostredie	
Cieľová skupina	
mesto,	
obyvatelia mesta,	
podnikateľské subjekty,	
4. Sociálna oblasť a zdravotníctvo	
Cieľová skupina	

nezamestnaní, sociálne odkázaní, zdravotne a duševne postihnutí, obyvatelia v dôchodkovom veku, mladí ľudia, rizikové skupiny obyvateľstva,	
5. Školstvo a šport	
Cieľová skupina	
deti predškolského veku, žiaci v rámci povinnej školskej dochádzky, nezamestnaní, obyvatelia v dôchodkovom veku, športovci organizovaní v rámci športových hnutí, pasívna športová verejnosť, obyvatelia v produktívnom veku,	
6. Kultúra	
Cieľová skupina	
obyvateľstvo podnikateľské subjekty návštevníci mesta,	
7. Cestovný ruch a public relation	
Cieľová skupina	
mesto, VÚC, obyvatelia mesta, návštevníci mesta, súkromný podnikateľský sektor,	
9. Administratíva a bezpečnosť	
Cieľová skupina	
mesto, obyvatelia mesta, súkromný podnikateľský sektor,	
10. Informatizácia mesta	
Cieľová skupina	
mesto, obyvatelia mesta, súkromný podnikateľský sektor,	

Strategická časť Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Šahy 2022 - 2031

4 VÍZIA A POSLANIE MESTA ŠAHY

Vízia

Mesto Šahy je mestom, ktoré vyvážene zabezpečuje podmienky pre harmonický život všetkých kategórií svojich obyvateľov. Mesto sa stalo príjemným sídlom zabezpečujúcim komplexné sociálne služby pre svojich obyvateľov, ako aj okolitých obcí. Vyvážene a ohľaduplne využíva svoje prírodné bohatstvo za účelom jeho ekonomického a ekologického zveľačovania. V súvislosti s rozvojom cestovného ruchu sa snaží čo najlepšie prezentovať svoje kultúrne tradície a zvyklosti v duchu rozvoja kultúrneho povedomia nielen vo svojom regióne, ale aj za hranicami Slovenskej republiky - hlavne Maďarsku. Do šírenia kultúrnych hodnôt sa zapájajú hlavne kultúrne spolky orientujúce sa na prezentáciu tradičných remesiel a zvyklostí. Z hospodárskeho hľadiska mesto vytvorilo priaznivé podmienky na rozvoj tradičných výrobných a nevýrobných odvetví, pre ktorých rozvoj má mesto najväčší potenciál – poľnohospodárstvo, vinárstvo, ekologická priemyselná

výroba a drobné výrobné prevádzky. V oblasti cestovného ruchu mesto vytvorilo podmienky na rozvoj ubytovacích a stravovacích služieb. V oblasti propagácie sa mesto zameralo na prezentáciu vlastných kultúrno - historických hodnôt a kultúrnej identity typickej pre túto oblasť.

Poslanie

Poslanie je komplexná a všeobecná definícia objasňujúca mandát mesta Šahy. Poslanie opisuje a prezentuje základné služby (produkty), ktoré poskytuje a identifikuje hlavných „zákazníkov“, t.j. jej obyvateľov, miestnych podnikateľov, záujmové združenia a pod.. Poslanie vyjadruje základný dôvod existencie mesta Šahy a odpovedá na tri otázky: Čo mesto robí? Prečo to robí? Pre koho to robí? Predpokladom pre zabezpečovanie kvalitných služieb obyvateľom mesta, podnikateľom či návštevníkom a celkový plynulý chod samosprávy a jej orgánov je dôsledný denný operatívny manažment a realizácia profesionálnych interných služieb. Tieto zahŕňajú celú škálu aktivít počnúc obstarávaním tovarov, služieb a prác, cez interné právne poradenstvo a zastupovanie mesta pri súdnych sporoch až po udržiavanie počítačovej siete, zálohovanie dát či aktualizovanie a zverejňovanie informácií, ktoré slúžia aj obyvateľom mesta. Samospráva mesta Šahy disponuje aj nemalým majetkom – budovami, pozemkami, bytovými a nebytovými priestormi. Efektívne spravovanie aktív takéhoto rozsahu a zabezpečovanie jeho maximálnej výnosnosti je možné len za predpokladu existencie prehľadnej a aktuálnej evidencie, ktorá slúži vedeniu mesta a poslancom mestského zastupiteľstva. Významnú úlohu zohráva aj odborné vzdelávanie zamestnancov úradu s cieľom zabezpečiť ich ďalší profesionálny rast vedúci k zvýšeniu kvality samosprávou poskytovaných služieb. Medzi významné činnosti, a to najmä z pohľadu obyvateľov mesta, patrí správa zasadnutí orgánov mesta. Práve tieto authority rozhodujú o všetkých dôležitých zmenách, ktoré sa premietajú do života obyvateľov, napr. prostredníctvom všeobecne záväzných nariadení.

Jedným zo základných predpokladov rozvoja mesta je dodržiavanie zákonnosti a pravidiel miestnej samosprávy, ochrana života a osobného majetku občanov, ale aj životného prostredia. V súlade s poslaním mesta Šahy všetky tieto úlohy realizuje štátna polícia ako aj mestská polícia. K dosiahnutiu zámeru - vybudovať bezpečné mesto - polícia vykonáva všeobecnú prevenciu kriminality, aktívnu ochranu verejného poriadku, života, zdravia občanov a majetku. Súčasťou bezpečnostnej politiky mesta je aj výkon ochrany pred požiarom a civilnej ochrany obyvateľov. Nasledujúci text prezentuje obsahovú stránku poslania v jednotlivých politikách mesta:

1. Hospodárstvo a vedecko-technický rozvoj

Základnou úlohou samosprávy je rozvoj územia mesta a zvyšovanie kvality života jeho obyvateľov. Všeobecne uznávaným nástrojom pre miestnu hospodársku politiku je rozvoj existujúcich priemyselných zón. Mesto Šahy v súlade s touto filozofiou skvalitňuje zóny, ktoré poskytujú kapacitu pre podnikateľské subjekty. Ich rozlohu plánuje rozširovať v obmedzenej miere.

2. Doprava a komunikácie

Priprava projektovej dokumentácie pre cestné stavby, pravidelná oprava a stavebná údržba pozemných komunikácií, letná a zimná údržba či rekonštrukcia vybraných miestnych komunikácií, to všetko zahŕňajú kompetencie mesta v oblasti pozemných komunikácií.

3. Technická infraštruktúra

Významným prvkom kvality života v meste je funkčný systém verejného osvetlenia. Hlavnou úlohou samosprávy je v tomto kontexte realizácia novej výstavby verejného osvetlenia, prevádzkovanie už vybudovaného verejného osvetlenia a samozrejme priebežné opravy a údržba existujúcich svetelných bodov, prípadne ich prestavba na LED. Okrem toho zabezpečuje rozvoj komplexnej infraštruktúry zohľadňujúcej rast kvality života obyvateľov mesta a životného prostredia. Rozvoj infraštruktúry smeruje hlavne k jej rozšíreniu na potenciálne obytné zóny v meste, IBV, HVB, ako aj na rekonštrukciu súčasnej infraštruktúry - vodovodnej, elektrickej, komunikačnej.

4. Odpadové hospodárstvo

Mesto vykonáva úlohy, ktoré jej vyplývajú z programu odpadového hospodárstva a všeobecne záväzných právnych predpisov prijatých a platných v Slovenskej republike. V oblasti odpadového hospodárstva ide najmä o zber a prepravu komunálnych odpadov a drobných stavebných odpadov s cieľom ich zhodnotenia alebo zneškodnenia, zabezpečovanie zberných nádob zodpovedajúcich systému zberu komunálneho odpadu, zabezpečovanie priestoru, kde môžu obyvatelia mesta odovzdávať oddelené zložky komunálnych odpadov či zabezpečovanie zberu a prepravy objemných odpadov. Mesto zároveň vykonáva priestupkové konanie v odpadovom hospodárstve a zabezpečuje údržbu infraštruktúry pre odpadové vody.

5. Životné prostredie

Udržiavanie a zveľaďovanie mesta neznamena len ochranu a údržbu existujúcej verejnej zelene, ale aj zabránenie ďalšiemu znižovaniu podielu zelených plôch v zastavanom území mesta, ich rozdrobovaniu a zmysluplné riadenie výstavby a využívania územia. V súlade s touto filozofiou mesto každoročne zabezpečuje ošetrovanie zelene - drevín, trávnikov, kvetinových záhonov. Súčasťou prostredia, v ktorom obyvatelia žijú, sú aj verejné priestranstvá, chodníky, miestne komunikácie, námestia, ktoré je obcou pravidelne čistené, ale aj detské a športové ihriská vo všetkých častiach mesta Šahy so zabezpečením pravidelnej údržby a obnovy. K ďalším činnostiam, ktoré sa podieľajú na vytváraní atraktívneho a zdravého prostredia patrí aj prevádzka či správa cintorínov.

6. Sociálna oblasť a zdravotníctvo

Neustále rozvíjať širokú paletu sociálnych a zdravotných služieb poskytovaných v meste. Dbáť o ich dostupnosť, kvalitu a vzájomnú vyváženosť za účelom dosiahnutia dôstojných podmienok života všetkých kategórií obyvateľov mesta. Činnosť samosprávy - vzhľadom na existujúce kompetencie - je v oblasti

sociálnej politiky veľmi rozsiahla. Pre občanov v hmotnej núdzi mesto môže poskytovať jednorazové dávky v hmotnej núdzi a jednorazovú dávku v HN, príspevok v náhlej núdzi a príspevok pri narodení dieťaťa (dve a viac detí). Pre zdravotne ťažko postihnutých a seniorov mesto poskytuje sociálne služby, medzi ktoré patrí opatrovateľská služba. Mesto podporuje neštátne subjekty, ktorých činnosť je zameraná na pomoc sociálne alebo zdravotne handicapovaným občanom. Pre zachovanie rovnakých podmienok a šancí pre všetkých žiakov mesto zabezpečuje prenos štátnych dotácií (na stravu a školské pomôcky) pre školopovinné deti zo sociálne slabších rodín. Nástrojom pre podporu demografie v meste môže byť jednorazový finančný príspevok pre každé novonarodené dieťa s trvalým pobytom na území Mesta. Poskytované sociálne služby sú regulované celým radom zákonov a usmernení – počnúc ústavou Slovenskej republiky, zákonom č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení, zákonom č. 36/2005 Z. z. o rodine (v zmysle 297/2005 Z. z. 615/2006 Z. z. - nález Ústavného súdu SR 201/2008 Z. z., 217/2010 Z. z., 290/2011 Z. z. - nález Ústavného súdu SR, 125/2013 Z. z.), zákonom č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách (v znení zákona č. 317/2009 Z. z., nález Ústavného súdu Slovenskej republiky č. 332/2010 Z. z., zákona č. 551/2010 Z. z., zákona č. 50/2012 Z. z., zákona č. 185/2012 Z. z., zákona č. 413/2012 Z. z., zákona č. 485/2013 Z. z., zákona č. 185/2014 Z. z., zákona č. 219/2014 Z. z., zákona č. 376/2014 Z. z., zákona č. 40/2017 Z. z., zákona č. 331/2017 Z. z., zákona č. 351/2017 Z. z., 156/2018 Z. z., 177/2018 Z. z., 289/2018 Z. z., 221/2019 Z. z., 280/2019 Z. z., 66/2020 Z. z., 89/2020 Z. z.) a novela zákona NR SR č. 305/2005 Z. z. o sociálnej ochrane detí a sociálnej kuratele (330/2007 Z. z. v znení zákona 643/2007 Z. z., zákona 215/2008 Z. z., zákona 448/2008 Z. z., zákona 466/2008 Z. z., zákona 317/2009 Z. z., zákona 180/2011 Z. z., zákona 417/2013 Z. z., zákona 185/2014 Z. z., zákona 219/2014 Z. z., zákona 310/2014 Z. z., zákona 131/2015 Z. z. a zákona 175/2015 Z. z., 378/2015 Z. z., 91/2016 Z. z., 125/2016 Z. z., 351/2017 Z. z., 61/2018 Z. z., 177/2018 Z. z., 231/2019 Z. z., 89/2020 Z. z., 331/2020 Z. z., 310/2021 Z. z., 418/2021 Z. z.), (a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov v znení zákona č. 317/2009 Z. z., nález Ústavného súdu Slovenskej republiky č. 332/2010 Z. z., zákona č. 551/2010 Z. z., zákona č. 50/2012 Z. z., zákona č. 185/2012 Z. z., zákona č. 413/2012 Z. z., zákona č. 485/2013 Z. z., zákona č. 185/2014 Z. z., zákona č. 219/2014 Z. z. a zákona č. 376/2014 Z. z.), zákonom č. 599/2003 Z. z. o pomoci v hmotnej núdzi (v znení zákona č. 417/2013 Z. z. o pomoci v hmotnej núdzi (183/2014 Z. z., 308/2014 Z. z., 140/2015 Z. z., 140/2015 Z. z., 378/2020 Z. z., 125/2016 Z. z., 81/2017 Z. z., 42/2019 Z. z., 223/2019 Z. z., 231/2019 Z. z., 221/2019 Z. z.) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 183/2014 Z. z.), zákonom č. 305/2005 Z. z. o sociálnej ochrane detí a sociálnej kuratele končiac ((v znení č. 330/2007 Z. z., 643/2007 Z. z., 215/2008 Z. z., 448/2008 Z. z. (nepriamo), 466/2008 Z. z., 317/2009 Z. z., 180/2011 Z. z., 417/2013 Z. z. (nepriamo), 185/2014 Z. z., 219/2014 Z. z., 310/2014 Z. z., 131/2015 Z. z., 175/2015 Z. z., 378/2015 Z. z., 91/2016 Z. z., 125/2016 Z. z., 351/2017 Z. z., 61/2018 Z. z., 177/2018 Z. z., 231/2019 Z. z., 89/2020 Z. z., 331/2020 Z. z., 310/2021 Z. z., 418/2021 Z. z.)), Občianskym zákonníkom či mnohými Všeobecne záväznými nariadeniami mesta. Mesto považuje pomoc a podporu pre svojich obyvateľov za jednu zo svojich prirodzených priorit. Doplniť chýbajúcu infraštruktúru sociálnych zariadení v meste a zvýšiť ich kvalitu. Zabezpečiť vysokú kvalitu sociálnych služieb pre obyvateľov mesta, ako aj prerozdelenie dávok sociálnej pomoci v rámci prenesených kompetencií.

7. Školstvo a šport

Školstvo

Mesto Šahy v rámci existujúcich kompetencií zabezpečuje výchovno-vzdelávací proces vo formálnom vzdelávacom zariadení, ktorými sú zariadenia predškolskej výchovy a plnoorganizované základné školy. V meste sa nachádzajú gymnáziá a stredné odborné školy. Svoje zastúpenie tu má aj špeciálne školstvo.

Šport

Mesto vytvára podmienky na zmysuplné trávenie voľného času detí, mládeže a obyvateľov mesta, ako najvhodnejšiu prevenciu proti drogám a civilizačným chorobám. V rámci tejto filozofie samospráva organizuje alebo podporuje celý rad rekreačných a športových aktivít. Súčasťou politiky mesta je subvencovanie športových klubov a telovýchovných organizácií prostredníctvom dotácií z rozpočtu mesta. Mandát na podporu rekreačného a výkonnostného športu v meste vyplýva zo zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení, Všeobecne záväzného nariadenia o poskytovaní dotácií z rozpočtu mesta Šahy či koncepčných a strategických dokumentov prijatých mestským zastupiteľstvom. Vytváranie vhodného prostredia pre rekreačný a výkonnostný šport z peňazí daňovníkov, je jednou z ciest tvorby a prezentácie dobrého mena mesta. Vhodné podmienky pre šport a ponuka verejných športovísk sú súčasťou konkurenčného boja miest o lepšie podmienky pre život. Prínosy z financovania a podpory športu na území mesta sa prejavujú vo forme zdravšieho života obyvateľov, zvýšeného záujmu o bývanie v meste, v náraste členských základní podporovaných športov.

8. Kultúra

Mesto zabezpečuje opravy a údržbu kultúrnych pamiatok na území mesta. Súčasťou kultúrnej politiky je aj dotovanie činnosti záujmových združení či jednotlivcov. Mesto Šahy v súlade so svojím zámerom každoročne organizuje kultúrne podujatia, a prevádzkuje mestskú knižnicu, Hontianske múzeum, Galériu L. Simonyiho, Hontianske Listy – Honti Lapok.. Rámec pre činnosť a aktivity samosprávy mesta je v oblasti kultúry tvorený najmä zákonom č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení, zákonom č. 416/2001 Z. z. o prechode niektorých pôsobností z orgánov štátnej správy na obce a na vyššie územné celky, zákonom č. 61/2000 Z. z. o osvetovej činnosti, zákonom č. 4/1958 Zb. o ľudovej umeleckej výrobe a umeleckých remeslách a zákonom č. 96/1991 Zb. o verejných kultúrnych podujatiach.

9. Propagácia a cestovný ruch

V oblasti cestovného ruchu plní najmä úlohy: spolupracuje s miestnymi podnikateľmi a úradmi štátnej správy a okolitými obcami - Vysoké Tatry, atď..... v oblasti cestovného ruchu, spolupracuje s príslušnou komisiou, pripravuje analýzy turistického ruchu a infraštruktúry cestovného ruchu z hľadiska historických pamiatok a iných historických objektov, ubytovacích, stravovacích a ostatných služieb, spolupracuje na príprave vydávania a zabezpečenia propagačných materiálov pre mesto, pripravuje návrhy na riešenie rozvoja cestovného ruchu a spolupracuje so všetkými dotknutými orgánmi a organizáciami pri ich realizácii, spolupracuje pri vytváraní systému tvorby finančných zdrojov na podporu rozvoja cestovného ruchu v meste, ako aj pri zachovávaní historického, architektonického a kultúrneho dedičstva, rieši podnety, návrhy a v spolupráci s hlavným kontrolárom aj sťažnosti občanov a organizácií týkajúce sa CR, zabezpečuje styk samosprávy s inštitúciami a organizáciami, ako aj agentúrami poskytujúcimi služby, informácie, podporu a poradenstvo v CR, podieľa sa na koordinačnej činnosti pri realizácii úloh súvisiacich s ekonomickým a sociálnym rozvojom spravovaného územia, podieľa sa na tvorbe koncepcie rozvoja na úseku cestovného ruchu na území mesta, koordinuje a zabezpečuje úlohy súvisiace s činnosťou mesta v spolupráci s partnerskými obcami.

10. Administratíva a bezpečnosť

Mesto vytvára podmienky na efektívnu prácu mestského úradu, vytvára vyhovujúce podmienky na poskytovanie verejných služieb, estetizáciu a funkčnosť miesta kontaktu so zákazníkmi mestského úradu, vytvára vhodné technické a pracovné podmienky na mestskom úrade. Vytvára podmienky na znižovanie kriminality v meste a ochranu majetku obyvateľov a ostatných subjektov v meste.

11. Informatizácia mesta

Zabezpečuje technické podmienky pre rozvoj informačnej spoločnosti. Umožňuje obyvateľom využívať on-line elektronické služby samosprávy. Vytvára vhodné podmienky na prechod na e-government na lokálnej úrovni (e-gov, e-vote, e-services, ...). Umožňuje obyvateľom mesta a pracovníkom samosprávy zvyšovať svoje počítačové vedomie a zručnosti.

Vymedzenie poslania z pohľadu integrovaných celkov

V rámci vymedzovania poslania mesta Šahy je potrebné vychádzať z jednotnej klasifikácie výdavkov **COFOG**. Klasifikácia je neoddeliteľnou súčasťou Systému národných účtov a je určená hlavne pre potreby štatistického zisťovania a medzinárodného porovnávania štatistických dát. Predmetom klasifikácie **COFOG** je triedenie výdavkov jednotlivých inštitúcií sektora verejnej správy podľa funkcie. Funkciou sa rozumie určitá oblasť činností, v ktorej daná samospráva, prípadne i jej jednotlivé čiastkové orgány pôsobia. V zmysle metodiky **COFOG** sa vykazované položky zatriedujú podľa funkcie, s ktorou súvisia, čo zabezpečuje nezávislosť zatriedenia od prípadných organizačných zmien.

Hospodárska oblasť - integrovaný celok		
Odvetvia spoločenských potrieb - správa miest a obcí - legislatívne podmienky - bezpečnosť	Odvetvia technickej infraštruktúry - doprava a komunikácie - energetika - zásobovanie pitnou vodou - bývanie a vybavenosť	Odvetvia technickej infraštruktúry - doprava a komunikácie - energetika - zásobovanie pitnou vodou - bývanie a vybavenosť
Propagácia a cestovný ruch - budovanie a rekonštrukcia atraktívát cestovného ruchu - budovanie infraštruktúry aktívneho trávenia voľného času		

Základnou úlohou samosprávy je rozvoj územia obce a zvyšovanie kvality života jeho obyvateľov. Všeobecne uznávaným nástrojom pre miestnu hospodársku politiku je rozvoj a dostavba podmienok na odporu ekonomických aktivít súkromným ale aj verejným sektorom. Výdavky mesta Šahy spadajú do týchto kompetencií:

Doprava a komunikácie - príprava projektovej dokumentácie pre cestné stavby, pravidelná oprava a stavebná údržba pozemných komunikácií, letná a zimná údržba či rekonštrukcia vybraných miestnych komunikácií, to všetko zahŕňajú kompetencie obce v oblasti pozemných komunikácií. Výdavky zahrnuté v rámci tejto kompetencie spadajú pod klasifikáciu **04.5.1 Cestná doprava**.

Technická infraštruktúra a bezpečnosť - významným prvkom kvality života v meste je funkčný systém zásobovania elektrickou energiou, plynom a pitnou vodou, ako aj verejné osvetlenie. Samospráva zabezpečuje rozvoj komplexnej infraštruktúry zohľadňujúcej rast kvality života obyvateľov obce a životného prostredia. Rozvoj infraštruktúry smeruje hlavne k jej rozšíreniu na potenciálne obytné zóny v meste, IBV, ako aj na rekonštrukciu súčasnej infraštruktúry - vodovodnej, elektrickej, komunikačnej. Výdavky zahrnuté v rámci tejto kompetencie spadajú pod klasifikáciu **01.1.1 Výkonné a zákonodarné orgány**, **02.2.0 Civilná ochrana**, **04.7.1 Distribučné siete a skladovanie**, **06.1 Rozvoj bývania**, **06.1.0 Rozvoj bývania**, **06.2.0 Rozvoj obcí**, **06.3.0 Zásobovanie vodou**, **06.4.0 Verejné osvetlenie** či **06.6.0 Bývanie a občianska vybavenosť** inde neklasifikovaná, **08.3.0 Vysielacie a vydavateľské služby**.

V oblasti cestovného ruchu plnia najmä úlohy: spolupracujú s miestnymi podnikateľmi a úradmi štátnej správy a mestomv oblasti cestovného ruchu, spolupracujú s mimovládny sektorom, pripravujú analýzy turistického aktivity regiónu a infraštruktúry cestovného ruchu z hľadiska turistických centier, prírodných hodnôt, historických pamiatok a iných historických objektov, ubytovacích, stravovacích a ostatných služieb, spolupracujú na príprave vydávania a zabezpečenia propagačných materiálov pre mesto, pripravujú návrhy na riešenie rozvoja cestovného ruchu a spolupracujú so všetkými dotknutými orgánmi a organizáciami pri ich realizácii, spolupracujú pri vytváraní systému tvorby finančných zdrojov na podporu rozvoja cestovného ruchu v meste a okolí, ako aj pri zachovávaní historického, architektonického a kultúrneho dedičstva, riešia podnety, návrhy a v spolupráci s hlavným kontrolárom aj sťažnosti občanov a organizácií týkajúce sa CR, zabezpečujú styk samospráv s inštitúciami a organizáciami, ako aj agentúrami poskytujúcimi služby, informácie, podporu a poradenstvo v CR, podieľajú sa na

koordináčnej činnosti pri realizácii úloh súvisiacich s ekonomickým a sociálnym rozvojom spravovaného územia mesta Šahy, podieľajú sa na tvorbe koncepcie rozvoja na úseku cestovného ruchu na území mesta, koordinujú a zabezpečujú úlohy súvisiace s činnosťou miestnych samospráv v spolupráci s partnerskými obcami. Výdavky zahrnuté v rámci tejto kompetencie spadajú pod klasifikáciu 08.1.0 Rekreačné a športové služby, 08.6.0 Rekreačia, kultúra a náboženstvo inde neklasifikované. Na propagáciu a marketing v oblasti cestovného ruchu sa výdavky vynakladajú v rámci **01.1.1 Výkonné a zákonodarné orgány**.

Sociálna oblasť - integrovaný celok

Odvetvia rozvoja človeka

Vzdelávanie

Sociálne služby

Kultúra

Šport

Poslaním mesta Šahy je v zmysle zákona neustále rozvíjať širokú paletu **sociálnych služieb**. Dbáť o ich dostupnosť, kvalitu a vzájomnú vyváženosť za účelom dosiahnutia dôstojných podmienok života všetkých kategórií obyvateľov mesta. Činnosť samospráv - vzhľadom na existujúce kompetencie - je v oblasti sociálnej politiky veľmi rozsiahla. Pre zdravotne ťažko postihnutých a seniorov samosprávy poskytujú sociálne služby, medzi ktoré patrí opatrovateľská služba. Miestne samosprávy podporujú nešťátne subjekty, ktorých činnosť je zameraná na pomoc sociálne alebo zdravotne handicapovaným občanom. Pre zachovanie rovnakých podmienok a šancí pre všetkých žiakov miestne samosprávy zabezpečujú prenos štátnych dotácií (na stravu a školské pomôcky) pre školopovinné deti zo sociálne slabších rodín. Osobitnou skupinou sú sociálne skupiny poskytované marginalizovaným skupinám. Aj v rámci mesta bude v tomto smere doplnená chýbajúca infraštruktúra. Poskytované sociálne služby sú regulované celým radom zákonov a usmernení – počnúc ústavou Slovenskej republiky, zákonom č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení, zákonom č. 36/2005 Z. z. o rodine (v zmysle 297/2005 Z. z., 615/2006 Z. z. - nález Ústavného súdu SR 201/2008 Z. z., 217/2010 Z. z., 290/2011 Z. z. - nález Ústavného súdu SR, 125/2013 Z. z.), zákonom č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách (v znení zákona č. 317/2009 Z. z., nález Ústavného súdu Slovenskej republiky č. 332/2010 Z. z., zákona č. 551/2010 Z. z., zákona č. 50/2012 Z. z., zákona č. 185/2012 Z. z., zákona č. 413/2012 Z. z., zákona č. 485/2013 Z. z., zákona č. 185/2014 Z. z., zákona č. 219/2014 Z. z., zákona č. 376/2014 Z. z., zákona č. 40/2017 Z. z., zákona č. 331/2017 Z. z., zákona č. 351/2017 Z. z., 156/2018 Z. z., 177/2018 Z. z., 289/2018 Z. z., 221/2019 Z. z., 280/2019 Z. z., 66/2020 Z. z., 89/2020 Z. z.) a novela zákona NR SR č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a sociálnej kuratele (330/2007 Z. z. v znení zákona 643/2007 Z. z., zákona 215/2008 Z. z., zákona 448/2008 Z. z., zákona 466/2008 Z. z., zákona 317/2009 Z. z., zákona 180/2011 Z. z., zákona 417/2013 Z. z., zákona 185/2014 Z. z., zákona 219/2014 Z. z., zákona 310/2014 Z. z., zákona 131/2015 Z. z. a zákona 175/2015 Z. z., 378/2015 Z. z., 91/2016 Z. z., 125/2016 Z. z., 351/2017 Z. z., 61/2018 Z. z., 177/2018 Z. z., 231/2019 Z. z., 89/2020 Z. z.), (a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov v znení zákona č. 317/2009 Z. z., nález Ústavného súdu Slovenskej republiky č. 332/2010 Z. z., zákona č. 551/2010 Z. z., zákona č. 50/2012 Z. z., zákona č. 185/2012 Z. z., zákona č. 413/2012 Z. z., zákona č. 485/2013 Z. z., zákona č. 185/2014 Z. z., zákona č. 219/2014 Z. z. a zákona č. 376/2014 Z. z.), zákonom č. 599/2003 Z. z. o pomoci v hmotnej núdzi (v znení zákona č. 417/2013 Z. z. o pomoci v hmotnej núdzi (183/2014 Z. z., 308/2014 Z. z., 140/2015 Z. z., 140/2015 Z. z., 378/2015 Z. z., 125/2016 Z. z., 81/2017 Z. z., 42/2019 Z. z., 223/2019 Z. z., 231/2019 Z. z., 221/2019 Z. z.) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 183/2014 Z. z.), zákonom č. 305/2005 Z. z. o sociálnej ochrane detí a sociálnej kuratele končiac ((v znení č. 330/2007 Z. z., 643/2007 Z. z., 215/2008 Z. z., 448/2008 Z. z. (nepriamo), 466/2008 Z. z., 317/2009 Z. z., 180/2011 Z. z., 417/2013 Z. z. (nepriamo), 185/2014 Z. z., 219/2014 Z. z., 310/2014 Z. z., 131/2015 Z. z., 175/2015 Z. z., 378/2015 Z. z., 91/2016 Z. z., 125/2016 Z. z., 351/2017 Z. z., 61/2018 Z. z., 177/2018 Z. z., 231/2019 Z. z., 89/2020 Z. z.), Občianskym zákonníkom či mnohými Všeobecne záväznými nariadeniami miestnych samospráv. Mesto Šahy považuje pomoc a podporu pre svojich obyvateľov za jednu zo svojich prirodzených priorít. Doplniť chýbajúcu infraštruktúru sociálnych zariadení v meste a zvýšiť ich kvalitu. Zabezpečiť vysokú kvalitu sociálnych služieb pre obyvateľov mesta, ako aj prerozdeľovanie dávok sociálnej pomoci v rámci prenesených kompetencií. Výdavky zahrnuté v rámci tejto kompetencie spadajú pod klasifikáciu

Ďalším poslaním je zabezpečenie všestranného rozvoja detí a mládeže prostredníctvom **vzdelávacích služieb**. Zlepšenie technického stavu a vybavenia materských, základných škôl, ako aj školských jedální a mimoškolských záujmových zariadení. Miestne samosprávy v rámci existujúcich kompetencií zabezpečujú výchovno-vzdelávací proces vo formálnych vzdelávacích zariadeniach v rámci predškolskej výchovy, v rámci povinnej školskej dochádzky ako aj v oblasti záujmovej činnosti. Ponúkať rôznorodé záujmové a doplnkové vzdelávacie služby v rámci voľno - časových a záujmových aktivít pre deti a žiakov. Miestne samosprávy zabezpečujú priestory pre uskutočňovanie neformálneho vzdelávania, CVC, ZUŠ a ŠKD. Výdavky zahrnuté v rámci tejto kompetencie spadajú pod klasifikáciu **09.1.1 Predprimárne vzdelávanie, 09.1.2 Primárne vzdelávanie, 09.5.0 Vzdelávanie nedefinované podľa úrovne, 09.6.0 Vedľajšie služby v školstve**.

V rámci **zdravotníckych služieb** miestne samosprávy zabezpečujú širokú paletu základných zdravotníckych služieb, ktoré obyvatelia najčastejšie využívajú. Mesto zabezpečuje priestorové podmienky pre poskytovanie základných zdravotníckych služieb v spolupráci s VÚC Nitra. Svoje poslanie môže uskutočňovať aj realizáciou centier integrovanej zdravotnej starostlivosti - vo vlastných objektoch. Výdavky zahrnuté v rámci tejto kompetencie spadajú pod klasifikáciu **07.2 Ambulantná zdravotná starostlivosť**.

V **športe** umožniť ponuku čo najširšej palety služieb, zabezpečiť čo najefektívnejšie a transparentné využitie verejných financií ku prospechu všetkých občanov mesta. Podpora existujúcich športových podujatí, ako aj vytváranie vhodných podmienok pre rozvoj rôznych druhov športu nielen pre obyvateľov mesta. Zabezpečiť trvalé skvalitňovanie vyváženej ponuky výkonnostného a rekreačného športu. Výdavky zahrnuté v rámci tejto kompetencie spadajú pod klasifikáciu **08.1.0 Rekreačné a športové služby**. Oblasť verejného športu je **integrovaná časť odvetví rozvoja človeka s priamou napojenosťou ako sekundárna ponuka služieb cestovného ruchu**.

Trvalé pôsobenie na **kultúrne** povedomie obyvateľov širokou paletou kultúrnych aktivít organizovaných externými a internými subjektmi. Existencia dôstojných priestorov pre kultúrne aktivity je povinnosť obce. Priebežná a kreatívna propagácia podujatí má vplyv na imidž mesta a tým aj na cestovný ruch. Poslanie zahŕňa organizáciu a podporu širokospektrálnej kultúry v regióne mesta Šahy. Podpora kultúrnych aktivít poskytnutím priestorov v kultúrnych domoch, prezentácia múzeí, knižničné služby s bohatým knižným fondom, podpora subjektov pôsobiach v oblasti kultúry a folklórnych súborov, atď.. Miestne samosprávy v súlade so svojim zámerom každoročne zorganizujú kultúrne podujatia, zabezpečujú kultúrne programy profesionálnych scén pre obyvateľov, prevádzkujú knižnice, zabezpečujú opravy a údržbu kultúrnych pamiatok na svojom území. Zámerom kultúrnej politiky je aj dotovanie činnosti záujmových združení či jednotlivcov. Snahou samospráv je udržiavať kultúru v regióne. Rámec pre činnosť a aktivity samosprávy je v oblasti kultúry tvorený najmä zákonom č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení, zákonom č. 416/2001 Z. z. o prechode niektorých pôsobností z orgánov štátnej správy na obce a na vyššie územné celky, zákonom č. 61/2000 Z. z. o osvetovej činnosti, zákonom č. 4/1958 Zb. o ľudovej umeleckej výrobe a umeleckých remeslách a zákonom č. 96/1991 Zb. o verejných kultúrnych podujatiach. Oblasť kultúry je **integrovaná časť odvetví rozvoja človeka s priamou napojenosťou ako sekundárna ponuka služieb cestovného ruchu**. Výdavky zahrnuté v rámci tejto kompetencie spadajú pod klasifikáciu **08.2.0 Kultúrne služby**.

Environmentálna oblasť		
Ochrana životného prostredia a starostlivosť o verejné priestranstvá	Nakladanie s odpadmi	Nakladanie s odpadovými vodami

Udržiavanie a zveľaďovanie mesta neznamena len ochranu a údržbu existujúcej verejnej zelene, ale aj zabránenie ďalšiemu znižovaniu podielu zelených plôch v zastavanom území, ich rozdrobovaniu a zmysluplné riadenie výstavby a využívania územia. V súlade s touto filozofiou mesto každoročne zabezpečuje ošetrovanie a udržiavanie zelene - drevín, trávnikov, kvetinových záhonov. Súčasťou prostredia, v ktorom obyvatelia žijú, sú aj verejné priestranstvá (námestia a verejné multifunkčné kultúrne - oddychové priestory), chodníky, miestne komunikácie, ktoré sú samosprávami pravidelne udržiavané, zveľaďované. V rámci environmentálnej oblasti mesto vykonáva úlohy, ktoré im vyplývajú z programu odpadového hospodárstva a všeobecne záväzných

právnych predpisov prijatých a platných v Slovenskej republike. V oblasti odpadového hospodárstva ide najmä o zber a prepravu komunálnych odpadov a drobných stavebných odpadov na účely ich zhodnotenia alebo zneškodnenia. Miestna samospráva zároveň zabezpečuje výstavbu a údržbu infraštruktúry pre odpadové vody (priamo alebo prostredníctvom vodárenských spoločností).

Miestna samospráva v zmysle platných právnych predpisov sú povinné v plnej miere zabezpečovať likvidáciu komunálneho odpadu na svojom území od fyzických a právnických osôb. Zber, vývoz a uloženie komunálneho odpadu sa musí realizovať s dôrazom na čo najväčšie zhodnotenie. Zámer je vytvorenie spoľahlivého, integrovaného systému zabezpečujúceho pravidelný odvoz odpadu v miestnej samospráve. Efektívna a ekologicky vhodná likvidácia odpadov v celom území mesta, maximálne zhodnotenie vyprodukovaného TKO a jeho druhotné využitie. Vytvorenie podmienok na likvidáciu rastlinného odpadu. Výdavky zahrnuté v rámci tejto kompetencie spadajú pod klasifikáciu **05.1.0 Nakladanie s odpadmi, 05.2.0 Nakladanie s odpadovými vodami, 05.4.0 Ochrana prírody a krajiny**.

5 FORMULÁCIA A NÁVRH STRATÉGIE

Formulácia a návrh stratégie

Rozvojová stratégia mesta je strednodobou stratégiou rozvoja, definovaná prostredníctvom špecifických cieľov a k nim príslušných priorít, ktoré spoločne tvoria rámec strategického rozvoja mesta Šahy. V rámci rozvojovej stratégie je definovaný i tzv. prierezový špecifický cieľ, ktorý presahuje jednotlivé špecifické ciele a tvorí ich synergiu.

Hlavný cieľ

Hlavný cieľ PHRSR Šahy, ako aj dielčie ciele v rámci jednotlivých politík vychádzajú z §3 Ciele podpory regionálneho rozvoja zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov ((v znení č. 309/2014 Z. z., 378/2016 Z. z., 58/2018 Z. z., 313/2018 Z. z., 221/2019 Z. z., 134/2020 Z. z., 258/2021 Z. z.), kde je hlavným cieľom podpory regionálneho rozvoja odstraňovať alebo zmierňovať nežiaduce rozdiely v úrovni hospodárskeho rozvoja, sociálneho rozvoja a územného rozvoja regiónov a zabezpečiť trvalo udržateľný rozvoj regiónov, zvyšovať ekonomickú výkonnosť, konkurencieschopnosť regiónov a rozvoj inovácií v regiónoch pri zabezpečení trvalo udržateľného rozvoja, zvyšovať zamestnanosť a životnú úroveň obyvateľov v regiónoch pri zabezpečení trvalo udržateľného rozvoja.

Podpora regionálneho rozvoja je zameraná najmä na komplexné a integrované využívanie vnútorného rozvojového potenciálu územia - prírodných, kultúrnych, materiálnych, finančných, ľudských a inštitucionálnych zdrojov, podporu zavádzania nových technológií a inovácií pri rešpektovaní vnútorných špecifik regiónu, rozvoj informatizácie a digitalizácie v regióne, rozvoj hospodárstva a podnikateľského prostredia v regióne Šah s cieľom zvýšiť jeho produktivitu, optimalizovať štruktúru hospodárstva, vytvárať nové pracovné miesta a stabilizovať ohrozené pracovné miesta, rozvoj ľudských zdrojov vrátane zvyšovania vzdelanostnej úrovne, kvalifikácie a zlepšovania prípravy detí a mladých dospelých na trh práce, predchádzanie sociálneho vylúčenia a zmierňovanie jeho negatívnych dôsledkov, podporu rovnosti príležitostí na trhu práce a podporu znevýhodnených komunit, realizáciu verejných prác podporujúcich rozvoj regiónu, zlepšenie a rozvoj sociálnej infraštruktúry regiónu, zlepšenie dopravnej a technickej vybavenosti regiónu, inžinierskych stavieb, rozvoj cestovného ruchu, medzištátnu, cezhraničnú a medziregionálnu spoluprácu v oblasti regionálneho rozvoja v záujme trvalo udržateľného rozvoja regiónu, zachovanie identity a rozvoj kultúry a starostlivosť o kultúrne dedičstvo regiónov a sídiel, rozvoj pôdohospodárstva a rozvoj vidieka, rozvoj vidieckych oblastí a zvyšovanie kvality života na vidieku, realizáciu opatrení na ochranu, udržiavanie a zveľaďovanie životného prostredia a na obmedzovanie vplyvov poškodzujúcich životné prostredie a zlepšenie environmentálnej infraštruktúry regiónu, ochranu prírody, efektívne využívanie prírodných zdrojov regiónu a využívanie alternatívnych zdrojov energie, rozvoj občianskej vybavenosti a rozvoj služieb v regióne) zvyšovanie dostupnosti a kvality bývania, budovanie a posilňovanie štruktúr občianskej spoločnosti, rozvoj prosociálneho správania obyvateľstva, rozvoj telesnej kultúry, športu a turistiky, ochranu, podporu a rozvoj verejného zdravia, atď. Na základe analýzy súčasnej situácie a predpokladov ďalšieho rozvoja sa navrhuje pre mesto **Šahy** nasledovný hlavný cieľ:

Hlavný cieľ

„Zabezpečiť trvalo udržateľný rozvoj mesta Šahy po **hospodárskej, sociálnej ako aj environmentálnej** stránke. Ekonomický, kultúrny a spoločenský rast bude zabezpečený prostredníctvom disponibilného potenciálu nachádzajúceho sa v ľudských, prírodných a ekonomických zdrojoch (strojársky, textilný a potravinársky priemysel). Hlavné zameranie ekonomickej činnosti bude mesto smerovať do ekologicky nezávadných prevádzok v oblasti výroby, poľnohospodárstva, potravinárstva, cestovného ruchu, ekologickej výroby, pre ktoré má ideálne rozvojové predpoklady. Zabezpečiť ochranu životného prostredia a jeho zveľaďovanie hlavne v podobe rozvoja a kultivácie mestských a prímestských oddychových zón, obnovy kultúrno historických pamiatok a športovo – rekreačných areálov a cykloturistických trás na **integrovanom princípe**.“ Dôležitým **integrovaným celkom** strategického cieľa bude riešenie problematiky vybraných skupín obyvateľstva z hľadiska vzdelávania, sociálnej inklúzie, bezpečnosti a ich spoločensko - ekonomického uplatnenia.

Formulácia strategického cieľa vychádza z predpokladu, že budú vytvorené podmienky pre stabilizáciu, rozvoj a adaptáciu ekonomicky aktívnych a výkonných subjektov. Zvyšovanie výkonnosti hospodárstva na udržateľnej úrovni v dlhodobom horizonte a rast jeho konkurencieschopnosti je považované za prioritu. Zároveň však musia byť vytvorené také podmienky, aby sa nezvyšovali výdavky verejných prostriedkov, ale aby nastala ich konsolidácia za účelom podpory nových rozvojových projektov. Navrhovaná stratégia vychádza zo strategických prístupov v rámci regionálneho rozvoja, ktoré sú postavené na:

- aktivizácii nedostatočne využívaného potenciálu a podpore hospodárskeho rozvoja UMR a okolia,
- rozšírení a zvýšení podielu aktivít na úrovni partnerstva,
- aktivizácii nástrojov riadenia verejných výdavkov za účelom ich zníženia.

Súbežne je však potrebné venovať pozornosť aj rozvíjaniu ľudských zdrojov. Hlavným zámerom stratégie v tejto oblasti je zapojenie viacerých subjektov a postup riešenia danej problematiky v rámci **partnerstva**. V oblasti vybavenia územia dopravnou infraštruktúrou sa stratégia orientuje hlavne na vybudovanie sekundárneho prepojenia regiónu tak, aby bola zabezpečená napojenosť na dopravné koridory v dostatočnom čase a kvalite. Ďalej ide o modernizáciu hlavných dopravných tepien nižšej úrovne zabezpečujúcich prepojenie hlavných bodov cestovného ruchu s regionálnymi centrami ako je Šahy, prípadne Dudince. Okrem zlepšenia dopravnej obslužnosti sa pozornosť venuje aj rozvoju informačnej spoločnosti. Stratégia v oblasti životného prostredia je zameraná na zlepšenie situácie zavádzaním nových ekologických metód výroby energie, novým prístupom občanov k ochrane životného prostredia. Stratégia je založená na eliminácii kľúčových disparít, ktoré sú bariérou rozvoja a na využití pozitívnych výhod, ktoré poskytujú príležitosti pre dlhodobý rast. To je možné uskutočniť len na úrovni **partnerstva** spolupracou **verejného a súkromného** sektora a **integrovaným prístupom** k riešeniu ekonomických, sociálnych a environmentálnych aspektov. Na dosiahnutie strategického cieľa budú podporovať globálne ciele podľa jednotlivých kľúčových odvetví. Uvedené ciele plne korešpondujú s hlavnými cieľmi definovanými v PHRSR/ÍUS Nitrianskeho samosprávneho kraja a podporujú jeho naplnenie.

Strategický plán PHRSR Šahy pre uvažované obdobie predstavuje rozsiahly komplex analýz a opatrení. V každom období niektoré opatrenia podmieňujú realizovanie iných. Niektoré sa musia považovať za dôležitejšie pre havarijný stav predmetnej veci, niektoré sú ešte prednostnejšie z hľadiska potrieb a záujmu tej alebo onej skupiny obyvateľov. Limitujúci faktor – dostatok finančných prostriedkov nemôže byť dôvodom pre neurčenie strategického cieľa. Už tým že je definovaný napomôže smerovaniu rozvoja. Spracovatelia, vychádzajúc z prieskumu a analýzy existujúceho stavu, pri zachovaní princípov všeobecného konsenzu a vzájomnej vyváženosti, považujú za prioritné rozvojové oblasti (Osi) nasledovné (vychádzajúce z princípov programového rozpočtovania, prenesených a originálnych kompetencií obce definovaných zákonom č. 416/2001 Z. z., ekonomickou a funkčnou klasifikáciou (**COFOG**) a cieľov podpory regionálneho rozvoja v zmysle zákona č. 309/2014 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja): Pre mesto je nevyhnutné, aby v súlade s celoeurópskou stratégiou do roku 2031 naplnila kľúčové ciele:

-

Pre programové obdobie 2021 – 2027 sa stanovilo päť osobitných cieľov politiky súdržnosti EÚ:

1. Inteligentnejšia Európa
2. Ekologickejšia, nízkouhlíková Európa
3. **Prepojenejšia Európa**

4. Sociálnejšia Európa

5. Európa bližšie k občanom

Pri realizácii stratégie bude zároveň kladený dôraz na rešpektovanie **princípov udržateľného rozvoja a podporu synergie medzi ekonomickým, sociálnym a environmentálnym prostredím**. Pri formulácii stratégie PHRSR Šahy na roky 2022 - 2031 boli zohľadnené priority Slovenskej republiky formulované v dokumente Partnerská dohoda Slovenskej republiky na roky 2021 - 2027. Udržateľný rozvoj sa chápe v kontexte rozvoja sídelného prostredia mesta vo väzbe na Vysoké Tatry. Vo vytvorení systému ktorý by priebežne vyhodnocoval kvalitu sídelného prostredia, identifikoval jeho narušenia a inicioval ich nápravu. Významným faktorom zabezpečenia a zlepšenia kvality sídelného prostredia budú aj dopravné projekty vytvárajúce predpoklady **inteligentného a inkluzívneho rastu**. Udržateľný rast sa zakladá na: ochrane životného prostredia, znížení emisií a zachovaní biologickej rozmanitosti; zavedení efektívnych inteligentných rozvodov elektrickej energie využívajúcich informačné a telekomunikačné technológie; využívaní sietí pokrývajúcich celú EÚ s cieľom poskytnúť podnikom (hlavne malým výrobným spoločnostiam) ďalšiu konkurenčnú výhodu; zlepšení podnikateľského prostredia, a to najmä pre MSP; dobre informovaných spotrebiteľoch. **Inkluzívny rast** predstavuje rast založený na efektívnom využívaní vnútorných zdrojov regiónu: ľudských, prírodných, kapitálových. Významným faktorom inkluzívneho rastu je spokojnosť obyvateľov a ich ochota podieľať sa na ňom. Úzko s tým súvisí rozvoj športu, voľnočasových aktivít, aktívneho trávenia voľného času, relaxu, zábavy, kultúry, umenia. Sú to aktivity, ktoré podporujú kreativnosť a ktoré by boli zohľadňovali potreby všetkých vekových kategórií a boli im súčasne dostupné.

Podpora oblastí tvoriacich podmienky pre tvorbu produktov a služieb s vysokou pridanou hodnotou využívajúcich špecifický potenciál mesta – priemyselný, prírodný ľudský a kultúry kapitál vrátane tradície výroby. Kľúčom je rešpektovanie existujúcich kapacít v území, ako i v bezprostrednom okolí (biznis sektor, sektor vedy a výskumu). Primárne oblasti, na ktoré prioritou sú energetika, manažment odpadu, cestovný ruch, IT segment a existujúca priemyselná štruktúra územia. Opatrenia a aktivity realizované v rámci tejto priority sú zamerané na dve základné časti:

Služby a infraštruktúra – rozvoj infraštruktúry umožňujúcej nielen tvorbu nových produktov a služieb, ale i ich šírenie ku koncovým užívateľom.

Rozvoj talentu a inovácií – podpora vzniku nových projektov a podnikov zameraných na produkty a služby s vysokou pridanou hodnotou. Komplementárne opatrenia (definované pod inými špecifickými cieľmi) k tejto priorite sú zamerané na podporu vzdelávania, vedy a výskumu ako i podmienok pre vznik a stabilizáciu ekonomických aktivít s vysokou pridanou hodnotou a opatrenia zamerané na rozvoj a stabilizáciu ľudského kapitálu prostredníctvom skvalitňovania podmienok pre život v meste (verejné priestory, zeleň, voľnočasové aktivity, služby a pod.).

STRATEGICKÝ CIEĽ

Strategický cieľ PHRSR ako aj dielčie ciele v rámci jednotlivých politík vychádzajú z §3 Ciele podpory regionálneho rozvoja zákona č. 309/2014 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja, kde je hlavným cieľom podpory regionálneho rozvoja odstraňovať alebo zmierňovať nežiaduce rozdiely v úrovni hospodárskeho rozvoja, sociálneho rozvoja a územného rozvoja regiónov a zabezpečiť trvalo udržateľný rozvoj regiónov, zvyšovať ekonomickú výkonnosť, konkurencieschopnosť regiónov a rozvoj inovácií v regiónoch pri zabezpečení trvalo udržateľného rozvoja, zvyšovať zamestnanosť a životnú úroveň obyvateľov v regiónoch pri zabezpečení trvalo udržateľného rozvoja.

Na základe analýzy súčasnej situácie a predpokladov ďalšieho rozvoja sa navrhuje pre mesto Šahy nasledovný strategický cieľ:

„Zabezpečiť trvalo udržateľný rozvoj mesta Šahy po ekonomickej, sociálnej, kultúrnej stránke. Ekonomický, kultúrny a spoločenský rast bude zabezpečený prostredníctvom disponibilného potenciálu nachádzajúceho sa v ľudských, prírodných, kultúrno-historických a ekonomických zdrojoch. Hlavné zameranie ekonomickej činnosti bude mesto smerovať do cestovného ruchu, kultúry, výroby, poľnohospodárstva, pre ktoré má ideálne rozvojové predpoklady. Zabezpečiť ochranu životného prostredia a jeho zveľaďovanie hlavne v podobe rozvoja a kultivácie oddychových zón v meste. Mesto bude podporovať výrobu,

ktorá nezaťažuje životné prostredie. Systematickými opatreniami pre podporu malého podnikania sa bude snažiť znižovať vysokú nezamestnanosť. Pre obyvateľov dôchodkového veku vytvorí podmienky pre dôstojné prežitie staroby.

„Zabezpečiť trvalo udržateľný rozvoj mesta Šahy po ekonomickej, sociálnej, kultúrnej stránke. Ekonomický, kultúrny a spoločenský rast bude zabezpečený prostredníctvom disponibilného potenciálu nachádzajúceho sa v ľudských, prírodných, kultúrno-historických a ekonomických zdrojoch. Hlavné zameranie ekonomickej činnosti bude mesto smerovať do cestovného ruchu, kultúry, výroby, poľnohospodárstva, pre ktoré má ideálne rozvojové predpoklady. Zabezpečiť ochranu životného prostredia a jeho zveľaďovanie hlavne v podobe rozvoja a kultivácie oddychových zón v meste. Mesto bude podporovať výrobu, ktorá nezaťažuje životné prostredie. Systematickými opatreniami pre podporu malého podnikania sa bude snažiť znižovať vysokú nezamestnanosť. Pre obyvateľov dôchodkového veku vytvorí podmienky pre dôstojné prežitie staroby.“

Prioritná os: PROGRAM 1. HOSPODÁRSTVO A VEDECKO-TECHNICKÝ ROZVOJ

Podprogram 1.1. Podpora malého a stredného podnikania zo strany mesta.
Podprogram 1.2. Podpora tradičných odvetví priemyslu, poľnohospodárstva a lesníctva.
Podprogram 1.3. Podpora inovačných aktivít v podnikoch.
Podprogram 1.4. Energetická efektívnosť a progresívne technológie vo výrobe.

Prioritná os: PROGRAM 2. DOPRAVA A KOMUNIKÁCIE

Podprogram 2.1. Komunikácie
Podprogram 2.2. Doprava

Prioritná os: PROGRAM 3. TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA

Prioritná os: PROGRAM 4. ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO

Prioritná os: PROGRAM 5. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

Podprogram 5.1. Informovanosť a poradenstvo
Podprogram 5.2. Ochrana a racionálne využívanie vôd, ochrana pred povodňami
Podprogram 5.3. Ochrana ovzdušia
Podprogram 5.4. Ochrana a rozvoj ostatných zložiek životného prostredia

Prioritná os: PROGRAM 6. SOCIÁLNE SLUŽBY A ZDRAVOTNÍCTVO

Podprogram 6.1. Sociálne služby
Podprogram 6.2. Zdravotnícke služby
Podprogram 6.3. Služby zamestnanosti

Prioritná os: PROGRAM 7. VZDELÁVANIE A ŠPORT

Podprogram 7.1. Vzdelávanie
Podprogram 7.2. Šport

Prioritná os: PROGRAM 8. KULTÚRA

Podprogram 8.1. Kultúrna infraštruktúra
Podprogram 8.2. Organizačné zabezpečenie
Podprogram 8.3. Propagácia v oblasti kultúry

Prioritná os: PROGRAM 9. PROPAGÁCIA A CESTOVNÝ RUCH

Podprogram 9.1. Propagácia mesta
Podprogram 9.2. Rekreačno - relaxačné zázemie mesta.
Podprogram 9.3. Cestovný ruch.

Prioritná os: PROGRAM 10. ADMINISTRATÍVA A BEZPEČNOSŤ

Podprogram 10.1. Administratíva
Podprogram 10.2. Bezpečnosť

Prioritná os: PROGRAM 11. INFORMATIZÁCIA MESTA

Podprogram 11.1. Budovanie a rozvoj informačnej infraštruktúry.
Podprogram 11.2. Počítačová gramotnosť.

Uvedené prioritné osi – programy je možné rozčleniť z hľadiska funkcie medzi 3 základné prioritné oblasti. Hospodárska v sebe zahŕňa oblasti, ktoré vytvárajú predpoklady na rozvoj a fungovanie verejného a súkromného sektora – základná technická infraštruktúra spadajúca do odvetví technickej infraštruktúry a odvetví spoločenských potrieb. Oblasť zahŕňa podnikateľské prostredie ako aj cestovný ruch.

Sociálna oblasť zahŕňa odvetvia rozvoja človeka – všetky súčasti verejného sektora, ktoré majú priamy vplyv na rozvoj a kultiváciu fyzickej a duševnej stránky ľudských zdrojov v meste.

Environmentálna oblasť zahŕňa problematiku zneškodňovania odpadov, ako aj starostlivosť a ochranu jednotlivých zložiek životného prostredia.

Prioritná oblasť		
Hospodárska	Sociálna	Environmentálna
Prioritná os: PROGRAM 1. HOSPODÁRSTVO A VEDECKO-TECHNICKÝ ROZVOJ	Prioritná os: PROGRAM 6. SOCIÁLNE SLUŽBY A ZDRAVOTNÍCTVO	Prioritná os: PROGRAM 4. ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO
Prioritná os: PROGRAM 2. DOPRAVA A KOMUNIKÁCIE	Prioritná os: PROGRAM 7. VZDELÁVANIE A ŠPORT	Prioritná os: PROGRAM 5. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE
Prioritná os: PROGRAM 3. TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA	Prioritná os: PROGRAM 8. KULTÚRA	
Prioritná os: PROGRAM 9. PROPAGÁCIA A CESTOVNÝ RUCH		
Prioritná os: PROGRAM 10. ADMINISTRATÍVA A BEZPEČNOSŤ		
Prioritná os: PROGRAM 11. INFORMATIZÁCIA MESTA		

PO 1. Hospodárstvo a vedecko-technický rozvoj

Priority v oblasti rozvoja hospodárstva a vedecko-technického rozvoja spadajú predovšetkým do vytvárania pozitívnych predpokladov na rozvoj podnikateľských aktivít. Ide o vymedzenie priemyselných zón v meste, príprava pozemkov a zabezpečenie technickej infraštruktúry.

Podprogram 1.1.

Cieľ 1.1

Podpora malého a stredného podnikania zo strany mesta.

Finančne, legislatívne a technicky podporovať malé a stredné podnikanie zo strany mesta.

Opatrenie 1.1.1

Vypracovať postup podpory, výučby a rozvoja tradičných remesiel v meste.

Opatrenie 1.1.2

Podpora budovania kooperačných sietí malých a stredných firiem.

Opatrenie 1.1.3

Zakladanie a revitalizácia malých a stredných podnikov s majetkovou účasťou mesta.

Opatrenie 1.1.4

Podpora rozvoja obchodných a komerčných služieb v meste.

Podprogram 1.2.

Cieľ 1.2

Podpora tradičných odvetví priemyslu, poľnohospodárstva a lesníctva.

Zabezpečiť rozvoj tradičných remesiel v meste.

Opatrenie 1.2.1

Podpora tradičných a nových odvetví priemyslu.

Opatrenie 1.2.2

Podpora poľnohospodárstva a lesníctva.

Podprogram 1.3.

Cieľ 1.3

Podpora inovačných aktivít v podnikoch.

Vytvorenie podmienok na rozvoj inovačných aktivít v súkromných podnikoch.

Opatrenie 1.3.1

Zavádzanie nových technológií do súčasných výrobných prevádzok.

Opatrenie 1.3.2

Rekonštrukcia existujúcich zastaralých priemyselných zón, s dôrazom na zavádzanie nových technológií.

Podprogram 1.4.

Cieľ 1.4

Energetická efektívnosť a progresívne technológie vo výrobe.

Zvýšenie energetickej efektívnosti na strane výroby aj spotreby a zavádzanie progresívnych technológií v energetike.

Opatrenie 1.4.1

Podpora výstavby zariadení na využívanie obnoviteľných zdrojov energie.

PO 2. Doprava a komunikácie

Výstavba a údržba miestnych komunikácií v správe mesta ako aj riešenie technického stavu štátnych komunikácií v správe vyššieho územného celku. Zabezpečiť pravidelné a vyhovujúce spojenie obyvateľov mesta s regionálnymi centrami prostredníctvom verejnej dopravy.

Podprogram 2.1.

Cieľ 2.1

Komunikácie

Zabezpečiť výstavbu a rekonštrukciu miestnych a štátnych komunikácií.

Opatrenie 2.1.1

Výstavba a rekonštrukcia miestnych komunikácií v meste.

Opatrenie 2.1.2

Výstavba a rekonštrukcia štátnych komunikácií v meste.

Opatrenie 2.1.3

Výstavba cyklotrás na prepojenie sídiel regiónu.

Opatrenie 2.1.4

Dostavba parkovísk pre potreby občianskej infraštruktúry.

Opatrenie 2.1.5

Dostavba a rekonštrukcia chodníkov popri miestnych komunikáciách.

Opatrenie 2.1.6

Rekonštrukcia/výstavba mostov a lávok.

Opatrenie 2.1.7

Úprava dopravnej infraštruktúry.

Podprogram 2.2.

Cieľ 2.2

Doprava

Zabezpečenie dopravného spojenia hromadnou autobusovou dopravou, prípadne železničnou dopravou.

Opatrenie 2.2.1

Zlepšenie podmienok hromadnej autobusovej dopravy.

Opatrenie 2.2.2

Zlepšenie podmienok železničnej dopravy.

PO 3. Technická infraštruktúra

Rozvoj a udržiavanie technickej infraštruktúry je nevyhnutné z hľadiska prílevu investícií v oblasti priemyslu a rozvoja cestovného ruchu, ako aj udržania požadovanej životnej úrovne obyvateľstva. Ide hlavne o zabezpečenie infraštruktúry do oblastí, ktoré sú potenciálne najvhodnejšie na rozvoj mesta.

Cieľ 3

Zabezpečiť rozvoj a rekonštrukciu technickej infraštruktúry v meste.

Opatrenie 3.1

Výstavba inžinierskych sietí v nových lokalitách IBV a HVB.

Opatrenie 3.2

Verejné osvetlenie.

Opatrenie 3.3

Výstavba bezbariérových vstupov k všetkým verejným budovám.

Opatrenie 3.4

Mestský rozhlas a televízia.

Opatrenie 3.5

Požiarina ochrana.

Opatrenie 3.6

Mestské cintoríny a pietne miesta.

Opatrenie 3.7

Tepelné hospodárstvo a znižovanie energetickej náročnosti budov.

Opatrenie 3.8

Zásobovanie pitnou vodou.

Opatrenie 3.9	Telekomunikačné siete.
Opatrenie 3.10	Zásobovanie elektrickou energiou.
Opatrenie 3.11	Zásobovanie zemným plynom.

PO 4. Odpadové hospodárstvo

Rozvoj a výstavba infraštruktúry odpadového hospodárstva. Údržba kanalizačnej siete, efektívna prevádzka zberného dvora pre separovaný zber ako aj mestského kompostoviska.

Cieľ 4	Nakladanie s komunálnym a drobným stavebným odpadom
Opatrenie 4.1	V súlade s prijatými koncepciami zabezpečiť permanentné znižovanie podielu skladovanej časti odpadov, k čomu organizovať mobilné zbery textílií, kovového odpadu, viacvrstvových obalov nebezpečných odpadov.
Opatrenie 4.2	Efektívna separácia komunálneho odpadu v meste.
Opatrenie 4.3	Rekultivácia čiernych skládok a environmentálnych záťaží.
Opatrenie 4.4	Prevádzka zariadení na efektívny separovaný zber - zberné dvory a kompostoviská.
Opatrenie 4.5	Výbudovanie prístreškov a ohrád pre umiestňovanie domového odpadu, umiestnenie malých smetných košov vo verejných komunikačných priestoroch.
Opatrenie 4.6	Odvádzanie odpadových vôd.
Opatrenie 4.7	Odvádzanie dažďových vôd.

PO 5. Životné prostredie

Trvalo udržiavané životné prostredie je významným ukazovateľom kvality života. Dlhodobé udržiavanie, ale aj skvalitňovanie prírodného prostredia, je spoločným cieľom všetkých obyvateľov mesta. Monitorovaná kvalita vody a ovzdušia. Optimalizácia nakladania s odpadmi. Informovanosť obyvateľov o životnom prostredí. Propagácia chránených území.

Podprogram 5.1.	Informovanosť a poradenstvo
Cieľ 5.1	Zabezpečiť účinný systém informovanosti a poradenstva
Opatrenie 5.1.1	Spracovať koncepciu zabezpečenia informovanosti, poradenstva a prevencie v oblasti ŽP. Trvale preferovať poradenstvo a prevenciu pred represiou.
Podprogram 5.2.	Ochrana a racionálne využívanie vôd, ochrana pred povodňami
Cieľ 5.2	Zabezpečiť ochranu a racionálne využívanie vôd, ochranu pred povodňami.
Opatrenie 5.2.1	Ochrana vodných tokov pred znečistením.
Opatrenie 5.2.2	Odvodňovacie a protizáplavové opatrenia.
Opatrenie 5.2.3	Revitalizácia a úprava korýt vodných tokov a vodných pôch.
Podprogram 5.3.	Ochrana ovzdušia
Cieľ 5.3	Zabezpečiť účinnú ochranu ovzdušia pred malými a strednými zdrojmi znečistenia nachádzajúcimi sa v katastrálnom území mesta.
Opatrenie 5.3.1	Zabezpečiť zníženie produkovaných emisií hlavným zdrojom znečistenia – domácnosti.
Podprogram 5.4.	Ochrana a rozvoj ostatných zložiek životného prostredia
Cieľ 5.4	Realizácia účinných opatrení v oblasti ostatných zložiek životného prostredia.
Opatrenie 5.4.1	Realizácia protierózných opatrení.
Opatrenie 5.4.2	Oddychové zóny a verejná zeleň.
Opatrenie 5.4.3	Doplnenie a udržiavanie brehových porastov vodných tokov.
Opatrenie 5.4.4	Výstavba a estetizácia vstupov do mesta.
Opatrenie 5.4.5	Izolačná zeleň priemyselných zón a hospodárskych dvorov poľnohospodárskych podnikov.

PO 6. Sociálna oblasť a zdravotníctvo

Pokračujúci trend rastu podielu seniorov na počte obyvateľov musí byť sprevádzaný podmienkami, ktoré umožnia dôstojnejšie prežitie zvyšku života. Veková skladba obyvateľov je sprevádzaná väčším výskytom špecifických chorôb.

Podprogram 6.1.	Sociálne služby
Cieľ 6.1	Doplniť chýbajúcu infraštruktúru sociálnych zariadení v meste a zvýšiť ich kvalitu.
Opatrenie 6.1.1	Starostlivosť o obyvateľov v dôchodkovom veku.
Opatrenie 6.1.2	Starostlivosť o matky s deťmi a mladé rodiny.
Opatrenie 6.1.3	Starostlivosť o zdravotne postihnutých obyvateľov.
Opatrenie 6.1.4	Marginalizované skupiny a rómske komunity.
Opatrenie 6.1.5.	Mestská nájomná bytová výstavba.

Podprogram 6.2.

Cieľ 6.2

Opatrenie 6.2.1

Opatrenie 6.2.2

Opatrenie 6.2.3

Opatrenie 6.2.4

Zdravotnícke služby

Zlepšiť úroveň poskytovania zdravotníckych a sociálnych služieb.

Zlepšenie úrovne poskytovania domácej ošetrovateľskej starostlivosti, rozšírenie jej služieb o poskytovanie rehabilitačných cvičení.

Podpora poradenskej činnosti.

Zabezpečiť dostupnosť zdravotnej starostlivosti pre deti a dospelých občanov.

Zabezpečovať komplexnú zdravotnú starostlivosť o starých ľudí a dlhodobo chorých.

Podprogram 6.3.

Cieľ 6.3

Opatrenie 6.3.1

Opatrenie 6.3.2

Opatrenie 6.3.3

Služby zamestnanosti

Zlepšenie zamestnanosti a sociálnej inklúzie rizikových skupín obyvateľov mesta.

Realizácia vzdelávacích kurzov v oblasti malého podnikania.

Podpora klientov formou individuálneho poradenstva, posudzovania individuálnych schopností a vypracovávania individuálnych akčných plánov a rozvoj celoživotného poradenstva.

Podpora poradensko-vzdelávacích aktivít zameraných na získavanie sociálnych zručností pri hľadaní si zamestnania a komunikácie s potenciálnym zamestnávateľom pre znevýhodnených uchádzačov o zamestnanie.

PO 7. Školstvo a šport

Údržba a rozvoj predškolského vzdelávania a základného vzdelávania v meste. Údržba a skvalitnenie športovej infraštruktúry.

Podprogram 7.1.

Cieľ 7.1

Opatrenie 7.1.1

Opatrenie 7.1.2

Opatrenie 7.1.3

Opatrenie 7.1.4

Opatrenie 7.1.5

Opatrenie 7.1.6

Opatrenie 7.1.7

Vzdelávanie

Zabezpečiť rozvoj a údržbu infraštruktúry vzdelávania a zabezpečenie podmienok pre efektívnu vzdelávaciu činnosť v meste.

Obnova a modernizácia zariadení predškolskej výchovy.

Obnova a modernizácia zariadení základného školstva.

Rekonštrukcia a dostavba areálov ZŠ a MŠ

Podpora záujmovej činnosti.

Rekonštrukcia a modernizácia stravovacích zariadení vzdelávacích inštitúcií.

Rekonštrukcia a modernizácia školskej športovej infraštruktúry.

Obnova a modernizácia zariadení stredoškolského vzdelávania.

Podprogram 7.2.

Cieľ 7.2.

Opatrenie 7.2.1

Opatrenie 7.2.2

Opatrenie 7.2.3

Opatrenie 7.2.4

Opatrenie 7.2.5

Opatrenie 7.2.6

Opatrenie 7.2.7

Šport

Zabezpečiť trvalé skvalitňovanie vyváženej ponuky výkonnostného a rekreačného športu.

Výstavba a rekonštrukcia športovej infraštruktúry.

Vytváranie materiálnych a finančných podmienok na rozvoj výkonnostného a rekreačného športu v meste.

Podpora organizácie športových podujatí regionálneho významu.

Podpora športových aktivít zdravotne postihnutých občanov.

Podporovať talentovanú mládež.

Spolupracovať s občianskymi združeniami, inými právnickými a fyzickými osobami, pôsobiacimi v oblasti telesnej kultúry.

Rozvoj mimoškolskej činnosti – športové kluby, turistika, kultúrne krúžky.

PO 8. Kultúra

Trvalé pôsobenie na kultúrne povedomie obyvateľov širokou paletou kultúrnych aktivít organizovaných externými subjektmi ale aj miestnymi kultúrnymi spolkami. Existencia dôstojných priestorov pre kultúrne aktivity je prvoradá povinnosť mesta. Priebežná a kreatívna propagácia podujatí má vplyv na imidž mesta a tým aj na cestovný ruch. Kultúrne tradície budú šírené aj prostredníctvom cezhraničnej spolupráce.

Podprogram 8.1.

Cieľ 8.1

Opatrenie 8.1.1

Opatrenie 8.1.2

Opatrenie 8.1.3

Opatrenie 8.1.4

Kultúrna infraštruktúra, kultúrne a technické pamiatky.

Zachovanie kultúrne-historického potenciálu mesta a rozvoj kultúrnych, informačných a voľnočasových aktivít v nadväznosti na rozvoj cestovného ruchu na regionálnej a miestnej úrovni.

Základná kultúrna infraštruktúra – Kultúrne centrum.

Múzeá a archeologické lokality.

Kultúrne-historické pamiatky.

Organizovanie pravidelných kultúrnych podujatí.

Podprogram 8.2.

Cieľ 8.2

Opatrenie 8.2.1

Organizačné zabezpečenie

Organizačne zabezpečiť ponuku kultúrnych podujatí v meste.

Spracovať kalendár kultúrnych podujatí na celý rok, tento priebežne aktualizovať. Rozšíriť žánrovú ponuku s orientáciou na hodnotný kultúrny prínos.

Podprogram 8.3.

Propagácia v oblasti kultúry

Cieľ 8.3	Vytvorenie podmienok na efektívnu propagáciu mesta v oblasti kultúry.
Opatrenie 8.3.1	Spracovať globálnu koncepciu „propagácie“ histórie mesta v multimediálnej forme.
Opatrenie 8.3.2	Propagácia kultúry na internete prostredníctvom www stránky mesta.

PO 9. Propagácia a cestovný ruch

V rámci rozvoja cestovného ruchu je potrebné spracovať koncepciu regionálnej spolupráce s okolitými turistickými lokalitami a domácimi a zahraničnými cestovnými kanceláriami. Nevyhnutnou je taktiež propagácia mesta a to nielen prostredníctvom www stránky. Potrebné je sústrediť sa na propagáciu kultúrno historických pamiatok, prírodných krás, pravidelných kultúrnych podujatí, atď..

Podprogram 9.1.

Propagácia mesta

Cieľ 9.1	Zabezpečiť účinnú propagáciu mesta.
Opatrenie 9.1.1	Aktualizácia www stránky mesta.
Opatrenie 9.1.2	Podpora budovania informačných tabúl v meste.
Opatrenie 9.1.3.	Podpora spolupráce verejného a súkromného sektora pri propagovaní atraktivít regiónu.

Podprogram 9.2.

Rekreačno - relaxačné zázemie mesta.

Cieľ 9.2	Budovanie relaxačno – rekreačného zázemia mesta.
Opatrenie 9.2.1	Modernizácia a výstavba zariadení cestovného ruchu.

Podprogram 9.3.

Cestovný ruch.

Cieľ 9.3	Podporovať podnikateľské aktivity v cestovnom ruchu.
Opatrenie 9.3.1	Uzavrieť s podnikateľmi dohody o poskytovaní služieb v agroturistike a cestovnom ruchu a o propagovaní ich služieb obcami.
Opatrenie 9.3.2	Podporovať podnikateľské subjekty, neziskové organizácie a inštitúcie pri získavaní finančných prostriedkov z grantov a fondov EÚ.

PO 10. Administratíva a bezpečnosť

V rámci administratívneho zabezpečenia chodu samosprávy vytvárať vhodné podmienky na efektívnych chod úradu. Vytvoriť vhodné pracovné prostredie a technické zabezpečenie.

Podprogram 10.1.

Administratíva

Cieľ 10.1	Zabezpečiť rozvoj administratívnej infraštruktúry a podmienok na výkon samosprávnych funkcií v meste
Opatrenie 10.1.1	Rekonštrukcia infraštruktúry miestnej samosprávy a štátnej správy..

Podprogram 10.2.

Bezpečnosť

Cieľ 10.2	Vytvorenie podmienok na znižovanie kriminality v meste a ochranu majetku obyvateľov a ostatných subjektov v meste.
Opatrenie 10.2.1	Rozšírenie a modernizácia kamerového systému.
Opatrenie 10.2.2	Zvyšovanie bezpečnosti v meste.

PO 11. Informatizácia mesta

Zabezpečenie technických podmienok pre rozvoj informačnej spoločnosti. Umožniť obyvateľom využívať on-line elektronické služby samosprávy. Vytvoriť vhodné podmienky na prechod na e-government na lokálnej úrovni (e-gov, e-vote, e-services, ...). Umožniť obyvateľom mesta a pracovníkom samosprávy zvyšovať svoje počítačové vedomie a zručnosti.

Podprogram 11.1.

Budovanie a rozvoj informačnej infraštruktúry, efektívna verejná správa.

Cieľ 11.1	Zabezpečiť technické podmienky na prechod samosprávy na nový typ vládnutia - e-government.
Opatrenie 11.1.1	Rozvoj infraštruktúry informačných systémov samosprávy.
Opatrenie 11.1.2	Zavádzanie efektívnych elektronických služieb poskytovaných na úrovni samosprávy.

Podprogram 11.2.

Počítačová gramotnosť.

Cieľ 11.2	Zvýšenie počítačovej gramotnosti obyvateľov a pracovníkov samosprávy.
Opatrenie 11.2.1	Podpora zvyšovania počítačového vedomia u pracovníkov samosprávy.
Opatrenie 11.2.2	Podpora zvyšovania počítačového vedomia u obyvateľov mesta.
Opatrenie 11.2.3	Podpora vzdelávacích aktivít zameraných na zvyšovanie zručností a vedomostí o internete a motiváciu k používaniu internetu a elektronických služieb.

**Programová časť Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Šahy
2022 - 2031**

5.1 PROGRAM 1. HOSPODÁRSTVO A VEDECKO-TECHNICKÝ ROZVOJ

Strategický zámer

Zlepšiť podmienky pre rozvoj podnikateľských aktivít s dôrazom na zvýšenie úrovne zamestnanosti a úrovne a kvality služieb pre obyvateľov mesta. V oblasti priemyslu je potrebné okrem zachovania stabilných prvkov výroby všetkými možnými opatreniami podporovať vytváranie nových pracovných príležitostí. Z uvedeného dôvodu sa plánuje výstavba priemyselných zón, ktoré by významným spôsobom pozitívne ovplyvnili zamestnanosť a ekonomickú stabilitu v meste.

Podprogram 1.1. Podpora malého a stredného podnikania zo strany mesta.

Cieľ 1.1 Finančne, legislatívne a technicky podporovať malé a stredné podnikanie zo strany mesta.

Opatrenia podprogramu:

- Opatrenie 1.1.1
Aktivita Vypracovať postup podpory, výučby a rozvoja tradičných remesiel v meste.
Vytvoriť materiálne, finančné a personálne podmienky pre rozvoj tradičných remesiel v meste.
Nadviazať spoluprácu vzdelávacích inštitúcií, mesta, podnikateľských subjektov a obyvateľov mesta pri výučbe a prezentácii tradičných remesiel.
- Opatrenie 1.1.2
Aktivita Podpora budovania kooperačných sietí malých a stredných firiem.
Vytvoriť inštitucionálne podmienky na podporu MSP so susednými obcami.
Analýza predpokladov budovania kooperačných sietí malých a stredných firiem v meste.
Tvorba stratégie budovania kooperačných sietí malých a stredných firiem.
- Opatrenie 1.1.3
Aktivita Zakladanie a revitalizácia malých a stredných podnikov s majetkovou účasťou mesta.
Zakladanie podnikov a modernizácia technického vybavenia.
Zriadenie sociálneho podniku.
- Opatrenie 1.1.4
Aktivita Podpora rozvoja obchodných a komerčných služieb v meste.
Podpora zriaďovania materiálových služieb (opravy hodín, obuvi, sklenárstvo, atď..).
Podpora rozvoja obchodných služieb v lokalite areálu Lidla.
Podpora rozvoja predajní zamerať na mladšiu klientelu.
Výstavba krytého trhoviska v centrálnej zóne mesta.

Podprogram 1.2. Podpora tradičných odvetví priemyslu, poľnohospodárstva a lesníctva.

Cieľ 1.2 Zabezpečiť rozvoj tradičných odvetví v meste.

Opatrenia podprogramu:

- Opatrenie 1.2.1
Aktivita Podpora tradičných a nových odvetví priemyslu.
Podporovať rozvoj tých odvetví priemyslu, pre ktorých rozvoj sú v okolí regiónu vytvorené ideálne podmienky.
Výstavba podnikateľského inkubátora.
- Opatrenie 1.2.2
Aktivita Podpora poľnohospodárstva a lesníctva.
Vypracovanie technickej dokumentácie.
Podpora činnosti.
Modernizácia poľnohospodárskej produkcie.
Založenie špeciálnej poľnohospodárskej výroby a distribúcie produkcie.
Modernizácia a rozširovanie potravinárskej výroby.

Podprogram 1.3. Podpora inovačných aktivít v podnikoch.

Cieľ 1.3 Vytvorenie podmienok na rozvoj inovačných aktivít v súkromných podnikoch.

Opatrenia podprogramu:

- Opatrenie 1.3.1
Aktivita Zavádzanie nových technológií do súčasných výrobných prevádzok.
Podpora podnikateľov zavádzajúcich výrobu na báze progresívnych technológií, pomoc pri získavaní nenávratných finančných prostriedkov zo Štrukturálnych fondov na tento účel.
- Opatrenie 1.3.2
Aktivita Rekonštrukcia existujúcich zastaralých priemyselných zón, s dôrazom na zavádzanie nových technológií.
Vypracovanie technickej dokumentácie.
Podpora revitalizácie areálu bývalého poľnohospodárskeho podniku.

Podprogram 1.4. Energetická efektívnosť a progresívne technológie vo výrobe.

Cieľ 1.4 Zvýšenie energetickej efektívnosti na strane výroby aj spotreby a zavádzanie progresívnych technológií v energetike.

Opatrenia podprogramu:

- Opatrenie 1.4.1 Podpora výstavby zariadení na využívanie obnoviteľných zdrojov energie.
Aktivity Spracovanie projektov pre výrobu a využitie biomasy ako alternatívneho zdroja vykurovania bytov a objektov pre žiadosti zo zdrojov EÚ.
Spracovanie stratégie využitia alternatívnych regionálnych zdrojov energie.
Využitie zvýšenej teploty v podzemí, vzduchu na vykurovanie cez tepelné čerpadlá.
Postupné zavedenie obnoviteľných zdrojov do výroby tepla v Energo - Bytos s.r.o..

5.2 PROGRAM 2. DOPRAVA A KOMUNIKÁCIE

Strategický zámer

Podpora investičných aktivít so zameraním na modernizáciu a budovanie regionálnych komunikácií (ciest I., II. a III. triedy) zaisťujúcich dopravnú obslužnosť mesta Šahy. Zámerom je zabezpečiť také prepojenie osídlenia, ktoré umožní efektívny pohyb ľudí a tovaru, modernizáciu dopravných subsystémov zabezpečujúcich bezpečné a hygienicky vyhovujúce dopravné trasy. Cieľom investícií do tohto typu dopravnej infraštruktúry je odstránenie identifikovaných nedostatkov v cestnej sieti s ohľadom na environmentálny a bezpečnostný aspekt.

Podprogram 2.1. Komunikácie

Cieľ 2.1	Zabezpečiť výstavbu a rekonštrukciu miestnych a štátnych komunikácií.
-----------------	--

Opatrenia podprogramu:

- Opatrenie 2.1.1 Výstavba a rekonštrukcia miestnych komunikácií v meste.
Aktivity Vypracovanie technickej dokumentácie.
Rekonštrukcia miestnej komunikácie na Tešmacej ceste.
Rekonštrukcia miestnej komunikácie na ul. Slovenského národného povstania.
Rekonštrukcia miestnej komunikácie na ul. J. Kráľa.
Rekonštrukcia prístupovej cesty k mestskému cintorínu.
Výstavba cesty k lesnej rekreačnej zóne v Olvárskej doline.
Rekonštrukcia miestnej komunikácie na Hviezdoslavovej ul..
- Opatrenie 2.1.2 Výstavba a rekonštrukcia štátnych komunikácií v meste.
Aktivity Výstavba kruhového objazdu v centre mesta.
Rekonštrukcia kruhového objazdu pri prevádzke Lidl.
Výstavba obchvatu mesta E77.
- Opatrenie 2.1.3 Výstavba cyklotrás na prepojenie sídiel regiónu.
Aktivity Vypracovanie technickej dokumentácie.
Výstavba cyklochodníkov s prepojením centra a jednotlivých mestských častí.
Výstavba cyklochodníka do lokality Homok.
Výstavba cyklochodníka do lokality Tešmák.
Výstavba cyklotrás s prepojením na okolité samosprávy - Ipeľské Predmostia, Veľké Turovce, Hrkovce.
Výstavba samostatnej cyklistickej komunikácie od mesta k priemyselnej zóne.
- Opatrenie 2.1.4 Dostavba parkovísk pre potreby občianskej infraštruktúry.
Aktivity Vypracovanie technickej dokumentácie.
Výstavba parkoviska pre potreby ZUŠ.
Výstavba parkovacích plôch - sídlisko Sever – vytvorenie parkovacej plochy za garážami medzi ulicami Mládežnícka a Thuróczyho.
Dostavba parkovacích plôch na sídlisku Tabány.
Sanácia parkoviska pred budovou MsÚ.
- Opatrenie 2.1.5 Dostavba a rekonštrukcia chodníkov popri miestnych komunikáciách.
Aktivity Vypracovanie technickej dokumentácie.
Rekonštrukcia chodníka v mestskej časti Tešmak.
Rekonštrukcia chodníka pre peších pred Základnou školou Lajosa Pongrácza s vyučovacím jazykom maďarským.
Rekonštrukcia chodníka pre peších na Hviezdoslavovej ulici.
- Opatrenie 2.1.6 Rekonštrukcia/výstavba mostov a lávok.
Aktivity Rekonštrukcia mostov a lávok.
- Opatrenie 2.1.7 Úprava dopravnej infraštruktúry.
Aktivity Spracovať a realizovať koncepciu rozvoja alternatívnej dopravy v meste (bezpečná pešia a cyklistická doprava).
Realizácia bezbariérovej úpravy miestnych komunikácií.
Zvýšiť dopravnú bezpečnosť detí (zlepšiť dopravné riešenie v okolí škôl a školských zariadení).

Osadiť dopravné značky pred školami – s výstražným svetelným zariadením.
 Výstavba verejných nabíjaciach staníc pre elektromobily.

Podprogram 2.2. Doprava

Cieľ 2.2 Zabezpečenie dopravného spojenia hromadnou autobusovou dopravou, prípadne železničnou dopravou.

Opatrenia podprogramu:

Opatrenie 2.2.1	Zlepšenie podmienok hromadnej autobusovej dopravy.
Aktivity	Vypracovanie technickej dokumentácie.
Výstavba novej autobusovej stanice v časti Homok.
Opatrenie 2.2.2	Zlepšenie podmienok železničnej dopravy.
Aktivity	Vypracovanie technickej dokumentácie.
Modernizácia hlavného tranzitného ťahu železničnej trate.

5.3 PROGRAM 3. TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA

Strategický zámer

Rozvoj komplexnej infraštruktúry podporujúcej rozvoj mesta a zohľadňujúcej rast kvality života obyvateľov mesta a životného prostredia. Rozvoj infraštruktúry bude smerovať hlavne k jej rozšíreniu na potenciálne priemyselné zóny v meste, IBV, ako aj na rekonštrukciu súčasnej infraštruktúry - vodovodnej, elektrickej, komunikačnej.

Cieľ 3 Zabezpečiť rozvoj a rekonštrukciu technickej infraštruktúry v meste.

Opatrenia podprogramu:

Opatrenie 3.1	Výstavba inžinierskych sietí v nových lokalitách IBV a HVB.
Aktivity	Vypracovanie technickej dokumentácie.
Výstavba plôch IBV v lokalite Homok.
Výstavba plôch IBV - ul. Mládežnícka – pokračovanie v smere k Thuróczyho.
Výstavba plôch IBV - ul. SNP.
Výstavba plôch HVB v lokalite Sever.
Výstavba plôch HVB v lokalite Tabáň.
Výstavba plôch HVB v lokalite Hangyás.
Výstavba plôch HVB v lokalite k. Mikszáth.
Opatrenie 3.2	Verejné osvetlenie.
Aktivity	Vypracovanie technickej dokumentácie a príprava projektového spisu.
Intenzifikácia verejného osvetlenia.
Modernizácia verejného osvetlenia.
Opatrenie 3.3	Výstavba bezbariérových vstupov k všetkým verejným budovám.
Aktivity	Spracovanie technickej infraštruktúry.
Úprava vstupov vo verejných budovách.
Opatrenie 3.4	Mestský rozhlas a televízia.
Aktivity	Spracovanie technickej dokumentácie.
Zlepšenie informovanosti občanov – oznamy MR cez sms – udržanie systému
Komplexná rekonštrukcia miestneho rozhlasu – Šahy, Tešmák, Preselany n. Ipľom.
Opatrenie 3.5	Požiarina ochrana.
Aktivity	Spracovanie technickej dokumentácie.
Rekonštrukcia hasičskej zbrojnice pre DHZ v Šahách.
Opatrenie 3.6	Mestské cintoríny a pietne miesta.
Aktivity	Spracovanie technickej dokumentácie.
Revitalizácia cintorínov.
Opatrenie 3.7	Tepelné hospodárstvo a znižovanie energetickej náročnosti budov.
Aktivity	Zateplenie nájomného bytového fondu.
Zníženie energetickej náročnosti verejných budov.

	Rekonštrukcia teplovodných rozvodov. Rekonštrukcia a modernizácia zdrojov tepla (na energeticky efektívnejšie).
Opatrenie 3.8 Aktivity	Zásobovanie pitnou vodou. Spracovanie technickej dokumentácie. Výstavba nového vodojemu II. tlakového pásma na kóte 206,0 m.n.m... Rekonštrukcia vodovodnej siete Výstavba stojanov na pitnú vodu v centrálnej zóne mesta.
Opatrenie 3.9 Aktivity	Telekomunikačné siete. Spracovanie technickej infraštruktúry. Uloženie telefónnych rozvodov do zeme – výstavba zemných metalických/optických vedení.
Opatrenie 3.10 Aktivity	Zásobovanie elektrickou energiou. Presmerovať v severnej časti riešeného územia 2 x 22 kV vzdušné vedenia mimo zastavané územie mesta (viď výkresovú časť). Vybudovať transformačnú stanicu T51 o výkone 250 kVA (Šahy - Sever). Vybudovať transformačnú stanicu T52 o výkon 250 kVA (Šahy - Homok).
Opatrenie 3.11 Aktivity	Zásobovanie zemným plynom. Plynifikácia mesta Šahy – časť Preseľany n. Ipľom.

5.4 PROGRAM 4. ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO

Strategický zámer

Vytvorenie efektívneho a spoľahlivého systému odvádzania a zneškodňovania odpadov produkovaných subjektmi. Zabezpečiť výstavbu/dostavu splaškovej a dažďovej kanalizačnej siete. Vytvoriť podmienky na odvoz a likvidáciu TKO a nebezpečného odpadu, vytvorenie podmienok na efektívnu separáciu odpadu v meste.

Cieľ 4 Nakladanie s komunálnym a drobným stavebným odpadom	
Opatrenia podprogramu:	
Opatrenie 4.1 Aktivity	V súlade s prijatými koncepciami zabezpečiť permanentné znižovanie podielu skladovanej časti odpadov, k čomu organizovať mobilné zbery textílií, kovového odpadu, viacvrstvových obalov nebezpečných odpadov. Zvýšiť environmentálne povedomie ľudí. Zabezpečenie zberného kontajneru ročne. Zabezpečenie zberu nebezpečných odpadov.
Opatrenie 4.2 Aktivity	Efektívna separácia komunálneho odpadu v meste. Ekonomicky motivovať obyvateľstvo. Zabezpečiť požadované podmienky pre realizáciu separovaného zberu. Zabezpečenie nádob pre separovaný zber. Obstaranie kompostérov pre domáce kompostovanie.
Opatrenie 4.3 Aktivity	Rekultivácia čiernych skládok a environmentálnych záťaží. Odstránenie chátrajúceho objektu susediaceho so školou (stena bývalého internátu). Revitalizácia čiernych skládok pri vodných tokoch - Kamenec. Revitalizácia čiernych skládok pri vodných tokoch - mŕtve rameto rieky Ipľ - Preseľany.
Opatrenie 4.4 Aktivity	Prevádzka zariadení na efektívny separovný zber - zberné dvory a kompostoviská. Vypracovanie technickej dokumentácie. Modernizácia zberného dvora. Modernizácia mestského kompostoviska. Obstaranie mechanizácie pre mestské kompostovisko. Obstaranie mechanizácie pre zberný dvor.
Opatrenie 4.5 Aktivity	Vybudovanie prístreškov a ohrád pre umiestňovanie domového odpadu, umiestnenie malých smetných košov vo verejných komunikačných priestoroch. Spracovanie technickej dokumentácie. Osadenie polopodzemných kontajnerových stojísk. Osadenie odpadkových košov na verejných priestranstvách.
Opatrenie 4.6 Aktivity	Odvádzanie odpadových vôd. Vypracovanie technickej dokumentácie.

Výstavba kanalizačnej siete v lokalite Preseľany.
Výstavba kanalizačnej siete v lokalite Tešmak.
Rekonštrukcia kanalizačnej siete - Základná škola Ladislava Balleka.
Rekonštrukcia ČOV Šahy.
Výstavba ČOV pre lokality Tešmak a Preseľany.

Opatrenie 4.7 Odvádzanie dažďových vôd.
Aktivity Vypracovanie technickej dokumentácie.
Dostavba dažďovej kanalizácie.

5.5 PROGRAM 5. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

Strategický zámer

Strategickým zámerom mesta je nielen zachovanie existujúceho dobrého stavu životného prostredia a zvyšovania jeho kvality, ale aj eliminácia slabých stránok, neustála osveťa, výchova a informovanosť o stave životného prostredia.

Podprogram 5.1. Informovanosť a poradenstvo

Cieľ 5.1	Zabezpečiť účinný systém informovanosti a poradenstva
-----------------	--

Opatrenia podprogramu:

Opatrenie 5.1.1 Spracovať koncepciu zabezpečenia informovanosti, poradenstva a prevencie v oblasti ŽP. Trvale preferovať poradenstvo a prevenciu pred represiou.
Aktivity Vypracovanie koncepcie pre ochranu životného prostredia v meste.
Prezentácia a šírenie osveety v oblasti životného prostredia.

Podprogram 5.2. Ochrana a racionálne využívanie vôd, ochrana pred povodňami

Cieľ 5.2	Zabezpečiť ochranu a racionálne využívanie vôd, ochranu pred povodňami.
-----------------	--

Opatrenia podprogramu:

Opatrenie 5.2.1 Ochrana vodných tokov pred znečistením.
Aktivity Zabezpečiť monitoring kvality povrchových a podzemných vôd v priestore mesta Šahy.
Sanácia znečistenia vodných tokov z areálov priemyselných a poľnohospodárskych podnikov.

Opatrenie 5.2.2 Odvodňovacie a protizáplavové opatrenia.
Aktivity Spracovanie technickej dokumentácie.
Rekonštrukcia úpravy (preložky) Seleckého potoka v k.ú. Veľkých Turovciach a Šiah (ľavobrežná ochranná hrádza, koncentračná hrádza, čerpacie stanice).
Revitalizácia prevýšenia ľavostrannej ochrannej hrádze na Krupinici v dl. 460 m
Revitalizácia potoka Kamenec a prevýšenie ľavostrannej ochrannej hrádze Ipľa, zabezpečenie mestskej časti Preseľany nad Ipľom.
Usmernenie prúdnice v toku potoka Kamenec (v úseku nad železničnou traťou v dl. 1240 m) a vybudovanie pravostrannej ochrannej hrádze.

Opatrenie 5.2.3 Revitalizácia a úprava koryt vodných tokov a vodných pôch.
Aktivity Vypracovanie technickej dokumentácie.
Revitalizácia Nemeckého potoka na Homoku a rekonštrukcia hrádzového priepustu.

Podprogram 5.3. Ochrana ovzdušia

Cieľ 5.3	Zabezpečiť účinnú ochranu ovzdušia pred malými a strednými zdrojmi znečistenia nachádzajúcimi sa v katastrálnom území mesta.
-----------------	---

Opatrenia podprogramu:

Opatrenie 5.3.1 Zabezpečiť zníženie produkovaných emisií hlavným zdrojom znečistenia – domácnosti.
Aktivity Obmedziť spaľovanie fosílnych palív.
Prechod na alternatívne zdroje vykurovania.
Realizovať komplexný monitorovací systém znečisťujúcich látok v ovzduší (HCl, tuhých znečisťujúcich látok vrátane azbestu) a mikroklimatických pomerov.

Podprogram 5.4. Ochrana a rozvoj ostatných zložiek životného prostredia

Cieľ 5.4 Realizácia účinných opatrení v oblasti ostatných zložiek životného prostredia.

Opatrenia podprogramu:

- Opatrenie 5.4.1 Realizácia protieróznych opatrení.
Aktivity Spracovanie technickej dokumentácie.
Realizácia protieróznych opatrení.
- Opatrenie 5.4.2 Oddychové zóny a verejná zeleň.
Aktivity Spracovanie technickej dokumentácie.
Revitalizácia Areálu zdravia v mestskej časti Homok.
Revitalizácia verejných priestranstiev v centrálnej zóne mesta Šahy.
Revitalizácia priestoru hlavného námestia a rekonstrukcia javiska re MÚ.
Revitalizácia Mestského parku.
Revitalizácia vnútorného dvora Mestského úradu.
Revitalizácia priestoru oproti miestnemu trhovisku areálu bývalej Polikliniky.
Výstavba oddychových zón pri rieke Ipel' - mimo chránených území.
Vytvorenie oddychovej zóny v centre mesta z aktuálneho parkoviska na hl. námestí.
Realizácia kvetinovej výzdoby na stĺpoch verejného osvetlenia a pri vstupe do mesta.
Vyudovať mestský lesopark na severozápade mesta a pozdĺž Ipľa až k Preseľanom.
- Opatrenie 5.4.3 Doplnenie a udržiavanie brehových porastov vodných tokov.
Aktivity Vypracovanie technickej dokumentácie.
Obnova prirodzených porastov vodných tokov.
- Opatrenie 5.4.4 Výstavba a estetizácia vstupov do mesta.
Aktivity Vypracovanie technickej dokumentácie.
Výstavba cestných dopravných vstupov do mesta Šahy.
Vybudovanie siete vstupných bodov do zastavaných častí mesta v katastri mesta Šahy z poľnohospodárskej krajiny v katastri vo väzbe na sieť rekreačných trás regiónu.
- Opatrenie 5.4.5 Izolačná zeleň priemyselných zón a hospodárskych dvorov poľnohospodárskych podnikov.
Aktivity Vypracovanie technickej dokumentácie.
Úprava výrobných areálov s výsadbou izolačnej zelene v jestvujúcich výrobných okrskoch.

5.6 PROGRAM 6. SOCIÁLNE SLUŽBY A ZDRAVOTNÍCTVO

Strategický zámer

Neustále rozvíjať širokú paletu sociálnych a zdravotných služieb poskytovaných v meste. Dbáť o ich dostupnosť, kvalitu a vzájomnú vyváženosť s cieľom dosiahnutia dôstojných podmienok života všetkých kategórií obyvateľov mesta.

Podprogram 6.1. Sociálne služby

Cieľ 6.1 Doplniť chýbajúcu infraštruktúru sociálnych zariadení v meste a zvýšiť ich kvalitu.

Opatrenia podprogramu:

- Opatrenie 6.1.1 Starostlivosť o obyvateľov v dôchodkovom veku.
Aktivity Vybudovanie domova sociálnych služieb, domova dôchodcov.
Vybudovanie denných stacionárov.
Dobudovanie a rozšírenie Centra sociálno-zdravotníckych služieb.
- Opatrenie 6.1.2 Starostlivosť o matky s deťmi a mladé rodiny.
Aktivity Vypracovanie technickej dokumentácie.
Revitalizácia materského centra SMEJKO.
Zriadenie ubytovne pre osamelé matky s deťmi - núdzové bývanie.
- Opatrenie 6.1.3 Starostlivosť o zdravotne postihnutých obyvateľov.
Aktivity Vypracovanie technickej dokumentácie.
Zriadenie chránenej dielne pre obyvateľov so zdravotným postihnutím.
Zriadenie novej služby - požičovne zdravotníckych a kompenzačných pomôcok.

Zriadenie prepravnej služby.

- Opatrenie 6.1.4 Marginalizované skupiny a rómske komunity.
Aktivita Výstavba útulku pre obyvateľov bez domova.
 Podpora zriaďovania služieb prvého kontaktu.
 Výstavba Domova na polceste.
 Poskytovanie komunitných sociálnych služieb v Dignitas n.o..
- Opatrenie 6.1.5 Mestská nájomná bytová výstavba.
Aktivita Vypracovanie technickej dokumentácie.
 Vybudovanie stavby pre bývanie sociálne neprispôsoblivých skupín obyvateľstva v lokalite Handáš, k.ú. Šahy.
 Výstavba nájomných bytov nižšieho štandardu.
 Výstavba nájomných bytov vyššieho štandardu.

Podprogram 6.2. Zdravotnícke služby

Cieľ 6.2 Zlepšiť úroveň poskytovania zdravotníckych a sociálnych služieb.

Opatrenia podprogramu:

- Opatrenie 6.2.1 Zlepšenie úrovne poskytovania domácej ošetrovateľskej starostlivosti, rozšírenie jej služieb o poskytovanie
Aktivita rehabilitačných cvičení.
 Zvýšenie kvality poskytovaných služieb.
 Zvýšenie personálnych kapacít v prípade potreby.
- Opatrenie 6.2.2 Podpora poradenskej činnosti.
Aktivita Zabezpečenie personálnych kapacít.
 Zabezpečenie priestorov.
- Opatrenie 6.2.3 Zabezpečiť dostupnosť zdravotnej starostlivosti pre deti a dospelých občanov.
Aktivita Zriadenie mestskej lekárne.
- Opatrenie 6.2.4 Zabezpečovať komplexnú zdravotnú starostlivosť o starých ľudí a dlhodobo chorých.
Aktivita Podpora zriaďovania dermatologickej ambulancie.
 Podpora zriaďovania alergologickej ambulancie.
 Podpora zriadenia stálej služby RZP.
 Podpora zriadenia chirurgického oddelenia.
 Podpora zriaďovania stomatologických ambulancií.
 Podpora zriaďovania ambulancií praktického lekára pre deti a dospelých.
 Podpora zriadenia gynekologicko - pôrodnického oddelenia.

Podprogram 6.3. Služby zamestnanosti

Cieľ 6.3 Zlepšenie zamestnanosti a sociálnej inklúzie rizikových skupín obyvateľov mesta.

Opatrenia podprogramu:

- Opatrenie 6.3.1 Realizácia vzdelávacích kurzov v oblasti malého podnikania.
Aktivita Finančné a personálne zabezpečenie.
- Opatrenie 6.3.2 Podpora klientov formou individuálneho poradenstva, posudzovania individuálnych schopností a vypracovávanie
Aktivita individuálnych akčných plánov a rozvoj celoživotného poradenstva.
 Zabezpečenie priestorov na uskutočňovanie poradenských služieb.
 Personálne zabezpečenie poradenstva.
- Opatrenie 6.3.3 Podpora poradensko-vzdelávacích aktivít zameraných na získavanie sociálnych zručností pri hľadaní si
Aktivita zamestnania a komunikácie s potenciálnym zamestnávateľom pre znevýhodnených uchádzačov o zamestnanie.
 Zabezpečenie priestorov na uskutočňovanie poradenských služieb.
 Personálne zabezpečenie poradenstva.

5.7 PROGRAM 7. VZDELÁVANIE A ŠPORT

Strategický zámer

Zabezpečenie všestranného rozvoja detí a mládeže. Zlepšenie technického stavu a vybavenia materských a základných škôl. V športe umožniť ponuku čo najširšej palety služieb, zabezpečiť čo najefektívnejšie a transparentné využitie verejných financií k prospechu všetkých občanov mesta. Podpora existujúcich

športových podujatí, ako aj vytváranie vhodných podmienok pre rozvoj rôznych druhov športu nielen pre obyvateľov mesta.

Podprogram 7.1. Vzdelávanie

Cieľ 7.1	Zabezpečiť rozvoj a údržbu infraštruktúry vzdelávania a zabezpečenie podmienok pre efektívnu vzdelávaciu činnosť v meste.
-----------------	--

Opatrenia podprogramu:

Opatrenie 7.1.1 Aktivity	Obnova a modernizácia zariadení predškolskej výchovy. Spracovanie technickej dokumentácie. Zriadenie detských jaslí. Kompletná rekonštrukcia elektroinštalácie v celej budove Materská škola – Óvoda, Nám. M. R. Štefánika 14, Šahy. Kompletná rekonštrukcia sociálnych zariadení pre deti vo všetkých 3 triedach Materská škola – Óvoda. Rekonštrukcia budovy MŠ Hontianska.
Opatrenie 7.1.2 Aktivity	Obnova a modernizácia zariadení základného školstva. Vypracovanie technickej dokumentácie. Výmena strešnej krytiny na budove školy na školskom dvore - Základná škola Ladislava Balleka. Výstavba vchodu do objektu zo strany Parkovej ulice - Základná škola Ladislava Balleka. Vybudovanie komunikačnej infraštruktúry (vysielacej stanice) pri budove školy v ulici Janka Kráľa. Obnova strechy pred hlavným vchodom - Základná škola Lajosa Pongrácza s vyučovacím jazykom maďarským. Rekonštrukcia budovy Základnej školy L. Balleka s cieľom zníženia energetickej náročnosti.
Opatrenie 7.1.3 Aktivity	Rekonštrukcia a dostavba areálov ZŠ a MŠ. Vypracovanie technickej dokumentácie. Rekonštrukcia vonkajšieho oplatenia Materská škola – Óvoda. Revitalizácia areálu MŠ s VJM-Óvoda, výsadba zelených prvkov. Revitalizácia vnútorného dvora - Základná škola Lajosa Pongrácza s vyučovacím jazykom maďarským. Rozšírenie vonkajšieho dvora s ďalšími hracími prvkami - Základná škola Lajosa Pongrácza s vyučovacím jazykom maďarským. Rekonštrukcia vonkajšieho oplatenia Materských škôl Hviezdoslavova 30,32.
Opatrenie 7.1.4 Aktivity	Podpora záujmovej činnosti. Zriadenie CVČ na mimoškolskú záujmovú činnosť. Revitalizácia budovy bývalej polikliniky pre potreby ZUŠ.
Opatrenie 7.1.5 Aktivity	Rekonštrukcia a modernizácia stravovacích zariadení vzdelávacích inštitúcií. Spracovanie technickej dokumentácie. Rekonštrukcia jedální MŠ a ZŠ. Modernizácia vybavenia jedální MŠ a ZŠ.
Opatrenie 7.1.6 Aktivity	Rekonštrukcia a modernizácia budovy školskej športovej infraštruktúry. Modernizácia športového vybavenia MŠ s VJM-Óvoda. Výstavba športového areálu pre potreby ZŠ Janka Kráľa - atletická dráha a multifunkčné športovisko. Obstaranie autobusu pre potreby základných škôl.
Opatrenie 7.1.7 Aktivity	Obnova a modernizácia zariadení stredoškolského vzdelávania. Podpora modernizácie stredných škôl. Zníženie energetickej náročnosti budov Strednej odbornej školy techniky a služieb. Revitalizácia areálu Strednej odbornej školy techniky a služieb školy.

Podprogram 7.2. Šport

Cieľ 7.2.	Zabezpečiť trvalé skvalitňovanie vyváženej ponuky výkonnostného a rekreačného športu.
------------------	--

Opatrenia podprogramu:

Opatrenie 7.2.1 Aktivity	Výstavba a rekonštrukcia športovej infraštruktúry. Spracovanie technickej dokumentácie. Výstavba krytého plaveckého bazéna s potrebnou infraštruktúrou pod zlepenčovou terasou. Dostavba športovej infraštruktúry v lokalite Sever. Dostavba športovej infraštruktúry v lokalite Stred. Dostavba športovej infraštruktúry v lokalite Preseľany.
-----------------------------	--

	Dostavba športovej infraštruktúry v lokalite Tešmák - športový areál. Dostavba športovej infraštruktúry pri športovom areáli. Výstavba polyfunkčnej športovej haly pri areáli futbalového štadióna. Vybudovanie dopravného ihriska. Výstavba oválu pre in - line korčuliarov. Dostavba športovej infraštruktúry v lokalite Tabány. Revitalizácia športovísk v areáli štadióna. Revitalizácia cvičného ihriska. Vyudovať viacúčelový športový a športovo-rekreačný areál v lokalite pri ČOV.
Opatrenie 7.2.2 Aktivity	Vytváranie materiálnych a finančných podmienok na rozvoj výkonnostného a rekreačného športu v meste. Zabezpečenie materiálno-technického a finančného vybavenia.
Opatrenie 7.2.3 Aktivity	Podpora organizácie športových podujatí regionálneho významu. Zabezpečenie personálnych kapacít. Zabezpečenie materiálno-technického a finančného vybavenia.
Opatrenie 7.2.4 Aktivity	Podpora športových aktivít zdravotne postihnutých občanov. Zabezpečenie materiálno-technického a finančného vybavenia.
Opatrenie 7.2.5 Aktivity	Podporovať talentovanú mládež. Zabezpečenie materiálno-technického a finančného vybavenia.
Opatrenie 7.2.6 Aktivity	Spolupracovať s občianskymi združeniami, inými právnickými a fyzickými osobami, pôsobiacimi v oblasti telesnej kultúry. Zabezpečenie personálnych kapacít.
Opatrenie 7.2.7 Aktivity	Rozvoj mimoškolskej činnosti – športové kluby, turistika, kultúrne krúžky. Zabezpečenie priestorového a materiálneho vybavenia.

5.8 PROGRAM 8. KULTÚRA

Strategický zámer

Trvalé pôsobenie na kultúrne povedomie obyvateľov pestrou ponukou kultúrnych aktivít organizovaných externými subjektmi. Existencia dôstojných priestorov pre kultúrne aktivity je povinnosť mesta. Priebežná a kreatívna propagácia podujatí má vplyv na imidž mesta a tým aj na cestovný ruch.

Podprogram 8.1. Kultúrna infraštruktúra

Cieľ 8.1	Kultúrna infraštruktúra, kultúrne a technické pamiatky.
-----------------	--

Opatrenia podprogramu:

Opatrenie 8.1.1 Aktivity	Základná kultúrna infraštruktúra. Vypracovanie technickej dokumentácie. Výstavba nového kultúrneho strediska - Bartók Béla Múvelődési Központ. Zriadenie mestského kina v priestoroch kultúrneho strediska . Zriadenie menšieho kina v objekte Gymnázia. Rekonštrukcia budovy Csemadoku. Rekonštrukcia budovy daňového úradu pre potreby kultúry. Rekonštrukcia divadelnej sály (zvuková a svetelná technika, podlaha, nábytok).
Opatrenie 8.1.2 Aktivity	Múzeá a archeologické lokality. Skvalitnenie prostredia pre expozície.
Opatrenie 8.1.3 Aktivity	Kultúrne-historické pamiatky. Rekonštrukcia kultúrnych pamiatok..
Opatrenie 8.1.4 Aktivity	Organizovanie pravidelných kultúrnych podujatí. Podpora kultúrnych podujatí. Vybudovanie nového mestského amfiteátra.

Podprogram 8.2. Organizačné zabezpečenie

Cieľ 8.2 Organizačne zabezpečiť ponuku kultúrnych podujatí v meste.

Opatrenia podprogramu:

Opatrenie 8.2.1 Prieběžne spracovávať kalendár kultúrnych podujatí.
Aktivity Personálne a finančné zabezpečenie.
Spracovanie kalendár kultúrnych podujatí.

Podprogram 8.3. Propagácia v oblasti kultúry

Cieľ 8.3 Vytvorenie podmienok na efektívnu propagáciu mesta v oblasti kultúry.

Opatrenia podprogramu:

Opatrenie 8.3.1 Spracovať globálnu koncepciu „propagácie“ histórie mesta v multimediálnej forme.
Aktivity Personálne a finančné zabezpečenie.
Spracovanie koncepcie v multimediálnej forme externou spoločnosťou.

Opatrenie 8.3.2 Propagácia kultúry na Internete prostredníctvom www stránky mesta.
Aktivity Finančné zabezpečenie.
Obsahová analýza www stránky.
Prieběžná aktualizácia www stránky.

5.9 PROGRAM 9. PROPAGÁCIA A CESTOVNÝ RUCH

Strategický zámer

Budovať dobré meno mesta a dosiahnuť, aby sa mesto stalo vyhľadávaným miestom cestovného ruchu v oblasti športu, kultúry a turistiky. Využiť prírodný potenciál, ktorý ponúka blízke aj širšie okolie mesta.

Podprogram 9.1. Propagácia mesta

Cieľ 9.1 Zabezpečiť účinnú propagáciu mesta.

Opatrenia podprogramu:

Opatrenie 9.1.1 Aktualizácia www stránky mesta.
Aktivity Finančné zabezpečenie.
Obsahová analýza www stránky.
Prieběžná aktualizácia www stránky.

Opatrenie 9.1.2 Podpora budovania informačných tabúl v meste.
Aktivity Budovanie a inštalácia tabúl informujúcich o atraktivitách mesta.
Budovanie a inštalácia tabúl propagujúcich kultúrne hodnoty mesta.

Opatrenie 9.1.3. Podpora spolupráce verejného a súkromného sektora pri propagovaní atraktivít regiónu.
Aktivity Budovanie partnerstiev.

Podprogram 9.2. Rekreačno - relaxačné zázemie mesta.

Cieľ 9.2 Budovanie relaxačno – rekreačného zázemia mesta.

Opatrenia podprogramu:

Opatrenie 9.2.1 Modernizácia a výstavba zariadení cestovného ruchu.
Aktivity Spracovanie technickej dokumentácie.
Výstavba saunového "sveta".
Výstavba športovo - rekreačnej zóny v lokalite Homok.
Výstavba rozhľadne v lokalite Tešmák.
Osadenie značiek historických budov a zaujímavostí mesta Šahy.
Vybudovanie nástupného priestoru lesnej rekreačnej zóny v Oľvárskej doline.
Zriadenie verejného rekreačného priestoru v Preseľanoch, pri sútoku potoka Kamenec s Ipľom.
Vybudovanie verejného rekreačného priestoru v mestskom lesoparku/Pri studničke.

Podprogram 9.3. Cestovný ruch.

Cieľ 9.3 Podporovať podnikateľské aktivity v cestovnom ruchu.

Opatrenia podprogramu:

- Opatrenie 9.3.1 Uzavrieť s podnikateľmi dohody o poskytovaní služieb v agroturistike a cestovnom ruchu a o propagovaní ich služieb obcami.
Aktivity Zabezpečenie personálnych kapacít.
- Opatrenie 9.3.2 Podporovať podnikateľské subjekty, neziskové organizácie a inštitúcie pri získavaní finančných prostriedkov z grantov a fondov EÚ.
Aktivity Zabezpečenie personálnych kapacít.

5.10 PROGRAM 10. ADMINISTRATÍVA A BEZPEČNOSŤ

Strategický zámer

Vytvoriť podmienky na efektívnu prácu mestského úradu. Vytvoriť vyhovujúce podmienky na poskytovanie verejných služieb, estetizácia a funkčnosť miesta kontaktu so zákazníkmi mestského úradu, vytváranie vhodných technických a pracovných podmienok na mestských úradoch. Vytvorenie podmienok na znižovanie kriminality v meste a ochranu majetku obyvateľov a ostatných subjektov v meste.

Podprogram 10.1. Administratíva

Cieľ 10.1 Zabezpečiť rozvoj administratívnej infraštruktúry a podmienok na výkon samosprávnych funkcií v meste

Opatrenia podprogramu:

- Opatrenie 10.1.1 Rekonštrukcia infraštruktúry miestnej samosprávy a štátnej správy.
Aktivity Spracovanie technickej dokumentácie.
Rekonštrukcia budovy mestského úradu.
Výstavba kancelárie prvého kontaktu.
Centralizovanie inštitúcií – daňový úrad, úrad práce v budove MsÚ.
Rozšírenie úradných dní klientského centra – oddelenie dokladov a živnostenské oddelenie na min 2 dni v týždni.

Podprogram 10.2. Bezpečnosť

Cieľ 10.2 Vytvorenie podmienok na znižovanie kriminality v meste a ochranu majetku obyvateľov a ostatných subjektov v meste.

Opatrenia podprogramu:

- Opatrenie 10.2.1 Rozšírenie a modernizácia kamerového systému.
Aktivity Realizácia kamerového systému v okrajových častiach mesta.
Inštalácia fotopascí na problematických miestach v meste.
- Opatrenie 10.2.2 Zvyšovanie bezpečnosti v meste.
Aktivity Rozšírenie kapacít mestskej polície.
Preventívno-výchovné aktivity zamerané na elimináciu sociálno-patologických javov v rámci ochrany verejného poriadku a v oblasti dopravy.
Prehodnotiť stav a využiteľnosť budov majetku a ich následná rekonštrukcia, využitie, poprípade asanácia a zabezpečenie bezbariérovosti..

5.11 PROGRAM 11. INFORMATIZÁCIA MESTA

Strategický zámer

Zabezpečenie technických podmienok pre rozvoj informačnej spoločnosti. Umožniť obyvateľom využívať on-line elektronické služby samosprávy. Vytvoriť vhodné podmienky na prechod na e-government na lokálnej úrovni (e-vote, e-services,...). Umožniť obyvateľom mesta a pracovníkom samosprávy zvyšovať svoje počítačové vedomie a zručnosti.

Podprogram 11.1. Budovanie a rozvoj informačnej infraštruktúry, efektívna verejná správa.

Cieľ 11.1 Zabezpečiť technické podmienky na prechod samosprávy na nový typ vládnutia - e - government.

Opatrenia podprogramu:

- Opatrenie 11.1.1 Rozvoj infraštruktúry informačných systémov samosprávy.
Aktivity Technické zabezpečenie IS.
Vybudovanie bezplatného pripojenia Wifi (vybudovanie prístupových bodov) na verejných priestranstvách v meste Šahy.
Výstavba Informačného KIOSKu -elektronická úradná tabuľa.
Výstavba optickej siete.
- Opatrenie 11.1.2 Zavádzanie efektívnych elektronických služieb poskytovaných na úrovni samosprávy.
Aktivity Tvorba aplikačného softwaru na zabezpečenie e – služieb v meste.
Tvorba SW na realizáciu e-vote na miestnej úrovni.

Podprogram 11.2. Počítačová gramotnosť.

Cieľ 11.2 Zvýšenie počítačovej gramotnosti obyvateľov a pracovníkov samosprávy.

Opatrenia podprogramu:

- Opatrenie 11.2.1 Podpora zvyšovania počítačového vedomia u pracovníkov samosprávy.
Aktivity Realizácia kurzov v oblasti nových SW pre pracovníkov miestnej samosprávy.
- Opatrenie 11.2.2 Podpora zvyšovania počítačového vedomia u obyvateľov mesta.
Aktivity Realizácia kurzov na zvyšovanie počítačového vedomia u obyvateľov mesta.
Realizácia kurzov na obsluhu a používanie mestského informačného a komunikačného systému.
- Opatrenie 11.2.3 Podpora vzdelávacích aktivít zameraných na zvyšovanie zručností a vedomostí o internete a motiváciu k používaniu internetu a elektronických služieb.
Aktivity Realizácia kurzov na zvyšovanie vedomostí o internete.

6 MERATEĽNÉ INDIKÁTORY

Monitorovanie Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja mesta Šahy sa vykonáva na základe súboru indikátorov priradených k jednotlivým cieľom a opatreniam (ktoré môžu byť priebežne konkretizované). Indikátory podporujú oprávnenosť verejných výdavkov na jednotlivé opatrenia a zároveň preukazujú ekonomickú účinnosť realizovaných verejných výdavkov. Indikátory budú zároveň základným faktorom pri tvorbe kritérií na čerpanie finančnej podpory z regionálneho rozvojového fondu.

6.1 PROGRAM 1. HOSPODÁRSTVO A VEDECKO-TECHNICKÝ ROZVOJ

Podprogram 1.1. Podpora malého a stredného podnikania zo strany mesta.

Cieľ 1.1 Finančne, legislatívne a technicky podporovať malé a stredné podnikanie zo strany mesta.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 1.1.1	Vypracovať postup podpory, výučby a rozvoja tradičných remesiel v meste.	Počet úspešných absolventov programov CZV podporených z projektov OPV	dopad	absolútny počet	mesto Šahy	0	100
		Produktivita práce ako dôsledok rozvoja ľudského kapitálu	vplyv	%	mesto Šahy	0	100
Opatrenie 1.1.2	Podpora budovania kooperačných sietí malých a stredných firiem.	Počet nových podnikateľských subjektov	dopad	počet	mesto Šahy	0	50
		Počet vytvorených nových pracovných miest	dopad	počet	podn. subjekt	0	50
Opatrenie 1.1.3	Zakladanie a revitalizácia malých a stredných podnikov s majetkovou účasťou mesta.	Počet vytvorených nových pracovných miest	dopad	počet	podn. subjekt	0	50
		Počet nových a zrevitalizovaných podnikateľských subjektov	dopad	počet	podn. subjekt	0	22
		Nárast tržieb	výsledok	%	podn. subjekt	7	20
Opatrenie 1.1.4	Podpora rozvoja obchodných a komerčných služieb v meste.	Počet vytvorených nových pracovných miest	dopad	počet	podn. subjekt	0	25
		Počet nových podnikateľských	dopad	počet	podn.	0	5

		subjektov			subjekt		
		Celková predajná plocha	výsledok	m ²	podn. subjekt	0	10000

Podprogram 1.2. Podpora tradičných odvetví priemyslu, poľnohospodárstva a lesníctva.

Cieľ 1.2 Zabezpečiť rozvoj tradičných remesiel v meste.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 1.2.1	Podpora tradičných a nových odvetví priemyslu.	Počet vytvorených nových pracovných miest	dopad	počet	podn. subjekt	0	50
		Nárast pridanej hodnoty	dopad	%	podn. subjekt	5	15
		Počet podporených projektov	výstup	počet	podn. subjekt	0	15
		Nárast tržieb	výsledok	%	podn. subjekt	5	15
		Výdavky na inovácie	výsledok	€	podn. subjekt	0	3 mil.
Opatrenie 1.2.2	Podpora poľnohospodárstva a lesníctva.	Počet vytvorených nových pracovných miest	dopad	počet	podn. subjekt	0	15
		Nárast pridanej hodnoty	dopad	%	podn. subjekt	5	10
		Nárast tržieb	výsledok	%	podn. subjekt	7	15
		Počet podporených projektov	výstup	počet	podn. subjekt	0	3
		Výdavky na inovácie	výsledok	€	podn. subjekt	0	1 mil.

Podprogram 1.3. Podpora inovačných aktivít v podnikoch.

Cieľ 1.3 Vytvorenie podmienok na rozvoj inovačných aktivít v súkromných podnikoch.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 1.3.1	Zavádzanie nových technológií do súčasných výrobných prevádzok.	Počet vytvorených nových pracovných miest	dopad	počet	podn. subjekt	0	20
		Nárast pridanej hodnoty	dopad	%	podn. subjekt	5	15
		Nárast tržieb	výsledok	%	podn. subjekt	5	15
		Výdavky na inovácie	výsledok	€	podn. subjekt	0	1 mil.
Opatrenie 1.3.2	Rekonštrukcia existujúcich zastaralých priemyselných zón, s dôrazom na zavádzanie nových technológií.	Počet vytvorených nových pracovných miest	dopad	počet	podn. subjekt	0	25
		Nárast pridanej hodnoty	dopad	%	podn. subjekt	5	15
		Nárast tržieb	výsledok	%	podn. subjekt	5	10
		Výdavky na inovácie	výsledok	€	podn. subjekt	0	1 mil.

Podprogram 1.4. Energetická efektívnosť a progresívne technológie vo výrobe.

Cieľ 1.4 Zvýšenie energetickej efektívnosti na strane výroby aj spotreby a zavádzanie progresívnych technológií v energetike.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 1.4.1	Podpora výstavby zariadení na využívanie obnoviteľných zdrojov energie.	Objem preinvestovaných prostriedkov	výsledok	€	mesto Šahy	0	2 mil..
		Objem vyprodukovanej elektrickej energie	výsledok	kWA	mesto Šahy	0	10000
		Počet vytvorených nových pracovných miest	dopad	počet	mesto Šahy	0	0

6.2 PROGRAM 2. DOPRAVA A KOMUNIKÁCIE

Podprogram 2.1. Komunikácie

Cieľ 2.1 Rozvoj dopravnej infraštruktúry

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 2.1.1	Výstavba a rekonštrukcia miestnych komunikácií v meste.	Dĺžka rekonštruovaných a novovybudovaných ciest II. a III. Triedy a miestnych komunikácií	výstup	km	mesto Šahy	0	5
		Dĺžka novovybudovaných chodníkov	výstup	km	mesto Šahy	0	0
		Počet užívateľov podporených Projektov	výsledok	počet	mesto Šahy	0	7160
		Počet vytvorených pracovných miest	výsledok	počet	mesto Šahy	0	0
Opatrenie 2.1.2	Výstavba a rekonštrukcia štátnych komunikácií v meste.	Dĺžka rekonštruovaných a novovybudovaných ciest II. a III. triedy a miestnych komunikácií	výstup	km	mesto Šahy	0	10
		Dĺžka novovybudovaných chodníkov	výstup	km	mesto Šahy	0	0
		Počet užívateľov podporených Projektov	výsledok	počet	mesto Šahy	-	7160
		Počet vytvorených pracovných miest	výsledok	počet	mesto Šahy	0	0
Opatrenie 2.1.3	Výstavba cyklotrás na prepojenie sídiel regiónu.	Dĺžka vybudovaných cyklotrás	výstup	km	mesto Šahy	0	15
		Počet užívateľov podporených Projektov	výsledok	počet	mesto Šahy	0	15000
		Počet nových návštevníkov mesta	výsledok	počet	mesto Šahy	0	15000
		Počet vytvorených pracovných miest	výsledok	počet	mesto Šahy	0	0
Opatrenie 2.1.4	Dostavba parkovísk pre potreby občianskej infraštruktúry.	Počet novovybudovaných parkovacích miest	výstup	počet	mesto Šahy	0	150
		Počet užívateľov podporených Projektov	výsledok	počet	mesto Šahy	0	7160
		Počet vytvorených pracovných miest	výsledok	počet	mesto Šahy	0	0
Opatrenie 2.1.5	Dostavba a rekonštrukcia chodníkov popri miestnych komunikáciách.	Dĺžka rekonštruovaných chodníkov	výstup	km	mesto Šahy	0	5
		Dĺžka novovybudovaných chodníkov	výstup	km	mesto Šahy	0	5
		Počet užívateľov podporených Projektov	výsledok	počet	mesto Šahy	0	7160
		Počet vytvorených pracovných miest	výsledok	počet	mesto Šahy	0	0
Opatrenie 2.1.6	Rekonštrukcia mostov a lávok.	Počet zrekonštruovaných a vybudovaných mostov	výstup	počet	mesto Šahy	0	5
		Počet užívateľov podporených Projektov	výsledok	počet	mesto Šahy	7160	7160
Opatrenie 2.1.7	Úprava dopravnej infraštruktúry.	Počet novovybudovaných dopravných technických zariadení	výsledok	počet	mesto Šahy	0	10
		Dĺžka novovybudovaných komunikácií	výstup	km	mesto Šahy	0	0

Podprogram 2.2. Doprava

Cieľ 2.2 Zabezpečenie dopravného spojenia hromadnou autobusovou dopravou, prípadne železničnou dopravou.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 2.2.1	Zlepšenie podmienok hromadnej autobusovej dopravy.	Počet zrekonštruovaných zastávok SAD	výstup	počet	mesto Šahy	0	4
		Počet užívateľov podporených projektov	výsledok	počet	mesto Šahy	0	7160
		Počet vytvorených pracovných miest	výsledok	počet	mesto Šahy	0	0
Opatrenie 2.2.2	Zlepšenie podmienok železničnej dopravy.	Počet zrekonštruovaných objektov	výstup	počet	mesto Šahy	0	1
		Počet užívateľov podporených projektov	výsledok	počet	mesto Šahy	0	7160
		Počet vytvorených pracovných miest	výsledok	počet	mesto Šahy	0	0

6.3 PROGRAM 3. TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA

Cieľ 3 Zabezpečiť rozvoj a rekonštrukciu technickej infraštruktúry v meste.							
Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 3.1	Výstavba inžinierskych sietí v nových lokalitách IBV a HVB.	Celková nová plocha pre IBV	výsledok	ha	mesto Šahy	0	10
		Počet nových obyvateľov mesta	dopad	osoby	mesto Šahy	0	250
Opatrenie 3.2	Verejné osvetlenie.	Počet inštalovaných svietidiel	výsledok	počet	mesto Šahy	0	150
		Zvýšenie pokrytia územia verejným osvetlením	dopad	%	mesto Šahy	85	100
		Počet podporených Projektov, prostredníctvom ktorých boli vytvorené podmienky na poskytovanie nových služieb verejnej infraštruktúry	dopadu	počet	mesto Šahy	0	1
Opatrenie 3.3	Výstavba bezbariérových vstupov k všetkým verejným budovám.	Počet prestavaných budov na bezbariérový prístup	dopad	počet	mesto Šahy	0	10
		Počet užívateľov podporených Projektov	výsledok	počet	mesto Šahy	0	200
		Počet podporených Projektov, prostredníctvom ktorých boli vytvorené podmienky na poskytovanie nových služieb verejnej infraštruktúry	dopadu	počet	mesto Šahy	0	5
Opatrenie 3.4	Mestský rozhlas a televízia.	Pokrytie územia rozhlasom	dopad	%	mesto Šahy	90	100
		Počet užívateľov podporených Projektov	výsledok	počet	mesto Šahy	0	7160
		Počet novonainštalovaných reprosústav,	výstup	počet	mesto Šahy	0	100
Opatrenie 3.5	Požiarna ochrana.	Počet podporených Projektov, prostredníctvom ktorých boli vytvorené podmienky na poskytovanie nových služieb verejnej infraštruktúry	dopadu	počet	mesto Šahy	0	1
		Výmera zrekonštruovaných a novovybudovaných priestorov v m ²	výstupu	m ²	mesto Šahy	0	250
Opatrenie 3.6	Mestské cintoríny a pietne miesta.	Plocha zrekonštruovaného cintorína	výstup	m ²	mesto Šahy	0	10000
		Počet vysadených krov a drevín	výsledok	počet	mesto Šahy	0	150
Opatrenie 3.7	Tepelné hospodárstvo a znižovanie energetickej náročnosti budov.	Počet užívateľov podporených Projektov	výsledok	počet	mesto Šahy	0	2500
Opatrenie 3.8	Zásobovanie pitnou vodou.	Percento obyvateľov zásobovaných vodou z verejných vodovodov	kontextový	%	mesto Šahy	95	95
		Dĺžka vybudovanej/zrekonštruovanej vodovodnej siete	výsledok	km	mesto Šahy	0	10
		Počet užívateľov podporených Projektov	výsledok	počet	mesto Šahy	0	7160
Opatrenie 3.9	Telekomunikačné siete.	Dĺžka zrekonštruovanej siete	výsledok	počet	mesto Šahy	0	5
		Počet užívateľov podporených Projektov	výsledok	počet	mesto Šahy	0	7160
Opatrenie 3.10	Zásobovanie elektrickou energiou.	Zvýšenie kapacity v %	dopad	%	mesto Šahy	0	20
		Počet užívateľov podporených Projektov	výsledok	počet	mesto Šahy	0	7160
Opatrenie 3.11	Zásobovanie zemným plynom.	Dĺžka rekonštruovanej a novovybudovanej infraštruktúry	dopad	km	mesto Šahy	0	5
		Počet užívateľov podporených Projektov	výsledok	počet	mesto Šahy	0	7160
		Počet podporených Projektov, prostredníctvom ktorých boli vytvorené ...	dopadu	počet	mesto Šahy	0	1

6.4 PROGRAM 4. ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO

Cieľ 4 Nakladanie s komunálnym a drobným stavebným odpadom
--

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 4.1	V súlade s prijatými koncepciami zabezpečiť permanentné znižovanie podielu skladovanej časti odpadov, k čomu organizovať mobilné zbory textílií, kovového odpadu, viacvrstvových obalov nebezpečných odpadov.	Produkcia komunálneho odpadu	ŠÚ SR	tony	mesto Šahy	0	500
		Zneškodnený komunálny odpad	MŽP SR	tony	mesto Šahy	0	300
		Objem separovaného odpadu.	dopad	tony	mesto Šahy	0	200
		Znižovanie objemu produkovaného odpadu	dopad	%	mesto Šahy	0	5
Opatrenie 4.2	Efektívna separácia komunálneho odpadu v meste.	Objem separovaného odpadu.	dopad	tony	mesto Šahy	0	200
		Znižovanie objemu produkovaného odpadu	dopad	tony	mesto Šahy	0	5
		Zneškodnený komunálny odpad	MŽP SR	kontextový	mesto Šahy	0	1700
Opatrenie 4.3	Rekultivácia čiernych skládok a environmentálnych záťaží.	Plocha rekultivovanej skládky KO, čiernych skládok.	výsledok	ha	mesto Šahy	0	5
Opatrenie 4.4	Prevádzka zariadení na efektívny separovný zber - zberné dvory a kompostoviská.	Objem uskladneného odpadu v tonách,	dopad	tony	mesto Šahy	0	300
		Počet vybudovaných kompostovísk	Výsledok	počet	mesto Šahy	0	1
Opatrenie 4.5	Výbudovanie prístreškov a ohrád pre umiestňovanie ...	Počet užívateľov podporených projektov	výsledok	počet	mesto Šahy	0	7160
Opatrenie 4.6	Odvádzanie odpadových vôd.	Dĺžka novovybudovanej splaškovej kanalizácie	výsledok	km	mesto Šahy	0	15
Opatrenie 4.7	Odvádzanie dažďových vôd.	Dĺžka novovybudovanej dažďovej kanalizácie	výsledok	km	mesto Šahy	0	10

6.5 PROGRAM 5. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

Podprogram 5.1. Informovanosť a poradenstvo

Cieľ 5.1 Zabezpečiť účinný systém informovanosti a poradenstva

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 5.1.1	Spracovať koncepciu zabezpečenia informovanosti, poradenstva a prevencie v oblasti ŽP. Trvale preferovať poradenstvo a prevenciu pred represiou.	Počet vypracovaných koncepcií	výsledok	počet	mesto Šahy	0	1
		Počet užívateľov podporených projektov	výsledok	počet	mesto Šahy	0	7160

Podprogram 5.2. Ochrana a racionálne využívanie vôd, ochrana pred povodňami

Cieľ 5.2 Zabezpečiť ochranu a racionálne využívanie vôd, ochranu pred povodňami.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 5.2.1	Ochrana vodných tokov pred znečistením.	Percento obyvateľov zásobovaných vodou z verejných vodovodov	kontextový	%	mesto Šahy	90	99
		Dĺžka vybudovanej vodovodnej siete	výsledok	km	mesto Šahy	0	2
Opatrenie 5.2.2	Odvodňovacie a protizáplavové opatrenia.	Dĺžka upravených korýt	výsledok	km	mesto Šahy	0	2
		Dĺžka odvodňovacích kanálov	výsledok	počet	mesto Šahy	0	5
		Počet vytvorených protizáplavových hrádzi	výsledok	počet	mesto Šahy	0	0
Opatrenie 5.2.3	Revitalizácia a úprava korýt vodných tokov a vodných pôch.	Dĺžka zrekonštruovaných korýt tokov	výsledok	km	mesto Šahy	0	10
		Počet zrevitalizovaných vodných plôch	dopad	počet	mesto Šahy	0	5

Podprogram 5.3. Ochrana ovzdušia

Cieľ 5.3 Zabezpečiť účinnú ochranu ovzdušia pred malými a strednými zdrojmi znečistenia nachádzajúcimi sa v katastrálnom území mesta

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 5.3.1	Zabezpečiť zníženie produkovaných emisií hlavným zdrojom znečistenia – domácnosti.	Počet domácností s vykurovaním alternatívnymi zdrojmi energie	výsledok	%	mesto Šahy	0	50

Podprogram 5.4. Ochrana a rozvoj ostatných zložiek životného prostredia

Cieľ 5.4 Realizácia účinných opatrení v oblasti ostatných zložiek životného prostredia.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 5.4.1	Realizácia protierózných opatrení.	Celková plocha s realizovanými opatreniami	výstup	ha	mesto Šahy	0	5
		Počet užívateľov podporených Projektov	výsledok	počet	mesto Šahy	0	7160
		Počet vysadených nových krovin a stromov,	výsledok	počet	mesto Šahy	0	500
Opatrenie 5.4.2	Oddychové zóny a verejná zeleň.	Plocha zrekonštruovaných OZ	výsledok	m ²	mesto Šahy	0	10000
		Počet vysadených krov a drevín	výsledok	počet	mesto Šahy	0	500
Opatrenie 5.4.3	Doplnenie a udržiavanie brehových porastov vodných tokov.	Počet vysadených krov a drevín	výsledok	počet	mesto Šahy	0	250
		Plocha upravených verejných plôch	výsledok	ha	mesto Šahy	0	20
Opatrenie 5.4.4	Výstavba a estetizácia vstupov do mesta.	Počet vysadených krov a drevín	výsledok	počet	mesto Šahy	0	250
		Plocha upravených verejných plôch	výsledok	m ²	mesto Šahy	0	250
Opatrenie 5.4.5	Izolačná zeleň priemyselných zón a hospodárskych dvorov poľnohospodárskych podnikov.	Počet vysadených krov a drevín	výsledok	počet	mesto Šahy	0	250
		Plocha upravených verejných plôch	výsledok	m ²	mesto Šahy	0	7160
		Počet vytvorených pracovných miest	výsledok	počet	mesto Šahy	0	0

6.6 PROGRAM 6. SOCIÁLNE SLUŽBY A ZDRAVOTNÍCTVO

Podprogram 6.1. Sociálne služby

Cieľ 6.1 Doplniť chýbajúcu infraštruktúru sociálnych zariadení v meste a zvýšiť ich kvalitu.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 6.1.1	Starostlivosť o obyvateľov v dôchodkovom veku.	Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	mesto Šahy	0	500
		Počet podporených Projektov	výsledku	počet	mesto Šahy	0	10
Opatrenie 6.1.2	Starostlivosť o matky s deťmi a mladé rodiny.	Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	mesto Šahy	0	500
		Počet podporených projektov	výsledku	počet	mesto Šahy	0	20
		Počet vytvorených pracovných miest	výsledku	počet	mesto Šahy	0	0
Opatrenie 6.1.3	Starostlivosť o zdravotne postihnutých obyvateľov.	Počet podporených projektov	výsledku	počet	mesto Šahy	0	5
		Počet vydaných jedál za deň	výsledku	m ²	mesto Šahy	0	500
		Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	mesto Šahy	0	200
Opatrenie 6.1.4	Marginalizované skupiny a rómske komunity.	Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	mesto Šahy	0	500
		Počet podporených projektov	výsledku	počet	mesto Šahy	0	2
		Počet vytvorených pracovných miest	výsledku	počet	mesto Šahy	0	5

Opatrenie 6.1.5	Mestská nájomná bytová výstavba.	Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	mesto Šahy	0	150
		Počet podporených projektov	výsledku	počet	mesto Šahy	0	1

Podprogram 6.2. Zdravotnícke služby

Cieľ 6.2 Zlepšiť úroveň poskytovania zdravotníckych a sociálnych služieb.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 6.2.1	Zlepšenie úrovne poskytovania domácej ošetrovateľskej starostlivosti, rozšírenie jej služieb o poskytovanie rehabilitačných cvičení.	Počet podporených projektov, prostredníctvom ktorých boli vytvorené ...	dopadu	počet	mesto Šahy	0	1
		Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	mesto Šahy	0	20
Opatrenie 6.2.2	Podpora poradenskej činnosti.	Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	mesto Šahy	0	25
		Počet podporených projektov	výstupu	počet	mesto Šahy	0	1
Opatrenie 6.2.3	Zabezpečiť dostupnosť zdravotnej starostlivosti pre dospelých občanov.	Počet podporených projektov, prostredníctvom ktorých boli vytvorené podmienky na poskytovanie nových služieb verejnej infraštruktúry	dopadu	počet	mesto Šahy	0	5
		Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	mesto Šahy	0	7160
Opatrenie 6.2.4	Zabezpečovať komplexnú zdravotnú starostlivosť o starých ľudí a dlhodobo chorých.	Počet podporených projektov, prostredníctvom ktorých boli vytvorené podmienky na poskytovanie nových služieb verejnej infraštruktúry	dopadu	počet	mesto Šahy	0	4
		Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	mesto Šahy	0	7160

Podprogram 6.3. Služby zamestnanosti

Cieľ 6.3 Zlepšenie zamestnanosti a sociálnej inklúzie rizikových skupín obyvateľov mesta.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 6.3.1	Realizácia vzdelávacích kurzov v oblasti malého podnikania.	počet úspešných absolventov programov ČZV podporených z projektov OPV	výstup	absolútny počet	mesto Šahy	0	25
		produktivita práce ako dôsledok rozvoja ľudského kapitálu	vplyv	%	mesto Šahy	20	35
Opatrenie 6.3.2	Podpora klientov formou individuálneho poradenstva, posudzovania individuálnych schopností a	Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	mesto Šahy	0	15
		Počet podporených projektov	výstupu	počet	mesto Šahy	0	1
Opatrenie 6.3.3	Podpora poradensko-vzdelávacích aktivít zameraných na získavanie sociálnych zručností pri hľadaní si zamestnania a komunikácie s potenciálnym zamestnávateľom pre znevýhodnených uchádzačov o zamestnanie.	Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	mesto Šahy	0	15
		Počet podporených projektov	výstupu	počet	mesto Šahy	0	5
		Zníženie nezamestnanosti	dopad	%	mesto Šahy	0	5
		Počet novozaložených podnikateľských subjektov	dopad	%	mesto Šahy	0	5

6.7 PROGRAM 7. VZDELÁVANIE A ŠPORT

Podprogram 7.1. Vzdelávanie

Cieľ 7.1 Zabezpečiť rozvoj a údržbu infraštruktúry vzdelávania a zabezpečenie podmienok pre efektívnu vzdelávaciu činnosť v meste.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 7.1.1	Obnova a modernizácia zariadení predškolskej výchovy.	Výmera vybudovaných priestorov v m ²	výstup	m ²	mesto Šahy	0	1000
		Výmera zrekonštruovaných priestorov v m ²	výstup	m ²	mesto Šahy	0	2000
		Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	mesto Šahy	0	200
Opatrenie 7.1.2	Obnova a modernizácia zariadení základného školstva.	Počet novovybavených miestností	výstup	m ²	mesto Šahy	0	50
		Výmera zrekonštruovaných a novovybudovaných priestorov v m ²	výstup	m ²	mesto Šahy	0	10000
		Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	mesto Šahy	0	770
Opatrenie 7.1.3	Rekonštrukcia a dostavba areálov ZŠ a MŠ.	Plocha rekonštruovaných externých priestorov	výsledku	ha	mesto Šahy	0	1
		Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	mesto Šahy	0	1000
Opatrenie 7.1.4	Podpora záujmovej činnosti.	Výmera zrekonštruovaných a novovybudovaných priestorov v m ²	výstup	m ²	mesto Šahy	0	1000
		Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	mesto Šahy	0	350
Opatrenie 7.1.5	Rekonštrukcia a modernizácia stravovacích zariadení vzdelávacích inštitúcií.	Výmera vybudovaných priestorov v m ²	výstup	m ²	mesto Šahy	0	0
		Výmera zrekonštruovaných priestorov v m ²	výstup	m ²	mesto Šahy	0	3000
		Počet užívateľov podporených Projektov	výsledku	počet	mesto Šahy	0	1000
Opatrenie 7.1.6	Rekonštrukcia a modernizácia školskej športovej infraštruktúry.	Výmera vybudovaných priestorov v m ²	výstup	m ²	mesto Šahy	0	20000
		Výmera zrekonštruovaných priestorov v m ²	výstup	m ²	mesto Šahy	0	50000
		Počet užívateľov podporených Projektov	výsledku	počet	mesto Šahy	0	1000
Opatrenie 7.1.7	Obnova a modernizácia zariadení stredoškolského vzdelávania.	Výmera vybudovaných priestorov v m ²	výstup	m ²	mesto Šahy	0	15000
		Výmera zrekonštruovaných priestorov v m ²	výstup	m ²	mesto Šahy	0	5000
		Počet užívateľov podporených Projektov	výsledku	počet	mesto Šahy	0	500

Podprogram 7.2. Šport

Cieľ 7.2. Zabezpečiť trvalé skvalitňovanie vyváženej ponuky výkonnostného a rekreačného športu.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 7.2.1	Výstavba a rekonštrukcia športovej infraštruktúry.	Počet vybudovaných ihrísk	výsledku	počet	mesto Šahy	0	15
		Počet organizovaných športových podujatí	výsledku	počet	mesto Šahy	0	50
		Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	mesto Šahy	0	7160
Opatrenie 7.2.2	Vytváranie materiálnych a finančných podmienok na rozvoj výkonnostného a rekreačného športu v meste.	Počet organizovaných športových podujatí	výsledku	počet	mesto Šahy	0	20
		Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	mesto Šahy	0	50
Opatrenie 7.2.3	Podpora organizácie športových podujatí regionálneho významu.	Počet organizovaných športových podujatí	výsledku	počet	mesto Šahy	0	10
		Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	mesto Šahy	0	50
Opatrenie 7.2.4	Podpora športových aktivít zdravotne postihnutých občanov.	Počet organizovaných športových podujatí	výsledku	počet	mesto Šahy	0	10
		Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	mesto Šahy	0	20
Opatrenie 7.2.5	Podporovať talentovanú mládež.	Počet organizovaných športových podujatí	výsledku	počet	mesto Šahy	0	50
		Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	mesto Šahy	0	20
Opatrenie	Spolupracovať s občianskymi	Počet organizovaných športových podujatí	výsledku	počet	mesto Šahy	0	10

7.2.6	združeniami, inými právnickými a fyzickými osobami, pôsobiacimi v oblasti telesnej kultúry.	Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	mesto Šahy	0	20
		Počet uzavretých zmlúv a partnerstiev	výsledku	počet	mesto Šahy	0	5
Opatrenie 7.2.7	Rozvoj mimoškolskej činnosti – športové kluby, turistika, kultúrne krúžky.	Počet organizovaných športových podujatí	výsledku	počet	mesto Šahy	0	10
		Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	mesto Šahy	0	50

6.8 PROGRAM 8. KULTÚRA

Podprogram 8.1. Kultúrna infraštruktúra, kultúrne a technické pamiatky.

Cieľ 8.1	Zachovanie kultúrno-historického potenciálu mesta a rozvoj kultúrnych, informačných a voľnočasových aktivít v nadväznosti na rozvoj cestovného ruchu na regionálnej a miestnej úrovni.
-----------------	---

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 8.1.1	Základná kultúrna infraštruktúra.	Počet užívateľov	výstup	počet	mesto Šahy	0	7160
		Počet uskutočnených akcií	dopad	počet	mesto Šahy	0	100
Opatrenie 8.1.2	Múzeá a archeologické lokality.	Počet nových expozícií	výstup	počet	mesto Šahy	0	2
		Počet návštevníkov	dopad	počet	mesto Šahy	0	10000
Opatrenie 8.1.3	Kultúrno-historické pamiatky.	Počet zrekonštruovaných objektov	výsledok	počet	mesto Šahy	0	5
		Počet návštevníkov	výsledku	počet	mesto Šahy	1000	10000
Opatrenie 8.1.4	Iná kultúrna infraštruktúra a kultúrne služby.	Počet nových objektov na organizovanie kultúrnych akcií	výsledok	počet	mesto Šahy	0	5
		Počet nových návštevníkov mesta	výsledok	počet	mesto Šahy	500	10000
		Počet organizovaných kultúrnych podujatí	výsledku	počet	mesto Šahy	0	20
Opatrenie 8.1.5	Organizovanie pravidelných kultúrnych podujatí.	Počet nových návštevníkov mesta	výsledok	počet	mesto Šahy	0	25000
		Počet organizovaných kultúrnych podujatí	výsledku	počet	mesto Šahy	5	10

Podprogram 8.2. Organizačné zabezpečenie

Cieľ 8.2	Organizačne zabezpečiť ponuku kultúrnych podujatí v meste.
-----------------	---

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 8.2.1	Spracovať kalendár kultúrnych podujatí na celý rok, tento priebežne aktualizovať. Rozšíriť žánrovú ponuku s orientáciou na hodnotný kultúrny prínos.	Počet spracovaných reklamných informačných letákov	výsledku	počet	mesto Šahy	0	1
		Počet nových návštevníkov mesta	výsledku	počet	mesto Šahy	0	10000

Podprogram 8.3. Propagácia v oblasti kultúry

Cieľ 8.3	Vytvorenie podmienok na efektívnu propagáciu mesta v oblasti kultúry.
-----------------	--

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 8.3.1	Spracovať globálnu koncepciu „propagácie“ histórie mesta v multimediálnej forme.	Počet spracovaných reklamných informačných letákov, multimediálnych prezentácií	výsledku	počet	mesto Šahy	0	0
		Počet nových návštevníkov mesta	výsledok	počet	mesto Šahy	0	10000
Opatrenie 8.3.2	Propagácia kultúry na Internet prostredníctvom www stránky mesta.	Počet nových prístupov na www stránku	výsledok	počet	mesto Šahy	0	5000
		Počet nových návštevníkov mesta	dopad	počet	mesto Šahy	0	10000
		Počet propagovaných kultúrnych podujatí	výsledok	počet	mesto Šahy	0	20

6.9 PROGRAM 9. PROPAGÁCIA A CESTOVNÝ RUCH

Podprogram 9.1. Propagácia mesta

Cieľ 9.1 Zabezpečiť účinnú propagáciu mesta.							
Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 9.1.1	Aktualizácia www stránky mesta.	Počet nových prístupov na www stránku	výsledok	počet	mesto Šahy	1500	4500
Opatrenie 9.1.2	Podpora budovania informačných tabúl v mesta.	Počet nových inštalovaných tabúl	výsledok	počet	mesto Šahy	0	15
		Počet nových návštevníkov mesta	dopad	počet	mesto Šahy	0	5000
Opatrenie 9.1.3	Podpora spolupráce verejného a súkromného sektora pri propagovaní atraktivít regiónu.	Počet nových aktivít	výsledok	počet	mesto Šahy	0	5
		Počet nových formálnych partnerstiev	dopad	počet	mesto Šahy	0	1

Podprogram 9.2. Rekreačno - relaxačné zázemie mesta.

Cieľ 9.2 Budovanie relaxačno – rekreačného zázemia mesta.							
Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 9.2.1	Modernizácia a výstavba zariadení cestovného ruchu.	Počet vytvorených nových pracovných miest	dopad	počet	mesto Šahy	0	5
		Počet nových návštevníkov mesta	výsledok	počet	mesto Šahy	0	5000
		Počet nových atraktivít	dopad	počet	mesto Šahy	0	1

Podprogram 9.3. Cestovný ruch.

Cieľ 9.3 Podporovať podnikateľské aktivity v cestovnom ruchu.							
Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 9.3.1	Uzavrieť s podnikateľmi dohody o poskytovaní služieb v agroturistike a o cestovnom ruchu a o propagovaní ich služieb obcami.	Počet uzatvorených dohôd	výsledok	počet	mesto Šahy	0	10
		Počet nových atraktivít mesta	výsledok	počet	mesto Šahy	0	0
		Počet nových propagačných materiálov	výsledok	počet	mesto Šahy	0	5
		Počet nových návštevníkov mesta	výsledok	počet	mesto Šahy	0	5000
Opatrenie 9.3.2	Podporovať podnikateľské subjekty, neziskové organizácie a inštitúcie pri získavaní finančných prostriedkov z grantov a fondov EÚ.	Počet nových atraktivít mesta	výsledok	počet	mesto Šahy	0	2
		Objem získaných prostriedkov	výstup	mil. €	mesto Šahy	0	-
		Počet nových návštevníkov mesta	výsledok	počet	mesto Šahy	0	10000
		Počet užívateľov podporených projektov	výsledok	počet	mesto Šahy	0	10000

6.10 PROGRAM 10. ADMINISTRATÍVA A BEZPEČNOSŤ

Podprogram 10.1. Administratíva

Cieľ 10.1 Zabezpečiť rozvoj administratívnej infraštruktúry a podmienok na výkon samosprávnych funkcií v meste							
Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 10.1.1	Komplexná rekonštrukcia budovy mestského úradu.	Počet podporených projektov, prostredníctvom ktorých boli vytvorené	dopadu	počet	mesto Šahy	0	1
		Počet zrekonštruovaných miestností	dopadu	počet	mesto Šahy	0	20
		Počet vytvorených pracovných miest	výsledok	počet	mesto Šahy	0	0

Podprogram 10.2. Bezpečnosť

Cieľ 10.2 Vytvorenie podmienok na znižovanie kriminality v meste a ochranu majetku obyvateľov a ostatných subjektov v meste.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 10.2.1	Zriadenie kamerového systému.	Počet nainštalovaných kamier	výsledok	počet	mesto Šahy	0	50
		Zníženie kriminality	dopad	%	mesto Šahy	0	20
		Pokrytie územia	dopad	%	mesto Šahy	0	80
Opatrenie 10.2.2	Zvyšovanie bezpečnosti v meste.	Počet realizovaných opatrení	výsledok	počet	mesto Šahy	0	2
		Poče tuživateľov	výsledok	počet	mesto Šahy	0	7160

6.11 PROGRAM 11. INFORMATIZÁCIA MESTA

Podprogram 11.1. Budovanie a rozvoj informačnej infraštruktúry, efektívna verejná správa.

Cieľ 11.1 Zabezpečiť technické podmienky na prechod samosprávy na nový typ vládnutia - e - government.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 11.1.1	Rozvoj infraštruktúry informačných systémov samosprávy.	% obyvateľov, ktorí využili internet v priebehu posledných 3 mesiacov na interakciu s verejnými inštitúciami	dopad	%	mesto Šahy	10	20
		% podnikov, ktoré využili internet v priebehu posledných 3 mesiacov na interakciu s verejnými inštitúciami	dopad	%	mesto Šahy	20	40
		Podiel transakčných typov služieb na celkovom počte základných verejných e-služieb	dopad	%	mesto Šahy	10	20
Opatrenie 11.1.2	Zavádzanie efektívnych elektronických služieb poskytovaných na úrovni samosprávy.	on-line dostupnosť 20 základných verejných služieb	dopad	%	mesto Šahy	5	30
		Počet potrebných dokumentov pri vybavení agendy spojenej s vybranou životnou udalosťou	výsledok	Počet	mesto Šahy	3	1
		% obyvateľov, ktorí využili internet v priebehu posledných 3 mesiacov na interakciu s verejnými inštitúciami	dopad	%	mesto Šahy	5	30
		% podnikov, ktoré využili internet v priebehu posledných 3 mesiacov na interakciu s verejnými inštitúciami	dopad	%	mesto Šahy	10	20
		Podiel transakčných typov služieb na celkovom počte základných verejných e-služieb	dopad	%	mesto Šahy	20	40

Podprogram 11.2. Počítačová gramotnosť.

Cieľ 11.2 Zvýšenie počítačovej gramotnosti obyvateľov a pracovníkov samosprávy.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 11.2.1	Podpora zvyšovania počítačového vedomia u pracovníkov samosprávy.	Počet užívateľov podporených Projektov	výsledku	počet	mesto Šahy	0	3
		Počet podporených projektov	výstupu	počet	mesto Šahy	0	1
		% pracovníkov ovládajúcich 5 zo 6 základných IT zručností	dopad	%	mesto Šahy	50	100
Opatrenie 11.2.2	Podpora zvyšovania počítačového vedomia u obyvateľov mesta.	Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	mesto Šahy	0	100
		% obyvateľov ovládajúcich 5 zo 6 základných IT zručností	dopad	%	mesto Šahy	10	20
Opatrenie 11.2.3	Podpora vzdelávacích aktivít zameraných na zvyšovanie zručností a vedomostí o internete a motiváciu k používaniu	Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	mesto Šahy	0	100
		Podiel transakčných typov služieb na celkovom počte základných verejných e-služieb	dopad	%	mesto Šahy	5	30

internetu a elektronických služieb.	% obyvateľov, ktorí využili internet v priebehu posledných 3 mesiacov na interakciu s verejnými inštitúciami	dopad	%	mesto Šahy	10	40
	% podnikov, ktoré využili internet v priebehu posledných 3 mesiacov na interakciu s verejnými inštitúciami	dopad	%	mesto Šahy	20	40
	% obyvateľov ovládajúcich 5 zo 6 základných IT zručností	dopad	%	mesto Šahy	10	20

**Realizačná časť Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Šahy
2022 - 2031**

Realizačná časť je zameraná na popis postupov inštitucionálneho zabezpečenia formou partnerstva a organizačné zabezpečenie realizácie programu rozvoja mesta, systém monitorovania a hodnotenia plnenia programu rozvoja mesta s ustanovením merateľných ukazovateľov, vecný a časový harmonogram realizácie programu rozvoja mesta formou akčných plánov.

7 INŠTITUCIONÁLNE A ORGANIZAČNÉ ZABEZPEČENIE REALIZÁCIE PHRSR MESTA ŠAHY

Mestský úrad zabezpečuje trvalo udržateľný hospodársky rozvoj, sociálny rozvoj a územný rozvoj prostredníctvom PHRSR a Akčných plánov. Mestský úrad v súčinnosti s poslancami MsZ a zriadenými komisiami pripravuje vízie, stratégie, iniciuje aktivity strategického rozvoja mesta, vykonáva stratégiu regionálneho rozvoja, vypracováva program hospodárskeho a sociálneho rozvoja, koordinuje spoluprácu na jeho vypracovaní, spolupracuje s externým prostredím, vedie databázy kontaktov, vedie prehľad o organizáciách tretieho sektora, pomáha a vytvára podmienky na ich činnosť. Úrad analyzuje potreby, ktoré sa plánujú prefinancovať z príspevkov na projekty, sleduje výzvy na predkladanie žiadostí, legislatívu, pravidlá, pri príprave spolupracuje s vecnými útvarmi a externým prostredím, vytvára podmienky pre realizáciu projektov, monitoruje priebeh realizácie projektov, zúčastňuje sa na kontrole práce na projektoch, kontroluje práce na realizácii projektov a hodnotí ukončené projekty, sleduje legislatívu a pravidlá pre čerpanie fondov EÚ a grantov, komunikuje s riadiacim orgánom, monitoruje realizáciu projektov.

Koordinácia efektívnej a účinnej implementácie PHRSR mesta bude zabezpečená prostredníctvom príslušných komisií MsZ.

Mestské zastupiteľstvo kontroluje dosahovanie stanovených cieľov PHRSR mesta Šahy. Pravidelne sleduje a hodnotí výsledky implementácie PHRSR. Orgány a inštitúcie štátnej správy všetkých oblastí spoločensko-ekonomického a kultúrneho života, ktoré realizáciou svojich rozvojových aktivít prispievajú k napĺňaniu cieľov PHRSR mesta a vstupujú do partnerstiev územnej spolupráce. Podnikateľské subjekty, združenia podnikateľských subjektov, zamestnávateľia – koordinujúce aktivity na napĺňanie cieľov PHRSR a vstupujúce do partnerstiev na mimosektorovej báze, podnikateľský subjekt – samospráva – tretí sektor. Záujmové spolky a združenia, občianske združenia – realizujúci svoje rozvojové aktivity v koordinácii s obcou Šahy, v súlade s opatreniami a aktivitami PHRSR mesta Šahy, podporujúcimi vyvážený regionálny rozvoj územia mesta. Ostatní socio-ekonomickí partneri – podieľajúcich sa na realizovaní akčných plánov v súlade s PHRSR mesta Šahy na roky 2022 - 2031.

Inštitucionálne a organizačné zabezpečenie realizácie akčných plánov mesta Šahy

Implementácia PHRSR mesta Šahy sa bude realizovať aj prostredníctvom konkrétnych Akčných plánov. Akčné plány PHRSR by mali byť priamo napojené na rozpočet mesta a zároveň reflektujú kompetencie mesta.

Návrh systému riadenia a implementácie akčných plánov PHRSR mesta Šahy je nasledovný:

- Mestské zastupiteľstvo monitoruje implementáciu akčných plánov mesta Šahy. Posudzuje a schvaľuje návrhy na zmenu a doplnenie akčných plánov.
- Realizáciu konkrétnych projektov Akčného plánu mesta Šahy budú zabezpečovať pracovníci úradu a primátor mesta.
- Kontrolným orgánom budú poverené jednotlivé komisie Mestského zastupiteľstva mesta Šahy.

Realizácia vyžaduje pravidelnú systematickú prácu skupín odborníkov a pracovníkov samosprávy. Na tento účel sa odporúča zriadiť nasledovné orgány s prepojením na vlastné ľudské zdroje:

Výbor pre PHRSR

Poradný orgán zložený z primátora a poslancov mestského zastupiteľstva. Úlohou výboru bude v intervale minimálne dva krát do roka posúdiť Správu o realizácii PHRSR a stav finančného čerpania prostriedkov, dopadovú analýzu PHRSR, plán na ďalšie obdobie a navrhovať stratégiu rozvoja a doplnenie úloh a opatrení, ktoré neboli uvedené v PHRSR.

Komisia strategického rozvoja

Výkonný útvar, zabezpečujúci plánovanie a realizáciu úloh PHRSR. Úlohou útvaru bude: vypracovávať Opatrenia, koordinovať Opatrenia, monitorovať realizáciu Projektov, vypracovávať dopadové analýzy Projektov, spolupracovať s inými partnermi doma a v zahraničí na realizácii Projektov, vyhľadávať potenciálne zdroje a partnerstvá na realizáciu úloh PHRSR, dohliadať nad ekonomickým čerpaním Projektových prostriedkov, zbierať podklady o Opatreniach v rámci PHRSR realizovaných inými subjektami, viesť aktuálnu analýzu

demografie a štruktúry ekonomických charakteristík mesta, sledovať podnikateľskú klímu a vzájomný vzťah odvetví v meste, poskytovať asistenciu podnikom vytváraním všestranných komunikačných kanálov, atď.

Koordinátor pre stratégiu

Bude mať za úlohu: fungovať ako výkonný tajomník, koordinovať realizáciu PHRSR, predkladať správy, podieľať sa na určovaní priorít realizácie PHRSR, koordinovať stretnutia, podnety, požiadavky predstaviteľov rozhodujúcich odvetví na území mesta, zaznamenávať dôležité trendy v hospodárstve majúce dopad na vývoj mesta, podieľať sa na budovaní verejno-súkromných partnerstiev, zúčastňovať sa na dôležitých domácich a zahraničných stretnutiach, konferenciách, zameraných na rozvoj mesta.

Vlastní zamestnanci

Do realizácie PHRSR budú zapojení aj ostatní zamestnanci.

7.1 SYSTÉM MONITOROVANIA A HODNOTENIA PLNENIA PHRSR

Medzi kľúčové činnosti a procesy nevyhnutné pre správne zabezpečenie implementácie PHRSR patria aj monitorovanie a hodnotenie na úrovni programu i jednotlivých projektov. Základom nového strategického prístupu v oblasti monitoringu a hodnotenia pre programové obdobie 2022 - 2031 je dôraz kladený na jasné definovanie cieľov a orientácia na výsledky intervencií. Jednotné a správne porozumenie nového výsledkovo orientovaného prístupu k politike súdržnosti EÚ je kľúčovým faktorom efektívnej prípravy a realizácie programového obdobia 2021 - 2027 s výhľadom do roku 2030. Premenu plánovaných vstupov, výstupov a výsledkov na skutočné vstupy, výstupy a dosiahnuté výsledky prostredníctvom výberu a implementácie projektov možno pozorovať v reálnom čase pomocou monitorovacích mechanizmov. Monitorovanie, ktorého dominantným nástrojom sú merateľné ukazovatele, je teda zamerané predovšetkým na sledovanie efektivity implementačných a riadiacich mechanizmov programu a na dosahovanie cieľov programu. Na rozdiel od vstupov a výstupov, skutočne dosiahnutý výsledok je okrem realizácie programu daný aj externými faktormi mimo dosahu programu. Externé faktory môžu mať na dosahovanie výsledku minimálny alebo výraznejší vplyv. Práve preto je pri tvorbe programu kľúčové identifikovať pokiaľ možno všetky faktory, ktoré môžu ovplyvniť dosahovanie zvoleného výsledku a rozhodnúť, ktoré z nich budú predmetom programu. Z tohto dôvodu je určenie celkového skutočne dosiahnutého výsledku t.j. reálneho dopadu (dosahu) programu na zmenu sociálno-ekonomickej reality možné len na základe vykonania hodnotenia dopadov.

Dopady nebudú merané prostredníctvom ukazovateľov, ale vhodne zvolenými metódami hodnotenia. Hodnotenie vychádza z údajov získaných na základe monitorovania, kombinuje ich s ďalšími údajmi a poskytuje pridanú hodnotu pre proces učenia, zdokonaľovania a zvyšovania transparentnosti verejných politík tým, že analyzuje unikátnu špecifickú situáciu hodnoteného programu. Hľadá súvislosti, ktoré nie sú evidentné a dopady, ktoré neboli plánované, poskytuje relevantné dôkazy. Stanovenie vhodných výstupových a najmä výsledkových merateľných ukazovateľov je kľúčové, aby bolo možné merať a spätne vyhodnotiť dosahovanie plánovanej zmeny sociálno-ekonomickej reality. Výstupové merateľné ukazovatele pre všetky prioritné osi PHRSR je potrebné definovať v závislosti od plánovaných aktivít a projektov, ktoré prispievajú k dosahovaniu plánovaného výsledku. Zvoliť by mali len tie merateľné ukazovatele, ktoré vystihujú podstatu výstupov priorít a prioritných osí PHRSR. Cieľové hodnoty predstavujú kvalifikovaný odhad, ktorý môže byť v prípade potreby upravený na základe vývoja implementácie. Pri stanovovaní cieľových hodnôt je vhodné vychádzať zo skúseností s implementáciou podobných projektov v minulosti, z dostupných cenníkov, prípadne smerných ukazovateľov (tzv. benchmarkov).

Monitoring

Významným predpokladom pre úspešné napĺňanie cieľov PHRSR mesta Šahy je posilnenie postavenia miestnej samosprávy pri implementácii samotného programu. Zároveň je potrebné, aby miestna samospráva aktívne iniciovala vznik partnerstiev (spolupráce) s významnými socioekonomickými aktérmi pôsobiacimi na území mesta. Úlohou miestnej samosprávy je pravidelné monitorovanie a vyhodnocovanie plnenia PHRSR mesta Šahy. Hlavným cieľom monitorovania je pravidelné sledovanie realizácie cieľov Programu a projektov s využitím systému merateľných ukazovateľov. Výstupy z monitorovania zabezpečujú pre mesto Šahy vstupy pre rozhodovanie s cieľom zlepšenia implementácie PHRSR, vypracovávanie priebežných správ a záverečnej správy o vykonávaní PHRSR a podklady pre rozhodovanie Mestského zastupiteľstva mesta Šahy (napr. v súvislosti s prípadnou revíziou PHRSR). Monitorovanie a hodnotenie zabezpečujú všetky subjekty zúčastnené na riadení PHRSR v rozsahu zadefinovaných úloh a zodpovedností (definované v PHRSR mesta Šahy). V súvislosti s implementáciou PHRSR je monitorovanie na úrovni individuálnych projektov zabezpečované, v rámci príslušných

opatrení, zodpovednými projektovými manažermi (projektový manažér, poverený zástupca zodpovedný za realizáciu projektu).

Monitorovanie na úrovni cieľov a prioritných osí PHRSR ako celku bude zabezpečovať MsÚ Šahy. Údaje získané v procese monitorovania predstavujú významný zdroj informácií pre riadenie PHRSR a pre prijímanie rozhodnutí MsÚ Šahy a Mestského zastupiteľstva. Zároveň sú využívané v procese hodnotenia PHRSR, resp. jeho rôznych aspektov. Monitorovanie (a následne hodnotenie) prebieha na základe systému merateľných ukazovateľov.

Ciele PHRSR sa definujú a následne kvantifikujú v procese programovania prostredníctvom sústavy merateľných ukazovateľov. Ukazovatele sú záväzné pre všetky subjekty a sú súčasťou PHRSR mesta Šahy. Napĺňanie zadaných ukazovateľov predstavuje najdôležitejší nástroj pre monitorovanie a hodnotenie napĺňania cieľov PHRSR. Rámcové merateľné ukazovatele PHRSR sú uvedené na konci programovej časti PHRSR mesta Šahy na roky 2022 - 2031. Monitorovanie začína na najnižšom stupni – na úrovni projektu. Pre potreby monitorovania je projekt základnou jednotkou, ktorá je analyzovaná prostredníctvom relevantných zozbieraných údajov.

Hodnotenie

V súlade so systémom riadenia, definovaným v PHRSR, hodnotenie predstavuje proces, ktorý systematicky skúma prínos z realizácie PHRSR a jeho súlad s cieľmi stanovenými v PHRSR a analyzuje účinnosť realizačných procesov a vhodnosť nastavenia jednotlivých opatrení a skupiny aktivít a pripravuje odporúčania na zvýšenie ich efektívnosti. Počas programového obdobia (roky 2022 - 2031) sa odporúča vykonávať priebežné hodnotenia a po ukončení programového obdobia, tzv. následné hodnotenie. Výsledky sa zverejňujú podľa platných predpisov o prístupe k informáciám. Proces hodnotenia z hľadiska jeho vykonávania je rozdelený na interné a externé hodnotenie. Pri internom hodnotení je v procese hodnotenia realizovaný vlastnými (internými) kapacitami subjektu zodpovedného za administratívne zabezpečenie realizácie PHRSR, naopak na externom hodnotení sa podieľa externý subjekt (iná právnická alebo fyzická osoba).

Priebežné hodnotenie

Proces priebežného hodnotenia má formu série hodnotení, ktorých cieľom je kontinuálne počas implementácie Programu skúmať rozsah, do akého sa využili prostriedky, skúmať efektívnosť a účinnosť programovania a sociálno-ekonomický dopad. Zároveň identifikuje faktory, ktoré prispeli k úspechu alebo neúspechu implementácie Programu vrátane udržateľnosti a identifikovania vhodných postupov. Hodnotenie sa vykonáva systematicky a priebežne počas celého trvania Programu až po predloženie Záverečnej správy Programu. Priebežné hodnotenia sa odporúča vykonávať raz ročne. Hodnotiace obdobie je obdobie od 1. januára do 31. decembra príslušného roka. Správu z hodnotenia predkladá MsÚ Mestskému zastupiteľstvu mesta Šahy najneskôr do 6 mesiacov po uplynutí príslušného hodnotiaceho obdobia. Základnými podkladmi pre prípravu hodnotenia sú monitorovacie správy projektov realizovaných v rámci príslušného PHRSR a priebežné správy o implementovaní PHRSR predkladané Mestskému zastupiteľstvu mesta Šahy. Výsledky hodnotenia sú podkladom pre rozhodnutia MsÚ a Mestské zastupiteľstvo mesta Šahy pri riadení realizácie PHRSR s účelom dosiahnuť žiaduci pokrok smerom k naplneniu hlavných ekonomických, sociálnych a environmentálnych cieľov.

Následné hodnotenie

Následné hodnotenie skúma rozsah, v akom sa využili zdroje, účinnosť a efektívnosť programovania a sociálno-ekonomický vplyv. Následné hodnotenie určí faktory, ktoré prispeli k úspechu alebo neúspechu vykonávania PHRSR a určí osvedčené postupy. Výstupom následného hodnotenia je Záverečná správa o hodnotení PHRSR mesta Šahy. Hodnotiace obdobie pri následnom hodnotení predstavuje obdobie celej realizácie PHRSR (tzv. programové obdobie). Programové obdobie začína dňom schválenia Programu príslušným monitorovacím výborom a končí 31. 12. 2031. Vypracovanie Záverečnej správy zabezpečí MsÚ Šahy, ktorý ju do 6 mesiacov od ukončenia programového obdobia predkladá Mestskému zastupiteľstvu.

Formulár č. R 5 - Plán hodnotenia a monitorovania

Plán priebežných hodnotení PHRSR na programové obdobie 2022 - 2031		
Typ hodnotenia	Vykonáť prvýkrát	Dôvod vykonania/ periodicita
Strategické hodnotenie	v roku 2031	podľa rozhodnutia mesta/koordinátora PHRSR a vzniknutej spoločenskej potreby.
Operatívne hodnotenie		
Tematické hodnotenie časti	v roku 2023, 2025, 2027,	téma hodnotenia identifikovaná ako riziková časť vo výročnej monitorovacej správe za

PHRSR	2029	predchádzajúci kalendárny rok
Ad hoc mimoriadne hodnotenie	podľa potreby	pri značnom odklone od stanovených cieľov a doľahnutých hodnôt ukazovateľov pri návrhu na revíziu PHRSR
Ad hoc hodnotenie celého PHRSR alebo jeho časti	na konci programovacieho obdobia	na základe rozhodnutia primátora, kontrolného orgánu mesta, podnetu poslancov; na základe protokolu NKÚ SR, správy auditu ...

Zdroj: Príloha k metodike PHRSR, 2014, s.25.

7.2 KOMUNIKAČNÝ PLÁN

Mesto bude priebežne informovať o realizácii PHRSR prostredníctvom verejných zasadnutí MsZ, ako aj prostredníctvom vlastnej www stránky. Na stránke sa budú priebežne publikovať schválené monitorovacie správy, ktoré boli schválené mestským zastupiteľstvom. V prípravnej fáze monitorovacej správy budú môcť zúčastnené strany pripomienkovať predkladaný materiál. Zodpovedný za pravidelné informovanie bude MsÚ Šahy.

Formulár č. R 1 - Komunikačný plán pre fázu realizácie PHRSR

P. č.	Časový rámec	Miesto konania	Cieľová skupina	Forma	Téma, ciele	Vstupné údaje	Výstupy
1.	06/2023	MsÚ	poslanci, obyvatelia, neziskové a podnikateľské subjekty	verejné prerokovanie	Prepojenie PHRSR a programového rozpočtovania, hodnotenie plnenia za predchádzajúci rok	Hodnotiaca a monitorovacia správa plnenia PHRSR, rozpočet na príslušný rok, Výročná správa mesta, Záverečný účet	Monitorovacia správa, Uznesenie MsZ
2.	06/2024	MsÚ	poslanci, obyvatelia, neziskové a podnikateľské subjekty	verejné prerokovanie	Prepojenie PHRSR a programového rozpočtovania, hodnotenie plnenia za predchádzajúci rok	Hodnotiaca monitorovacia správa plnenia PHRSR, rozpočet na príslušný rok, Výročná správa mesta, Záverečný účet	Monitorovacia správa, Uznesenie MsZ
3.	06/2025	MsÚ	poslanci, obyvatelia, neziskové a podnikateľské subjekty	verejné prerokovanie	Prepojenie PHRSR a programového rozpočtovania, hodnotenie plnenia za predchádzajúci rok	Hodnotiaca monitorovacia správa plnenia PHRSR, rozpočet na príslušný rok, Výročná správa mesta, Záverečný účet	Monitorovacia správa, Uznesenie MsZ
4.	06/2026	MsÚ	poslanci, obyvatelia, neziskové a podnikateľské subjekty	verejné prerokovanie	Prepojenie PHRSR a programového rozpočtovania, hodnotenie plnenia za predchádzajúci rok	Hodnotiaca monitorovacia správa plnenia PHRSR, rozpočet na príslušný rok, Výročná správa mesta, Záverečný účet	Monitorovacia správa, Uznesenie MsZ
5.	06/2027	MsÚ	poslanci, obyvatelia, neziskové a podnikateľské subjekty	verejné prerokovanie	Prepojenie PHRSR a programového rozpočtovania, hodnotenie plnenia za predchádzajúci rok	Hodnotiaca monitorovacia správa plnenia PHRSR, rozpočet na príslušný rok, Výročná správa mesta, Záverečný účet	Monitorovacia správa, Uznesenie MsZ
6.	06/2028	MsÚ	poslanci, obyvatelia, neziskové a podnikateľské subjekty	verejné prerokovanie	Prepojenie PHRSR a programového rozpočtovania, hodnotenie plnenia za predchádzajúci rok	Hodnotiaca monitorovacia správa plnenia PHRSR, rozpočet na príslušný rok, Výročná správa mesta, Záverečný účet	Monitorovacia správa, Uznesenie MsZ
7.	06/2029	MsÚ	poslanci, obyvatelia, neziskové a podnikateľské subjekty	verejné prerokovanie	Prepojenie PHRSR a programového rozpočtovania, hodnotenie plnenia za predchádzajúci rok	Hodnotiaca a monitorovacia správa plnenia PHRSR, rozpočet na príslušný rok, Výročná správa mesta, Záverečný účet	Monitorovacia správa MsZ
8.	06/2030	MsÚ	poslanci, obyvatelia, neziskové a podnikateľské subjekty	verejné prerokovanie	Prepojenie PHRSR a programového rozpočtovania, hodnotenie plnenia za predchádzajúci rok	Hodnotiaca a monitorovacia správa plnenia PHRSR, rozpočet na príslušný rok, Výročná správa mesta, Záverečný účet	Monitorovacia správa, Uznesenie MsZ
9.	06/2031	MsÚ	poslanci, obyvatelia, neziskové a podnikateľské subjekty	verejné prerokovanie	Prepojenie PHRSR a programového rozpočtovania, hodnotenie plnenia za predchádzajúci rok	Hodnotiaca a monitorovacia správa plnenia PHRSR, rozpočet na príslušný rok, Výročná správa mesta, Záverečný účet	Monitorovacia správa, Uznesenie MsZ, Záverečná hodnotiaca správa

Zdroj: Príloha k metodike PHRSR, 2014, s.25.

8 AKČNÝ PLÁN

Akčný plán je konkrétny a záväzný harmonogram činností súvisiacich s rozvojom mesta v jednotlivých oblastiach sociálno-ekonomického rozvoja, vychádza zo stratégie, je jej logickou súčasťou a realizuje sa prostredníctvom konkrétnych nosných a podporných projektov. Akčný plán obsahuje záväzky týkajúce sa plnenia jednotlivých úloh ako aj zoznam inštitúcií zodpovedných za ich plnenie, predpokladané zdroje financovania, predpokladané objemy rozpočtov, dopad na rozpočet relevantného subjektu, ako aj stav momentálnej propravenosti projektov. Súčasťou akčného plánu je predpokladaný časový harmonogram. Predpokladané rozpočty v pláne sú uvedené **v tis. €**. Priorita určuje dôležitosť aktivity, pričom priorita 1 znamená najvyššiu dôležitosť a 3 najmenšiu.

8.1 PROGRAM 1. HOSPODÁRSTVO A VEDECKO-TECHNICKÝ ROZVOJ

Strategický zámer						
Zlepšiť podmienky pre rozvoj podnikateľských aktivít s dôrazom na zvýšenie úrovne zamestnanosti a úrovne a kvality služieb pre obyvateľov mesta. V oblasti priemyslu je potrebné okrem zachovania stabilných prvkov výroby všetkými možnými opatreniami podporovať vytváranie nových pracovných príležitostí. Z uvedeného dôvodu sa plánuje výstavba priemyselných zón, ktoré by významným spôsobom pozitívne ovplyvnili zamestnanosť a ekonomickú stabilitu v meste.						
Podprogram 1.1. Podpora malého a stredného podnikania zo strany mesta.						
Cieľ 1.1	Finančne, legislatívne a technicky podporovať malé a stredné podnikanie zo strany mesta.					
Opatrenie 1.1.1	Vypracovať postup podpory, výučby a rozvoja tradičných remesiel v meste.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Vytvoriť materiálne finančné a personálne podmienky pre rozvoj tradičných remesiel v meste.	podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	nizky/2	podnikateľské subjekty, mesto
	Nadviazať spoluprácu vzdelávacích inštitúcií, mesto, podnikateľských subjektov a obyvateľov mestopri výučbe a prezentácii tradičných remesiel.	podľa potreby	-	verejný sektor	nizky/2	mesto, podnikateľské subjekty, obyvatelia
Opatrenie 1.1.2	Podpora budovania kooperačných sietí malých a stredných firiem.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Vytvoriť inštitucionálne podmienky na podporu MSP so susednými obcami.	podľa potreby	rozpočet mesta, podnikateľské subjekty	súkromný sektor	stredný/2	mesto, podnikateľské subjekty
	Analýza predpokladov budovania kooperačných sietí malých a stredných firiem v meste.	podľa potreby	rozpočet mesta, podnikateľské subjekty	súkromný sektor	stredný/2	mesto, podnikateľské subjekty
	Tvorba stratégie budovania kooperačných sietí malých a stredných firiem.	podľa potreby	rozpočet mesta, podnikateľské subjekty	súkromný sektor	stredný/2	mesto, podnikateľské subjekty
Opatrenie 1.1.3	Zakladanie a revitalizácia malých a stredných podnikov s majetkovou účasťou mesto.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Zakladanie podnikov a modernizácia technického vybavenia.	podľa potreby	rozpočet mesta, podnikateľské subjekty	súkromný sektor	stredný/1	podnikateľské subjekty, mesto
	Zriadenie sociálneho podniku.	podľa potreby	rozpočet mesta, podnikateľské subjekty	súkromný sektor/verejný sektor	stredný/1	podnikateľské subjekty, mesto
Opatrenie 1.1.4	Podpora rozvoja obchodných a komerčných služieb v meste.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Podpora zriaďovania materiálových služieb (opravy hodín, obuvi, sklenárstvo, atď..).	podľa potreby	podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	súkromný sektor	žiadny/1	podnikateľské subjekty
	Podpora rozvoja obchodných služieb v lokalite areálu Lidla.	podľa potreby	podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	súkromný sektor	žiadny/1	podnikateľské subjekty
	Podpora rozvoja predajní zamerných na mladšiu klientelu.	podľa potreby	podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	súkromný sektor	žiadny/1	podnikateľské subjekty
	Výstavba krytého trhoviska v centrálnej zóne mesta.	1000	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký/1	mesto Šahy

Podprogram 1.2. Podpora tradičných odvetví priemyslu, poľnohospodárstva a lesníctva.						
Cieľ 1.2		Zabezpečiť rozvoj tradičných odvetví v meste.				
Opatrenie 1.2.1		Podpora tradičných a nových odvetví priemyslu.				
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Podporovať rozvoj tých odvetví priemyslu, pre ktorých rozvoj sú v okolí regiónu vytvorené ideálne podmienky.	podľa potreby	podnikateľské subjekty, EÚ, úvery, iné grantové schémy	súkromný sektor	žiadny/1	podnikateľské subjekty
	Výstavba podnikateľského inkubátora.	250	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký/1	mesto Šahy
Opatrenie 1.2.2		Podpora poľnohospodárstva a lesníctva.				
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Vypracovanie technickej dokumentácie.	200	podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	súkromný sektor	žiadny/2	podnikateľské subjekty
	Podpora činnosti.	1500	podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	súkromný sektor	žiadny/2	podnikateľské subjekty
	Modernizácia poľnohospodárskej produkcie.	2500	podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	súkromný sektor	žiadny/2	podnikateľské subjekty
	Založenie špeciálnej poľnohospodárskej výroby a distribúcie produkcie.	2000	podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	súkromný sektor	žiadny/2	podnikateľské subjekty
	Modernizácia a rozširovanie potravinárskej výroby.	1500	podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	súkromný sektor	žiadny/1	podnikateľské subjekty

Podprogram 1.3. Podpora inovačných aktivít v podnikoch.						
Cieľ 1.3		Vytvorenie podmienok na rozvoj inovačných aktivít v súkromných podnikoch.				
Opatrenie 1.3.1		Zavádzanie nových technológií do súčasných výrobných prevádzok.				
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Podpora podnikateľov zavádzajúcich výrobu na báze progresívnych technológií, pomoc pri získavaní nenávratných finančných prostriedkov zo štrukturálnych fondov na tento účel.	podľa potreby	podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy, ŠF EÚ	súkromný sektor	žiadny/1	podnikateľské subjekty
Opatrenie 1.3.2		Rekonštrukcia existujúcich zastaralých priemyselných zón, s dôrazom na zavádzanie nových technológií.				
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Vypracovanie technickej dokumentácie.	Podľa potreby	podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy, ŠF EÚ	súkromný sektor	žiadny/1	podnikateľské subjekty
	Podpora revitalizácie areálu výbalého poľnohospodárskeho podniku.	Podľa potreby	podnikateľské subjekty, mesto Šahy úvery, iné grantové schémy, ŠF EÚ	súkromný sektor, verejný sektro	nizky/1	podnikateľské subjekty

Podprogram 1.4. Energetická efektívnosť a progresívne technológie vo výrobe.						
Cieľ 1.4		Zvýšenie energetickej efektívnosti na strane výroby aj spotreby a zavádzanie progresívnych technológií v energetike.				
Opatrenie 1.4.1		Podpora výstavby zariadení na využívanie obnoviteľných zdrojov energie.				
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Spracovanie projektov pre výrobu a využitie biomasy ako alternatívneho zdroja vykurovania bytov a objektov pre žiadosti zo zdrojov EÚ.	20	rozpočet mesta, ŠF EÚ, podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký/1	mesto Šahy
	Spracovanie stratégie využitia	10	rozpočet mesta,	verejný sektor	vysoký/1	mesto Šahy

alternatívnych regionálnych zdrojov energie.		ŠF EÚ, podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy			
Využitie zvýšenej teploty v podzemí, vzduchu na vykurovanie cez tepelné čerpadlá.	1000	rozpočet mesta, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký/1	mesto Šahy
Postupné zavedenie obnoviteľných zdrojov do výroby tepla v Energo - Bytos s.r.o..	1500	podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy, ŠF EÚ	súkromný sektor	žiadny/1	podnikateľské subjekty

	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
Podprogram 1.1. Podpora malého a stredného podnikania zo strany mesta.										
Cieľ 1.1										
Projekt 1.1.1										
Projekt 1.1.2										
Projekt 1.1.3										
Projekt 1.1.4										
Podprogram 1.2. Podpora tradičných odvetví priemyslu a poľnohospodárstva.										
Cieľ 1.2										
Projekt 1.2.1										
Projekt 1.2.2										
Podprogram 1.3. Podpora inovačných aktivít v podnikoch.										
Cieľ 1.3										
Projekt 1.3.1										
Projekt 1.3.2										
Podprogram 1.4. Energetická efektívnosť a progresívne technológie vo výrobe.										
Cieľ 1.4										
Projekt 1.4.1										

8.2 PROGRAM 2. DOPRAVA A KOMUNIKÁCIE

Strategický zámer						
Podpora investičných aktivít so zameraním na modernizáciu a budovanie regionálnych komunikácií (ciest I., II. a III. triedy) zaisťujúcich dopravnú obslužnosť mesto Šahy. Zámerom je zabezpečiť také prepojenie osídlenia, ktoré umožní efektívny pohyb ľudí a tovaru, modernizáciu dopravných subsystémov zabezpečujúcich bezpečné a hygienicky vyhovujúce dopravné trasy. Cieľom investícií do tohto typu dopravnej infraštruktúry je odstránenie identifikovaných nedostatkov v cestnej sieti s ohľadom environmentálny a bezpečnostný aspekt.						
Podprogram 2.1. Komunikácie						
Cieľ 2.1	Zabezpečiť výstavbu a rekonštrukciu miestnych a štátnych komunikácií.					
Opatrenie 2.1.1	Výstavba a rekonštrukcia miestnych komunikácií v meste.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Vypracovanie technickej dokumentácie.	50	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký/1	mesto Šahy
	Rekonštrukcia miestnej komunikácie na Tešmacej ceste.	250	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký/1	mesto Šahy
	Rekonštrukcia miestnej komunikácie na ul. Slovenského národného povstania.	500	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký/1	mesto Šahy
	Rekonštrukcia miestnej komunikácie na ul. J. Kráľa.	300	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký/1	mesto Šahy
	Rekonštrukcia prístupovej cesty k mestskému cintorínu.	150	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký/1	mesto Šahy
	Výstavba cesty k lesnej rekreačnej zóne v Olvárskej doline.	250	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký/1	mesto Šahy
	Rekonštrukcia miestnej komunikácie na Hviezdoslavovej ul..	300	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký/1	mesto Šahy
Opatrenie 2.1.2	Výstavba a rekonštrukcia štátnych komunikácií v meste.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Výstavba kruhového objazdu v centre mesta.	podľa potreby	SSC, ŠF EÚ	verejný sektor	žiadny/1	SSC

	Rekonštrukcia kruhového objazdu pri prevádzke Lidl.	podľa potreby	SSC, ŠF EÚ	verejný sektor	žiadny/1	SSC
	Výstavba obchvatu mesta E77.	podľa potreby	VÚC POSK, SSC, ŠF EÚ	verejný sektor	žiadny/1	VÚC POSK, SSC
Opatrenie 2.1.3 Výstavba cyklotrás na prepojenie sídiel regiónu.						
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Vypracovanie technickej dokumentácie.	30	rozpočet mesta, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký/2	mesto Šahy
	Výstavba cyklochodníkov s prepojením centra a jednotlivých mestských častí.	1500	rozpočet mesta, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký/2	mesto Šahy
	Výstavba cyklochodníka do lokality Homok.	250	rozpočet mesta, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký/2	mesto Šahy
	Výstavba cyklochodníka do lokality Tešmák.	250	rozpočet mesta, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký/2	mesto Šahy
	Výstavba cyklotrás s prepojením na okolité samosprávy - Ipeľské Predmostia, Veľké Turovce, Hrkovce.	500	rozpočet mesta, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký/2	mesto Šahy
	Výstavba samostatnej cyklistickej komunikácie od mesta k priemyselnej zóne.	150	rozpočet mesta, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký/2	mesto Šahy
Opatrenie 2.1.4 Dostavba parkovísk pre potreby občianskej infraštruktúry.						
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Vypracovanie technickej dokumentácie.	15	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	stredný/2	mesto Šahy
	Výstavba parkoviska pre potreby ZUŠ.	30	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký/2	mesto Šahy
	Výstavba parkovacích plôch - sídlisko Sever – vytvorenie parkovacej plochy za garážami medzi ulicami Mládežnícka a Thuróczyho.	250	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký/2	mesto Šahy
	Dostavba parkovacích plôch na sídlisku Tabány.	300	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký/2	mesto Šahy
	Sanácia parkoviska pred budovou MsÚ.	Podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký/2	mesto Šahy
Opatrenie 2.1.5 Dostavba a rekonštrukcia chodníkov popri miestnych komunikáciách.						
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Vypracovanie technickej dokumentácie.	5	rozpočet mesta, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký/2	mesto Šahy
	Rekonštrukcia chodníka v mestskej časti Tešmak.	50	rozpočet mesta, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký/2	mesto Šahy
	Rekonštrukcia chodníka pre peších pred Základnou školou Lajosa Pongrácza s vyučovacím jazykom maďarským.	30	rozpočet mesta, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký/2	mesto Šahy
	Rekonštrukcia chodníka pre peších na Hviezdoslavovej ulici.	70	rozpočet mesta, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký/2	mesto Šahy
Opatrenie 2.1.6 Rekonštrukcia/výstavba mostov a lávok.						
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Rekonštrukcia mostov a lávok.	500	rozpočet mesta, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký/2	mesto Šahy
Opatrenie 2.1.7 Úprava dopravnej infraštruktúry.						

		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Spracovať a realizovať koncepciu rozvoja alternatívnej dopravy v meste (bezpečná pešia a cyklistická doprava).	podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	nizky/1	mesto Šahy
	Realizácia bezbarierovej úpravy miestnych komunikácií.	podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	nizky/1	mesto Šahy
	Zvýšiť dopravnú bezpečnosť detí (zlepšiť dopravné riešenie v okolí škôl a školských zariadení).	podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	nizky/1	mesto Šahy
	Osadiť dopravné značky pred školami – s výstražným svetelným zariadením.	podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	nizky/1	mesto Šahy
	Výstavba verejných nabíjaciach staníc pre elektromobily.	podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	nizky/1	mesto Šahy

Podprogram 2.2. Doprava						
Cieľ 2.1	Zabezpečenie dopravného spojenia hromadnou autobusovou dopravou, prípadne železničnou dopravou.					
Opatrenie 2.1.1	Zlepšenie podmienok hromadnej autobusovej dopravy.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Vypracovanie technickej dokumentácie.	20	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	nizky/1	mesto Šahy
	Výstavba novej autobusovej stanice v časti Homok.	1000	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	stredný/1	mesto Šahy
Opatrenie 2.1.2	Zlepšenie podmienok železničnej dopravy.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Vypracovanie technickej dokumentácie.	Podľa potreby	rozpočet ŽSR, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	žiadny/2	ŽSR
	Modernizácia hlavného tranzitného ťahu železničnej trate.	Podľa potreby	rozpočet ŽSR, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	žiadny/2	ŽSR

	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
Podprogram 2.1. Komunikácie										
Cieľ 2.1										
Projekt 2.1.1										
Projekt 2.1.2										
Projekt 2.1.3										
Projekt 2.1.4										
Projekt 2.1.5										
Projekt 2.1.6										
Projekt 2.1.7										
Podprogram 2.2. Doprava										
Cieľ 2.1										
Projekt 2.1.1										

8.3 PROGRAM 3. TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA

Strategický zámer	
Rozvoj komplexnej infraštruktúry podporujúcej rozvoj mesto a zohľadňujúcej rast kvality života obyvateľov mesto a životného prostredia. Rozvoj infraštruktúry bude smerovať hlavne k jej rozšíreniu na potenciálne priemyselné zóny v meste, IBV, ako aj na rekonštrukciu súčasnej infraštruktúry - vodovodnej, elektrickej, komunikačnej.	
Cieľ 3	Zabezpečiť rozvoj a rekonštrukciu technickej infraštruktúry v meste.

Opatrenie 3.1		Výstavba inžinierskych sietí v nových lokalitách IBV a HVB.				
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Vypracovanie technickej dokumentácie.	podľa potreby	vlastníci	súkromný sektor	žiadny	vlastníci
	Výstavba plôch IBV v lokalite Homok.	podľa potreby	vlastníci	súkromný sektor	žiadny	vlastníci
	Výstavba plôch IBV - ul. Mládežnícka – pokračovanie v smere k Thuróczyho.	podľa potreby	vlastníci	súkromný sektor	žiadny	vlastníci
	Výstavba plôch IBV - ul. SNP.	podľa potreby	vlastníci	súkromný sektor	žiadny	vlastníci
	Výstavba plôch HVB v lokalite Sever.	podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký/1	mesto Šahy
	Výstavba plôch HVB v lokalite Tabáň.	podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký/1	mesto Šahy
	Výstavba plôch HVB v lokalite Hangyás.	podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký/1	mesto Šahy
	Výstavba plôch HVB v lokalite k. Mikszáth.	podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký/1	mesto Šahy
	Výstavba plôch HVB v lokalite Varróégp.	podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký/1	mesto Šahy
Opatrenie 3.2		Verejné osvetlenie.				
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Vypracovanie technickej dokumentácie a príprava projektového spisu.	10	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký/1	mesto Šahy
	Intenzifikácia verejného osvetlenia.	250	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký/1	mesto Šahy
	Modernizácia verejného osvetlenia.	1000	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký/1	mesto Šahy
Opatrenie 3.3		Výstavba bezbariérových vstupov k všetkým verejným budovám.				
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Spracovanie technickej infraštruktúry.	podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	stredný/1	mesto Šahy
	Úprava vstupov vo verejných budovách.	podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	stredný/1	mesto Šahy
Opatrenie 3.4		Mestský rozhlas a televízia.				
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Spracovanie technickej dokumentácie.	podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	nízky/3	mesto Šahy
	Zlepšenie informovanosti občanov – oznamy MR cez sms.	podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký/2	mesto Šahy
	Komplexná rekonštrukcia miestneho rozhlasu – Šahy, Tešmák, Presefany n. Ipľom.	750	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký/2	mesto Šahy
Opatrenie 3.5		Požiarna ochrana.				
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Spracovanie technickej dokumentácie.	10	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	stredný/1	mesto Šahy
	Výstavba hasičskej zbrojnice pre DHZ v Šahách.	400	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký/1	mesto Šahy
Opatrenie 3.6		Mestské cintoríny a pietne miesta.				
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Spracovanie technickej dokumentácie.	10	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	stredný/1	mesto Šahy
	Revitalizácia cintorínov..	1000	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký/1	mesto Šahy
Opatrenie 3.7		Teplné hospodárstvo a znižovanie energetickej náročnosti budov.				
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Zateplenie nájomného bytového fondu.	2000	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký/1	mesto Šahy
	Zníženie energetickej náročnosti verejných budov.	3000	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký/1	mesto Šahy
	Rekonštrukcia teplovodných rozvodov.	2000	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký/1	mesto Šahy
	Rekonštrukcia a modernizácia zdrojov tepla (na energeticky efektívnejšie).	1500	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký/1	mesto Šahy

Opatrenie 3.8		Zásobovanie pitnou vodou.				
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Spracovanie technickej dokumentácie.	20	ZVS, a.s., rozpočet mesta, ŠF EÚ,	verejný sektor	stredný/1	ZVS, a.s., mesto Šahy
	Výstavba nového vodojemu II. tlakového pásma na kóte 206,0 m.n.m...	500	ZVS, a.s., ŠF EÚ,	verejný sektor	žiadny/1	ZVS, a.s., mesto Šahy
	Rekonštrukcia vodovodnej siete	1500	ZVS, a.s., rozpočet mesta, ŠF EÚ,	verejný sektor	vysoký/1	ZVS, a.s., mesto Šahy
	Výstavba stojanov na pitnú vodu v centrálnej zóne mesta.	10	ZVS, a.s., rozpočet mesta, ŠF EÚ,	verejný sektor	vysoký/1	ZVS, a.s., mesto Šahy
Opatrenie 3.9		Telekomunikačné siete.				
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Spracovanie technickej dokumentácie.	podľa potreby	Telecom,a.s., ŠF EÚ	verejný sektor	žiadny/2	Telecom,a.s.,
	Uloženie telefónnych rozvodov do zeme – výstavba zemných metalických/optických vedení.	podľa potreby	Telecom,a.s., ŠF EÚ	verejný sektor	žiadny/2	Telecom,a.s.,
Opatrenie 3.10		Zásobovanie elektrickou energiou.				
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Presmerovať v severnej časti riešeného územia 2 x 22 kV vzdušné vedenia mimo zastavané územie mesta (viď výkresovú časť).	podľa potreby	rozpočet ZSE, a.s., ŠF EÚ	verejný sektor / súkromný sektor	žiadny/1	ZSE, a.s.
	Vybudovať transformačnú stanicu T51 o výkone 250 kVA (Šahy - Sever).	podľa potreby	rozpočet ZSE, a.s., ŠF EÚ	verejný sektor / súkromný sektor	žiadny/1	ZSE, a.s.
	Vybudovať transformačnú stanicu T52 o výkon 250 kVA (Šahy - Homok).	podľa potreby	rozpočet ZSE, a.s., ŠF EÚ	verejný sektor / súkromný sektor	žiadny/1	ZSE, a.s.
Opatrenie 3.11		Zásobovanie zemným plynom.				
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Plynifikácia mesta Šahy – časť Preseľany n. Iplom.	podľa potreby	rozpočet SPP,a.s., ŠF EÚ, PO	verejný sektor / súkromný sektor	žiadny/2	SPP,a.s.,

	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
Cieľ 3										
Projekt 3.1										
Projekt 3.2										
Projekt 3.3										
Projekt 3.4										
Projekt 3.5										
Projekt 3.6										
Projekt 3.7										
Projekt 3.8										
Projekt 3.9										
Projekt 3.10										
Projekt 3.11										

8.4 PROGRAM 4. ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO

Strategický zámer		Vytvorenie efektívneho a spoľahlivého systému odvádzania a zneškodňovania odpadov produkovaných subjektmi. Zabezpečiť výstavbu/dostavbu splaškovej a dažďovej kanalizačnej siete. Vytvoriť podmienky na odvoz a likvidáciu TKO a nebezpečného odpadu, vytvorenie podmienok na efektívnu separáciu odpadu v meste.
Cieľ 4	Nakladanie s komunálnym a drobným stavebným odpadom	
Opatrenie 4.1	V súlade s prijatými koncepciami zabezpečiť permanentné znižovanie podielu skladovanej časti odpadov, k čomu organizovať mobilné zbery textílií, kovového odpadu, viacvrstvových obalov nebezpečných odpadov.	

		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Zvýšiť enviromentálne povedomie ľudí.	podľa potreby	rozpočet mesta	verejný a súkromný sektor	nizky/1	mesto Šahy
	Zabezpečenie zberného kontajneru ročne.	1/rok	rozpočet mesta	verejný a súkromný sektor	nizky/1	mesto Šahy
	Zabezpečenie zberu nebezpečných odpadov.	podľa potreby	rozpočet mesta	verejný a súkromný sektor	nizky/1	mesto Šahy
Opatrenie 4.2	Efektívna separácia komunálneho odpadu v meste.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Ekonomicky motivovať obyvateľstvo.	podľa potreby	rozpočet mesta	verejný a súkromný sektor	nizky/1	mesto Šahy
	Zabezpečiť požadované podmienky pre realizáciu separovaného zberu.	podľa potreby	rozpočet mesta, MŽP SR	verejný a súkromný sektor	nizky/1	mesto Šahy
	Zabezpečenie nádob pre separovaný zber.	podľa potreby	rozpočet mesta, MŽP SR	verejný a súkromný sektor	nizky/1	mesto Šahy
	Obstaranie kompostérov pre domáce kompostovanie.	podľa potreby	rozpočet mesta, MŽP SR	verejný a súkromný sektor	nizky/1	mesto Šahy
Opatrenie 4.3	Rekultivácia čiernych skládok a environmentálnych záťaží.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Odstránenie chátrajúceho objektu susediaceho so školou (stena bývalého internátu).	10	rozpočet mesta, MŽP SR, EÚ	verejný sektor	nizky/1	mesto Šahy
	Revitalizácia čiernych skládok pri vodných tokoch - Kamenec.	5	rozpočet mesta, MŽP SR, EÚ	verejný sektor	vysoký/1	mesto Šahy
	Revitalizácia čiernych skládok pri vodných tokoch - mŕtve rameto rieky Ipel - Preselany.	5	rozpočet mesta, MŽP SR, EÚ	verejný sektor	vysoký/1	mesto Šahy
Opatrenie 4.4	Prevádzka zariadení na efektívny separovaný zber - zberné dvory a kompostoviská.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Vypracovanie technickej dokumentácie.	10	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	stredný/1	mesto Šahy
	Modernizácia zberného dvora.	1000	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký/1	mesto Šahy
	Modernizácia mestského kompostoviska.	1000	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký/1	mesto Šahy
	Obstaranie mechanizácie pre mestské kompostovisko.	250	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký/1	mesto Šahy
	Obstaranie mechanizácie pre zberný dvor.	250	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký/1	mesto Šahy
Opatrenie 4.5	Vybudovanie prístreškov a ohrád pre umiestňovanie domového odpadu, umiestnenie malých smetných košov vo verejných komunikačných priestoroch.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Spracovanie technickej dokumentácie.	podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	nizky/1	mesto Šahy
	Osadenie polopodzemných kontajnerových stojísk.	150	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký/1	mesto Šahy
	Osadenie odpadkových košov na verejných priestranstvách.	2	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	nizky/1	mesto Šahy
Opatrenie 4.6	Odvádzanie odpadových vôd.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Vypracovanie technickej dokumentácie.	200	ZVS, a.s., rozpočet mesta, ŠF EÚ,	verejný sektor	stredný/1	ZVS, a.s., mesto Šahy
	Výstavba kanalizačnej siete v lokalite Homok.	1000	ZVS, a.s., rozpočet mesta, ŠF EÚ,	verejný sektor	vysoký/1	ZVS, a.s., mesto Šahy
	Výstavba kanalizačnej siete v lokalite Preselany.	1000	ZVS, a.s., rozpočet mesta, ŠF EÚ,	verejný sektor	vysoký/1	ZVS, a.s., mesto Šahy
	Výstavba kanalizačnej siete v lokalite	1000	ZVS, a.s.,	verejný sektor	vysoký/1	ZVS, a.s.,

	Tešmak.		rozpočet mesta, ŠF EÚ,			mesto Šahy
	Výstavba prečerpávacej stanice pre lokalitu Homok.	200	ZVS, a.s., rozpočet mesta, ŠF EÚ,	verejný sektor	vysoký/1	ZVS, a.s., mesto Šahy
	Rekonštrukcia kanalizačnej siete - Základná škola Ladislava Balleka.	20	ZVS, a.s., rozpočet mesta, ŠF EÚ,	verejný sektor	vysoký/1	ZVS, a.s., mesto Šahy
	Rekonštrukcia ČOV Šahy.	1500	ZVS, a.s., rozpočet mesta, ŠF EÚ,	verejný sektor	vysoký/1	ZVS, a.s., mesto Šahy
	Výstavba ČOV pre lokality Tešmák a Preselany.	1500	ZVS, a.s., rozpočet mesta, ŠF EÚ,	verejný sektor	vysoký/1	ZVS, a.s., mesto Šahy
Opatrenie 4.7 Odvádzanie dažďových vôd.						
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Vypracovanie technickej dokumentácie.	15	rozpočet mesta, ŠF EÚ,	verejný sektor	stredný/1	mesto Šahy
	Dostavba dažďovej kanalizácie.	500	rozpočet mesta, ŠF EÚ,	verejný sektor	vysoký/1	mesto Šahy

	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Cieľ 4										
Projekt 4.1										
Projekt 4.2										
Projekt 4.3										
Projekt 4.4										
Projekt 4.5										
Projekt 4.6										
Projekt 4.7										

8.5 PROGRAM 5. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

Strategický zámer						
Strategickým zámerom mesto je nielen zachovanie existujúceho dobrého stavu životného prostredia a zvyšovania jeho kvality, ale aj eliminácia slabých stránok, neustála osвета, výchova a informovanosť o stave životného prostredia.						
Podprogram 5.1. Informovanosť a poradenstvo						
Cieľ 5.1.	Zabezpečiť účinný systém informovanosti a poradenstva					
Opatrenie 5.1.1	Spracovať koncepciu zabezpečenia informovanosti, poradenstva a prevencie v oblasti ŽP. Trvale preferovať poradenstvo a prevenciu pred represiou.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Vypracovanie koncepcie pre ochranu životného prostredia v meste.	podľa potreby	rozpočet mesta, MŽP SR	verejný sektor	nízky/2	mesto Šahy
	Prezentácia a šírenie osvetu v oblasti životného prostredia.	podľa potreby	rozpočet mesta	verejný sektor	nízky/2	mesto Šahy

Podprogram 5.2. Ochrana a racionálne využívanie vôd, ochrana pred povodňami						
Cieľ 5.2	Zabezpečiť ochranu a racionálne využívanie vôd, ochranu pred povodňami.					
Opatrenie 5.2.1	Ochrana vodných tokov pred znečistením.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Zabezpečiť monitoring kvality povrchových a podzemných vôd v priestore mesta Šahy.	podľa potreby	rozpočet mesta, MŽP SR, EÚ	verejný sektor	nízky/1	mesto Šahy
	Sanácia znečistenia vodných tokov z areálov priemyselných a poľnohospodárskych podnikov.	podľa potreby	rozpočet mesta, MŽP SR, EÚ	verejný sektor	nízky/1	mesto Šahy
Opatrenie 5.2.2	Odvodňovacie a protizáplavové opatrenia.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Spracovanie technickej dokumentácie.	50	rozpočet mesta, ŠF EÚ, podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové	verejný a súkromný sektor	vysoký/1	mesto Šahy,

			schémy			
	Rekonštrukcia úpravy (preložky) Seleckého potoka v k.ú. Veľkých Turovciach a Šiah (ľavobrežná ochranná hrádza, koncentračná hrádza, čerpace stanice).	200	rozpočet mesta, ŠF EÚ, podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	verejný a súkromný sektor	vysoký/1	mesto Šahy,
	Revitalizácia prevýšenia ľavostrannej ochrannej hráže na Krupinici v dl. 460 m	150	rozpočet mesta, ŠF EÚ, podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	verejný a súkromný sektor	vysoký/1	mesto Šahy,
	Revitalizácia potoka Kamenec a prevýšenie ľavostrannej ochrannej hráže lpla, zabezpečenie mestskej časti Preseľany nad lplom.	150	rozpočet mesta, ŠF EÚ, podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	verejný a súkromný sektor	vysoký/1	mesto Šahy,
	Usmernenie prúdnice v toku potoka Kamenec (v úseku nad železničnou traťou v dl. 1240 m) a vybudovanie pravostrannej ochrannej hráže.	250	rozpočet mesta, ŠF EÚ, podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	verejný a súkromný sektor	vysoký/1	mesto Šahy,
Opatrenie 5.2.3 Revitalizácia a úprava koryt vodných tokov a vodných pôch.						
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Vypracovanie technickej dokumentácie.	3	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MŽP SR, MPH SR, úvery, iné grantové schémy	verejný a súkromný sektor	vysoký/1	mesto Šahy
	Revitalizácia Nemeckého potoka na Homoku a rekonštrukcia hrádzového priepustu.	100	VHP, ŠF EÚ, MŽP SR, MPH SR, úvery, iné grantové schémy	verejný a súkromný sektor	vysoký/1	mesto Šahy

Podprogram 5.3. Ochrana ovzdušia						
Cieľ 5.3.	Zabezpečiť účinnú ochranu ovzdušia pred malými a strednými zdrojmi znečistenia nachádzajúcimi sa v katastrálnom území mesto.					
Opatrenie 5.3.1	Zabezpečiť zníženie produkovaných emisií hlavným zdrojom znečistenia – domácnosti.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Stav pripravenosti	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Obmedziť spaľovanie fosílnych palív.	podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ, súkromné subjekty	verejný a súkromný sektor	nízky/1	mesto, obyvatelia
	Prechod na alternatívne zdroje vykurovania.	podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ, súkromné subjekty	verejný a súkromný sektor	nízky/1	mesto, obyvatelia
	Realizovať komplexný monitorovací systém znečisťujúcich látok v ovzduší (HCl, tuhých znečisťujúcich látok vrátane azbestu) a mikroklimatických pomerov.	podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ, súkromné subjekty	verejný a súkromný sektor	nízky/1	mesto, obyvatelia

Podprogram 5.4. Ochrana a rozvoj ostatných zložiek životného prostredia						
Cieľ 5.4.	Realizácia účinných opatrení v oblasti ostatných zložiek životného prostredia.					
Opatrenie 5.4.1	Realizácia protieróznych opatrení.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Spracovanie technickej dokumentácie.	5	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	stredný/1	mesto Šahy
	Realizácia protieróznych opatrení na poľnohospodárskej pôde.	250	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký/1	mesto Šahy
Opatrenie 5.4.2	Oddychové zóny a verejná zeleň.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia

Aktivity	Revitalizácia Areálu zdravia v mestskej časti Homok.	550	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký/3	mesto Šahy
	Revitalizácia verejných priestranstiev v centrálnej zóne mesta Šahy.	250	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký/3	mesto Šahy
	Revitalizácia priestoru hlavného námestia a rekonstrukcia javiska re MÚ.	1500	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký/3	mesto Šahy
	Revitalizácia Mestského parku.	1000	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký/3	mesto Šahy
	Revitalizácia vnútorného dvora Mestského úradu.	10	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký/3	mesto Šahy
	Revitalizácia priestoru oproti miestnemu trhovisku areálu bývalej Polikliniky.	20	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký/3	mesto Šahy
	Výstavba oddychových zón pri rieke Ipeľ - mimo chránených území.	20	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký/3	mesto Šahy
	Vytvorenie oddychovej zóny v centre mesta z aktuálneho parkoviska na hl. námestí.	30	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký/3	mesto Šahy
	Realizácia kvetinovej výzdoby na stĺpoch verejného osvetlenia a pri vstupe do mesta.	2	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký/3	mesto Šahy
	Vyudovať mestský lesopark na severozápade mesta a pozdĺž Ipeľa až k Preselanom.	100	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký/3	mesto Šahy
Opatrenie 5.4.3 Doplnenie a udržiavanie brehových porastov vodných tokov.						
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Vypracovanie technickej dokumentácie.	1	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	nizky/3	mesto Šahy
	Obnova prirodzených porastov vodných tokov.	20	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	stredný/3	mesto Šahy
Opatrenie 5.4.4 Výstavba a estetizácia vstupov do mesto.						
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Vypracovanie technickej dokumentácie.	podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	nizky/2	mesto Šahy
	Výstavba cestných dopravných vstupov do mesta Šahy.	20	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	nizky/2	mesto Šahy
	Vybudovanie siete vstupných bodov do zastavaných častí mesta v katastri mesta Šahy z poľnohospodárskej krajiny v katastri vo väzbe na sieť rekreačných trás regiónu.	50	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	stredný/2	mesto Šahy
Opatrenie 5.4.5 Izolačná zeleň priemyselných zón a hospodárskych dvorov poľnohospodárskych podnikov.						
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Vypracovanie technickej dokumentácie.	podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	nizky/2	mesto Šahy
	Úprava výrobných areálov s výsadbou izolačnej zelene v jestvujúcich výrobných okrskoch.	5	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	stredný/2	mesto Šahy

	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
Podprogram 5.1. Informovanosť a poradenstvo										
Cieľ 5.1.										
Projekt 5.1.1										
Podprogram 5.2. Ochrana a racionálne využívanie vôd, ochrana pred povodňami										
Cieľ 5.2										
Projekt 5.2.1										
Projekt 5.2.2										
Projekt 5.2.3										
Podprogram 5.3. Ochrana ovzdušia										
Cieľ 5.3.										
Projekt 5.3.1										
Podprogram 5.4. Ochrana a rozvoj ostatných zložiek životného prostredia										
Cieľ 5.4.										
Projekt 5.4.1										

Projekt 5.4.2										
Projekt 5.4.3										
Projekt 5.4.4										
Projekt 5.4.5										

8.6 PROGRAM 6. SOCIÁLNE SLUŽBY A ZDRAVOTNÍCTVO

Strategický zámer						
Neustále rozvíjať širokú paletu sociálnych a zdravotných služieb poskytovaných v meste. Dbáť o ich dostupnosť, kvalitu a vzájomnú vyváženosť za účelom dosiahnutia dôstojných podmienok života všetkých kategórií obyvateľov mesto.						
Podprogram 6.1. Sociálne služby						
Cieľ 6.1	Doplniť chýbajúcu infraštruktúru sociálnych zariadení v meste a zvýšiť ich kvalitu.					
Opatrenie 6.1.1	Starostlivosť o obyvateľov v dôchodkovom veku.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Vybudovanie domova sociálnych služieb, domova dôchodcov.	1000	rozpočet mesta, NO, ŠF EÚ, zdroje neziskových organizácií	verejný sektor	vysoký/2	mesto Šahy, nezisková organizácia
	Vybudovanie denných stacionárov.	150	rozpočet mesta, NO, ŠF EÚ, zdroje neziskových organizácií	verejný sektor	vysoký/2	mesto Šahy, nezisková organizácia
	Dobudovanie a rozšírenie Centra sociálno-zdravotníckych služieb.	1500	rozpočet mesta, NO, ŠF EÚ, zdroje neziskových organizácií	verejný sektor	vysoký/2	mesto Šahy, nezisková organizácia
Opatrenie 6.1.2	Starostlivosť o matky s deťmi a mladé rodiny.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Vypracovanie technickej dokumentácie.	5	rozpočet mesta, NO, ŠF EÚ, zdroje neziskových organizácií	verejný sektor	vysoký/2	mesto Šahy, nezisková organizácia
	Revitalizácia materského centra SMEJKO.	100	rozpočet mesta, NO, ŠF EÚ, zdroje neziskových organizácií	verejný sektor	vysoký/2	mesto Šahy, nezisková organizácia
	Zriadenie ubytovne pre osamelé matky s deťmi - núdzové bývanie.	250	rozpočet mesta, NO, ŠF EÚ, zdroje neziskových organizácií	verejný sektor	vysoký/2	mesto Šahy, nezisková organizácia
Opatrenie 6.1.3	Starostlivosť o zdravotne postihnutých obyvateľov.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Materiálno technické zabezpečenie.	50	rozpočet mesta, NO, ŠF EÚ, zdroje neziskových organizácií	verejný sektor	vysoký/2	mesto Šahy, nezisková organizácia
	Zriadenie chránenej dielne pre obyvateľov so zdravotným postihnutím.	100	rozpočet mesta, NO, ŠF EÚ, zdroje neziskových organizácií	verejný sektor	vysoký/2	mesto Šahy, nezisková organizácia
	Zriadenie novej služby - požičovne zdravotníckych a kompenzačných pomôcok.	podľa potreby	rozpočet mesta, NO, ŠF EÚ, zdroje neziskových organizácií	verejný sektor	vysoký/2	mesto Šahy, nezisková organizácia
	Zriadenie prepravnej služby.	podľa potreby	rozpočet mesta, NO, ŠF EÚ, zdroje neziskových	verejný sektor	vysoký/2	mesto Šahy, nezisková organizácia

			organizácií			
Opatrenie 6.1.4	Marginalizované skupiny a rómske komunity.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Výstavba útulku pre obyvateľov bez domova.	150	rozpočet mesta, NO, ŠF EÚ, zdroje neziskových organizácií	verejný sektor	vysoký/2	mesto Šahy, nezisková organizácia
	Podpora zriaďovania služieb prvého kontaktu.	250	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	nízky/3	mesto Šahy
	Výstavba Domova na polceste.	500	rozpočet mesta, NO, ŠF EÚ, zdroje neziskových organizácií	verejný sektor	vysoký/2	mesto Šahy, nezisková organizácia
	Poskytovanie komunitných sociálnych služieb v Dignitas n.o.	1345	NO, ŠF EÚ, zdroje neziskových organizácií	verejný sektor	žiadny/1	nezisková organizácia
Opatrenie 6.1.5	Mestská nájomná bytová výstavba.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Vypracovanie technickej dokumentácie.	20	rozpočet mesta, ŠF EÚ, ŠFRB	verejný sektor	vysoký/1	mesto Šahy
	Vybudovanie stavby pre bývanie sociálne neprispôsobitých skupín obyvateľstva v lokalite Handáš, k.ú. Šahy.	400	rozpočet mesta, ŠF EÚ, ŠFRB	verejný sektor	vysoký/1	mesto Šahy
	Výstavba nájomných bytov nižšieho štandardu.	1500	rozpočet mesta, ŠF EÚ, ŠFRB	verejný sektor	vysoký/1	mesto Šahy
	Výstavba nájomných bytov vyššieho štandardu.	3000	rozpočet mesta, ŠF EÚ, ŠFRB	verejný sektor	vysoký/1	mesto Šahy

Podprogram 6.2. Zdravotnícke služby						
Cieľ 6.2.	Doplniť chýbajúcu infraštruktúru zdravotníckych zariadení v meste a zvýšiť ich kvalitu.					
Opatrenie 6.2.1	Zlepšenie úrovne poskytovania domácej ošetrovateľskej starostlivosti, rozšírenie jej služieb o poskytovanie rehabilitačných cvičení.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Zvýšenie kvality poskytovaných služieb.	podľa potreby	ZP	verejný sektor	žiadny	súkromné subjekty
	Zvýšenie personálnych kapacít v prípade potreby.	podľa potreby	ZP	verejný sektor	žiadny	súkromné subjekty
Opatrenie 6.2.2	Podpora poradenskej činnosti.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Zabezpečenie personálnych kapacít.	podľa potreby	rozpočet mesta	verejný sektor	nízky	mesto Šahy
	Zabezpečenie priestorov.	podľa potreby	rozpočet mesta	verejný sektor	nízky	mesto Šahy
Opatrenie 6.2.3	Zabezpečiť dostupnosť zdravotnej starostlivosti pre deti a dospelých občanov.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Zriadenie mestskej lekárne.	podľa potreby	rozpočet mesta	verejný sektor	vysoký/1	mesto Šahy
Opatrenie 6.2.4	Zabezpečovať komplexnú zdravotnú starostlivosť o starých ľudí a dlhodobo chorých.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Podpora zriaďovania dermatologickej ambulancie.	podľa potreby	Nemocnica Šahy, a. s., ŠF EÚ	verejný sektor/súkromný sektor	žiadny/1	Nemocnica Šahy, a. s.
	Podpora zriaďovania alergologickej ambulancie.	podľa potreby	Nemocnica Šahy, a. s., ŠF EÚ	verejný sektor/súkromný sektor	žiadny/1	Nemocnica Šahy, a. s.
	Podpora zriadenia stálnej služby RZP.	podľa potreby	Nemocnica Šahy, a. s., ŠF EÚ	verejný sektor/súkromný sektor	žiadny/1	Nemocnica Šahy, a. s.
	Podpora zriadenia chirurgického oddelenia.	podľa potreby	Nemocnica Šahy, a. s., ŠF EÚ	verejný sektor/súkromný sektor	žiadny/1	Nemocnica Šahy, a. s.
	Podpora zriaďovania stomatologických ambulancií.	podľa potreby	Nemocnica Šahy, a. s., ŠF EÚ	verejný sektor/súkromný sektor	žiadny/1	Nemocnica Šahy, a. s.
	Podpora zriaďovania ambulancií	podľa potreby	Nemocnica	verejný	žiadny/1	Nemocnica

	pratického lekára pre deti a dospelých.		Šahy, a. s., ŠF EÚ	sektor/súkromný sektor		Šahy, a. s.
	Podpora zariadenia gynekologicko - pôrodnického oddelenia.	podľa potreby	Nemocnica Šahy, a. s., ŠF EÚ	verejný sektor/súkromný sektor	žiadny/1	Nemocnica Šahy, a. s.

Podprogram 6.3. Služby zamestnanosti						
Cieľ 6.3	Zlepšenie zamestnanosti a sociálnej inklúzie rizikových skupín obyvateľov mesta.					
Opatrenie 6.3.1	Realizácia vzdelávacích kurzov v oblasti malého podnikania.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Finančné a personálne zabezpečenie.	podľa potreby	-	verejný, tretí sektor	nizky/2	mesto Šahy
Opatrenie 6.3.2	Podpora klientov formou individuálneho poradenstva, posudzovania individuálnych schopností a vypracovávanie individuálnych akčných plánov a rozvoj celoživotného poradenstva.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Zabezpečenie priestorov na uskutočňovanie poradenských služieb.	podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ	tretí sektor	nizky/2	mesto, n.o.
	Personálne zabezpečenie poradenstva.	podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ	tretí sektor	nizky/2	mesto, n.o.
Opatrenie 6.3.3	Podpora poradensko-vzdelávacích aktivít zameraných na získavanie sociálnych zručností pri hľadaní si zamestnania a komunikácie s potenciálnym zamestnávateľom pre znevýhodnených uchádzačov o zamestnanie.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Zabezpečenie priestorov na uskutočňovanie poradenských služieb.	podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ	tretí sektor	nizky/2	mesto, n.o.
	Personálne zabezpečenie poradenstva.	podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ	tretí sektor	nizky/2	mesto, n.o.

	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
Podprogram 6.1. Sociálne služby										
Cieľ 6.1										
Projekt 6.1.1										
Projekt 6.1.2										
Projekt 6.1.3										
Projekt 6.1.4										
Podprogram 6.2. Zdravotnícke služby										
Cieľ 6.2.										
Projekt 6.2.1										
Projekt 6.2.2										
Projekt 6.2.3										
Projekt 6.2.4										
Podprogram 6.3. Služby zamestnanosti										
Cieľ 6.3										
Projekt 6.3.1										
Projekt 6.3.2										
Projekt 6.3.3										

8.7 PROGRAM 7. VZDELÁVANIE A ŠPORT

Strategický zámer						
Zabezpečenie všestranného rozvoja detí a mládeže. Zlepšenie technického stavu a vybavenia materských a základných škôl ako aj zariadení stredoškolského vzdelávania. V športe umožniť ponuku čo najširšej palety služieb, zabezpečiť čo najefektívnejšie a transparentné využitie verejných financií ku prospechu všetkých občanov mesta. Podpora existujúcich športových podujatí, ako aj vytváranie vhodných podmienok pre rozvoj rôznych druhov športu nielen pre obyvateľov mesta.						
Podprogram 7.1. Vzdelávanie						
Cieľ 7.1.	Zabezpečiť rozvoj a údržbu infraštruktúry vzdelávania a zabezpečenie podmienok pre efektívnu vzdelávaciu činnosť v meste.					
Opatrenie 7.1.1	Obnova a modernizácia zariadení predškolskej výchovy.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Spracovanie technickej dokumentácie.	50	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	vysoký/1	mesto Šahy

	Zriadenie detských jaslí.	500	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	vysoký/1	mesto Šahy
	Kompletná rekonštrukcia elektroinštalácie v celej budove Materská škola – Óvoda, Nám. M. R. Štefánika 14, Šahy.	250	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	vysoký/1	mesto Šahy
	Kompletná rekonštrukcia sociálnych zariadení pre deti vo všetkých 3 triedach Materská škola – Óvoda.	100	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	vysoký/1	mesto Šahy
	Rekonštrukcia budovy MŠ Hontianska.	350	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	vysoký/1	mesto Šahy
Opatrenie 7.1.2	Obnova a modernizácia zariadení základného školstva.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Vypracovanie technickej dokumentácie.	50	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	stredný/1	mesto Šahy
	Výmena strešnej krytiny na budove školy na školskom dvore - Základná škola Ladislava Balleka.	200	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	vysoký/1	mesto Šahy
	Výstavba vchodu do objektu zo strany Parkovej ulice - Základná škola Ladislava Balleka.	20	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	vysoký/1	mesto Šahy
	Vybudovanie komunikačnej infraštruktúry (vysielacej stanice) pri budove školy v ulici Janka Kráľa.	20	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	vysoký/1	mesto Šahy
	Obnova strechy pred hlavným vchodom - Základná škola Lajosa Pongrácza s vyučovacím jazykom maďarským.	30	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	vysoký/1	mesto Šahy
	Modernizácia vybavenia základných škôl.	1000	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	vysoký/1	mesto Šahy
	Modernizácia vnútorného vybavenia základnej školy (obstaranie a modernizácia knižníc a učební).	500	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	vysoký/1	mesto Šahy
	Rekonštrukcia budovy Základnej školy L. Balleka s cieľom zníženia energetickej náročnosti.	1500	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	vysoký/1	mesto Šahy
Opatrenie 7.1.3	Rekonštrukcia a dostavba areálov ZŠ a MŠ.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Vypracovanie technickej dokumentácie.	10	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	stredný/1	mesto Šahy
	Rekonštrukcia vonkajšieho oplotenia Materská škola – Óvoda.	20	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	vysoký/2	mesto Šahy
	Revitalizácia areálu MŠ s VJM-Óvoda, výsadba zelených prvkov.	50	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	vysoký/2	mesto Šahy
	Revitalizácia vnútorného dvora - Základná škola Lajosa Pongrácza s vyučovacím jazykom maďarským.	50	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	vysoký/2	mesto Šahy
	Rozšírenie vonkajšieho dvora s ďalšími hracími prvkami - Základná škola Lajosa Pongrácza s vyučovacím jazykom maďarským.	50	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	vysoký/2	mesto Šahy
	Rekonštrukcia vonkajšieho oplotenia Materských škôl Hviezdoslavova 30,32.	100	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	vysoký/2	mesto Šahy
Opatrenie 7.1.4	Podpora záujmovej činnosti.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Zriadenie CVČ na mimoškolskú záujmovú činnosť.	250	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	vysoký/2	mesto Šahy
	Revitalizácia budovy bývalej polikliniky pre potreby ZUŠ.	3000	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	vysoký/2	mesto Šahy
Opatrenie 7.1.5	Rekonštrukcia a modernizácia stravovacích zariadení vzdelávacích inštitúcií.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Spracovanie technickej dokumentácie.	50	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	stredný/2	mesto Šahy
	Rekonštrukcia jedálne MŠ a ZŠ.	500	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	vysoký/2	mesto Šahy
	Modernizácia vybavenia jedálne MŠ a ZŠ.	500	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	vysoký/2	mesto Šahy
Opatrenie 7.1.6	Rekonštrukcia a modernizácia školskej športovej infraštruktúry.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia

Aktivity	Modernizácia športového vybavenia MŠ s VJM-Óvoda.	30	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	vysoký/2	mesto Šahy
	Výstavba športového areálu pre potreby ZŠ Janka Kráľa - atletická dráha a multifunkčné športovisko.	200	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	vysoký/2	mesto Šahy
	Obstaranie autobusu pre potreby základných škôl.	50	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	vysoký/2	mesto Šahy
Opatrenie 7.1.7 Obnova a modernizácia zariadení stredoškolského vzdelávania.						
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Podpora modernizácie stredných škôl.	podľa potreby	rozpočet zriaďovateľa, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	žiadny/2	zriaďovateľ
	Zníženie energetickej náročnosti budov Strednej odbornej školy techniky a služieb.	podľa potreby	rozpočet zriaďovateľa, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	žiadny/2	zriaďovateľ
	Revitalizácia areálu Strednej odbornej školy techniky a služieb.školy.	podľa potreby	rozpočet zriaďovateľa, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	žiadny/2	zriaďovateľ

Podprogram 7.2. Šport						
Cieľ 7.2.		Zabezpečiť trvalé skvalitňovanie vyváženej ponuky výkonnostného a rekreačného športu.				
Opatrenie 7.2.1		Výstavba športovej infraštruktúry.				
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Spracovanie technickej dokumentácie.	200	rozpočet mesta, MŠ SR, EÚ,	verejný sektor	vysoký/1	mesto Šahy
	Výstavba krytého plaveckého bazéna s potrebnou infraštruktúrou pod zlepenkovou terasou.	2000	rozpočet mesta, MŠ SR, EÚ,	verejný sektor	vysoký/1	mesto Šahy
	Dostavba športovej infraštruktúry v lokalite Sever.	200	rozpočet mesta, MŠ SR, EÚ,	verejný sektor	vysoký/1	mesto Šahy
	Dostavba športovej infraštruktúry v lokalite Stred.	200	rozpočet mesta, MŠ SR, EÚ,	verejný sektor	vysoký/1	mesto Šahy
	Dostavba športovej infraštruktúry v lokalite Preseľany.	200	rozpočet mesta, MŠ SR, EÚ,	verejný sektor	vysoký/2	mesto Šahy
	Dostavba športovej infraštruktúry v lokalite Tešmák - športový areál.	200	rozpočet mesta, MŠ SR, EÚ,	verejný sektor	vysoký/2	mesto Šahy
	Dostavba športovej infraštruktúry pri športovom areáli.	150	rozpočet mesta, MŠ SR, EÚ,	verejný sektor	vysoký/2	mesto Šahy
	Výstavba polyfunkčnej športovej haly pri areáli futbalového štadióna.	750	rozpočet mesta, MŠ SR, EÚ,	verejný sektor	vysoký/2	mesto Šahy
	Vybudovanie dopravného ihriska.	30	rozpočet mesta, MŠ SR, EÚ,	verejný sektor	vysoký/2	mesto Šahy
	Výstavba oválu pre in - line korčuliarov.	250	rozpočet mesta, MŠ SR, EÚ,	verejný sektor	vysoký/2	mesto Šahy
	Dostavba športovej infraštruktúry v lokalite Tabány.	200	rozpočet mesta, MŠ SR, EÚ,	verejný sektor	vysoký/2	mesto Šahy
	Revitalizácia športovísk v areáli štadióna.	100	rozpočet mesta, MŠ SR, EÚ,	verejný sektor	vysoký/2	mesto Šahy
	Revitalizácia cvičného ihriska.	250	rozpočet mesta, MŠ SR, EÚ,	verejný sektor	vysoký/2	mesto Šahy
	Vyudovať viacúčelový športový a športovo-rekreačný areál v lokalite pri ČOV.	750	rozpočet mesta, MŠ SR, EÚ,	verejný sektor	vysoký/2	mesto Šahy
Opatrenie 7.2.2 Vytváranie materiálnych a finančných podmienok na rozvoj výkonnostného a rekreačného športu v meste.						
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Zabezpečenie materiálo-technického a finančného vybavenia.	podľa možností	rozpočet mesta, MŠ SR	verejný sektor	nízky/2	mesto Šahy
Opatrenie 7.2.3 Podpora organizácie športových podujatí regionálneho významu.						
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Zabezpečenie personálnych kapacít.	podľa možností	rozpočet mesta, podnikateľské subjekty	verejný, tretí sektor	nízky/2	mesto, podnikateľské subjekty
	Zabezpečenie materiálo-technického a finančného vybavenia.	podľa možností	rozpočet mesta, podnikateľské subjekty	verejný, tretí sektor	nízky/2	mesto, podnikateľské subjekty
Opatrenie 7.2.4 Podpora športových aktivít zdravotne postihnutých občanov.						
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia

Aktivita	Zabezpečenie materiálo-technického a finančného vybavenia.	podľa možnosti	rozpočet mesta, podnikateľské subjekty	verejný, tretí sektor	nizky/2	mesto, podnikateľské subjekty
Opatrenie 7.2.5	Podporovať talentovanú mládež.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivita	Zabezpečenie materiálo-technického a finančného vybavenia.	podľa možnosti	rozpočet mesta, podnikateľské subjekty	verejný, tretí sektor	nizky/2	mesto, podnikateľské subjekty
Opatrenie 7.2.6	Spolupracovať s občianskymi združeniami, inými právnickými a fyzickými osobami, pôsobiacimi v oblasti telesnej kultúry.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivita	Zabezpečenie personálnych kapacít.	podľa potreby	rozpočet mesta	verejný, tretí sektor	nizky/2	mesto Šahy
Opatrenie 7.2.7	Rozvoj mimoškolskej činnosti – športové kluby, turistika, kultúrne krúžky.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivita	Zabezpečenie priestorového a materiálneho vybavenia.	podľa potreby	rozpočet mesta, podnikateľské subjekty	verejný, tretí sektor	stredný/2	mesto Šahy

	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
Podprogram 7.1. Vzdelávanie										
Cieľ 7.1.										
Projekt 7.1.1										
Projekt 7.1.2										
Projekt 7.1.3										
Projekt 7.1.4										
Projekt 7.1.5										
Projekt 7.1.6										
Projekt 7.1.7										
Podprogram 7.2. Šport										
Cieľ 7.2.										
Projekt 7.2.1										
Projekt 7.2.2										
Projekt 7.2.3										
Projekt 7.2.4										
Projekt 7.2.5										
Projekt 7.2.6										
Projekt 7.2.7										

8.8 PROGRAM 8. KULTÚRA

Strategický zámer						
Trvalé pôsobenie na kultúrne povedomie obyvateľov širokou paletou kultúrnych aktivít organizovaných externými subjektami. Zabezpečenie dôstojných priestorov pre kultúrne aktivity je povinnosť mesta. Prieběžná a kreatívna propagácia podujatí má vplyv na imidž mesto tým aj na cestovný ruch.						
Podprogram 8.1. Kultúrna infraštruktúra, kultúrne a technické pamiatky.						
Cieľ 8.1	Zachovanie kultúro-historického potenciálu mesta a rozvoj kultúrnych, informačných a voľnočasových aktivít v nadväznosti na rozvoj cestovného ruchu na regionálnej a miestnej úrovni.					
Opatrenie 8.1.1	Základná kultúrna infraštruktúra.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Vypracovanie technickej dokumentácie.	150	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	stredný/1	mesto Šahy
	Výstavba nového kultúrneho strediska - Bartók Béla Múvelódési Központ.	2500	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor, príp. súkromný	vysoký/2	mesto Šahy
	Zriadenie mestského kina v priestoroch kultúrneho strediska .	50	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor, príp. súkromný	vysoký/2	mesto Šahy
	Zriadenie menšieho kina v objekte Gymnázia.	50	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor, príp. súkromný	vysoký/2	mesto Šahy
	Rekonštrukcia budovy Csemadoku.	250	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor, príp. súkromný	vysoký/2	mesto Šahy
	Rekonštrukcia budovy daňového úradu	2000	rozpočet mesta,	verejný sektor,	vysoký/2	mesto Šahy

	pre potreby kultúry.		ŠF EÚ	prip. súkromný		
	Rekonštrukcia divadelnej sály (zvuková a svetelná technika, podlaha, nábytok).	Podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor, prip. súkromný	vysoký/2	mesto Šahy
Opatrenie 8.1.2	Múzeá a archeologické lokality.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivita	Rozširovanie expozícií.	150	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký/1	mesto Šahy
Opatrenie 8.1.3	Kultúrno-historické pamiatky.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivita	Rekonštrukcia kultúrnych pamiatok..	1500	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MK SR, súkromné zdroje,	verejný sektor/súkromný sektor	vysoký/1	mesto Šahy
Opatrenie 8.1.4	Organizovanie pravidelných kultúrnych podujatí.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Podpora kultúrnych podujatí.	podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MK SR	verejný sektor	stredný/1	mesto Šahy
	Vybudovanie nového mestského amfiteátra.	50	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MK SR, súkromné zdroje,	verejný sektor/súkromný sektor	vysoký/1	mesto Šahy

Podprogram 8.2. Organizačné zabezpečenie						
Cieľ 8.2	Organizačné zabezpečiť ponuku kultúrnych podujatí v meste.					
Opatrenie 8.2.1	Spracovať kalendár kultúrnych podujatí na celý rok, tento priebežne aktualizovať. Rozšíriť žánrovú ponuku s orientáciou na hodnotný kultúrny prínos.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Personálne a finančné zabezpečenie.	podľa potreby	rozpočet mesta	verejný sektor	nizky/2	mesto Šahy
	Spracovanie kalendár kultúrnych podujatí.	podľa potreby	rozpočet mesta	verejný sektor	nizky/2	mesto Šahy
	Osadenie informačnej tabule o výstavách a expozíciách pred odbočkou k Mestskej galérii a múzeu.	podľa potreby	rozpočet mesta	verejný sektor	nizky/2	mesto Šahy

Podprogram 8.3. Propagácia v oblasti kultúry						
Cieľ 8.3	Vytvorenie podmienok na efektívnu propagáciu mesto v oblasti kultúry.					
Opatrenie 8.3.1	Spracovať globálnu koncepciu „propagácie“ histórie mesto v multimediálnej forme.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Personálne a finančné zabezpečenie.	podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	nizky/2	mesto Šahy
	Spracovanie koncepcie v multimediálnej forme.	podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	nizky/2	mesto Šahy
Opatrenie 8.3.2	Propagácia kultúry na Internete prostredníctvom www stránky mesto.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Finančné zabezpečenie.	1	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	nizky/2	mesto Šahy
	Obsahová analýza www stránky.	podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	nizky/2	mesto Šahy
	Priebežná aktualizácia www stránky.	podľa potreby	rozpočet mesta	verejný sektor	nizky/2	mesto Šahy

	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
Podprogram 8.1. Kultúrna infraštruktúra										
Cieľ 8.1										
Projekt 8.1.1										
Projekt 8.1.2										
Projekt 8.1.3										
Projekt 8.1.4										
Podprogram 8.2. Organizačné zabezpečenie										
Cieľ 8.2										
Projekt 8.2.1										

Podprogram 8.3. Propagácia v oblasti kultúry										
Cieľ 8.3										
Projekt 8.3.1										
Projekt 8.3.3										

8.9 PROGRAM 9. PROPAGÁCIA A CESTOVNÝ RUCH

Strategický zámer						
Budovať goodwill mestoa dosiahnuť, aby sa stala strediskom cestovného ruchu v oblasti športu, kultúry a turistiky.						
Podprogram 9.1. Propagácia mesto						
Cieľ 9.1	Zabezpečiť účinnú propagáciu mesto.					
Opatrenie 9.1.1	Aktualizácia www stránky mesto.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Finančné zabezpečenie.	1	rozpočet mesta, podnikateľské subjekty	verejný sektor	nízky/1	mesto Šahy
	Obsahová analýza www stránky.	podľa potreby	rozpočet mesta, podnikateľské subjekty	verejný sektor	nízky/1	mesto Šahy
	Priebežná aktualizácia www stránky.	podľa potreby	rozpočet mesta,	verejný sektor	nízky/1	mesto Šahy
Opatrenie 9.1.2	Podpora budovania informačných tabúl v meste.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Budovanie a inštalácia tabúl informujúcich o atraktivitách mesta.	podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MH SR	verejný sektor	nízky/1	mesto, podnikateľské subjekty
	Budovanie a inštalácia tabúl propagujúcich kultúrne hodnoty mesta.	3	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MH SR	verejný sektor	nízky/1	mesto, podnikateľské subjekty
Opatrenie 9.1.3	Podpora spolupráce verejného a súkromného sektora pri propagovaní atraktivít regiónu.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Budovanie partnerstiev.	podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MH SR	verejný sektor	nízky/1	mesto, podnikateľské subjekty

Podprogram 9.2. Rekreačno - relaxačné zázemie mesto.						
Cieľ 9.2	Rekreačno- relaxačné zázemie mesto.					
Opatrenie 9.2.1	Modernizácia a výstavba zariadení cestovného ruchu.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Spracovanie technickej dokumentácie.	150	rozpočet mesta, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký/1	mesto Šahy
	Výstavba saunového "sveta".	200	rozpočet mesta, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký/1	mesto Šahy
	Výstavba športovo - rekreačnej zóny v lokalite Homok.	2000	rozpočet mesta, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký/1	mesto Šahy
	Výstavba rozhľadne v lokalite Tešmák	50	rozpočet mesta, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký/1	mesto Šahy
	Osadenie značiek historických budov a zaujímavostí mesta Šahy.	Podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký/1	mesto Šahy
	Vybudovanie nástupného priestoru lesnej rekreačnej zóny v Oľvárskej doline.	20	rozpočet mesta, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký/1	mesto Šahy
	Zriadenie verejného rekreačného priestoru v Preseľanoch, pri sútoku	50	rozpočet mesta, ŠF EÚ, úvery,	verejný sektor	vysoký/1	mesto Šahy

	potoka Kamenec s Ipľom.		iné grantové schémy			
	Vybudovanie verejného rekreačného priestoru v mestskom lesoparku/Pri studničke.	50	rozpočet mesta, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký/1	mesto Šahy

Podprogram 9.3. Cestovný ruch.						
Cieľ 9.3	Podporovať podnikateľské aktivity v cestovnom ruchu.					
Opatrenie 9.3.1	Uzavrieť s podnikateľmi dohody o poskytovaní služieb v agroturistike a cestovnom ruchu a o propagovaní ich služieb obcami.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Zabezpečenie personálnych kapacít.	podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	stredný/1	mesto Šahy
Opatrenie 9.3.2	Podporovať podnikateľské subjekty, neziskové organizácie a inštitúcie pri získavaní finančných prostriedkov z grantov a fondov EÚ.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Zabezpečenie personálnych kapacít.	podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	nizký/1	mesto Šahy

	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
Podprogram 9.1. Propagácia mesta										
Cieľ 9.1										
Projekt 9.1.1										
Projekt 9.1.2										
Podprogram 9.2. Rekreačno - relaxačné zázemie mesta.										
Cieľ 9.2										
Projekt 9.2.1										
Podprogram 9.3. Cestovný ruch.										
Cieľ 9.3										
Projekt 9.3.1										
Projekt 9.3.2										

8.10 PROGRAM 10. ADMINISTRATÍVA A BEZPEČNOSŤ

Strategický zámer						
Vytvoriť podmienky na efektívnu prácu mestského úradu. Vytvoriť vyhovujúce podmienky na poskytovania verejných služieb, estetizácia a funkčnosť miesta kontaktu so zákazníkmi mestského úradu, vytváranie vhodných technických a pracovných podmienok na mestskom úrade. Vytvorenie podmienok na znižovanie kriminality v meste a ochranu majetku obyvateľov a ostatných subjektov v meste.						
Podprogram 10.1. Administratíva						
Cieľ 10.1.	Zabezpečiť rozvoj administratívnej infraštruktúry a podmienok na výkon samosprávnych funkcií v meste					
Opatrenie 10.1.1	Rekonštrukcia infraštruktúry miestnej samosprávy a štátnej správy.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Spracovanie technickej dokumentácie.	50	rozpočet mesta, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	nizký/1	mesto Šahy
	Rekonštrukcia budovy mestského úradu.	1500	rozpočet mesta, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký/2	mesto Šahy
	Výstavba kancelárie prvého kontaktu.	20	rozpočet mesta, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký/2	mesto Šahy
	Centralizovanie inštitúcií – daňový úrad, úrad práce v budove MsÚ.	50	rozpočet mesta, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký/2	mesto Šahy
	Rozšírenie úradných dní klientskeho centra – oddelenie dokladov a živnostenské oddelenie na min 2 dni v týždni.	Podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký/2	mesto Šahy

Podprogram 10.2. Bezpečnosť						
Cieľ 10.2.		Vytvorenie podmienok na znižovanie kriminality v meste a ochranu majetku obyvateľov a ostatných subjektov v meste.				
Opatrenie 10.2.1		Rozšírenie a modernizácia kamerového systému.				
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Realizácia kamerového systému v okrajových častiach mesta.	50	rozpočet mesta, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný, súkromný sektor	stredný/1	mesto Šahy
	Inštalácia fotopascí na problematických miestach v meste.	2	rozpočet mesta, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný, súkromný sektor	nízky/1	mesto Šahy
Opatrenie 10.2.2		Zvyšovanie bezpečnosti v meste.				
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Rozšírenie kapacít mestskej polície.	podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	nízky/1	mesto Šahy
	Preventívno-výchovné aktivity zamerané na elimináciu sociálno-patologických javov v rámci ochrany verejného poriadku	podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	nízky/1	mesto Šahy
	Prehodnotiť stav a využiteľnosť budov majetku a ich následná rekonštrukcia, využitie, poprípade asanácia a zabezpečenie bezbariérovosti..	podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	nízky/1	mesto Šahy

	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
Podprogram 10.1. Administratíva										
Cieľ 10.1.										
Projekt 10.1.1										
Projekt 10.1.2										
Podprogram 10.2. Bezpečnosť										
Cieľ 10.2.										
Projekt 10.2.1										

8.11 PROGRAM 11. INFORMATIZÁCIA MESTA

Strategický zámer						
Zabezpečenie technických podmienok pre rozvoj informačnej spoločnosti. Umožniť obyvateľom využívať on-line elektronické služby samosprávy. Vytvoriť vhodné podmienky na prechod na e-government na lokálnej úrovni (e-vote, e-services, ...). Umožniť obyvateľom mesto a pracovníkom samosprávy zvyšovať svoje počítačové vedomie a zručnosti.						
Podprogram 11.1. Budovanie a rozvoj informačnej infraštruktúry, efektívna verejná správa.						
Cieľ 11.1		Zabezpečiť technické podmienky na prechod samosprávy na nový typ vládnutia - e - government.				
Opatrenie 11.1.1		Rozvoj infraštruktúry informačných systémov samosprávy.				
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Technické zabezpečenie IS.	15	rozpočet mesta, ŠF EÚ, zdroje neziskových organizácií	verejný sektor	stredný/1	mesto Šahy
	Vybudovanie bezplatného pripojenia Wifi (vybudovanie prístupových bodov) na verejných priestranstvách v meste Šahy.	10	rozpočet mesta, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	nízky/1	mesto Šahy
	Výstavba Informačného KIOSKU - elektronická úradná tabuľa.	15	rozpočet mesta, ŠF EÚ, zdroje neziskových organizácií	verejný sektor	stredný/1	mesto Šahy
	Výstavba optickej siete.	1000	rozpočet mesta, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	nízky/1	mesto Šahy
Opatrenie 11.1.2		Zavádzanie efektívnych elektronických služieb poskytovaných na úrovni samosprávy.				

		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Tvorba aplikačného softwaru na zabezpečenie e – služieb v meste.	15	rozpočet mesta	verejný sektor	stredný/2	mesto Šahy
	Tvorba SW na realizáciu e-vote na miestnej úrovni.	5	rozpočet mesta	verejný sektor	stredný/2	mesto Šahy

Podprogram 11.2. Počítačová gramotnosť.						
Cieľ 11.2	Zvýšenie počítačovej gramotnosti obyvateľov a pracovníkov samosprávy.					
Opatrenie 11.2.1	Podpora zvyšovania počítačového vedomia u pracovníkov samosprávy.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Realizácia kurzov na získanie ECDL spôsobilosti pre pracovníkov miestnej samosprávy.	podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ, zdroje neziskových organizácií	verejný sektor	žiadny/1	mesto Šahy
Opatrenie 11.2.2	Podpora zvyšovania počítačového vedomia u obyvateľov mesta.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Realizácia kurzov na zvyšovanie počítačového vedomia u obyvateľov mesta.	podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ, zdroje neziskových organizácií	verejný sektor	nízky/1	mesto, n.o.
	Realizácia kurzov na obsluhu a používanie mestského informačného a komunikačného systému.	podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ, zdroje neziskových organizácií	verejný sektor	nízky/1	mesto, n.o.
Opatrenie 11.2.3	Podpora vzdelávacích aktivít zameraných na zvyšovanie zručností a vedomostí o internete a motiváciu k používaniu internetu a elektronických služieb.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Realizácia kurzov na zvyšovanie vedomostí o internete.	podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ, zdroje neziskových organizácií	verejný sektor	nízky/1	mesto, n.o.

	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
Podprogram 11.1. Budovanie a rozvoj informačnej infraštruktúry.										
Cieľ 11.1										
Projekt 11.1.1										
Projekt 11.1.2										
Podprogram 11.2. Počítačová gramotnosť.										
Cieľ 11.2										
Projekt 11.2.1										
Projekt 11.2.2										
Projekt 11.2.3										

**Finančná časť Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Šahy
2022 - 2031**

9 FINANČNÝ PLÁN PROGRAMU

Jednou z kľúčových otázok pre realizáciu programu rozvoja je schopnosť mesta v priebehu jeho realizácie zaistiť zdroje potrebné na jeho financovanie. Tieto zdroje vznikajú vo viacerých sférach – v súkromnom sektore, verejnej správe, ide tiež o zdroje zahraničné, najmä o prostriedky Európskej únie. Dôležitým zdrojom budú, po dokončení reformy verejnej správy a uskutočnení daňovej reformy, vlastné prostriedky. V dôsledku neexistencie nevyhnutných podkladových údajov pre stanovenie finančného rámca, v ktorom by sa mal program rozvoja v strednodobom horizonte pohybovať, je výška prostriedkov potrebná na realizáciu jednotlivých opatrení a aktivít stanovená len orientačne. Táto časť bude konkretizovaná v závislosti od reálneho čerpania finančných príspevkov zo štrukturálnych fondov, možností mestského rozpočtu atď.

Formulár č. F 5 – Indikatívny rozpočet - sumarizácia

tis. €	Rok										
	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	Spolu
I. Hospodárska politika	2467,8	3862,8	6532,8	6532,8	6745,3	5537,8	2577,0	2577,0	250,1	62,6	37146,0
PROGRAM 1. HOSPODÁRSTVO A VEDECKO.....	807,5	807,5	2732,5	2732,5	1925,0	1925,0	62,5	62,5	62,5	62,5	11180,0
PROGRAM 2. DOPRAVA A KOMUNIKÁCIE	652,7	652,7	1322,7	1322,7	1197,7	1197,7	201,9	201,9			6750,0
PROGRAM 3. TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA	315,0	1075,0	1177,5	1177,5	2987,5	2415,0	2312,5	2312,5	187,5		13960,0
PROGRAM 9. PROPAGÁCIA A CESTOVNÝ RUCH	1,6	631,6	630,1	630,1	630,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	2524,0
PROGRAM 10. ADMINISTRATÍVA A BEZPEČNOSŤ	431,0	431,0	405,0	405,0							1672,0
PROGRAM 11. INFORMATIZÁCIA MESTA	260,0	265,0	265,0	265,0	5,0						1060,0
II. Sociálna politika	5816,4	6368,9	6631,4	6491,4	1833,9	1421,4	1158,9	1158,9	525,1	525,1	31931,0
PROGRAM 6. SOCIÁLNE SLUŽBY A ZDRAVOTN.	1158,8	1158,8	1158,8	1158,8	1158,8	1158,8	1158,8	1158,8	525,0	525,0	10320,0
PROGRAM 7. VZDELÁVANIE A ŠPORT	3395,0	3535,0	3797,5	3657,5	262,5	262,5					14910,0
PROGRAM 8. KULTÚRA	1262,6	1675,1	1675,1	1675,1	412,6	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	6701,0
III. Environmentálna politika	2444,5	3251,8	3280,6	3280,6	871,1	644,1	580,3	0,0	0,0	0,0	14353,0
PROGRAM 4. ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO	2404,3	2404,3	2404,3	2404,3							9617,0
PROGRAM 5. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE	40,3	847,6	876,3	876,3	871,1	644,1	580,3				4736,0
Zdroj: vlastné spracovanie											

Vychádzajúc z vyššie zadefinovaných cieľov, priorít a opatrení a na základe auditu pripravovaných Projektových zámerov v réžii samosprávy, podnikateľskej sféry či neziskových a iných organizácií bol vypracovaný plán realizácie programu. Definuje, z akých prostriedkov by sa mali tieto zábery realizovať, kto by mal byť žiadateľom, určuje predpokladané časové rámce v **tis. €**.

Pravidlá financovania cieľa investovanie do zamestnanosti a rastu – pre prijímateľov v rámci menej rozvinutých regiónov (všetky kraje sr s výnimkou bratislavského kraja) a pre prijímateľov kohézneho fondu

K podielu EFRR, ESF+, FST a KF vo výške 85,00 % (70,00 % pre technickú pomoc) z celkových oprávnených výdavkov je priradené spolufinancovanie zo štátneho rozpočtu v závislosti od kategórie prijímateľa a miesta realizácie/implementácie operácií (platí len pre základné pravidlá financovania pre KF).

Prehľad pravidiel financovania v rámci menej rozvinutých regiónov a KF podľa jednotlivých zdrojov financovania a kategórie prijímateľov sú v nasledujúcich tabuľkách.

Tabuľka Základné pravidlá financovania pre EFRR, ESF+ a FST

Zdroj financovania		Katégoria prijímateľa	1 a) vybrané subjekty štátnej správy	1 b) ostatné subjekty mimo pravidiel štátnej pomoci a pomoci de minimis	1 c) subjekty, ktorým sa poskytuje štátna pomoc alebo pomoc de minimis
Zdroje EÚ		EFRR ESF+ FST	85,00 %	85,00 %	x,xx %
Národné zdroje		Štátny rozpočet	15,00 %	7,00 %	y,yy %
		Prijímateľ	0,00 %	8,00 %	z,zz %
Celkové oprávnené výdavky		Spolu	100,00 %	100,00 %	100,00 %

Tabuľka Základné pravidlá financovania pre KF

Zdroj financovania		Katégoria prijímateľa	1 a) vybrané subjekty štátnej správy	1 b) ostatné subjekty mimo pravidiel štátnej pomoci a pomoci de minimis celé územie SR s výnimkou okresu Bratislava	1 c) subjekty, ktorým sa poskytuje štátna pomoc alebo pomoc de minimis
Zdroje EÚ		KF	85,00 %	85,00 %	x,xx %
Národné zdroje ⁵		Štátny rozpočet	15,00 %	7,00 %	y,yy %
		Prijímateľ	0,00 %	8,00 %	z,zz %
Celkové oprávnené výdavky		Spolu	100,00 %	100,00 %	100,00 %

Podiel prijímateľa vykonávajúceho hospodársku činnosť, t. j. podniky podľa čl. 107 Zmluvy o fungovaní EÚ v platnom znení bez ohľadu na právny status, v rámci schém pomoci de minimis/štátnej pomoci resp. podľa pravidiel pomoci de minimis/štátnej pomoci (subjekt v zmysle časti 1 písm. c)) sa stanovuje v súlade s aplikovanou výškou intenzity pomoci definovanou v príslušnej schéme resp. pravidlách pomoci de minimis/štátnej pomoci. V prípade, ak intenzita pomoci presahuje maximálnu výšku finančného príspevku z EÚ, bude tento rozdiel dofinancovaný zo štátneho rozpočtu.

Národné verejné zdroje zahŕňajú zdroje štátneho rozpočtu a zdroje prijímateľa zo sektora verejnej správy.

Prijímateľ, ktorý je podľa § 3 ods. 1 zákona č. 523/2004 Z. z. zapísaný a zaradený v registri organizácií, alebo v zozname subjektov verejnej správy vedenom Štatistickým úradom SR medzi subjekty verejnej správy v súlade s jednotnou metodikou platnou pre EÚ (ESA 2010), vykazuje vlastné zdroje na spolufinancovanie ako verejné zdroje. Ostatní prijímatelia vykazujú vlastné zdroje na spolufinancovanie ako súkromné zdroje.

Tabuľka Pravidlá financovania pre podporu pre najodkázanejšie osoby z ESF+ (čl. 10 nariadenia (EÚ) 2021/1057)

Zdroj financovania		Katégoria prijímateľa	1 a) vybrané subjekty štátnej správy	1 b) ostatné subjekty mimo pravidiel štátnej pomoci a pomoci de minimis	1 c) subjekty, ktorým sa poskytuje štátna pomoc alebo pomoc de minimis ⁴
Zdroje EÚ		ESF+	90,00 %	90,00 %	x,xx %
Národné zdroje ⁵		Štátny rozpočet	10,00 %	2,00 %	y,yy %
		Prijímateľ ⁶	0,00 %	8,00 %	z,zz %
Celkové oprávnené výdavky		Spolu	100,00 %	100,00 %	100,00 %

Tabuľka Pravidlá financovania pre podporu oblasti sociálnej inovácie z ESF+ (čl. 14 nariadenia (EÚ) 2021/1057)

Zdroj financovania		Katégoria prijímateľa	1 a) vybrané subjekty štátnej správy	1 b) ostatné subjekty mimo pravidiel štátnej pomoci a pomoci de minimis	1 c) subjekty, ktorým sa poskytuje štátna pomoc alebo pomoc de minimis ⁴
Zdroje EÚ		ESF+	95,00 %	95,00 %	x,xx %
Národné zdroje ⁵		Štátny rozpočet	5,00 %	0,00 %	y,yy %
		Prijímateľ ⁶	0,00 %	5,00 %	z,zz %
Celkové oprávnené výdavky		Spolu	100,00 %	100,00 %	100,00 %

Tabuľka Pravidlá financovania technickej pomoci v rámci menej rozvinutých regiónov (všetky kraje SR s výnimkou Bratislavského kraja) a KF

Zdroj financovania		Katégoria prijímateľa	1 a) vybrané subjekty štátnej správy	1 b) ostatné subjekty mimo pravidiel štátnej pomoci a pomoci de minimis ⁴
Zdroje EÚ		EFRR ESF+ FST KF	70,00 %	70,00 %
Národné zdroje		Štátny rozpočet	30,00 %	22,00 %
		Prijímateľ	0,00 %	8,00 %
Celkové oprávnené výdavky		Spolu	100,00 %	100,00 %

V rámci projektov vybraných prijímateľov kategórie 1b) sa aplikujú špecifické pravidlá financovania (nasledujúca tabuľka). Ide o :

- verejné vysoké školy/univerzity a verejné výskumné inštitúcie, ktoré realizujú operácie národného významu, t. j. projekty implementované v rámci špecifického cieľa RSO1.1 Rozvoj a rozšírenie výskumných a inovačných kapacít a využívanie pokročilých technológií a špecifických cieľov/opatrení/aktivít Programu Slovensko zameraných na podporu vedy, výskumu a inovácií, ktoré budú špecifikované a doplnené do tohto materiálu na základe finálnej verzie Programu Slovensko;
- **prijímateľov územnej samosprávy – obce/mestá, ktoré sú identifikované v aktuálnom vydaní Atlasu rómskych komunít s prítomnosťou rómskych osídlení, pričom konkrétny zoznam oprávnených žiadateľov, zostavený na základe vybraných objektívnych kritérií zaostávajú a marginalizácie, bude určený výzvou/vyzvaním vyhlásenou/vyhláseným poskytovateľom. Kritéria budú určené v závislosti od obsahového zamerania výzvy/vyzvania. Zoznam vybraných špecifických cieľov/opatrení/aktivít Programu Slovensko, v rámci vyčlenenej indikatívnej alokácie pre marginalizované rómske komunity, bude špecifikovaný a do tohto materiálu doplnený na základe finálnej verzie Programu Slovensko;**
- prijímateľov projektov zameraných na financovanie aktivít so 100 % koeficientom na výpočet podpory poskytovanej na ciele v oblasti zmeny klímy. Zoznam vybraných špecifických cieľov/opatrení/aktivít Programu Slovensko bude špecifikovaný a do tohto materiálu doplnený na základe finálnej verzie Programu Slovensko;
- prijímateľov v rámci projektov ESF+, ktorí sú registrovaní ako poskytovatelia sociálnych služieb podľa zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov. Ide o projekty v rámci cieľa politiky 4/priorita 5 Programu Slovensko;
- prijímateľov, školy a školské zariadenia zaradené do siete škôl a školských zariadení SR, ktoré majú oprávnenie uskutočňovať výchovu a vzdelávanie podľa zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov, v rámci projektov ESF+.

Tabuľka Špecifické pravidlá financovania pre EFRR, ESF+, FST a KF

Zdroj financovania	Kategória prijímateľa	1 a) vybrané subjekty štátnej správy	1 b) ostatné subjekty mimo pravidiel štátnej pomoci a pomoci de minimis	1 c) subjekty, ktorým sa poskytuje štátna pomoc alebo pomoc de minimis
Zdroje EÚ	EFRR ESF+ FST KF	85,00 %	85,00 %	x,xx %
Národné zdroje	Štátny rozpočet	15,00 %	15,00 %	y,yy %
	Prijímateľ	0,00 %	0,00 %	z,zz %
Celkové oprávnené výdavky	Spolu	100,00 %	100,00 %	100,00 %

Pravidlá financovania v rámci projektov cieľa politiky 4/priority 5/špecifického cieľa k) zlepšovanie rovného a včasného prístupu ku kvalitným, udržateľným a cenovo dostupným službám vrátane služieb, ktoré podporujú prístup k bývaniu a individualizovanú starostlivosť vrátane zdravotnej starostlivosti; modernizácia systémov sociálnej ochrany, vrátane podpory prístupu k sociálnej ochrane, s osobitným zameraním na deti a znevýhodnené skupiny; zlepšovanie prístupnosti, a to aj pre osoby so zdravotným postihnutím, účinnosti a odolnosti systémov zdravotnej starostlivosti a služieb dlhodobej starostlivosti Programu Slovensko pre subjekty vykonávajúce opatrenia sociálnej ochrany detí a sociálnej kurately

Zdroj financovania	Kategória prijímateľa	1 a) vybrané subjekty štátnej správy	1 b) ostatné subjekty mimo pravidiel štátnej pomoci a pomoci de minimis	1 c) subjekty, ktorým sa poskytuje štátna pomoc alebo pomoc de minimis
Zdroje EÚ	ESF+	85,00 %	85,00 %	x,xx %
Národné zdroje	Štátny rozpočet	15,00 %	10,00 %	y,yy %
	Prijímateľ	0,00 %	5,00 %	z,zz %
Celkové oprávnené výdavky	Spolu	100,00 %	100,00 %	100,00 %

Integrovaný územný rozvoj bude podporovaný z fondov Európskej únie v súlade s článkom 22 Návrhu nariadenia o EFRR, ESF+, KF a ENFR. Podpora bude:

- určená pre rozvoj jasne zadefinovaného územia (bez obmedzenia od lokálnej, cez sub-regionálnu až po regionálnu úroveň),
- vychádzať z integrovanej stratégie jeho rozvoja, tzv. Integrovanej územnej stratégie,
- založená na integrácii rôznorodých operácií v rámci investičných balíkov.

Komplementarita s vnútroštátnymi nástrojmi podpory

K napĺňaniu cieľov jednotlivých priorít SPR budú komplementárne prispievať aj zdroje z rôznych vnútroštátnych nástrojov. V súčasnosti existujúce vnútroštátne nástroje podpory majú obmedzenú platnosť, tzn. nie je možné potvrdiť, že budú využívané počas celého obdobia 2021 – 2027. Ide napr. o nasledovné komplementárne zdroje:

CP 3 – dotácie na podporu cyklo dopravy a cykloturistiky (zákon č. 151/2019 Z. z. o podpore **rozvoja cyklistickej dopravy a cykloturistiky**, trvalý finančný mechanizmus na implementáciu Národnej stratégie **rozvoja cyklistickej dopravy a cykloturistiky**, zákon č. 300/2008 Z. z. o organizácii a podpore športu, zákon č. 91/2010 Z. z. o podpore cestovného ruchu, ako aj zákon č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja,

CP 4 – programy realizované Ústredím práce sociálnych vecí a rodiny alebo úradom práce (prístup k zamestnaniu), dotácia v pôsobnosti Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR, dotácie a programy Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR (dotácie na rozvoj, sociálna podpora žiakov, vedecké činnosti, **regionálne školstvo**), dotácia na podporu rozvoja **sociálnych služieb a v oblasti sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately**, dotácia na obstaranie nájomných bytov, určených na sociálne bývanie, dotácia na podporu **rozvoja sociálnych služieb** a pod.,

CP 5 – zákon č. 91/2010 Z. z. o podpore cestovného ruchu, Fond na podporu športu a **príspevky a dotácie na rozvoj športu** v zmysle Zákona o športe č. 440/2015 Z. z., program **Ministerstva kultúry SR „Obnovme si svoj dom“**, **Fond na podporu umenia**. Dotácie MIRRI SR v zmysle zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov.

Komplementárnosť a synergie medzi fondmi, na ktoré sa vzťahuje Partnerská dohoda, AMIF, ISF, BMVI, a inými nástrojmi Únie

V rámci **Cieľa politiky 3** sa predpokladá komplementarita s nástrojom, programom resp. fondom:

Plán obnovy a odolnosti SR v oblasti železničnej infraštruktúry (TEN-T, ako aj regionálne trate), synergie budú nastavené na úrovni projektov.

Horizont Európa v oblasti udržateľnej a inteligentnej mobility.

Nástroj na prepájanie Európy v oblasti financovania dopravnej infraštruktúry a v oblasti nízkoúhlíkovej mobility.

Ciele v oblasti modernizácie a výstavby infraštruktúry vnútrozemskej vodnej dopravy sa budú realizovať prostredníctvom tohto nástroja.

V rámci **Cieľa politiky 4** sa predpokladá komplementarita s nástrojom, programom resp. fondom:

Plán obnovy a odolnosti SR v oblasti zdravotnej starostlivosti (dlhodobá sociálno-zdravotná starostlivosť a starostlivosť o duševné zdravie) a zároveň v oblasti vzdelávania (inkluzívne vzdelávanie na všetkých stupňoch, zmena kurikula, dobudovanie školskej infraštruktúry).

Erasmus+ v oblasti investícií do vzdelávania a odbornej prípravy, vrátane inklúzie a celoživotného vzdelávania.

EU4Health v oblasti zlepšenia kvality a dostupnosti zdravotnej starostlivosti.

Fond pre azyl, migráciu a **integráciu v oblasti zvyšovania sociálno-ekonomickej integrácie marginalizovaných skupín** a štátnych príslušníkov tretích krajín.

Fond pre vnútornú bezpečnosť v oblasti predchádzania a boja proti drogovej kriminalite, ale aj predchádzania a boja proti radikalizácii.

V rámci **Cieľa politiky 5** sa predpokladá komplementarita s nástrojom, programom resp. fondom:

Horizont Európa v oblasti zvýšenia bezpečnosti obyvateľov a návštevníkov miest a obcí, a to v oblastiach ochrany zdravia, života a majetku občanov a prevencie kriminality.

Kreatívna Európa v oblasti rozvoja kultúrneho dedičstva.

Erasmus+ v oblasti podpory rozvoja menej rozvinutých regiónov prostredníctvom vzdelávania a odbornej prípravy.

Fond pre vnútornú bezpečnosť v oblasti zabezpečenia bezpečnosti pre občanov

9.1 PROGRAM 1. HOSPODÁRSTVO A VEDECKO-TECHNICKÝ ROZVOJ

Predpokladaná štruktúra finančných zdrojov (tis. €)									
Ciele	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
Cieľ 1.1	Finančne, legislatívne a technicky podporovať malé a stredné podnikanie zo strany obce.								
Opatrenie 1.1.4	1 000	1 000	750	250	200	0	50	0	0
Cieľ 1.2	Zabezpečiť rozvoj tradičných remesiel v obci.								
Opatrenie 1.2.1	250	250	188	63	50	0	13	0	0
Opatrenie 1.2.2	7 700	5 005	3 754	1 251	1 251	0	0	2 695	0
Cieľ 1.4	Zvýšenie energetickej efektívnosti na strane výroby aj spotreby a zavádzanie progresívnych technológií v energetike.								
Opatrenie 1.4.1	2 230	2 230	1 115	1 115	446	0	669	0	0
Spolu	11 180	8 485	5 806	2 679	1 947	0	732	2 695	0

Časový horizont čerpania zdrojov (tis. €)									
Rok	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
	Národné verejné zdroje spolu			Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje	H	CH	
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
2022	807,50	808	466	341	162	0	180	0	0
2023	807,50	808	466	341	162	0	180	0	0
2024	2732,50	2059	1405	654	474	0	180	674	0
2025	2732,50	2059	1405	654	474	0	180	674	0
2026	1925,00	1251	938	313	313	0	0	674	0
2027	1925,00	1251	938	313	313	0	0	674	0
2028	62,50	63	47	16	13	0	3	0	0
2029	62,50	63	47	16	13	0	3	0	0
2030	62,50	63	47	16	13	0	3	0	0
2031	62,50	63	47	16	13	0	3	0	0
Spolu	11180,00	8485	5806	2679	1947	0	732	2695	0

Zdroje financovania EÚ

Operačný program Slovensko

Plán obnovy a odolnosti

Nórske fondy

...

Ciele PD SR

Cieľ politiky	Oblasť podpory
1. Inteligentnejšia Európa	Podpora opatrení na rozšírenie výskumných a inovačných kapacít a využívania pokročilých technológií

2. Ekologickejšia nízkouhlíková Európa	Podpora budovania ľudských zdrojov vo výskume a vývoji Podpora budovania a modernizácie centrálnej infraštruktúry prevýskum a vývoj Podpora účasti slovenských subjektov v Európskom výskumnom a inovačnom priestore Využívanie výhod digitalizácie pre občanov, podniky a vlády Podpora rozvoja digitálneho a údajového hospodárstva a digitálna transformácia širšej ekonomiky, výskum a vývoj a aplikovanie moderných technológií s cieľom zvyšovať inovatívnu výkonnosť Slovenska a eliminovanie negatívneho dopadu digitalizácie na spoločnosť Modernizácia poskytovania verejných služieb Podpora budovania inteligentných regiónov a miest Podpora digitálnej pripojiteľnosti Posilnenie rastu a konkurencieschopnosti najmä malých a stredných podnikov, vrátane produktívnych investícií Podpora malého a stredného podnikania Internacionalizácia malého a stredného podnikania Podpora sieťovania podnikateľských subjektov Rozvoj zručnosti pre inteligentnú špecializáciu, priemyselnú transformáciu a podnikanie – ľudské zdroje pre inovatívne Slovensko a EÚ Podpora kvality terciárneho vzdelávania orientovaného na pracovný trh Digitálne a podnikateľské zručnosti Podpora opatrení na zlepšovanie energetickej efektívnosti a zníženia emisií skleníkových plynov Podpora využívania energie z obnoviteľných zdrojov Rozvoj inteligentných energetických systémov, sietí a uskladnenia mimo TEN-e Podpora adaptácie na zmenu klímy, prevencie rizík a odolnosti voči katastrofám Zlepšenie kvality vôd a stavu v zásobovaní vodou a čistení odpadových vôd Prechod na obehové hospodárstvo s dôrazom na odpadové hospodárstvo Zlepšenie ochrany prírody, krajiny, biodiverzity a ekosystémových služieb, Zabezpečenie prieskumu, sanácie a monitorovania environmentálnych záťaží Zlepšenie kvality ovzdušia Podpora udržateľnej multimodálnej mestskej mobility Prioritné oblasti podpory z ENRAF: podpora udržateľného rybárstva a ochrany vodných biologických zdrojov, podpora udržateľných akvakultúrnych činností, ako aj spracovania produktov rybolovu a akvakultúry a uvádzania týchto produktov na trh Umožniť regiónom a ľuďom riešiť sociálne, zamestnanecké, hospodárske a environmentálne vplyvy prechodu k cieľu Únie v oblasti klímy a klimaticky neutrálneho hospodárstva do roku 2050 na základe Parížskej dohody
	Fond spravodlivej transformácie (FST)

Zdroj: Oznámenie o strategickom dokumente, Partnerská dohoda 2021 - 2027, s.7 - 8, 2020.

9.2 PROGRAM 2. DOPRAVA A KOMUNIKÁCIE

Predpokladaná štruktúra finančných zdrojov (tis. €)									
Ciele	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
Cieľ 2.1	Rozvoj dopravnej infraštruktúry								
Opatrenie 2.1.1	1 800	1 800	1 350	450	360	0	90	0	0
Opatrenie 2.1.3	2 680	2 680	2 010	670	536	0	134	0	0
Opatrenie 2.1.4	595	595	446	149	119	0	30	0	0
Opatrenie 2.1.5	155	155	116	39	31	0	8	0	0
Opatrenie 2.1.6	500	500	375	125	100	0	25	0	0
Cieľ 2.2	Zabezpečenie dopravného spojenia hromadnou autobusovou dopravou, prípadne železničnou dopravou.								
Opatrenie 2.2.1	1 020	1 020	765	255	204	0	51	0	0
Spolu	6750	6750	5063	1688	1350	0	338	0	0

Časový horizont čerpania zdrojov (tis. €)				
Rok	Oprávnené	Verejné zdroje	Súkromné	EIB

	náklady spolu	Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje				zdroje	
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
				D=E+F+G	E	F	G		
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
2022	652,71	653	490	163	131	0	33	0	0
2023	652,71	653	490	163	131	0	33	0	0
2024	1322,71	1323	992	331	265	0	66	0	0
2025	1322,71	1323	992	331	265	0	66	0	0
2026	1197,71	1198	898	299	240	0	60	0	0
2027	1197,71	1198	898	299	240	0	60	0	0
2028	201,88	202	151	50	40	0	10	0	0
2029	201,88	202	151	50	40	0	10	0	0
2030	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2031	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
Spolu	6750,00	6750	5063	1688	1350	0	338	0	0

Zdroje financovania EÚ

Operačný program Slovensko

Plán obnovy a odolnosti

Nórske fondy

...

Ciele PD SR

Cieľ politiky	Oblasť podpory
2. Ekologickejšia nízkouhlíková Európa	Podpora opatrení na zlepšovanie energetickej efektívnosti a zníženia emisií skleníkových plynov Podpora využívania energie z obnoviteľných zdrojov Rozvoj inteligentných energetických systémov, sietí a uskladnenia mimo TEN-e Podpora adaptácie na zmenu klímy, prevencie rizík a odolnosti voči katastrofám Zlepšenie kvality vôd a stavu v zásobovaní vodou a čistení odpadových vôd Prechod na obehové hospodárstvo s dôrazom na odpadové hospodárstvo Zlepšenie ochrany prírody, krajiny, biodiverzity a ekosystémových služieb, Zabezpečenie prieskumu, sanácie a monitorovania environmentálnych záťaží Zlepšenie kvality ovzdušia Podpora udržateľnej multimodálnej mestskej mobility
	Prioritné oblasti podpory z ENRAF: podpora udržateľného rybárstva a ochrany vodných biologických zdrojov, podpora udržateľných akvakultúrnych činností, ako aj spracovania produktov rybolovu a akvakultúry a uvádzania týchto produktov na trh Umožniť regiónom a ľuďom riešiť sociálne, zamestnanecké, hospodárske a environmentálne vplyvy prechodu k cieľu Únie v oblasti klímy a klimaticky neutrálneho hospodárstva do roku 2050 na základe Parížskej dohody
Fond spravodlivej transformácie (FST)	

Zdroj: Oznámenie o strategickom dokumente, Partnerská dohoda 2021 - 2027, s.7 - 8, 2020.

9.3 PROGRAM 3. TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA

Predpokladaná štruktúra finančných zdrojov (tis. €)									
Ciele	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
Cieľ 3	Zabezpečiť rozvoj a rekonštrukciu technickej infraštruktúry v meste.								
Opatrenie 3.2	1 260	1 260	945	315	252	0	63	0	0

Opatrenie 3.5	750	750	563	188	150	0	38	0	0
Opatrenie 3.6	410	410	308	103	82	0	21	0	0
Opatrenie 3.7	1 010	1 010	758	253	202	0	51	0	0
Opatrenie 3.8	8 500	8 500	6 375	2 125	1 700	0	425	0	0
Spolu	13 960	13 960	10 470	3 490	2 792	0	698	0	0

Časový horizont čerpania zdrojov (tis. €)									
Rok	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
	Národné verejné zdroje spolu			Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje	H	CH	
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
2022	315,00	315	236	79	63	0	16	0	0
2023	1075,00	1075	806	269	215	0	54	0	0
2024	1177,50	1178	883	294	236	0	59	0	0
2025	1177,50	1178	883	294	236	0	59	0	0
2026	2987,50	2988	2241	747	598	0	149	0	0
2027	2415,00	2415	1811	604	483	0	121	0	0
2028	2312,50	2313	1734	578	463	0	116	0	0
2029	2312,50	2313	1734	578	463	0	116	0	0
2030	187,50	188	141	47	38	0	9	0	0
2031	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
Spolu	13960,00	13960	10470	3490	2792	0	698	0	0

Zdroje financovania EÚ

Operačný program Slovensko

Plán obnovy a odolnosti

Nórske fondy

...

Ciele PD SR

Cieľ politiky	Oblasť podpory
1. Inteligentnejšia Európa	Podpora opatrení na rozšírenie výskumných a inovačných kapacít a využívania pokročilých technológií Podpora budovania ľudských zdrojov vo výskume a vývoji Podpora budovania a modernizácie centrálnej infraštruktúry prevýskum a vývoj Podpora účasti slovenských subjektov v Európskom výskumnom a inovačnom priestore Využívanie výhod digitalizácie pre občanov, podniky a vlády Podpora rozvoja digitálneho a údajového hospodárstva a digitálna transformácia širšej ekonomiky, výskum a vývoj a aplikovanie moderných technológií s cieľom zvyšovať inovatívnu výkonnosť Slovenska a eliminovanie negatívneho dopadu digitalizácie na spoločnosť Modernizácia poskytovania verejných služieb Podpora budovania inteligentných regiónov a miest Podpora digitálnej pripojiteľnosti Posilnenie rastu a konkurencieschopnosti najmä malých a stredných podnikov, vrátane produktívnych investícií Podpora malého a stredného podnikania Internacionalizácia malého a stredného podnikania Podpora sieťovania podnikateľských subjektov Rozvoj zručnosti pre inteligentnú špecializáciu, priemyselnú transformáciu a podnikanie – ľudské zdroje pre inovatívne Slovensko a EÚ Podpora kvality terciárneho vzdelávania orientovaného na pracovný trh Digitálne a podnikateľské zručnosti
2. Ekologickejšia nízkouhlíková Európa	Podpora opatrení na zlepšovanie energetickej efektívnosti a zníženia emisií skleníkových plynov Podpora využívania energie z obnoviteľných zdrojov

	Rozvoj inteligentných energetických systémov, sietí a uskladnenia mimo TEN-e Podpora adaptácie na zmenu klímy, prevencie rizík a odolnosti voči katastrofám Zlepšenie kvality vôd a stavu v zásobovaní vodou a čistení odpadových vôd Prechod na obehové hospodárstvo s dôrazom na odpadové hospodárstvo Zlepšenie ochrany prírody, krajiny, biodiverzity a ekosystémových služieb, Zabezpečenie prieskumu, sanácie a monitorovania environmentálnych záťaží Zlepšenie kvality ovzdušia Podpora udržateľnej multimodálnej mestskej mobility Prioritné oblasti podpory z ENRAF: podpora udržateľného rybárstva a ochrany vodných biologických zdrojov, podpora udržateľných akvakultúrnych činností, ako aj spracovania produktov rybolovu a akvakultúry a uvádzania týchto produktov na trh Umožniť regiónom a ľuďom riešiť sociálne, zamestnanecké, hospodárske a environmentálne vplyvy prechodu k cieľu Únie v oblasti klímy a klimaticky neutrálneho hospodárstva do roku 2050 na základe Parížskej dohody
Fond spravodlivej transformácie (FST)	

Zdroj: Oznámenie o strategickom dokumente, Partnerská dohoda 2021 - 2027, s.7 - 8, 2020.

9.4 PROGRAM 4. ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO

Predpokladaná štruktúra finančných zdrojov (tis. €)									
Ciele	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
Cieľ 4	Nakladanie s komunálnym a drobným stavebným odpadom								
Opatrenie 4.3	20	20	15	5	4	0	1	0	0
Opatrenie 4.4	2 510	2 510	1 883	628	502	0	126	0	0
Opatrenie 4.5	152	152	114	38	30	0	8	0	0
Opatrenie 4.6	6 420	6 420	4 815	1 605	1 284	0	321	0	0
Opatrenie 4.7	515	515	386	129	103	0	26	0	0
Spolu	9 617	9 617	7 213	2 404	1 923	0	481	0	0

Časový horizont čerpania zdrojov (tis. €)									
Rok	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
2022	2404,25	2404	1803	601	481	0	120	0	0
2023	2404,25	2404	1803	601	481	0	120	0	0
2024	2404,25	2404	1803	601	481	0	120	0	0
2025	2404,25	2404	1803	601	481	0	120	0	0
2026	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2027	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2028	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2029	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2030	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2031	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
Spolu	9617,00	9617	7213	2404	1923	0	481	0	0

Zdroje financovania EÚ

Operačný program Slovensko
Plán obnovy a odolnosti

Nórske fondy

...

Ciele PD SR

Cieľ politiky	Oblasť podpory
2. Ekologickejšia nízkouhlíková Európa	Podpora opatrení na zlepšovanie energetickej efektívnosti a zníženia emisií skleníkových plynov Podpora využívania energie z obnoviteľných zdrojov Rozvoj inteligentných energetických systémov, sietí a uskladnenia mimo TEN-e Podpora adaptácie na zmenu klímy, prevencie rizík a odolnosti voči katastrofám Zlepšenie kvality vôd a stavu v zásobovaní vodou a čistení odpadových vôd Prechod na obehové hospodárstvo s dôrazom na odpadové hospodárstvo Zlepšenie ochrany prírody, krajiny, biodiverzity a ekosystémových služieb, Zabezpečenie prieskumu, sanácie a monitorovania environmentálnych záťaží Zlepšenie kvality ovzdušia Podpora udržateľnej multimodálnej mestskej mobility Prioritné oblasti podpory z ENRAF: podpora udržateľného rybárstva a ochrany vodných biologických zdrojov, podpora udržateľných akvakultúrnych činností, ako aj spracovania produktov rybolovu a akvakultúry a uvádzania týchto produktov na trh
5. Európa bližšie k občanom	Budovanie administratívnych a analyticko-strategických kapacít miestnych a regionálnych orgánov Prevencia negatívnych spoločenských javov a vytváranie bezpečného fyzického prostredia obcí, miest a regiónov Regionálna a miestna infraštruktúra pre pohybové aktivity a voľný čas Zlepšovanie manažmentu, služieb a infraštruktúry podporujúcich kultúrne dedičstvo, komunitný rozvoj a udržateľný cestovný ruch Umožniť regiónom a ľuďom riešiť sociálne, zamestnanecké, hospodárske a environmentálne vplyvy prechodu k cieľu Únie v oblasti klímy a klimaticky neutrálneho hospodárstva do roku 2050 na základe Parížskej dohody
Fond spravodlivej transformácie (FST)	

Zdroj: Oznámenie o strategickom dokumente, Partnerská dohoda 2021 - 2027, s.7 - 8, 2020.

9.5 PROGRAM 5. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

Predpokladaná štruktúra finančných zdrojov (tis. €)									
Ciele	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
	Národné verejné zdroje spolu			Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje			
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
Cieľ 5.2	Nakladanie s komunálnym a drobným stavebným odpadom								
Opatrenie 5.2.2	800	800	600	200	160	0	40	0	0
Opatrenie 5.2.3	103	103	77	26	21	0	5	0	0
Cieľ 5.4.	Ochrana a racionálne využívanie vôd, ochrana pred povodňami.								
Opatrenie 5.4.1	255	255	191	64	51	0	13	0	0
Opatrenie 5.4.2	3 482	3 482	2 612	871	696	0	174	0	0
Opatrenie 5.4.3	21	21	16	5	4	0	1	0	0
Opatrenie 5.4.4	70	70	53	18	14	0	3,5	0	0
Opatrenie 5.4.5	5	5	4	1	1	0	0,3	0	0
Spolu	4 736	4 736	3 552	1 184	947	0	237	0	0

Časový horizont čerpania zdrojov (tis. €)									
Rok	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH

2022	40,25	40	30	10	8	0	2	0	0
2023	847,58	848	636	212	170	0	42	0	0
2024	876,33	876	657	219	175	0	44	0	0
2025	876,33	876	657	219	175	0	44	0	0
2026	871,08	871	653	218	174	0	44	0	0
2027	644,08	644	483	161	129	0	32	0	0
2028	580,33	580	435	145	116	0	29	0	0
2029	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2030	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2031	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
Spolu	4736,00	4736	3552	1184	947	0	237	0	0

Zdroje financovania EÚ

Operačný program Slovensko

Plán obnovy a odolnosti

Nórske fondy

...

Ciele PD SR

Cieľ politiky	Oblasť podpory
2. Ekologickejšia nízkouhlíková Európa	Podpora opatrení na zlepšovanie energetickej efektívnosti a zníženia emisií skleníkových plynov Podpora využívania energie z obnoviteľných zdrojov Rozvoj inteligentných energetických systémov, sietí a uskladnenia mimo TEN-e Podpora adaptácie na zmenu klímy, prevencie rizík a odolnosti voči katastrofám Zlepšenie kvality vôd a stavu v zásobovaní vodou a čistení odpadových vôd Prechod na obehové hospodárstvo s dôrazom na odpadové hospodárstvo Zlepšenie ochrany prírody, krajiny, biodiverzity a ekosystémových služieb, Zabezpečenie prieskumu, sanácie a monitorovania environmentálnych záťaží Zlepšenie kvality ovzdušia Podpora udržateľnej multimodálnej mestskej mobility Prioritné oblasti podpory z ENRAF: podpora udržateľného rybárstva a ochrany vodných biologických zdrojov, podpora udržateľných akvakultúrnych činností, ako aj spracovania produktov rybolovu a akvakultúry a uvádzania týchto produktov na trh Umožniť regiónom a ľuďom riešiť sociálne, zamestnanecké, hospodárske a environmentálne vplyvy prechodu k cieľu Únie v oblasti klímy a klimaticky neutrálneho hospodárstva do roku 2050 na základe Parížskej dohody
Fond spravodlivej transformácie (FST)	

Zdroj: Oznámenie o strategickom dokumente, Partnerská dohoda 2021 - 2027, s.7 - 8, 2020.

9.6 PROGRAM 6. SOCIÁLNE SLUŽBY A ZDRAVOTNÍCTVO

Predpokladaná štruktúra finančných zdrojov (tis. €)									
Ciele	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
Cieľ 6.1	Doplniť chýbajúcu infraštruktúru sociálnych zariadení v obci a zvýšiť ich kvalitu.								
Opatrenie 6.1.1	2 650	2 650	1 988	663	530	0	133	0	0
Opatrenie 6.1.2	355	355	266	89	71	0	18	0	0
Opatrenie 6.1.3	150	150	113	38	30	0	8	0	0
Opatrenie 6.1.4	2 245	2 245	1 684	561	449	0	112	0	0
Opatrenie 6.1.5	4 920	4 920	3 690	1 230	984	0	246	0	0

Spolu	10320,00	10320	7740	2580	2064	0	516	0	0
-------	----------	-------	------	------	------	---	-----	---	---

Časový horizont čerpania zdrojov (tis. €)									
Rok	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
	Národné verejné zdroje spolu			Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje	H	CH	
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G		
2022	1158,75	1159	869	290	232	0	58	0	0
2023	1158,75	1159	869	290	232	0	58	0	0
2024	1158,75	1159	869	290	232	0	58	0	0
2025	1158,75	1159	869	290	232	0	58	0	0
2026	1158,75	1159	869	290	232	0	58	0	0
2027	1158,75	1159	869	290	232	0	58	0	0
2028	1158,75	1159	869	290	232	0	58	0	0
2029	1158,75	1159	869	290	232	0	58	0	0
2030	525,00	525	394	131	105	0	26	0	0
2031	525,00	525	394	131	105	0	26	0	0
Spolu	10320,00	10320	7740	2580	2064	0	516	0	0

Zdroje financovania EÚ

Operačný program Slovensko

Plán obnovy a odolnosti

Nórske fondy

...

Ciele PD SR

Cieľ politiky	Oblasť podpory
4. Sociálnejšia Európa	Adaptabilný a prístupný trh práce
	Kvalitné inkluzívne vzdelanie
5. Európa bližšie k občanom	Záruka pre mladých
	Aktívne začlenenie a dostupné služby
Fond spravodlivej transformácie (FST)	Potravinová a materiálna deprivácia
	Sociálne inovácie a experimenty
	Budovanie administratívnych a analyticko-strategických kapacít miestnych a regionálnych orgánov
	Prevenca negatívnych spoločenských javov a vytváranie bezpečného fyzického prostredia obcí, miest a regiónov
	Regionálna a miestna infraštruktúra pre pohybové aktivity a voľný čas
	Zlepšovanie manažmentu, služieb a infraštruktúry podporujúcich kultúrne dedičstvo, komunitný rozvoj a udržateľný cestovný ruch
	Umožniť regiónom a ľuďom riešiť sociálne, zamestnanecké, hospodárske a environmentálne vplyvy prechodu k cieľu Únie v oblasti klímy
	a klimaticky neutrálneho hospodárstva do roku 2050 na základe Parížskej dohody

Zdroj: Oznámenie o strategickom dokumente, Partnerská dohoda 2021 - 2027, s.7 - 8, 2020.

9.7 PROGRAM 7. VZDELÁVANIE A ŠPORT

Predpokladaná štruktúra finančných zdrojov (tis. €)									
Ciele	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH

Cieľ 7.1.	Zabezpečiť rozvoj a údržbu infraštruktúry vzdelávania a zabezpečenie podmienok pre efektívnu vzdelávaciu činnosť v obci.								
Opatrenie 7.1.1	1 250	1 250	938	313	250	0	63	0	0
Opatrenie 7.1.2	3 320	3 320	2 490	830	664	0	166	0	0
Opatrenie 7.1.3	280	280	210	70	56	0	14	0	0
Opatrenie 7.1.4	3 250	3 250	2 438	813	650	0	163	0	0
Opatrenie 7.1.5	1 050	1 050	788	263	210	0	53	0	0
Opatrenie 7.1.6	280	280	210	70	56	0	14	0	0
Cieľ 7.2.	Zabezpečiť trvalé skvalitňovanie vyváženej ponuky výkonnostného a rekreačného športu.								
Opatrenie 7.2.1	5 480	5 480	4 110	1 370	1 096	0	274	0	0
Spolu	14 910	14 910	11 183	3 728	2 982	0	746	0	0

Časový horizont čerpania zdrojov (tis. €)									
Rok	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
	Národné verejné zdroje spolu			Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje	H	CH	
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
2022	3395,00	3395	2546	849	679	0	170	0	0
2023	3535,00	3535	2651	884	707	0	177	0	0
2024	3797,50	3798	2848	949	760	0	190	0	0
2025	3657,50	3658	2743	914	732	0	183	0	0
2026	262,50	263	197	66	53	0	13	0	0
2027	262,50	263	197	66	53	0	13	0	0
2028	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2029	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2030	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2031	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
Spolu	14910,00	14910	11183	3728	2982	0	746	0	0

Zdroje financovania EÚ

Operačný program Slovensko

Plán obnovy a odolnosti

Nórske fondy

...

Ciele PD SR

Cieľ politiky	Oblasť podpory
1. Inteligentnejšia Európa	Podpora opatrení na rozšírenie výskumných a inovačných kapacít a využívania pokročilých technológií Podpora budovania ľudských zdrojov vo výskume a vývoji Podpora budovania a modernizácie centrálnej infraštruktúry pre výskum a vývoj Podpora účasti slovenských subjektov v Európskom výskumnom a inovačnom priestore Využívanie výhod digitalizácie pre občanov, podniky a vlády Podpora rozvoja digitálneho a údajového hospodárstva a digitálna transformácia širšej ekonomiky, výskum a vývoj a aplikovanie moderných technológií s cieľom zvyšovať inovatívnu výkonnosť Slovenska a eliminovanie negatívneho dopadu digitalizácie na spoločnosť Modernizácia poskytovania verejných služieb Podpora budovania inteligentných regiónov a miest Podpora digitálnej pripojiteľnosti Posilnenie rastu a konkurencieschopnosti najmä malých a stredných podnikov, vrátane produktívnych investícií

	Podpora malého a stredného podnikania Internacionalizácia malého a stredného podnikania Podpora sieťovania podnikateľských subjektov Rozvoj zručností pre inteligentnú špecializáciu, priemyselnú transformáciu a podnikanie – ľudské zdroje pre inovatívne Slovensko a EÚ Podpora kvality terciárneho vzdelávania orientovaného na pracovný trh Digitálne a podnikateľské zručnosti Adaptabilný a prístupný trh práce Kvalitné inkluzívne vzdelanie Záruka pre mladých Aktívne začlenenie a dostupné služby Potravinová a materiálna deprivácia Sociálne inovácie a experimenty Budovanie administratívnych a analyticko-strategických kapacít miestnych a regionálnych orgánov Prevenca negatívnych spoločenských javov a vytváranie bezpečného fyzického prostredia obcí, miest a regiónov Regionálna a miestna infraštruktúra pre pohybové aktivity a voľný čas Zlepšovanie manažmentu, služieb a infraštruktúry podporujúcich kultúrne dedičstvo, komunitný rozvoj a udržateľný cestovný ruch Umožniť regiónom a ľuďom riešiť sociálne, zamestnanecké, hospodárske a environmentálne vplyvy prechodu k cieľu Únie v oblasti klímy a klimaticky neutrálneho hospodárstva do roku 2050 na základe Parížskej dohody
4. Sociálnejšia Európa	
5. Európa bližšie k občanom	
Fond spravodlivej transformácie (FST)	

Zdroj: Oznámenie o strategickom dokumente, Partnerská dohoda 2021 - 2027, s.7 - 8, 2020.

9.8 PROGRAM 8. KULTÚRA

Predpokladaná štruktúra finančných zdrojov (tis. €)									
Ciele	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
Cieľ 8.1	Zachovanie kultúro–historického potenciálu obce a rozvoj kultúrnych, informačných a voľnočasových aktivít v nadväznosti na rozvoj cestovného ruchu na regionálnej a miestnej úrovni.								
Opatrenie 8.1.1	5 000	5 000	3 750	1 250	1 000	0	250	0	0
Opatrenie 8.1.2	150	150	113	38	30	0	8	0	0
Opatrenie 8.1.3	1 500	1 500	1 125	375	300	0	75	0	0
Opatrenie 8.1.4	50	50	38	13	10	0	3	0	0
Cieľ 8.3	Vytvorenie podmienok na efektívnu propagáciu obce v oblasti kultúry.								
Opatrenie 8.3.2	1	1	0	1	0	0	1	0	0
Spolu	6 701,0	6 701	5 025	1 676	1 340	0	336	0	0

Časový horizont čerpania zdrojov (tis. €)									
Rok	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
2022	1262,60	1263	947	316	253	0	63	0	0
2023	1675,10	1675	1256	419	335	0	84	0	0
2024	1675,10	1675	1256	419	335	0	84	0	0
2025	1675,10	1675	1256	419	335	0	84	0	0
2026	412,60	413	309	103	83	0	21	0	0
2027	0,10	0	0	0	0	0	0	0	0
2028	0,10	0	0	0	0	0	0	0	0
2029	0,10	0	0	0	0	0	0	0	0

2030	0,10	0	0	0	0	0	0	0	0
2031	0,10	0	0	0	0	0	0	0	0
Spolu	6 701,0	6 701	5 025	1 676	1 340	0	336	0	0

Zdroje financovania EÚ

Operačný program Slovensko

Plán obnovy a odolnosti

Nórske fondy

...

Ciele PD SR

Cieľ politiky	Oblasť podpory
5. Európa bližšie k občanom	Budovanie administratívnych a analyticko-strategických kapacít miestnych a regionálnych orgánov Prevenca negatívnych spoločenských javov a vytváranie bezpečného fyzického prostredia obcí, miest a regiónov Regionálna a miestna infraštruktúra pre pohybové aktivity a voľný čas Zlepšovanie manažmentu, služieb a infraštruktúry podporujúcich kultúrne dedičstvo, komunitný rozvoj a udržateľný cestovný ruch Umožniť regiónom a ľuďom riešiť sociálne, zamestnanecké, hospodárske a environmentálne vplyvy prechodu k cieľu Únie v oblasti klímy a klimaticky neutrálneho hospodárstva do roku 2050 na základe Parížskej dohody
Fond spravodlivej transformácie (FST)	

Zdroj: Oznámenie o strategickom dokumente, Partnerská dohoda 2021 - 2027, s.7 - 8, 2020.

9.9 PROGRAM 9. PROPAGÁCIA A CESTOVNÝ RUCH

Predpokladaná štruktúra finančných zdrojov (tis. €)									
Ciele	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
Cieľ 9.1	Zabezpečiť účinnú propagáciu obce.								
Opatrenie 9.1.1	1	1	0	1	0	0	1	0	0
Opatrenie 9.1.3	3	3	0	3	0	0	3	0	0
Cieľ 9.2	Rekreačno- relaxačné zázemie obce.								
Opatrenie 9.2.1	2 520	2 520	1 890	630	504	0	126	0	0
Spolu	2 524	2 524	1 890	634	504	0	130	0	

Časový horizont čerpania zdrojov (tis. €)									
Rok	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
2022	1,60	2	0	2	0	0	2	0	0
2023	631,60	632	473	159	126	0	33	0	0
2024	630,10	630	473	158	126	0	32	0	0
2025	630,10	630	473	158	126	0	32	0	0
2026	630,10	630	473	158	126	0	32	0	0
2027	0,10	0	0	0	0	0	0	0	0

2028	0,10	0	0	0	0	0	0	0	0
2029	0,10	0	0	0	0	0	0	0	0
2030	0,10	0	0	0	0	0	0	0	0
2031	0,10	0	0	0	0	0	0	0	0
Spolu	2 524	2 524	1 890	634	504	0	130	0	0

Zdroje financovania EÚ

Operačný program Slovensko

Plán obnovy a odolnosti

Nórske fondy

...

Ciele PD SR

Cieľ politiky	Oblasť podpory
5. Európa bližšie k občanom	Budovanie administratívnych a analyticko-strategických kapacít miestnych a regionálnych orgánov Prevenia negatívnych spoločenských javov a vytváranie bezpečného fyzického prostredia obcí, miest a regiónov Regionálna a miestna infraštruktúra pre pohybové aktivity a voľný čas Zlepšovanie manažmentu, služieb a infraštruktúry podporujúcich kultúrne dedičstvo, komunitný rozvoj a udržateľný cestovný ruch
Fond spravodlivej transformácie (FST)	Umožniť regiónom a ľuďom riešiť sociálne, zamestnanecké, hospodárske a environmentálne vplyvy prechodu k cieľu Únie v oblasti klímy a klimaticky neutrálneho hospodárstva do roku 2050 na základe Parížskej dohody

Zdroj: Oznámenie o strategickom dokumente, Partnerská dohoda 2021 - 2027, s.7 - 8, 2020.

9.10 PROGRAM 10. ADMINISTRATÍVA A BEZPEČNOSŤ

Predpokladaná štruktúra finančných zdrojov (tis. €)									
Ciele	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
Cieľ 10.1.	Zabezpečiť rozvoj administratívnej infraštruktúry a podmienok na výkon samosprávnych funkcií v obci								
Opatrenie 10.1.1	1 620	1 620	1 215	405	324	0	81	0	0
Cieľ 10.2.	Vytvorenie podmienok na znižovanie kriminality v obci a ochranu majetku obyvateľov a ostatných subjektov v obci.								
Opatrenie 10.2.1	52	52	39	13	10	0	3	0	0
Spolu	1 672	1 672	1 254	418	334	0	84	0	0

Časový horizont čerpania zdrojov (tis. €)									
Rok	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
2022	431,00	431	323	108	86	0	22	0	0
2023	431,00	431	323	108	86	0	22	0	0
2024	405,00	405	304	101	81	0	20	0	0
2025	405,00	405	304	101	81	0	20	0	0
2026	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2027	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2028	0	0	0	0	0	0	0	0	0

2029	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2030	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2031	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Spolu	1 672	1 672	1 254	418	334	0	84	0	0

Zdroje financovania EÚ

Operačný program Slovensko

Plán obnovy a odolnosti

Nórske fondy

...

Ciele PD SR

Cieľ politiky	Oblasť podpory
1. Inteligentnejšia Európa	Podpora opatrení na rozšírenie výskumných a inovačných kapacít a využívania pokročilých technológií Podpora budovania ľudských zdrojov vo výskume a vývoji Podpora budovania a modernizácie centrálnej infraštruktúry prevýskum a vývoj Podpora účasti slovenských subjektov v Európskom výskumnom a inovačnom priestore Využívanie výhod digitalizácie pre občanov, podniky a vlády Podpora rozvoja digitálneho a údajového hospodárstva a digitálna transformácia širšej ekonomiky, výskum a vývoj a aplikovanie moderných technológií s cieľom zvyšovať inovatívnu výkonnosť Slovenska a eliminovanie negatívneho dopadu digitalizácie na spoločnosť Modernizácia poskytovania verejných služieb Podpora budovania inteligentných regiónov a miest Podpora digitálnej pripojiteľnosti Posilnenie rastu a konkurencieschopnosti najmä malých a stredných podnikov, vrátane produktívnych investícií Podpora malého a stredného podnikania Internacionalizácia malého a stredného podnikania Podpora sieťovania podnikateľských subjektov Rozvoj zručností pre inteligentnú špecializáciu, priemyselnú transformáciu a podnikanie – ľudské zdroje pre inovatívne Slovensko a EÚ Podpora kvality terciárneho vzdelávania orientovaného na pracovný trh Digitálne a podnikateľské zručnosti
5. Európa bližšie k občanom	Budovanie administratívnych a analyticko-strategických kapacít miestnych a regionálnych orgánov Prevenia negatívnych spoločenských javov a vytváranie bezpečného fyzického prostredia obcí, miest a regiónov Regionálna a miestna infraštruktúra pre pohybové aktivity a voľný čas Zlepšovanie manažmentu, služieb a infraštruktúry podporujúcich kultúrne dedičstvo, komunitný rozvoj a udržateľný cestovný ruch Umožniť regiónom a ľuďom riešiť sociálne, zamestnanecké, hospodárske a environmentálne vplyvy prechodu k cieľu Únie v oblasti klímy a klimaticky neutrálneho hospodárstva do roku 2050 na základe Parížskej dohody
Fond spravodlivej transformácie (FST)	

Zdroj: Oznámenie o strategickom dokumente, Partnerská dohoda 2021 - 2027, s.7 - 8, 2020.

9.11 PROGRAM 11. INFORMATIZÁCIA MESTA

Predpokladaná štruktúra finančných zdrojov (tis. €)									
Ciele	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
Cieľ 11.1	Zabezpečiť technické podmienky na prechod samosprávy na nový typ vládnutia - e - government.								
Opatrenie 11.1.1	1 040	1 040	780	260	208	0	52	0	0
Opatrenie 11.1.2	20	20	15	5	4	0	1	0	0
Spolu	1 060	1 060	795	265	212	0	53	0	0

Časový horizont čerpania zdrojov (tis. €)									
Rok	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
2022	260,00	260	195	65	52	0	13	0	0
2023	265,00	265	199	66	53	0	13	0	0
2024	265,00	265	199	66	53	0	13	0	0
2025	265,00	265	199	66	53	0	13	0	0
2026	5,00	5	4	1	1	0	0	0	0
2027	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2028	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2029	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2030	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2031	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
Spolu	1060,00	1060	795	265	212	0	53	0	0

Zdroje financovania EÚ

Operačný program Slovensko

Plán obnovy a odolnosti

Nórske fondy

...

Ciele PD SR

Cieľ politiky	Oblasť podpory
1. Inteligentnejšia Európa	Podpora opatrení na rozšírenie výskumných a inovačných kapacít a využívania pokročilých technológií Podpora budovania ľudských zdrojov vo výskume a vývoji Podpora budovania a modernizácie centrálnej infraštruktúry pre výskum a vývoj Podpora účasti slovenských subjektov v Európskom výskumnom a inovačnom priestore Využívanie výhod digitalizácie pre občanov, podniky a vlády Podpora rozvoja digitálneho a údajového hospodárstva a digitálna transformácia širšej ekonomiky, výskum a vývoj a aplikovanie moderných technológií s cieľom zvyšovať inovatívnu výkonnosť Slovenska a eliminovanie negatívneho dopadu digitalizácie na spoločnosť Modernizácia poskytovania verejných služieb Podpora budovania inteligentných regiónov a miest Podpora digitálnej pripojiteľnosti Posilnenie rastu a konkurencieschopnosti najmä malých a stredných podnikov, vrátane produktívnych investícií Podpora malého a stredného podnikania Internacionalizácia malého a stredného podnikania Podpora sieťovania podnikateľských subjektov Rozvoj zručností pre inteligentnú špecializáciu, priemyselnú transformáciu a podnikanie – ľudské zdroje pre inovatívne Slovensko a EÚ Podpora kvality terciárneho vzdelávania orientovaného na pracovný trh Digitálne a podnikateľské zručnosti
4. Sociálnejšia Európa	Adaptabilný a prístupný trh práce Kvalitné inkluzívne vzdelanie Záruka pre mladých Aktívne začlenenie a dostupné služby Potravinová a materiálna deprivácia Sociálne inovácie a experimenty
5. Európa bližšie k občanom	Budovanie administratívnych a analyticko-strategických kapacít miestnych a regionálnych orgánov Prevenca negatívnych spoločenských javov a vytváranie bezpečného fyzického prostredia obcí, miest a regiónov

Fond spravodlivej transformácie
(FST)

**Regionálna a miestna infraštruktúra pre pohybové aktivity a voľný čas
Zlepšovanie manažmentu, služieb a infraštruktúry podporujúcich kultúrne dedičstvo, komunitný rozvoj
a udržateľný cestovný ruch**

Umožniť regiónom a ľuďom riešiť sociálne, zamestnanecké, hospodárske a environmentálne vplyvy prechodu
k cieľu Únie v oblasti klímy
a klimaticky neutrálneho hospodárstva do roku 2050 na základe Parížskej dohody

Zdroj: Oznámenie o strategickom dokumente, Partnerská dohoda 2021 - 2027, s.7 - 8, 2020.

FINANČNÉ ZABEZPEČENIE PHRSR

Finančné vyčíslenie jednotlivých aktivít sa v PHRSR uvádza pri väčšine opatrení a aktivít, potrebných na naplnenie cieľov programu. Tie sú stanovené odhadom, konečné rozpočty budú súčasťou vykonávacích plánov. Pri schvaľovaní financovania jednotlivých úloh, vyplývajúcich z aktivít, sa bude prihliadať na ich dôležitosť a dopad na hospodársky a sociálny rozvoj mesta. Viaceré úlohy sa môžu realizovať v rámci bežnej prevádzky samosprávy, mnohé však vyžadujú náročnejšie finančné a personálne zdroje a spoluprácu s inými subjektami.

Potenciálne zdroje na realizáciu opatrení a úloh PHRSR sú:

- vlastné zdroje – rozpočet mesta,
- bankové úvery,
- štátne dotácie z účelových fondov,
- dotácie z výťažku lotérií,
- financie z Národných Projektov (MPSVR, úrady práce sociálnych vecí a rodiny),
- štrukturálne a fondy,
- nadácie, neinvestičné fondy,
- účelové fondy zahraničných zastupiteľstiev v SR (holandské, americké, kanadské,...),
- Svetová banka,
- sponzoring podnikateľov, firiem, bankového sektora, súkromných osôb,
- združovanie prostriedkov verejnej a neverejnej sféry, atď.,

Štruktúra uvedených zdrojov bude závisieť na aktuálnej finančnej situácii mesta ako aj na spoločensko-ekonomických podmienkach.

10 ZÁVER

PHRSR mesta Šahy je strategický strednodobý dokument, ktorý určuje víziu rozvoja mesta, prioritné rozvojové oblasti a strategické ciele ich naplnenia. Tento dokument je základným východiskom pre spracovanie ďalších materiálov rozvoja jednotlivých oblastí života mesta.

PHRSR je otvoreným dokumentom, ktorý bude vyhodnocovaný a aktualizovaný na zasadnutiach mestského zastupiteľstva podľa potreby.

Predmetný PHRSR mesta Šahy bol schválený na zasadnutí Mestského zastupiteľstva v Šahách dňa:

.....UMsZ č.

.....
pečiatka mesta

.....
primátor mesta

11 POUŽITÁ LITERATÚRA

1. Partnerská dohoda 2021 - 2027
2. Zmluva o fungovaní Európskej únie
3. Operačný program Slovensko
4. Plán obnovy a odolnosti
5. Rámcový dohovor OSN o zmene klímy (1994)
6. Kjótsky protokol k Rámcovému dohovoru OSN o zmene klímy (1997)
7. Agenda 2030 pre udržateľný rozvoj
8. Ciele politiky EÚ v programovom období 2021 – 2027
9. Programové vyhlásenie vlády Slovenskej republiky na obdobie rokov 2020 – 2024
10. Národná stratégia regionálneho a územného rozvoja Slovenskej republiky do roku 2030 (2017)
11. Konceptia územného rozvoja Slovenska 2001 – v znení KURS 2011 – zmeny a doplnky č. 1 KURS 2001
12. Národný infraštruktúrny plán Slovenskej republiky na roky 2018 – 2030, (2017) 11
13. Zelenšie Slovensko – Stratégia environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030 (Envirostratégia 2030)
14. Strategický plán rozvoja dopravy SR do roku 2030 (2016)
15. Akčný plán rozvoja elektromobility v Slovenskej republike (2019)
16. Pozičný dokument Európskej komisie k Partnerskej dohode a programom SR na roky 2014 - 2020
17. Stratégia financovania Európskych štrukturálnych a investičných fondov pre programové obdobie 2014 - 2020
18. Integrovaný regionálny operačný program „IROP“
19. IÚS POSK
20. Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja samosprávneho kraja (PHSR NRSK),
21. Konceptia výchovy a vzdelávania rómskych detí a žiakov vrátane rozvoja stredoškolského a vysokoškolského vzdelávania
22. Nariadenia EK (Všeobecné nariadenie, nariadenie k fondom),
23. CENTROPE – Správa o regionálnom rozvoji, 2012,
24. CENTROPE – Nástroj na hodnotenie potrieb infraštruktúry – podpora konkurencieschopného regionálneho rozvoja (INAT),
25. CENTROPE – Stratégia ľudského kapitálu,
26. CENTROPE – Stratégia v oblasti vedomostného regiónu,
27. CENTROPE – Stratégia v oblasti priestorovej integrácie a Akčný plán 2013+,
28. CENTROPE – Stratégia v oblasti kultúry a cestovného ruchu 2013+,
29. Zákon č. 539/2008 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja, v znení neskorších predpisov.
30. Zákon č. 369/1990 Z.z. o obecnom zriadení, v znení neskorších predpisov.
31. Zákon č. 303/1995 Z.z. o rozpočtových pravidlách, v znení neskorších predpisov.
32. Zákon č. 482/2003 Z.z. o štátnej pokladnici.
33. Zákon č. 193/2001 Z.z. o podpore na zriadenie priemyselných parkov,
34. Zákon č. 156/2003 Z.z. ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 193/2001 Z.z. o podpore na zriadenie priemyselných parkov.
35. VEDA. Encyklopédia Slovenska. VI zv. Veda, Bratislava, 1982.
10. JAROŠ, J. Tectonic styles of the homelands of superficial nappes. Rozpravy ČASV, Řada matematických a přírodních věd, roč. 81, seš. 6, Academia Praha, 1971.
11. LUKNIŠ, M. A KOL. Slovensko – Príroda. Vyd. Obzor, Bratislava, 1972.
12. MAZÚR, M., LUKNIŠ, M. Regionálne geomorfologické členenie SSR, Geogr. Čas., 30, 2, Bratislava, 1978.
13. UPSVAR. Štatistiky Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny
14. Interné materiály
15. Sociologický ústav Slovenskej akadémie vied, REGIONÁLNY ROZVOJ SLOVENSKA VÝCHODISKÁ A SÚČASNÝ STAV , Editori: Mgr. Lubomír Faltan, CSc., Doc. PhDr. Ján Pašiak, PhD. 2004, 88 s.
16. Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky. Národná stratégia ISPA Slovenskej republiky: životné prostredie, Október 2000.
17. BIELY, A. et al. Geologická stavba. In Atlas krajiny Slovenskej republiky [online]. 2004.
18. LUKNIŠ, M. Reliéf. In LUKNIŠ, M. et al. Slovensko 2 : Príroda. 1972.
19. HRAŠNA, M., KLUKANOVÁ, A. Inžinierskogeologické rajonizácia. In Atlas krajiny Slovenskej republiky [online]. 2004.
20. MAZÚR, E., LUKNIŠ, M. Geomorfologické jednotky. Mapa 1:500 000. In Atlas SSR. 1980.
21. MAZÚR, E., ČINČURA, J., KVITKOVIČ, J. Geomorfológia. Mapa 1:500 000. In Atlas SSR. 1980.
22. <http://www.statistics.sk/mosmis/run.html>
23. <http://www.fns.uniba.sk/zp/knihy/index.htm>
24. Jozef Jakál, Geografický ústav SAV, Štefánikova 49, 814 73 Bratislava, Slovensko KRASOVÉ FORMY A ICH VÄZBA NA VLASTNOSTI RELIEFU A KLÍMY V ZÁPADNÝCH KARPATOCH
25. <http://www.agroporadenstvo.sk/rv/poda/cernozem.htm>
26. <http://www.agroporadenstvo.sk/rv/poda/fluvizem.htm>
27. Nábělek, F. (I 979): Encyklopédia Slovenska, SAV, Bratislava
28. Kolektív, 2000: Morfogenetický klasifikačný systém pôd Slovenska. VÚPOP, Societas
29. Pedologica Slovaca, Bratislava, s. 74
30. <http://www.minerality.sk/>
31. Bizudová, M. 1993. Geomorfológia. 1. vyd. Bratislava: UK Bratislava, 1993. 228 s. -
32. Lukniš, M. 1972. Slovensko príroda. 1. vyd. Bratislava: Obzor, 1972. 920 s. -
33. Ciesarik, M. 1994. Geológia. Vysokoškolské skriptá. 1. vyd. Ž. n. Hronom: LF: Katedra prírodného prostredia, 1994. 255 s. ISBN 80-228-0345-6 -
34. Čerman, R. 2003. Zemepisný atlas SR. 1. vyd. Bratislava: Mapa Slovakia Bratislava, s.r.o. , 2003. 96 s. ISBN 80-8067-006- 4 –
35. Kolník P., 2001, Cestovný lexikón Slovenskej republiky, Bratislava, Vydavateľstvo Astor Slovakia, 212,
36. Plesník P., a kol. 1989, Malá slovenská vlastiveda, Bratislava, Vydavateľstvo Obzor, 91, 135, 222, 223,
37. Jurko, A., 1958: Pôdne ekologické pomery a lesné spoločenstvá Podunajskej nížiny. Vydavateľstvo SAV, Bratislava, 264 s.

38. Lukniš, M. (ed.), Bako, J., Berta, J., Ferienc, O., Feriencová-Masárová, Z., Fusán, O., Futák, J., Hejný, S., Jurko, A., Kurpelová, M., Mičian, L., Michalko, J., Petrovič, Š., Schmidt, Z., Šimo, E., Vilček, F., Zatlko, M., 1972: Slovensko 2. Príroda. Obzor, Bratislava, 920 s.
39. Lukniš, M., Plesník, P., 1961: Nížiny, kotliny a pohoria Slovenska. Osveta, Bratislava, s. 7-50.
40. Mazúr, E., Lukniš, M., 1980: Geomorfologické jednotky. In: Mazúr, E. et al., 1980: Atlas SSR. Vydavateľstvo SAV, Bratislava, s. 55.
41. Michalko, J., Magic, D., Berta, J., 1986: Geobotanická mapa ČSSR, textová časť. Vydavateľstvo SAV, Bratislava, 160 s.
42. Plesník, P. et al., 1989: Malá slovenská vlastiveda. Vydavateľstvo Obzor, Bratislava, s. 296-297.
43. Ružičková, H., Halada, L., Jedlička L., Kalivodová, E., 1996: Biotopy Slovenska. Ústav krajinskej ekológie Slovenskej akadémie vied, Bratislava, s. 104 - 109.
44. Vyhláška MŽP SR č. 24/2003 Z.z., ktorou sa vykonáva zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny.
45. Vyhláška MŽP SR č. 492/2006 Z.z., ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 24/2003 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny.
46. Zákon NR SR č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny.
47. Slovensko II. (Príroda), kol. autorov, Obzor Bratislava, 1972
48. www.krasy-slovenska.sk
49. Alojz Čaputa, Juraj Holčík a kol., 1982, www.szap.sk,
50. http://www.mesa10.sk/index.php?action=module&id=modcontent&content_id=261
51. <http://tlacovespravy.wordpress.com/2012/06/01/prieskum-sport-v-zivote-mladych-europanov>
52. <http://www.nocka.sk/uploads/fd/c5/fdc56b5295544adb7e3625632921405f/4-monitoring-vysledkov-kp-2005-2008-no6-7-2009.pdf>
53. <http://www.tophotelierstvo.sk/domaci-cestovny-ruch/turizmus/hotelierstvo-v-e-a-na-slovensku/>
54. <http://www.sopsr.sk/>
55. naseobce.sk
56. Štatistický úrad, DataCubes,
57. Encyklopédia Slovenska, Veda 1983.,
58. Kraje a okresy Slovenska, Q111 1997.,
59. <http://www.sodbtn.sk/>
60. www.agro-poradenstvo.sk, 12.8.2021
61. <https://sk.wikipedia.org/>
62. <http://geografia-sk.blogspot.com/>
63. PHSR Šahy,
64. ÚPM Šahy, 2019
65. KPSS Šahy
66. www.sahy.sk
67. <https://sk.wikipedia.org/wiki/Sahy>
68. <https://www.slovensko.sk/sk/lokalita>
69. RÚSES Okr. Levice, 2019
70. <https://my.meteoblue.com/visimage>
71. <https://www.spp-distribucia.sk/o-spolocnosti/co-robime/mapa-distribucnej-siete/>
72. <https://www.cdb.sk/sk/Vystupy-CDB/Mapy-cestnej-siete-SR/>
73. [https://sk.wikipedia.org/wiki/Cesta_I._triedy_66_\(Slovensko\)](https://sk.wikipedia.org/wiki/Cesta_I._triedy_66_(Slovensko))
74. Správa o kvalite ovzdušia a stave jeho znečistenia v 2018, 2019
75. <http://apl.geology.sk/atlaskrajiny/>
76. <https://www.eea.europa.eu/sk/articles/ortut-trvala-hrozba-pre-zivotne>
77. https://www.shmu.sk/File/Hydrologia/Publikacna_cinnost/Publikacie_kvality_PzV/KvPzV_2019_kvalita_rocenka_SR.pdf
78. <https://www.shmu.sk/File/Hydrologia>
79. http://www.zmos.sk/strategia-zmos-v-oblasti-protipovodnovej-prevencie-a-ochrany-uzemia-miest-a-obci-pred-povodnami-.phtml?id3=32161&module_action__72644__id_art=14043,
80. ÚPN, 2001
81. <https://www.slovensko.sk>
82. <http://www.vuvh.sk/>
83. <http://www.podnemapy.sk>
84. <http://apl.geology.sk/atlaskrajiny/>
85. <https://sk.wikipedia.org>
86. <https://www.shmu.sk>
87. <http://www.hospodarenieobci.sk/>

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja
Mesta Šahy
Programovacie obdobie 2022 - 2031
2022

SCARABEO-SK, s.r.o., Povstalecká cesta 16, 974 09 Banská Bystrica

e-mail: hronec.scarabeus@gmail.com
tel.: 0907 439 224